

DEPARTAMENT FILOLOGIA CATALANA

L'ALTERNANÇA DATIU/ACUSATIU EN LA RECCIÓ
VERBAL CATALANA

MARC MORANT I MASCARELL

UNIVERSITAT DE VALENCIA
Servei de Publicacions
2008

Aquesta Tesi Doctoral va ser presentada a València el dia 28 d'octubre de 2008 davant un tribunal format per:

- D. Joan Veny Clar
- D^a. Mila Segarra Neira
- D. Jaume Corbera Pou
- D. Lluís Gimeno Betí
- D. Antoni Ferrando Francés

Va ser dirigida per:

D. Joan Rafael Ramos Alfajarín

©Copyright: Servei de Publicacions
Marc Morant i Mascarell

Depòsit legal:

I.S.B.N.:978-84-370-7339-2

Edita: Universitat de València
Servei de Publicacions
C/ Artes Gráficas, 13 bajo
46010 València
Spain
Telèfon: 963864115

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

DEPARTAMENT DE FILOLOGIA CATALANA

FACULTAT DE FILOLOGIA, TRADUCCIÓ I COMUNICACIÓ

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

**L'ALTERNANÇA DATIU/ACUSATIU
EN LA RECCIÓ VERBAL CATALANA**

TESI DOCTORAL

Presentada per:

Marc Morant i Mascarell

Dirigida per:

Dr. Joan Rafael Ramos i Alfajarín

València, 2008

*Als meus pares,
a Raquel
i al nostre fill*

«També l'error té el seu mèrit», deia Voltaire. I, si estava equivocat
quan ho afirmava, no feia sinó abonar una evidència

Joan Fuster

Hi ha la tristesa, o la malenconia, de saber que mai no ho sabrem *tot*

Joan Fuster

ÍNDIX

PRESENTACIÓ	17
1. INTRODUCCIÓ	21
1.1. Estat de la qüestió	21
1.2. Justificació del treball	40
1.2.1. Hipòtesis de treball	42
1.3. El nostre corpus	44
1.4. Aspectes metodològics	50
1.4.1. Caracterització teòrica del complement indirecte	50
1.4.1.1. Criteris distinció argumental-no argumental	50
1.4.1.2. Diferents tipus de complements indirectes argumentals	51
1.4.1.2.1. Apareixen en estructures triargumentals	51
1.4.1.2.2. Apareixen en estructures biargumentals	52
1.4.1.3. Relació entre el datiu i el locatiu	54
1.4.1.4. Complement indirecte no argumental	56
1.4.2. Criteris de classificació	59
1.4.2.1. Aspectes formals	59
1.4.2.2. Aspectes lingüístics	60
1.4.2.3. Aspectes estadístics	63
1.4.2.4. Aspectes d'identificació dialectal	67
2. ELS VERBS AGENTIUS	71
2.1. Introducció	71
2.2. Verbs amb dos complements verbals	74
2.2.1. El DIEC preveu el model A i el B. El model B és conservador	74
2.2.1.1. Verb <i>pegar</i>	75
2.2.1.1.1. Descripció dels usos	75
2.2.1.1.2. Anàlisi dels resultats	88
2.2.1.2. Verb <i>robar</i>	90
2.2.1.2.1. Descripció dels usos	90
2.2.1.2.2. Anàlisi dels resultats	96
2.2.2. El DIEC preveu el model A i el B. El model B és innovador	98

2.2.2.1. Verb <i>ensenyar</i>	99
2.2.2.1.1. Descripció dels usos	99
2.2.2.1.2. Anàlisi dels resultats.....	106
2.2.2.2. Verb <i>pagar</i>	108
2.2.2.2.1. Descripció dels usos	108
2.2.2.2.2. Anàlisi dels resultats.....	120
2.2.2.3. Verb <i>pregar</i>	122
2.2.2.3.1. Descripció dels usos	122
2.2.2.3.2. Anàlisi dels resultats.....	131
2.2.2.4. Verb <i>servir</i>	134
2.2.2.4.1. Descripció dels usos	134
2.2.2.4.2. Anàlisi dels resultats.....	146
2.2.2.5. Verb <i>suplicar</i>	148
2.2.2.5.1. Descripció dels usos	148
2.2.2.5.2. Anàlisi dels resultats.....	154
2.2.3. El DIEC preveu el model A, però no el B	156
2.2.3.1. Verb <i>apuntar</i>	157
2.2.3.1.1. Descripció dels usos	157
2.2.3.1.2. Anàlisi dels resultats.....	158
2.2.3.2. Verb <i>disparar</i>	160
2.2.3.2.1. Descripció dels usos	160
2.2.3.2.2. Anàlisi dels resultats.....	161
2.2.3.3. Verb <i>obrir</i>	163
2.2.3.3.1. Descripció dels usos	163
2.2.3.3.2. Anàlisi dels resultats.....	169
2.2.3.4. Verb <i>respondre</i>	171
2.2.3.4.1. Descripció dels usos	171
2.2.3.4.2. Anàlisi dels resultats.....	180
2.2.4. El DIEC preveu el model B, però no l'A	182
2.2.4.1. Verb <i>encertar</i>	183
2.2.4.1.1. Descripció dels usos	183
2.2.4.1.2. Anàlisi dels resultats.....	185
2.2.4.2. Verb <i>telefonar</i>	187

2.2.4.2.1. Descripció dels usos	187
2.2.4.2.2. Anàlisi dels resultats	193
2.3. Verbs amb un complement verbal	196
2.3.1. Verbs que segueixen el model conservador C	196
2.3.1.1. Verb <i>trucar</i>	198
2.3.1.1.1. Descripció dels usos	198
2.3.1.1.2. Anàlisi dels resultats	204
2.3.1.2. Verb <i>picar</i>	206
2.3.1.2.1. Descripció dels usos	206
2.3.1.2.2. Anàlisi dels resultats	206
2.3.2. Verbs que segueixen el model innovador D	208
2.3.2.1. Verb <i>ajudar</i>	209
2.3.2.1.1. Descripció dels usos	209
2.3.2.1.2. Anàlisi dels resultats	228
2.3.2.2. Verb <i>picar</i>	235
2.3.2.2.1. Descripció dels usos	235
2.3.2.2.2. Anàlisi dels resultats	239
2.3.2.3. Verb <i>xiular</i>	241
2.3.2.3.1. Descripció dels usos	241
2.3.2.3.2. Anàlisi dels resultats	244
2.3.3. Verbs en què el DIEC suggereix el model C	246
2.3.3.1. Verb <i>succeir</i>	247
2.3.3.1.1. Descripció dels usos	247
2.3.3.1.2. Anàlisi dels resultats	251
2.4. Verbs que manifesten una relació possessiva	253
2.4.1. Verbs amb dos complements argumentals	254
2.4.1.2. Verb <i>disparar</i>	256
2.4.1.3. Verb <i>encertar</i>	258
2.4.1.3.1. Descripció dels usos	258
2.4.1.3.2. Anàlisi dels resultats	260
2.4.2. Verbs amb un complement argumental locatiu	261
2.4.2.1. Verb <i>picar</i>	263
2.4.3. Verbs amb un complement argumental en funció de CD	264

2.4.3.1. Verb <i>aplaudir</i>	266
2.4.3.1.1. Descripció dels usos	266
2.4.3.1.2. Anàlisi dels resultats	272
2.4.3.2. Verb <i>votar</i>	274
2.4.3.2.1. Descripció dels usos	274
2.4.3.2.2. Anàlisi dels resultats	277
2.5. Conclusions	279
3. ELS VERBS PSICOLÒGICS	285
3.1. Introducció	285
3.2. Verbs transitius al DIEC tant en l'accepció agentiva-causativa com en l'estativa	289
3.2.1. Verb <i>agafar</i>	290
3.2.1.1. Descripció dels usos	290
3.2.1.2. Anàlisi dels resultats	298
3.2.2. Verb <i>encantar</i>	300
3.2.2.1. Descripció dels usos	300
3.2.2.2. Anàlisi dels resultats	304
3.2.3. Verb <i>impressionar</i>	307
3.2.3.1. Descripció dels usos	307
3.2.3.2. Anàlisi dels resultats	316
3.2.4. Verb <i>interessar</i>	318
3.2.4.1. Descripció dels usos	318
3.2.4.2. Anàlisi dels resultats	337
3.2.5. Verb <i>rebentar</i>	340
3.2.5.1. Descripció dels usos	340
3.2.5.2. Anàlisi dels resultats	341
3.2.6. Verb <i>sorprendre</i>	343
3.2.6.1. Descripció dels usos	343
3.2.6.2. Anàlisi dels resultats	353
3.3. Verbs transitius al DIEC en l'accepció agentiva-causativa, però sense exemples clars en l'estativa	357
3.3.1. Verb <i>apassionar</i>	359
3.3.1.1. Descripció dels usos	359

3.3.1.2. Anàlisi dels resultats	361
3.3.2. Verb <i>apetir</i>	363
3.3.3. Verb <i>concernir</i>	364
3.3.4. Verb <i>destorbar</i>	367
3.3.4.1. Descripció dels usos	367
3.3.4.2. Anàlisi dels resultats	370
3.3.5. Verb <i>entusiasmar</i>	372
3.3.5.1. Descripció dels usos	372
3.3.5.2. Anàlisi dels resultats	377
3.3.6. Verb <i>espantar</i>	380
3.3.6.1. Descripció dels usos	380
3.3.6.2. Anàlisi dels resultats	386
3.3.7. Verb <i>esperar</i>	388
3.3.7.1. Descripció dels usos	388
3.3.7.2. Anàlisi dels resultats	398
3.3.8. Verb <i>molestar</i>	401
3.3.8.1. Descripció dels usos	401
3.3.8.2. Anàlisi dels resultats	409
3.3.9. Verb <i>picar</i>	411
3.3.9.1. Descripció dels usos	411
3.3.9.2. Anàlisi dels resultats	413
3.3.10. Verb <i>sobtar</i>	415
3.3.10.1. Descripció dels usos	415
3.3.10.2. Anàlisi dels resultats	423
3.4. Verbs transitius al DIEC en l'accepció estativa, però sense exemples agentius/causatius	426
3.4.1. Verb <i>desagradar</i>	427
3.4.1.1. Descripció dels usos	427
3.4.1.2. Anàlisi dels resultats	431
3.4.2. Verb <i>estranyar</i>	433
3.4.2.1. Descripció dels usos	433
3.4.2.2. Anàlisi dels resultats	441
3.4.3. Verb <i>intrigar</i>	444

3.4.3.1. Descripció dels usos	444
3.4.3.2. Anàlisi dels resultats	447
3.4.4. Verb <i>preocupar</i>	449
3.4.4.1. Descripció dels usos	449
3.4.4.2. Anàlisi dels resultats	460
3.5. Conclusions	463
4. VALORACIÓ I NOVES DADES SOBRE LES ALTERNANCES	469
4.1. Introducció	469
4.2. La variació oral actual	469
4.2.1. Introducció	469
4.2.2. Tipus de qüestionari	470
4.2.3. Enquesta verbs agentius	475
4.2.4. Enquesta verbs psicològics	487
4.3. Descripció dels resultats i anàlisi contrastiva	493
4.3.1. Introducció	493
4.3.2. Verbs agentius: verbs amb dos complements verbals	493
4.3.2.1. Verb <i>pegar</i>	493
4.3.2.2. Verb <i>robar</i>	498
4.3.2.3. Verb <i>ensenyar</i>	501
4.3.2.4. Verb <i>pagar</i>	504
4.3.2.5. Verb <i>pregar</i>	507
4.3.2.6. Verb <i>servir</i>	509
4.3.2.7. Verb <i>suplicar</i>	511
4.3.2.8. Verb <i>apuntar</i>	514
4.3.2.9. Verb <i>disparar</i>	516
4.3.2.10. Verb <i>obrir</i>	518
4.3.2.11. Verb <i>respondre</i>	520
4.3.2.12. Verb <i>encertar</i>	523
4.3.2.13. Verb <i>telefonar</i>	526
4.3.3. Verbs agentius: verbs amb un complement verbal	529
4.3.3.1. Verb <i>tocar</i>	529
4.3.3.2. Verb <i>trucar</i>	531
4.3.3.3. Verb <i>picar</i>	534

4.3.3.4. Verb <i>tossar/tussar</i>	536
4.3.3.5. Verb <i>ajudar</i>	538
4.3.3.6. Verb <i>picar</i>	541
4.3.3.7. Verb <i>xiular</i>	543
4.3.3.8. Verb <i>succeir</i>	545
4.3.4. Verbs agentius: verbs que manifesten una relació possessiva.....	547
4.3.4.1. Verb <i>apuntar</i>	547
4.3.4.2. Verb <i>disparar</i>	549
4.3.4.3. Verb <i>encertar</i>	550
4.3.4.4. Verb <i>picar</i>	552
4.3.4.5. Verb <i>tossar/tussar</i>	554
4.3.4.6. Verb <i>aplaudir</i>	556
4.3.4.7. Verb <i>votar</i>	558
4.3.4.8. Verb <i>xiular</i>	560
4.3.5. Recapitulació	562
4.3.5.1. Dades dels diccionaris i dels estudis anteriors.....	563
4.3.5.2. Dades de l'anàlisi del CTILC	566
4.3.5.3. Dades de l'anàlisi del corpus oral.....	568
4.3.6. Verbs psicològics: verbs transitius al DIEC tant en l'accepció agentiva-causativa com en l'estativa	570
4.3.6.1. Verb <i>agafar</i>	570
4.3.6.2. Verb <i>encantar</i>	572
4.3.6.3. Verb <i>impressionar</i>	575
4.3.6.4. Verb <i>interessar</i>	577
4.3.6.5. Verb <i>rebentar</i>	580
4.3.6.6. Verb <i>sorprendre</i>	582
4.3.7. Verbs psicològics: verbs transitius al DIEC en l'accepció agentiva-causativa, però sense exemples clars en l'estativa	584
4.3.7.1. Verb <i>apassionar</i>	584
4.3.7.2. Verb <i>apetir</i>	586
4.3.7.3. Verb <i>concernir</i>	588
4.3.7.4. Verb <i>destorbar</i>	590
4.3.7.5. Verb <i>entusiasmar</i>	592

4.3.7.6. Verb <i>espantar</i>	594
4.3.7.7. Verb <i>esperar</i>	596
4.3.7.8. Verb <i>molestar</i>	598
4.3.7.9. Verb <i>picar</i>	600
4.3.7.10. Verb <i>sobtar</i>	601
4.3.8. Verbs psicològics: verbs transitius al DIEC en l'accepció estativa, però sense exemples agentius/causatius	603
4.3.8.1. Verb <i>desagradar</i>	603
4.3.8.2. Verb <i>estranyar</i>	605
4.3.8.3. Verb <i>intrigar</i>	607
4.3.8.4. Verb <i>preocupar</i>	609
4.3.9. Recapitulació	611
4.3.9.1. Dades dels diccionaris i dels estudis anteriors	612
4.3.9.2. Dades de l'anàlisi del CTILC	615
4.3.9.3. Dades de l'anàlisi del corpus oral	616
4.4. Cap a una interpretació de la vacil·lació	617
4.4.1. Verbs agentius	619
4.4.2. Verbs psicològics	626
5. CLOENDA	633
BIBLIOGRAFIA	637
VOLUM II APÈNDIX	

AGRAÏMENTS

En primer lloc, voldria agrair pregonament al professor **Joan-Rafael Ramos i Alfajarín** tot l'ajut ofert al llarg de la realització d'aquesta tesi i també l'amabilitat, celeritat i bona disposició mostrada davant la resolució d'aquelles qüestions que regularment li he presentat. La seua formació i coneixements han estat decisius per superar els entrebancs a què hem hagut d'enfrontar-nos. Sense el seu entusiasme i la dedicació constants, sé segur que aquesta tesi no s'hauria realitzat.

També, voldria fer extensiu també el meu agraïment al senyor **Joaquim Rafel i Fontanals**, director del *Diccionari del Català Contemporani* de l'Institut d'Estudis Catalans (DCC-IEC) i al senyor **Joan Soler i Bou**, coordinador del DCC, per la tramesa del corpus lingüístic sol·licitat sense el qual aquest treball de recerca no hauria estat possible, així com per l'esclariment dels dubtes plantejats.

En tercer lloc, tampoc no puc passar per alt la paciència i la dedicació que han manifestat els entrevistats dels distints parlars catalans en la confecció de les enquestes dialectals; molt especialment representats per la meua tia, **M. Amparo Morant**, a qui vull agrair la ingent tasca de recerca i de recopilació duta a terme a Mallorca.

Per acabar, una menció especial a la meua dona **Raquel**. El seu suport i ànims incondicionals han estat decisius en aquest viatge que ara sembla que arriba a la fi.

A tots ells, la meua més sincera gratitud.

PRESENTACIÓ

El present treball, cal situar-lo dins dels estudis sobre la variació lingüística, i més concretament sobre la variació sintàctica. És un fet evident que les llengües, com a entitats vives, evolucionen amb el pas dels anys i que aquests canvis no solen ser discrets o radicals, sinó continus o progressius. Això significa que en un determinat període històric poden conviure perfectament la solució conservadora, que tendeix a desaparèixer, i la innovadora, que mira d'imposar-se. Aquestes solucions, al mateix temps, poden donar-se en un mateix parlant, de manera que manifeste vacil·lacions, o poden estendre's més ràpidament en unes determinades zones dialectals. Per tant, qualsevol estudi sobre la variació lingüística esdevé complex, ja que ha de valorar alhora aspectes sincrònics, diacrònics, dialectals i diafàsics (estàndard vs. registre informal).

Entre els estudis sobre la variació, els sintàctics són els que han rebut una menor atenció. Per la nostra part, volem contribuir a millorar aquesta situació centrant-nos en el fenomen de les alternances entre el règim datiu i l'acusatiu (1), que, tot i que ha cridat l'atenció d'uns quants estudiosos per la incidència que té en la llengua escrita i, sobretot, en l'oral, no disposa d'un estudi exhaustiu i detallat.

- (1) a. No sap ben bé si li/el votarà
 b. Li/el destorbava que la gent portés gorra

Per dur a terme aquesta investigació, afrontem l'estudi des de dos vessants fonamentalment: un basat en un corpus escrit, que té un caràcter més exhaustiu, i un altre basat en un corpus oral, que té una funció més complementària.

Per a l'anàlisi de la llengua escrita, partim d'un extens corpus de textos literaris provinents de tot el domini català extret del fons bibliogràfic de l'Institut d'Estudis Catalans (*Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana/CTILC*). Aquest corpus, l'hem dividit en dos períodes cronològics: de 1833 a 1932 i de 1933 a 1988. El fet de triar documentació escrita d'abans de 1932 respon a l'interès per reflectir una llengua lliure dels postulats normatius establerts per Fabra, concretament de les entrades del dicciona-

ri normatiu; una llengua més apropada a la realitat lingüística de l'època, sense la presència d'una autoritat capaç de desviar les solucions més espontànies.

L'anàlisi de la documentació posterior (1933-1988) pretén explorar el pes que ha exercit el diccionari de Fabra en els nostres literats i descobrir possibles desviacions en l'ús dels règims verbals. Som conscients, però, que els exemples que presentem en aquest bloc cronològic poden haver passat pel sedàs de la correcció -si no la totalitat dels exemples d'aquest període, sí bona part d'aquests¹. És per això que hem considerat oportú completar el corpus escrit amb un corpus oral obtingut a partir d'enquestes dialectals d'arreu de l'àrea lingüística catalana.

Estructuralment, el treball es divideix en cinc apartats. El primer capítol constitueix la introducció. En aquesta, es mostra el posicionament pres pels distints estudiosos sobre el tema a analitzar, es justifica aquesta investigació, es fa una descripció de les característiques del corpus escrit i s'aborden aspectes metodològics de l'anàlisi del corpus.

En els capítols segon i tercer, a partir de l'estudi del corpus escrit, es fa una descripció del comportament dels verbs estudiats. El segon s'ocupa de l'anàlisi de verbs agentius: *ajudar, aplaudir, apuntar, disparar, encertar, ensenyar, obrir, pagar, pegar, picar, pregar, respondre, robar, servir, succeir, suplicar, telefonar, tocar* (per telèfon), *trucar, tossar/tussar, votar, i xiular*. El tercer se centra en l'estudi de verbs psicològics: *agafar, apassionar, apetir, concernir, desagradar, destorbar, encantar, entusiasmar, espantar, esperar, estranyar, impressionar, interessar, intrigar, molestar, picar, preocupar, rebentar, sobtar, i sorprendre*. Tant en un capítol com en l'altre es fa una anàlisi quantitativa dels resultats i s'indica la procedència geogràfica de les tendències sintàctiques.

¹ Solà (1977: 137-144) valora especialment el paper desenvolupat pels correctors en la normalització de l'idioma en el capítol anomenat «Polèmiques lingüístiques del postfabrisme. Corregits i correctors». Tanmateix, ni en aquesta part ni en la resta del llibre fa cap al·lusió al posicionament pres pel col·lectiu de correctors al voltant de l'alternança datiu/acusatiu.

En el capítol quart, es comenten les característiques del corpus oral elaborat a partir d'unes enquestes dialectals, i es confronten i valoren les dades obtingudes amb les que aportaven les fonts bibliogràfiques (lingüistes, gramàtics i diccionaris) i les que ens proporcionen els capítols segon i tercer. El capítol es tanca amb un apartat de caràcter interpretatiu, en el qual, en vista de totes les dades analitzades, s'intenten explicar els factors que han pogut intervenir en el tema que tractem.

Finalment, en el capítol cinqué, dedicat a les conclusions, fem un breu repàs dels diversos aspectes i hipòtesis que hem plantejat al llarg de la tesi i apuntem la conveniència que els documents normatius tinguin presents les tendències observades.

La tesi doctoral es completa amb un segon volum, que a tall d'apèndix mostra de manera ordenada i classificada la totalitat dels exemples que per raons d'espai i expositives no s'han inclòs en el primer volum, però que constitueixen la base de les anàlisis quantitatives que duem a terme al llarg de la tesi.

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Estat de la qüestió

Fa ja uns quants anys, un seguit d'autors començaren a plantejar-se l'ús vacil·lant en el règim verbal que es donava -i que es dóna- en un grup de verbs catalans, a l'hora de la pronominalització del clític corresponent. Els parlants de vegades empraven el complement directe, de vegades l'indirecte. Aquest fenomen no ha desaparegut i continua ben vigent.

En aquest apartat, esmentarem què ens diu la gramàtica tradicional sobre aquest punt, tot posant èmfasi en la definició de CD i de CI, ja que hom solament tracta l'ús vacil·lant del datiu/acusatiu de passada i, per acabar, ens centrarem en les aportacions més recents sobre l'objecte d'estudi per part dels lingüistes de la GCC.

Aportacions tradicionals

Han estat diversos els lingüistes que han tractat el complement directe¹: Fabra (1956: 63-67) explicita un seguit de trets per caracteritzar el 'complement-acusatiu'. En primer lloc, assenyala que sol anar introduït sense preposició: «*Ha caçat dos conills*» «*Hem pujat el malalt a la cambra del segon pis*». En segon lloc, explica que es pot expressar per mitjà d'un pronom feble, segons siga la persona: «*No ens escolta*» «*Us han vençut*» «*Si lluita amb la Maria, la guanyarà*». En tercer lloc, fa referència a les accions reflexes i recíproques per designar quins seran els complements que desenvolupen el CD: «*Et mires al mirall*» «*Ens enganyàvem mútuament*». En quart lloc, al·ludeix a la pronominalització dels pronoms neutres: «*Això, t'ha dit? Sí; m'ho ha dit*», dels partitius: «*Tens aigua del pou? Sí; en tinc*», d'un subjecte posposat: «*Ahir va arribar un vaixell*;

¹ Aportem solament la definició d'uns pocs autors. Hem destriat les indicacions de Sanchis (1950) per ésser anteriors a la gramàtica de Fabra de 1956, però.

avui n'arribaran quatre»² i, finalment, de la concordança del participi passat quan tenim un temps compost: «*¿Quantes caixes heu rebut? N'he rebuda una de petita*».

Ruaix (1988) defineix el CD com l'element que completa el significat del verb, quan és transitiu: «*Escric una carta*» «*Un desequilibrat assassinà la pobra criatura*», que pot ésser substituït per diversos pronoms febles: «*Vaig portar-lo, el vaig porta (el llibre), L'invito, invita'l (en Joan)*», que també pot substituir pronoms neutres o oracions subordinades que equivalen als mots *això, allò*: «*Qui ha portat això? Qui ho ha portat?*» «*No ens ho vam creure (el que ens van explicar, allò)*», o també pot substituir complements de distància, durada, pes i preu: «*No els ha caminats, dotze quilòmetres*» i partitius: «*Voleu bitllets? Sí, compra'n tres*».

Badia (1995: 115-116) el defineix com l'element gramatical que respon a la pregunta «*què fa (el S)?*». Així en l'oració «*El meu amic pinta aquarel·les*» *aquarel·les* és el complement directe de *pinta* que es dedueix de la interpel·lació: «*què pinta el meu amic?*», tot i que especifica que aquesta norma sovint té un valor orientatiu. Tot seguit, enumera els trets formals:

- a) manca de preposició, encara que hi ha exempcions
 - b) dins una oració, el CD és la paraula o frase que pot ésser substituïda per:
 - una forma de pronom personal (*el, la* i variants)
 - una pronom personal adverbial (*en* i variants)
- per acabar recordant que equival a l'acusatiu de les llengües amb declinació.

Salvador (1988: 141) el defineix com la part del predicat sobre la qual recau l'acció del verb, que no porta cap marca que l'identifique (per això s'anomena directe, perquè va unit directament al verb, a diferència del CI), encara que com tots sabem hi ha un seguit de situacions en què pot aparéixer la preposició *a*.

Si mirem la caracterització del complement indirecte (CI) al llarg dels darrers anys, ens adonarem que no hi ha un criteri unànim (ens referim sempre als posiciona-

² Verbs ergatius.

ments tradicionals). Les dades que aporten són, al nostre parer, més aviat escasses. Les reproduïm cronològicament:

Fabra (1956: 67-71) comenta que va introduït amb la preposició *a*: «*Ha escrit a la seva mare*», que pot pronominalitzar-se amb distints clítics, segons la persona i el nombre. A més, explica la idoneïtat de fer servir algunes combinacions binàries de pronoms febles i algunes particularitats dialectals. Finalment, esmenta els trets que comparteixen el datiu i l'acusatiu.

Valor (1977: 209) explica que els verbs transitius poden tenir, a més del directe, un altre complement, el complement indirecte per «expressar la persona o cosa en profit o per a qui es realitza l'acció verbal» [Aporta sempre exemples de CI on apareix la preposició *a*: *La mare cus una camisa al seu xiquet; Toni escrivia una carta a sa mare; Toni escrivia a sa mare*].

Ruaix (1988: 17) el defineix com l'element que «completa el predicat indicant quin és el destinatari o qui rep el dany o profit de l'acció, estat o concepte expressats pel verb o pel predicat nominal: *Escriu una carta a la tia. Això és bo per a vosaltres.*» Quan comenta la pronominalització a través d'un clíctic verbal, distingeix el datiu possessiu, l'ètic, inanimat, etc. A més, i en relació a l'objecte d'estudi, explicita l'ús vacil·lant de verbs com: *telefonar, trucar, escriure i interessar*.³

Salvador (1988: 142) diu: «El complement indirecte o datiu, que és un dels complements que solen unir-se al verb mitjançant una preposició, és aquell al qual es dirigeix l'acció del verb, el que expressa el fi d'aquesta acció, el que en rep un profit o un dany. El nexce que serveix d'unió és la preposició *A* o *PER A*». A posteriori, comenta que «dins una proposició el complement indirecte o datiu pot expressar-se mitjançant un pronom feble» (1988: 158).

³ L'autor assenyala que el règim dels verbs *telefonar, trucar* i *escriure* és datiu, per la qual cosa, cal que els pronominalitzem amb el clíctic *li* i no amb *el*. Per acabar, puntualitza que el verb *interessar* també regeix datiu i recomana de dir: «*li interessa*» o «*li va interessar*» en oposició al que -per descuit, segons l'autor- recullen els diccionaris (1985: 81).

Badia (1995: 116) explica que rep el nom pel tipus de relació secundària de l'acció verbal, en el sentit que és el terme de la frase V + CD. Així en l'oració «*El meu amic pinta aquarel·les per als nens de les escoles*», el complement indirecte ve a ser l'element gramatical que respon a la pregunta «*¿a qui o per a qui el S fa de CD?*». Formalment, duu una de les preposicions *a* o *per a* i se substitueix en singular pel pronom personal àton *li*. Per acabar, recorda que equival al cas datiu del llatí.

Solà (1994: 171), encara que en aquest llibre no tracta el tema pregonament, sí que proposa una actualització del règim d'un llistat llarg de verbs com: *aprofundir, argumentar, dictaminar, dimitir, encantar, interessar, obviar, pegar, picar 'telefonar', pregar, recórrer, respondre, somiar, telefonar, tocar*, igual com havia proposat Ruaix (1988: 17).

Aportacions actuals

El tractament que es dona al CD i al CI en les gramàtiques contemporànies divergeix abastament de les tradicionals. Així Bel (2002), per tal de caracteritzar el CD, assenyala que l'obligatorietat és un dels seus termes definidors. Parlem, doncs, d'un complement seleccionat pel verb semànticament i sintàcticament i que realitza normalment un SN. L'autora esmenta també els casos en què pot introduir-se el CD mitjançant la preposició *a* i passa a comentar les funcions semàntiques. En principi, un CD selecciona un tema o pacient com a objecte:

- (2) Maria compra un llibre
tema

Tanmateix, hi ha un conjunt de verbs que seleccionen un experimentador com a objecte que, com a tal, és animat. La funció de subjecte, presenta l'argument de tema. Els verbs en qüestió són els anomenats psicològics.

- (3) Els gats espanten els ratolins
tema experimentador

A causa del caràcter d'experimentador de l'objecte, de vegades es produeix la vacil·lació a què ens hem referit amb anterioritat:

- (4) Li/el preocupa que guanye Aznar

L'autora continua la seua exposició tot esmentant aspectes com l'elisió del CD, els objectes dels verbs de mesura i la pronominalització del CD (Bel 2002: 1099-1104). Després centra la seua anàlisi en el CI i en altres complements de datiu (conjunt divers d'elements que comparteixen la presència de la preposició *a* i la pronominalització). Tracta, doncs, els datius metes i benefactius, el datiu possessiu, altres complements de datiu i els datius amb verbs psicològics. En aquest darrer apartat, l'autora reprén l'explicació de la vacil·lació del règim pròpia d'aquesta classe de verbs, encara que no aporta cap novetat: solament puntualitza que, malgrat escoltar exemples en què hom pronominalitza amb *li*, la normativa prescriu que s'empri *el*, atés que el verb és transitiu:

- (5) a. *⁴Al pintor li preocupen les taques de la paret
b. Al pintor, el preocupen les taques de la paret

Conclou el comentari, assenyalant que en l'ús col·loquial hi ha tendència a equiparar-se aquests verbs a *agradar* o *plaure*, és a dir, els verbs intransitius de la mateixa classe (Bel 2002: 1104-1108).

Cabré i Mateu (1998) classifiquen els verbs psicològics en tres gran apartats: 1a classe, formada pels verbs en què l'experimentador ocupa la posició de subjecte [*témer, odiar, estimar*]; 2a classe, constituïda per verbs on l'experimentador ocupa la posició de CD [*alegrar, preocupar, sorprendre, commoure, emocionar*], i 3a classe, verbs que en què l'experimentador ocupa la posició de CI [*agradar, importar, doldre, desagradar, interessar*] -ps 69-70.

Aquests autors centren la seua anàlisi en els dos darrers i intenten demostrar les discrepàncies d'ús de certs verbs psicològics (3a classe) que es produeixen entre els parlants del català i la definició que recull el DIEC d'aquests verbs, ja que, de vegades,

aquests tenen un comportament sintàctic i semàntic semblant als de la classe 1a i, a voltes, als verbs de la classe 2a.

Posats ja en feina, es proposen dos objectius, tot basant-se en dislocacions, noció de focus (tema-remà), pronominalització partitiu *en*, camps semàntics...:

- 1) estudiar les diferències sintàctiques i semàntiques entre les construccions acusatives dels verbs de la classe 1 i classe 2
- 2) realitzar tests de naturalesa sintàctica i semàntica per justificar una anàlisi unitària de les construccions datives

Per aquests autors, la suposada alternança acusatiu/datiu no és un fenomen arbitrari, sinó que respon al fet que la sintaxi i la semàntica de les construccions acusatives són molt distintes de les datives. Així, en les següents oracions:

- (3) a. Les teves paraules la van *sorprendre, preocupar, molestar* molt
b. Li *soprén, preocupa, molesta* que la joventut d'avui fumi tant⁵

Distingeixen que «el significat del verb és idèntic a (3a) i a (3b), però el significat de la construcció és diferent a (3a) i a (3b), ja que la construcció acusativa està associada amb un significat determinat que inclou un component de causativitat, un component de transició o moviment més un component de relació estàtica, i la construcció dativa està associada amb un altre significat, que inclou un component d'estativitat» (pàg. 78).

Semànticament, l'estructura de: *Les teves paraules van sorprendre la Maria* (causativitat, transició i relació estàtica) presenta els mateixos components semàntics que l'estructura de: *Les teves paraules van alegrar la Maria*, és a dir, Les teves paraules CAUSAR la Maria ESDEVENIR EN sorpresa; i l'estructura semàntica de *A la Maria li sorprén que la joventut d'avui fumi tant* codifica el mateix component d'estativitat que

⁴ Marquem l'exemple amb asterisc d'acord amb el tractament transitiu que atorga la gramàtica tradicional.

⁵ Mantenim la mateixa numeració que en l'article per tal que l'explicació aportada pugui entendre's correctament.

l'estructura semàntica de *A la Maria li van agradar les teves paraules*, és a dir, Les teves paraules ÉSSER del grat de la Maria (pàg. 79).

Rosselló (2002: 1904-1927) incideix en el tema objecte d'estudi. Distingeix, d'una banda l'ús vacil·lant que es dona en certs verbs psicològics (*preocupar, molestar...*) i, d'altra banda, els verbs que seleccionen metes animades (*telefonar, picar...*), que també presenten variació en l'ús del clíctic datiu/acusatiu.

Pel que respecta al primer supòsit, l'autora cita Mestres *et al.* (1995) pel fet que aquests autors justifiquen el fenomen pels següents motius:

- a) influència del castellà
- b) analogia amb verbs del model C (*agradar, repugnar, importar, xocar, doldre, urgir*⁶...)
- c) l'ús en les dislocacions de la preposició *a* precedint els SN que denoten entitats animades

L'alternança no és arbitrària ni suposa que el parlant dispose de dos verbs (un transitiu, l'altre intransitiu). Seria un tret potencial dels verbs de la classe B i en resultaria de la interacció de dos factors: el lèxic i el contextual.

Quant als verbs que seleccionen metes animades, els considera que s'acosten als verbs transitius i no als de la classe de complement de règim verbal, ja que hi ha parlants que pronominalitzen en acusatiu o datiu: *l'he trucat, li he trucat*.... Assenyala que no en participen quan el verb permet l'expressió lèxica del tema. Així una oració com: *Vaig escriure a la Maria*, no pot pronominalitzar en acusatiu, perquè el clíctic fa referència al tema (p.ex. *una instància*) i no de la meta animada⁷.

Vallduví (2002: § 4.3.6) explica la presència obligatòria del pronom feble junt amb el complement indirecte en oracions amb datiu de possessió inalienable, fins i tot

⁶ L'autora dona compte de tres tipus de verbs psicològics segons els arguments que seleccionen. La seua classificació és semblant a la d'altres autors com CABRÉ, G.-J. MATEU (1998).

⁷ Caldria tenir present que hi ha acusativitzacions que canvien el significat i d'altres que no i d'altres que ofereixen un contrast evident.

quan el CI està en posició canònica: *Vaig tallar-li els cabells al Vicent* (Vallduví 2002: 1239).

Todolí (2002: § 6.5.5.3) insisteix en l'apuntat anteriorment, tot ampliant la casuística: oracions amb pronom fort, oracions amb datiu benefactiu, oracions amb complement indirecte experimentador i oracions amb complement indirecte meta.

Autors, com Bartra i altres (2002: 223-225), en relació al verb *pregar*, sembla que distribueixen el règim segons la natura del destinatari de l'acció verbal; així, apunten que en la llengua antiga es donava la mateixa alternança que registren els diccionaris i l'ús actuals: «es posen en acusatiu els noms de Déu, Nostre Senyor Jesucrist i la Verge; en canvi, els éssers animats humans es construeixen en datiu:

- a. Preguem Déu, Nostre Senyor, perquè ens perdoni
- b. Li vaig pregar que no em deixés sola, però en Bernat se'n va anar»

Aquests autors expliquen que aquesta diferenciació (acusatiu: éssers divins vs. SP: éssers terrenals) es deu a un seguit de factors:

- 1) predominança de l'argument de persona
- 2) sovint hi ha una prevalença de l'ús on no s'expressa la cosa pregada, com correspon a l'ús religiós
- 3) si el complement de persona és humà i no diví, ha d'aparèixer la cosa pregada, atès que l'absència de l'argument de cosa no és justificable, per la qual cosa predomina el tret [+humà] del complement animat i regeix, per tant, datiu (amb estructura preposicional o sense), construcció que acaba per generalitzar-se: *pregar a la Verge*.

A més a més, esmenten que amb un sentit pròxim a 'insistir', el verb admet el complement de persona en acusatiu:

- a. Si no vol menjar, no *el preguis*
- b. Una dona, si ella no vol, no *la pregueu*, que no ho farà, i s'hi presta us en penediréu

Sens dubte l'autor que aporta major informació al cas que tractem és Joan-Rafael Ramos. Aquest lingüista exposa la seua anàlisi del fenomen en dos excel·lents

articles. En el primer⁸, centra l'estudi en els verbs agentius, és a dir, aquells que expres- sen una acció controlada pel subjecte. Classifica els verbs d'acord amb la definició del DIEC en tres grans apartats: a) verbs amb dos complements verbals; b) verbs amb un complement verbal; c) verbs que manifesten una relació possessiva, i assenyala els ca- sos divergents amb la normativa, tot contrastant-los a nivell dialectal i amb les aportaci- ons de lingüistes com: Ruaix, Mestres i altres, López del Castillo, Wheeler i altres, Gi- nebra i Montserrat, etc. Conclou que cal revisar sistemàticament els règims dels verbs aportats pel DIEC, tant des de la vessant dialectal com des de la sintàctica, sempre te- nint ben present que les solucions no són unitàries a tot el domini lingüístic, ja que al País Valencià i Mallorca la majoria de verbs agentius mantenen la recció dativa tradici- onal, enfront de Catalunya, on hi ha una tendència al règim acusatiu.

En l'altre article⁹, presenta una anàlisi contrastiva de l'objecte d'estudi amb el castellà, però amplia el camp d'investigació als verbs psicològics. Aquests darrers els divideix també en tres blocs, segons la posició que ocupa el constituent que realitza la funció semàntica d'experimentador i d'acord amb la definició que ens dona el DIEC. Així tenim: a) verbs entrats com a transitius al DIEC tant en l'accepció agentiva- causativa com en l'estativa; b) verbs entrats com a transitius al DIEC en l'accepció agentiva-causativa, però sense exemples en l'estativa; c) verbs entrats com a transitius al DIEC en l'accepció estativa, però sense exemples agentius ni causatius. En el cas del castellà, conclou que la distribució datiu/acusatiu està bastant consolidada i que respon al tipus de construcció en què partitipe el verb: en l'accepció agentiva-causativa, s'empra el règim acusatiu, mentre en l'accepció estativa, s'usa el règim datiu. En català, malgrat que hi ha una tendència semblant al que ocorre en castellà, sembla que el canvi de règim d'acusatiu a datiu és més viu i està en vies de consolidació (de fet, es dona amb major incidència en els verbs de caire familiar, que no en els cultes).

Per a aquest autor, el canvi de règim verbal es manifesta en dues direccions: de règim datiu a acusatiu (verbs agentius) i a l'inrevés, de règim acusatiu a datiu (verbs

⁸ RAMOS, J.R. (2005) «El complement indirecte: l'alternança datiu/acusatiu», dins *Estudis Romànics*, vol. XXVII, Barcelona, pàg. 93-111.

⁹ RAMOS, J.R. (2004) «El règim verbal: anàlisi contrastiva català-castellà», dins *Quaderns de Filologia. Estudis lingüístics*, vol IX, Universitat de València, pàg. 119-139.

psicològics). En català, en els verbs agentius el canvi es produeix sobretot als dialectes constitutius (més innovadors): Catalunya, en oposició al castellà en què el canvi es dona majoritàriament en els dialectes consecutius (més conservadors): Andalusia, Canària, Amèrica Central i Amèrica del Sud.

Pel que respecta als verbs psicològics, la modificació d'acusatiu a datiu està molt més assolida, tret d'algunes zones d'Amèrica del Sud. Contràriament, en la nostra llengua, el fenomen és ben viu i es produeix a totes les zones del domini lingüístic.

Dins de les Jornades de la Secció filològica de l'IEC a l'IIFV Ramos (2005b) acaba de perfilar el seu posicionament respecte de les alternances acusatiu/datiu. De mode molt esquemàtic descriu la vacil·lació anteriorment esmentada per concloure que la nova gramàtica de l'IEC hauria de tenir present la vacil·lació que es dona en l'idioma, per la qual cosa proposa que aquesta podria adoptar una solució que respectés els dos grans blocs dialectals de l'idioma: el català del Principat i el del País Valencià-Illes Balears, tot incorporant la doble recció en els verbs agentius estudiats per tal que els parlants de cada bloc dialectal s'hi reconeguessen. Quant al verbs psicològics, proposa que la nova gramàtica distingisca tant les construccions causatives com les no causatives -estatives, i distintes possibilitats de recció, segons el verb i el tipus de construcció:

a) ús exclusiu del règim datiu en les construccions no causatives de: *agafar, encantar, impressionar, interessar i desagradar*

b) possible alternança en les construccions no causatives de: *rebentar i sorprendre*

c) admissió doble recció en els usos no causatius de: *afectar, apassionar, apetir, concernir, destorbar, entusiasmar, espantar, esperar, molestar picar, sobtar, estranyar, intrigar i preocupar*

d) ús exclusiu de l'acusatiu tant en l'accepció causativa com en la no causativa de: *afalagar, alegrar, amoïnar, atemorir, aterrir, atraure, avergonyir, cansar, captivar, commoure, complaure, consolar, convèncer, decebre, delectar, desesperar, desil·lusionar, disgustar, divertir, distraure, emocionar, empipar, empenyar, encisar, entretenir, enutjar, escandalitzar, esborronar, esgarrijar, esglaiar, espaordir, excitar...*¹⁰

¹⁰ Hom pot consultar la totalitat de verbs afectats a Ramos (2005b: 156).

A més d'aquest autor, han estat diversos gramàtics i diccionaris els que s'han centrat en el problema. Per aquest motiu, oferim uns quadres comparatius amb el posicionament adoptat en cada cas perquè el lector dispose d'una visió més àmplia sobre l'afer, on es contempla el règim adoptat per cada gramàtic en la varietat estàndard (est) o en el registre col·loquial (col), si s'escau, si opta per la doble recció (a/d), o no deixa clar quin és el règim del verb, no s'hi pronuncia o l'entrada del diccionari no recull el significat analitzat o, fins i tot, no aporta cap exemple (Ø). A més a més, encapçalem els verbs analitzats amb una referència numèrica (per exemple: § 2.2.1) segons l'ordre de classificació que hem adoptat en cada capítol, per tal que el lector pugui adreçar-se al capítol corresponent per consultar allò que estime convenient. Part de les dades dels quadres han estat extretes de Ramos (2004, 2005 i 2005b).

Tot seguit, incorporem un índex d'abreviatures per tal de facilitar la comprensió de la informació que encapçala cada columna, on hom podrà comprovar que la disposició dels distints tractats gramaticals i diccionaris respon a un criteri cronològic, tret de les dues edicions del DIEC que hem col·locat en primer lloc, abans del *Diccionari general de la llengua catalana* de Fabra, atès la importància que tenen els diccionaris de l'IEC en aquest treball i que serveix com a punt de partida de tot l'estudi.

Índex d'abreviatures

- 1) **DIEC**: INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS (1995) *Diccionari de la llengua catalana*; Barcelona, Palma, València; Edicions 3 i 4, Edicions 62, Moll, Enciclopèdia Catalana, PAM
- 2) **DIEC2**: INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS (2007) *Diccionari de la llengua catalana*, Barcelona; Enciclopèdia Catalana, Sau i Edicions 62 (2a edició)
- 3) **DGLC Fabra**: FABRA, P. (1988) *Diccionari general de la llengua catalana*, Barcelona, Edhasa (24a edició)
- 4) **Ruaix**: RUAIX, J. (1994) «Analogies antitradicionals», dins *Observacions crítiques i pràctiques sobre el català d'avui I*, Moià, Josep Ruaix, Ed.
--- (1996) *Diccionari auxiliar*, Moià, Josep Ruaix, Ed.
- 5) **Solà**: SOLÀ, J. (1994) *Sintaxi normativa: estat de la qüestió*, Barcelona, Empúries

- 6) **Mestres:** MESTRES, J. M. i altres (1995) «Alguns règims verbals», dins *Manual d'estil. La redacció i l'edició de textos*, Barcelona, Eumo, cap. 20
- 7) **Badia:** BADIA, J. i altres (1997) *El llibre de la llengua catalana per a escriure correctament el català*, Barcelona, Castellnou Edicions
- 8) **GDLC:** *Gran diccionari de la llengua catalana* (1998) Barcelona, Enciclopèdia Catalana
- 9) **DCCN:** LÓPEZ, LL. (1998) *Diccionari complementari del català normatiu*, Barcelona, Edicions 62
- 10) **Cabré-Mateu:** CABRÉ, T.-J. MATEU (1998) «Estructura gramatical i normativa lingüística: a propòsit dels verbs psicològics en català», *Quaderns. Revista de Traducció*, núm. 2, pàg. 65-81
- 11) **G-M:** GINEBRA, J.-A. MONTSERRAT (1999) *Diccionari d'ús dels verbs catalans*, Barcelona, Edicions. 62
- 12) **López:** LÓPEZ, LL. (1999) *Gramàtica del català actual. Sintaxi i morfologia*, Barcelona, Edicions 62
- 13) **Wheeler:** WHEELER, M. i altres (1999) *Catalan: a comprehensive grammar*, Londres, Routledge
- 14) **GD62LC:** *Gran diccionari 62 de la llengua catalana* (2000), a cura de Lluís López del Castillo, Barcelona, Edicions 62
- 15) **Ramos:** RAMOS, J.R. (2004) «El règim verbal: anàlisi contrastiva català-castellà», dins *Quaderns de Filologia. Estudis lingüístics*, vol IX, Universitat de València, pàg. 119-139
- (2005) «El complement indirecte: l'alternança datiu/acusatiu», dins *Estudis Romànics*, vol. XXVII, Barcelona, pàg. 93-111
- (2005b) «Les alternances acusatiu/datiu: perspectiva normativa i dialectal», dins *Jornades de la Secció filològica de l'IEC a l'II de Filologia Valenciana*, IEC, Barcelona, pàg. 151-159

VERBS AGENTIUS

	DIEC		DIEC2		Fabra		Ruaix		Solà		Mestres		Badia	
	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.
§ 2.2.1.	(1996)													
<i>pegar</i>	d		d		d		a/d	a			d			
<i>robar</i>	a/d		a/d		a/d						d/a			
§ 2.2.2.														
<i>ensenyar</i>	a		a		a				a/d	d	d			
<i>pagar</i>	a		a		a						d/a			
<i>pregar</i>	a		a/d		a									
<i>servir</i>	a		a		a									
<i>suplicar</i>	a		a		a									
§ 2.2.3.														
<i>apuntar</i>	Ø		Ø		Ø						d/a			
<i>disparar</i>	Ø		Ø		Ø						d			
<i>obrir</i>	Ø		Ø		Ø						d			
<i>respondre</i>	Ø		Ø		Ø						d			
§ 2.2.4.														
<i>encertar</i>	a		a		a									
<i>telefonar</i>	d		d		Ø		d				d		d	
§ 2.3.1.														
<i>tocar tel.</i>														
<i>trucar tel.</i>	d		d		Ø		d						d	
<i>picar tel.</i>														
<i>tossar</i>	d		d		d									
§ 2.3.2.														
<i>ajudar</i>	a		a		a									
<i>picar</i>	a		a		a									
<i>xiular</i>	a		a		a						a			
§ 2.3.3.														
<i>succeir</i>	d		d		d		a/d						d	
§ 2.4.1.														
<i>apuntar</i>	d		d		d									
<i>disparar</i>	Ø		Ø		Ø									
<i>encertar</i>	Ø		Ø		Ø									
§ 2.4.2.														
<i>picar</i>	Ø		Ø		Ø									
<i>tossar</i>	Ø		Ø		Ø									
§ 2.4.3.														
<i>aplaudir</i>	a		a		a									
<i>votar</i>	a		a		a				a/d		intr.	a	Ø	
<i>xiular</i>	a		a		a						a			

a: acusatiu

d: datiu

intr: intransitiu

Ø: l'autor/a no deixa clar quin és el règim del verb, l'entrada del diccionari no recull el significat analitzat o no aporta cap exemple

a/d: alternança acusatiu/datiu

	GDLC		DCCN		G-M		López		Wheeler		GD62LC		Ramos ¹¹	
	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.
§ 2.2.1.														
<i>pegar</i>	d		a		d		d	a	d	a	d		a/d	
<i>robar</i>	d		Ø		a						a		a/d	
§ 2.2.2.														
<i>ensenyar</i>	a		Ø		d						d		a/d	
<i>pagar</i>	a		d		a		a	d			a		a/d	
<i>pregar</i>	a		Ø		d						a		a/d	
<i>servir</i>	a		Ø		a		a	d			a		a/d	
<i>suplicar</i>	a		Ø		a/d						a		a/d	
§ 2.2.3.														
<i>apuntar</i>	Ø		Ø		a						Ø		a/d	
<i>disparar</i>	Ø		Ø		d						Ø		a/d	
<i>obrir</i>	Ø		Ø		d						Ø		a/d	
<i>respondre</i>	Ø		Ø		d						Ø		a/d	
§ 2.2.4.														
<i>encertar</i>	a		Ø		a						Ø		a/d	
<i>telefonar</i>	d		a		d		d	a	d	a	d		d/a	
§ 2.3.1.														
<i>tocar tel.</i>			Ø								Ø		a/d	
<i>trucar tel.</i>	d		a		d		d	a	d	a	Ø		a/d	
<i>picar tel.</i>			Ø		d						Ø		a/d	
<i>tossar</i>	d		Ø								Ø		a/d	
§ 2.3.2.														
<i>ajudar</i>	a		Ø		a						a		a/d	
<i>picar</i>	a		Ø		a						a		a/d	
<i>xiular</i>	a		Ø		a				a		a		a/d	
§ 2.3.3.														
<i>succeir</i>	d		Ø		a/d						a		a/d	
§ 2.4.1.														
<i>apuntar</i>	d		Ø		a/d						Ø		d/a	
<i>disparar</i>	Ø		Ø		Ø						Ø		d/a	
<i>encertar</i>	Ø		Ø		Ø						Ø		d/a	
§ 2.4.2.														
<i>picar</i>	Ø		Ø		Ø						Ø		d/a	
<i>tossar</i>	Ø		Ø		Ø						Ø		d/a	
§ 2.4.3.														
<i>aplaudir</i>	a		Ø		a						a		Ø	
<i>votar</i>	a		Ø		a						Ø		Ø	
<i>xiular</i>	a		Ø		a				a		Ø		d/a	

a: acusatiu

d: datiu

intr: intransitiu

Ø: l'autor/a no deixa clar quin és el règim del verb, l'entrada del diccionari no recull el significat analitzat o no aporta cap exemple

a/d: alternança acusatiu/datiu

¹¹ Seguim la proposta de 2005b per ésser la més recent.

Com hem fet amb els verbs agentius, també duem a terme un contrast entre les posicions adoptades pels distints diccionaris i tractats gramaticals dels verbs psicològics analitzats:

VERBS PSICOLÒGICS¹²

	DIEC		DIEC2		Fabra		Ruaix ¹³		Solà		Mestres ¹⁴		Badia		GDLC		
	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	
§ 3.2.	(1996)																
<i>agafar</i>	a		a/d		a		a	d								d	
<i>encantar</i>	a		a		a		a	d			d		a			d	
<i>impressionar</i>	a		a		a		a	d			a/d		a			a	
<i>interessar</i>	a		a/d		a		a	d			d		a			d	
<i>rebentar</i>	a		a		a		a	d			a/d		a			Ø	
<i>sorprendre</i>	a		a		a		a	d			a/d		a			a	
§ 3.3.																	
<i>apassionar</i>	a		a		a		a	d			a/d		a			a	
<i>apetir</i>	a		a		Ø											a	
<i>concernir</i>	a		a		a		a	d			a/d		a			a	
<i>destorbar</i>	a		a		a											a	
<i>entusiasmar</i>	a		a		a		a	d								a	
<i>espantar</i>	a		a		a								a			a	
<i>esperar</i>	a		a		a		a	d			a/d		a			a	
<i>molestar</i>	a		a		a		a	d			a/d		a			a	
<i>picar</i>	a		a		a											a	
<i>sobtar</i>	a		a		a											a	
§ 3.4.																	
<i>desagradar</i>	a		d		a											d	
<i>estranyar</i>	a		a		a		d						a?			d	
<i>intrigar</i>	a		a		a											a	
<i>preocupar</i>	a		a		a		a	d			a/d		a			a	

a: acusatiu

d: datiu

Ø: l'autor/a no deixa clar quin és el règim del verb, l'entrada del diccionari no recull el significat analitzat o no aporta cap exemple

a/d: alternança acusatiu/datiu

¹² Informació parcialment extreta de Ramos (2004).

¹³ Ruaix (1994) Admet la doble recció en el verbs *interessar* (pàg. 82), *esperar* (pàg. 84), *estranyar* (pàg. 85) i *agafar* (pàg. 84); la rebutja, però, en favor de l'acusatiu en *apassionar*, *concernir*, *entusiasmar*, *encantar* (pàg. 83), *impressionar*, *molestar* i *preocupar* (pàg. 84). No aporta cap dada sobre *rebentar* i *sorprendre*. Com que d'aquest autor ens hem basat en dues obres i aquesta és de 1994, reflectim en el quadre el posicionament d'aquest gramàtic a partir del publicat en el *Diccionari auxiliar*, de 1996.

¹⁴ Admet la doble recció, però sense especificar-ne el registre.

	DCCN		C-Mateu		G-M		López		Wheeler		GD62LC		Ramos ¹⁵	
	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.
§ 3.2.														
<i>agafar</i>	Ø				a	d					Ø			d
<i>encantar</i>	d				a	d	a	d			d			d
<i>impressionar</i>	Ø				a		a	d	a	d	Ø			d
<i>interessar</i>	d		d		a	d	a	d			a/d			d
<i>rebentar</i>	Ø				a				a	d	Ø			d/a
<i>sorprendre</i>	Ø		a/d ¹⁶	d	a		a	d	a	d	a			d/a
§ 3.3.														
<i>apassionar</i>	Ø				a		a	d	a	d	a			d/a
<i>apetir</i>	Ø				d						Ø			d/a
<i>concernir</i>	Ø				a				a	d	a			d/a
<i>destorbar</i>	Ø				a						a			d/a
<i>entusiasmar</i>	Ø				a						a			d/a
<i>espantar</i>	Ø				a		a	d			a			d/a
<i>esperar</i>	Ø				a		a	d			a			d/a
<i>molestar</i>	Ø		a/d	d	a		a	d	a	d	a			d/a
<i>picar</i>	Ø				a						Ø			d/a
<i>sobtar</i>	Ø				a						a			d/a
§ 3.4.														
<i>desagradar</i>	Ø		d		d						d			d
<i>estranyar</i>	Ø				d/a				a	d	d			d/a
<i>intrigar</i>	Ø				a						a?			d/a
<i>preocupar</i>	Ø		a/d	d	a		a	d	a	d	a			d/a

a: acusatiu

d: datiu

Ø: l'autor/a no deixa clar quin és el règim del verb, l'entrada del diccionari no recull el significat analitzat o no aporta cap exemple

a/d: alternança acusatiu/datiu

¹⁵ Seguim la proposta de 2005b per ésser la més recent.

¹⁶ En els verbs *sorprendre*, *molestar* i *preocupar* els autors li atorguen un ús intransitiu atés «l'ús real genuí de la llengua catalana» CABRÉ, T.-J. MATEU (1998: 80). Nosaltres entenem aquest ús real tant en els registres formals com en els informals.

Recentment, tot i que no tracta el problema en català, la professora Marcela Flores Cervantes (2006) dedica un capítol al problema del *leísmo*, *laismo* i *loísmo* en el castellà, el qual pot servir-nos de base per entendre les vacil·lacions en català. A grans trets, planteja que l'alternança dels clítics és sensible a diversos factors de l'entitat pronominalitzada, dels quals en destaca tres:

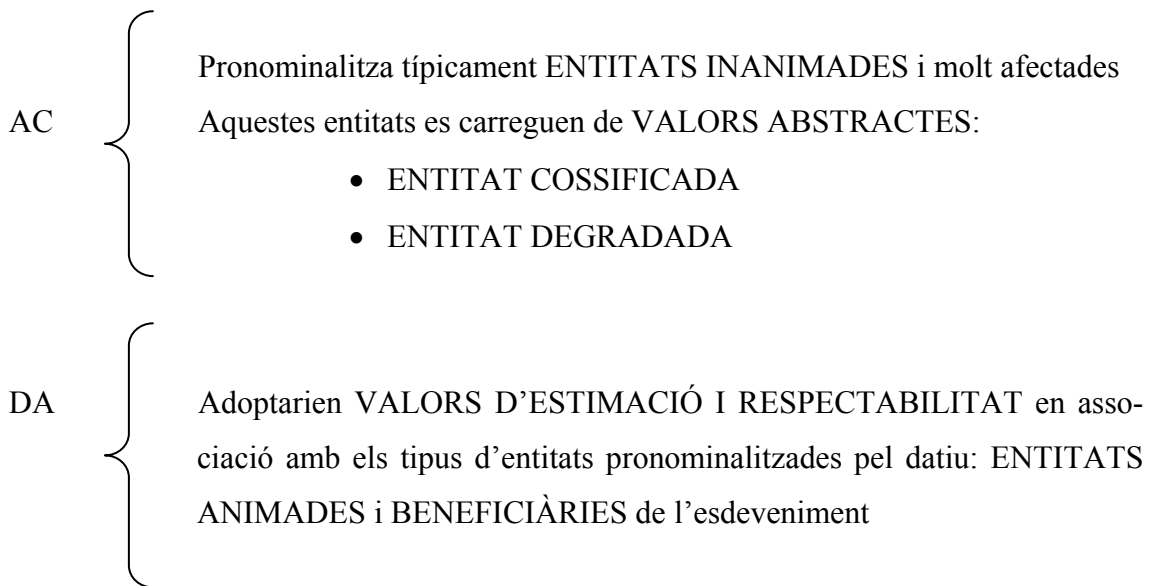
- **Referencials:** en quin tipus d'entitat es dona l'acusatiu i el datiu?
 - entitats masculines vs. entitats femenines
 - entitats singulars vs. entitats plurals
 - entitats animades vs. entitats no animades
- **Semanticopragmàtics:** quin tipus de construcció s'associa a cada règim?
 - construccions amb subjecte de cosa
 - alternança sensible al grau d'afectació de l'objecte [aquesta professora relaciona amb l'acusatiu la presència de matisos de degradació pragmàtica o la metàfora de cossificació (que implica una forta afecció), mentre que la presència de matisos de respecte o la metàfora d'animació (que implica una baixa afecció) els relaciona amb el datiu]
 - tipologia dels verbs: així s'associa el *leísmo*:
 - verbs d'emoció o que suposen un CD personal
 - construcció passiva impersonal mitjançant el reflexiu amb *se*
 - construccions amb CD i predicatiu referit a ell
 - construccions de verb causatiu més oració subordinada en infinitiu o verb conjugat en què l'objecte del verb principal és el subjecte lògic de l'infinitiu o l'oració subordinada
- **Grau de difusió** i la valoració que en fa la comunitat lingüística

Introdueix nous conceptes, com és el **grau de transitivitat**, cabdal per determinar el comportament de la variació. Així les valoracions de caire pragmàtic al voltant de l'entitat pronominalitzada: estimació-respecte vs. cossificació-degradació o el caràcter discret-no discret, podrien explicar la reanàlisi dels clítics de tercera persona.

Per a ella, el datiu és una entitat activa molt individuada parcialment afectada per l'esdeveniment, mentre que l'acusatiu és una entitat passiva molt afectada per

l'esdeveniment. Així, el datiu s'estén al terreny de l'acusatiu on els CD s'aproximen a la caracterització típica del datiu, d'acord amb la particular constitució dels esdeveniments en què hi participa -el datiu és afavorit per contextos que suposen un grau d'afectació, activitat i individuació de l'OD típic del datiu; mentre que l'acusatiu s'estén al terreny de datiu on els CI s'aproximen a la caracterització típica de l'acusatiu (contextos que suposen un grau d'afectació i activitats típiques de l'acusatiu i no del datiu). Determina, per consegüent, el significat típic del datiu/acusatiu en termes d'afectació, activitat i individuació. Per tant, un objecte molt afectat i passiu té major probabilitat de pronominalitzar en acusatiu i un d'afectat dèbilment i actiu, té més possibilitats de fer-ho en datiu. [...].

En resum, l'alternança entre l'ús innovador-conservador resulta sensible a les valoracions pragmàtiques que fan els parlants al voltant de les entitats pronominalitzades. L'origen naix d'un seguit d'associacions metafòriques:

+ TRANSITIVITAT	- TRANSITIVITAT
subjecte agentiu	subjecte no agentiu
verb actiu	verb estatiu
acció perfectiva: tèlica, puntual	acció imperfectiva: virtual, atèlica, durativa
objecte individuau	objecte no individuau

Podem explicar el quadre anterior de forma binària. Així, a major transitivitat, major afectació i passivitat de l'objecte i major probabilitat que el clític seleccionat siga acusatiu i a l'inrevés. Per tant, els esdeveniments dèbilment transitius (invasió de formes datiu en el terreny etimològic de l'acusatiu), mentre els fortament transitius, afavoreixen la conservació de l'acusatiu.

També la dinamicitat i les característiques aspectuals del verb i de l'esdeveniment influeixen en el grau de transitivitat. L'existència o inexistència d'afectació i que aquesta es conceba com a completa o incompleta depén de gran mesura del caràcter de l'esdeveniment:

dinàmic	estàtic
perfectiu	imperfectiu
tèlic	atèlic
puntual	duratiu
real	virtual

Els verbs de REALITZACIÓ [+ perfectiu, + causatiu, + tèlic, +/- puntual] esdeveniment TRANSITIU típic> molt AFECTATS: ACUSATIU

Els verbs ESTATIUS [- dinàmic, - tèlic] esdeveniment TRANSITIU típic> poc AFECTATS: DATIU, etc.

1.2. Justificació del treball

El setembre de l'any 1995 veia la llum el *Diccionari de la llengua catalana*, publicat per Enciclopèdia Catalana i Edicions 62, amb la col·laboració de PAM; d'Edicions Moll i d'Edicions 3 i 4. Havien transcorregut seixanta-tres de l'aparició del que havia estat, fins aquell moment, el referent lexicogràfic *oficial* de la nostra llengua, és a dir, el *Diccionari general de la llengua catalana* (DGLC) de Pompeu Fabra (1932).

Amb aquesta obra, l'Institut d'Estudis Catalans venia a cobrir un buit important en la nostra llengua, atés que el català ja disposava d'una ortografia, d'una gramàtica i d'un diccionari normatiu que fixava les formes correctes, tant des del punt de vista gràfic com del morfològic i sintàctic i del lèxic (*Normes ortogràfiques* (1913), el *Diccionari ortogràfic* (1917) i la *Gramàtica catalana*, de Pompeu Fabra (1918)).

Aquesta nova publicació pretenia de revisar i d'actualitzar el DGLC, ja que el diccionari de Fabra no cobria suficientment les necessitats de la llengua moderna, a més de poder oferir als parlants un diccionari normatiu per a orientar-los en l'ús correcte de la llengua.

Com és ben sabut, el DGLC ha tingut els seus detractors i els seus partidaris. Tanmateix, a nosaltres, ens servirà per demostrar que sovint la informació de les entrades verbals no és completa i, en algun cas, fins i tot errònia o contradictòria, atés que la consulta del diccionari, pel que fa al règim de certes estructures sintàctiques, no s'adequa al parlar real del català actual. Aquesta manca d'informació suposa que el parlant dubte i no tinga clar com pronominalitzar el complement corresponent -bé siga l'acusatiu, bé siga el datiu- i/o alhora dubte en el règim a emprar -bé siga preposicional, bé siga o no preposicional-

És cert que ja que han estat diversos els estudiosos que han posat de relleu aquest aspecte del diccionari: Mateu-Cabré (1998); Ginebra-Montserrat (1999), Roselló (2002); Ramos (2004); Ramos: (2005); Ramos (2005b)... però la nostra aportació vol aprofundir en el tema i oferir més dades sobre el fenomen estudiat. Per això, ens basa-

rem en un corpus escrit extret del *Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana* (CTILC) [§ 1.3] i noves dades dialectals recollides a través d'enquestes [§ 4].

L'Institut d'Estudis Catalans (d'ara endavant IEC), l'any 1983, decidí crear el *Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana* com a part de l'activitat lexicogràfica duta a terme per l'Institut, per tal de servir de font principal en l'elaboració d'un diccionari descriptiu de la llengua catalana.

El corpus de l'IEC constitueix la primera fase d'un projecte de més abast, anomenat *Diccionari del català contemporani* (DCC), que implica, a més d'accions complementàries destinades a l'explotació i la difusió del corpus, les realitzacions lexicogràfiques ulteriors.

Cronològicament, el CTILC abraça textos escrits en català des de l'any 1833, data representativa de la represa literària de la llengua catalana en l'època moderna fins a l'any 1988, data de tancament de l'últim grup cronològic en el moment en què se'n féu la selecció. Comprén, per tant, cent cinquanta anys llargs de la història de la llengua catalana recent.

Quant a la naturalesa de la llengua seleccionada, el corpus inclou els més diversos tipus de text, tant de caràcter literari (narrativa, teatre, poesia, assaig), com de caràcter no literari (tractats i manuals sobre les més variades disciplines, articles en publicacions especialitzades i de divulgació, textos legals, premsa diària i publicacions periòdiques diverses, fullets, prospectes, etc.); aquesta característica fa que el corpus pugui donar una visió molt àmplia de la llengua escrita utilitzada en les més variades situacions i per a les finalitats més diverses.

El total de textos seleccionats amb l'aplicació d'aquests criteris ha estat de 3.387, que es divideixen en 2.351 (69,41 %) corresponents a la llengua no literària i 1.036 (30,59 %) corresponents a la llengua literària. Entre aquests hi ha 3.171 textos originals (2.234 corresponents a textos no literaris i 937 a obres literàries) i 216 traduccions (117 de textos no literaris i 99 de literaris); d'altra banda, 499 obres (388 no literàries i 111 literàries) han estat introduïdes parcialment d'acord amb els criteris esmentats,

mentre que la resta ho ha estat íntegrament. L'extensió dels textos és molt diversa, des d'una obra literària llarga fins a un breu fullet o una carta.

L'extensió total del conjunt de textos seleccionats és de 52.375.044 mots, que es reparteixen en 29.266.353 (56 %) corresponents a la llengua no literària i 23.108.691 (44 %) corresponents a la llengua literària. D'acord amb aquestes dades l'extensió mitjana dels textos no literaris és de 12.448 mots, i la dels textos de caràcter literari de 22.306 mots¹⁷.

1.2.1. Hipòtesis de treball

Partirem de les següents hipòtesis:

1a) El fet de tenir exemples que regeixen acusatiu i datiu en una mateixa forma verbal, demostraria l'existència de la vacil·lació objecte del nostre treball i la manca d'una visió unitària en la recció de la forma verbal a estudiar.

2a) Aquesta doble possibilitat entraria en clara oposició amb la definició del DIEC i qüestionaria la seua vigència.

3a) Quan tinguem exemples de datiu i d'acusatiu en un mateix autor, voldrà dir que la vacil·lació és molt significativa, perquè pressuposa la manca d'uniformitat en l'ús del règim en un dels màxims exponents de la llengua, ja que ens referim a un professional de l'escriptura, responsable de vetlar per l'ús correcte de l'idioma, sense entrar a valorar la zona geogràfica a què pertany.

4a) Si detectem que una determinada recció es dona en autors que pertanyen a uns dialectes i no en els que pertanyen a uns altres, això posarà de manifest que l'abast del canvi no és homogeni o que uns dialectes són més innovadors que uns altres. En aquest sentit, hem de ser conscients que les dades procedents d'un corpus escrit són

¹⁷ Vegeu la introducció del *Diccionari de freqüències* (1996), Barcelona, Institut d'Estudis Catalans.

orientatives d'unes tendències, però no hem d'oblidar que estan sotmeses sovint a criteris normatius. És per això que el nostre treball es completa amb l'anàlisi dels resultats obtinguts a partir d'unes enquestes orals¹⁸. Tot plegat ens indicarà si el fenomen analitzat presenta diferències diatòpiques. Si això es confirma, tant el DIEC com la nova gramàtica de l'IEC, haurien de tenir present aquest fet i intentar elaborar propostes normatives homogènies que no contradiguen les tendències dels dialectes catalans.

5a) Si no hi ha una coincidència entre l'oposició datiu/acusatiu en l'àmbit dialectal, haurem de pressuposar que el fenomen es produeix en tot el domini i que el canvi no se circumscriu a un *topos* determinat. Aquest punt indicaria que es tracta d'un canvi en moviment i que la distribució és general i no dialectal.

¹⁸ Per contrastar aquestes dades, hem entrevistat un seguit de parlants del català central, el balear i el valencià a títol, més aviat, informatiu, per obtenir una actualització cronològica dels resultats. Aquesta nova informació, de segur, que entrarà en contradicció amb alguns resultats descrits en el corpus escrit.

1.3. El nostre corpus

Aquest estudi centrarà l'anàlisi en un seguit de construccions formades pel CI anomenades argumentals i en els datius benefactius i possessius de les no argumentals [cf. § 1.4.1], perquè són les que han donat lloc a l'alternança de les funcions de datiu/acusatiu que intentem testimoniar a partir de l'anàlisi del corpus lingüístic abans citat.

Per la qual cosa, demanarem a l'IEC que ens facilités tots els contextos on apareixien els verbs abans mencionats -agentius i psicològics- agrupats en dos apartats:

Bloc 1: Els índexs de concordances lematitzats dels verbs: *ajudar, aplaudir, apuntar, disparar, encertar, ensenyar, obrir, pagar, pegar, picar, pregar, respondre, robar, servir, succeir, suplicar, tancar*¹⁹, *telefonar, tocar* (per telèfon), *trucar, tossar/tussar, votar, i xiular*, del subcorpus literari del *Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana*.

Bloc 2: Els índexs de concordances lematitzats dels verbs: *agafar, apassionar, apetir, concernir, desagradar, destorbar, encantar, entusiasmar, espantar, esperar, estranyar, impressionar, interessar, intrigar, molestar, picar, preocupar, rebentar, sobtar, i sorprendre*, del subcorpus literari del *Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana*.

Aquests contextos foren extrets de les obres literàries del CTILC, dividides en dos períodes, de 1833 a 1932 (**període 1r**) i de 1933 a 1988 (**període 2n**), amb deu mots al davant i al darrere per tal de contextualitzar la forma verbal, com el següent exemple:

.....**VERB**.....

tot especificant, l'autor, l'obra, la data de publicació, i si era possible, la procedència geogràfica a què pertanyia el context.²⁰

¹⁹ Aquest verb finalment fou rebutjat en el nostre estudi en comprovar que no participava de la vacil·lació objecte del nostre estudi.

²⁰ Tret de la ubicació geogràfica, la resta de paràmetres sí que es contemplen en els lemes remesos. Sobre això l'IEC va puntualitzar: «No tenim entre les informacions del nostre repertori d'autors i d'obres cap (continua pàgina següent)

Hem estudiat només contextos d'obres literàries per dos motius: el primer perquè són molt més riques en exemples (diàlegs, frases inacabades, modismes, frases fetes, reiteracions...) i el segon motiu perquè calia acotar el treball.

Els contextos facilitats vénen codificats amb un seguit de dígit que es corresponen amb:

<Codi d'obra>; <Codi de nivell 1>; <Núm. pàgina>, <Núm. línia>, <Posició dins la línia>

Normalment el “codi de nivell 1” és 0. Aquesta informació (el nivell 1) només és diferent de 0 en dos casos:

1. Obres que van ser publicades en fulletons i que tenen numeracions de pàgina coincidents. Es numera cada fulletó correlativament 1, 2, 3, etc.
2. Publicacions periòdiques: el format de la majoria de les publicacions periòdiques no es correspon amb una estructura de text paginat com en un llibre. Els nivells 1 marquen diferents especialitzacions dins de la premsa, del tipus “informació general”, “esports”, etc. de manera que siga més fàcil la localització física de la informació en el llistat que utilitzem com a edició de referència.

A tall d'exemple, expliquem el següent context:

3325;0;5,9,7 ¿Qué á mi en pasiènsia se iguala? ¡A no ser que Deu m' ac-
huda! ¡Qué no hiá mes qu'estar muda ma muller, y sempre mala!

El primer dígit correspon a l'obra de la qual s'ha extret el context:

codi	cognom autor	nom autor	títol	any publicació
3325	Escalante	Eduard	<i>Milacre de la muda</i>	1855

El número [0] correspon al codi de nivell

El número [5] a la pàgina de l'obra en què es troba el text seleccionat

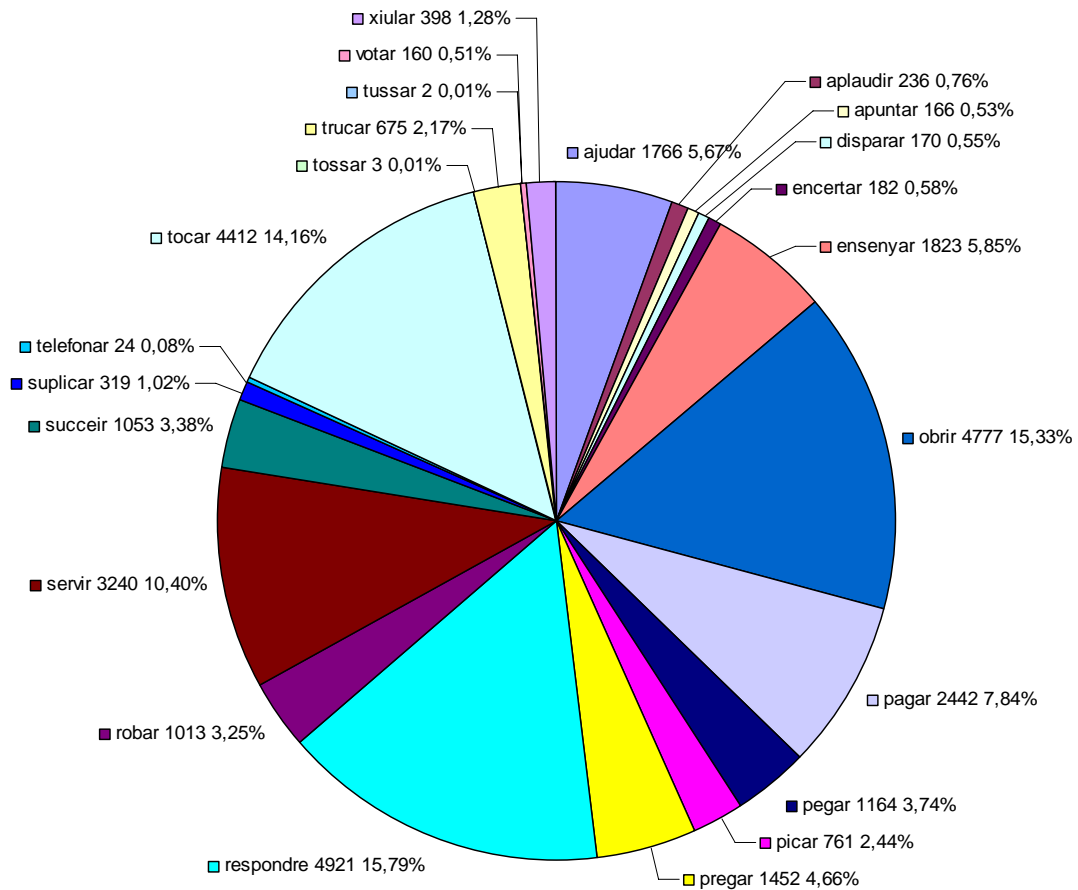
El número [9] a la línia on es troba el mot del total de línies de pàgina de l'obra

El número [7] correspon a la posició que el verb seleccionat ocupa dins la línia

informació que faci referència a la consideració dialectal dels autors o de les obres del corpus. La dificultat d'una classificació d'aquest tipus i els múltiples factors que s'hi impliquen haurien fet força difícil
(continua pàgina següent)

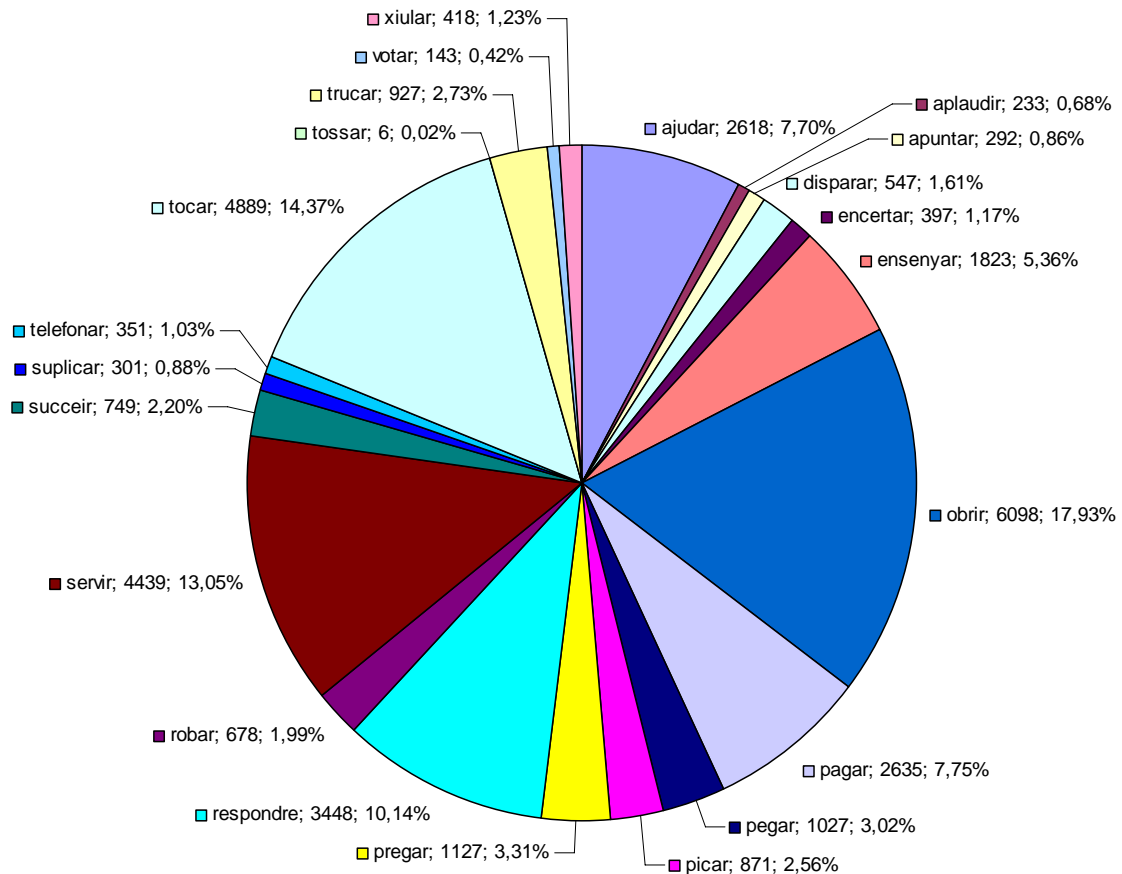
Un cop comptabilitzats tots els índexs de lemes facilitats, tenim un total de 102.052 entrades, distribuïdes com segueix:

verbs agentius: període 1833-1932			
<i>ajudar</i>	1.766	<i>robar</i>	1.013
<i>aplaudir</i>	236	<i>servir</i>	3.240
<i>apuntar</i>	166	<i>succeir</i>	1.053
<i>disparar</i>	170	<i>suplicar</i>	319
<i>encertar</i>	182	<i>telefonar</i>	24
<i>ensenyar</i>	1.823	<i>tocar</i>	4.412
<i>obrir</i>	4.777	<i>tossar</i>	3
<i>pagar</i>	2.442	<i>trucar</i>	675
<i>pegar</i>	1.164	<i>tossar</i>	2
<i>picar</i>	7.61	<i>votar</i>	160
<i>pregar</i>	1.452	<i>xiular</i>	398
<i>respondre</i>	4.921	TOTAL	31.159

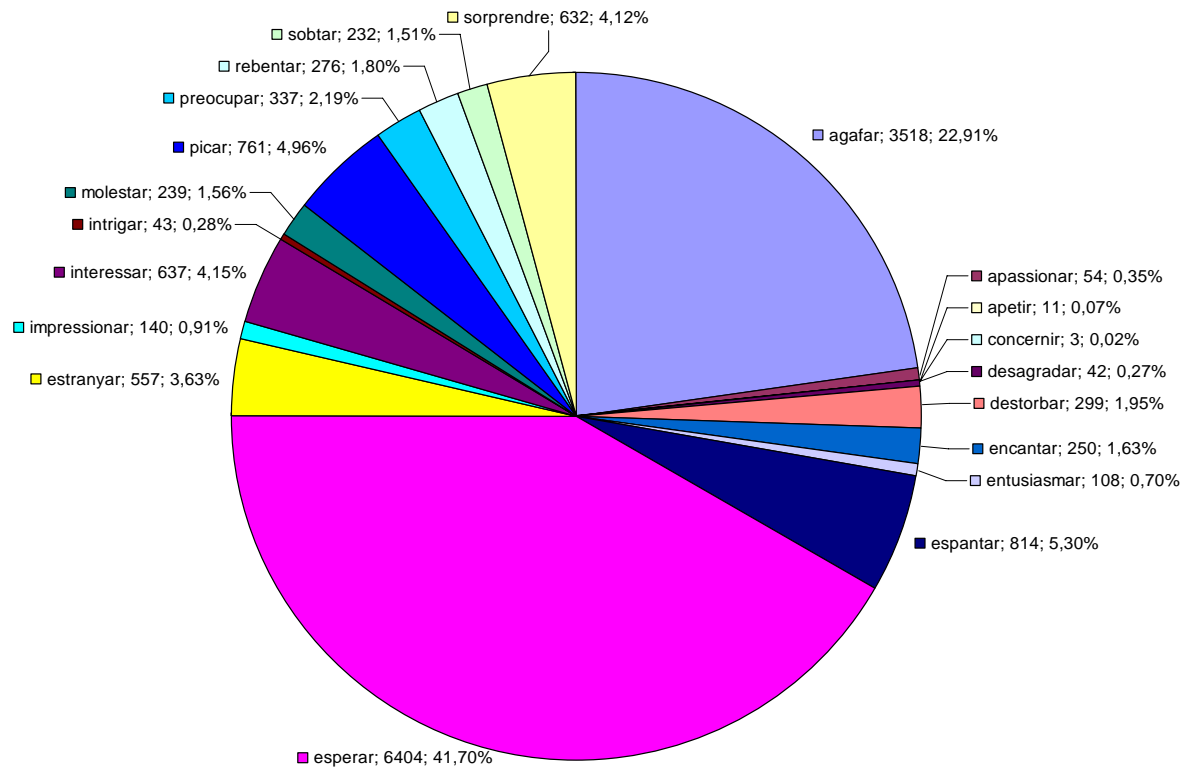

l'establiment d'agrupacions d'autors admeses per tothom sense discussió».

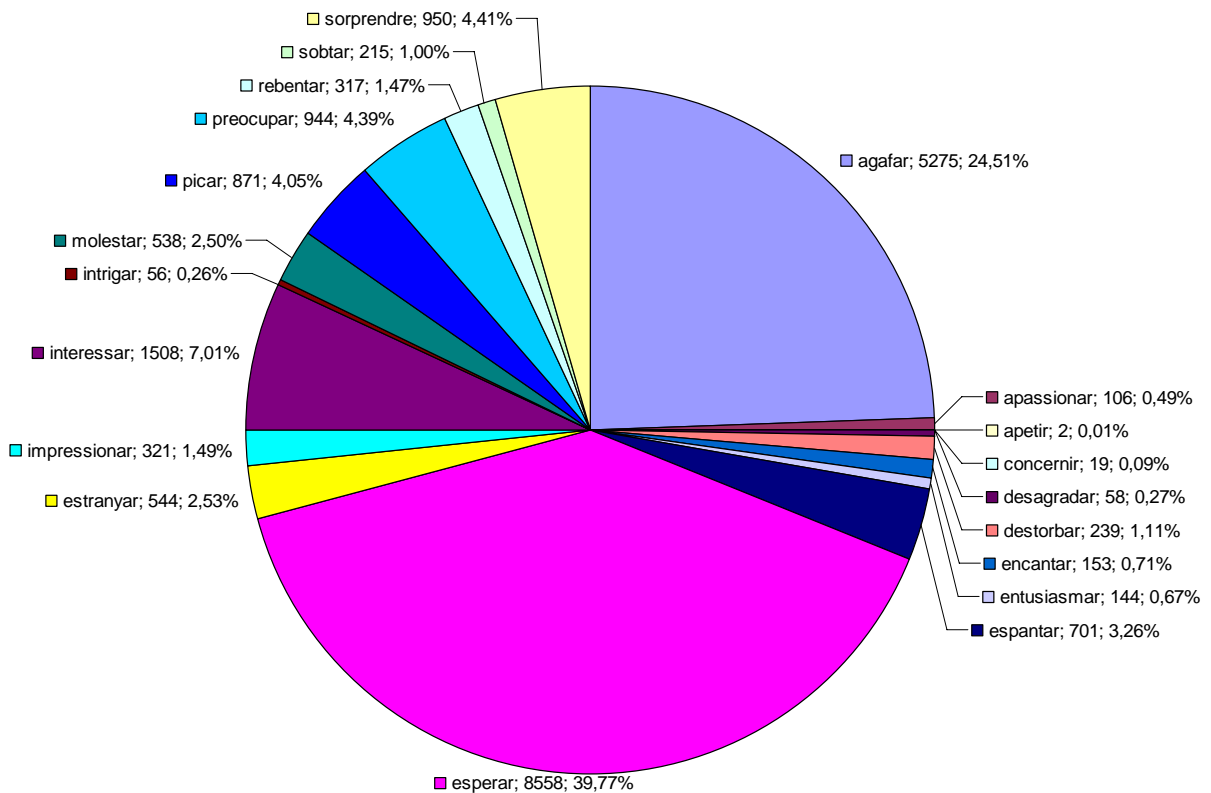
verbs agentius: període 1933-1988			
<i>ajudar</i>	2.618	<i>robar</i>	678
<i>aplaudir</i>	233	<i>servir</i>	4.439
<i>apuntar</i>	292	<i>succeir</i>	749
<i>disparar</i>	547	<i>suplicar</i>	301
<i>encertar</i>	397	<i>telefonar</i>	351
<i>ensenyar</i>	1.823	<i>tocar</i>	4.889
<i>obrir</i>	6.098	<i>tossar</i>	6
<i>pagar</i>	2.635	<i>trucar</i>	927
<i>pegar</i>	1.027	<i>votar</i>	143
<i>picar</i>	871	<i>xiular</i>	418
<i>pregar</i>	1.127		
<i>respondre</i>	3.448	TOTAL	34.017

verbs psicològics: període 1833-1932	
<i>agafar</i>	3.518
<i>apassionar</i>	54
<i>apetir</i>	11
<i>concernir</i>	3
<i>desagradar</i>	42
<i>destorbar</i>	299
<i>encantar</i>	250
<i>entusiasmar</i>	108
<i>espantar</i>	814
<i>esperar</i>	6.404
<i>estranyar</i>	557
<i>impressionar</i>	140
<i>interessar</i>	637
<i>intrigar</i>	43
<i>molestar</i>	239
<i>picar</i>	761
<i>preocupar</i>	337
<i>rebenyar</i>	276
<i>sobtar</i>	232
<i>sorprendre</i>	632
TOTAL	15.357

verbs psicològics: període 1933-1988	
<i>agafar</i>	5.275
<i>apassionar</i>	106
<i>apetir</i>	2
<i>concernir</i>	19
<i>desagradar</i>	58
<i>destorbar</i>	239
<i>encantar</i>	153
<i>entusiasmar</i>	144
<i>espantar</i>	701
<i>esperar</i>	8.558
<i>estranyar</i>	544
<i>impressionar</i>	321
<i>interessar</i>	1.508
<i>intrigar</i>	56
<i>molestar</i>	538
<i>picar</i>	871
<i>preocupar</i>	944
<i>rebentar</i>	317
<i>sobtar</i>	215
<i>sorprendre</i>	950
TOTAL	21.519

1.4. Aspectes metodològics

1.4.1. Caracterització teòrica del complement indirecte

Partint de la definició tradicional, que es fonamenta sobretot en un component semàntic molt elevat, es defineix aquest complement d'acord amb els següents trets:

- complement verbal
- marcat per les preposicions *a*, *per a*
- pronominalització: *li/els*
- semànticament esdevé o bé prescindible o bé imprescindible (argumental vs. no argumental)
- sol ser animat
- semànticament fa referència al receptor del que indica el predicat (destinatari o experimentador)
- verb d'acció

Tanmateix, els darrers treballs sobre el tema (Rosselló 2002, Gutiérrez Ordóñez 1999) destaquen sobretot que el CI solament pot anar introduït per *a* i pot acompanyar verbs diferents dels d'acció, com ara els psicològics, que tenen un caràcter estatiu.

Tot seguit, mirarem de comentar aquest punt, atés que justificarà la tria dels distints tipus de verbs en què es fonamenta aquest treball d'investigació, tot analitzant la casuística de complementació que es dona en les estructures argumentals i en les no argumentals.

1.4.1.1. Criteris distinció argumental-no argumental

Ens basem en tres aspectes per tal de caracteritzar si un complement es pot considerar argumental o no. El primer fa referència a l'exigència semàntica:

$$\left\{ \begin{array}{l} V + \text{arg} + (\text{c. arg.}) \\ V + \text{c. argumentals} [\text{prescindible}] \end{array} \right.$$

- (6) a. Hem concedit el premi a una jove promesa [exigència semàntica]
 b. He obert la porta a la Maria [dubte: exigència semàntica; CI no argumental]

El segon criteri al·ludeix a la nominalització del verb amb el consegüent manteniment del CI (en aquest cas argumental).

- (7) a. La concessió del premi a una jove promesa
 b. ?L'obertura de la porta a la Maria

I en el tercer criteri, demostra que malgrat aparèixer una forma verbal no personal (participi), es manté el CI (també argumental).

- (8) a. El premi concedit a una jove promesa
 b. ?La porta oberta a la Maria

Evolutivament, hi ha una tendència a fer-ho semblant.

1.4.1.2. Diferents tipus de complements indirectes argumentals

1.4.1.2.1. Apareixen en estructures triargumentals

Són verbs de transferència (semànticament) com: *donar, regalar, tornar, enviar, vendre, comprar, concedir, atorgar, pagar, posar, portar, robar, oferir, pregar, suplicar, dir, respondre, ensenyar, escriure, notificar, afegir, servir, disparar...*

- (9) a. He servit (una copa) a Lluís (*el*)
 b. He pregat (una oració) a Déu (**li*) (*el*)

Subjecte + Verb + CD + CI
agent d'acció pacient destinatari
tema meta²¹

Coincidència amb la definició tradicional

1.4.1.2.2. Apareixen en estructures biargumentals

En aquest apartat hi ha dos grups de verbs: 1) els esdevenimentals i 2) els que indiquen estat.

1) expliquen ESDEVENIMENTS (accions o processos). Expressen un procés i porten un subjecte agentiu. Podem agrupar-los en:

a) Verbs que responen a l'estructura:

Subjecte (animat) + Verb (acció) + CI
agent procés experimentador

- (10) a. La dona de Rovira li menteix sempre que pot
b. Tan amic que era de Joan i ara no li parla

Verbs que hi pertanyen serien: *mentir*, *parlar* (relacions d'amistat), *oposar-se*, *somriure*...

b) Verbs que responen a una estructura sintàctica similar a la del grup anterior, però que presenten variacions, des d'un punt de vista semàntic.

Subjecte (animat) + Verb (acció) + CI
agent procés meta, destinació [locatiu]

²¹ De vegades no és meta, sinó que és origen com *Algú ha comprat la pilota al botiguer* (origen); o experimentador: *Algú duu alguna cosa a algú* (experimentador).

- (11) a. Si vols alguna cosa, adreça't al director
 b. Els britànics s'han unit als americans
 c. Tranquil, que totes les mosquen li van a ell

Alguns verbs d'aquest grup serien: *adreçar-se, unir-se, anar, dirigir-se, apropar-se, acostar-se, tossar/tussar, trucar*.

c) Grup que permet connectar verbs datius amb els que no són estatus. Apareixen també amb locatius-verbs d'esdeveniments (connexió *b-c*).

CI +	Verb d'acció +	Subjecte
experimentador		tema, pacient

Serien els casos d'*arribar, venir, anar caure*.

2) indiquen ESTAT. En la gramàtica tradicional, se'ls anomena ESTATIUS, perquè no indiquen una acció, sinó un procés mental...

Sintàcticament responen a estructures del tipus:

Complement Indirecte	+ Verb +	Subjecte
animat	estat	inanimat
experimentador		tema

La relació de verbs es classifica en tres grans grups:

a) verbs psicològics

Es caracteritzen perquè indiquen un fet psicològic i exigeixen la presència d'un CI [contradiuen clarament la gramàtica tradicional que els atribueix un caràcter estatiu]. Com a mostra, enumerem: *abellir, acudir, constar, coure, doldre, plaure, repugnar, urgir...*

- (12) a. Al teu cunyat [CI] no li ha agradat gens això [Subjecte]
 b. A mi em dol que no vinga
 c. A ell li repugnà que no li digués res

b) verbs d'incumbència

Pertanyen a aquest grups verbs com: *convenir, correspondre, escaure, tocar, concernir, pertànyer, incumbir...*

- (13) a. Al teu fill li convé treballar més
b. Ara li Toca, a ell, pagar!

c) algunes construccions (trad.) impersonals o pseudoimpersonals

Pertanyen a aquest grups verbs com: *semblar, paréixer, passar, caldre, faltar, fer falta...*

- (14) a. A la monitora li sembla que l'excursió ha sigut un desastre
b. Si vol ser un bon empresari, li cal més espenta

Encara podríem afegir més verbs que funcionen com a verbs estatus. Per exemple, *assemblar-se*. L'estructura respon a:

Tema + Estat + CI

- (15) Joan s'assembla a son pare; se li assembla

1.4.1.3. Relació entre el datiu i el locatiu

(Li/Hi) ha pegat a la cadira

la hi dono

li la dono

} Expressen el mateix

En llatí, sovint el datiu coincideix amb l'ablatiu. Hi ha hipòtesis que postulen que el datiu és una especialització de l'ablatiu o locatiu, atès que o bé situen físicament un objecte o bé una persona, en el cas del datiu.

Formalment, al llarg de la història, no s'hi han distingit, tret de la pronominalització. En principi participen d'un sincretisme formal i funcional i, a poc a poc, desapareix a partir dels pronoms clítics.

Quan passen dels casos als SP, ambdues categories són molt semblants:

Datiu: a + SN

Locatiu: a + SN

Encara avui dia, podríem preguntar-nos per què es dona aquest sincretisme:

- (16) a. Va aconseguir que s'apropés a la dona
b. Va aconseguir que s'apropés a la taula

El pronom feble ens demostra o ens rebutja quina funció sintàctica substitueix.

- (17) a. El decorador ha sabut donar un nou aspecte a l'apartament [CI/CC]
b. Hem posat un pegat a la roba
c. Van pegar un colp molt fort a la paret
d. Hem afegit un poc més de sal a l'arròs [pseudocircumstancial de tipus argumental]

Aquests complements vénen exigits per la càrrega semàntica del verb. En ambdós casos desenvolupen la funció de datiu i de locatiu i pronominalment són vàlides les dues construccions. Encara que de vegades no es pot emprar *li* i necessàriament s'utilitza *hi*.

- (18) a. Heu donat el carnet al Miquel? Sí, ja li l'hem donat
b. Has de presentar-te al nou director. No, no m'hi vull presentar (mai no podríem emprar **li*) [datiu amb pronoms de 1a/2a persona]
c. Li ha anat molt bé amb la nova dependenta [impersonalització]

1.4.1.4. Complement indirecte no argumental

Aquest complement no ve exigit per la semàntica del verb. Distingim quatre tipus de datius:

1) Datius benefactius

En principi, són difícils de distingir dels argumentals, ja que no vénen exigits per la semàntica del verb. Hi participen verbs que designen: preparació, destrucció i creació. Serien verbs com: *preparar, cuidar, menjar, pintar, dibuixar, rentar, gastar, obrir, tancar...*

Apareixen en construccions transitives (és a dir, junt a un CD). Presenten un caràcter molt pròxim als argumentatius.

- (19) a. He pintat un quadre a cada u [no és meta, sinó és el beneficiari de l'acció]
b. He rentat la roba a ton pare

Si bé no és un complement exigit per la semàntica, sintàcticament sí que té una relació el binomi: verb + CD.

2) Datius possessius

És un concepte que prové de la gramàtica llatina. Hi havia un parell d'estructures que permetien d'expressar la possessió, com:

MIHI EST LIBRUM [estructura copulativa]

dat.

Militum/militibus animos accendere [estructura no copulativa]

gen. dat.

Encendre l'ànim dels militars/encendre l'ànim als militars

Així, en català, tenim:

- (20) a. Aquest famós perruquer ha tallat els cabells de la Marta
 b. Aquest famós perruquer li [relació de possessió] ha tallat els cabells
 c. Aquest famós perruquer li ha tallat els cabells de la Marta

Existeix una relació entre una part [cosa posseïda: *els cabells*] i un tot [posseïdor: *Marta*]. Aquesta relació es pot dur a terme de formes diverses, en diferents estructures, segons la part amb qui coincideix. Així, podem trobar la part en:

a) complement directe:

- (21) a. La mare s'ha enfadat i m²² ha rebotat la pilota [verb agentiu]
 b. Joan s'ha curat la ferida [verb agentiu] (acció reflexiva, equival a la possessió)
 c. Per què li heu llevat la rama, a l'arbre? (complementació possessiva: la rama de l'arbre)
 d. Li he tocat el melic
 e. Tant que parla i encara no li conec la dona [verb estatiu]

b) atribut:

- (22) Pere no m'és [el tot] parent [la part]. Equivaldria a *Pere no és parent meu*

c) subjecte:

- (23) a. Se m'ha casat la filla menuda
 b. Dos dies després del part, encara no li ha pujat la llet
 c. Haurem d'anar al metge, que al xic li xiula el pit

d) dins d'un complement preposicional de caràcter locatiu hi ha dues possibilitats (24) i (25):

- (24) a. Li va dir unes paraules [a l'orella] (d'algú)
 b. A algun veí, no li arriba l'aigua [al pis]
 c. M'ha passat la mà [per l'esquena]

²² Subratllem el datiu.

- d. Li ix sang [del nas]
- e. Posa-li-ho damunt [de la taula]

La correspondència possessiva es dóna sempre amb l'element locatiu. La localització és la part, mentre el tot és el datiu.

- (25)
- a. Aquest cotxe se'ns ha posat davant
 - b. Enganxa-li-ho darrere
 - c. M'ha caigut damunt una caixa de llibres
 - d. Tant que la criticava i ara se li ha assegut al costat

En aquest cas, serà la preposició qui determinarà la part: *davant de nosaltres, davant nostre, darrere, damunt...*

3) Datus adjectivals

Construcció de tipus copulatiu on l'adjectiu regeix una complementació de tipus datiu:

- (26)
- a. Aquesta vara li serà molt útil [a ell]
 - b. Jo crec que Lluís li és infidel
 - c. Jo crec que fer això m'és impossible
 - d. Aquest estil li és propi [a ell]

El datiu remet al llatí: *és útil a algú, contrari a algú*. Equival també a *per a mi*. També podria assemblar-se a *amb*:

- (27) Ell no li és sincer. Ell no és sincer amb Maria

4) Datus expletius

Se'ls coneix també per datus d'interés o ètics.

- (28) a. Si no el tapes, el xiquet se't constiparà [relació de tipus pragmàtic, afectiu]
 b. Anna se'ls ha col·locat a l'ajuntament
 c. Fes-me cas i vine'm ben mudat

Són opcionals, encara que és relatiu. Des d'un punt de vista semàntic, els CI aporten significat. Sol ser estrany el pronom 't/'m i el complement corresponent:

- (29) Cada dia que passa, se't posa més cabuda la teua filla [a tu i no a mi - caràcter contrastiu]

Si tenim una tercera persona, si apareix el clític, també ho fa el complement:

- (30) a. Anna se li ha col·locat a l'ajuntament
 b. A alcalde, se li ha col·locat a l'ajuntament

Des d'un punt de vista sintàctic, el verb expletiu no fa cap funció sintàctica dins l'oració i, per tant, pot aparèixer a una mateixa oració un CI argumental i un d'expletiu:

- (31) Mira si és pocavergonya quan va entrar el meu fill, me li va pegar un esglai

1.4.2. Criteris de classificació

A l'hora d'oferir les dades d'aquest treball, hem adoptat els següents criteris:

1.4.2.1. Aspectes formals

a) Reflectim els exemples exactament igual com ens els ha facilitat l'IEC, sense cap actualització ortogràfica, i mantenint el codi numèric original del lema:

- (32) 3013;0;292,13,5 qu' aquella minyona s' ha tornat boija. -Si que se las pega fortas. -Oh Vermell, ab lo que li ha passat no n' hi ha per

b) El nombre de lemes aportats en cada apartat analitzat, no és sempre el mateix. Hem intentat, tanmateix, no incorporar-ne més de cinc, encara que de vegades els hem sobrepassats perquè consideràvem que esdevenien essencials per justificar les nostres hipòtesis. Per aquest motiu, hem intentat seleccionar els exemples més interessants i significatius. Tanmateix, a la fi del treball, els mostrem tots, seguint el mateix ordre amb què els hem analitzat perquè hom pugui consultar-los [vegeu volum apèndix]

c) Perquè es veja millor, assenyalem en negreta, a més de la forma verbal, o bé el clític amb què es pronominalitza o bé tot el sintagma que desenvolupa la funció de CD o de CI:

- (33) 3008;0;76,18,5 cars encara? Pos no porte més diners... Sí, m' entens tu, **chiula- li a eixa**. Pos i aquella que volie so... sopedano de

1.4.2.2. Aspectes lingüístics

En primer lloc, recordem que hem dividit l'anàlisi en dos períodes històrics i que això, com indiquem més avall, pot tenir incidència en l'aplicació de criteris de classificació sintàctica.

Variables que s'han tingut presents amb cada tipus de verb:

1. Verbs agentius

1r període

- a1) Usos amb pronom (acusatiu)
- a2) Usos sense pronom (acusatiu)
- b) Usos amb pronom (datiu)
- c) Usos preposicionals ambigus

2n període

- a1) Usos amb pronom (acusatiu)
- a2) Usos sense pronom (acusatiu)
- b1) Usos amb pronom (datiu)
- b2) Usos preposicionals (datiu)

2. Verbs psicològics

1r període

- a1) Usos amb pronom acusatiu: estructura subjecte-verb
- a2) Usos amb pronom acusatiu: estructura verb-subjecte
- a3) Usos sense pronom (acusatiu) estructura subjecte-verb
- a4) Usos sense pronom (acusatiu) estructura verb-subjecte

- b1) Usos amb pronom datiu: estructura subjecte-verb
- b2) Usos amb pronom datiu: estructura verb-subjecte

- c1) Usos preposicionals ambigus (acusatiu/datiu). estructura subjecte-verb
- c2) Usos preposicionals ambigus (acusatiu/datiu). estructura verb-subjecte

2n període

- a1) Usos amb pronom acusatiu: estructura subjecte-verb
- a2) Usos amb pronom acusatiu: estructura verb-subjecte
- a3) Usos sense pronom (acusatiu) estructura subjecte-verb
- a4) Usos sense pronom (acusatiu) estructura verb-subjecte

- b1) Usos amb pronom datiu: estructura subjecte-verb
- b2) Usos amb pronom datiu: estructura verb-subjecte
- b3) Usos preposicionals datiu: estructura subjecte-verb
- b4) Usos preposicionals datiu: estructura verb-subjecte

A diferència dels agentius, també s'ha tingut present l'ordre dels constituents, S-V, ja que en molts d'ells la disposició SV o VS esdevé fonamental per interpretar el canvi de recció. Convé advertir que en el primer període classifiquem per precaució com a ambigus els usos preposicionals. De fet en un principi s'haurien de considerar com a CI, amb tot el fet que la normativa fabriana no es consolida a tota l'àrea lingüística fins a l'any 1932, i que siga aquest l'any de la publicació del diccionari de Fabra, ens ha decantat per separar-los, ja que no resulta estrany en algun autor que imitant el registre oral construesca el CD precedit de la preposició *a*, amb la qual cosa es produeix una ambigüitat entre el complement directe i l'indirecte:

- (34) 141;0;53,4,7 poble per sacrificar a Jahvè." I sortí Moisès de Faraó, i **pregà a Jahvè**. I féu Jahvè tal com Moisès havia assegurat: féu

Som conscients que al llarg de corpus existeixen un seguit de lemes que haurien pogut ésser estudiats i haver-se qualificat d'*altres ambigus*. Tanmateix, un cop analitzats i observat que no són pertinents per la nostra anàlisi, atés que no deixen clar quin complement regeixen, han estat desestimats. Es correspondrien a construccions semblants a:

a) existeix la possibilitat que el sintagma pugui desenvolupar la funció de CD o de subjecte:

- (35) 101;0;70,5,4 a Mopse, d' una visita que m' ha fet sense conèixer-me. **Prega la gent** que no coneix que el menin a casa d'altres dels

b) incorporen el clíctic *els*:

- (36) 229;0;104,28,6 El pretext era l' anar bruts, però en realitat **els pegava** per pegar. Sempre anava a la caça de motius; era la seva

c) incorporen els pronoms de 1a i 2a persona: *em, et, ens, us*.

- (37) 2865;0;21,9,1 No! Samuel Ho faràs! [(Amb ràbia desesperada va a pegar- li amb un garrot.)] Caterina No **em pegueu!** No em pegueu
1160;0;246,7,5 Vossa Mercè no vol que li pegui. -¿T' agrada que **et pegàs a tu?** -Si m'ho mereixia, sí senyor. -Ben contestat. Doncs
3087;0;60,16,2 sempre ab mi, jo ab tu, sens que 'ls nostres d'ies **ens robés** ningú. Sota un rústich sostre, més que sota aquest,
2895;0;71,10,10 Heu fet un gran treball, que no **us ha pagat** ningú! Manel Tot el que té preu, no val res, creieu-me!

d) són mancats de cotext ²³:

- (38) 276;0;109,9,5 igualtat de la manera que la demagògia política tendeix a **ensenyar- li**, mitjançant la satisfacció d'una enveja pròpia, amb

e) presenten el clític **li* que es correpon a *l'hi* o *la hi*:

- (39) 3053;0;147,20,2 Espanya en aquell recò. 757. Mort de Cangas en la vila **Li succeí** [L'HI] son fill Favila. 759. Després Alonso cunyat Ecstengué lo
3005;0;109,30,5 aquell qu' havent proposat una endevinalla, espera que **li encertin** [LA HI], llansant una mitja rialla de satisfacció cada cop que

1.4.2.3. Aspectes estadístics

En l'estudi que hem fet, a més de l'anàlisi pròpiament dita del corpus literari, es pretén aportar dades de caire matemàtic, atés que el tractament estadístic ofereix un major rigor científic i bandeja possibles interpretacions intuïtives, fruit de coneixements previs o de tendències aproximatives que, de vegades, ens porten a incórrer en valoracions que no responen a criteris objectius i plenament empírics.

Com bé expressa Ramos (2000), la lingüística catalana no és aliena a aquest tipus de tractament. Un exemple ben recent pot ésser el *Diccionari de freqüències 1. Llengua no literària* (1996) o la mateixa obra del lingüista valencià, encara que com bé assenyala no presenta la complexitat dels conceptes estadístics que conté l'esmentat diccionari.²⁴

²³ Entenem *cotext* com: «tot el que hi ha al costat, abans o després, d'una paraula, oració o fragment determinat» Castellà (1992: 69). Aplicarem aquest terme sempre que no puguem esbrinar la semàntica exacta del verb o es pugui presentar una duplicació de funcions sintàctiques en els sintagmes analitzats davant la manca de mots que acompanyen el verb (recordem que la forma verbal ve acompanyada per deu mots al davant i al darrere).

²⁴ Si n'esteu interessats, podeu consultar la introducció del *Diccionari de freqüències 1. Llengua no literària*.

En el nostre estudi, també hem destriat molts dels conceptes estadístics existents atés el tipus de corpus a estudiar, i ens hem centrat en dos paràmetres: la freqüència absoluta i la freqüència relativa.

La freqüència absoluta (fa) representa el nombre de casos seleccionats en cada règim verbal, és a dir, el nombre de vegades que comptabilitzem l'acusatiu, el datiu i els casos ambigus. Per exemple, si en el verb *apuntar* hem obtingut deu lemes que regeixen acusatiu, vint de datiu i deu d'ambigus, aquestes xifres representarien la freqüència absoluta:

<i>apuntar</i>	fa
ACUSATIU	10
DATIU	20
AMBIGUS	10

Mentre, la freqüència relativa, tanmateix, s'obté de dividir la freqüència absoluta per una xifra en termes percentuals. En el nostre estudi, hem tractat dues variables, d'una banda quin percentatge representa l'acusatiu, el datiu i els casos ambigus entre si en cada verb (fr1), i d'altra banda, quin percentatge suposen els casos d'acusatiu, de datiu i ambigus en la totalitat de lemes aportats pel CTILC en cada verb. Tot seguit, mirarem d'explicar-ho en l'exemple annex:

<i>apuntar</i>	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	10	25,00%	5,00%
DATIU	20	50,00%	10,00%
AMBIGUS	10	25,00%	5,00%

Així, la fr1 naix de dividir de la freqüència absoluta per la suma de totes les entrades assenyalades (acusatiu, datiu i casos ambigus). La xifra resultant representa el percentatge de cada règim en relació a la resta de lemes dels altres règims. Per consegüent, en l'exemple anterior, observem com el règim acusatiu suposa un 25% dels resultats, igual com els ambigus, mentre que el datiu, que dobla el nombre d'entrades de l'acusatiu i dels ambigus, suposa un 50% dels resultats. Apliquem la regla de tres següent:

Suma freqüències absolutes _____ 100%
 Freqüència absoluta _____ X

$$10 \text{ -acusatiu-} * 100 / (10 \text{ [ac]} + 20 \text{ [da]} + 10 \text{ [am]}) = 1000 / 40 = 25\%$$

En canvi, la fr2 naix de la divisió de la freqüència absoluta pel nombre d'entrades estudiades en cada verb. Així, en l'exemple citat, el corpus de lemes estudiat ha estat de dues-cents entrades, de les quals, deu regien acusatiu, vint datiu i deu corresponien a casos ambigus. Per tant, el que ens indica la freqüència relativa 2 és quin percentatge suposen els deu casos d'acusatiu dins dels dos-cents lemes estudiats.

Total de lemes extrets del CTILC _____ 100%
 Freqüència absoluta _____ X

$$10 \text{ -acusatiu-} * 100 / 200 \text{ [nombre de lemes analitzats]} = 5,00\%$$

Aquesta informació, que podrà consultar-se en els distints apartats d'anàlisi dels resultats a través de quadres estadístics, ens permetrà d'establir contrastos entre els verbs i la bibliografia que en parla, ja que la classificació que hem fet servir per a l'anàlisi dels verbs estudiats [cf. § 1.4.2.2] té una correspondència amb la representació estadística. Servesc a el següent exemple com a un cas hipotètic per mostrar el funcionament dels paràmetres estadístics:

<i>picar</i>	1r període			2n període			
	fa	fr1	fr2	fa	fr1	fr2	
ACUSATIU	200	28,57%	20,00%	ACUSATIU	8	28,57%	1,60%
DATIU	100	14,29%	10,00%	DATIU	4	14,29%	0,80%
AMBIGUS	400	57,14%	40,00%	AMBIGUS	16	57,14%	3,20%

En el primer període, es pot observar com la freqüència absoluta (el nombre de lemes de cada règim) no coincideix amb la del segon període. Tanmateix, si ens fixem en la fr1 hi ha plena coincidència, la qual cosa ens indica que, malgrat la disminució dels casos d'acusatiu de dos-cents a vuit lemes en el pas d'un període a l'altre, ambdues xifres representen el mateix percentatge en relació a la resta d'ítems estudiats, és a dir, en relació al datiu i als casos ambigus (fr1). Per contra, en el cas de la fr2 podem obser-

var com en el primer període cronològic, el cas acusatiu representa un vint per cent en relació als casos estudiats (el nombre de lemes en aquest cas és de mil entrades), mentre que en el segon període, no arriba a dos punts percentuals (en aquest cas el nombre d'entrades també era distint: cinc-centes).

En tots els verbs estudiats, aportem una graella amb els resultats obtinguts en els dos períodes analitzats en cada apartat, tant els que regeixen acusatiu com datiu, i aquells que hem classificats com a ambigus d'acord amb l'estructura sintàctica. En el cas dels classificats com a ambigus, però, cal tenir present que només hem quantificat aquells lemes que representen usos preposicionals, mentre que no es comptabilitzen/quantifiquen la resta dels usos descrits com a ambigus [vg. § 1.4.2.2]. Això no obstant, aquests lemes que anomenem 'altres casos ambigus' poden esdevenir interessants a l'hora d'interpretar les vacil·lacions i els canvis lingüístics [vg. § 4.4].

En alguns verbs, bona part dels lemes seleccionats responen a la mateixa estructura sintàctica i, a més, presenten un nombre molt quantiós, per la qual cosa, hem optat per oferir una mostra representativa, a fi de no fer massa feixuga la lectura dels distints apartats en l'apèndix. Assenyalem aquest fet al quadre amb el signe *. L'asterisc indica, per tant, que no incorporem en l'apèndix la totalitat de lemes seleccionats, tenint ben present que els resultats s'han obtingut partint d'una mateixa extensió del corpus i de la seua anàlisi completa. Açò només es fa servir en el capítol dels verbs agentius, ja que en el dels verbs psicològics presentem la totalitat de lemes seleccionats en l'apèndix corresponent.

Afegim a la graella, a més a més, el nombre de lemes estudiats del verb en cada període, perquè el lector/a tinga una idea del volum d'exemples revisats i quin pes tenen els casos seleccionats. En el supòsit que es produeix una variació significativa en la cerca quantitativament, bé per disminució, bé per incrementació, incorporarem en l'anàlisi els percentatges de la modificació:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	8	11
	usos sense pronom	2	9
DA	amb pronom	85	91
	usos preposicionals		23
A	usos preposicionals	34	
lemes estudiats		1.164	1.027

1.4.2.4. Aspectes d'identificació dialectal

Assenyalem el nom de l'autor-a del lema i també la població de naixement i de traspàs, si s'escau, per tal que el lector pugui ubicar geogràficament i dialectal l'expressió seleccionada, sempre tenint ben present que aquesta informació resulta bastant problemàtica atès que sovint molts escriptors/es naixen a una localitat i es mouen a d'altres contrades, però ha estat l'única forma de poder situar espacialment l'autoria de l'exemple proposat. Potser algunes dades referides a la data de la mort no estiguen completes per dues raons: o bé l'autor/a encara és viu/va, o bé han finit després de la publicació de manuals de referència que podien oferir-nos la informació pertinent. A més, cal tenir sempre ben present que tampoc no podem generalitzar els resultats obtinguts a tots els autors/es d'un mateix dialecte. Aquestes dades les hem incorporat nosaltres per tal que el lector disposi de més informació, atès que l'IEC, com ja hem assenyalat, no les contempla:

- (40) 2940;0;102,25,4 y simulant un cop al cap, baixa repentinament la fals y **li pega** a les cames, ferintlo a un genoll. Martí, al sentirse (**Ramon Picó i Campamar: Pollença-Barcelona**)

A més a més, assenyalem, en aquells escriptors on la població de naixement i de traspàs pugui ésser un xic conflictiva per al nostre estudi, una nota a peu de pàgina²⁵.

²⁵ Vegeu nota peu de pàgina núm. 5, pàgina 75 [§ 2.2.1.1].

De vegades, tot i no haver-hi localitzat la procedència geogràfica de l'autor/a a cap manual, l'ubiquem geogràficament a partir de criteris morfològics (la desinència de la primera persona del present d'indicatiu), criteris lèxics (geosinònims), criteris fonètics (pronúncies determinades)... Emprem, a més, el signe ? junt amb el dialecte per tal de reflectir aquesta circumstància:

- (41) 1245;0;67,8,8 consolar... Sí, sí, sí... Aprén de seguida tot lo que **li ensenye**: donar la mà, trobar coses al crit imperiós de "busca", (**Maria Mulet i Mulet: valencià?**)

Puntualment, incorporem un quadre amb els resultats dialectals, sempre que pague la pena per tal que el lector pugui copsar millor la distribució dels lemes en els diferents dialectes catalans:

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL	CENT	BAL	VAL	TOR	NORD	ROS	TOTAL
DATIU (AMB CLÍTIC)	32	17	17	21	3	1	91

Costa poc de llegir, però ¿quant ha costat d'escriure?

Joan Fuster

2. ELS VERBS AGENTIUS

2.1. Introducció

Com ja hem assenyalat, malgrat que la normativa postula una solució unitària per a tot el domini, en l'àmbit dialectal trobem variacions pel que fa a l'ús del datiu junt amb l'acusatiu que no es reflecteixen a cap diccionari. Aquest fet ha provocat forts dubtes en els parlants atés que sovint les solucions pròpies no s'hi recullen, es produeixen problemes sintàctics o, fins i tot, s'alcen veus discordants amb la postura presa pel DIEC.

Hom ha distingit tres tipus de construccions:

- Verbs agentius
- Verbs psicològics o similars
- Casos d'alternança en les construccions causatives, en què el verb esdevé transitiu¹:

- (1) a. La cadira ha caigut
 b. Joan ha fet/deixat caure la cadira

En aquest capítol, ens centrarem a analitzar el primer bloc de verbs d'acord amb les anàlisis del corpus en relació amb l'entrada del DIEC. Cal recordar que seguirem la proposta de classificació de Ramos (2005), sobre la qual bastirem la nostra investigació.

Les construccions sintàctiques amb verbs agentius poden respondre a tres estructures:

¹ En aquest treball no s'estudiaran aquest tipus de construcció.

a) **verbs amb dos complements** [§ 2.2]: fem referència a verbs que responen a l'estructura: algú -V- cosa a algú. Aquests verbs es presenten amb dues estructures diferents, és a dir:

- **MODEL A**

Model universal: S + V+ CD + CI (CI argumental o datiu benefactiu)

(2) Maria va pegar una galtada al fill

- **MODEL B**

Verbs que presenten l'estructura: S + V + complement (acusatiu o datiu)

(3) Maria va pegar Ø al fill

En el punt 3, el CD s'ha assimilat al lexema verbal: *Maria va pegar al fill*. Aquesta oració pot pronominalitzar-se o bé amb una solució conservadora: *li* [datiu], o bé amb una d'innovadora: *el/la* [acusatiu].

b) **verbs amb un complement** [§ 2.3]: fem referència a verbs que responen a l'estructura: algú-V-(a) algú. Aquests verbs poden presentar dues estructures diferents:

- **MODEL C**

S + V+ CI

(4) Maria telefona a Joan

- **MODEL D**

S + V + CD

(5) Maria telefona Joan

c) **verbs amb una relació possessiva** [§ 2.4]

Les llengües romàniques disposen de distintes construccions sintàctiques per assenyalar la relació possessiva part-tot. Així, si ens fixem en l'exemple següent, ens adonarem que la relació possessiva es realitza a través d'un datiu:

(6) Li he fregat l'esquena

On la cosa posseïda (*l'esquena*) es constitueix com la part de la possessió i el posseïdor (*li*) com el tot (la persona que representa el datiu)

Aquesta relació pot manifestar-se de formes diferents segons els constituents que la formen. Així podem trobar datius possessius on la part posseïda la desenvolupa un CD (*a*), atribut (*b*), subjecte (*c*) o un complement preposicional locatiu (*d-e*):

- (7)
- a. Maria s'ha enutjat i li ha rebentat la cistella
 - b. Joana no li és parenta
 - c. Encara no li havia pujat la llet
 - d. Li va cantar una cançó a l'orella
 - e. Enganxa-li l'agulla a la butxaca

2.2. Verbs amb dos complements verbals

D'acord amb la informació proporcionada pel DIEC (1995), classificarem els verbs agentius en quatre apartats:

1. Verbs transitius en què el DIEC preveu el model estructural A i el B. El model B presenta una solució conservadora, amb CI [§ 2.2.1]
2. Verbs transitius en què el DIEC preveu el model estructural A i el B. El model B presenta una solució innovadora, amb CD [§ 2.2.2]
3. Verbs transitius en què el DIEC preveu el model estructural A, però no el B [§ 2.2.3]
4. Verbs transitius en què el DIEC preveu el model estructural B, però no l'A [§ 2.2.4]

2.2.1. El DIEC preveu el model A i el B. El model B és conservador

En aquest apartat, el DIEC opta per la solució tradicional, és a dir, pronominalitzar amb el datiu. Parlaríem de verbs com: *pegar* i *robar*.

Model A	Model B
Li vaig pegar una galtada	Vés-te'n d'ací i no li pegues
Li van robar el cotxe	Al meu pare, li han robat dues o tres vegades [el CD està integrat en el verb]

La qual cosa vol dir que si detectem en el corpus exemples que regeixen acusatiu en el model B, es demostrarà que el DIEC no reflecteix l'ús real de bona part dels parlants catalans. En el nostre cas, ens hem centrat en els verbs *pegar* i *robar*.²

² També actuen de manera similar verbs com *contestar* i *escriure*. Vegeu Ramos (2005).

2.2.1.1. Verb *pegar*

2.2.1.1.1. Descripció dels usos

Quant al verb *pegar*³, el buidatge del corpus ens permet realitzar la descripció següent:

1) Període 1833-1932

En el primer període estudiat (1833-1932), anterior a la publicació del DGLC de Pompeu Fabra, trobem exemples de característiques sintàctiques diferents. Vegem-ne una mostra d'acord amb els criteris adoptats a § 1.4.2.2:

a) Casos que regeixen acusatiu:

A (8) il·lustrem casos representatius tant amb pronom (8a-d) com sense (8e):

- (8) a. 3004;0;31,1,4 senyora Fineta i s' aborreix per que l seu marit no **la pega**. I la Pepona llençà a plens pulmons una rialla grassa (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)⁴
- b. 3396;0;84,11,11 I els homes que el tenien pres li feien escarnots, **pegant- lo**, i havent-lo tapat amb un vel, l'interrogaven dient: (**Josep Maria Galdàcano i Melià: Barcelona**)
- c. 3053;0;18,16,5 propietat. Si altre bestia la mosega Per altre cantò **la pega**. Los fills un cop ja son criats De sos pares son llibrats. (**Tomàs Junoy: Alp** [la Cerdanya]-**Anyós** [Andorra])⁵

³ PEGAR: v. tr. Donar (un cop, una empenta, etc.) *Li vaig pegar un cop de puny, una puntada de peu.* | ABS. Donar cops a algú, batre. *Per què li pegueu, a aquest xicot?* DIEC (1995: 1376).

⁴ Perquè es veja millor, assenyallem en negreta, a més de la forma verbal, o bé el clític amb que es pronominalitza o bé tot el sintagma que desenvolupa la funció de CD o de CI. Reflectim els exemples exactament igual com ens els ha facilitat l'IEC, sense cap actualització ortogràfica.

⁵ Resulta força complicat en certs exemples classificar dialectalment alguns escriptors. És el cas que ara ens ocupa, ja que naix a la Cerdanya, però mor a Andorra. En la seua bibliografia [GEC: 1970] ens matisa que aquest escriptor, monjo dominicà, va estar molt de temps al convent de Puigcerdà, però que després marxà a França i a Andorra on va acabar els seus dies, sense especificar-nos quants anys va estar en cada lloc. No tenim, per tant, massa clar on ubicar-lo dialectalment. En principi, d'acord amb Veny (1991:50-51), el situem en el rossellonès, atès que Alp pertany a la comarca de la Baixa Cerdanya, tot sabent que aquesta opció no és gens fàcil de prendre si tenint en compte el següent: «Amb el nom de *rossellonès* designem els parlars del Rosselló, el Vallespir, el Conflent i el Capcir. L'alta i baixa Cerdanya, i la franja extrema Nord del Ripollès, la Garrotxa i l'Alt Empordà formen, com hem vist, el *atalà septentrional de* (continua pàgina següent)

- d. 3304;0;52,26,9 [(Sempre escribint.)] Lo pego á... Ja ho veurém á qui '**l pego...**) Sebastiá. (¿Qué deu escriure ab tanta pressa?) Lluís. (**Joaquim Riera i Bertran: Girona**)
- e. 129;0;26,15,8 no em va poder matar. Així i així és com nosaltres **peguem els gossos**, quan som homes. Mou un bigoti, Lungri, i t' (**Marià Manent: Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu:

- (9) a. 102;0;14,29,4 Se mollarie la cue de la bate! -xisclà un. -La mame **li pegarie!**... -féu un altre. -Que hi vagi amb la tartana de l' (**Caterina Albert: l'Escala**)
- b. 2453;0;134,7,7 plana té treballs. Silvestre, que del poble, quan **li pega**, en diu mal i li dol estar-hi dins, i de totes les cases en (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- c. 3012;0;24,6,5 ab sas dents, puntxegudas, al senyor d' Hayleví, y **pegant li** ab sos petits punys y ab sas unglas pessigantlo y (**Francesc Pelagi Briz: Barcelona**)
- d. 3029;0;206,1,3 li valgué a l' altre una forta tunda que 'l seu pare **li pegà**. L'infeliça criatura prou plorava i s'exclamava, però les (**Juli Vallmitjana: Barcelona**)
- e. 3048;0;138,6,6 -¡Caterina!- cridá ell, foragitat y aixecant la má pera **pegar li**. -Pega, pega; ¡no't faltava res més!;- exclamá ella ab (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

c) Casos ambigus:

Recordem que, per precaució, incloem dins dels ambigus els usos preposicionals amb *a* del primer període (10):

- (10) a. 114;0;149,29,2 aviat, després de fer constar els desigs que tenia de **pegar a la seva dona**. De l'altre cantó de la cambra s'oïren uns (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- b. 129;0;26,18,1 un bigoti, Lungri, i t' engorjo la Flor Roja gola endins! **Pegà a Shere Khan** sobre el cap amb la branca, i el tigre gemegà (**Marià Manent: Barcelona**)

transició amb algunes característiques pròpies [...], però cavalcant sovint entre el català central i el rossellonès...» «El nom *rossellonès*, en sentit estricte, designa el parlar de la Plana del Rosselló, però en sentit ampli es pot aplicar a l'àrea esmentada adès...».

- c. 163;0;99,28,6 de Barcelona que havia tingut de desertar perquè **havia pegat a un sergent**. Amb ell, vaig viure allotjat moltes setmanes (**Josep Pla: Palafrugell**)
- d. 2852;0;207,12,9 no. [(Pren un bastó i en lloc de bastonejar Clitandre **pega al seu marit** que s'ha posat entre ells dos.)] Clitandre: (**Alfons Maseras i Galtés: Sant Jaume Domenys-Tolosa de Llenguadoc**)⁶
- e. 3076;0;57,20,4 -¿Fins á n' aquest extrém te rebaixarias y foras capás de **pegar á una dona**? -Precisament per aixó no ho he fet ja; per no (**Manuel Figuerola i Aldrofeu: Barcelona**)

d) Distribució dialectal:

Tenint ben present que no podem generalitzar l'ús en la recció d'un/a autor/a a tots els usuaris d'un dialecte, detectem la tendència a emprar l'acusatiu per part d'autors del Principat, concretament de Barcelona i àrea metropolitana, amb l'absència d'autors de la resta del domini lingüístic (8). L'ús, però del règim datiu, s'ubica arreu dels territoris de parla catalana, ja que l'empren autors nascuts a poblacions del català central (l'Escala, Valls, Barcelona) (9)..., però també del nord-occidental (Lleida) (11), del balear⁷ (Mallorca, Campanet, Sant Llorenç de Cardassar) (12), del valencià (València, Sueca, Xàtiva...) (13) o del tortosí (Sant Carles de la Ràpita) (14):

- (11) a. 183;0;256,10,3 i els renecs de son amo per fer-lo caminar. -No **li peguis** més; deixa'l estar! -crido jo al traginer.- Agafa'l del (**Joan Santamaria i Munné: Lleida**)
- (12) a. 3018;0;99,10,8 Vé sa primera sabata, repará qu' era un poch véya y **li pegá** cossa. Arribá més enllá de sa girada, tròba s' altre sabata (**Pere d'Alcàntera Peña i Nicolau: Mallorca?**)

⁶ Optem, després de consultar Fuster (1977), per ubicar aquest escriptor en el dialecte central tot i que mor a Tolosa de Llenguadoc el 1939 (imaginem que exiliat).

⁷ D'acord amb Veny (1991: 73-74) amb aquesta denominació ens referim a la totalitat del dialecte parlat a Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, vist que el terme *balear* compta amb un suport històric per designar els parlars de l'arxipèlag, tot i que tenim ben present que cada dialecte esmentat presenta un seguit de particularitats que el diferencien de la resta.

- b. 3025;0;58,8,5 tot- d' una, com un esbart d' estornells quan el falcó **li péga**. Aguantant-se damunt els talons, tirat endarrera, desafiant (**Miquel dels Sants Oliver: Campanet-Barcelona**)
- c. 3077;0;159,29,2 de bruixes. Per més retiransa, la claror del llum **li pegava** de costat dibuxant l' ombra d' un nas disforjo y d' unes (**Salvador Galmés: Sant Llorenç de Cardassar**)
- (13) a. 177;0;37,4,4 de la senyora Guinart seria gran; potser, potser **li pegaria**... Però a poc a poc anà assere-nant-se. Com el vas havia (**Ernest Martínez: València**)⁸
- b. 2978;0;8,91,7 No pot existir la bondat en un home que a sanc chelá **li pega a un atre**. Aixó es de no tindre cor, ni sentiments (**Alfred Sentín i Galiana: Xàtiva**)
- c. 3008;0;27,8,4 trencaven el perol o, per millor dir, el cap, sense poder **pegar- li** al viu. IV I l'ajuntament en ple, seguint el consell (**Salvador Guinot: Castelló de la Plana**)
- d. 3133;0;16,1,5 darrere... Vine así, sota de bastos, [(Cuant mes vá, **li pega** mes fort.)] que sols el voret em frich... torna á remourem (**Josep Bernat i Baldoví: Sueca**)
- e. 3329;0;27,6,2 Mare!... So Tadea. Qué has dit? Tio Pe-re. Ficat dins: Tú **pegar li**?...So Tadea. Tú pegar? Si vens de sanc de roins... (**Eduard Escalante: Grau de València-València**)

⁸ Hem consultat totes les obres on apareixen lemes d'aquest autor en aquest període i, malgrat no haver-hi detectat mostres de dialectalismes valencians, no podem deixar d'ubicar-lo en el català meridional, atès que el pes dels correctors seria palés després del 32 i no en aquest període. Així i tot, la manca de trets valencians no ens resulta massa estrany, ja que, tot i haver nascut i mort a València, l'escriptor visqué a la capital del Principat on desenvolupà bona part de la seua producció literària (Fuster, 1977: 268-270) [en la nostra literatura l'eliminació dels trets lingüístics dialectals ha estat i continua estant una pràctica prou estesa; només cal mirar el mateix Fuster (1977: VI) on podem observar al pròleg a la segona edició que ningú diria que va viure a Sueca tota la vida: «... Espero que n'hi facin més...»].

17;0;91,19,4 fa un esforç per parlar, insinuà: -Si nosaltres *poguéssim* ajudar- lo en qualsevol cosa... El mariner restà silenciós.

177;0;40,4,2 a la quarta; que en lloc de tocar tambors i castanyoles, *toquessin* solament els timbres; que s'accelerés la marxa; que s'

177;0;60,2,8 alta -digué la dona- per evitar que els *nois* del carrer *truquin*... I bé: què vols? -Viu aquí el senyor Viciàna? -Sí,

96;0;41,25,6 somnia coses extraordinàries que a l' endemà no encertarà a recordar. La mare cus. El pare *llegeix* el diari.

96;0;81,13,6 velletes, ben assegurades en els quatre setis del faetó, no encertaven a expressar la *seva* joia perquè a la fi llurs cossos

- (14) a. 229;0;80,32,5 bastó brunzia i la pell s' esquinçava sota els cops. **Li pegava** per tot; a les cames, al ventre, al llom, al cap, sobre (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

Pel que fa a la distribució dialectal, els casos ambigus coincideixen amb els datius: bona part es localitzen al català central (10), però d'altres al nord-occidental (15a) i balear (15b-c):

- (15) a. 2710;0;138,5,3 massa. Retorna a ton servei, ves-te 'n! [(Empeny i **pega al Servent tercer**, fent-lo eixir.) (Entra Ofídius amb el (**Magí Morera Galícia: Lleida**))
- b. 3025;0;53,11,4 lo que ls mancava de punteria. Fent el molinet, com qui **pega al gall** amb els ulls tapats, feu un rotllo com una era i (**Miquel dels Sants Oliver: Campanet-Barcelona**)
- c. 3143;0;9,15,2 molt... Tomeu. ¡Deu mos guard d' una desgraci! Biel. [(**Pegant al aset.**)] Arri. Deu vida mos don; Ja 'n conversarem el (**Pere d'Alcàntera Penya: Mallorca?**)⁹

Detectem autors que empren indistintament la recció dativa i acusativa en els seus escrits, fins i tot el fenomen es produeix en una mateixa obra: Lluís Nicolau d'Olwer (16) i Prudenci Bertrana (17):

- (16) a. 104;0;31,16,7 sens alegria, però: son fill es burla d' ell, **arriba a pegar-li**, i de l'ensenyança que li ha fet rebre, en sap treure (**Lluís Nicolau d'Olwer: Barcelona-Mèxic**) [*Comentaris*, 1920]

⁹ Encara que no hem pogut confirmar de ciència certa als diversos manuals consultats la localitat de naixement de l'escriptor assenyalat, l'ús de la desinència Ø en la primera persona del present d'indicatiu (*don*) o la pèrdua de la vocal -a en la terminació de DESGRÀCIA>DESGRACI demostra que aquest literat pertany al balear. Altres lemes no seleccionats del mateix escriptor ens duen a ubicar-lo en aquest dialecte: 3143;0;29,38,2 m' agrada que me fassen Punta, quant d' asuntos **tract**: Y pegá tochs á sa taula. ¿Pero no has vist may que fan Els 3143;0;25,10,5 pasar. La vila al punt está plena De cólera... Ya no **pach**. Sen Freix· [(Alsant la veu.)] ¡Que diu! ¿Y porque su ara 3143;0;25,5,2 cap. Batle. [(Enfedat.)] No ha dit vosté, no fa molt, Que responia **des** gast **Des** cordó? D·Cosme. [(Mes enfedat.)] Si es un

- b. 104;0;31,19,5 que té dret i fins obligació d' escarnir, de befar i de **pegar son pare**. Excitació indirecta, doncs, als atenesos perquè (**Lluís Nicolau d'Olwer: Barcelona-Mèxic**) [*Comentaris*, 1920]
- (17) a. 3004;0;18,14,6 senyor bisbe, s' interposava entre ells. El senyor bisbe **pegant-li** am son bàcul, el foragitava del temple, i els altres (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**) [*Josafat*, 1906]
- b. 3004;0;31,1,4 senyora Fineta i s' aborreix per que l seu marit no **la pega**. I la Pepona llençà a plens pulmons una rialla grassa (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**) [*Josafat*, 1906]

Molts altres, a més, fan servir el clític *li* i introdueixen el complement de persona amb la preposició *a*: Prudenci Bertrana (18a-a'), Josep Maria de Sagarra (18b-b'), Àngel Guimerà (18c-c'), Caterina Albert (18d-d'), Narcís Oller (18e-e'), Santiago Rusiñol (18f-f'),... la qual cosa posa de manifest que la preposició *a* s'usa com marca de datiu i, per tant, tot i que siga per precaució hem separat aquests usos, potser no són més que usos tradicionals de *pegar* amb CI.

- (18) a. 164;0;321,11,6 petit farà alguna impertinència i ells, malhumorats, **li pegaran**. Tindràs coratge per a destruir la pau d'aquest bell (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**) [*L'hereu*, 1931]
- a'. 3004;0;35,9,7 tristos; no sabíen enborratxar-se, ni rompre miralls, ni **pegar a les dones**. Ella desde que hi era no havia rebut ni una (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**) [*Josafat*, 1906]
- b. 2865;0;21,9,1 No! Samuel Ho faràs! [(Amb ràbia desesperada **va a pegar-li** amb un garrot.)] Caterina No em pegueu! No em pegueu (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**) [*La follia del desig*, 1926]
- b'. 2865;0;57,20,6 que cantava i demanava caritat, i jo li pegava com se **pega a un gos**, li pegava perquè dones i homes i gossos per a mi (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**) [*La follia del desig*, 1926]

- c. 3337;0;148,7,4 ja ho entenç: el Rufet fa 'l mut per-
que té por que **li peguin** si xerra. Las noyas Té por! Es
clar que té por! Que ho (**Àngel Guimerà: Santa Cruz de Te-
nerife-Barcelona**) [*La filla del mar*, 1900]
- c'. 3337;0;42,24,6 mataré! Te mataré! Mòllera, [ananthi.]
Y per qué tens de **pegar á la Lluisseta**? Boja! Agata Y á
tu, y á tothom! [(Llensa (**Àngel Guimerà: Santa Cruz de
Tenerife-Barcelona**) [*La filla del mar*, 1900]
- d. 3408;0;53,8,1 totes rebien poc o molt, i totes, rient
o protestant, **pegant- li** de per riure o fent l'enfadat,
seguien inquietant-lo (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)
[*Ombrívoles*, 1904]
- d'. 3408;0;97,14,5 li am rabia sobre l rostre. -Bacó, més
que bacó! **Pegar a la dõna**! Els dos vells estaven blancs
d'ira i tremolaven (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)
[*Ombrívoles*, 1904]
- e. 3042;0;124,25,2 ser un ximple? -Oh, si corren fins vèus
de qu' ella **li pega**. -Aquest sí qu' ha tret la rifa! -Va
exclamá 'l meu pare. (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**) [*La
bogería*, 1898]
- e'. 3163;0;170,30,1 havia bofetejat impunement, se n' empe-
nedí com si **hagués pegat á un malalt**. Rebrotá, per altra
banda, son amor envers la (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)
[*L'escanya-pobres*, 1884]
- f. 98;0;193,24,5 el braç li condueix la mà a la galta de
la dõna; doncs el **pegar- li** és lo de menys, si, en havent
pegat, "queda bé", (**Santiago Rusiñol: Barcelona-Aranjuez**)
[*L'illa de la calma*, 1922]
- f'. 98;0;119,27,7 com a soldats, porten revolver, de bon
matí, reneguen i **peguen a la dõna**. Els segons, els dels
melindros, són massa (**Santiago Rusiñol: Barcelona-
Aranjuez**) [*L'illa de la calma*, 1922]

2) Període 1933-1988

Els resultats obtinguts en l'altre període cronològic (1933-1988) són bastants semblants als del període anterior, tret que els lemes que en el primer tram cronològic eren considerats ambigus per anar introduïts per la preposició *a*, en aquest segon període són comptabilitzats com a datius [§ 1.4.2.2]. Tot seguit, oferim els exemples assenyalats:

a) Casos que regeixen acusatiu:

En trobem tant amb la forma pronominal (19) com amb la forma de SN acusatiu

(20):

- (19) a. 2963;0;62,15,9 he vist! Volia cridar- lo però només podia mirar com **el pegaven!** Cabrits! Per què no ens deixen tranquils? No hi pujarà (**Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona**)
- b. 3223;0;158,27,5 i s' hi sentia atreta. El podia despen-
tinar de nits i **pegar- lo**, tenir-lo a les mans, el se-
nyor, un home jove, ella de (**Jaume Cabré: Barcelona**)
- c. 35;0;160,26,5 dir que ja els havia vistos, que tots
eren dolents i **el pegarien**, i que no es volia quedar. La
Julieta ja afluixava, i (**Mercè Rodoreda: Barcelona-
Girona**)
- d. 2964;0;56,24,4 eren estranyes, sordament hostils. Bar-
tomeu Illa **havia pegat** molt **el seu fill** fins que un dia,
quan aquest tenia (**Agustí Bartra: Barcelona**)
- e. 3080;0;115,1,4 calces, "per què no vam fer res?, per
què vam deixar que **peguessin aquella noia?**", sinó una por
més profunda, una por. (**Montserrat Roig: Barcelona**)
- (20) a. 2920;0;54,35,1 es veuen castigats com criatures... i,
ai! fins **ajuden a pegar els seus companys** quan els ho ma-
nen. I els oficials!... (**Carles Capdevila: Barcelona**)
- b. 2963;0;75,13,3 semblava que anava a rebentar. I la fi-
lla, més lletja que **pegar una mare** i l'he vista pels ra-
cons petonejant-se amb tres (**Josep Maria Benet i Jornet:
Barcelona**)
- c. 3080;0;115,1,4 calces, "per què no vam fer res?, per
què vam deixar que **peguessin aquella noia?**", sinó una por
més profunda, una por. (**Montserrat Roig: Barcelona**)
- d. 3402;0;39,24,8 un mal servent i, pensant que l' amo
triga, **començava a pegar els seus companys** i se n'anava a
menjar i a beure amb els (**Evangelí segons Mateu**)
- e. 35;0;84,27,1 morada, amb el seu caparró de coco com
una xineta... Vaig **pegar l'Antoni** per primera vegada i al
cap de tres hores encara (**Mercè Rodoreda: Barcelona-
Girona**)

b) Casos que regeixen datiu:

Hi ha exemples amb el clíctic datiu (21) i amb SP introduït per la preposició *a*

(22):

- (21) a. 16;0;136,19,8 indígena que li cau al nas, i es creu amb el dret de **pegar- li**. La família de la mossà amb unes quantes ampolles de (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- b. 401;0;200,24,11 a crits, dient que volia l' escopeta. La Isabel **li va pegar**, i reprenguérem després la placidesa nadalenca. 1949 III. (**Pere Calders: Barcelona**)
- c. 2715;0;134,20,9 Nosaltres hem fet el sord. Ell ha insistit. **Li hem pegat**. E· -És cert. V· -No es mou. Potser és mort. E· -Si ens (**Joan Oliver: Sabadell**)
- d. 2737;0;159,17,5 el bastó]]. Malaventurat! ¿Vols callar? Edip. Ah, no **li peguis**, vell! Són les teves paraules que necessiten que pegui, (**Carles Riba: Barcelona**)
- e. 2742;0;118,19,3 esbravar- se amb algú. Juli bevia així que podia, **li pegava** si no li donava beguda, i per la més petita cosa s' (**Maurici Serrahima: Barcelona**)
- (22) a. 1158;0;199,24,7 era d' en Jaume; un matí s' adonà que ja no el tenia. **Pegà a en Ramon**, que li donà una gran pallissa. La Maria, per (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)
- b. 16;0;112,32,2 té una molt relativa gravetat. Aquí no és gens malvist **pegar a la dona**, i en el ram de beure no es comprèn quedar-se a (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- c. 209;0;28,22,1 home! Gent d' estrop! Un dia ell i el seu germà gran **van pegar al seu pare**, i llavors el nostre, que era amic de tota la (**Josep Roig i Raventós: Sitges-Barcelona**)
- d. 2717;0;96,4,1 ¿Què dius? Trufaldí. [(En adonar- se de Florind)] No es **pega als criats** dels altres! Això és un afront que feu al meu (**Joan Oliver: Sabadell**)
- e. 390;0;192,4,8 gana, s' hauria esbravat amb tota mena de xiscles, **hauria pegat a algú**, a ella mateixa... Es va convertir en una veritable (**Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile**)

c) Distribució dialectal:

En l'àmbit diatòpic, el règim acusatiu es dona sobretot en autors de l'àrea de Barcelona (19 i 20) de la mà d'escriptors com Josep Maria Benet i Jornet, Carles Capdevila, Joan Sales o Montserrat Roig (solament detectem dos casos al Montsià: Ricard Salvat i Sebastià Juan Arbó (23a-b); a més d'un a l'Aranyó [nord-occidental] i un al valencià (23c-d)):

- (23) a. 2736;0;106,4,8 vegades amb perversa expressió, abans de decidir- se a **pegar la nena**. L'obliga a estendre els palmells de les mans, (**Ricart Salvat: Tortosa**)
- b. 2;0;333,21,7 havia el Quinto, fill d' una vídua, que ja de molt jove **pegava la seva mare**. Sí, així era com Déu realitzava els seus (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)
- c. 5;0;277,14,10 -pregunta. -Dues dones l' han extenuat i després **l' han pegat**. -És un procediment nou -diu ella. Però ell aclareix: -No (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)
- d. 3203;0;35,21,9 les guardà en un racó del caixó del pa. La mare **la volia pegar**. I ell, el pare, l'agafà i se l'emportà a la font. Li feia (**Isabel-Clara Simó: Alcoi**)

En canvi, el règim datiu es detecta majoritàriament a escriptors nascuts a les Illes (Palma de Mallorca, Algaida, Manacor, Andratx, Eivissa...) (disset lemes) (24) i al País Valencià (disset lemes) (25) (València, Quart de Poblet, Alginet, Castelló de la Plana, Castalla, Alcoi, Sanet i Negrals...), encara que també és a la resta del domini català: Montsià-Baix Ebre¹⁰ (26) (tortosí: vint-i-un lema) (Sant Carles de la Ràpita-Tortosa), al nord-occidental (27) (tres lemes) (l'Aranyó), al rossellonés (28) (un lema) (Sallagosa) i a Barcelona i rodalia (trenta-dos lemes):

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL	CENT	BAL	VAL	TOR	NORD	ROS	TOTAL
DATIU (AMB CLÍTIC)	32	17	17	21	3	1	91

- (24) a. 1160;0;158,28,6 amenaça don Diego (la tradició ha arribat a dir que **li pegà**) la revista em caigué de les mans i vaig rompre en plors. (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

¹⁰ En explicar el dialecte nord-occidental Veny (1991: 121) considera que les comarques del Montsià i del Baix Ebre «*grosso modo* com a zona de transició cap al valencià».

- b. 1217;0;69,26,2 no tenien més remei que ballar al so que fos. No **li vaig pegar**, al meu pare, aquell dia que em confessà tota la veritat (**Gabriel Janer Manila: Algaida** [Mallorca])
- c. 1324;0;162,22,4 -Què, Rosa? -demanà, jovial, en Mike-. ¿De què **li hem pegat** avui? -No... -deia la dona-. No... he... begut... -No, és (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)
- d. 1329;0;66,26,3 amb sor Josepa, i no és que jo tenguí res a dir, que **li pegui** si no fa bonda, però... -Miri, miri quina taca que ha fet, (**M. Antònia Oliver: Manacor**)
- e. 208;0;110,4,5 i cinc al·lots empunyetsats. Tots els Solanos **li pegaven** de vi negre en porró com ocells afamegats. Els diumenges (**Baltasar Porcel: Andratx**)
- (25) a. 1242;0;174,20,6 ja sobre l' asfalt del carrer. "És una dona, tu." **Li pegava** amb el colze. "Mira com és una dona." "I com ho saps tu, (**Joan Francesc Mira i Casterà: València**)
- b. 2606;0;199,33,3 que els Jurats s' elegissen lliurement, i tan tort **li va pegar**, que el diumenge vinent, festa de la Trinitat, no va (**Josep Lozano Lerma: Alginet**)
- c. 2632;0;336,9,1 una discussió aferrissada en què havia estat a punt de **pegar- li**, l'endemà es va repensar, es donà de baixa en el (**Enric Valor: Castalla-València**)
- d. 3079;0;117,24,4 I Na Cèlia no entenia res i xarrava. -aquella nit **li pegava** per xarrar... I mentre, els coets, les mantellines, la (**Joan Baptista Mengual i Llull: Sanet i Negrals**)
- e. 3125;0;5,26,8 seu fill Tanito, segueix be? Caye. Per ahí va. Hara **li ha pegat** p'els crusigrames. Maníes... Serap. Vorém quant me deixeu (**Jesús Morante Borràs: Quart de Poblet-València**)
- (26) a. 2;0;139,9,2 en arribar a casa, el padrí se li queixava que **li havia pegat** amb massa força amb l'espasa i que tenia un senyal al (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**) [divuit lemes d'aquesta obra]

- b. 8;0;146,1,4 mala vida, i asseguraven i tot que una nit **li havia pegat**. La vella Badona, però, no s'havia queixat una sola (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**) [tres lemes d'aquesta obra]
- (27) a. 2901;0;32,34,4 les va donar? Núria: Les vaig trobar. Policia tercer [(**li pega**)]: Per darrera vegada: qui t'havia encarregat de repartir- (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**) [dos lemes d'aquesta obra]
- b. 5;0;29,38,6 però el guàrdia, que sembla haver- s' hi entusiasmat, **li pega** encara, s'inclina al seu damunt, i subjectant-lo pels (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)
- (28) a. 1282;0;89,17,3 del pastor, sortiren les xurriaques i **va començar de pegar- li**. Ni un ni cap de tots els mossos i criats que s' (**Antoni Cayrol: Sallagosa** [Rosselló])

Al llarg del corpus seleccionat, hem observat que hi ha un seguit d'autors que entren indistintament el CD com el CI (amb pronom), fins i tot en la mateixa obra. Són aquests (29-32):

- (29) a. 2;0;333,21,7 havia el Quinto, fill d' una vídua, que ja de molt jove **pegava la seva mare**. Sí, així era com Déu realitzava els seus (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**) [*Tino Costa*, 1947]
- b. 2;0;151,10,3 es produí amb aquest motiu una forta disputa: son pare **li pegà** i el tragué de casa. Tino Costa el tingué a la seva a (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**) [*Tino Costa*, 1947]
- (30) a. 2964;0;56,24,4 eren estranyes, sordament hostils. Bartomeu Illa **havia pegat** molt **el seu fill** fins que un dia, quan aquest tenia (**Agustí Bartra: Bartra**) [*L'estel sobre el mur*, 1942]
- b. 2964;0;49,11,4 la Lària, però ella no volia de cap manera. Algú **li va pegar** i li féu sortir sang del nas. Després em pegaren a mi i em (**Agustí Bartra: Bartra**) [*L'estel sobre el mur*, 1942]

- (31) a. 35;0;160,39,4 i tots em pegaran i jo que no es moriria i que no **el pegarien** i vam sortir escapades, jo arrossegant la nena i la (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**) [*La plaça del Diamant*, 1962]
- b. 376;0;65,2,1 malgirbada. Ell l' havia enganyada sempre i fins **li havia pegat**. Era brutal, sanguini. Havien viscut com forasters els (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**) [*Aloma*, 1938]
- (32) a. 5;0;277,14,10 -pregunta. -Dues dones l' han extenuat i després **l' han pegat**. -És un procediment nou -diu ella. Però ell aclareix: -No (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**) [*Totes les bèsties de càrrega*, 1967]
- b. 2901;0;32,32,4 repartir- les? Núria: No les repartia. Policia segon [(**li pega**)]: Qui te les va donar? Núria: Les vaig trobar. Policia (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**) [*Aquesta nit tanquem*, 1978]

Autors com Sebastià Juan Arbó (33) i Mercè Rodoreda (34) fan servir tant l'acusatiu com la preposició *a* per introduir el complement de persona (ús datiu amb preposició):

- (33) a. 2;0;215,33,1 tornava a agafar l' estaca. En canvi, el Santo **va pegar la seva filla** -diguem que li va pegar-, i ja l'heu vist. (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**) [*Tino Costa*, 1947]
- b. 2;0;215,19,7 era ja indignació, ho endevinava: era el disgust d' **haver pegat a Mila**. Manuel del Santo es digué: "Ja se n'ha penedit. No (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**) [*Tino Costa*, 1947]
- (34) a. 35;0;84,32,10 m' havia mirat ningú amb tanta ràbia com el nen mentre **el pegava**. I si quan venien en Cintet i en Mateu amb la Griselda i (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**) [*La plaça del diamant*, 1962]
- b. 1158;0;199,24,7 era d' en Jaume; un matí s' adonà que ja no el tenia. **Pegà a en Ramon**, que li donà una gran pallissa. La Maria, per (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**) [*Mirall trencat*, 1974]

2.2.1.1.2. Anàlisi dels resultats

En síntesi, la classificació cronològica i sintàctica de *pegar* queda il·lustrada en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	8	11
	usos sense pronom	2	9
DA	amb pronom	85* ¹¹	91*
	usos preposicionals		23*
A	usos preposicionals	34*	
lemes analitzats		1.164	1.027

En el primer període estudiat (1833-1932), anterior a la publicació del DGLC de Pompeu Fabra, els lemes que corresponen a l'acusatiu sumen deu exemples (8), vuit amb el pronom clíctic en l'oració (8a-d) i dos sense aquest, és a dir, amb el complement sense pronominalitzar (8e i 16b); els datius sumen vuitanta-cinc lemes (9) i els casos ambigus trenta-quatre, és a dir, van introduïts per la preposició *a* (10). En el segon període, majoritàriament el verb regeix datiu (noranta-un lemes amb el pronom (21) i vint-i-tres amb usos preposicionals (22)) enfront dels vint que ho fan en acusatiu, subdividits entre els que incorporen el pronom acusatiu (19) -onze lemes- i els que presenten el complement sense pronominalitzar (20) -nou lemes-, per la qual cosa es confirma un ús molt més estès del CI que no del CD.

Si analitzem les nostres dades, tot i l'augment dels lemes d'acusatiu (d'un període a l'altre, dobla els resultats, exactament un 7,17%), es manté com a ús generalitzat el datiu -de fet l'ús d'aquest règim també s'incrementa en un 19,18%¹². Optem, per tant, per considerar que la seua recció és la dativa. No obstant això, el règim no està plena-

¹¹ Vist que en alguns verbs bona part dels lemes seleccionats responen a la mateixa estructura sintàctica i, a més, presenten un nombre molt quantios hem optat per oferir-ne una mostra representativa Assenyalem aquest fet al quadre amb el signe *. L'asterisc indica, per tant, que no incorporem en l'apèndix la totalitat de lemes seleccionats [§ 1.4.2.3].

¹² Com ja hem assenyalat en l'apartat 1.4.2.3. incloem quadres estadístics tant de la freqüència absoluta com de les relatives que ens permetrà d'establir contrastos entre els verbs i la bibliografia que en parla.

ment consolidat per la qual cosa la vacil·lació encara és present (es pot comprovar com en tot el període analitzat hi ha escriptors que empren indistintament ambdues reccions).

1r període				2n període			
	fa	fr1	fr2		fa	fr1	fr2
ACUSATIU	10	7,75%	0,86%	ACUSATIU	20	14,93%	1,95%
DATIU	85	65,89%	7,30%	DATIU	114	85,07%	11,10%
AMBIGUS	34	26,36%	2,92%	AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

Pel que fa a la distribució dialectal, el règim acusatiu s'empra majoritàriament a Barcelona i àrea metropolitana. L'ús, però del règim datiu, s'ubica arreu del domini lingüístic, ja que l'empren autors de Barcelona, Palafrugell, Figueres, Lleida, Pollença, Mallorca, València, Sueca, Xàtiva...

De les dades analitzades, es constata que, amb el pas dels anys, el règim acusatiu ha augmentat considerablement en relació al datiu, tot i que la recció dativa s'ha mantingut estable, i fins i tot ha incrementat lleugerament els lemes del primer període.

2.2.1.2. Verb *robar*

2.2.1.2.1. Descripció dels usos

Pel que respecta a *robar*¹³, hem obtingut les dades següents:

1) Període 1833-1932

En el primer període d'estudi, hem trobat els casos següents:

a) Casos que regeixen acusatiu:

Són els que predominen, tant amb la forma pronominal (35a-b) com la no pronominal (35c-f):

- (35) a. 180;2;51,12,8 seva persona. La mare hi havia convingut. Pensava que **el robaria** menys que un altra, car la dida l'estimava. Aquesta, (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)
- b. 3038;0;16,17,5 potser á la presó, en lloch del lladre que **l' havia robat!** -Mare, mare meva! -cridava l' infantó en mitj del desert (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)
- c. 129;0;37,21,7 Kaa, la serp de la Roca. S' enfila tant com ells. De nit **roba els simis menuts**. Només xiuxiuejant el seu nom, ja se'ls (**Marià Manent: Barcelona**)
- d. 147;0;76,6,8 -És germana meva. I Abimelec, rei de Gerara, trameté i **robà Sara**. Mes, a la nit, per somni, va Deu a Abimelec i li diu: (**Frederic Clascar: Santa Coloma de Farners-Barcelona**)
- e. 168;3;86,26,8 que acudien també per veure passar l' afrós bandit que **robà la caritativa damisel·la** i matà el vellet majordom. Fou (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**)

¹³ ROBAR: v. tr. Apropiar-se indegudament, amb violència, amb engany, d'amagat (allò que és propietat d'altri) *M'han robat el rellotge.* [...] | ABS. *Això és robar als pobres.* | PER EXT. **robar algú** Robar-li alguna cosa. DIEC (1995: 1605). Caldria esmentar que en l'edició del DIEC2, que en l'estructura B, aporta un exemple per il·lustrar que també resol en acusatiu: 2 tr. [LC] Desposseir (algú) de les coses que li pertanyen, indegudament, amb violència, amb engany, d'amagat. *El van robar a la sortida del cinema.*

- f. 224;0;86,62,4 -Possible, sí; però no probable. Els indis no solen **robar** sinó **dones i infants de poca edat**. - Aleshores? -va (**Carles Soldevila: Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu:

Són esporàdics més si tenim en compte que, per raons metodològiques, els casos preposicionals els incloem dins dels exemples ambigus (37).

- (36) a. 3059;0;94,9,6 Son nom etern veu; Y ab tanta ventura, La que 'l cor **li roba** No escolta sa trova, ¡Tothom tè una creu! ¡Mireu la (**Frederic Soler: Barcelona**)
- b. 3062;0;115,1,8 jovensa, la jovensa del infant. Li han dit que la mort **li roba á la qui** fou son conort, y volta 'l mon y no troba ni 'l (**Joaquim Asensio d'Alcàntara: Barcelona-Madrid**)

c) Casos ambigus:

Són prou nombrosos

- (37) a. 2953;0;7,32,4 Dos anys mes tart un caballer, cert dia, fingintli amor **robava á ma germana** pera despres deixar-la ¡'l miserable! en mitj (**Víctor Balaguer: Barcelona-Madrid**)
- b. 3118;0;27,4,4 conciencia tan estreta que té! aixó no, **á ningú permet robar**. Franc· Ho voldrá robar ell sol ¡ba-la que l' toqués al (**Josep Robrenyo: Barcelona**)
- c. 3139;0;181,23,6 ve aquesta tonada! Si va ser el major-dóm dolent el que va **robar á la senyoreta!**... Laertes Eixes paráules sense ordre ni (**Artur Masriera i Colomer: Barcelona**)
- d. 3153;0;54,1,4 tal com presa de bogeria i portant a la mà la daga que va **robar al marxant roig**, es a la porta espiant-lo. Quan ell, ja (**Ambrosi Carrión: Barcelona**)
- e. 3170;0;52,10,4 els caich al demunt, per la boca treuràn tot lo que 'ns **robaren a la Mare y a mí!**... Lladres, més que lladres!... Pensar (**Adrià Gual: Barcelona**)

c) Distribució dialectal:

Majoritàriament els casos d'acusatiu es donen a autors nascuts al Principat (35), encara que també n'hem detectat dos d'autors valencians (38a-b) i mallorquins (38c-d) i

un del nord-occidental (38e), la qual cosa ens demostraria que el canvi de recció comença a produir-se a Catalunya:

- (38) a. 177;0;177,2,1 finestres d' una casa perduda en el bosc. Uns desconeguts **roben una nena** que crida desesperada; la mare que té les mans (**Ernest Martínez Ferrando: València**)
- b. 3338;0;19,17,11 pero tornarán. Serap. Si es la señora que s' ha dedicat á **robar homens**. Es dir, homens... no. Carm. ¿Y aixó, qué pasa? (**Pere J. Àngels i Luís: valencià?**)¹⁴
- c. 2940;0;97,11,7 de la vida, y m' ha robat l' honra, y fins y tot **m' ha robat el pare!**... Fins el pare!... Ja no tinch rès... [(Romp a (**Ramon Picó i Campamar: Pollença-Barcelona**)
- d. 3267;0;132,3,3 farest Novembre, mes d' anyoranssa y de plant; tu me **robases l' esposa** qu' era un àngel de bon-dat. 13. Bé podeu (**Pere d'Alcàntera Penya i Nicolau: Mallorca?**)
- e. 2955;0;137,24,4 bé li va, aqueixa tornada! És el traïdor majordom que **va robar la filla** de son senyor. Laertes Sembla no res, i tant que (**Magí Morera i Galícia: Lleida**)

Tanmateix, l'ús del datiu també es concentra a autors nascuts a Barcelona (36), mentre els lemes ambigus pertanyen a autors de poblacions de tot el domini: nord-occidental (39a), rossellonés (39b), valencià (39c-f) i mallorquí (39g):

- (39) a. 2659;0;187,23,10 el según dos homes més i jo. Decidits a tot, o **robar a la mare i al fill** o morir, sinó. Ja ho tenim tot a punt; (**Joan Santamaria i Munné: Lleida-Barcelona**)
- b. 3053;0;8,14,5 enemic encara! Mes lo verdader Cristì Crema mata pilla y **roba** Ab titol de ser Carlì **A cualsevol** que se troba Hay de mi, (**Tomàs Junoy: Alp-Anyós**)

¹⁴ Tot i que no hem trobat la procedència geogràfica d'aquest autor a cap manual, optem pel valencià per l'ús del mot *homens*. Per corroborar aquesta dada, hem mirat de cercar més lemes d'aquest escriptor al corpus analitzat: 3338;0;6,28,2 **Retruque**, la falta y totes les pedres *pa vosatros*, y yo *pague*. Colau Pa tot *eres* lo mateix. Serap. ¿Ya reñiu? Aixó ya hu 3338;0;16,18,5 **meneche** que está be... Con que locos, ¿eh? ¿Y per qué els pega la locura? Colau A mí per pegarli á la dona. Prud·Pobra,

- c. 2978;0;15,93,4 un fresco, qu' es disfrasa en trinchera de Vivillo, per a **robar a les seues filles** tots els dies. Ire· [(A son pare).] ¿Hu (**Alfred Sendín Galiana: Xàtiva**)
- d. 3028;0;23,22,3 Francesc, va afegir- "Pijor és traicionar als germans que **robar a un desconegut**". Aquell home ansiava ocupar el lloc (**Francesc Puig-Espert: València-Asnières Sur-Seine, Illa de França**)
- e. 3156;0;54,19,5 et ròben, pues he oüit, hiá consesió, de que aquell que **ròbe á un lladre**, güañe cent añs de perdó. Pere. Pues alló que (**valencià?**)¹⁵
- f. 3338;0;34,10,7 algú á don Justo y eixirem chunts pera cuidar que no **roben á Prudensieta**, perque en lo hermosa qu' estará no sería d' (**Pere Josep Àngeles i Luís: valencià?**)¹⁶
- g. 3135;0;33,15,8 m' heu entregat sa ròba. M· Lluch. **Qui á un altre lladre ròba** guanya trenta mil pardons. Abans que ella venga, anau, (**Bartomeu Ferrà i Perelló: Palma de Mallorca**)

No hem detectat cap autor que barregi la recció dativa-acusativa en els exemples corresponents al CD-CI presentats anteriorment. Josep Maria Folch i Torres (40) i Gumsind Alabart (41) comparteixen l'ús de l'acusatiu amb exemples de datiu/acusatiu introduïts per la preposició *a* (ambigus), fet que ens torna a confirmar la manca d'uns criteris homogenis per part dels escriptors en l'ús d'aquest tipus de verbs.

¹⁵ Malgrat que no consta l'autoria a la base de dades (*Un pillo y els chics educats en la casa de benifisensia*, 1846), pensem que es correspon amb un escriptor valencià per la desinència *-e* de les formes verbals *robe* o *güañe*. Per corroborar-ho, hem consultat altres lemes de la mateixa època i obra literària:

3156;0;23,49,3 á granuja dels soldats m' **enboque**. Yo só maños, y els **achude** en lo que em manen; pero en qui mes ofisiós em **porte**, son

3156;0;41,49,7 m' arremetien els gósos en el error de que era yo qui els pegaba: y hú, m'en **recorde**, rabó, sense orelles, s'em tirá com

3156;0;52,43,3 el pá, del qual em quedaba sols una insinüasió. Yo em **pegue** un trompis al nas, y al punt de sang dos chorrólls salten,

3156;0;54,19,5 et ròben, pues he oüit, hiá consesió, de que aquell que **ròbe á un lladre**, **güañe** cent añs de perdó. Pere. Pues alló que

¹⁶ Tot i que no hem trobat la procedència geogràfica d'aquest autor a cap manual, optem pel valencià per l'ús del tractament *don*, del verb *eixir*, de l'afix *-eta* i, sobretot, pel mot *chunts* (valencià apitxat) (vegeu nota al peu núm. 14, pàgina 92, § 2.2.1.2.1).

- (40) a. 168;3;86,26,8 que acudien també per veure passar l' afrós bandit que **robà la caritativa damisel·la** i matà el vellet majordom. Fou (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**) [*Les aventures d'en Boi Delit o el braçalet de Marciana*, 1927]
- b. 3353;0;49,8,7 diuen que va dir; i jo em penso que va complir l' amenaça **robant a la princeseta**, i... qui sap, el que devia fer-ne d' (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**) [*El més petit de tots*, 1922]
- (41) a. 3395;0;192,17,2 trobarà gràcia, més que qui afalaga amb la llengua. Qui **roba el pare i la mare** i diu: No és pecat, s'aparella amb l'home (**Gumersind Alabart i Sanz: ?**) [*Proverbis de Salomó*, 1930]
- b. 3395;0;178,13,2 perquè paraules veres responguis als qui et preguntin? No **robaràs al pobre**, perquè és pobre, ni doblegaràs l'afligit en la (**Gumersind Alabart i Sanz: ?**) [*Proverbis de Salomó*, 1930]

2) Període 1933-1988

En l'altre període cronològic (1933-1988), podem veure la representació següent:

a) Casos que regeixen acusatiu:

Tant si duen pronom (42a-e) com si no (42f):

- (42) a. 2931;0;38,35,5 Però imagina 't, quan un veu que li ho prenen tot! que **el roben!** que el despullen! S'hi tomba a mossegades; perd el seny. (**Carme Montoriol Puig: Barcelona**)
- b. 2933;0;55,21,11 senyora. Jo li vinc a fer un positiu servei... No vinc a **robar-la** ni a causar-li el més petit perjudici. Isabel Diguí (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- c. 2627;0;157,12,3 S' havia deixat perdre les dents: els dentistes **el robaven**. La filla tenia els ulls tristos i un cos tan feble que (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

- d. 35;0;191,1,7 d' una mena de manera per poder vigilar que ningú no **el robés**. I que, amb aquest mirall, que podia fer moure d'una banda (**Mercè Rodoreda. Barcelona-Girona**)
- e. 385;0;44,10,1 una sentència inexorable; prou que ho sap que no **l' han robada a ella** sinó a la seva estimada Verge del Roser! Però si (**Tomàs Roig i Llop: Barcelona**)
- f. 385;0;86,21,7 em punxaven les carns, ara enceses, ara glaçades: **havien "robat" la Marcel·la**, la noia gran de l'amo de l'Universal, el (**Tomàs Roig i Llop: Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu:

- (43) a. 2768;0;14,18,10 sol home! També voldria no aprofitar-me de la gent, i no **robar al desvalgut**. Però, ¿com ho puc fer, jo, si fins i tot (**Carme Serrallonga: Barcelona**)
- b. 2868;0;64,6,9 país estrany, després que amb aquestes dues mans et vaig **robar als assassins** i et vaig salvar? Hauries mort aquell dia, (**Carles Riba: Barcelona**)
- c. 435;0;60,24,1 persona. Llàstima que hagis sobresegut el sumari... **Els robo als soldats** del front per donar-los a les meuques de (**Joan Sales: Barcelona**)
- d. 55;0;332,22,1 m' acabessin les forces o els diners. Per a això em calia **robar a la meva mare**. M'enfonsaria fins al coll en la disbauxa, (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)

c) Distribució dialectal:

Des d'un punt de vista dialectal, en aquest segon període analitzat, l'acusatiu es concentra exclusivament al barceloní (42). El mateix ocorre amb el datiu, ja que solament observem l'escriptor d'Alginet Josep Lozano (44a) en el llistat d'autors foranis del Principat. A més de Teresa Pàmies (44b) que naix a una localitat ubicada en el nord-occidental:

- (44) a. 2606;0;134,19,1 popular és una gavella de desgavells que només pensa a **robar als senyors**. Que ens dominen Mart i Saturn. Que el poble (**Josep Lozano Lerma: Alginet**)
- b. 1244;0;89,2,4 passejava per Mèxic forrada amb l' or que els rojos **van robar al Sant Crist**. Li van dir que els fills es fan grans i (**Teresa Pàmies: Balaguer**)

2.2.1.2.2. Anàlisi dels resultats

La classificació que hem dut a terme ens ha donat els resultats que il·lustra el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	2	5
	usos sense pronom	16	1
DA	amb pronom	2	0
	usos preposicionals		6
A	usos preposicionals	20	
lemes analitzats		1.013	678

Com s'observa en el quadre anterior, en el primer període d'estudi, els casos que regeixen acusatiu sumen divuit lemes dividits entre els que incorporen el clíctic (35a-b) i els que no l'incorporen en l'oració (35c-f); mentre que només dos lemes regeixen datiu (36). En l'apartat d'ambigus (37), detectem un nombre molt semblant als acusatius on tots els exemples van introduïts per preposició. En l'altre període cronològic (1933-1988), observem que el nombre de casos que regeixen acusatiu (42) ha disminuït de divuit a sis, encara que s'ha invertit el nombre de lemes amb pronom (també és cert que el nombre de lemes d'aquesta forma verbal també s'ha reduït); els datius pronominals han desaparegut, mentre que els casos de datius preposicionals (43) s'han desplaçat dels ambigus preposicionals de la primera etapa, tot minvant el seu nombre considerablement. Dialectalment, les nostres dades, tret de casos esporàdics, ubiquen tant la recció acusativa com la dativa en autors nascuts al Principat.

Denotem, per consegüent, que el règim del verb és força vacil·lant, atés les dades recollides en cada apartat analitzat (mireu la freqüència absoluta). Resulta interessant de destacar que el règim datiu ha experimentat un augment molt considerable (45,00%) entre el primer i el segon període, mentre que els casos ambigus han desaparegut -cal recordar que bona part dels lemes preposicionals ara són comptabilitzats com a datius. Evidentment, aquesta reducció ve donada pel canvi en els criteris de classificació (potser els casos ambigus preposicionals dels primer període, caldria comptabilitzar-los com

a datius), i de fet, si sumàssem els lemes ambigus del primer tram temporal al datiu, els resultats en ambdós períodes esdevindrien força semblants (55,00%>datiu, 45,00%>acusatiu). L'acusatiu, tanmateix, encara manté un pes molt elevat.

Amb la tendència descrita, podríem aventurar-nos d'afirmar una consolidació dels règim datiu amb el pas del anys, tot produint-se un canvi en la recció, però aquesta circumstància no sabem si s'hi produirà. Tanmateix, el que sí que podem afirmar sense por d'equivocar-nos és l'existència d'una alternança constant en aquest infinitiu i, per consegüent, que el règim no està gens consolidat. De fet, vists els percentatges de cada règim en el segon període d'estudi, podríem parlar d'un empat tècnic.

1r període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	18	45,00%	1,78%
DATIU	2	5,00%	0,20%
AMBIGUS	20	50,00%	1,97%

2n període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	6	50,00%	0,88%
DATIU	6	50,00%	0,88%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

2.2.2. El DIEC preveu el model A i el B. El model B és innovador

Aquest bloc està integrat pels verbs: *ensenyar, pagar, pregar, servir, suplicar...*

Model A	Model B
Quan sóc a casa, li ensenye tot el que sé	No em vingues amb romanços i ensenya'l
Ahir vaig pagar la quota de l'associació a Vicent	Tothom està esperant que el criden d'un lloc on el paguin molt més [<i>Avui</i>]
Li pregue l'assistència	Prega'l, si vols que t'ajudi [GDLC]
Li he servit una copa	(en un bar) Què fas parat? Serveix-lo
Li haureu de suplicar que ens ajude	Suplicar el rei [DIEC]

A diferència de l'apartat anterior, el DIEC opta per la recció acusativa (**B**). Per tant, si en la nostra anàlisi detectem exemples que regeixen datiu (**A**) en el model B, podrem afirmar que el DIEC torna a obviar l'ús real d'una part dels parlants.

2.2.2.1. Verb *ensenyar*

2.2.2.1.1. Descripció dels usos

Pel que fa al verb *ensenyar*¹⁷, hem obtingut les dades següents:

1) Període 1833-1932

a) Casos que regeixen acusatiu:

Hem seleccionat tant casos pronominals (45) com amb el SN sense pronominalitzar (46):

- (45) a. 110;0;72,1,6 senyoreta a la seva disposició... ¿Ho sentiu? Jo **la ensenyaré**; però de franch. Lo meu estudi no es un colégi de (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)
- b. 129;0;14,34,8 amb la ramada, i que sigui com els altres. Jo mateix **l' ensenyaré**. -Ara ens cal un altre que el defensi -digué Akela. (**Marià Manent: Barcelona**)
- c. 161;0;129,22,4 i per això justament parla sense solta. Sòc. -I bé, **ensenyem-lo** i no l'insultem. Níc. -No, Sòcrates. Laques no vol (**Joan Crexells: Barcelona**)
- d. 2878;2;28,14,4 Jo us prego... El Mestre de Música Permeteu que **l' ensenyem** una mica a parlar. Senyor Jourdain [(Al Mestre de (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**))
- e. 2974;0;32,25,7 qu' es prudent y no es viciòs. L' abat d' Órrius, que **l' ensenya**, diu, són cor al comparar ab la immensitat del mar, que (**Frederic Soler: Barcelona**)
- (46) a. 115;0;78,23,5 té treball de sobres en tot el demás. Suposo que sabrà **ensenyar la nena** de francès i piano. - Per les primeres (**Dolors Monserdà: Barcelona**)

¹⁷ ENSENYAR: v. tr. Comunicar a algú (una ciència, un art, coneixences, una habilitat, etc.), donant-li'n lliçons, explicacions, etc. *Ensenyar la filosofia, les matemàtiques, el llatí, el dibuix. Ensenyar de llegir, d'escriure, de cuinar. Ensenyar el parenostre. Ensenyar una cançó.* | Instruir (algú). *Ensenya els fills del comte [...]* DIEC (1995: 723).

- b. 139;0;101,14,8 hospitalitat, sinó el castell de la dona. La nova reina **ensenyarà el turc** a estalviar, potser a plantar botiga, com si (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)
- c. 2948;0;44,5,2 lo per a il·lusionar-me que escanyo el Bar. Whisky. **Ensenya la noia sorgida**. [(Geperuda ha pogut tancar d'un tot les (**Ramon Vinyes i Cluet: Berga-Barcelona**)
- d. 2974;0;37,30,5 mi, Artur; resarém. Jo la tocata armònica sè, que 'm va **ensenyar sa esposa**, y entre 'ls dos l' entendrirem. Artur. ¡Oh! (**Frederic Soler: Barcelona**)
- e. 2993;0;114,26,3 no abans. Així també s' esdevingué que el primer tigre va **ensenyar En Pell Nua** d'occir (i ja sabeu el dany que ha fet (**Marià Manent: Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu:

- (47) a. 156;0;16,41,19 i en cambi moltes de les que deuría saber no **se li ensenyen** o bé **se li ensenyen** a mitges i malament. Cert que hi ha (**Miquel Poal i Aragall: Sallent-Barcelona**)
- b. 2954;0;27,15,3 massa fina, que resi força i que 's colpegi el pit, i **li ensenyi** de cant i de doctrina; que demostrí, ensenyant, que és (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- c. 3005;0;33,4,5 costat en aquest bon afecte, y si ella 'l vestia y **li ensenyava** de lletra, ell lo qu' es de doctrina y de nombra no 'l (**Francesc Pelagi Briz: Barcelona**)
- d. 3165;0;30,14,1 voldria... es dir, havia pensat una cosa. Al col·legit **li ensenyan** de solfa; però ja sabs lo que passa als col·legits: me (**Adrià Gual: Barcelona**)
- e. 3200;0;82,19,3 pregaria que 'l bosch canta de boca de Déu la té; Déu **li ensenyá** 'l primer día per cantarla eternament: "Bondat suprema, (**Apel·les Mestres: Barcelona**)

c) Casos ambigus:

- (48) a. 115;0;64,4,1 diré jo? Com una mena d'„institutriz... com d'aya, per **ensenyar a les criatures**... -Jo! Jo ensenyar? -interrompé amb (**Dolors Monserdà: Barcelona**)

- b. 186;0;23,25,2 en aquella taula llegint, i fins fent versos, que no **ensenyava a ningú!** Aquell diumenge a la tarda s'esforçava a (**Joan Oller i Rabassa: Barcelona**)
- c. 2890;3;18,2,1 Cap servey mes ben prestát. Es digne del bon Rector **Ensenyar al llaurador**, Es propi de son estat, Com la millor (**Narcís Fages de Romà: Figueres**)
- d. 2982;0;122,19,8 podia jo tenir havia de ser Fivaller, pus qui tan bè sab **ensenyar á sa familia** y á sos amichs, no seria mal mestre de (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)
- e. 3003;0;50,30,1 plantat per ell, no gayre lluny de l'Escola hont **ensenyava als noys**. Cova de la Llet. Está un xich apartada del (**Jacint Verdaguer: Folgueroles-Vallvidriera**)

d) Distribució dialectal:

En l'àmbit dialectal, els lemes acusatius assenyalats anteriorment provenen majoritàriament d'autors del dialecte barceloní, tret d'algun cas de València (49), Mallorca (50) i del Rosselló (51):

- (49) a. 177;0;129,25,8 l' havia renyat i li havia regalat bombons; **l' havia ensenyat** solfeig; l'havia guiada en els seus primers passos; en (**Ernest Martínez Ferrando: València**) [**ULTRACORRECCIÓ: dos CD**]
- b. 2979;0;12,44,1 d' este no pogué enseñarli perqu' es morí molt chove... **Enséña lo** a ser bo, qu' aixó sí qu' es ser home. Vis· Señor (**Josep Castanyer Fons: País Valencià**)¹⁸

¹⁸ En aquest cas, atés que no ens ha estat possible assenyalar la població de naixement i/o traspàs de l'autor perquè no l'hem trobat enlloc, sí que ens ha aparegut el seu nom en algun manual de literatura, tot ubicant la seua producció artística al País Valencià o ens ha ofert indicis de ser-ho (a través de les formes verbals emprades, del lèxic, de les grafies...), sense especificar-ne la ciutat de naixement ni de mort. Aquesta circumstància es repeteix mínimament en aquest treball. Per assegurar-nos de la seua procedència dialectal, hem cercat als lemes d'aquest període altres exemples esclaridors:

2979;0;6,13,1 a vosté, y com estava bolcant al **chiquet**, pues... li he **achudat**. Nas· Sabrás tú molt d' aixó! Pep Més que tú de atres

2979;0;8,17,1 L' amo. Alf· Pepica! Sento Home, sí qu' es parlaoreta... **Apunte**, apunte el meu nom. Alf· Pero el **trache** no 's per' al

2979;0;14,48,4 fill; y tú [(P' el chiquet)] a vore si creixes, que vullc enseñar te a tallar. Pep (**Veces** lo que fa un pare...)

Rosa Me
2979;0;9,25,6 el client, yo aclariré este lío. Nas· Tú veus?... Ara heu pagarem **mosatros**. Pep·Per aixó yo no volía diro.Raf Pero si

(continua pàgina següent)

- c. 3285;0;14,11,9 á l' amor las traicions. Aixís la experiència l' **ensenya**, y quan passa l' edat de la primera joventut, se troba (**Francesc Fayos Antony: València?-Barcelona**)¹⁹
- (50) a. 3050;0;26,34,8 humilmènt. Putifár. ¿Un fill ingrad, còm vetg, vuldrá **enseñar son páre**, Y donar-li el consell còm s'há de regir áre? (**Antoni Febrer i Cardona: Maó**)
- (51) a. 3298;0;28,12,9 passió de ciencia, passió de poesia i d' art, passió d' **ensenyar els joves**, passions d'odi i d'amor, d'odi florentí i d' (**Diego Ruíz i Rodríguez: Màlaga-Tolosa de Llenguadoc**)²⁰

Dialectalment, gairebé el cent per cent dels autors/es que empren el règim datiu

(47) provenen del dialecte barceloní, tret d'un cas del valencià (52):

- (52) a. 2978;0;12,24,4 Paco Vas a un concurs de bellesa, Cao? Cao Vach a **enseñar li**. Asó es el "ring"; per así van les cordes; así (**Alfred Sendín Galiana: Xàtiva**)

A més, també hem localitzat dos autors que empren l'acusatiu i empren la preposició per introduir el complement de persona (Dolors Monserdà (53) i Joan Maragall (54)):

2979;0;13,59,6 Nas-No heu sé; eixa dona, que diu que la camisa no li toca en lo cos... Que no ne durá? Rosa **Escolte**, señor, vosté es

¹⁹ Pel que respecta a aquest escriptor, no hem localitzat cap lema en aquest període que ens mostre les seus arrels valencianes:

3037;0;21,9,3 porque per mi havias sofert molt; y t' **ploro** porque se pagar deutes, porque t' imatge la tinch gravada en mon cor! Lo

3037;0;21,1,10 ulls fins al infinit mes enllá del blau del cel y á Dèu **prego** per tu, demanantli al mateix temps que **vetlle** per aquesta

3037;0;49,25,1 y melancónica l' haveu sentit cridar un nom que jamay mes respondra, No 'm **digau** lo seu nom si lo haveu conegut, porque

3037;0;9,5,5 vaig dirli:- ¡quant te **estimo!**- -T' estimaré sempre, va respondre m. Si alguna volta m' **allunyo** del teu costat y

3037;0;78,28,6 reyan y se abrasavan, pero havian tingut cuydado de tancar be la porta, no per desentendres de la tristesa de fora,

²⁰ Aquest autor resulta molt complicat d'ubicar. En la seua biografia només especifica que visqué a primeries del segle XX a Barcelona, però no especifica els terminis que hi va viure. Suposem que, amb la instauració del règim franquista, s'exiliaria a Tolosa de Llenguadoc.

- (53) a. 115;0;171,11,1 *María Gloria*. -Vaig entrar a una casa d'institutriz per **ensenyar una nena**. -I d'allí, aón? -A casa de la meva dida, en (**Dolors Monserdà: Barcelona**) [*María Gloria*, 1917]
- b. 115;0;64,4,1 diré jo? Com una mena d'institutriz... com d'aya, per **ensenyar a les criatures**... -Jo! Jo ensenyar? -interrompé amb (**Dolors Monserdà: Barcelona**) [*María Gloria*, 1917]
- (54) a. 3379;0;11,16,4 no hi ha diccionari que l' expliqui ni gramàtica que l' **ensenyi**. I aixís aquells dos homes diràn una meteixa paraula que (**Joan Maragall: Barcelona**) [*Elogis*, 1912]
- b. 3379;0;25,25,7 alçar- se, que jo elevi cada dia la meva ànima a Deu i n' **ensenyi a tots els meus** dintre de casa. Això es caritat, això es (**Joan Maragall: Barcelona**) [*Elogis*, 1912]

2) Període 1933-1988

En el segon període, els usos documentats són els que exposem a continuació:

a) Casos que regeixen acusatiu:

N'hem seleccionat tant amb el pronom (58a i 59), com sense (55):

- (55) a. 167;0;72,15,1 i més útils a llur pàtria, com el pitagòric Lisis **ensenyà Epaminondas de Tebes**, i Plató Dió de Siracusa i molts a (**Eduard Valentí i Fiol: Pals-Barcelona**)
- b. 196;0;116,1,4 Fer miracles és cosa antiquada, vulgar, impròpia d' ara; **ensenyar el poble** és cansat; interpretar les Sagrades (**Jaume Medina i Casanovas: Vic**)
- c. 2856;0;12,4,6 pedra a les carreteres, o bé el pastor, o el mestre que **ensenyà els minyons**, o bé **el maquinista** que mena una locomotora! (**Jaume Oliver: Sabadell**)
- d. 2887;0;38,2,5 Eren elles les que, amb la netedat de la intenció, **ensenyaven els senyorets** a festejar i els posaven la camèlia al (**Pere Corominas: Barcelona-Buenos Aires**)

- e. 3359;0;50,27,10 Vell Una grossa pedra a la dreta. Vuitena pregunta: **ha ensenyat l'enemic el poble?** Els 3 Sí. Vell Què? Els 3 Li hem (**Josep Tolzà: Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu:

- (56) a. 166;0;88,12,7 colors ceràmics que s' adaptessin a la seva paleta i a **ensenyar- li** de manipular-los. Ha estat al costat de Joan Miró, (**Sebastià Gasch: Barcelona**)
- b. 236;0;99,20,7 em diu que li posa retrats meus davant dels ulls, i **li ensenya** cada dia de dir "pare". Associarà la idea d'aquest nom (**Pere Calders: Barcelona**)
- c. 276;0;109,9,5 igualtat de la manera que la demagògia política tendeix a **ensenyar- li**, mitjançant la satisfacció d'una enveja pròpia, amb (**Lluís Duran i Ventosa: Barcelona**)
- d. 2899;0;68,29,2 I què era bruta, la Cristina, de saber-ho. Vés que **li ensenyaven**, a la Universitat! M'indigní. Veritat, no ho podia (**Terenci Moix: Barcelona**)
- e. 55;0;35,4,7 -Així les aprendrà totes dues. -Jo li vaig dir que **li ensenyés** de comptes, que li reformés la lletra... -exclama l' (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)
- (57) a. 237;0;370,6,1 treballadora i pacient, i d' aprendre jo mateixa mentre **ensenyaré als altres**. Sabeu, senyor Pip -continuà Bidy, amb un (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)
- b. 2914;0;228,6,8 aquest paper, el text del poema que l' Amic segon **ha ensenyat a Olga**, ho recordeu o no?, en la primera entrevista que (**Joan Brossa: Barcelona**)

c) Distribució dialectal:

Dialectalment, observem que la recció acusativa es manifesta a un seguit d'autors nascuts arreu del domini, tant del barceloní (Jaume Oliver, Pere Corominas, Josep Tolzà...) com de les Illes (58) (Blai Bonet, Pere Capellà...) o del País Valencià (59) (Isabel-Clara Simó), per la qual cosa no pensem que el fenomen es produeix exclusivament en el barceloní. Aquest fet pressuposaria que el fenomen comença a estendre's per tot el domini.

- (58) a. 1284;0;128,15,2 la platja. Li he dit que m' agradaria veure- la banyar, **ensenyar- la** de nedar, i semblava que ella no ho entenia. En (**Blai Bonet: Santanyí** [Mallorca])
- b. 2842;0;26,19,4 Son pare ho volia així. Ell estimava molt sa terra i **ensenyà En Joan** a estimar-la. Sempre deia: Es qui fa es fiis (**Pere Capellà i Roca: Algaida**)
- (59) a. 3203;0;217,22,6 temps per a res, bo seria que vinguera un professor i **l' ensenyara**, així, havent algú que l'obligara, podria aprendre més (**Isabel-Clara Simó: Alcoi**)

Quant al datiu, els resultats obtinguts ens indiquen que majoritàriament són els autors de Barcelona qui l'usen: Sebastià Guasch, Pere Calders, Terenci Moix, Lluís Duran, Josep Carner i Joan Brossa al costat, tot s'ha de dir d'autors valencians (Enric Soler i Godes) (60) i mallorquins (Josep Artà) (61), igual com ocorria en el primer període analitzat:

- (60) a. 1286;0;200,2,5 la seua carrera fent d' escolà, mentre el capellà **li ensenyava** de lletra i son pare l'ofici, així a l'aplegar als (**Enric Soler i Godes: Castelló de la Plana**)
- (61) a. 124;0;58,17,5 anys de Strassburg, perquè fou precisament Spielmann qui **ensenyà a Courtois** que quan s'escalfen esponges marines se (**Josep Sureda: Artà**)

2.2.2.1.2. Anàlisi dels resultats

En síntesi, la classificació cronològica i sintàctica *d'ensenyar* queda il·lustrada en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	13	2
	usos sense pronom	11	11
DA	amb pronom	11	6
	usos preposicionals		3
A	usos preposicionals	12	
lemes analitzats²¹		1.823	1.823

En el primer bloc analitzat, hem extret vint-i-quatre casos en què el verb *ensenyar* regeix acusatiu, dividits a parts iguals segons que porten el clític (45) o el sintagma sense pronominalitzar (46). Pel que respecta al CI, tenim onze casos que regeixen datiu (47) i dotze d'ambigus (48). D'acord amb la informació anterior es detecta que la solució acusativa és majoritària. En el segon període, però, s'ha produït lleugeres modificacions en ambdós règims pel que fa als lemes seleccionats. Així, les formes acusatives han augmentat relativament un 8,03%, les datives han incrementat un 17,50% i els casos ambigus preposicionals han desaparegut en afegir-se als datius preposicionals. Hem comptabilitzat, doncs, tretze casos d'acusatiu, dividits en dos lemes amb pronom (58a i 59) i onze sense (55 i 58b); nou de datiu, sis amb pronom (56 i 60) i tres introduïts per la preposició *a* (57 i 61). Aquestes dades confirmen que l'augment experimentat pel datiu ve donat pel canvi en la classificació dels datiu preposicional.

1r període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	24	51,06%	1,32%
DATIU	11	23,40%	0,60%
AMBIGUS	12	25,53%	0,66%

2n període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	13	59,09%	0,71%
DATIU	9	40,91%	0,49%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

variació entre períodes

	fr1	fr2
ACUSATIU	8,03%	-0,60%
DATIU	17,50%	-0,11%
AMBIGUS	-25,53%	-0,66%

Si ens fixem ens els quadres anteriors, podrem observar com el règim d'aquest infinitiu és l'acusatiu (tant en un període com en l'altre aquest representa entre el 50,00 i el 59,00% dels lemes seleccionats); no obstant això, no podem negar que la vacil·lació objecte del nostre estudi és molt significativa i igual podria evolucionar cap a l'acusatiu que cap al datiu (si sumen els percentatges dels casos de datiu i d'ambigus del primer període, la xifra supera en vuit punts als datius de la segona etapa i s'aproxima moltíssim al cas acusatiu). Potser seria millor qualificar la situació d'igualitària.

Geogràficament, tant el règim acusatiu com el datiu es donen arreu del domini, amb una certa preferència pel dialecte barceloní, per la qual cosa noensem que el fenomen es produeix exclusivament en el barceloní. Aquest fet pressuposaria que el fenomen comença a estendre's per tot el domini.

²¹ Com que és l'únic verb que presenta el mateix nombre de lemes en cada període analitzat, podrem mesurar la variació percentual en cada tipus de recció estudiada.

2.2.2.2. Verb *pagar*

2.2.2.2.1. Descripció dels usos

Pel que fa al verb *pagar*²², l'anàlisi del corpus ens ha ofert les següents dades:

1) Període 1833-1932

a) Casos que regeixen acusatiu:

N'hem localitzat tant amb pronom (62) com sense (63)

- (62) a. 101;0;30,19,1 al seu determini. Alguns lectors creuen, tanmateix, **pagar- lo** amb usura si diuen magistralment que han llegit el seu (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)
- b. 161;0;39,1,2 mi el mateix que l' anterior, car no tinc diners amb què **pagar- la**. O bé proposaré l'exili? Tal volta voldríeu condemnar- (**Joan Crexells: Barcelona**)
- c. 3145;0;67,6,6 seva que puja vuyt mil y pico de rals. D·Lluis Que **jo 'l pagui?** D·Ramon Jo crech que vaig trevallar pel teu compte... (**Antoni Ferrer i Codina: Barcelona**)
- d. 3363;0;40,12,4 ulls y surt. El Batlle pasa comptes ab l' Hostaler y **el paga.**] Agutzil, [agafant el fanal que ha portat, ap. al (**Eduard Girbal Jaume: Valls-Barcelona**)
- e. 3128;0;19,44,2 que 'm veuria ab apuros [(Registrant las butxacas.)] per **pagar l'**. ¡No! no podrè. Jo estich segur qu' al sortí he tret (**Teodor Baró: Figueres-Malgrat**)
- (63) a. 101;0;108,11,5 de trobar- se, només és veritat que són veïns. El senyor **paga el rosticer i el cuiner**, i és sempre a casa de la senyora (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)

²² PAGAR: v. tr. Satisfere (a algú) un deute. Pagar els seus creditors. *Pagar els seus obrers. Tots els qui el seguien ovacionant-lo eren gent pagada* [...] DIEC (1995: 1335).

- d. 163;0;51,19,1 són una gent que roben, és cert, però, al mateix temps, **paguen la planxadora, el sastre, el pis, l'electricitat i tot el** (Josep Pla: Palafrugell)
- c. 3117;0;2,30,3 Del nostre mal què en sabeu vos Morella? Si no **paguem Marçal Prior** s'espera... Vós mestressa digueu-li an el (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)
- d. 3166;0;26,9,8 no, si be fa de mal dir, per de prompte D. Pablo ja **ha pagat un substitut**. Francisca. Com si diguessim, un altre que hi (Modest Urgell: Barcelona)
- e. 3192;0;101,4,2 Bruixot enterrà allí un pou de moneda: pagà jornalers, **pagà ferrers**, pagà polvora pera les barrinades: allò era un no (Cosme Vidal i Rosich: Alcover-Barcelona)

b) Casos que regeixen datiu:

- (64) a. 120;0;68,29,7 se sovint xerricant d' un porró que em va exigir de **pagar- li** i que tenia al costat sobre el pedrís. Des d'aquell, (Jaume Massó i Torrents: Barcelona)
- b. 2723;0;12,34,5 jove, guapa... [(Rafelet s' alegra.)] Raf. Tingui; ja **li pago**. [(Li dona un duro.)] ¿Ahónt viu? Car. [(Deixant lo duro (Conrad Roure: Barcelona)
- c. 2772;0;22,45,5 Manel. -Gracias y dispensi. Martí. -Sí; Deu **li pagui**. Albert. -Vágiseguidaaaitllopamn tranquils. [(Se 'n vá al (Conrad Raure: Barcelona)
- d. 2932;0;20,9,6 Dèu, qu' Ell vá fer mes per nosaltres, y ja veus com **li paguém**. Gregori. ¡Y ara! ¿que 'm contéu mestressa? Antonia. (Frederic Soler: Barcelona)
- e. 2982;0;137,4,3 de tots tenia y tots los venia ó llogava ab tal que **li pagassen** bè. Aquest últim género era lo que mes renom li donava (Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona)

c) Casos ambigus:

Recordem que en aquest apartat presentem només els lemes introduïts per la preposició *a*:

- (65) a. 1278;0;31,5,10 fugen com de la pesta. I per aixó si fins ara s' ha fet **pagar als justos** pels pecadors, perquè no sempre qui paga (Francesc Pujols: Barcelona-Martorell)

- b. 230;0;143,26,4 els donessin ajut; si la guerra era guanyada, els reis **pagaven als seus cavallers** fent-los amos d'una part dels (**Antoni Sabater i Mur: Barcelona?**)
- c. 2642;0;61,27,9 que fina en romanguí un fill, com aquest que l' ha feta **pagà al matador** del seu pare, Egist l'arterós, que havia occit (**Carles Riba: Barcelona**)
- d. 2982;0;415,15,1 la que sopa en l' hostal ab companyia, no tèn obligació de **pagar al hostaler** que la reb. Y embes- tint Guillemet escalas (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)
- e. 2983;0;50,11,7 será rey d' aqueixas terras. Lo rey ne fou tot sorprés, **pagà á la gitana**, y se 'n anà tot capfi- cat y trist, tant que son (**Francesc Maspons i Labrós: Barcelona-Bigues**)

d) Distribució dialectal:

Dialectalment, un cop analitzades les dades anteriors, l'ús de l'acusatiu es concentra a un seguit d'autors nascuts al barceloní, a certes poblacions baleàriques (66) i a la zona de Lleida (67), sense que no destaque cap àrea geogràfica sobre la resta. Pen- sem, però, que existeix una certa tendència a estabilitzar-se a les zones constitutives de la llengua, tot i que no ho poden afirmar rotundament.

- (66) a. 233;0;62,5,1 la concurrència. Aquella mocosa li evi- tava l' **haver de pagar un pianista**. Moltes de les seves amistats modestes li (**Llorenç Villalonga: Palma de Ma- llorca**)
- b. 3096;0;30,9,4 molt curios, l' hi va demaná á 'n es taverné si 's feyan **pagà bé es glosadós**. -¡Ca! Poden di que no-res... Beuen colque (**Àngel Ruiz i Pablo: Es Cas- tell [Mallorca]-Barcelona**)
- c. 3192;0;101,4,2 Bruixot enterrà allí un pou de moneda: pagà jornalers, **pagà ferrers**, pagà polvora pera les bar- rinades: allò era un no (**Cosme Vidal i Rosich: Alcover- Barcelona**)²³

²³ Els tres autors anteriors naixen a poblacions mallorquines, però acaben els seus dies a Barcelona.

- d. 3307;0;26,10,6 duros firmat per éll a favor de mi, y será precís que **'l pach**. D·Ton·[(ap.)] ;Deu mil duros! Issa Judes. Jo no crech (**Pere d'Alcàntera Penya i Nicolau: Mallorca?**)
- (67) a. 2955;0;147,9,2 et prenguis una arma sens botó, i, amb un pas destre, **el paguis** per ton pare. Laertes M'hi conformo; i untaré amb un verí (**Magí Morera Galícia: Lleida**)

La recció dativa, tanmateix, es concentra al barceloní (64), encara que també trobem un lema del mallorquí Llorenç Villalonga:

- (68) a. 233;0;156,8,1 era jo. I mira que hi va ben vestida. No faltará qui **li pagui**... En el fons es sentia afalagada que aquella perduda s' (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

Quant als lemes ambigus, n'hem localitzat, a més del central (65), uns exemples d'autors ubicats al nord-occidental (69a), un del valencià (69b) i un del mallorquí (69c):

- (69) a. 183;0;75,12,3 i amb això em basta i sobra. Amb una sola mirada jo **he pagat a homes** cent metres més alts que tu. Ah, si? No en volia (**Joan Santamaria i Munné: Lleida-Barcelona**)²⁴
- b. 3028;0;80,27,8 groses i primes, desembarcaren en la banda contrària, **pagant al remer** amb el poc argent que 'ls restava; dos (**Francesc Puig-Espert: València-Asnières Sur-Seine, Illa de França**)
- c. 3135;0;20,36,2 enfadeu. [(Mestre Lluch se torna assèure, y el mariner **paga al cafeter**.)] Cafeter. [(Mirant.)] Aquest dobbé no té creu. (**Bartomeu Ferrà i Perelló: Palma de Mallorca**)

Les dades anteriors ens pressuposen que la recció d'aquest verb és totalment inestable geogràficament, més si tenim que en compte que autors com Llorenç Villalonga

²⁴ Autor que classifiquem en el dialecte nord-occidental, però que perfectament podríem enquadrar en el català central. La GEC ens explica que va exercir com a jutge a Barcelona, on va morir, sense especificar cap dada cronològica que ens permeta d'ubicar-lo dialectalment. L'*Enciclopèdia Larousse* tampoc no ens resol el problema.

ga (70) o Antoni Ferrer (71) usen indistintament la recció dativa-acusativa, en la majoria de casos, àdhuc en la mateixa obra:

- (70) a. 233;0;62,5,1 la concurrència. Aquella mocosa li evitava l' **haver de pagar un pianista**. Moltes de les seves amistats modestes li (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**) [*Mort de dama*, 1931]
- b. 233;0;156,8,1 era jo. I mira que hi va ben vestida. No faltarà qui **li pagui**... En el fons es sentia afalagada que aquella perduda s' (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**) [*Mort de dama*, 1931]
- (71) a. 3145;0;67,6,6 seva que puja vuyt mil y pico de rals. D·Lluis Que **jo 'l pagui**? D·Ramon Jo crech que vaig trevallar pel teu compte... (**Antoni Ferrer i Codina: Barcelona**)
- b. 3145;0;34,43,8 Pere Que 'l porta? Sr· Polit Si. Pere Dónguimel que jo **li pagaré**. Sr· Polit Antonet, no toquis res. Tingui; ja l' hauria (**Antoni Ferrer i Codina: Barcelona**) [*¡Africa!*, 1897]

Autors com Josep M. de Sagarra (72) o Rossend Arús (73) fan servir les tres possibilitats:

- (72) a. 2879;0;81,34,10 si vol... i la butxaca no ve d' aquí que a l' hora de **pagar la hostalera** no és pas gota gasiva. Forc· I fins la vostra (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**) [*L'hostal de la Glòria*, 1931]
- b. 39;1;101,20,3 deute, si és que et sents "cavaller", a Antoni Mates, **li pagues** quan puguis; però ara permet-me que parli amb egoisme. Jo (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**) [*Vida privada*, 1932]
- c. 39;1;202,9,4 de sang freda, de mala ànima. El Baró quan **va haver pagat a Guillem**, anà a un consell d'administració (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**) [*Vida privada*, 1932]

- (73) a. 3185;0;260,8,2 endemá com compendreu res de trafech pogué haverhi; per **pagar los del seguro** se mostravan un xich tebis: estant aixis (**Rossend Arús i Arderiu: Barcelona**) [*Cartas á la dona*, 1877]
- b. 3302;0;20,20,1 fidel, que sempre disposta 's trova pera la causa del be! **Paguem li** com se mereixen los seus relevants serveys: que una (**Rossend Arús i Arderiu: Barcelona**) [*La caritat*, 1874]
- c. 3185;0;155,24,1 abruga lo palacio del progrés y dels adelants del sigle. **Pago al cotxero**, se 'n va y mentres jo 'm fico á dintre, tú (**Rossend Arús i Arderiu: Barcelona**) [*Cartas á la dona*, 1877]

I Dolors Monserdà (74) o Francesc Pujols (75) combinen l'acusatiu amb els casos ambigus:

- (74) a. 115;0;20,16,8 dòn Aureli-. Mereixería que no tingués cap pressa per **pagar- li!** Aquesta canalla quan veuen la paga segura tot són (**Dolors Monserdà: Barcelona**) [*María Gloria*, 1917]
- b. 115;0;206,15,1 sobtat de des el primer moment de la seva desgracia, **pagà al cotxero**, entrà a l'estació, i atenent al primer nom de (**Dolors Monserdà: Barcelona**) [*María Gloria*, 1917]
- (75) a. 165;0;99,11,5 i abandonades de l' Espanya castellana, l' estat no podia **pagar els empleats** que el servien, i la superstició religiosa (**Francesc Pujols: Barcelona-Martorell**) [*Història de l'hegemonia catalana en la política espanyola, I*, 1926]
- b. 165;0;44,33,6 que els comerciants italians i catalans havien de **pagar al Sant Pare de Roma** pel permís especial de comerciar amb (**Francesc Pujols: Barcelona-Martorell**) [*Història de l'hegemonia catalana en la política espanyola, I*, 1926]

2) Període 1933-1988

a) Casos que regeixen acusatiu: amb pronom (76) i amb SN (77)

- (76) a. 2896;0;28,7,5 i sentenciós.)) Els fills, tots serveixen al rei i **el paguen**. Secr. Ben respost! Sena. Y. Quina pena, Déu meu! [(Als (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)
- b. 2627;0;157,18,4 d' altres. I al barber, quan li escurçava els cabells, **el pagava** amb quatre misèries de fruita i amb promeses de fruita (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)
- c. 2966;0;27,8,9 em pagaràs? Ilse [(de sobte, al marit):] Això, com **el pagaràs?** Ho sents? [Després, adreçant-se a Cotrone] Vet aquí el (**Xavier Romeu i Jover: Barcelona-prop Vilafranca del Penedés**)
- d. 3206;0;41,21,4 El xofer de l' ambulància diu que a ell només **el paguen** per portar el volant. Miqueló I per portar la contra, (**Ventura Porta i Rosés: Barcelona**)
- e. 387;0;95,20,3 -Què en treuràs? un metge bo es fa dir senyor. Amb què **el pagarem?** Per cridar-ne un de dolent, més val no posar-s'hi. Vas (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)
- (77) a. 1273;0;11,7,1 recepta hi trobava les monedes que feien menester per a **pagar l'apotecari**. Aquest fou el meu pare tota la seva llarga (**Josep Pous i Pagés: Figueres-Barcelona**)
- b. 16;0;163,23,10 i d' australià que aquí fa el comerç de la vainilla i **paga les prostitutes de Papeete** només que pel gust de donar-los (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- c. 17;0;155,6,5 Cadis la flota d' Índies que havia de dur l' argent per a **pagar les tropes reials** que operaven a Catalunya-, llavors s' (**Jaume Vicens i Vives: Girona-Lió**)
- d. 240;0;36,31,1 just darrera un taxi que també s' aturava. Mentre Cugat **pagava el xòfer** -l'operació fou treballosa- jo deixava passar el (**Joan Oliver: Sabadell**)

- e. 2862;0;47,25,2 de Molins de Rei o de Vilafranca. S' encarregava de **pagar l'orquestra**; d'anar a estirar el gec d'aquell i l' (**Josep Maria Poblet: Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu: amb pronom (78) i amb preposició (79)

- (78) a. 2641;0;24,13,1 un moment i després de convenir el preu -que **li vaig pagar**-, l'home, amb un gest calmós, amb un cop sec, trencà el (**Lola Anglada: Barcelona-Tiana**)
- b. 2854;0;44,5,8 en els temps que corren. Jeroni: És que avui no **li puc pagar**. Pilar: Per on surt, ara? Jeroni: Em sap greu. Les (**Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona**)
- c. 2899;0;39,14,1 jo? Quan confessà el seu pla ambiciós... ¿sap com **li pagaren**?... Ho sap?... Si ho sabia, si ho sabia! Ventura: Com (**Terenci Moix: Barcelona**)
- d. 2924;0;56,4,5 et demano, Antònia, que m' ajudis... Aquell que no **li paguen** tornarà... Antò. Vols dí el senyor Banús? Leon. Vindrà al (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- e. 51;0;27,6,4 va ésser un encàrrec que després, simplement, no **li va pagar**, cosa que no el va privar més tard de vendre'l, tan car (**Maurici Serrahima: Barcelona**)
- (79) a. 237;0;214,33,7 El que fa al resultat, és cosa de parells o senars. **Heu pagat a Wemmick?** -Hem replegat el diner aquest matí, senyor (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)
- b. 3206;0;22,18,10 la seva banda, acaba d' encendre l' havà, es resigna i **paga a Miqueló.**)] Miqueló Gràcies. [(Mostrant Rudi.)] I d' (**Ventura Porta i Rosés: Barcelona**)
- c. 381;0;120,34,5 a prova, poso a prova la seva consciència: va pagant, **ha pagat a tothom**. Resto immòbil sense insistir en cap reclamació. (**Ferran Soldevila: Barcelona**)

c) Distribució dialectal:

Dialectalment, observem que en aquest segon bloc d'anàlisi tampoc existeix cap predilecció geogràfica en l'ús del règim acusatiu, ja que s'empra arreu del domini²⁵. A més de poblacions del català central (76-77) (Barcelona, Sabadell, Figueres, Tordera, Palafrugell, Girona...), també es dona a pràcticament a poblacions de tots els dialectes: Palma de Mallorca, Algaida, Andratx, Deià, Manacor, Gavà... (80); Linyola, Sant Carles de la Ràpita, Tortosa... (81); Sallagosa (82); i Alcoi (83):

- (80) a. 1160;0;97,10,1 Aquella tarda, l' home, desesperat perquè **no podia pagar els jornalers**, havia tornat a dir una paraula grossera, (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)
- b. 1246;0;15,21,5 se, si estava cansat, perquè la feina estava llesta. **El pagà** i li donà un paquet de joguines tarades per als seus fills. (**Gabriel Janer Manila: Algaida**)
- c. 208;0;116,30,10 Els dissabtes, a ca seva, pagava els homes. El xofer **el pagava** apart. Quasi sempre, el primer que veia arribar don (**Baltasar Porcel: Andratx**)
- d. 2841;0;103,17,3 cuinar i per altra part no pot deixar es magatzem on **el paguen** perquè dugui es comptes, ha resolt per una vegada comanar (**Josep Maria Tous i Maroto: Palma de Mallorca**)
- e. 2941;0;27,22,9 l' amo En Jordi i amb el taxi ens duia fins al moll; **el pagàvem**, i Déu te perdó Nicolaua. I ara... Senyora. No siguis (**Alexandre Ballester i Moragues: Gavà/Sa Pobla**)
- (81) a. 66;0;241,18,1 industrial lliura xecs per valor d' aquest milió: amb un **paga el contractista**, diguem per la instal·lació d'alguna (**Antoni Oriol i Anguera: Linyola (Noguera)**)
- b. 2719;0;55,12,5 Veniu a cobrar. Geruta. [(Violenta)]. Calla, Feng. **Paga les dones** i no facis comentaris. Aquest és un costum (**Ricard Salvat: Tortosa**)

²⁵ El nombre de lemes d'autors nascuts fora del Principat es distribueix de la següent forma: setze a les Illes Balears, tres al nord-occidental, dos al tortosí, un al Rosselló i un d'una escriptora valenciana, resident al Principat, més de la meitat d'exemples presentats.

- c. 8;0;189,8,8 adorava, era la seva mare, i també ella, la Pigadeta, **la pagava** amb un amor igual. La Pigadeta era treballadora i (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)
- (82) a. 1282;0;37,14,2 un mosso per a ajudar-los. Aquella idea d' **haver de pagar un home** els esvalotava, i estaven a punt de posar-se (**Antoni Cayrol: Sallagosa**)
- (83) a. 3203;0;56,5,6 amb la forja. I que la mare havia venut els mobles, per a **pagar el metge**. El senyor Rafael no tenia tacte. O no tenia (**Isabel-Clara Simó: Alcoi**)

Pel que fa a la recció dativa (amb pronom) més o menys els resultats són semblants als del primer bloc analitzat, encara que hi ha un augment important de lemes ubicats al País Valencià (València, Quart de Poblet, Carlet, Castelló de la Plana, Castalla, Alcoi) (84) i a les Illes Balears (Palma de Mallorca i Manacor) (85). També localitzem un exemple al tortosí (86):

- (84) a. 1242;0;43,4,1 a l'altre extrem, que vingués cap a ell, per tal de **pagar-li** i anar-se'n. Ja servia el conyac que li havia demanat (**Joan Francesc Mira: València**)
- b. 1286;0;133,9,3 un grapat que no arribava a la mitat del que **li havien pagat**. Moltes vegades el tramusser no cobrava en diners sino que (**Enric Soler i Godes: Castelló de la Plana**)
- c. 211;0;106,2,4 Ell no em desnonà d'aquells pams de terra perquè no **li pagava**, sinó per deslligar-se de mi. I si jo ho acceptava, com (**Xavier Casp: Carlet**)
- d. 2632;0;239,7,9 al qui no té; que el pobre respecte el qui li mana i **li paga**... Això Jesucrist ja ho va aclarir del tot. A què cercar (**Enric Valor: Castalla-València**)
- e. 3124;0;18,16,4 ara, i no sé, l'agraïment demostrarli. Com podria yo **pagar li**, Pare Vicent, este bé? S. Vicent Amant més i més a (**Manuel Sánchez Navarrete: València?**)
- (85) a. 3236;0;9,1,3 la feina com volia. En contrapartida, el professor **li pagava** quan i com li venia de gust. I en acabar jo el curset, a (**Maria-Antònia Oliver: Manacor**)

- b. 3257;0;135,9,7 tornar pel bon camí. Ni per un moment em passà pel cap **pagar- li** amb la mateixa moneda... Déu me'n lliber! Les dones (**Carme Riera: Palma de Mallorca**)
- (86) a. 8;0;110,2,3 dominis. Mai no li cobrava res -tampoc, és veritat, no **li pagaven**; ho hagueren pogut fer-. Després, quedava a terra una (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

Respecte dels casos datius preposicionals, a més dels exemples del català central, també n'hem trobat a altres dialectes: valencià (87a-b), mallorquí (87c-e), nord-occidental (87f):

- (87) a. 2632;0;159,20,1 anà al tall com si acabàs d' arribar, va pesar i **va pagar a aquella gent**. -I l'amo, no ha vingut? -van preguntar-li. (**Enric Valor: Castalla-València**)
- b. 3213;0;32,11,3 et pesarà com una tomba, com una mort diària, car **has pagat a Caront**, abans del temps previst, les estrictes i fredes (**Lluís Alpera: València**)
- c. 1324;0;82,4,5 té, de nom. I ben clar que és. -Déu poderós! -**A mi**, no **ha pagat** mai ningú per veure'm ballar. - Ni a mi tampoc. -No gosàs (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)
- d. 3228;0;65,20,4 una fàbrica de sabates que encara no **havia acabat de pagar als seus germans** i amb què havia de mantenir moltes (**Pau Faner i Coll: Ciutadella-Menorca**)
- e. 3236;0;85,35,4 a pedrades amb na Joana perquè deia que mumare **havia pagat a les monges** perquè jo anàs la primera de la fila a (**Maria-Antònia Oliver: Manacor**)
- f. 66;0;250,4,1 de que anem **pagant al senyor** Distribuïdor. Quina és la solució, doncs? (**Antoni Oriol i Anguera: Linyola (Noguera)**)

Com en l'època anterior, hi ha molts autors/es que fan servir indistintament les dues reccions (88) [da-ac] majoritàriament; altres, tanmateix, presenten mostres de les variants analitzades (89) [da pronominal i preposicional-ac], fins i tot en la mateixa obra, prova inequívoca de la vacil·lació objecte del nostre estudi (Isabel-Clara Simó (88a-a'), Sebastià Juan Arbó (88b-b'), Prudenci Bertrana (88c-c')... Maria Antònia Oliver (89)):

- (88) a. 3203;0;188,23,7 li vindrà bé. I a mi, amb això que em pagaràs, bé podré **pagar- li a ella**. Però jo no he servit mai: no sé si en sabré. (**Isabel-Clara Simó: Alcoi**) [*Júlia*, 1983]
- a'. 3203;0;56,5,6 amb la forja. I que la mare havia venut els mobles, per a **pagar el metge**. El senyor Rafael no tenia tacte. O no tenia (**Isabel-Clara Simó: Alcoi**) [*Júlia*, 1983]
- b. 8;0;110,2,3 dominis. Mai no li cobrava res -tampoc, és veritat, no **li pagaven**; ho hagueren pogut fer-. Després, quedava a terra una (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**) [*Narracions del Delta*, 1965]
- b'. 8;0;189,8,8 adorava, era la seva mare, i també ella, la Pigadeta, **la pagava** amb un amor igual. La Pigadeta era treballadora i (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**) [*Narracions del Delta*, 1965]
- c. 387;0;35,34,2 teva mena han de tenir, almenys, sang de bohemí. **Han de pagar als qui** els mantenen amb bufonades, amb picardies i amb (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**) [*L'impenitent*, 1948]
- c'. 2896;0;9,2,6 l' espartenyer-. "Els fills tots serveixen al rei i **el paguen**". Quan combregaren la malalta, hi hagué un daltabaix. A (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**) [*Josep II, rei*, 1934]
- (89) a. 3236;0;9,1,3 la feina com volia. En contrapartida, el professor **li pagava** quan i com li venia de gust. I en acabar jo el curset, a (**Maria-Antònia Oliver: Manacor**) [*Estudi en lila*, 1985]
- b. 3236;0;85,35,4 a pedrades amb na Joana perquè deia que mumare **havia pagat a les monges** perquè jo anàs la primera de la fila a (**Maria-Antònia Oliver: Manacor**) [*Estudi en lila*, 1985]
- c. 3236;0;46,4,7 fotos, milers de fotos, encara que m' hagués d' arruïnar **pagant la Neus**. I les enviaria de franc a la Gaudí perquè s'hi (**Maria Antònia Oliver: Manacor**) [*Estudi en lila*, 1985]

2.2.2.2.2. Anàlisi dels resultats

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	11	13
	usos sense pronom	17	29
DA	amb pronom	29*	24*
	usos preposicionals		14*
A	usos preposicionals	31*	
lemes analitzats		2.442	2.635

En el període cronològic 1833-1932, tant el règim datiu com l'acusatiu presenten uns resultats molt similars. Així, el CD compta amb vint-i-vuit lemes, dividits d'acord amb l'ús del pronom (62) o sense (63), el CI (64) vint-i-nou i els casos ambigus trenta-un (65). Quant al segon període d'estudi (1933-1988), s'ha produït un augment considerable del règim acusatiu, del datiu i una minva total dels casos ambigus -cal recordar que en aquest tram cronològic considerem que els complements de persona que van introduïts per la preposició *a* són datius. Així, hem passat de vint-i-vuit lemes a quaranta-dos en el règim acusatiu (76-77), i de vint-i-nou a trenta-vuit en el datiu (78-79).

Respecte al verb *pagar*, les nostres anàlisis assenyalen un empat tècnic en l'ús de cada recció. Així, tant en la primera època com en la posterior els exemples coincideixen quantitativament a grans trets, fet aquest que ens indica que la vacil·lació detectada al llarg de tot el corpus ni augmenta ni disminueix, sinó que es manté. Per tant, la vacil·lació encara és ben present. No obstant això, hi ha un augment considerable de la recció acusativa (20,68%) segons avança la línia temporal en relació als casos datius (14,55%), encara que cal tenir present que la suma dels datius i ambigus de la primera etapa estudiada supera els casos acusatius del segon període.

Dialectalment, l'ús de l'acusatiu es concentra arreu del domini lingüístic, sobretot a un seguit d'autors nascuts al barceloní, sense que no destaque cap àrea geogràfica sobre la resta. Pensem, però, que existeix una certa tendència a estabilitzar-se a les zones constitutives de la llengua, tot i que no ho poden afirmar rotundament. La recció dativa també és usada per escriptors de tot el domini, amb una certa profusió pel barce-

loní, encara que en el segon període temporal, hi ha un augment important de lemes ubicats al País Valencià i a les Illes Balears. Les dades anteriors ens pressuposen que la recció d'aquest verb és totalment inestable geogràficament.

1r període				2n període			
	fa	fr1	fr2		fa	fr1	fr2
ACUSATIU	28	31,82%	1,15%	ACUSATIU	42	52,50%	1,59%
DATIU	29	32,95%	1,19%	DATIU	38	47,50%	1,44%
AMBIGUS	31	35,23%	1,27%	AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

Podem concloure, davant els resultats obtinguts, que amb el pas del temps, sembla que l'acusatiu podria avançar en l'ús, encara que resulta molt arriscat de pronunciar-s'hi atés el pes que encara manté el règim datiu. A més, malgrat els pes exercit pels postulats normatius en els nostres literats, la vacil·lació és molt present (només cal recordar el nombre de lemes comptabilitzats i els/les escriptors/es que fan servir ambdues reccions alhora en les seues produccions literàries).

2.2.2.3. Verb *pregar*

2.2.2.3.1. Descripció dels usos

Pel que fa al verb *pregar*²⁶, el buidatge del corpus ens ha permès d'obtenir els resultats següents:

1) Període 1833-1932

a) Casos que regeixen acusatiu:

En localitzem tant amb pronoms (90) com amb SN (91):

- (90) a. 168;3;137,18,10 francament. I ell mateix, adreçant-se a en Boi, **el pregà** perquè acceptés l'amable convidat del baró. I en Boi, per (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**)
- b. 2982;0;246,32,3 tractà de casarse ab ella, y may hi consentí, á pesar de **pregar la** sos pares. -La estimava un jove? preguntá ab cándida (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)
- c. 2983;0;106,10,9 va tocarne y la noya si be volia anar-sen, tant y tant **la pregaren** que resolgué quedarse: al dematí següent altre volta se (**Francesc Maspons i Labrós: Barcelona-Bigues**)
- d. 3034;0;64,25,1 vaig dirigir una sentida invocació á las mussas, **pregant las** que m' inspiressin totas al cop pera sortir més (**Joan Pons i Massaveu: Barcelona**)
- e. 3394;0;18,18,5 vingueren a trobar-lo. Mentrestant els deixebles **el pregaven**, dient: Rabbí, menja. Mes ell els respongué: Jo tinc (**Joaquim Casas-Carbó: Barcelona**)

²⁶ PREGAR: v. tr. Demanar zelosament, humilment, (a algú) de concedir alguna cosa; demanar (a Déu) la concessió d'una gràcia. *Prega'l que t'ajudi, i no crec que es negui a fer-ho. Vol fer-se pregar, vol ésser pregat [...]* || Demanar respectuosament a algú de concedir, de permetre, alguna cosa. *Li prego l'assistència. Li preguem, que vingui*. DIEC (1995: 1467). En la segona edició d'aquest diccionari, detectem que s'especifica una entrada intransitiva, per tant, resol tant en acusatiu com en datiu:

2 1 tr. [LC] [RE] Demanar (a Déu, a un sant) la concessió d'una gràcia. *Prega Déu que no ho perdis tot.*

2 2 intr. [LC] [RE] Demanar a Déu, a un sant, la concessió d'una gràcia. *Prega a Déu per la pau al món.*

- (91) a. 169;0;122,4,10 de casa seva i senten necessitat de pregar i de fer **pregar els altres!** A can Feliu, quan jo tenia vuit anys, havien (**Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona**)
- b. 2642;0;141,1,4 Entrada d' Ulisses al palau d' Alcínous Talment allà ell **pregava el sofert Ulisses** diví, i l'urc de les mules se'n duia (**Carles Riba: Barcelona**)
- c. 2983;0;27,4,6 tan grossa, que de tot punt en vá fora lo contarho. Y **pregá 'l jove**, y ella pus que ab cor se li demanava, aixis va (**Francesc Maspons i Labrós: Barcelona-Bigues**)
- d. 3047;0;107,26,5 -¿Alguna?... Algunas. -Explícamelas, Fineta...- **pregá 'l pintor** ab tò acriaturat. -;Ooooh! Això ja es un'altra (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)
- e. 377;0;107,24,6 de veure els qui triomfalment tornen. Jo era a **pregar Déu** per la teva ànima i per a què m'inspirés el que havia (**Francesc Pineda i Verdager: Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu:

- (92) a. 131;0;106,3,8 ulls. I, ell que sí?, cerca consell del veterinari i **li prega:** -Dóna'm metgia. El veterinari li renta els ulls amb la (**Josep Maria López Picó: Barcelona**)
- b. 2713;0;7,27,6 A mon germá hi troví, y agenollada Que no m' **li prech** desemparada. 21. ¿Quina cosa no feu lo bon Peret Per (**Joan Cortada i Sala: Barcelona**)
- c. 3009;0;29,16,5 bons cors, que sempre tornan bè per mal, y tant y tant **li pregá**, que lo fill del rey, no volent que fos dit per sos (**Terenci Thos i Codina: Mataró**)
- d. 3010;0;116,8,5 estesas, de genolls... ¿ho sents? he caigut de genolls... **Préga li** tu, Mercé, tu qu' ets ma estimada... Dígalí que'ns (**Josep Feliu i Codina: Barcelona**)
- e. 3139;0;150,20,7 demana perdó al vici Y encara, afalgantlo, avuy **li prega!** Gertrudis Fill meu; el cor m' has trossejat! Hamlet Be, (**Artur Masriera i Colomer: Barcelona**)

c) casos ambigus:

- (93) a. 141;0;53,4,7 poble per sacrificar a Jahvè." I sortí Moisès de Faraó, i **pregà a Jahvè**. I féu Jahvè tal com Moisès havia assegurat: féu (**Frederic Clascar: Santa Coloma de Farners-Barcelona**)
- b. 231;0;33,6,6 el cor humil de l' entorn seu, i els camps maduren mentre **prega a Déu**. L'abella Brunz pels arbres florits i per les roses (**Salvador Perarnau i Canal: Súria [Bages]**)
- c. 2643;0;129,18,9 dins el foc les cerres del cap del bacó ullalblanc, i **pregà a tots** els déus perquè l'enginyós Ulisses tornés al seu (**Carles Riba: Barcelona**)
- d. 3003;0;186,16,2 afadigats al peu d' un montícol de sorra. La santa Verge **pregá á Deu** y vegé una abundosa font sortir al seu costat y (**Jacint Verdaguer: Folgueroles-Vallvidriera**)
- e. 3004;0;31,16,1 de la seva companya i passant- li un braç per la cintura, **pregá també al campaner**, mentres alsinava son pit, torsava la (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

d) Distribució dialectal:

Els casos que regeixen acusatiu geogràficament pertanyen a autors nascuts al barceloní (90-91), a la zona de Tarragona (Sant Carles de la Ràpita, Tarragona) (94), al dialecte nord-occidental (Lleida) (95); a les Illes Balears (Palma de Mallorca, Alaró, Maó...) (96) i el Rosselló (Illa del Riberal, Ceret, Prats de Molló) (97) sense que hi haja cap localització que tinga un pes específic (aventurant-nos ens decantaríem per Barcelona, atés el nombre de lemes recollits: vint-i-dos):

- (94) a. 3305;0;48,7,7 feyna. [(Cremat.)] Si don Luisito ha vingut... fins **l' he pregat**, y ara, davant totas vosaltes, li tornaré á dir que no (**Josep Pin i Soler: Tarragona**)
- b. 229;0;218,13,4 mentre es vestia i se n' anava al treball. Andreu **el va pregar** una estona llarga. La idea d'anar-hi amb ell l' (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

- (95) a. 2710;0;174,29,3 dura com per nosaltres malhaurats. Tu ens prives fins de **pregar els déus** que, menys nosaltres, és el consol que tots els (**Magí Morera Galícia: Lleida**)
- (96) a. 2458;0;166,20,1 fer remor, amb sa mà forta lleva la barra de la porta; **pregant les Santes** es conforta, i parteix com el vent. El cel és (**Maria Antònia Salvà: Palma de Mallorca-Llucmajor**)
- b. 3043;0;232,19,6 per ajudarli a baixar del cavall y amb signes **el pregaren** perque entrás en el palau. Va pujar els set esglaons de (**Joan Rosselló i Crespí: Alaró-Palma de Mallorca**)
- c. 3050;0;17,18,4 Es necessàri aquí mostrar majòr constància; Anar â Faraò, **pregár-lo** ab mès instància, Que sens dilatar mès, permetie (**Antoni Febrer i Cardona: Maó**)
- (97) a. 2578;0;48,2,2 mirar senzill. Tothom puja els graons, la missa dita, **la prega** i la venera de tot cor. Els masovers, allargant la visita, (**Josep Sebastià Pons: Illa del Riberal**)
- b. 3109;0;140,14,4 tal cosa? -Fassis pas tants alimaris, dona! -Tant que jo **pregavi Deu**, cade die, que te guardès d'una mala tentacio! Jo (**Esteve Caseponce: Ceret**)
- c. 3075;0;202,26,5 de tendresa com quan se mira á la Verge Puríssima, **pregant la**, postrat al peu del altar. La Mercé baixá la vista, (**Carles Bosch de la Trinxeria: Prats de Molló-la Jonquera**)

Pel que fa al datiu, observem que no hi ha cap autor nascut fora de Catalunya. Tanmateix en el bloc de lemes ambigus la diversitat geogràfica coincideix amb l'acusatiu: Barcelona, Súria, Santa Coloma de Farners, Mataró, Valls (93); València, Pollença, Maó, Campanet (98)... amb una inclinació per Barcelona:

- (98) a. 3037;0;21,16,4 arriba l' hora de veurens en la posada dels justs, **prega á Dèu** per mí. Jo desde la hospitalaria terra catalana, (**Francesc Fayos Antony?: València-Barcelona**)

- b. 2940;0;77,16,8 germana y "si sents a dir que m' han mort, -va dirte,- **préga a Deu** per mi! Sígues bona". Te'n recordes?... Ton pare ha (**Ramon Picó i Campamar: Pollença-Barcelona**)
- c. 3049;0;1,29,4 Siracúsa es la mès felís qu' es púguie desitjar. Dionís. ¡**Prèg- â-Dèu** fòs axí! però, dígas-me; ¿no hi há ningú qui es (**Antoni Febrer i Cardona: Maó**)
- d. 3060;0;108,14,6 del vi que Baccus a Meònia dóna: libem al Oceà!- I ensems **prega** ella **a l'Oceà**, pare de tota cosa; a les germanes Nimfes: (**Llorenç Riber i Campins: Campanet**)

En definitiva, les dades demostren que la vacil·lació és ben present, encara que en aquest primer bloc analitzat predomina el règim acusatiu i existeix un nombre molt elevat d'ambigüitats. De fet, són molts els autors que comparteixen ambdues reccions en les obres revisades. Així Carles Riba usa els tres ítems descrits aquí: CD-CI-ambigu (99); d'altres, tanmateix, empren el CD i la preposició *a* per introduir el complement animat: Narcís Oller, Josep Maria de Sagarra, Frederic Soler o Àngel Guimerà (100):

- (99) a. 2642;0;151,23,8 amb les dones serventes a casa nostra, tot i **haver- la pregat** la primera." I llavors responent, li digué l'enginyós (**Carles Riba: Barcelona**) [*Odissea I*, 1919]
- b. 2642;0;66,6,2 de guies a Lacedemònia divina, on és el ros Menelau. I **prega- li** tu mateix, perquè et respongui sens falla; i no et (**Carles Riba: Barcelona**) [*Odissea I*, 1919]
- c. 2642;0;70,4,2 del lavatori de mans i dels ordis per fer les asperges, i **pregà** fundament **a Atenea** quan començava el sacrifici, tirant (**Carles Riba: Barcelona**) [*Odissea I*, 1919]
- (100) a. 3048;0;237,3,10 á l' orella y se 'n van tots dos cap á la sacristía, **pregant lo jesuita** ab un moviment de mans que no'ns moguessim. (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**) [*La febre d'or III*, 1892]

- a'. 110;0;129,5,5 reservada y per demás prudent, y en nom de la malalta 'ns **pregà al nebot** y a mi, que entressim a vèurela. Ella'ns cridava (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**) [*Rurals y urbanes*, 1916]
- b. 2584;0;44,22,1 no té cura, ni sana el préssec si be-lluga el corc. "**Prega la minyoneta i la vellarda**, fes cada dia el bé que se t' (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**) [*El comte Arnau*, 1928]
- b'. 2584;0;202,1,2 es sent què diu. A taula no li poden veure el rostre, i **prega als seus** amb un parlâ ofegat: - Fills meus, li resarem un (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**) [*El comte Arnau*, 1928]
- c. 2975;0;21,38,1 d' ell clamaren, y avuy, que ab plors y véus desesperadas **prega una reyna**, de dolor transida, que pert ab ell poder, (**Frederic Soler: Barcelona**) [*Batalla de reynas*, 1887]
- c'. 2932;0;31,42,2 y llamps y aiga. Gregori. Quasi 'm féu entrar l' anhel de **pregá á Dèu** pe 'ls de casa. Paula. Fòrra en vá, perque brams d' (**Frederic Soler: Barcelona**) [*La dida*, 1872]
- d. 3336;0;121,15,4 altra volta va á venir lo téu pare. Blanca Oh, no: no! **Préga l**, Ferrán, que no s' acosti, que no vinga! Jo aquí he (**Àngel Guimerà: Santa Cruz de Tenerife-Barcelona**) [*Mar y cel*, 1888]
- d'. 3172;0;43,25,3 tots li demanem... Tu... [A Sigerich.] Sigerich. May: no **prega** mon ánima **als romans**. Marcius. Per un dels vostres! (**Àngel Guimerà: Santa Cruz de Tenerife-Barcelona**) [*Gala Placidia*, 1879]

2) Període 1933-1988

a) Casos que regeixen acusatiu:

Amb pronom (101a-c) i amb SN (101d-e):

- (101) a. 1439;0;163,36,4 per tal que hi posi remei. -Parleu valencià, **-el prega** el governador. Però tot justament ha aconseguit ara mateix (**Rafael Tasis: Barcelona-París**)
- b. 3405;0;663,18,7 espero amb els germans. Quant al germà Apol·ló, **el vaig pregar** molt perquè vingués a vosaltres amb els germans; però de (**Romuald Maria Díaz i Carbonell: Igualada**)

- c. 432;0;128,14,1 coll, la rateta es decidí a parlar sense esperar que **la preguessin**: -Aquí va el secret: vosaltres no sou camperols. El (**Lluís Ferran de Pol: Arenys de Mar**)
- d. 237;0;199,4,2 d' ésser l' humil instrument de menarvos- hi. **Vaig pregar el senyor Pumblechook** que es recordés que calia no dir ni (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)
- e. 623;0;311,6,2 d' aquella mena d' ocell en el nostre país. Jo **vaig pregar Peret** que fes els impossibles per ensopir amb una bona (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu:

Amb pronom (102) i amb SP (103):

- (102) a. 3292;0;69,26,2 Quin imbècil! A la Grandesa teva, que l' estovis **li prego**, i que li prenguis la beguda. Quan no en tingui, només (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- b. 379;0;90,18,5 tot renyant- lo pel seu atreviment. - Abasta- me 'l! -**li pregà**. -Veus? Li ho havies de dir així: Presseguer xamós, ¿vols (**Antoni Sabater i Mur: Barcelona?**)
- c. 424;0;204,34,9 que el tanqués sempre. És un compromís per a mi... **li prego**... em fa angúnia... tanqui'l sempre.-No cal. Descanseu; i (**Miquel Llor: Barcelona**)
- d. 55;0;338,21,6 Li vaig dir les meves emocions. -No em deixis -**li vaig pregar**. -Vina a dormir a casa com altres vegades. Necessito la (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)
- (103) a. 1241;0;163,6,1 senyora! Perquè els considero, em crec amb motiu per **pregar a Vm.** em franquegi l'honor de la seva resposta, clarament (**Joan Perucho: Barcelona**)
- b. 166;0;61,11,1 i el qual, mitjançant una carta del 13 d' abril del 1911, **pregava a l'autor** del "Càntic espiritual" que sortís en defensa (**Sebastià Gasch: Barcelona**)
- c. 237;0;466,34,9 història, perquè encara hagi de prendre 'm el treball de **pregar a aquells** o a vós que us en deixéssiu? Vosaltres (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)

- d. 2875;0;78,6,5 de la vostra insolència i cobdícia. ¿No ens demaneu que **preguem a Déu** per vós, que us fa falta? Cavaller III Sí, (**Josep Urdeix: Barcelona?**)
- e. 3398;0;97,3,4 contra mi s' alcés, jo pla confiaria. Una cosa només **prego al Senyor**; per ella jo em daleixo: de sojornar en la Casa (**Carles Cardó: Valls-Barcelona**)

c) Distribució dialectal:

Dialectalment, observem que els casos que regeixen acusatiu corresponen majoritàriament a escriptors nascuts en el dialecte barceloní (Barcelona, Arenys de Mar, Cornellà de Llobregat, Igualada...) (101) encara que també detectem alguns exemples del català meridional (València, Algemés) (104a), del balear (Manacor o Palma de Mallorca) (104b-c) o del català nord-occidental (Mequinensa, Menàrguens, Lleida) (104d) i del subdialecte tortosí (Sant Carles de la Ràpita) (104e):

- (104) a. 2651;0;164,13,9 calmosament la cua. I un hom donaria alguna cosa, **pregaria els déus**, que ja que tenim ponts e murs e valls, que (**Joan Francesc Mira: València**)
- b. 1243;0;91,40,8 mainada l' escoltà: s' agenollaren de bell nou, **tornaren pregar la Mare de Déu**, Sant Jordi i Sant Jaume, i investiren (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)
- c. 2617;0;104,12,2 aquell blat granat, retent pa del nostre matrimoni..., jo **pregava Sant Antoni**: -Sant Antoni, un bon vent...! Sant Antoni, (**Maria-Antònia Salvà: Palma de Mallorca-Llucmajor**)
- d. 3289;0;87,32,1 a la senyora vídua de Camps com la humiliació d' anar a **pregar el pare** de la bandarria (quin posat fals, a desgrat de les (**Jesús Moncada: Mequinensa**))
- e. 8;0;56,7,8 'l d' aquí. També jo, en la meva profunda decepció, **vaig pregar-lo**, i fins crec que vaig plorar, abraçant-lo, posat (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

Quant al datiu -amb pronom-, la variació en la distribució geogràfica, és molt major, encara que també podríem aventurar-nos a prendre el mateix posicionament aduït en el primer bloc d'anàlisi: ús major al català central (Barcelona, Arenys de Mar, l'Escala, la Selva del Camp) (102-103), sobretot quantitativament, però resulta complicat de posicionar-s'hi atés els exemples següents: del valencià: València, Castalla, Al-

gemesi, Sedaví, Castelló de la Plana (105a-d); del català nord-occidental: Lleida (105e); i del rossellonés: Sallagosa (105f):

- (105) a. 2595;0;74,27,1 d' una adhesió laica i no litúrgica. No crec que **li preguen** molts valencians, ni tan sols els creients i (**Josep Vicent Marqués: València**)
- b. 2632;0;364,21,8 en una avinentesa de tantes en què es trobaren sols, **li pregà** temerosa: -Joan, no et deixes emportar pel teu bon cor. No (**Enric Valor: Castalla-València**)
- c. 2889;0;171,20,7 Ell somrigué filosòficament. Begonya, intrigada, **li pregà**: -¡Conta, conta'm!... -Havia passat una setmana i la meua (**Martí Domínguez i Barberà: Algemesí**)
- d. 3158;0;21,26,6 allarga-. Signe ací, per favor. -Deixe'm un bolígraf **-li pregue**. -No em diga que no porta bolígraf... -Sóc periodista. L' (**Ferran Torrent: Sedaví**)
- e. 1283;0;93,11,8 venedor de peixos. -No parlis més d'aquesta fantasma **-li pregà** la seva mare. No les he compreses mai, aquestes (**Josep VaLlverdú: Lleida**)
- f. 1282;0;88,18,5 amb el pal a punt d' estossar- la. -No em matis **-li pregà** la fera-. Jo sóc llop per a aqueixa ovella; per a tu el (**Antoni Cayrol: Sallagosa**)

Quant als casos datius introduïts per preposició, es localitzen arreu del territori lingüístic català; central (103), balear (106a-d), valencià (106e) i rossellonés (106f):

- (106) a. 1160;0;235,22,1 l' esperam i tots estam exposats a les seves escomeses. **Preguem a Déu** i fiem únicament en la seva Misericòrdia. Aquesta (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)
- b. 1217;0;192,12,6 gent no s' endugués més aigua de la necessària. Les dones **pregaven a la Sang Preciosa** i el cel feia el sord i no arribava (**Gabriel Janer Manila: Algaida**)
- c. 2926;0;122,4,1 la pietat dels segles no en pogué esborrar l' afront-, **prega a Déu** sense recança perquè el vent de la venjança, (**Guillem Colom i Ferrà: Sóller-Palma de Mallorca**)

- d. 3231;0;28,12,6 sembrats que sempre enyoren pluges, i saben que és inútil **pregar al déu** del temps. Immensos sembradors. Verdor de call (**Damià Huguet: Campos** [Mallorca])
- e. (378;0;42,27,1 en creu. I se passava les hores en l'Ermita de Lledó **pregant a la Verge**, recomanant a tots els sants que feren força, (**Josep Pascual Tirado: Castelló de la Plana**)
- f. 2731;0;66,14,1 galana Ma poesia catalana: Preniula sú del vostre cor, **Pregant á Deu** (que tot ho mana) Per l'autor. IV Cançó de la mar (**Joan Amade: Rosselló**)

Pensem que la vacil·lació és extrema i que a hores d'ara no hi ha cap consolidació geogràfica. De fet, autors com Carles Riba (107) o Antoni Cayrol (108) comparteixen exemples en datiu i acusatiu en les mateixes obres:

- (107) a. 3151;0;274,32,5 foraster, i sense fingir-te. Viu encara Laertes, però **pregant** cada dia **Zeus** que en el seu casal li apagui la vida dels (**Carles Riba: Barcelona**)
- b. 3151;0;111,31,9 contra el vent; i el conegué pel desgüès i així **li pregà** en el seu ànim: -Ou-me, senyor, qui siguis; a tu, implorat (**Carles Riba: Barcelona**)!
- c. 3151;0;141,5,5 en el vostre col·lotge, és com a captaire d' un retorn i **pregant al rei i a tot el seu poble**. I Euríal respongué i va (**Carles Riba: Barcelona**)
- (108) a. 1282;0;65,12,1 Un dematí ja no volgué alçar-se del jaç. Sos pares a **pregar-lo**, plorant i suplicant. Ell, cansat de tants gemecs, (**Antoni Cayrol: Sallagosa**)
- b. 1282;0;88,18,5 amb el pal a punt d' estossar-la. -No em matis **-li pregà** la fera-. Jo sóc llop per a aqueixa ovella; per a tu el (**Antoni Cayrol: Sallagosa**)

2.2.2.3.2. Anàlisi dels resultats

La classificació que hem dut a terme ens ha donat els resultats que il·lustra el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	24*	6
	usos sense pronom	26*	19
DA	amb pronom	9	14
	usos preposicionals		26*
A	usos preposicionals	53*	
lemes analitzats		1.452	1.127

En el primer bloc, un cop analitzats els lemes extrets del CTILC, hem comptabilitzat cinquanta exemples de CD, dividits a parts iguals entre lemes que incorporen el clíctic (90) i els que presenten el complement sense pronominalitzar (91); nou casos de CI (92), a més de cinquanta-tres d'ambigus (93). Quant als lemes del període comprés entre el 1933 i el 1988, detectem que s'ha produït un descens del 6,18% dels casos que regeixen acusatiu en favor del datiu que ha augmentat un 53,50% respecte del període anterior. A més, el nombre de casos ambigus han desaparegut. Així, tenim vint-i-cinc casos de CD (101), catorze de CI amb pronom (102) i vint-i-sis sense pronom (103).

1r període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	50	44,64%	3,44%
DATIU	9	8,04%	0,62%
AMBIGUS	53	47,32%	3,65%

2n període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	25	38,46%	2,22%
DATIU	40	61,54%	3,55%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

Aquestes dades ens indiquen que, amb el pas dels anys, existeix una tendència cada cop més elevada a emprar el règim datiu en detriment de l'acusatiu, malgrat que aquesta possibilitat no siga contemplada a bona part dels tractats gramaticals. A més a més, observem un canvi de tendència respecte dels dos verbs anteriors, tot confirmant que amb els anys sembla que el règim acusatiu deixa pas al règim datiu, atés que ha augmentat més d'un cinquanta per cent respecte del període anterior, encara que cal prendre aquesta xifra amb pinces, ja que no hem d'oblidar mai que el criteri de classificació no és idèntic en cada etapa estudiada.

Els casos que regeixen acusatiu geogràficament pertanyen a autors nascuts arreu del domini lingüístic català sense que hi haja cap localització que tinga un pes específic, tot i que en el segon període sembla que es consolida l'ús al Principat. Pel que fa al datiu, si en el primer període tots els autors pertanyien a Catalunya, en el segon, s'eixampla a tot el domini. Pensem que la vacil·lació és extrema i que a hores d'ara no hi ha cap consolidació geogràfica.

En definitiva, aquestes dades ens indiquen que, segons avança la línia temporal, la tendència majoritària es decanta pel règim datiu, en detriment de l'acusatiu, i, a més, comença a estabilitzar-se la recció pel pes exercit per la normativització, malgrat que no hem d'oblidar mai ni el paper jugat pels correctors/es ni que la vacil·lació encara és ben present.

2.2.2.4. Verb *servir*

2.2.2.4.1. Descripció dels usos

Pel que fa al verb *servir*²⁷, hem obtingut els següents resultats:

1) Període 1833-1932

a) Casos que regeixen acusatiu:

Amb pronom (109) i sense pronom (110):

- (109) a. 131;0;49,7,4 eleccions?- I de vegades: -Encara guixa, el Govern?- **El serveixen** sense prèvia comanda. Un doble-tapa amb olives de (**Josep Maria López-Picó: Barcelona**)
- b. 141;0;133,5,2 seu senyor li foradarà l' orella amb una alena, i ell **el servirà** a perpetuïtat." "Quan hom vendrà sa filla per esclava, (**Frederic Clascar: Santa Coloma de Farners**)
- c. 169;0;350,27,10 de tornar a veure el Jaumet. Ja deu ésser un home i **el servirem** de bon grat." "No m'explico que en dos anys, mai, ni un (**Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona**)
- d. 186;0;111,21,8 potser entre les meves amistats trobaré algú que **el podrà servir**. -Es tracta -exclamà l'oncle, encenent-se-li els ulls (**Joan Oller i Rabassa: Barcelona**)
- e. 187;0;221,16,4 i joestic aquí amb ell, el veig cada dia. Sí: jo **el serviré**, l'amaré, li abandonaré la meva vida. Però vet aquí que (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)
- (110) a. 54;0;161,1,3 -Pobra de mí! -respongué ella. -Héus' aquí perquè **serviu los homens**; pera pendre á broma las cosas més sérias!- L' (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

²⁷ SERVIR: v. tr. Complir els deures que hom té (envers algú) *No es pot servir dos amos alhora.* [...] **servir algú** [o **servir algú a taula**, etc.] [...] Procurar (a algú) un avantatge amb la pròpia intervenció. *Servir algú els seus amics amb gran zel. En què puc servir-te?* DIEC (1995: 1666-1667).

- b. 120;0;21,14,1 a França des que als seus vint anys va desertar per no **servir el rei d'Espanya**. La seva muller, la Teresa, que duia un (**Jaume Massó i Torrents: Barcelona**)
- c. 141;0;6,20,8 a la faç dels fills d' Israel. Per açò els egipcis feren **servir els fills d'Israel** amb duresa, i els amargaren la vida (**Frederic Clascar: Santa Coloma de Farners-Barcelona**)
- d. 3073;0;166,11,6 poch després d' acabada sa guerra d' Africa. Va dexá de **serví el rey** per vení á essê esclau de la senyora Jusepa. Penjá, (**Gabriel Maura i Montaner: Palma de Mallorca**)
- e. 3408;0;92,6,2 hagués estat pel dir de la gent, se n' hauria entornat a **servir el rei**. La primera vegada, després de l'absència, que ls (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)

b) Casos que regeixen datiu:

- (111) a. 2453;0;29,17,7 llevat en el cas de fer- li nosa en lo que pugui **li podrà servir**: així ell trobarà qui li mantingui la casa nêta i qui li (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- b. 2643;0;106,11,1 i és que jo no m' havia congraciat amb son pare **servint- li** d'escuder quan érem al poble de Troia, sinó que jo (**Carles Ribá: Barcelona**)

c) Casos ambigus:

- (112) a. 136;0;84,16,7 prosseguí: -Com us dieu, nena? -El meu nom és Alícia, per **servir a Vostra Majestat** -digué Alícia molt polidament, però (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)
- b. 141;0;63,20,2 Moisès i Aaró davant Faraó, i els diu ell: -"Partiu, **serviu a Jahvè**, vostre Déu!... Qui i qui són els que partiran?" (**Frederic Clascar: Santa Coloma de Farners-Barcelona**)
- c. 159;0;64,1,8 ell lo anomenava molt sovint; y si mal no recordo, tot **servint al Rey** en l'exercit, se havia casat á Badajoz. En (**Jaume Collel: Vic**)

- d. 161;0;66,17,9 de sentir moltes d' indignes de tu, Sòcrates. Adulant i **servint a tothom** viuràs, doncs, sense fer res més que prendre (**Joan Crexells: Barcelona**)
- e. 165;0;15,36,8 de terra i de mar. És molt cert que les armes **van servir al poble romà** per tal de dominar el món i formar aquell (**Francesc Pujols: Barcelona-Martorell**)

d) Distribució dialectal:

Dialectalment, cal indicar que majoritàriament els exemples que regeixen acusatiu pertanyen a autors nascuts a poblacions ubicades en el dialecte central (Barcelona, Santa Coloma de Farners, Sant Sadurní d'Anoia, Figueres, Girona, l'Escala...) (109-110) tot i que també trobem exemples localitzats al balear (Campanet, Palma de Mallorca) (113), al valencià (114a), nord-occidental (114b-c) i al rossellonés (114d).

- (113) a. 2712;0;21,34,6 em venga davant mí; mes estimaré morí que haver de anar á **serví un homo** tan malaít. Llest. Atlota, ¿cóm heu ferás? Per qué (**Tomàs Mut: mallorquí**)
- b. 3018;0;217,25,5 de rumbo que tením. Veja si es bô que quant li tocá aná à **servir el rey**, totduna el feren barbè de tots els Dragons de la (**Pere d'Alcàntera Penya i Nicolau: Mallorca?**)
- c. 3025;0;9,20,4 -Jo me record de quan era aprenent: es meu mestre **servia molts de senyors** des Balear, i en dia de ball no paravem; (**Miquel dels Sants Oliver: Campanet-Barcelona**)
- d. 3073;0;121,10,2 seda: amb una paraula, ella demanà panyo de Retgidó, y **la servíren** bé. El va tayá un sastre capás de doná á un indio bravo (**Gabriel Maura i Montaner: Palma de Mallorca**)
- (114) a. 117;0;105,12,2 és ben estrany; jo ho sento molt, però no puc pas **servir-la**. Qui sap si la informarien millor per qualsevol (**Ernest Martínez Ferrando: València**)
- b. 183;0;204,6,7 us he parlat, -digué per acabar.- Feu els possibles per **servir-lo**. Jo responc d'ell. -Però amb quin títol voleu que el (**Joan Santamaria i Munné: Lleida-Barcelona**)

- c. 2710;0;185,4,5 entre tots mos soldats els millors homes. Jo mateix **l' he servit**, aidant-lo força a collir fama que enaltís la seva, ni (**Magí Morera Galícia: Lleida**)
- d. 3073;0;166,11,6 poch després d' acabada sa guerra d' Africa. Va dexá de **serví el rey** per vení á essé esclau de la senyora Jusepa. Penjá, (**Carles Bosch de la Trinxeria: Prats de Molló-la Jonquera**)

Quant al datiu, els tres lemes seleccionats, pertanyen a dos autors de Barcelona (111) i a un de Mallorca (115):

- (115) a. 3043;0;226,20,1 li havía donades, entre cabres, porcs, bous y ovelles, **servint li** els pastors y porquers de criats y escuders. Seguí (**Joan Rosselló i Crespí: Alaró-Palma de Mallorca**)

Respecte dels lemes ambigus, la procedència geogràfica dels escriptors, a més de la ubicació majoritària del català central (112), ha estat localitzada al nord-occidental (116), mallorquí (117), valencià (118) i rossellonés (119), tot coincidint amb la dels acusatius.

- (116) a. 2659;0;214,26,9 tingué la sort de que cap més com ell aleshores **podía servir a son rei** que ja so dit era savi i tenía bon cop d'ull en (**Joan Santamaria i Munné: Lleida-Barcelona**)
- b. 2710;0;71,25,1 pas, ma llengua. "Guardeu mes cicatrius: les he guanyades **servint a mon país**, quan més de quatre d'entre vostres germans (**Magí Morera Galícia: Lleida**)
- (117) a. 2670;0;325,22,1 d' abril. Vestia dotze pobres amb blancs vestits de lli, **servia als dotze pobres** en taula, el pa i el vi: al cint la (**Llorenç Riber i Campins: Campanet**)
- b. 3051;0;23,21,7 la servitud qui me cáusa embarás, Sinò sóls en el cás de **servir â los áltres...** Feis dóns qu'unicamènt vos servesquie â (**Antoni Febrer i Cardona: Maó**)

- c. 3088;0;8,14,2 del sol, quan rega 'ls bellveures vora del safreig. Per **servir als pobres** fumants escudelles, confitar codonyes, adobar (**Joan Alcover: Palma de Mallorca**)
- d. 3286;0;65,22,6 vol dir, servint al prohisme ab generosa germandat, y **servint á Deu** ab filial amor y obediencia. Y finalment, amant (**Mateu Obrador Bennàsser: Felanitx-Ciutat de Mallorca**)
- (118) a. 3008;0;44,14,9 els morros. Llastima que l nèt no haja vingut de **servir al rei**: com es d'a cavalleria... Poca gent s'ha quedat en (**Salvador Guinot i Vilar: Castelló de la Plana**)
- b. 3176;0;22,25,2 ¿Pos no tinc una miqueta de canguelo, yo, un home qu' **ha servit al rey**? Com eixe bruto m' ha nomenat el mort del (**Ramon Lladró i Mallí: València**)
- c. 3282;0;40,32,5 per los carrers. A tot assó caiguí quinto; m' en aní á **servir al rey** y me varen fer ranche-ro; pero com yo soch tan (**Josep F. Sanmartín Aguirre: Grau de València-Madrid**)
- (119) a. 3075;0;249,23,6 tot lo respecte, la simpatía, lo desitg de poguer **servir á vosté** y á sa respectable y honrada familia... res (**Carles Bosch de la Trinxeria: Prats de Molló-la Jonquera**)

Dos dels autors dels lemes que regeixen datiu, també empren l'acusatiu. És el cas de Josep Maria de Sagarra (120a-a') i de Carles Riba (120b-b'):

- (120) a. 2453;0;62,25,6 torni el meu fill falta una anyada, un any encara més de **servî el Rei**. Si ell sabés el trasbals que ara ens arriba, si (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**) [*El mal caçador*, 1916]
- a'. 2453;0;29,17,7 llevat en el cas de fer- li nosa en lo que pugui **li podrà servir**: així ell trobarà qui li mantingui la casa nêta i qui li (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**) [*El mal caçador*, 1916]

- b. 88;0;200,13,2 i què podia jo ser esdevingut. Em desficiava per **fer servir els meus ulls**, sense que gosés. Rezelava el primer cop d' (**Carles Riba: Barcelona**) [*Històries extraordinàries*, 1915]
- b'. 2643;0;106,11,1 i és que jo no m' havia congraciat amb son pare **servint-li** d'escuder quan érem al poble de Troia, sinó que jo (**Carles Riba: Barcelona**) [*Odissea II*, 1919]

Per finalitzar aquest primer període cronològic, cal destacar que aquest verb compta amb el nombre major de coincidències entre acusatiu/ambigus dels analitzats en el present capítol. Així, empren indistintament el règim acusatiu i fan servir la preposició *a* per introduir el complement animat els següents autors/es, bona part d'ells fins i tot en les mateixes obres: Josep Maria de Sagarra (121a-a'), Narcís Oller (121b-b'), Emili Vilanova (121c-c'), Frederic Clascar, Carles Cardó, Francesc Pujols, Josep Maria Folch i Torres, Jaume Raventós, Joan Puig i Ferrer, Joan Oller i Rabassa, Carles Riba, Joaquim Rubió, Dolors Monserdà, Miquel dels Sants Oliver, Magí Morera, Carles Soldevila, Juli Vallmitjana, Prudenci Bertrana, Joaquim Rubió i Ors, Carles Bosch de la Trinxeria, Gaietà Vidal i de Valenciano, Antoni de Bofarull, Santiago Rusiñol...²⁸:

- (121) a. 39;1;80,9,5 li restava, o un trist capellà que de seminarista **havia servit els Lloberola**, o un parent, o un d'aquests homes pobres (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**) [*Vida privada*, 1932]
- a'. 39;2;151,30,3 davant de l' egoisme i la covardia d' aquell xicot, **va servir a Maria Lluïsa** per reaccionar sense cap violència, perquè (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**) [*Vida privada*, 1932]
- b. 54;0;7,21,3 que, vejent á la Toneta... -Se diu Toneta la noya? -Pera **servir la**, mentres Deu vulga. Anava dihent, donchs, que vejent (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**) [*La papallona*, 1882]
- b'. 54;0;195,21,1 altra vegada á amagar las trampas del seu cap, manant que **servissin al estudiant** una copeta de vi ranci ab borregos. En (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**) [*La papallona*, 1882]

²⁸ Oferim només una mostra molt reduïda.

- c. 3024;0;41,27,2 diu ¿comptém, Peret? que ara ab la tartana no més aniré **servint la parroquia**. Passém comptes, y me 'n enduch una mosta (**Emili Vilanova: Barcelona**) [*Gent de casa*, 1889]
- c'. 3024;0;36,26,3 -¿Qué diu! (Aqueix també deu tenir „un tio Canónigo y **serveix al Rey** per distreurers.) Fins generals hi han pujat. No (**Emili Vilanova: Barcelona**) [*Gent de casa*, 1889]

2) Període 1933-1988

a) Casos que regeixen acusatiu:

N'hem seleccionats tant amb el pronom (122) com sense (123):

- (122) a. 196;0;78,23,3 estava en la colla d' esclaus notablement robusts que **el servien**. Dels artistes professionals, cal dir-ne res? La (**Jaume Medina i Casanovas: Vic**)
- b. 2919;0;33,11,4 al bar. S' asseu. Al barman.)] Un cocktail. [(Barman **la serveix**. Ella mira insistentment el xicot que segueix distret.)] (**Doménec Guansé: Tarragona**)
- c. 2971;0;132,7,1 m' ho feia ben fet i com cal. Ara, que jo a ell també **el servia** en tot. Crèmil. ¿I què era, més que res, el que cada cop (**Manuel Balasch i Recort: Cornellà de Llobregat**)
- d. 3398;0;89,10,6 pols. Per Ell viurà l' ànima meva, i la meva semença **el servirà** i parlarà de Déu a la nissaga vivent, fent sabedor de sa (**Carles Cardó: Valls-Barcelona**)
- e. 398;0;286,15,5 Fou enormement generós. Ho donava tot. La criada que **el servia** em parlà sovint de les seves prodigalitats amb un aire (**Josep Pla: Palafrugell**)
- (123) a. 1439;0;187,21,4 platxeri estètic, o l' expressió de la seva voluntat de **servir el seu país**, de millorar els homes, de bastir la Ciutat (**Rafael Tasis: Barcelona-París**)
- b. 67;0;179,9,4 bella de les tres que sobre l' Ida lluitaren nues, per **servir el seu hoste** s'estava dreta; no calien túniques a la seva (**Josep Maria Boix i Selva: Barcelona**)

- c. 75;0;16,8,11 solar del paradís humà de Thomas Mann, crec que la poesia **serveix el Titella**, que veig com la crisàlide de la qual sortirà (**Agustí Bartra: Barcelona**)
- d. 86;0;76,2,7 d' ells era un home amable i gentil, amatent sempre a **servir els amics**, entre els quals inscrivia d'ofici tots els (**Lluís Nicolau d'Olwer: Barcelona-Mèxic**)
- e. 95;0;271,27,3 lletra menuda. I tot ho tenia endreçat i net, a punt de **servir els parroquians**, uns parroquians que no arribaven. De (**Josep Pous i Pagés: Figueres-Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu:

Oferim un exemple amb pronom (124) i d'altres introduïts per la preposició *a*

(125):

- (124) a. 2591;0;79,9,8 realment es preocupa, i les "víctimes" d' aquest **li serveixen** admirablement. El discurs és una obra sorprenent. Hi (**Feliu Formosa: Sabadell**)
- (125) a. 16;0;194,12,4 a proporcionar- se magnífics talls de carn de bou per **servir als clients**. Aquest dinar, que no més costà deu francs, (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- b. 235;0;235,22,1 de la clara. Havia perdut les facultats òptiques i no **servia al seu propietari** sinó per a obsessionar els clients. El (**Aurora Bertrana: Girona-Berga**)
- c. 2868;0;32,3,12 Itis, sempre per Itis, es lamenta, l' ocell esbalaït que **serveix a Zeus** de missatger. I és a tu, mesquina entre totes, a (**Carles Riba: Barcelona**)
- d. 2896;0;28,6,10 Jose.. [(Amb to profund i sentenciós.)] Els fills, tots **serveixen al rei** i el paguen. Secr.. Ben respost! Sena· Y. Quina (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)
- e. 2921;0;47,7,2 m' agrada aquesta feina. No l' ha feta ja vostè? Cambre· [(**Serveix a Paulina.**)] Alguna cosa per menjar? Paulina. No, (**Joan Puig i Ferrerter: la Selva del Camp**)

c) Distribució dialectal:

Dialectalment, en aquest període el cas acusatiu és emprat per escriptors nascuts a poblacions que pertanyen al català central (Barcelona, Vilafranca del Penedés, Torredra, Cornellà de Llobregat, Igualada, Palafrugell, Figueres, Sabadell, Sitges) (122-123). Hi ha, tanmateix, un seguit d'exemples que es localitzen a les Illes (Palma de Mallorca, Manacor, Maó, Sóller, Andratx i Eivissa) (126); al País Valencià (Castelló de la Plana, Alginet, Algemesí, Alcoi i València) (127); al nord-occidental (l'Aranyó, Organyà i Santa Carles de la Ràpita), tot incloent el subdialecte tortosí (128); i al rossellonés (Sallagosa) (129).

- (126) a. 1160;0;101,1,10 què sé jo... A la posada no tenen prou criats per a **servir-la**. Els matins li preparen un bany de llet teba. En el (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)
- b. 1243;0;43,25,2 en armes i molt savi, i tan bé en Guillem de Montcada **servia el rei d'Aragó** i tanta lleialtat li mostrava, que el rei (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)
- c. 1281;0;217,2,11 mineral. En Jordi apartà la Monique i es precipità a **servir-lo**: -Sí, mon lieutenant ; ¡i ben fresca! El tinent li (**Nicolau Maria Rubió i Tudurí: Maó-Barcelona**)²⁹
- d. 2926;0;65,1,4 i la glòria de sa bellesa sens nom... Dos cavallers **la servien** que per ella sols vivien, flor de la Cavalleria: (**Guillem Colom i Ferrà: Sóller-Palma de Mallorca**)

²⁹ Hem consultat totes les obres on apareixen lemes d'aquest autor en aquest segon període i no hem localitzat restes del seu dialecte natal. Si ens basem en Fuster (1977: 270) on explicita que, tot i haver nascut a Maó, cal situar-lo a Barcelona [caldria plantejar-se si ha estat el corrector qui ha eliminat qualsevol petja del balear, atès que podria trobar-se en igualtat de condicions com Fuster (1977: 6) on podem observar al pròleg a la primera edició que ningú diria que va viure a Sueca: «... Confio, tanmateix que aquesta aportació meva, per incoherent que sembli, podrà contribuir a facilitar, demà, estudis més barbuts i primmirats...»].

1281;0;104,28,2 Richelieu és Lluís XIV és Napoleó. ¡M' *explico*? Sense esperar resposta, va endinsar-se per una porta cap a la penombra

1281;0;165,31,9 èxit. ¡No ho sé! El Pare Paül és un absent provisional. *Espero* que no el doneu per mort: aquests missioners tenen set

1281;0;50,6,9 avesat a ser- ho amb mà de ferro, i el *noi* sempre estava esperant ordres. La dutxa consistia en una galleda penjada, que

140;0;140,4,6 molt contra aquesta vaguetat. Me 'n *recordo* d' haver picat de peus, per esbravar el meu neguit de comprendre. Hom s'

140;0;167,9,3 d' elles aprofitant l' hospitalitat dels negres. Ara *prego* al lector que vulgui acompanyar-me a través del bosc, cap

- e. 2960;0;39,33,6 es passa ara al whisky sóc jo. [(Pot fer- se veure que **la serveixen**, acudint un cambrer fantasma al seu gest de comanda. O (**Baltasar Porcel: Andratx**)
- f. 3233;0;91,11,1 si no han estat més perjudicials que útils. Entenem- nos: **serveixen l'home ordinari**, però són un enuig per a l'home de (**Antoni Marí: Eivissa**)
- (127) a. 1286;0;79,6,6 vigilant els dos o tres xiquets, que a les seues ordres, **serveixen els banyistes**. Ell dóna conversa, conta històries (**Enric Soler i Godes: Castelló de la Plana**)
- b. 2606;0;126,5,8 triomfar en la nostra lluita, no hem d'apartar- nos de **servir el rei**. -¿Joan Llorenç es refereix a l'avalot produït per (**Josep Lozano: Alginet**)
- c. 2889;0;153,16,2 Roma pam a pam, i sabia com pocs on s'ajocava el dimoni, **servia el capellà**. La casa era neta i ordenada, com si fos tota (**Martí Domínguez i Barberà: Algemés**)
- d. 3203;0;16,6,5 galtes, li havia dit de vostè... -I la mare? -continuà-. **Serveix el senyor Leandre**, el de la forneria, no? Ella assentí de (**Isabel-Clara Simó: Alcoi**)
- e. 56;0;57,16,9 vegades, en ballar. Algú dels fadrins ha tornat de poc de **servir el rei**, i estava destinat a la guarnició de València. (**Carles Salvador: València-Benimaclet**)
- (128) a. 2866;0;226,3,3 -Gràcies. El Príncep. -Jo en beuré una mica. [Hoederer **el serveix**.] Karsky. -Vet aquí, doncs, el famós Hoederer... [(El (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)
- b. 3400;0;71,5,9 fet és pur cap baró? Heus ací que no es fia dels qui **el serveixen** i imputa errada als seus àngels. Quant més amb els (**Ramir Augé i Montanyà: Organyà-Montserrat**)
- c. 2;0;157,1,5 sense voler; m' agenollaré davant d'ella; després **la serviré**, l'ajudaré en tot perquè ella pugui descansar." Jo (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

- (129) a. 1282;0;26,4,5 rostits i fregits de tota mena, amb carn, peix i viandes, **serviren els criats**, ensems amb vins del Rosselló i del Priorat, (**Antoni Cayrol: Sallago-sa**)

Quant al datiu, pel que respecta a la distribució dialectal, és bastant similar a la de l'acusatiu: català central (Barcelona, Sabadell Girona, Tordera, l'Escala) (124-125); català baleàric (Palma de Mallorca, Eivissa i Manacor) (130) i català meridional (Castelló de la Plana, Alginet i València) (131).

- (130) a. 2930;0;23,5,1 és viril, transparent i pur. Fent ridiculeses no se **serveix a Déu**. Pep [(Volent desviar la conversa)] bono. ¿I què? (**Martí Mayol i Moragues: Palma de Mallorca**)
- b. 3233;0;138,13,6 sense haver estat engendrats per la imitació, **hauran de servir als altres** com a mesura o regla de judici. 3r., el geni (**Antoni Marí: Eivissa**)
- c. 3254;0;153,11,5 projectava cap als diumenges de l'esperit, en realitat **servia a Na Gabriela** per a afiançar una voluntat de pecar, per a (**Miquel Àngel Riera: Manacor**)
- (131) a. 1286;0;125,30,2 befa de vostra llengua i del vostre tratge i cerca sempre **servir a caçadors** que pot fàcilment enganyar i aprofitar-se'n, (**Enric Soler i Godes: Castelló de la Plana**)
- b. 2606;0;128,8,11 és un ofici de veritat. I són els furs els qui han de **servir al rei** en la seua conducta de senyor, i també en la dels (**Josep Lozano Lerma: Alginet**)
- c. 2956;0;17,9,6 Les dones maques no poden ser secretàries, no **poden servir a ningú** particularment, perquè les dones maques pertanyen (**Antoni Santos i Antolí: València**)

Detectem, en aquest segon període, un nombre menor d'autors que empren indistintament la recció acusativa i la dativa (ús preposicional) per introduir el complement animat en aquesta forma verbal: Enric Soler i Godes, Prudenci Bertrana, Antoni

Marí, Miquel Àngel Riera, Josep Lozano... (132) prova, potser, del pes exercit per la normativització:

- (132) a. 1286;0;79,6,6 vigilant els dos o tres xiquets, que a les seues ordres, **serveixen els banyistes**. Ell dóna conversa, conta històries (**Enric Soler i Godes: Castelló de la Plana**) [*Els valencians pintats per ells mateix*, 1962]
- a'. 1286;0;125,30,2 befa de vostra llengua i del vostre tratge i cerca sempre **servir a caçadors** que pot fàcilment enganyar i aprofitar-se'n, (**Enric Soler i Godes: Castelló de la Plana**) [*Els valencians pintats per ells mateix*, 1962]
- b. 2896;0;28,6,10 Jose.. [(Amb to profund i sentenciós.)] Els fills, tots **serveixen al rei** i el paguen. Secr.. Ben respost! Sena· Y. Quina (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**) [*Josep II, rei*, 1934]
- b'. 2896;0;27,38,7 la cuina amb el servei. Secr.. [(En veure el Cambrer que **serveix Josep II** amb certa cerimònia irònica.)] Apa, Guillem, (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**) [*Josep II, rei*, 1934]
- c. 3233;0;116,31,1 sinó quan sembla que totes es troben en disposició de **servir-la** i afirmar-la, de provocar-ne l'esclat i el poder. Per (**Antoni Marí: Eivissa**) [*L'home de geni*, 1984]
- c'. 3233;0;138,13,6 sense haver estat engendrats per la imitació, **hauran de servir als altres** com a mesura o regla de judici. 3r., el geni (**Antoni Marí: Eivissa**) [*L'home de geni*, 1984]
- d. 3254;0;163,21,5 ell no m' havia dit res. Però, mira: tu has vingut per **servir-la** i tu l'hauràs de sofrir. Jo, si m'en puc estar, (**Miquel Àngel Riera: Manacor**) [*Panorama amb dona*, 1983]
- d'. 3254;0;153,11,5 projectava cap als diumenges de l' esperit, en realitat **servia a Na Gabriela** per a afiançar una voluntat de pecar, per a (**Miquel Àngel Riera: Manacor**) [*Panorama amb dona*, 1983]

2.2.2.4.2. Anàlisi dels resultats

Els nostres resultats poden sintetitzar-se en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	113*	67*
	usos sense pronom	38	47*
DA	amb pronom	3	1
	usos preposicionals		18*
A	usos preposicionals	117*	
lemes analitzats		3.240	4.439

En el primer període analitzat, una immensa majoria de casos regeixen acusatiu, concretament cent cinquanta-un, dividits en dos apartats, segons incorporen el clíctic (109) o el complement sense pronominalitzar (110), i solament tres ho fan en datiu (111). El nombre de lemes ambigus, també resulta considerable: cent disset (112). Pel que fa al segon període d'estudi, tenim cent catorze exemples de CD, on, igual que el primer període, en localitzem amb pronom (122) i sense (123); i dinou de CI, un d'ells amb el pronom (124) i la resta introduïts per preposició (125).

Les nostres dades demostren que el règim del verb *servir* és l'acusatiu, atés el nombre minúscul de casos que regeixen datiu. Una altra dada significativa rau en el fet que el nombre d'exemples ambigus s'haja extingit a causa de la classificació aplicada en el segon període, encara que no descartem el paper jugat per la normativització que hauria propiciat una minva considerable en el nombre de lletraferits que empren indistintament el règim acusatiu i el complement preposicional per introduir el complement animat.

1r període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	151	55,72%	4,66%
DATIU	3	1,11%	0,09%
AMBIGUS	117	43,17%	3,61%

2n període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	114	85,71%	2,57%
DATIU	19	14,29%	0,43%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

Podem observar com en ambdós períodes el règim que disposa d'un nombre major d'entrades és l'acusatiu que, segons avancen els anys, desplaça bona part dels ambigus existents en el primer període analitzat. Tanmateix el règim datiu no acaba d'extingir-se, fins i tot, incrementa el seu volum d'ítems (13,18%). Aquestes dades ens indiquen que la vacil·lació és present, malgrat la consolidació evident de la recció acusativa, que experimenta un increment molt més superior que no el datiu, concretament, un 29,99%.

Dialectalment, cal assenyalar que majoritàriament els exemples que regeixen acusatiu pertanyen a autors nascuts a poblacions ubicades en el dialecte central, però en troben de qualsevol comarca. Aquesta distribució geogràfica s'adiu a la teoria que postula que el canvi de règim innovador sol donar-se en els dialectes constitutius. Quant al datiu, hem observat que amb el pas dels anys, el règim ha ampliat l'àrea d'ús: així de localitzar-ne un pocs a Barcelona i de Mallorca, s'ha passat també al valencià i eivissenc. En el cas dels ambigus, les dades geogràfiques gairebé coincideixen amb les de l'acusatiu.

2.2.2.5. Verb *suplicar*

2.2.2.5.1. Descripció dels usos

Pel que fa al verb *suplicar*³⁰, hem documentat exemples com els següents:

1) Període 1833-1932

a) Casos que regeixen acusatiu:

Oferim exemples amb el clític verbal (133a) i també amb el SN (133b):

- (133) a. 2642;0;151,14,3 jugaven: i entre elles, ella igual que les dees. I **vaig suplicar-la**, i ella no va faltar gens ni mica contra el bon (**Carles Riba: Barcelona**)
- b. 165;0;267,1,2 es va posar de seguida a favor dels manifestants, **suplicant** i convencent **la Reina mare** que escoltés la (**Francesc Pujols: Barcelona-Martorell**)³¹

b) Casos que regeixen datiu:

- (134) a. 134;0;68,19,8 girant- me vers en Xaneta:- No el des- pertis pas **-li vaig suplicar.**- No el necessitem per res. Tu i jo ens bastem i sobrem (**Joaquim Ruyra: Girona**)
- b. 168;2;14,17,1 morir sense que hagi pogut prendre venjança d' ells **-li suplicà encara.** L'arraix acabà per accedir, no sols perquè Erbok (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**)
- c. 186;0;143,18,7 de molt de temps sabuda. -Calmi 's, Fe, calmi 's!... **-va suplicar-li** amb veu amorosida.- Una xicoteta com vostè, tan (**Joan Oller i Rabassa: Barcelona**)
- d. 218;0;63,17,7 el meu gos és En Tom! -Ets molt gentil! Vols entrar? **-li suplica** ella molt afectuosament. - Mercès. Sortia a passeig amb (**Lola Anglada: Barcelona-Tiana**)

³⁰ SUPPLICAR: v. tr. Demanar amb submissió i humilitat. *Suplicar una gràcia a una autoritat.* | Demanar amb humilitat (a algú). *Suplicar Déu. Suplicar el rei.* DIEC (1995: 1720).

³¹ Cas especial on, fins i tot, la presència d'una subordinada de CD no impedeix l'existència del **CD**.

- e. 232;0;24,21,3 -Oh, no, Lúdia, cobriu- vos! -m' escampà dolçament de **suplicar- li**. Però aleshores em pregà de no renyar-la, em pregà (**Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile**)

c) Casos ambigus:

- (135) a. 161;0;35,14,9 se en un afer molt més senzill que aquest, ha pregat i **ha suplicat als jutges** amb moltes llàgrimes, pujant aquí els fills (**Joan Crexell: Barcelona**)
- b. 2982;0;417,15,7 de la bona amiga Marieta, que, plorant y desesperantse, **suplicava á son pare** pera que, deixant sa catxassa y son (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)
- c. 3309;0;18,8,2 Sí, jo: y goso la veu á alzar contra l' August. Demetri, [**suplicant á Heráclias.**] Que parli. Per qué dintre Albia s' ha (**Àngel Guimerà: Santa Cruz de Tenerife-Barcelona**)

d) Distribució dialectal:

Dialectalment, els casos que regeixen acusatiu es divideixen d'una banda entre un seguit d'escriptors nascuts a poblacions enquadrades en el català central (133), i d'altra, entre els dialectes mallorquí (136 a-b) i, especialment, rossellonés (136c-e):

- (136) a. 3050;0;5,18,4 Mái lo hauría cregúd, vehènt- me tán culpá, Ni sóls â **suplicár- lo** hauría-jó gosad: Perdóna el sentimènt que per (**Antoni Febrer i Cardona: Maó**)
- b. 3086;0;41,1,2 Traducció de l' oda XVI del II llibre d' Horaci Calma **suplica 'l navegant** qui's troba per la mar ampla si ja negre (**Miquel Costa i Llobera: Pollença-Palma de Mallorca**)
- c. 2851;0;38,17,2 tot ho vaig descuidar. A punta d' alba, me haguesseu vist **suplicant Sant Magí** en son oratori, que fès reviuere la llibertat (**Josep-Sebastià Pons: Illa del Riberal [Rosselló]**)
- d. 3075;0;214,14,1 devant la Verge Santa... ab quin fervor la pregavan, **la suplicavan!**... al sentir los passos d' en Marsal, aixugavan (**Carles Bosch de la Trinxeria: Prats de Molló-la Jonquera**)

- e. 3277;0;13,15,4 gran pressa y delit, Se 'n aná, desesperada, A pregar y **suplicar La formiga** sa vehina, Perqué li volguès prestar Un poch (**Justí Pepratx: Ceret-Perpinyà**)

Quant al datiu, majoritàriament els exemples aportats es distribueixen en el català central (134) (només n'hi ha dos exemples que pertanyen a autors balearics nascuts a Palma de Mallorca i a Sant Llorenç d'es Cardassar) (137):

- (137) a. 3077;0;164,9,5 y ab un gemec debilíssim, amarat d' angoxes y tendrors **li suplicava:** -Decanta 't, Jaume! - Germanets, quin retgiró! L' (**Salvador Galmés: Sant Llorenç de Cardassar**)
- b. 41;0;33,1,8 fes- me gràcia d' una mica de l' aigua del teu cànti- **li suplica.** I la ratlla de foc de l'hora baixa que els horitzonts (**Joan Alcover: Palma de Mallorca**)

Els casos ambigus coincideixen amb el datiu, ja que tret de dos lemes del mallorquí (138) Bartomeu Singala, la resta s'ubica en el català central (135):

- (138) a. 3367;0;18,6,3 Calma, calma, qu' encare han de madurar. D·Jaume. [(**Suplicant á Rompescotes y Tallafitblons.**)] Daumê mon fill y sa (**Bartomeu Singala: Mallorca**)

Carles Riba comparteix l'ús de la recció dativa-acusativa en el període analitzat (139), malgrat que també hem detectat que altres escriptors que, o bé fan servir el CD i la preposició *a* (140); o bé, combinen el datiu i la preposició (141):

- (139) a. 2687;0;129,7,4 del que és seu i que amb tot ell no pot esperar, i que **el suplicaria** furtivament se'n va, per una impaciència ardent de (**Carles Riba: Barcelona**) [*Estances: llibre segon, 1930*]
- b. 222;0;144,12,1 que s' esmenarà." El pare tocava l' ase. L' àvia **li suplicà** a cau d'orella: "No ens amarguem els dolços de câ el (**Carles Riba: Barcelona**) [*Sis Joans, 1928*]

- (140) a. 165;0;267,1,2 es va posar de seguida a favor dels manifestants, **suplicant** i convencent **la Reina mare** que escoltés la (**Francesc Pujols: Barcelona-Martorell**) [*Història de l'hegemonia catalana en la política espanyola, I, 1926*]
- b. 165;0;91,30,6 a l' església organitzant pregàries per tal de demanar i **suplicar al Déu dels catòlics**, que estan convençuts que Déu és (**Francesc Pujols: Barcelona-Martorell**) [*Història de l'hegemonia catalana en la política espanyola, I, 1926*]
- (141) a. 2982;0;71,28,9 destilavan de sos ulls, los peus de son rey y nebot, al **suplicar li** per la vida de son desgraciat espos. Aquestas dos (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**) [*La orfaneta de Menargues ó Catalunya agonisant, 1862*]
- a'. 2982;0;240,4,1 y per ella, sí, desde que la vegí per primera volta, **he suplicat á aquesta santa Madona**, pera que li donás consol y (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**) [*La orfaneta de Menargues ó Catalunya agonisant, 1862*]
- b. 3390;0;159,74,4 acercaren á Felip natural de Bethsaida en Galiléa, y **li suplicaren**, dihent: Senyor, voldríam véurer á Jesús. 22 Felip (**Josep-Melcior Prat i Colom: els Prats de Rei-Sant Sebastià**) [*Lo sant evangeli de Jesu-Christ segons sant Joan, 1832*]
- b'. 3390;0;166,61,1 26 En aquell dia demanaréu en mon nom, y nous dich que jo **suplicaré al Pare** per vosaltres: 27 Perqué lo Pare mateix vos (**Josep-Melcior Prat i Colom: els Prats de Rei-Sant Sebastià**) [*Lo sant evangeli de Jesu-Christ segons sant Joan, 1832*]

2) Període 1933-1988

a) Casos que regeixen acusatiu:

Com en el període anterior, aportem exemples de CD amb pronom (142a-b) i sense (142c):

- (142) a. 2936;0;113,1,6 que els déus, tots, el perdin! -(A Líban.)] Guarda 't de **suplicar- lo**, ni un sol mot! No està pas poc cofoi de graponejar (**Marçal Oliver i Daydí: Barcelona**)
- b. 3151;0;118,27,1 se. Doncs, anant- hi pensant, així li semblà preferible: **suplicar- la** de lluny estant, amb paraules meloses; que, (**Carles Riba: Barcelona**)
- c. 196;0;52,20,1 Car, ¿no és ben estúpid -diuen ells- que un candidat **supliqui el poble** amb afalacs, compri el seu favor amb obsequis, (**Jaume Medina i Casanovas: Vic**)

b) Casos que regeixen datiu:

Aportem exemples de datiu amb pronom (143) i sense (144):

- (143) a. 205;0;211,28,7 t' encongeixes, voldries **suplicar- li**, rápido , sí, Climent, t'han de despullar tot, de (**Xavier Benguerel: Barcelona**)
- b. 2935;0;27,24,9 he pres tanta llicència que l' he fet venî amb mi, per **suplicar- li**. Jutge. Mal fet; saps que el negoci és el negoci, i (**Carles Fages de Climent: Figueres**)
- c. 3226;0;13,27,9 no són res comparades amb les que va vessar la mare **suplicant- li** pel seu fill. No hi va haver res a fer: en Pepet (**Nicasi Camps i Pinós: Girona**)
- (144) a. 387;0;211,28,2 parenostre. La seva fe cristiana, però, era vacil·lant. **Suplicava a Jesús** com a símbol d'una caritat i d'un poder (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)
- b. 389;0;81,9,7 mortaldat. Joan Gay, batlle, aprofita l' avinentesa per a **suplicar a Olivares** (el virrei havia estat assassinat a (**Josep Pla: Palafrugell**))
- c. 435;0;252,19,3 diguis absolutament a ningú que hem trobat en Soleràs **-li suplicà** en Lluís, un cop tots dos sobre el xarret-; sobretot, no (**Joan Sales: Barcelona**)

c) Distribució dialectal:

Dialectalment, els lemes que regeixen acusatiu es distribueixen majoritàriament en el català central (142), tot i que també hi ha un cas d'un autor mallorquí (145a), dos al nord-occidental (145b-c), i un de tortosí (145d):

- (145) a. 1325;0;114,23,6 mataria la dona i la filla. Els de fora l' amenaçaven, **el suplicaven**. Sentien les seves riallades de resposta. Enquadrat (**Baltasar Porcel: Andratx**)
- b. 3400;0;191,2,7 Què és Saddaï, perquè el servim i què hi guanyem, si **el supliquem?**" Heus ací: no tenen en mà llur benança, el consell (**Ramir Augé i Montanyà: Organyà-Montserrat**)
- c. 3204;0;111,6,8 pregava a Déu i li parlava molt llarg. Li explicava i **li suplicava**. Però sempre per dins. Com dos amics que ja es (**Maria Barbal i Farré: Tremp**)
- d. 2;0;204,1,4 lloc, sense fer res, com tornat de pedra. A fora Mila **suplicà tia Càndia** que es quedés. -Hi aniré jo sola; vostè no es (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

Quant al datiu, la distribució és molt més heterogènia, encara que no hi ha massa divergència respecte del primer bloc analitzat (central, balear i valencià). Solament tenim un cas ubicat al País Valencià (146a) i un altre a les Illes (146b), a més, de dos lemes de l'escriptor de Sant Carles de la Ràpita, Sebastià Juan (146c) i el de Ramir Augé, ubicat al nord-occidental (146d). La resta es distribueix en el català central (143-144).

- (146) a. 2606;0;204,6,5 mostreu- me on és el vostre marit. I després de molt **suplicar- li**, aquella muller confessà que Guillem era amagat al (**Josep Lozano Lerma: Alginet**)
- b. 2882;0;74,11,2 túnica.] Tetis. Calma el teu dolor, fill. Tal com **li vaig suplicar**, Zeus ha fet que els grecs sofrissin pèrdues (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)
- c. 2;0;246,14,14 se. Ell la subjectava amb força pel braç i tornà a **suplicar- li**: -Entrem; t'ho prego. Em moro de set. Ella el (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)
- d. 3400;0;95,2,3 tu, doncs, el que hauries de fer és cercar Déu i acudir **suplicant a Saddaï**. En el cas que fossis tu pur i recte, car ara (**Ramir Augé i Montanyà: Organyà-Montserrat**)

Igual que ocorre en el primer període cronològic analitzat, existeix un autor que participa de les dues reccions alhora (147): Sebastià Juan Arbó; mentre Ramir Augé comparteix l'ús del CD i el datiu preposicional (148):

- (147) a. 2;0;204,1,4 lloc, sense fer res, com tornat de pedra. A fora Mila **suplicà tia Càndia** que es quedés. -Hi aniré jo sola; vostè no es (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**) [*Tino Costa*, 1947]
- b. 2;0;58,11,10 meves grans confessions; m' agenollaré als seus peus i **li suplicaré**: Escolteu-me: ja que Déu us ha posat al meu camí, us (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**) [*Tino Costa*, 1947]
- (148) a. 3400;0;191,2,7 Què és Saddaï, perquè el servim i què hi guanyem, si **el supliquem?**" Heus ací: no tenen en mà llur benança, el consell (**Ramir Augé i Montanyà: Organyà-Montserrat**) [*Job*, 1959]
- b. 3400;0;95,2,3 tu, doncs, el que hauries de fer és cercar Déu i acudir **suplicant a Saddaï**. En el cas que fossis tu pur i recte, car ara (**Ramir Augé i Montanyà: Organyà-Montserrat**) [*Job*, 1959]

2.2.2.5.2. Anàlisi dels resultats

Els resultats de la nostra anàlisi, poden sintetitzar-se en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	6	6
	usos sense pronom	5	2
DA	amb pronom	22	9
	usos preposicionals		4
A	usos preposicionals	10	
lemes analitzats		319	301

En el període comprés entre 1883-1932, els exemples que regeixen datiu doblen als d'acusatiu, a més de comptar amb un nombre gairebé semblant de casos ambigus.

Així, el CI (134), és el règim més emprat amb vint-i-dos lemes, el CD (133) compta amb onze exemples, i els casos ambigus (135) sumen deu lemes. Pel que fa al segon període analitzat (1933-1988), observem que els casos que regeixen acusatiu es mantenen estables al llarg de tot el corpus, tot disminuint una mica, passant d'onze a vuit lemes (142). Tanmateix, amb el transcurs dels anys, els casos de datiu (143-144) disminueixen bastant en relació al primer bloc cronològic en termes absoluts, encara que si ens fixem en la columna de la freqüència relativa (fr1), suposen un 61,90% dels lemes vàlids, tot passant de vint-i-dos a tretze casos seleccionats, molt superior als resultats obtinguts pel règim acusatiu en el mateix tram cronològic:

	1r període			2n període			
	fa	fr1	fr2		fa	fr1	fr2
ACUSATIU	11	25,58%	3,45%	ACUSATIU	8	38,10%	2,66%
DATIU	22	51,16%	6,90%	DATIU	13	61,90%	4,32%
AMBIGUS	10	23,26%	3,13%	AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

Per tant, d'acord amb les dades assenyalades, podem afirmar que durant tot el període estudiat es manté ben viva la vacil·lació acusatiu/datiu. No podem, doncs, afirmar que la recció estiga consolidada; això no obstant, les nostres dades assenyalen que, tant en el primer període com en el segon, el règim datiu gairebé dobla els casos d'acusatiu. Tanmateix la diferència de la fr1 entre ambdós trams cronològics ens indica que l'acusatiu s'incrementa uns pocs punts més que no el datiu (1,77 %). No sabem si aquesta dada es convertirà en tendència en augment segons passen els anys.

Dialectalment, els casos que regeixen acusatiu es distribueixen majoritàriament en el català central, tot i que també es localitzen en autors de la resta del domini. Quant al datiu, majoritàriament els exemples aportats pertanyen a autors nascuts a poblacions del català central en ambdós períodes, malgrat que en detectem d'altres localitats.

Després de realitzades les anàlisis anteriors, podem concloure que en el verb *suplicar* s'ha produït una consolidació de la recció dativa, encara que podria inclinar-se cap a l'acusativa. La vacil·lació, doncs, es manté ben viva.

2.2.3. El DIEC preveu el model A, però no el B

Aquest grup estaria integrat per verbs transitius com: *disparar*, *apuntar*, *obrir*, *respondre*, etc. en què el DIEC solament preveu el model A amb una marca gramatical de verb transitiu, cosa que pot comportar en els usuaris que es pronominalitze en acusatiu quan apareix el model B amb un sol complement [cf. § 2.1].

Model A

Si parlem d'una persona, en una situació extrema, jo també li dispararia un tret³²

Li vaig apuntar l'escopeta

Ahir vaig obrir la porta al meu home

M'ha fet una pregunta i li he respost que no volia sense saber res

Model B

Si parla, dispara'l sense vacil·lar

Com que Buñuel s'hi negava, Mendoza va treure la pilota i el va apuntar [Monzó]

Va trucar a la porta i el va obrir [Ginebra i Montserrat]

M'ha fet una pregunta i l'he respost

El nostre objectiu es basarà a desxifrar si els parlants prefereixen el datiu o l'acusatiu.

³² Subratllem el CD i el CI.

2.2.3.1. Verb *apuntar*

2.2.3.1.1. Descripció dels usos

1) Període 1833-1932

Pel que fa al verb *apuntar*³³, en el primer bloc cronològic, no hem localitzat cap lema que regesca acusatiu dins el model B. Solament tenim dos exemples que responen al model B i ho fan en datiu (149). Cal puntualitzar que molts dels casos que integren el corpus presenten l'altra significació que posseeix el verb, la de 'prendre nota'³⁴, que hem desestimat.

a) Casos que regeixen datiu:

- (149) a. 3294;0;8,128,4 en Lagner... y... y... [(No recorda.)]
Dol· En Re... [(**Apuntant li.**)] Ric· ¿Com? Dol· En Remo...
[(Apuntantli mes.)] (**Frederic Soler: Barcelona**)
- b. 3294;0;8,130,4 Dol· En Re... [(Apuntantli.)] Ric·
¿Com? Dol En Remo... [(**Apuntant li** mes.)] Ric·[(Ati-
nanthi.)] Y 'l célebre Remorini. (**Frederic Soler: Barcelona**)

b) Distribució dialectal:

Dialectalment, els dos lemes que regeixen datiu pertanyen a Frederic Soler, nascut a Barcelona.

³³ APUNTAR¹: v. tr. Prendre nota (d'alguna cosa). *Li apunto deu punts negatius. Ja te'n recordaràs? Apunta-t'ho. Apuntar-se una adreça, un nom.* [...] DIEC (1995: 142).

APUNTAR²: v. tr. Fixar (una agulla, un clau, etc.), introduint-ne solament la punta. *Apuntar una agulla en un coixí. | Apuntar a algú al cap* (amb una escopeta) || Dirigir la punta (d'una arma) hostilment. *Li apuntà l'espasa al pit.* PER EXT. Dirigir la punta o boca (d'una arma de foc) devers l'objecte que hom vol tocar, de manera que n'asseguri el tret. *Li vaig apuntar l'escopeta. Apuntar un canó.* | PER ANAL. *Li va tirar la pedra apuntant-li al cap.* DIEC (1995: 142).

³⁴ 3327;0;22,10,5 blanchs: lo vell diu ab energí: -Fassa l' favor de **apuntar Jaume y Jordi Bacarissas**, voluntaris catalans. -Vos sòu
3353;0;37,37,1 Què voleu? Benjamí. [(Entrant i signant al Capità, que **l' apunta.**)] Aquest deu ser, puix dóna mostra de ser el més covard!
59;0;63,30,4 ab urnas de plata. Xich. Un llibre vert... Pep. Que hi **apunten als que deuen** y no pagan. La Cova. Xich. La Seo. Pep.

2) Període 1933-1988

Pel que fa al període cronològic 1933-1988, solament tenim un cas a recollir que regeix també datiu (150). Sí que tenim, com el període anterior, un seguit d'exemples amb l'altra significació del verb.

a) Casos que regeixen datiu:

- (150) a. 3354;0;29,9,9 com fan sa feina. [L' onclo l' observa i la sogra **li apunta**:] Rosa: Si són ses cambres, posa per condició que no (**Joan Mas i Bauzà: Deià**)

b) Distribució dialectal:

Aquest únic exemple pertany al mallorquí. No hem detectat cap autor que use indistintament les dues reccions acusativa-dativa al llarg de tot el corpus.

2.2.3.1.2. Anàlisi dels resultats

L'anàlisi del lemes es pot reflectir en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	0	0
	usos sense pronom	0	0
DA	amb pronom	2	1
	usos preposicionals		0
A	usos preposicionals	0	0
lemes analitzats		166	292

Com es comprova en les dades assenyalades, disposem de pocs lemes vàlids per a aventurar-nos a traure conclusions. No obstant això, no podem negar que els tres casos referenciats pertanyen al datiu. Aquest fet ens ha de dur a concloure que no hi ha hagut mostres de vacil·lació en el corpus objecte del nostre estudi al llarg de cent cinquanta-cinc anys, prova suficient per afirmar que el règim està totalment consolidat. Tanmateix pensem que els parlants actuals, alguna vegada, dubten a l'hora de pronominalitzar el complement de persona.

Els casos del primer període pertanyen a un autor nascut a una població barcelonina, mentre el segon a un autor mallorquí. Tampoc no disposem de suficient informació per establir una tendència d'ús d'aquest règim a nivell dialectal, però sí que podríem pensar que l'evolució cronològica no contempla el datiu en les zones constitutives de l'idioma.

1r període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	0	0,00%	0,00%
DATIU	2	100,00%	1,20%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

2n període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	0	0,00%	0,00%
DATIU	1	100,00%	0,34%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

2.2.3.2. Verb *disparar*

2.2.3.2.1. Descripció dels usos

Pel que fa al verb *disparar*³⁵, podem destacar els usos següents després de realitzar el buidatge dels lemes vàlids:

1) Període 1833-1932

En el període comprés entre 1833-1932 no hem trobat cap lema apte per la nostra anàlisi.

2) Període 1933-1988

En l'altre període cronològic (1933-1988), podem veure la representació següent:

a) Casos que regeixen acusatiu:

- (151) a. 205;0;220,24,6 a la teranyina, projectes la mosca amb força, com si **la disparessis**, contra el filat; la mosca, enxarxada, com més (**Xavier Benguerel: Barcelona**)
- b. 392;0;103,13,2 cap als afores de Senés, il·lusionats amb la màquina. -**El dispararem?** -No; fóra imprudent, encara. Ho farem quan hi (**Avel·lí Artís-Gener: Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu:

- (152) a. 3225;0;73,23,3 -Sigui el que sigui, no pot pas ser tan greu -**li vaig disparar**. Ella va girar el cap i em va clavar una mala mirada d' (**Jaume Cabré: Barcelona**)

³⁵ DISPARAR: *v. tr.* Fer que (una arma) engegui el projectil o cos llancívol. *Disparar una ballesta. Dispara una escopeta.* Fer sortir llançat (un projectil, un cos llancívol), amb una arma o artifici de pólvora. *Dispara un tret. Dispara un coet.* || *pron.* Un mecanisme, engegar-se, començar anar, a funcionar, a rutllar. *S'han disparat les armes.* DIEC (1995: 633).

c) Distribució dialectal:

Dialectalment, els casos que regeixen acusatiu pertanyen a escriptors del català central (151). En els exemples de datiu, no existeix un tractament uniforme geogràficament. Els podem ubicar en el català central: Barcelona (152); en el nord-occidental (l'Aranyó) (153a); tortosí (Sant Carles de la Ràpita) (153b), i en el mallorquí (Manacor, Andratx) (153c-e):

- (153) a. 2866;0;186,31,10 era un somni. Com els ulls d' Hoederer, quan **li vaig disparar**. ¿Creus que és possible que em despartí? Potser quan (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)
- b. 8;0;79,11,6 dit que era el del Pintat! -Lo tio Quico de Borrat **li ha disparat** per la finestra, però no l'ha tocat!... Arribà un (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)
- c. 1325;0;117,33,8 Gaspar ni la de permetre que escapés i ni tan sols la de **disparar- li** si no l'obeïa. Tot havia lliscat automàticament. Va (**Baltasar Porcel: Andratx**)
- d. 3236;0;180,24,9 l' altre. I si vostè m' ho vol impedir, **no dubtaré a disparar- li**. No tinc ganes de matar ningú, però si cal ho faré. (**M. Antònia Oliver: Manacor**)
- e. 3236;0;125,9,3 contenidor metàl·lic amb el marxamo Gòmara Fust. La Neus **disparava als mariners** mentre na Sebastiana aguantava l' (**M. Antònia Oliver: Manacor**)

2.2.3.2.2. Anàlisi dels resultats

Les nostres dades es poden plasmar en el següent quadre:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	0	3
	usos sense pronom	0	0
DA	amb pronom	0	6
	usos preposicionals		1
A	usos preposicionals	0	
lemes analitzats		170	547

Mentre en el primer estadi temporal no hem trobat cap lema vàlid per al nostre estudi, en el període cronològic posterior, hi ha casos que regeixen acusatiu (tres lemes) (151) i exemples amb datiu (set casos) (152).

Observem que, segons avança la línia temporal la vacil·lació és major, atès que els casos datius i acusatius comparteixen el mateix espai. Per la qual cosa, no pensem que cap de les dues reccions estiga consolidada. El que sí que podem afirmar és que el règim datiu té una presència molt més major que no l'acusatiu. Potser aquesta dada ens descriu un canvi de tendència com ja apunten un seguit d'autors, dels quals ja en parlarem més endavant.

1r període				2n període			
	fa	fr1	fr2		fa	fr1	fr2
ACUSATIU	0	0,00%	0,00%	ACUSATIU	3	30,00%	0,55%
DATIU	0	0,00%	0,00%	DATIU	7	70,00%	1,28%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%	AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

Dialectalment, els casos que regeixen acusatiu pertanyen a escriptors del català central. En els exemples de datiu, no existeix, tanmateix, un tractament uniforme. Els podem ubicar en el català central, en el nord-occidental, en el tortosí i en el mallorquí, és a dir, a bona part del domini lingüístic.

De les dades resultants, podem concloure que aquest verb no té el règim consolidat, ni geogràficament ni gramatical.

2.2.3.3. Verb *obrir*

2.2.3.3.1. Descripció dels usos

1) Període 1833-1932

Pel que respecta a *obrir*³⁶, hem documentat exemples com els següents:

a) Casos que regeixen acusatiu:

Exemples amb la presència del pronom clític (154a-d) i amb el SN (154e):

- (154) a. 186;0;110,32,5 separaren, i Claudi es dirigí a casa. La seva germana, en **obrir- lo** li digué que l'oncle Peret, de Sans, l'esperava. L'(Joan Oller i Rabassa: Barcelona)
- b. 3006;0;165,28,5 y una volta convensuda de que estava sola, se disposá á **obrir la**. Per duas vegadas obrí 'l pany, sense determinarse á (Dolors Monserdà: Barcelona)
- c. 3132;0;22,20,2 podrían pendrehi mal. Pero sols hi tinch diámetros. [(L' **obra** y li dona un gran puru llarch)] Te fuma! Aquets potets (Pompeu Gener: Barcelona)
- d. 3309;0;84,23,3 horas? "Obríume que soch jo." Te: la veu d' ella. Y l' **obrím**. Y al tancar, altra vegada cridadissa al carrer de "Visca (Àngel Guimerà: Santa Cruz de Tenerife-Barcelona)
- e. 3063;0;32,22,4 poch's segons s' obrí la del pis de dalt y baxá corrent á **obrir la Rafela**. (Fins me semblá rebre una alenada d' ayre qu'(Joaquim Riera i Bertran: Gironés)

b) Casos que regeixen datiu:

- (155) a. 3009;0;64,11,8 trucava, y la bona gent desbarrava la porta y sempre **li obrien**. Una vegada que havia dormit entremitx d' un roure y una (Terenci Thos i Codina: Mataró)
- b. 3010;0;6,29,8 la tomba de son final repós, sense que la terra **volgués obrir li**, pera que no s' acabés de perdre del tot, lo resto de (Josep Feliu i Codina: Barcelona)

³⁶ OBRIR: v. tr. Fer accessible (allò que està tancat o clos) llevant o movent allò que ho tanca o clou (porta, tapa, etc.), separant dues parts juntes. *Obrir un armari. Obrir una caixa [...]* || FIG. **Obrir els ulls a algú, obrir la boca a algú.** || Fer accessible. *Obrir la casa a algú.* DIEC (1995: 1298).

- c. 3266;0;142,12,1 Cada día 'l bon Jesús truca á ta porta; **obrint li** de bat á bat, sa veu escolta: -La caseta del teu cor (**Jacint Verdager: Folgueroles-Vallvidriera**)
- d. 3396;0;55,3,8 quan torni de les noces, perquè en venir i trucar, **li obrin** de seguida. Benaurats aquells servents que l'amo, en (**Josep Maria Galdácano i Melià: Barcelona**)

c) Casos ambigus:

- (156) a. 151;0;38,1,5 i al meu dins s' estremiren mes entranyes: Em lleví jo a **obrir al meu amat**, i les mans mies degotaven mirra: mirra (**Frederic Clascar: Santa Coloma de Farners-Barcelona**)
- b. 170;0;109,2,1 començà a rodar lentament. Barcelona vista per un ballarí -**Obriu al filòleg Robusté...** -Que passi el filòleg Robusté. (**Josep Pla: Palafrugell**)
- c. 2722;0;81,33,1 quarto ahont t' has quedat sol, mentras jo he anat á obri **al Enrich**. Car. ¿Vols suposar potser?... Elv. No suposo (**Conrad Roure: Barcelona**)
- d. 3021;0;184,25,9 pera entrar, era en vá, donchs tenían ordes de no **obrir á ningú**. Vegent inútils las súplicas del guía, vaig (**Marià Vayreda: Olot**)
- e. 3290;0;170,24,6 al últim que confessarho y dir qu' efectivament **havia obert á son germá**. -Donchs qu' ha tornat á casarse ton pare? La (**Francesc Maspons i Labrós: Barcelona-Bigues**)

d) Distribució dialectal:

Dialectalment, observem que la gran majoria dels lemes que regeixen acusatiu, tret de dos casos (157), pertanyen a escriptors nascuts a poblacions del català central (154). Tanmateix, més de la meitat dels casos del règim datiu, es concentra tant a les zones de repoblació (València, Illes, Rosselló) (158-160), com a autors que pertanyen a la varietat dialectal central (155). En els casos ambigus (156), ocorre el mateix que l'acusatiu: tots els lemes pertanyen a escriptors/es del català central:

- (157) a. 183;0;227,12,4 en un replà de marbre de vora la porta, esperant que **l' obrin**. Aquell matí hom notava molt enrenou de gent i carruatges (**Joan Santamaria i Munné: Lleida-Barcelona**)

- b. 3333;0;23,24,7 camí. Simonet no es pera tant. Y ell du la clau... **l' obriré...**? si es un mal... quí no el faría? Vecham pues. (**Joaquim Balader i Sanchis: València**)
- (158) a. 2711;0;12,7,5 que dorms? en tenir gust ja obrirás. Chis· No **devalles á obrir li**, que estiga fora y que esclat. Cir· Patronitla, que (**Tomàs Aguiló i Cortés: Palma de Mallorca**)
- b. 3051;0;28,2,5 si d' aquest llóc pug tréurer mon germá. Però já **li hán obért...** ¿será axó felonía? Cridêm-lo, èll responderá; sebrêm que (**Antoni Febrer i Cardona: Maó**)
- c. 3073;0;183,9,7 d' havê fet moltes senyes y contrasenyes perque **li obrissen**, un jove magre, bisco y escabeyat, de pel coló d'aram, (**Gabriel Maura i Montaner: Palma de Mallorca**)
- d. 3367;0;51,43,5 s' escaliv. Vulía que li das beure, pujar assí, que **li ubrís**. Tista. Vaya quin tórt, quin trum-pítxul. ¿Te cercava pusar (**Bartomeu Singala: Mallorca**)
- (159) a. 3017;0;62,13,1 se. Y después li pegava mal, anava á casa y la dona no **li obría**, y éll cridava, y sortía el carabiner y s'el tenía qu' (**Eduard López-Chavarri: València**)
- b. 3176;0;8,23,3 Pero may había puchat eixa escaleta hasta huí. Pau· **Li obrírem** perque demaná un got d' aigua en molt empeño... Bas· Com (**Ramon Lladró i Mallí: València**)
- c. 3318;0;13,13,3 tan prest? [(Campanilla.)] Toquen, el pare será **aném á obrir li** corrent. Escena V. [Roseta y Mateu.] Mat· Ha vengut (**Manuel Millàs i Casanoves: valencià?**)³⁷

³⁷ Pensem que aquest autor puga ésser valencià pel fet d'emprar el participi passat *vengut*. Hem cercat altres lemes del mateix literat i obra i la nostra anàlisi ha estat encertada: es tracta de la variant apitxada del valencià: 3318;0;26,1,1 un mes, vos tinc que dur al altar, *vullgau vosatros* ó no. Toquen. [(Campanilla.)] Ros· Ya vach. 3318;0;10,27,2 ha pensat? si digueres que no t' *olvide* un moment. Cuant tocabes á la porta en tú pensaba, Chimet. Chim· Aixó es sert? 3318;0;20,37,4 yo *rode* el cap, y es queden vosté, els padrins y el novio tocant raspat. Mat· Series capás de fer...? Ros· No habia de ser 3318;0;20,43,3 Allá ho vorem. Ros· Ya hu vorá. [(Campanilla.)] Mat· Han tocat, *veches* qui es. No tindrás mal novisiat. Escena VIII.

- (160) a. 3109;0;18,29,4 y deixaràs entrar. Si algun dimoniot vol eixir també **li obriràs**; mès, si una anima de les qui sun aquí condemnades te (**Esteve Caseponce: Ceret** (rosse-llonés))

Només detectem un autor que combina l'acusatiu amb l'ambigu:

- (161) a. 2702;0;51,22,5 vingué a ferho darrera aquella porta y, veyent que no **l' obrien**, per blanca y dorada que fos, ell rasca que rasca ab les (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**) [*Al llapis y a la ploma*, 1918]
- b. 3000;0;214,8,4 que dispensi; -digué la cambrera dels Dou, qu' exí a obrir **a n'en Deberga**. Aquest se quedà clavat per la sorpresa, (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**) [*Pillar Prim*, 1906]

2) Període 1933-1988

a) Casos que regeixen acusatiu:

Oferim una mostra amb pronom (162a-c) i sense (162d):

- (162) a. 1158;0;434,13,9 rosegats per les rates. La Sofia els demanà que **l' obrissin**; estava plena d'una mena de pinyes de ferro. L'Anselm (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)
- b. 388;0;128,2,2 la mà. Davallà la dotzena de graons, i trucà. L' home **l' obrí** amb el somriure als llavis, un càlid i confortable somriure (**Agustí Esclasans: Barcelona**)
- c. 55;0;245,38,13 Ell s' assegué al replà, decidit a no moure 's que no **l' obrissin**. Cada quart, matemàticament, s'aixecava a trucar, i ho (**Joan Puig i Ferrer: La Selva del Camp**)
- d. 398;0;26,23,5 -Carlistes! -cridaren des del carrer. -Tinc ordres de no **obrir ningú**, passi el que passi. -Li portem una comunicació molt (**Josep Pla: Palafrugell**)

b) Casos que regeixen datiu:

- (163) a. 214;0;29,26,5 ara arriba una altra senyora, veus? La Neus surt a **obrir- li** amb el paraigua vermell i es diuen coses i també (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

- b. 3361;0;458,11,9 damnat aleshores s' abraona a la boca d' un altre, i **li obre**, i fa: "És aquest! Guaita'l, però no enraona. Bandejat, ell (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- c. 3402;0;14,18,5 obté; tothom qui cerca, troba; a tothom qui truca, **li obren**." "Si el vostre fill us demana pa, ¿qui de vosaltres li [**Evangeli segons Mateu**]
- (164) a. 162;0;215,5,4 clan, ha estat aconseguida. Els cabri-dets, convençuts que **obren a llur mare**, aixequen la balda i s'esdevé llavors la (**Xavier Fàbregas: Montcada i Reixac-Palerm**)
- b. 3401;0;367,1,4 i les entranyes se 'm commovien per ell. M' alço per **obrir al meu estimat**, i les meves mans regalimaven mirra, mirra (**Pius Maria Tragan: català central**)³⁸

c) Distribució dialectal:

En aquest segon període, no s'ha produït l'homogeneïtzació territorial del règim acusatiu, atés que detectem la presència d'un escriptor ubicat al nord-occidental (165a) i un altre de les Illes (165b), mentre que els altres lemes assenyalats pertanyen a autors que empren el dialecte central (162). El mateix esdevé en el règim datiu, perquè cinc dels vuit casos seleccionats pertanyen a autors nascuts a poblacions emmarcades en el dialecte central (163). Dels restants, dos pertanyen a autors valencians, de Burjassot i Sanet i Negrals, respectivament (166a-b), i a un autor mallorquí (166c):

- (165) a. 2866;0;213,3,3 solució: quan el teu marit sigui fora, et tanques i no **obres ningú**... ni a mi. Jessica. -Sí. Però, si m'ho permeteu, (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

³⁸ Atés l'ús de la desinència *-o* de la primera persona del present d'indicatiu i del possessiu *meves*, pensem que pot pertànyer al català central. Altres lemes del mateix escriptor així ens ho podrien confirmar, ja que empra un estàndard molt comú: 3401;0;356,4,3 M' has robat el cor, germana *meva*, esposa, m' has robat el cor amb una sola mirada *teva*, amb una sola perla dels 3401;0;365,2,7 però el meu cor *vetllava*... Una remor! El meu estimat que truca: "Obre'm, germana meva, amiga meva, coloma meva, perfecta 3401;0;367,5,1 exquisida els meus dits, sobre l' agafador del forrellat. *Obro* al meu estimat, però el meu estimat se n'havia tornat i ja

- b. 2926;0;88,3,11 creient que arribava el pare... Oh! Mai no **l' hagués obert** per a fortuna tan boja!, que als raigs de la lluna roja, (**Guillem Colom i Ferrà: Sóller-Palma de Mallorca**)
- (166) a. 2654;0;36,3,5 Solques la nit amb rella fluvial, a tant d' estiu **obrint- li** tant de riu. Aquesta nit d'agost pels ulls m'arriba a (**Vicent Andrés Estellés: Burjassot**)
- b. 3079;0;118,22,3 les claus? i va trucar el picaport i son pare **li va obrir**. I en vore'l va dir -fill meu! damunt de Hija de María un (**Joan Baptista Mengual i Llull: Sanet i Negrals**)
- c. 2841;0;44,6,8 sumante! [(Se sent tocar)] Tom. Per amor de Déu, ves a **obrir a don Francisco** i fé'l entrar. [(Surt Tonina-Aina i un (**Josep Maria Tous i Maroto: Palma de Mallorca**)

També com en el període anterior, existeixen autors que comparteixen les dues reccions en la seua producció artística: Mercè Rodoreda (167a-a') i Josep Maria de Sagarra (167b-b')

- (167) a. 1158;0;302,2,4 lletra el nom del notari Riera a la placa de llautó. **L' obrí** una noieta esprimatxada, amb uns ulls molt grossos o que (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**) [*Mirall trencat*, 1974]
- a'. 214;0;29,26,5 ara arriba una altra senyora, veus? La Neus surt a **obrir- li** amb el paraigua vermell i es diuen coses i també (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**) [*La meva Cristina i altres contes*, 1967]
- b. 3361;0;526,3,2 penso que sia el d' enllà, amb Ganeló i Tebaldell, que **obrí Faenza** quan la gent dormia." Ens havíem tot just separat d' (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**) [*La Divina Comèdia. I, Infern*, 1947]
- b'. 3361;0;458,11,9 damnat aleshores s' abraona a la boca d' un altre, i **li obre**, i fa: "És aquest! Guaita'l, però no enraona. Bandejat, ell (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**) [*La Divina Comèdia. I, Infern*, 1947]

2.2.3.3.2. Anàlisi dels resultats

Quant al verb *obrir*, hem obtingut les següents dades:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	10	6
	usos sense pronom	1	3
DA	amb pronom	12	5
	usos preposicionals		3
A	usos preposicionals	15*	
lemes analitzats		4.777	6.098

Així en el primer bloc cronològic d'estudi tenim un total d'onze exemples que regeixen CD (154), un dels quals, amb el complement sense pronominalitzar, dotze que regeixen CI (155) i quinze amb caràcter ambigu (156). En el període que va de 1933 a 1988, tenim un total de nou lemes que regeixen acusatiu (162), tres d'ells amb el complement sense pronominalitzar, i vuit que regeixen CI (163), dels quals tres exemples més són introduïts per la preposició *a* (164).

A partir de les dades anteriors, observem que al llarg de tot el període analitzat la vacil·lació en la recció ha estat present. El règim acusatiu s'ha mantingut estable al llarg dels anys i s'ha consolidat clarament (23,99%), mentre que el règim datiu també ha incrementat el seu ús (15,48%), tot invertint-se la tendència manifestada en el primer període analitzat. Els casos ambigus han desaparegut, atès que s'ha afegit als datius preposicionals. Amb aquesta informació, podríem pensar que els literats tendesquen a emprar més l'acusatiu que no pas el datiu en el segon període. Tanmateix, en el primer si comptabilitzem datius i ambigus la tendència s'inverteix, ja que superen els acusatius.

1r període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	11	28,95%	0,23%
DATIU	12	31,58%	0,25%
AMBIGUS	15	39,47%	0,31%

2n període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	9	52,94%	0,15%
DATIU	8	47,06%	0,13%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

Dialectalment, observem que la gran majoria dels lemes que regeixen acusatiu, tret de pocs casos, pertanyen a escriptors nascuts a poblacions del català central. Altrament, segons s'avança en el temps, els lemes que regeixen datiu, a més de reduir-se quantitativament, s'han concentrat a poblacions dels català central, quan en el període anterior ho feien, en més de la meitat dels casos, a les zones de repoblació (València o Illes), tot i que encara està molt diversificat: dos lemes al valencià i un al mallorquí. Per la qual cosa, tampoc la recció no està consolidada geogràficament.

Amb els resultats descrits anteriorment, podem concloure, d'una banda, que la vacil·lació és ben present i, d'una altra, que, segons avança el temps, el règim acusatiu sembla consolidar-se.

2.2.3.4. Verb *respondre*

2.2.3.4.1. Descripció dels usos

En el verb *respondre*³⁹, els usos que podem destacar són els següents:

1) Període 1833-1932

a) Casos que regeixen acusatiu:

En aquest cas, tots els exemples recollits no tenen pronom (168):

- (168) a. 2982;0;312,17,4 qué es lo que 's projecta de part del poble? Anava aquí á **respóndrer Guillemet**, quant, á la porta del passadís, aparegué (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)
- b. 2982;0;350,34,4 no acabada, sobre tot en tal lloch, així que, lluny de **respóndrer ningú**, regná un moment de silenci. -Qué fem? preguntá (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)
- c. 2982;0;63,36,3 la Mare!... Jo vull la Mare! deya, mes esclamant que **responent Blanqueta**, casi sanglotant de la fortalesa del plor, y (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu:

- (169) a. 102;0;94,9,8 li trencà la paraula. Els sanglots de tots els fills **li respongueren** a la una i algunes mans s'allargaren trèmulament, (**Caterina Albert: l'Escala**)
- b. 103;0;63,6,5 esguardaren. I endevinant la frisança del Viatger, varen **respondre-li**: -Parleu, si us plau. Parleu-nos de casa vostra. (**Agustí calvet: Sant Feliu de Guíxols**)⁴⁰

³⁹ RESPONDRE: v. tr. Algú, adreçar a qui li ha adreçat una pregunta, una qüestió o una acusació, a qui el crida, li truca, etc., (paraules, senyals, que satisfan la seva pregunta, etc., que hi tenen relació), contestar. *M'ho han preguntat a mi, i no sé què respondre*. DIEC (1995: 1588).

⁴⁰ Aquest tipus d'exemple on s'introdueix un estil directe, tot i que es podria considerar l'estil directe com la complementació (CD) de *respondre*, a causa de la pausa que marca aquest estil, en principi, el tractarem com un cas similar a l'elisió de CD. Per tant, tots els casos similars a aquests els considerarem així.

- c. 110;0;136,7,4 encara quan se plantava davant del alumne que **li anava responent** a gust. El pobre home sentia, llavors, tot el goig del (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)
- d. 113;0;16,20,9 comportament; i jo, posant-me de part dels gossos, solia **respondre-li**: -Desenganyeu-vos, Pellini: un gos no pot pas (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)
- e. 115;0;154,17,9 com si no s' hagués adonat del to sec amb que **se li havia respost**, agafà la noia per ambdós braços, i quasi obligant-la a (**Dolors Monserdà: Barcelona**)

c) Casos ambigus:

- (170) a. 139;0;34,20,9 una dona elegant pren una estranya vivor de mirada i **respon al seu interlocutor** d'una manera llunyana. El gall és (**Josep Carner: Barcelona-Brusel·les**)
- b. 184;0;245,31,1 que sí o que no amb la mirada. Tu també ets Bajalta.**Respon a l'hereu** de la Serra Cavallera.- I tant va sacsejar-lo (**Pere Corominas: Barcelona-Buenos Aires**)
- c. 218;0;66,10,4 carrers, tot ballant al so d' un tamborí? En Peret no **respon a la Gegantessa**. Està sufocat; li passa com a En Tom; que (**Lola Anglada: Barcelona-Tiana**)
- d. 2721;0;73,13,5 que no us perteneix. Baró. Eudalt, ¿y si no volgués **respondre al jutje**? Eudalt. Fòra, escudat en que jo no haig de (**Conrad Roure: Barcelona**)
- e. 3005;0;28,28,1 á l' altre y seguint ab sa vista la del seu nebot, va **respondre al capellá**: -Bè, bè. Mossen March un xich desayrat y (**Francesc Pelagi Briz: Barcelona**)

d) Distribució dialectal:

Dialectalment, els tres exemples d'acusatiu seleccionats pertanyen a un autor nascut a Reus i que empra el dialecte central (168) en els seus escrits. El datiu (169), tanmateix, és utilitzat per escriptors nascuts a poblacions de tot el domini lingüístic, sobretot al català central. Així, localitzem lemes en datiu a poblacions com: Palma de Mallorca, Campanet, Pollença, Alaró, Felanitx (171); València, Sueca (172); Ceret, Prats de Molló, Perpinyà (173); Lleida i Sant Carles de la Ràpita (174):

- (171) a. 2458;0;104,2,5 bona peça!... Hala! a fer via! -un dels barquers **li responia**;- que, el llum de l'alta nit per veure remuntâ, ran de (**Maria Antònia Salvà: Palma de Mallorca-Llucmajor**)
- b. 2670;0;320,7,3 se dins de l' urna amb un brúit d' ossos vells. No **li respon** dona Almodis que ja fa segles que entre ells hi jau, (**Llorenç Riber i Campins: Campanet**)
- c. 2940;0;106,8,3 treyentse la barretina per respecte al Conseller, **li respon**, gojós y satisfet:)] La meva filla! Teló ràpit (**Ramon Picó i Campamar: Pollença-Barcelona**)
- d. 3018;0;14,1,1 so puñy estret un parey de vegades, y vejent que ningú **li respòn** se pòsa à mirá tots els balcon y finestres de la casa, (**Pere d'Alcàntera Penya i Nicolau: Mallorca?**)
- e. 3043;0;228,1,7 una rosa blanca com la neu. Y son pare somrient **li va respondre**: -La te duré. Adeu filles, qu'Ell vos quart y a (**Joan Rosselló i Crespí: Alaró-Palma de Mallorca**)
- (172) a. 177;0;179,22,7 diu: Oh, quin defalliment! -Filla de la meva vida! -**li respon** des de la seva cadira la dona del mocadoret blau. El seu (**Ernest Martínez Ferrando: València**)
- b. 3028;0;109,32,4 més conversa, casi amb les llàgrimes als ulls, **li respon**: -Rosari: Jo li ho demanaré al rabadà. Sempre seré al teu (**Francesc Puig-Espert: València-Asnières Sur-Seine, Illa de França**)
- c. 3133;0;30,12,1 falsa, de pebre- negre, y de salsa ompligali el estofado, **responent li** de-contado pel canutét... de fér calsa. Tomasa. ¿Y (**Josep Bernat i Baldoví: Sueca**)
- d. 3196;0;22,32,5 Del prèu de ses feynes algo descontent; Y éll **li va respòndrer**: -¡Feu lo que vullgáu!- Llavors, sense pèrdre temps, (**Carmel Navarro i Llombart: València**)
- e. 3288;0;37,12,6 prop d' ella, no fugia, però s' enfosquia en la faena, **responent-** li casi sinse mirar-lo. Ell, fet un tarroç, ni sabia (**Bernat Morales Sanmartín: València**)

- (173) a. 2624;0;31,11,3 l' aurora ens espera". -"Fill, que Déu te guia," ja **li respon** Ella. Té el mantell morat i vermella faixa, barretina al (**Carles Grandó: Perpinyà**)
- b. 3075;0;106,5,7 está b6? ;lo jovent ha de menjar!... mes ell, apenas **li responia**. Los dias de mal temps se 'n anava ab en Joan á passar (**Carles Bosch de la Trinzeria: Prats de Moll6-La Jonquera**)
- c. 3109;0;106,12,4 li va demanar de li dir la pregaria, la pastoreta **li va responre**: -May, ningú me l'ha ensenyada. -Y donchs com ho fas (**Esteve Caseponce: Ceret**)
- d. 3277;0;14,4,2 La formiga es m6lt ratera, Es aix6 son menor mal. **Li respon** d'esta manera: -"¿Que feyas al temps calent?"- -"¿Jo? (**Justí Pepratx: Ceret-Perpinyà**)
- (174) a. 133;0;121,15,2 què s' ho coneixia? I l' enterboliment de les idees no **li responia** sin6 vagament. És veritat que havia anat a una (**Alexandre Planas: Lleida-Banyuls**)
- b. 182;0;68,8,3 mormola unes oracions. Unes padrines encaputxades **li responen** amb un bleix sibilant que s'escampa per les voltes (**Joan Santamaria i Munné: Lleida-Barcelona**)
- c. 183;0;141,19,7 doncs. Que vingui el vostre nebot i farem tractes -**li responc**, tallant-li a mig aire el ditirambe. L'Eudalt, un miny6 (**Joan Santamaria i Munné: Lleida-Barcelona**)
- d. 2659;0;116,25,4 s' acompanya d' un jovincel miny6: -Aon van?- L' altre **li resp6n**: -Vaig a mostrar an aquet bergant, per a que'n hegui (**Joan Santamaria i Munné: Lleida-Barcelona**)
- e. 229;0;156,27,10 Va tornar- la cridar i ara la veu li tremolava. No **li va respondre** tampoc. Venia embriagat. Va aixecar-se i s'acostava... (**Sebastià Juan Arb6: Sant Carles de la Ràpita**)

Mentre que els casos ambigus, són localitzats, a més del català central (170), al rossellonés (175a-c) i al valencià (175d):

- (175) a. 3053;0;100,7,1 Axis Jepté cuan per Deu, Fou jutge del poble Hebreu, **Respon al Rey Amonita**, Que ab una ra6 mol petita, Estaba fenli (**Tomàs Junoy: Alp-Any6s**)

- b. 3075;0;120,16,8 que convocá á Figueras pera participals son intent, **responent á molts** que li deyan: ¡home! D. Marsal, no fassi (**Carles Bosch de la Trinxeria: Prats de Molló-La Jonquera**)
- c. 3109;0;130,12,6 alzar una espatlla com aquell qui diu: Deixa m' estar, y **responent a Nostre Senyor** li va demanar: -Doneu-mé, per segun (**Esteve Caseponce: Ceret**)
- d. 3341;0;27,29,3 Bramant com éll també 'l diable cornút **A Llucifer respòn**: -"A dirte lo que pasa así he vengút." -"Parla, puix, li (**Benet Altet: València**)

Resulta curiós que l'únic autor que fa servir l'acusatiu, també emprà el datiu i la preposició *a* per introduir el complement animat en la mateixa obra (176):

- (176) a. 2982;0;446,22,7 mirant fit á fit á Joan Fivaller, y allargantli la ma, **li respongué**, com despedintse: - Descuydau, rey de Barcelona, que (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona** [*La orfaneta de Menargues ó Catalunya agonisant*, 1862])
- b. 2982;0;63,36,3 la Mare!... Jo vull la Mare! deya, mes esclamant que **responent Blanqueta**, casi sanglotant de la fortalesa del plor, y (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**) [*La orfaneta de Menargues ó Catalunya agonisant*, 1862])
- c. 2982;0;43,3,7 pronunciat. -Un oficial, (continué lo governador, y **responent al Rey**,) un dels caps, que, com veheu per sa (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**) [*La orfaneta de Menargues ó Catalunya agonisant*, 1862])

Altrament, el llistat d'escriptors que comparteixen el règim datiu amb el clíctic i amb la preposició *a*, és molt més extens: Marià Manent, Josep Carner, Frederic Clascar, Pere Corominas, Lola Anglada, Antoni de Bofarull, Narcís Oller, Jacint Verdaguer, Martí Genís, Francesc Pelagi Briz, Josep Berga, Carles Bosch de la Trinxeria, Paul Bergue, Esteve Caseponce, Benet Altet i Josep-Melcior Prat (177):

- (177) a. 129;0;138,38,4 -On ets, Peu petit? -crijà Bagheera. La veu de Mowgli **li respongué** a uns quaranta metres cap a la dreta. -Hum! -digué la (**Marià Manent: Barcelona**) [*El llibre de la jungla*, I, 1920])

- a'. 129;0;149,33,2 i allí romania ell amb el pit tot ple del desig de **respondre a Mor**, però esclatant només en petits sanglots (**Marià Manent: Barcelona**) [*El llibre de la jungla*, I, 1920]
- b. 147;0;108,10,3 Esaú son fill major i li diu: -Fill meu. -Vetme aquí, **li respòn**. Diu: -Ja veus que só vell i no sé jo el dia del meu (**Frederic Clascar: Santa Coloma de Farners**) [*El Gènesi*, 1914]
- b'. 147;0;175,24,1 jo he oït dir de tu que ous tu un somni i l' interpretes. **Respòn Josep al Faraó**, dient: -No jo, Deu és qui, a salut del (**Frederic Clascar: Santa Coloma de Farners**) [*El Gènesi*, 1914]
- c. 3000;0;138,2,6 costum d' aquella mare, sempre dolsíssima ab son fill, **li respongué** ab sequedat que nó, que no l'importunés, y ab tot y (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**) [*Pilar Prim*, 1906]
- c'. 3000;0;233,5,1 aquella embestida reprimida, allà a la porta, no **responía al delatador** defalliment d'ella? ¿Donchs de què naxía, (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**) [*Pilar Prim*, 1906]

2) Període 1933-1988

Pel que fa al segon període cronològic (1933-1988) tot seguit exposem una mostra dels casos trobats:

a) Casos que regeixen acusatiu:

Aportem tant exemples amb el pronom (178a-b) com sense (178c):

- (178) a. 17;0;161,20,3 gent des de la catàstrofe colonial, i Ortega y Gasset, en **respondre-la**, hi donava un sentit en aparença negatiu -la (**Jaume Vicens Vives: Girona-Lió**)
- b. 3256;0;120,25,11 de la Cartoixa de Parma. Ho va dir somrient i **el van respondre** amb somriures. Llampegava damunt les muntanyes d'un (**Vicenç Villatoro: Terrassa**)
- c. 381;0;67,22,6 que en el fons és un militarista?" - "Cada poble **-venia a respondre Lord Cecil-** s'ha d'esforçar a donar-se els (**Ferran Soldevila: Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu:

Com en el règim anterior oferim una mostra de lemes amb pronom (179) i sense

(180):

- (179) a. 105;0;23,15,8 seu amic li pregunta: "___¿Qué viste? ___Mi muerte vi.", **li respon**. Aquest plantejament de l'acció -de l'acció amorosa en (**Josep Palau i Fabre: Barcelona**)
- b. 171;0;165,20,5 I l' altre **li respon**, amb una profunda convicció, impertinent, gairebé (**Josep Pla: Palafrugell**)
- c. 196;0;93,12,5 Un altre afirma: "Vós supereu Ciceró"; i hom **li respon**: "Vós sou més savi que Plató." A voltes fins es busquen (**Jaume Medina i Casanovas: Vic**)
- d. 234;0;38,5,8 assenyala el grandàs. -Vejam si et rentaré la cara! -**li respon** aquest amb mal urc. -Sempre t'ho endrapes tu! -fa el (**Lola Anglada: Barcelona-Tiana**)
- e. 235;0;138,24,2 (Quina manera més estranya de començar l' ofensiva.) **Vaig respondre-** li: -Marxar, d'on? -Marxar... de Xauen. -De Xauen? (**Aurora Bertrana: Girona**)
- (180) a. 2860;0;117,4,5 cremar en la meva carn i en la seva. -Avui, no vinc -**vaig respondre al meu padrí** en preguntar-me si l'acompanyava al club. (**Xavier Benguerel: Barcelona**)
- b. 2922;0;106,1,1 a l' aguait... Què hi dius? Eh? [(Samsó s' ha adormit i **respon a Nel** amb roncs i esbufecs. Nel s'alça i va a la (**Joan Oliver: Sabadell**)
- c. 3222;0;29,1,1 Només li diré que, en una ocasió, qui va haver de **respondre a la policia** fou ell, mentre jo era a l'ambulatori ple (**Pere Calders: Barcelona**)
- d. 55;0;430,39,5 deus saber alguna cosa, d' això...". - Què et diré? -**vaig respondre al meu amic-**. No se m'ha ocorregut pensar que Mistral (**Joan Puig i Ferrerter :la Selva del Camp**)
- e. 67;0;398,3,5 ho observa i amb els ulls la caça va seguint, i, commòs, **respon a Eva**: "Oh Eva, algun trasbals se'ns aproxima, i ja ens (**Josep Maria Boix i Selva: Barcelona**)

c) Distribució dialectal:

Dialectalment, en aquest segon bloc cronològic, en el cas acusatiu, es manté gairebé el mateix nombre de lemes que en el període anterior amb la mateixa procedència geogràfica: el català central (178). Quant al datiu, tampoc no hem observat variació respecte de l'època anterior. Els lemes amb CI pronominal procedeixen d'arreu del domini, amb preferència pel català central, encara que els casos d'autors valencians (Enric Soler, Josep Lozano, Enric Valor, Martí Domínguez, Empar de Lanuza, Joan Baptista Mengual, Josep Lluís Seguí, Josep Lluís Sirera i Ferran Torrent) (182) i mallorquins (Llorenç Villalonga, Gabriel Janer, Jaume Vidal, Blai Bonet, Joan Pons, Baltasar Porcel, Guillem Colom, Miquel Àngel Riera, Joan Castelló i Josep Melià) (181) suposen un bon percentatge del total. A més, també empren el datiu altres escriptors dels nord-occidental (Joan Santamaria i Munné, Jesús Moncada i Manuel de Pedrolo) (183a-c), tortosí (Sebastià Juan Arbó) (183d) o el rossellonés (Joan Amade i Antoni Cayrol) (184), però en una quantitat molt mins. Crida l'atenció la reducció del cinquanta per cent dels exemples que regeixen datiu, en termes absoluts, en relació al període anterior, tot i que si comparem la freqüència relativa, fins i tot ha s'ha incrementat.

- (181) a. 1160;0;270,10,2 Damunt una alzina un ocell entonava notes voluptuoses. **Li responien**, de lluny, d'un altre arbre. Flors, abelles i ocells, (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)
- b. 1217;0;141,20,6 foren a prop, els preguntà: "Qui va?", i, mentre **li responien**: "Amics", li tiraren amb l'arcabús, que el ferí i (**Gabriel Janer Manila: Algaida**)
- c. 1243;0;43,2,5 seus escuders i als seus cavallers, i un d' aquest **li va respondre**: -Madona, el vostre marit i senyor ha mort el senyor (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)
- d. 1284;0;197,22,8 perquè li semblà que no era de marca. La Maria no **li respongué**. Se'n tornà al taulell i, en veure-la caminar i mirar- (**Blai Bonet: Santanyí**)
- e. 3027;0;116,24,5 li ensigno d' amidar- le- hi per damunt sa closca, **li respongué**: -¿Sabeu nadar? -No -digué es di- moni-. ¿I d'això, ara, (**Joan Castelló i Guasch: Palma de Mallorca**)

- (182) a. 1286;0;152,11,6 li en quina funció recordava haver guanyat més, **li va respondre**: "Quan els funerals d'En Tomàs Bru, que vaig anar a (**Enric Soler i Godes: Castelló de la Plana**)
- b. 2606;0;123,10,6 tal d' arreplegar aquella missiva, i mentre la prenia, **li respongué** així: -Senyor virrei, us besem les mans per la mercé (**Josep Lozano Lerma: Alginet**)
- c. 2632;0;29,27,5 seu pessimisme: -Ja veurem què ha trammat! Albert no **li va respondre** ni amb un gest, perquè començava la lectura. Dona (**Enric Valor: Castalla-València**)
- d. 3067;0;26,8,9 d' ensinistrar...? Aquell, mirant-lo de dalt a baix, **li respongué**: -És molt intel·ligent, si vosté sabés l'habilitat que (**Empar de Lanuza: València**)
- e. 3158;0;76,25,5 una campana -em felicità Poli, però el panteix m' impedí **respondre- li**. Montoro vingué fins el meu racó i em féu unes (**Ferran Torrent: Sedaví**)
- (183) a. 178;0;180,12,5 goig per tal de munyir-la de seguida. -Tant se val **-li responc** agraït-. La que a vós us sembli millor. Per més que, (**Joan Santamaria i Munné: Lleida-Barcelona**)
- b. 3289;0;298,4,8 gent, però el vell Nelson s' adonava que el record no **li responia** amb precisió. Tanta runa acabava per confondre'l. La (**Jesús Moncada: Mequinensa [Baix Cinca]**)
- c. 5;0;126,21,1 als picaportes que exhibeixen un número, però només **li responen** els ressons de les habitacions buides i el silenci (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)
- d. 2;0;173,28,1 la seva vida. Maria Àgueda, a despit de tot, no sabé **respondre- li**. Ell es retirà. Aquell dia, ni a dinar ni a sopar (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)
- (184) a. 2731;0;184,14,2 qué tant remenes La punta del nas?" - "Senyora ma mare, **Li respon** aquet, Qué teniu, vos, are, Amb vostre destret?" "No pert (**Joan Amade: rossellonés**)
- b. 1282;0;35,28,11 i amargants, que ni les nogues verdes d' un noguer, **li responia** tot xormollant: -Sí, que és veritat! Cert i veritat, (**Antoni Cayrol: Sallagosa**)

Respecte dels casos de datiu preposicional, només en localitzem, a més del central (180), un pocs al valencià:

- (185) a. 2595;0;194,35,2 europeïisme vigorós dels qui Fuster anomenava almogàvers, **responent a l'objector**. Pense que Europa continua encara sent (**Josep Vicent Marqués: València**)
- b. 56;0;39,22,9 té, naturalment, el permís de l' autoritat. La dolçaina **respon al cantador**. La cobla, entonada amb veu prima, atiplada, (**Carles Salvador: València-Benimaclet**)

A més, l'índex de casos ambigus també s'ha reduït totalment, prova del pes de la normativització, tot i que un dels autors, Vicenç Villatoro, empra també el datiu junt a l'acusatiu en la mateixa obra, *País d'Itàlia* (186):

- (186) a. 3256;0;11,13,11 novel·la de Pavese. L' Octavi s' adonà del silenci que **li responia**, va escurçar la passa i es va deixar atrapar per un (**Vicenç Villatoro: Terrassa**) [*País d'Itàlia*, 1984]
- b. 3256;0;120,25,11 de la Cartoixa de Parma. Ho va dir somrient i **el van respondre** amb somriures. Llampegava damunt les muntanyes d'un (**Vicenç Villatoro: Terrassa**) [*País d'Itàlia*, 1984]

2.2.3.4.2. Anàlisi dels resultats

Podem resumir les dades obtingudes de l'anàlisi en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	0	2
	usos sense pronom	3	1
DA	amb pronom	743* ⁴¹	312*
	usos preposicionals		12
A	usos preposicionals	33*	
lemes analitzats		4.921	3.448

⁴¹ Sens dubte, la gran quantitat d'exemples respon a la natura del verb: DICCENDI.

En el primer estadi temporal, quant a l'acusatiu, hem recollit tres casos (168), set-cents quaranta-tres lemes de datiu (169) i trenta-tres d'ambigus (170). Pel que fa al segon període cronològic (1933-1988), hem trobat tres casos acusatius (178), mentre que els datius sumen tres-cents dotze exemples, amb pronom (179) i dotze més amb estructura preposicional (180).

Quant al verb *respondre*, els resultats obtinguts indiquen que el règim d'aquest verb és el datiu, tant en una època com en l'altra. Es pot observar una certa estabilitat en les reccions analitzades, segons com avança la línia temporal. Els casos acusatius es mantenen en els mateixos percentatges i el datiu es consolida un poc més (3,70%), prova inequívoca de l'ús dels parlants. Les possibles ambigüitats desapareixen amb els anys, tot i que es manté una gran quantitat de lletraferits que combinen tant el clíctic *li* amb el datiu preposicional per introduir el complement animat. Si en la primera època, esmentàvem autors de tot el domini (Marià Manent, Josep Carner, Frederic Clascar, Pere Corominas, Lola Anglada, Antoni de Bofarull, Narcís Oller, Jacint Verdaguer, Martí Genís, Francesc Pelagi Briz, Josep Berga, Carles Bosch de la Trinxeria, Paul Bergue, Esteve Caseponce, Benet Altet i Josep-Melcior Prat...) en la segona, es concentren, sobretot, en el dialecte central (Xavier Benguerel, Pere Calders, Ramon Vinyes, Joan Puig, Josep Maria Boix).

En l'àmbit dialectal, el pas dels anys no ha suposat cap canvi dialectal: l'acusatiu és emprat per autors nascuts a poblacions del català central, i el datiu per escriptors de tot el domini lingüístic, però sobretot, igual com l'acusatiu, del català central.

	1r període			2n període			
	fa	fr1	fr2	fa	fr1	fr2	
ACUSATIU	3	0,39%	0,06%	ACUSATIU	3	0,92%	0,09%
DATIU	743	95,38%	15,10%	DATIU	324	99,08%	9,40%
AMBIGUS	33	4,24%	0,67%	AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

Davant la superioritat de casos que regeixen datiu, no dubtem a afirmar que la recció d'aquest verb és la dativa.

2.2.4. El DIEC preveu el model B, però no l'A

En aquest grup, el DIEC només preveu el model B amb un sol complement, però resol de forma diferent els dos verbs estudiats: *encertar* i *telefonar*. D'una banda, en el verb *encertar*, el DIEC es decanta per una solució transitiva, amb acusatiu, per tant; i d'una altra, en el verb *telefonar*, opta per un ús intransitiu, això és, regeix datiu. Observem que, si partim del model A amb dos complements, la possible solució dativa en el model B seria la conservadora i la solució acusativa la innovadora.

Model A

a) Li vaig encertar la pilota sense voler

Model B

a) Si vols guanyar el premi, encerta-li

b) La llebre ens va passar a deu passes; tots dos li vam tirar i no la vam encertar

Model A

a) Li vaig telefonar la notícia ahir mateix

Model B

a) Quan vinga, telefona-li

b) Quan vinga telefona'l

En el nostre estudi mirarem d'esbrinar com resol cada verb i si es produeixen discrepàncies respecte al DIEC.

2.2.4.1. Verb *encertar*

2.2.4.1.1. Descripció dels usos

Del verb *encertar*⁴² solament ens interessa la segona accepció de la seua entrada, la que es refereix a ‘fer o tocar el blanc’. El resultat de la nostra anàlisi ens permet d’il·lustrar els exemples següents:

1) Període 1833-1932

En aquest període només hem trobat exemples amb acusatiu i ambigus:

a) Casos que regeixen acusatiu:

Ara presentem tant lemes amb el pronom (187a) com sense (187b-c):

- (187) a. 136;0;62,13,13 darrera quan ella eixí, però per una mica mica no **la va encertar**. Alícia va agafar la criatura amb alguna dificultat, (Josep Carner: **Barcelona-Brussel·les**)
- b. 164;0;111,31,1 i enveja d' en Cassanella, tirador d' estocada que només **encertava els conills**. XII En Reixac, pel setembre, descobrí una (Prudenci Bertrana: **Tordera-Barcelona**)
- c. 2644;0;116,26,7 punxents a la turba: i Ulisses, barrejador de ciutats, **va encertar Euridamas**, Telèmac a Amfi-medont, i el porquerol a (Carles Riba: **Barcelona**)

b) Casos ambigus:

- (188) a. 2702;0;54,3,1 no s' hi pensa gens: bo y d' esma, apunta bé 'l peu y, **encertant al Dick** pel mig del ventre, 'l llença com una bala (Narcís Oller: **Valls-Barcelona**)

⁴² ENCERTAR: v. tr. Fer bé (una cosa), fer-la adequadament. *Avui sí que ha encertat el rostit.* | Tocar (algú o alguna cosa) disparant-li un tret, llançant-li un objecte, etc. *La llebre ens va passar a deu passes; tots dos li vam tirar i no la vam encertar.* DIEC (1995: 701).

c) Distribució dialectal:

Dialectalment, tant els casos que regeixen acusatiu com els ambigus pertanyen majoritàriament, en un noranta-cinc per cent, a escriptors nascuts a poblacions que empren el català central (187-188). La resta pertany a un escriptor de Perpinyà: (189):

- (189) a. 2624;0;91,17,3 qui espicassa un gra, aquella o bé aquesta, qui **l' encertarà** el meló ensucrat, les peres macades? Suspesem l'arpat (**Carles Grandó: Perpinyà**)

2) Període 1933-1988

a) Casos que regeixen acusatiu:

Quant al període comprés entre el 1933 i el 1988, detectem vuit lemes que regeixen acusatiu (190). Volem destacar el primer exemple de l'apartat perquè presenta l'estructura CD + CD per analogia amb els possessius, ja que demostra que, fins i tot, amb el complement directe present, hom ha pronominalitzat amb acusatiu i no amb datiu com seria d'esperar (190a).

- (190) a. 237;0;306,12,11 tal bellesa. -Oh! en tinc, no hi ha dubte, i **el** podrien **encertar una punyalada** o bé **un tret** - digué Estel·la;- i, és (**Josep Carner: Barcelona**) [**cas significatiu de cd+cd per analogia amb els possessius**]
- b. 2773;0;33,10,13 no se sap com ni amb quina força, i d' un cop de roc **encerta Etèocles**. Llavors els escamots van arrencar a córrer, (**Josep Maria Muñoz i Pujol: Barcelona**)
- c. 2910;0;87,2,8 [(L' engrapa.)] Et tremola el pols, estàs ben cuit, no **l' encertaràs** pas, el xèrif! James: Haig de fer-ho, Cooper, si jo (**Jordi Teixidor: Barcelona**)
- d. 3151;0;376,29,5 que a ningú s' ha acudit de tirar- hi: ara sabré si **l' encerto**, i que Apol·lo me'n doni la glòria. Diu i engega llavors (**Carles Riba: Barcelona**)
- e. 432;0;112,2,1 van bufar amb força per l' altre cantó. D' aquesta manera **encertaven ocells i moixons** a desdir. Però, quan l'ocell anava a (**Lluís Ferran de Pol: Arenys de Mar**)

b) Distribució dialectal:

En aquest segon període analitzat, des d'un punt de vista de l'origen geogràfic, hi ha plena coincidència amb els resultats obtinguts en el primer període, ja que els lemes que regeixen acusatiu pertanyen a escriptors del català central (190), fins i tot coincidents, com Josep Carner. A més, dialectalment, detectem que dos escriptors nascuts a poblacions del dialecte nord-occidental, també fan servir el règim acusatiu (191):

- (191) a. 2866;0;200,43,6 jo? Me li oferiré i... Hugo. -Gràcies, però no l' **encertaries**. Ho faré jo. Jessica. -Però per què el vols matar? (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)
- b. 8;0;99,26,9 ulls, disparà de nou contra l' animal. Ara sí, l' **havia encertada**. Canela féu encara un esforç; aconseguí encara alçar- (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

Igual com en el període precedent, tampoc no existeix cap autor que utilitze indistintament les dues reccions alhora, prova que demostra la consolidació del règim d'aquest verb.

2.2.4.1.2. Anàlisi dels resultats

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	3	5
	usos sense pronom	3	3
DA	amb pronom	0	0
	usos preposicionals		0
A	usos preposicionals	1	
lemes analitzats		182	397

En el primer bloc temporal, hem seleccionat sis acusatius (187) i un cas d'ambigües (188), mentre que en el període que abraça els anys 1933-1988 solament hem trobat lemes amb acusatiu (190).

Les nostres anàlisis assenyalen que el règim d'aquest infinitiu és l'acusatiu al llarg dels dos períodes analitzats, tot reforçat per la manca d'ambigüitats i de vacil·lació amb el datiu. Així ho confirma l'augment del 14,29% segons avancem en el temps en el règim acusatiu, propiciat per la disminució del mateix percentatge del casos ambigus.

1r període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	6	85,71%	3,30%
DATIU	0	0,00%	0,00%
AMBIGUS	1	14,29%	0,55%

2n període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	8	100,00%	2,02%
DATIU	0	0,00%	0,00%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

Geogràficament, quasi el cent per cent dels casos descrits pertanyen a literats nascuts/des a poblacions que empren el català central.

2.2.4.2. Verb *telefonar*

2.2.4.2.1. Descripció dels usos

Pel que fa al verb *telefonar*⁴³, el buidatge del corpus ens ha permès d'obtenir la classificació següent:

1) Període 1833-1932

En el primer període temporal, podem trobar exemples en acusatiu, en datiu i ambigu:

a) Casos que regeixen acusatiu:

- (192) a. 170;0;209,5,5 terra. Era un bon símptoma. Si l' article era polític, **el telefonava** al senyor Ventosa, que llavors era una mena de (**Josep Pla: Palafrugell**)

b) Casos que regeixen datiu:

- (193) a. 137;0;27,8,10 dirà: "es fora pero ja vindrà quant arribi", i "**li vaig a telefonar**, que es a una consulta", i vos hi aneu després. En el (**Pompeu Gener: Barcelona**)
- b. 155;0;207,6,6 tampoc el que va sentir Arnau aquella tarda quan **van telefonar- li** del Coq d'Or que Ramona els feia dir que no (**Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile**)
- c. 2965;0;16,42,5 De debó, sense compliment. Elvira. Gràcies. **Vaig a telefonar- li**, doncs. Ell i la María-Lluïsa vindrán a pujar (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)
- d. 39;1;175,30,3 era al Liceu sopant com totes les nits. Frederic **li telefonà** i Bobby va comparèixer. Frederic estava acorralat i no (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

⁴³ TELEFONAR: v. *intr.* Establir comunicació telefònica amb algú o amb algun indret. *He telefonat al meu germà. Van telefonar a París.* || v. *tr.* Dir per telèfon. *Telefonar una notícia.* | ABS. Parlar per telèfon. *S'ha passat el dia telefonant.* DIEC (1995: 1745).

c) Casos ambigus:

- (194) a. 131;0;20,26,4 per guanyar temps, respon lentament: - El millor serà **telefonar a l'Alcaldia** anunciant la nostra immediata visita. I (**Josep Maria López Picó: Barcelona**)
- b. 142;0;30,13,3 creus. Detingueren el Sànchez. El posaren incommunicat, **es telefonà a la Delegació Central**. Es telegrafiaà a Madrid. A les (**Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile**) [locatiu: vegeu § 1.4.1.3]
- c. 155;0;180,21,1 gairebé de seguida es va decidir a seguir el costum de **telefonar al Coq d'Or**, imaginant-se, ja compadit per endavant, (**Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile**) [locatiu: vegeu § 1.4.1.3]
- d. 3000;0;202,18,1 'm demana, que no hi so. ¡Ah! Que no 'm preparin sopar; **telefóna al "Círcol"** pera que m'envien cotxe a les set en punt.- (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**) [locatiu: vegeu § 1.4.1.3]

d) Distribució dialectal:

Dialectalment, tots els casos exposats anteriorment pertanyen a escriptors nascuts a Catalunya, ja que no hem localitzat cap lema d'autors/es valencians ni de mallorquins/es.

A més, un dels literats empra tant el CI pronominalitzat amb el clíctic com amb la preposició *a* en la mateixa obra literària (195):

- (195) a. 155;0;207,6,6 tampoc el que va sentir Arnau aquella tarda quan **van telefonar-li** del Coq d'Or que Ramona els feia dir que no (**Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile**) [*Una mena d'amor*, 1931]
- b. 155;0;180,21,1 gairebé de seguida es va decidir a seguir el costum de **telefonar al Coq d'Or**, imaginant-se, ja compadit per endavant, (**Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile**) [*Una mena d'amor*, 1931]

2) Període 1933-1988

En aquest període també hi ha mostres de vacil·lació:

a) Casos que regeixen acusatiu:

Aportem exemples tant amb el pronom (196) com amb el SN sense pronominalitzar (197):

- (196) a. 2846;0;28,56,1 lo entretingut mentre tu i jo parlàvem. Vaig a dir que **el telefonin!** Eulàlia [(en veure'l traspostat)]. Què tens? Serra Em (**Josep Roig i Raventós: Sitges-Barcelona**)
- b. 2893;0;16,21,3 Celsa. No li devien donar l' encàrrec. Narcisa. **Podem telefonar- la** a casa seva. Celsa. Això mateix. Margot. Fes-ho tu (**Josep Maria Millàs: Barcelona**)
- c. 3217;0;140,30,5 vos i de participar en la nostra conversa. **La puc telefonar** ara mateix i si és que no ha sopat li diré que ens (**Xavier Benguerel: Barcelona**)
- d. 3244;0;64,26,8 d' agafar el primer avió... He buscat el número i **l' he telefonat**... Pobre Josep! Ni als hospitals, ni a les comissaries (**Jaume Fuster: Barcelona**)
- (197) a. 240;0;16,18,10 pausa inhumana: -Ja no me 'n oblidó! Abans de sortir **vaig telefonar el doctor Terrassa** a base de vós. Va contestar: (**Joan Oliver: Sabadell**)
- b. 3209;0;73,12,7 mínim. A través de la dona del bar vaig saber que **havia telefonat el meu cunyat** dient que un home preguntava per mi, a (**Jordi Coca i Villalonga: Barcelona**)
- c. 424;0;198,18,7 algú em demana, aviseu-me. Si ve el pare, dieu-li que **telefono un amic**. Entesos? "Entesos. És providencial!; deu ser (**Miquel Llor: Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu:

Hem trobat tant casos amb pronom (198) com sense (199).

- (198) a. 3380;0;98,1,9 Lali No. Manu. Potser es refia massa... **Li vaig a telefonar**. [(Fa uns passos cap a la porta. Olímpia de seguida (**Carles Soldevila: Barcelona**)
- b. 382;0;252,26,2 tot el matí, del Jutjat de Palausordària, **havien intentat telefonar- li** reclamant la seva presència per a pujar-hi una (**Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile**)

- c. 435;0;297,31,4 diu que sí -en Picó entrava al dormitori-; **acabo de telefonar- li**. El de la brigada farà els ulls grossos... La (**Joan Sales: Barcelona**)
- d. 62;0;110,1,7 mateix, doctor Carreres. -Gràcies. En arribar a casa **li telefonaré**. Desitjaria que estiguéssim d'acord. A cadascú la (**Xavier Benguerel: Barcelona**)
- e. 623;0;768,18,3 pogués marxar a París. Afegí que si no me 'n sortia **li telefonés** immediatament. Seguint les indicacions de (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- (199) a. 1158;0;341,3,6 explicà que la senyora -la Sofia- li havia demanat que **telefonés al doctor Falguera** i quan arribà la senyora l' (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)
- b. 1326;0;113,18,3 ple d' aigua de vida. I jo em sento mort. LX Avui **he telefonat al doctor Guixeras** per dir-li que estic bé però que el (**Maria Aurèlia Capmany: Barcelona**)
- c. 2846;0;29,5,2 [(Prem el timbre.)] Minyona Mani, senyor Serra. Serra **Telefoni al senyor Romeu** que vingui tot seguit amb el doctor, (**Josep Roig i Raventós: Sitges-Barcelona**)
- d. 383;0;79,17,7 qui m' ha d' interrogar. I en tot cas, abans de tot, **vull telefonar als meus amics**, que potser estaran amb ànsia. L' (**Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile**)
- e. 436;0;169,12,2 telefonadores, s' ha de tenir molta paciència. -**He telefonat a la meva senyora**... Tot bé, normal... -digué el meu (**Josep Pla: Palafrugell**)

c) Distribució dialectal:

En aquest segon període, la immensa majoria de lemes que regeixen acusatiu, pertanyen a autors nascuts a poblacions de Catalunya (196-197). No obstant això i, a diferència de l'època precedent, aportem dos contextos d'escriptors no nascuts a poblacions catalanes on es fa servir l'esmentada forma. D'una banda, un pertany a un literat del nord-occidental (200a), i d'altra, a una lletraferida de Manacor: Maria Antònia Oliver (200b):

- (200) a. 1283;0;81,22,1 hi era, però, a còpia d' insistir molt li permeteren de **telefonar el director** de l'establiment. -És qüestió de vida o (**Josep Vallverdú: Lleida**)
- b. 3236;0;109,16,6 feien cara de felicitat... Des del despatx nou **vaig telefonar l'antiquària**. -Volia saber si ha esbrinat alguna cosa (**Maria-Antònia Oliver: Manacor**)

Quant al datiu amb pronom, dinou dels trenta-tres casos seleccionats han estat escrits per autors/es que es localitzen al català central (198). La resta corresponen a escriptors nascuts al País Valencià (onze) (201), a les Illes Balears (tres) (202) i a indrets del nord-occidental (203). Crida l'atenció com en aquest segon període el datiu s'universalitza a les zones de repoblació, quan en l'època anterior, no en localitzàvem cap.

- (201) a. 15;0;101,11,3 de certa simfonia -recorda 't- de Beethoven. Tu **li telefonaves** i quedàveu d'acord; a les quatre en el Goya, o si no (**Vicent Andrés Estellés: Burjassot**)
- b. 2889;0;201,11,10 No vull que tinguem un disgust. ¿Què et sembla si **li telefone** a Miravall? Emília s'hi mostrarà d'acord. En la saleta hi (**Martí Domínguez i Barberà: Algemesí**)
- c. 3255;0;119,4,9 es posà en contacte amb Pau. Era a mitja vesprada i **li telefonava** des del bany. -He fet instal·lar una clavilla per al (**Josep Lluís Seguí: València**)
- (202) a. 1324;0;53,15,8 Jo vaig anar al meu hotel, i l' endemà, de matí, **li vaig telefonar**. Li demanava perdó pel meu comportament de la nit (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)
- b. 3257;0;52,24,7 un amic ginecòleg que et pot facilitar les coses... **Puc telefonar- li** ara mateix... Però ets tu la que ho has de (**Carme Riera: Palma de Mallorca**)
- (203) a. 2957;0;24,22,4 Director Sí; a casa. Lida I com ho saps? Director **Li he telefonat** des de la comissaria. Lida Per què? Director Sé que (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

Respecte als datius introduïts per la preposició *a*, igual com el datiu pronominal, és emprat per autors/es nascuts a bona part del domini: Barcelona, Sitges, Palafrugell (199); Manacor, Andratx, Palma de Mallorca, Santanyí (204); Balaguer, Lleida, l'Aranyó (205); València, Sedaví... (206) sense que es decante per cap en concret. Prova d'açò ho demostra el fet que Josep Vallverdú empre tant el CD com la preposició *a* per introduir el complement animat (207).

- (204) a. 1324;0;40,32,1 part d' arrera, l' abraçava i ella es deixava fer. Vaig **telefonar als oncles**, dient que sopava fora i que passaria la (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)
- b. 1325;0;191,28,8 i... Van arribar i la dona l' abraçà, preocupada: **havien telefonat a Banyalbufar** i no era a la fonda; no sabien què (**Baltasar Porcel: Andratx**)
- c. 1328;0;135,26,1 veure? -A don Fulgenci, el senyor velllet, que tot seguit **telefonà a doña Carmen i al metge**, perquè em trobà molt (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)
- d. 210;0;98,3,2 llatí amb els dits s' amoroixeix les parpelles.)) Després **telefonaràs als amics**. Aquell dia no aniràs a la Universitat, ni (**Blai Bonet: Santanyí [Mallorca]**)
- e. 2930;0;125,1,5 'n penediré mai. ¿M' has de dir res més? Pil. Sí. Que **he telefonat an En Fernando Gay** dient-li que tu no aniries amb (**Martí Mayol i Moragues: Palma de Mallorca**)
- (205) a. 1244;0;116,11,11 de casa no n' hi hauria prou. ¿Podria demanar- ne a casa, **telefonar als fills** i dir-los que necessitava el sac d' (**Teresa Pàmies: Balaguer**)
- b. 1283;0;86,30,8 malferit. Així, des del primer telèfon públic que trobà **telefonà a la guàrdia urbana** donant detalls. Quan inquiriren qui (**Josep Vallverdú: Lleida**)
- c. 2866;0;206,32,5 molt tranquil·la, s' atansa a ells.] Jessica. -Per què no **telefoneu a Hoederer**? Slick. -A Hoederer? Jessica. -Us dirà què (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

- (206) a. 1242;0;169,4,6 ja està content i té la boca plena de saliva. Ja **ha telefonat a la Cubana**⁴⁴, i li han preparat una cosa especial, que (**Joan Francesc Mira i Casterà: València**)
- b. 239;0;222,14,3 Enric tota la nit. L'endemà, així que estigués desperta, **telefonaria a Lluís**, el metge, explicant-li el que havia (**Ernest Martínez Ferrando: València**)
- c. 2956;0;20,17,8 el pati! Amadeu Raquel: aquest home és perillós. Jo... **telefono a...** **Agustí** Deixi tranquil el telèfon! Vostè, senyor, a (**Antoni Santos i Antolí: València**)
- d. 3158;0;36,22,1 les planes a la seua taula i des d'allí mateix **vaig telefonar a l'advocada**, per dir-li que tindria una fotocòpia del (**Ferran Torrent: Sedaví**)
- (207) a. 1283;0;81,22,1 hi era, però, a còpia d'insistir molt li permeteren de **telefonar el director** de l'establiment. -És qüestió de vida o (**Josep Vallverdú: Lleida**) [*El venedor de peixos*, 1960]
- b. 1283;0;86,30,8 malferit. Així, des del primer telèfon públic que trobà **telefonà a la guàrdia urbana** donant detalls. Quan inquiriren qui (**Josep Vallverdú: Lleida**) [*El venedor de peixos*, 1960]

2.2.4.2.2. Anàlisi dels resultats

La classificació que hem dut a terme ens ha donat els resultats que il·lustra el quadre següent:

⁴⁴ possible locatiu: manca de cotext [vegeu § 1.4.1.3].

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	1	5
	usos sense pronom	0	4
DA	amb pronom	5	33*
	usos preposicionals		63*
A	usos preposicionals	5	
limes analitzats		24	351

En el primer període temporal, tenim un exemple que regeix acusatiu (192), cinc que ho fan en datiu (193), i cinc més són classificats com a ambigus (194). Del segon període cronològic, aportem nou exemples que regeixen acusatiu, dividits a parts iguals segons presenten el complement pronominalitzat (196) o sense (197); noranta-sis que ho fan en datiu⁴⁵ -trenta-tres amb pronom (198) i seixanta-nou preposicionals (199).

D'acord amb les dades presentades anteriorment, observem que durant tot l'estudi del corpus la vacil·lació és present de forma molt dispar, però constant, atès que, majoritàriament el règim del verb *telefonar* és datiu, tanmateix els casos acusatius suposen un nou per cent de cada època analitzada. Respecte dels casos ambigus, molts d'ells són classificats com a datius preposicionals en la segona època, fet aquest que explica el descens experimentat de més del quaranta per cent. Podem, per tant, afirmar que el règim datiu està consolidat, segons les nostres dades. Un altre afer és l'ús que en fan el parlants actualment, però d'això, ja en parlarem més endavant.

1r període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	1	9,09%	4,17%
DATIU	5	45,45%	20,83%
AMBIGUS	5	45,45%	20,83%

2n període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	9	8,57%	2,56%
DATIU	96	91,43%	27,35%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

En el primer bloc analitzat, no hi havia cap diferenciació dialectal, atès que tots els exemples presentats pertanyien a escriptors nascuts a Catalunya. En el segon període

cronològic, tanmateix, sí que es perfila la tendència per la qual el canvi de règim de datiu a acusatiu es dona en l'obra d'autors nascuts a poblacions de Catalunya, mentre el datiu s'ubica a les zones de repoblació, encara que presenta un ús força elevat en el dialecte central.

Davant d'aquests resultats pensem que el verb *telefonar* regeix datiu, tot i la tendència a l'ús acusatiu que confereixen actualment els mitjans de comunicació oral al Principat.

⁴⁵ Resulta ben significatiu l'augment de lemes que regeixen CI: de cinc hem passat a noranta-sis. Sens dubte, un reflex de la presència permanent i ben viva de l'aparell telefònic en la nostra societat.

2.3. Verbs amb un complement verbal

En aquesta classificació cal que agrupem els verbs segons els models següents [cf. § 2.1]:

- **MODEL C**

Verbs amb l'estructura: S + V + CI

- **MODEL D**

Verbs amb l'estructura: S + V + CD

- (208) a. Maria truca a Joan
b. Maria truca Joan

Els parlants solen modificar el model C (conservador) pel model D (molt més innovador). Partint del DIEC, i continuant amb la classificació proposada per Ramos, podem distingir tres solucions:

2.3.1. Verbs que segueixen el model conservador C

Afectaria els geosinònims *trucar* (per telèfon), *tocar* (per telèfon), *picar* (per telèfon), i el verb *tossar/tussar*.

- (209) a. Li vam trucar (per telèfon) immediatament⁴⁶
b. Li vam picar (per telèfon) immediatament⁴⁷
c. Li vam tocar (per telèfon) immediatament⁴⁸
d. Si vols jugar a bous, quan l'agafes a ell, tussa-li ben fort

Les formes (209) exigeixen, d'acord amb el DIEC, solament una complementació de tipus datiu. Malgrat que sovint se senten formes com: *truca'l/truca-la*, *picca'l/pica-la*, *toca'l/toca-la*, o *tussa'l/tussa-la*, sobretot en la llengua col·loquial del Prin-

⁴⁶ Al DIEC remet a *telefonar*.

⁴⁷ Forma no recollida al DIEC.

⁴⁸ Forma no recollida al DIEC.

cipat, tots els tractats reivindiquen la forma dativa. Per tant, si detectem exemples que regeixen acusatiu, demostrarem les mancances del DIEC.

A continuació, passem a analitzar tots aquests verbs. Cal advertir, però, que en el nostre corpus no hem trobat cap ús del verb *tocar* en el sentit de ‘telefonar’, tot i que partíem d’un recull de 4.412 lemes en el primer període i de 4.889 lemes en el segon. Entre les causes d’aquesta manca d’ús escrit, hi ha l’ús restringit al País Valencià d’aquesta accepció i l’absència de l’entrada *tocar* del DIEC. Tampoc no n’hem trobat cap del verb *tossar*⁴⁹ en els períodes analitzats, encara que el nombre d’entrades són molts menys que no el verb *tocar*, concretament, tres amb l’infinitiu *tossar* i dues amb *tussar*. Cap d’elles segueix ni del model C ni el D, com hom pot comprovar tot seguit:

TOSSAR

3191;0;112,16,9 com mès va mès capficat lo veig, y tinch por que **haurá tossat** de debó y que tindrà d' esser la mòssa del calsater ó

3191;0;124,3,12 -Sí, sí: li pots anar derrera ab un fluviol sonant. **Ha tossat** y en va es que xiules quant l' ase no vol beurer. -Be

181;0;50,16,2 Tapisseries teixides en mil colors, damunt les quals **tossaven** les fines bèsties saltadores que crien les valls

TUSSAR

2974;0;74,15,4 [(Frisòs pensant com comensar.)] Uch. (¿Qué pensá'? **Tussa 'l bou**). Barò. Uch, jo sempre t' hi estimat. Uch. Ja ho

3008;0;75,16,1 en un bou tant ben fet que pareix, m' entens tu, que **va a tussar**, i allà dalt, prop del sagrari, tres capellanets

⁴⁹ TUSSAR: v. *intr.* TOSSAR: donar cop amb el tos, amb el cap. DIEC (1995: 1786). A diferència del que hem fet amb la resta de verbs analitzats i que presentaven algunes variacions ortogràfiques en el seu paradigma [p.ex. *ajudar-ajudar-ayudar; obrir-aurir-ubrir...*], en aquesta forma verbal, hem mantingut els dos infinitius: amb *o* i *u* (solament apareixen en el primer bloc), perquè el DIEC recull les dues formes verbals, encara que a l’hora de donar el seu significat, un ens remeta a l’altre.

2.3.1.1. Verb *trucar*

2.3.1.1.1. Descripció dels usos

Pel que fa al verb *trucar*⁵⁰, hem obtingut els següents resultats un cop analitzat el corpus:

1) Període 1833-1932

En el primer període cronològic d'estudi, no tenim cap exemple vàlid en què s'utilitze la forma *trucar per telèfon*, però sí que hi ha contextos que semànticament descriuen la mateixa acció.

a) Casos que regeixen acusatiu:

N'hi ha un (210) on apareix l'acusatiu en forma pronominal alhora que el sintagma que representa, però en forma preposicional. Aquest cas, si no fos pel pronom, l'hauríem classificat com a ambigu, d'acord amb el criteri que hem adaptat per als usos preposicionals en aquest primer període [vg. § 1.4.2.2. o més avall (211)].

- (210) a. 3337;0;140,23,2 que van baixant la escala.] Cinquenas, [á Mòllera] **El trucas al senyor Jutje**, m' entens? Y que s' aixequi; que jo ja (**Àngel Guimerà: Santa Cruz de Tenerife-Barcelona**)

b) Casos ambigus:

També existeixen uns pocs casos que introdueixen el complement animat amb la preposició *a* i que per afinitat semàntica i amb un sentit figurat, podríem entendre que pertanyen al verb objecte d'estudi (211):

⁵⁰ TRUCAR: v. *intr.* Picar a la porta. *Truquen: vés a veure qui hi ha.* | PER EXT. Telefonar. **trucar per telèfon** Telefonar. DIEC (1995: 1820). En la 2a edició del DIEC s'incorporen les següents entrades: **2** / *intr.* [LC] Telefonar 1 . *Truca-li abans que sigui massa tard*; i, **2** 2 [LC] **trucar per telèfon** Telefonar 1 .

- (211) a. 181;0;157,3,9 devien anar- ne eixordats; que, d' un moment a l' altre, **trucarien** el rector, el batlle, els agutzils, les veïnes, **a** (**Carles Riba: Barcelona**)
3006;0;101,25,3 plorat prou. Al costat del llit, hi tens una campana pera **trucar á la minyona...** Dorm, y ja veurás com ab l' ajuda de Déu (**Dolors Monserdà: Barcelona**)
- b. 3042;0;172,18,1 d' aquella tarde de Setembre, vaig pendre un cotxe y, **trucant á l'Armengol**, nos vam fer portar al Paradís. El meu (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

c) Distribució dialectal:

En aquest període els casos que regeixen acusatiu pertanyen a escriptors del català central (210) (aquesta forma verbal no s'empra a terres valencianes que prefereixen *tocar*). Quant als lemes ambigus, els casos que reflectim com a correlats semàntics de la forma genuïna, corresponen a tres autors de Catalunya (211) i a un de les Illes (212). No hem detectat cap autor/a que barregi ambdues reccions alhora.

- (212) a. 2580;0;28,9,2 xiscles d' alegria dels voltors d' aquells camins... Així **truca a l' estimada**, mes son truc no es contestat; -hagués d' (**Guillem Colom i Ferrà: Sóller-Palma de Mallorca**)

2) Període 1933-1988

En el període comprés entre 1933-1988, crida l'atenció l'augment experimentat pels casos que regeixen datiu sempre tenint ben present que el percentatge de lemes que integren el verb, també ha incrementat, encara que no tan espectacularment. A més a més, cal especificar que en aquest bloc, sí que hem localitzat lemes amb la forma lingüística: *trucar per telèfon* o ha aparegut en el cotext el mot *telèfon*. També és cert que l'extensió de l'aparell telefònic en la nostra societat s'ha universalitzat, per la qual cosa l'accepció ha tendit a normalitzar-se progressivament.

a) Casos que regeixen acusatiu:

Hi ha exemples amb el pronom (213a-b) i amb el SN (213c-e):

- (213) a. 3209;0;82,17,1 vegades amb el senyor batlle; ell, cada cop que **el trucava**, em deia que no m'amoïnés gens per les cerimònies i que (**Jordi Coca i Villalonga: Barcelona**)
- b. 623;0;753,39,13 volum de comparacions i d'imatges; i jo li **vaig prometre trucar-lo** per veure de sopar plegats en un pròxim viatge a (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- c. 3080;0;127,14,1 és que m'has vingut a buscar a comisaria? Jo **he trucat en Claret** perquè et traiés, espero que li donaràs les (**Montserrat Roig: Barcelona**)
- d. 3220;0;59,31,5 Segur que no vindrà ningú? Cristina: Si vols que **truqui una veïna...** per aquests casos... Jordi: No. Cristina: De (**Joan Barbero López: Tarragona?**)
- e. 3244;0;42,19,1 -Que s'ha begut l'enteniment, Arquer?... Deixi 'm **trucar la policia!** Aquest bord ha d'anar a la presó!... -Quiet, (**Jaume Fuster Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu:

També presentem exemples amb el clíctic (214) i amb el SP (215).

- (214) a. 2854;0;31,10,2 Montserrat: Ara vindrà a veure 'l la Fanny. **Li hem trucat** i ha dit que també baixaria. Jeroni: I què contes, (**Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona**)
- b. 3205;0;127,30,4 això d'aquesta noia. No sé per què hi he sortit. avui **li trucaré** a ca la senyora on treballa. Li diré que prou. -Prou de (**Montserrat Roig: Barcelona**)
- c. 3244;0;95,18,4 he anat directament a casa... Quan he arribat **he decidit trucar-li** per telèfon... Ha estat una mena d'intuïció... No sé (**Jaume Fuster: Barcelona**)
- d. 3253;0;23,24,4 Una estudiant de filologia que afirma dir-se Paula **li ha trucat** i li ha dit que necessita fer-li unes preguntes sobre (**Quim Monzó: Barcelona**)
- (215) a. 2886;0;21,2,11 belles." III Comença a fer-se tard i ella no ve. Robert **truca a l'Antonio** i li demana una copa de xampany. La frescor (**Pere Corominas: Barcelona-Buenos Aires**)
- b. 3220;0;62,20,1 T'importa? Cristina: Com? Un home nu al meu llit? **Vaig a trucar a ma mare**. No tinc gens clar què s'ha de fer. Jordi: Ja (**Joan Barbero López: Tarragona?**)

- c. 3225;0;11,23,6 cosa i altra, no hi havia conte. Així que **vaig haver de trucar al Dani**. -Mira tu, que les coses se m'han complicat i no (**Pep Albanell: Vic**)
- d. 390;0;192,9,7 les dotze i, fet i fet, ja no sabia què fer més... I **va trucar a Martel**. Hauria sortit o encara seria a l'hotel? Oh, (**Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile**)
- e. 433;0;163,21,8 satisfet de constatar que el temps passa i que jo no **truco a la Lupe**. Em trobo amb el barret posat, la gavardina (**Lluís Ferran de Pol: Arenys de Mar**)

c) Distribució dialectal:

Pel que fa a a la procedència geogràfica dels literats, en la recció acusativa no hi ha massa canvis respecte del bloc anterior, ja que la gran majoria dels exemples presentats pertanyen al dialecte central (213) (solament discrepen tres lemes ubicats a Manacor (216), que suposen un terç del total):

- (216) a. 3236;0;110,10,9 sis. No tenia temps de tornar a casa per dues hores. **Vaig trucar na Sebastiana**. -No et preocupis, serà bo per sopar -la (**Maria Antònia Oliver: Manacor**)

Quant al datiu -amb pronom, també s'imposen els escriptors del català central (Josep Maria Benet i Jornet, Montserrat Roig, Jaume Fuster, Quim Monzó) (214), ja que comptem dinou exemples, enfront de dos d'escriptors mallorquins (Pau Faner i Maria Antònia Oliver) (217a-b) i un del valencià (Josep Lluís Seguí) (217c):

- (217) a. 3228;0;192,3,7 prèmsils a cada extrem. Dec haver- ho somiat. **Li truco** a l'espatlla i em mira, encara somrient. Sí, té cara de (**Pau Faner i Coll: Ciutadella**)
- b. 3236;0;150,17,3 Ahir em va trucar la Berta. Té coses per a tu. **Li vaig trucar** immediatament. El permís per al reportatge fotogràfic me (**Maria-Antònia Oliver: Manacor**)
- c. 3255;0;149,20,5 despenjava el telèfon quan suposava que era ella qui **li trucava**; en dues ocasions que contestà les seues telefonades (**Josep Lluís Seguí: València**)

En els cas dels datius preposicionals, detectem dotze lemes que pertanyen a autors mallorquins (218) i un de l'escriptor valencià (219). La resta han nascut a poblacions del català central (215).

- (218) a. 3228;0;48,23,2 digué: -Que bé! Així no hauré de tornar a la feina. I **trucà al director** per acomiadar-se'n. -Que us ha tocat la (**Pau Faner i Coll: Ciutadella**)
- b. 3236;0;103,19,9 suculències em va fer reviscolar. Abans, però, **vaig trucar al Quim**. El número no em sonava de res. -On ets? -Al teu (**Maria-Antònia Oliver: Manacor**)
- c. 3252;0;59,24,3 Defenso l' art com una forma de mistificació. **Tornaven a trucar a Abel**. Quan sentí de bell nou la veu del japonès, penjà (**Valentí Pujol: Palma de Mallorca**)
- d. 3257;0;152,11,1 Te les tornaré, t' ho jure... Faré el que em diguis... **Trucaré al meu pare** si vols... no aguantem la seva veu ni que (**Carme Riera: Palma de Mallorca**)
- (219) a. 3255;0;27,8,4 Pau restà un moment a la porta del teatre. Pensà a **trucar a Lena**, però no volgué arriscar-se que no hi fos o que (**Josep Lluís Seguí: València**)

A diferència del període anterior, detectem tres autors que usen paral·lelament les dues reccions (ac-da) en una mateixa obra: Montserrat Roig, Jaume Fuster i Maria Antònia Oliver (220):

- (220) a. 3080;0;127,14,1 és que m' has vingut a buscar a comissaria? Jo **he trucat en Claret** perquè et traiés, espero que li donaràs les (**Montserrat Roig: Barcelona**) [*El temps de les cireres*, 1977]
- a'. 3205;0;127,30,4 això d' aquesta noia. No sé per què hi he sortit. avui **li trucaré** a ca la senyora on treballa. Li diré que prou. -Prou de (**Montserrat Roig: Barcelona**) [*L'òpera quotidiana*, 1982]
- b. 3236;0;151,1,2 no serà necessari quan sàpigues tot el que jo sé... **Vaig trucar la Neus**. -Oh, Lònia -em va dir amb la seva veu de bleda-, (**Maria Antònia Oliver: Manacor**) [*Estudi en lila*, 1985]

- b'. 3236;0;150,17,3 Ahir em va trucar la Berta. Té coses per a tu. **Li vaig trucar** immediatament. El permís per al reportatge fotogràfic me (**Maria-Antònia Oliver: Manacor**) [*Estudi en lila*, 1985]
- c. 3244;0;65,33,9 el comissari Fernández de Barcelona. No es **va estar de trucar- lo** per confirmar la recomanació. Els informes devien ser (**Jaume Fuster Barcelona**) [*Les claus de vidre*, 1984]
- c'. 3244;0;95,9,8 Ahir al vespre, després de veure 'l a vostè, **li vaig trucar...** Va quedar-se molt parada, però va acceptar veure'm per (**Jaume Fuster: Barcelona**) [*Les claus de vidre*, 1984]

A més a més, existeix un seguit d'autors que empen indistintament el clític i la preposició *a* per introduir el complement de persona, com per exemple: Jaume Fuster, Quim Monzó, Pau Faner, Maria-Antònia Oliver (nou lemes) o Josep Lluís Seguí, fet que hem de considerar normal perquè es tracta d'autors del segon període en el qual la solució preposicional queda restringida al datiu d'acord amb la normativa fabriana.

Per acabar, només caldria afegir que altres escriptors empen l'acusatiu i introdueixen el complement de persona amb la preposició *a* indistintament (221):

- (221) a. 3220;0;59,31,5 Segur que no vindrà ningú? Cristina: Si vols que **truqui una veïna...** per aquests casos... Jordi: No. Cristina: De (**Joan Barbero López: Tarragona?**) [*Vint per vint*, 1987]
- a'. 3220;0;62,20,1 T' importa? Cristina: Com? Un home nu al meu llit? **Vaig a trucar a ma mare.** No tinc gens clar què s'ha de fer. Jordi: Ja (**Joan Barbero López: Tarragona?**) [*Vint per vint*, 1987]
- b. 3236;0;63,27,2 na Sebastiana. Jo l' aniria a recollir havent dinat. **Vaig trucar na Jerònia.** I vaig tornar entrar pels carrers de la zona (**Maria Antònia Oliver: Manacor**) [*Estudi en lila*, 1985]
- b'. 3236;0;158,22,3 dos sopars. -I propina? -I propina. Bacó! Llavors **vaig trucar al meu amic policia.** I després a la Neus. -Vendré havent (**Maria-Antònia Oliver: Manacor**) [*Estudi en lila*, 1985]

- c. 3244;0;65,33,9 el comissari Fernández de Barcelona. No es **va estar de trucar- lo** per confirmar la recomanació. Els informes devien ser (**Jaume Fuster Barcelona**) [*Les claus de vidre*, 1984]
- c'. 3244;0;79,16,2 Catalana, però no hi havia la dada que buscava. **Vaig trucar al professor Pujol Sanmartí**, un antic amic, que ensenyava (**Jaume Fuster: Barcelona**) [*Les claus de vidre*, 1984]
- d. 623;0;753,39,13 volum de comparacions i d'imatges; i jo **li vaig prometre trucar- lo** per veure de sopar plegats en un pròxim viatge a (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**) [*Memòries*, 1954]
- d'. 623;0;499,8,12 hores. Vaig arribar a la fi al carrer de Mercaders i **vaig trucar al vigilant** perquè m'obrís la porta de casa. Jo pujava (**Josep Maria de Sagarra:Barcelona**) [*Memòries*, 1954]

2.3.1.1.2. Anàlisi dels resultats

La classificació que hem dut a terme ens ha donat els resultats que il·lustra el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	0	3
	usos sense pronom	1	6
DA	amb pronom	0	21
	usos preposicionals		31
A	usos preposicionals	4	
lemes analitzats		675	927

En el primer període cronològic d'estudi, no tenim cap exemple vàlid en què s'utilitze la forma *trucar per telèfon*, però sí que hi ha contextos que semànticament descriuen la mateixa acció. Concretament, un que segueix el model innovador (acusatiu) (210), i quatre més d'ambigus preposicionals (211-212). Tanmateix, en el segon període, s'ha produït un augment considerable d'entrada vàlides, tot comptabilitzant nou ca-

sos que regeixen acusatiu (213) i cinquanta-dos de datiu, vint-i-un dels quals són pronominals (214) i el restant -trenta-un- pronominals (215).

A partir de les dades obtingudes, observem que en el període temporal més antic, solament es feia servir la recció acusativa, encara que ja es detectaven casos vacil·lants. En l'estadi cronològic posterior, tanmateix, el verb *trucar* regeix datiu clarament, ja que s'ha reduït un 5,25% els casos acusatius, encara que en termes absoluts es descriu un augment dels resultats. Els casos ambigus han desaparegut per haver-se considerat datius preposicionals.

	1r període			2n període			
	fa	fr1	fr2	fa	fr1	fr2	
ACUSATIU	1	20,00%	0,15%	ACUSATIU	9	14,75%	0,97%
DATIU	0	0,00%	0,00%	DATIU	52	85,25%	5,61%
AMBIGUS	4	80,00%	0,59%	AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

En el primer període els casos que regeixen acusatiu pertanyen a escriptors del dialecte central, mentre que els casos ambigus corresponen a dos autors de Catalunya i a un de les Illes, d'acord amb el posicionament adoptat per la gran majoria de lingüistes. En l'altre període analitzat, en la recció acusativa, no hi ha massa canvis respecte del bloc cronològic anterior, ja que bona part dels exemples presentats pertanyen al dialecte central (dos terços), però cal ressenyar la incorporació del mallorquí (un terç). Quant al datiu, també s'imposen els escriptors del català central, encara que detectem un augment significatiu en el mallorquí. Per tant, el règim datiu encara és ben viu al català central i roman plenament consolidat al Principat. En canvi, la vacil·lació no desapareix definitivament amb el pas dels anys, i el verb incrementa els casos d'acusatiu en termes absoluts, majoritàriament al Principat, malgrat que en termes relatius es demostre que el règim imperant es correspon al datiu.

Davant aquestes dades podem concloure que, malgrat la vacil·lació existent, el règim datiu acaba imposant-se clarament, més si pensem que els casos ambigus del primer període (80,00%) prodrien considerar-se datius.

2.3.1.2. Verb *picar*

2.3.1.2.1. Descripció dels usos

Pel que fa al verb *picar*⁵¹, l'anàlisi del corpus només ens permet d'oferir els resultats següents:

2) Període 1933-1988

En aquest segon període, després d'estudiar vuit-centes setanta-una entrades, només ens n'ha servit una, que regeix datiu, d'un autor nascut a la ciutat comtal:

- (222) a. 2897;0;91,16,10 No l' ofenguis. Sr·Miquel. Sé com l' he de tractar. Au, **pica- li**. Has de telefonar a casa dient que ara hi anem. (**Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona**)

2.3.1.2.2. Anàlisi dels resultats

La classificació que hem dut a terme ens ha donat els resultats que il·lustra el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	0	0
	usos sense pronom	0	0
DA	amb pronom	0	1
	usos preposicionals		0
A	usos preposicionals	0	
lemes analitzats		761	871

⁵¹ PICAR: v. *intr.* **picar a la porta** Trucar [el DIEC en cap de les dues edicions no recull aquesta acceptió, tret que siga la de *trucar* i, per tant, és intransitiu. DIEC (1995: 1407-8)] (vegeu *telefonar*).

Hom pot comprovar com els lletraferits prefereixen emprar l'infinitiu *trucar* [cf. § 2.3.1.1] i no *picar* amb la significació de ‘telefonar’, ja que no hem trobat cap lema en el primer estadi cronològic (s’han estudiat més de set-centes cinquanta entrades) i només n’hem trobat un de datiu en el període de la publicació del diccionari de Fabra.

1r període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	0	0,00%	0,00%
DATIU	0	0,00%	0,00%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

2n període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	0	0,00%	0,00%
DATIU	1	100,00%	0,11%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

D’acord amb les dades aportades, haurem de concloure que el verb regeix datiu, tot i que resulta un xic agosarat de pronunciar-s’hi ja que no disposem de suficient casuística per afirmar-ho amb rotunditat.

2.3.2. Verbs que segueixen el model innovador D

Els verbs afectats serien: *ajudar, picar, xiular*.

- (223) a. Si no l'ajuden, no ho acabarà avui
b. L'ha picat una aranya
c. El gos, si no el xiules, no et veurà i no vindrà

En aquest apartat es produeix el fenomen contrari que en l'apartat 2.3.1: el DIEC atribueix a aquests verbs el règim acusatiu. En el nostre estudi mirarem de reflectir com pronominalitzen els escriptors aquest conjunt de verbs.

2.3.2.1. Verb *ajudar*

2.3.2.1.1. Descripció dels usos

Quant al verb *ajudar*⁵², els resultats obtinguts han estat els següents:

1) Període 1833-1932

a) Casos que regeixen acusatiu:

Aportem exemples tant amb el clític (224) com sense el pronom (225):

- (224) a. 168;1;126,21,7 compregué que no tenia més remei que vèncer escrúpols i **ajudar-lo** a sortir-se del pas. Altra cosa hauria pogut (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**)
- b. 169;0;109,8,1 no ens podia fer més gran obsequi que demanar- nos que **l' ajudéssim** en els seus jocs o en la seva tasca de torner, (**Jaume Raventós: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona**)
- c. 2953;0;36,4,5 escarceller. Porta manillas y grillons. Colmenar corre á**ajudar lo** per caminar.)] Joan. Dispensau-me si á véureus vinch (**Víctor Balaguer: Barcelona-Madrid**)
- d. 3397;1;209,8,3 "sa demora"; Déu és enmig d' ella, no tomballarà, Déu **l' ajudarà** en apropar-se el matí. Bramulen les nacions, tomballen (**Bonaventura Ubach: Barcelona**)
- e. 39;2;147,16,7 de mantenir- se amb el seu treball i cercar algú que **l' ajudés**, també va fer el seu passeig romàntic en el cervell de (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- (225) a. 114;0;43,14,7 feia un esforç, es llevava, es pentinava i corria a **ajudar la seva mare**. I era tan trista, la cambra de Paulina! Una (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

⁵² AJUDAR²: v. tr. Prestar concurs (a algú) en un afer, un treball, etc. *Ajuda'm a aguantar l'escala. Ajudeu-lo a aixecar-se. Si no l'ajudeu, no acabarà en tot avui [...]* DIEC (1995: 66).

- b. 149;0;85,29,3 Mes avui tornava el dubte amb més força. A la platja Laia **ajudava els pescadors** a treure una barca amorrada. Al seu (**Salvador Espriu: Santa Coloma de Farners**)
- c. 165;0;101,3,1 estava amb els altres estats d' Europa, perquè Castella **ajudava el monarca francès** no sols amb la passivitat del país (**Francesc Pujols: Barcelona-Martorell**)
- d. 180;1;21,4,6 guanyar les imprescindibles cent cinquanta pessetes per **ajudar la família**; Tàrrac s'havia fet periodista per tal de (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)
- e. 185;0;250,30,2 et dic a tu; no vull que sofreixi; l'ajudaré, i també **ajudaré els teus pares i el teu infant...** El seu uniforme està (**Joan Alavedra: Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu:

- (226) a. 3035;0;90,17,3 á fumar ab gracia, ni al segon pagarme espléndidament l' **ajudar li** á dir missa: quant més feyan ells veure que s' (**Joaquim Riera i Bertran: Girona**)
- b. 3036;0;296,8,7 acostar al peu del llit, a punt de dir las absoltas. Pera **ajudar li** la pregaria, la Mariagna va córrer a agenollarse al (**Raimon Casellas: Barcelona-Sant Joan de les Abadesses**)
- c. 3115;0;202,10,6 feya sa capella en Vallespir, los pastors y pagesos **li ajudavan** y, per sou, que 'ls vullás, li demanavan, ab sos camps (**Jacint Verdaguer: Folgueroles-Vallvidriera**)
- d. 93;0;59,26,5 lo que menjo. Ell beu... que deixem- ho córrer; ella **li ajuda** que Déu ajud, i als cinc jorns de casa pairal, de caliu, (**Santiago Rusiñol: Barcelona-Aranjuez**)
- e. 3020;0;178,15,2 gust... Hi anava no més quan la feya seguir sa mare per' **ajudar li** a dur la vianda... Y després vam creure que la (**Caterina Albert: l'Escala**)

c) Casos ambigus:

- (227) a. 102;0;49,14,8 d' una casa, dirigia els dissabtes del casal i **ajudava a Donya Mència** a fer resolis i confitures, a espolsar i (**Caterina Albert: l'Escala**)
- b. 115;0;47,27,10 temps dominà l' ofici, en el que per haver-lo exercit **ajudant al séu pare** en les temporades que esperant càrrega (**Dolors Monserdà: Barcelona**)
- c. 143;0;152,11,7 qu' ens oblidem de nosaltres mateixos. I també, que **ajudem als nostres semblants** i contribuïm a llur felicitat. (**Joaquim Torres-Garcia: Montevideo**⁵³)
- d. 150;0;77,6,7 en activitat, no pararem de treballar pel bé comú, d' **ajudar a cadascú** en particular, de donar socors àdhuc als (**Carles Cardó: Valls-Barcelona**)
- e. 169;0;296,7,7 amb aquell subjecte. També la Divina Providència va voler **ajudar als que** s'ajudaven. Un senyor ric fill de la vila, que no (**Jaume Raventós: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona**)

c) Distribució dialectal:

Geogràficament, el règim acusatiu en aquest primer bloc d'anàlisi es manifesta arreu de tot el domini lingüístic amb una certa preferència per autors nascuts a Barcelona (224-225) (altres indrets: Sant Sadurní d'Anoia, Sabadell, Vic, Manresa, Vilafranca del Penedès, Santa Coloma de Farners, Girona, Figueres, Olot, Palafrugell; Lleida, Valls, Reus; Sant Carles de la Ràpita (228); València, Xàtiva (229); Palma de Mallorca, Pollença, Alaró, Maó, Es Castell, Alcover (230); Ceret i Prats de Molló (231)).

- (228) a. 133;0;101,3,8 d' un difunt. D' enfora estant cridà el noi perquè **l' ajudés**. Els llibres lligats a rengles amb un cordill polsós, (**Alexandre Plana: Lleida-Banyuls**)
- b. 229;0;28,15,8 d' assentar la barraca. Ella s' eixugà els ulls i **l' ajudava...** En pocs dies va quedar enllestida i s'hi van (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)
- c. 2659;0;200,11,3 feia tornar cap a casa. Ella endressava el dinar i jo **l' ajudava** a parar la taula senzilla, mes saborosa, perxò. I en (**Joan Santamaria i Munné: Lleida-Barcelona**)

⁵³ Aquest autor va néixer i morir a Montevideo (1874-1949), però als setze anys va venir a Catalunya.

- d. 2710;0;31,21,2 Soldat primer Mireu! Titus Làrtius Es Màrcius! O **ajudem- lo** a lliurar-se o be morim-hi! Escena V [Corioles. Un (**Magí Morera Galícia: Lleida**)
- (229) a. 117;0;94,5,3 -exclamà. Després d' una pausa durant la qual la Catarina **ajudà sa mare** a descarregar-se les monedes tintinejants i (**Ernest Martínez Ferrando: València**)
- b. 225;0;22,28,7 dels ocells de l' aire que els cridaria per tal que l' **ajudaren**. Al seu xiulit vingueren els ocells en major nombre que (**Joaquim Reig: València-Madrid**)
- c. 2977;0;11,60,9 hu dirá. A vore qué li fas tú. Per· Y yo en qu' **el vaig a achudar?** Yo lo que vullc es tindre huí carta de ma chermana, de (**Eduard Buil Navarro: València**)
- d. 3134;0;14,8,4 se la cara.)) Sagarriga. Pòsenlo en pèu [(Els archers l' **ajuden** á alsar.)) y vetgen s'está nafrat. [(El registren.)) (**Vicent Boix i Ricarte: Xàtiva-València**)
- (230) a. 140;0;229,4,1 S' han observat casos d' elefants a ramades, que **ajuden el ferit** a marxar. Però si l'elefant rep una ferida (**Nicolau Maria Rubió i Tudurí: Maó-Barcelona**)
- b. 2458;0;25,5,4 prop. La pubilla el crida. El jovencell hi corre, i, per **ajudar- la**, puja amb ella dalt de l'arbre. Conversa dels dos (**Maria Antònia Salvà: Palma de Mallorca-Llucmajor**)
- c. 2940;0;102,16,4 la lluyta, dona instintivament dues passes per anar **aajudar la**; ella se n'adona y, redressantse y lluytant, crida:)) (**Ramon Picó i Campamar: Pollença-Barcelona**)
- d. 3043;0;30,17,4 y s' hi senten rialles ofegades entre els mots. En Miquel **ajuda les joves** a estendre els sacs rentats, a un llenyam qui va (**Joan Rosselló i Crespí: Alaró-Palma de Mallorca**)

- e. 3051;0;20,18,7 y ajudáu- me â salvár- lo. Assér. ¿Y podrè- jó d'el llás **ajudár- lo** â desfèr? Néftali. Â mi tambè em sáb grèu: peró ¿que (**Antoni Febrer i Cardona: Maó**)
- f. 3096;0;25,7,4 no la destorba per deixá volá s' imagi- nació, mestost **l' ajuda**, no com noltros, animals de ploma (així mos anomenan élls (**Àngel Ruiz i Pablo: Es Castell [Mallorca]-Barcelona**))
- g. 3192;0;91,14,9 als seus pares. -Bona sort que tingui i que Déu **l' ajudi**, -contestava son pare.- Sols sento que si ell hagués fet (**Cosme Vidal i Rosich: Alcover- Barcelona**)
- (231) a. 3075;0;145,22,1 ab ceps americáns, ne faria una ayrola en la horta, y **ajudant Déu**, podria encara deixar á sa filla Mercé un pubillatge (**Carles Bosch de la Trinxeria: Prats de Molló-La Jonquera**)
- b. 3109;0;42,5,4 qui, si te tanta trassa per escura 'ls canadells quan **l' ajudarà** an a Vosté, com ara ne ten per xucar la seua mare, ja li (**Esteve Caseponce: Ceret**)

Pel que respecta al règim datiu també es localitza arreu de tot el domini⁵⁴: central (226), mallorquí (232), valencià (233) i rossellonés (234).

- (232) a. 3043;0;232,18,7 cap amb reverencia, sens dir un mot, s' hi atañaren per **ajudar li** a baixar del cavall y amb signes el pregaren perque (**Joan Rosselló i Crespí: Alaró- Palma de Mallorca**)
- b. 3051;0;16,3,6 no en vènguien d' áltres. Lévi. [Als germáns.] Vámos per **ajudár- li** anêm tambè nosáltres. Gád. [Â Néftali.] Míra, vès-tu (**Antoni Febrer i Cardona: Maó**)
- c. 3267;0;69,24,2 rica y bella que de la vida lo dolrós destérro **li ajuda** á ben passar. La lley eterna de la força atractiva al mon (**Pere d'Alcàntera Penya i Nicolau: Mallorca?**)

⁵⁴ Catorze lemes pertanyen a autors valencians, mallorquins i del Rosselló. La resta a literats nascuts al català central.

- d. 3286;0;52,31,9 te. Un pobre pot esser estimable tant com aquell qui **li ajuda**. Mes llavors, sápias abandonar los avesos de com eras (**Mateu Obrador Bennàsser: Felanitx-Ciutat de Mallorca**)
- (233) a. 2978;0;12,5,4 s' els posa).] Pareixen pa un elefant. Kao Yo **li achudaré**; pero no tremole... Paco Es la emosió del moment. No (**Alfred Sendín Galiana: Xàtiva**)
- b. 2979;0;11,17,7 foro dreta)] Alf. Pero aón vas? Pep. A la cuina. No **li achude** a la criá, com tots els díes? Alf. Be, pots anar. Pep. No (**Josep Castañer Fonts: valencià**)⁵⁵
- c. 3288;0;37,7,8 ninguna nit, i tal qual dia se deixava caure per allí a **ajudar- li** a son tio en alguna faena. Sa cosina el rebia com (**Bernat Morales Sanmartín: València**)
- (234) a. 3075;0;195,20,4 practicat tots los travalls agrícols. En Francesch **li ajudava**. Llurs mans blanques y finas s' havian tornat colradas, (**Carles Bosch de la Trinxeria: Prats de Molló-La Jonquera**)

Els casos d'ambigus preposicionals corresponen a autors nascuts preferentment a poblacions del català central (227), encara que també en trobem a autors de les Illes (235), valencià (236), nord-occidental (237) i del rossellonès (238), tot i que amb un nombre bastant reduït en relació a la quantitat de lemes extrets:

- (235) a. 3052;0;5,15,11 me trórb. Cridém el mèu fill, y si trobám cólca camí, èll **ajudará a son páre**. Jó têng de procurar qu'els Sátrapés no me (**Antoni Febrer i Codina: Maó**)
- b. 3060;0;89,11,2 gènera. La tasca és lleu, però no és lleu la glòria si **ajuden al cantor** els déus benignes i si l'escolta l'invocat (**Llorenç Riber i Campins: Campanet**)

⁵⁵ Aportem altres exemples del mateix autor i obra literària que corroboren la seua procedència geogràfica: 2979;0;14,48,4 fill; y tú [(P' el *chiquet*)] a *vore* si creixes, que *vullc* enseñar te a tallar. Pep (*Veches* lo que fa un pare...) Rosa Me 2979;0;6,13,1 a vosté, y com estava bolcant al chiquet, pues... li he *achudat*. Nas· Sabrás tú molt d' aixó! Pep·Més que tú de atres 2979;0;8,17,1 L' amo. Alf·Pepica! Sento Home, sí qu' es parlaoreta... *Apunte*, apunte el meu nom. Alf· Pero el *trache* no 's per' al 2979;0;9,25,6 el client, yo aclariré *este* lío. Nas·Tú veus?... Ara heu pagarem *mosatros*. Pep·Per aixó yo no volía diro.Raf·Pero si

- c. 3192;0;37,15,9 en busca de recados per fer, i oferint-se sempre a **ajudar a tot-hom** qui veia enfeinat. Aixís, estimat i benvolgut (**Cosme Vidal i Rosich: Alcover-Barcelona**)
- d. 3286;0;54,6,4 'l rich l' endolceix ab bons consols. Sies lliberal per **ajudar á tothom** que ho haja de mester; empra bé 'ls teus diners (**Mateu Obrador Bennàsser: Felanitx-Ciutat de Mallorca**)
- e. 3374;0;39,4,2 Tota bona lley escita A tenir pietad des pobres, Y **ajudá á qui heu necessita** Ab bonas paraulas y obras. Fábula (**Tomàs Aguiló i Cortés: Palma de Mallorca**)
- f. 3043;0;236,7,5 va arribar l' hora anyorada de descansar. Els camarers **ajudaren an el cavaller** a despullarse y a pujar a l'ample llit (**Joan Rosselló i Crespí: Alaró-Palma de Mallorca**)
- (236) a. 225;0;53,5,2 rebre al princep, el seu gendre, molt content. El princep **ajudà al vell rei** a governar el reine, i més tard, quan passaren (**Joaquim Reig: València-Madrid**)
- b. 3008;0;11,18,5 l' era i omplien els darrers sacs de blat, i altres **ajudaven a Sentet** a carregar l'empall pera dur-lo a la pallera (**Salvador Guinot i Vilar: Castelló de la Plana**)
- c. 3037;0;22,16,9 á Diana cassadora. Maria 's guanyava la vida á jornal, ja **ajudant als pescadors** á traure las xarxas, ja arreglant lo peix; (**Francesc Fayos Antony: València?**)
- d. 3134;0;15,12,3 ni tampòc me puch quedar. Mestre meu, Pare adorat, vine **á ajudar al pobret**, qu'en este pas tan estret pera sempre s'ha (**Vicent Boix i Ricarte: Xàtiva-València**)
- e. 3341;0;35,30,4 testarút?" De este mòdo lo diable de l' Engany **A la mare atjudaba...** Yá Vicènt vacilaba, Cuan un angel hermós, Abaixant (**Benet Altet: València**)

- (237) a. 2659;0;138,33,5 se refàn i algú d' ells, en un bull de sangs, se 'n va a **ajudar a la colla predilecta**. Qué passa al cap del carrer? No se (Joan Santamaria i Munné: **Lleida-Barcelona**)
- b. 2710;0;97,17,2 Brutus Eixos medis, senyor, de freda calma, que **ajuden als prudents**, són verinosos quan té violència el mal. (Magí Morera Galícia: **Lleida**)
- (238) a. 3053;0;152,1,1 vils, Posats en guerres civils. Mes discorde lo Cristià **Ajudà al Maometà**. Las cosas per con-seguen Anaban mol malamen. (Tomàs Junoy: **Alp-Anyós**)
- b. 3075;0;194,19,8 planxan, cúsan, apadassan, surgen la roba de la bugada, **ajudan á la Margarida** á fer las feynas casulanas, com si sempre (Carles Bosch de la **Trinxeria: Prats de Molló-La Jonquera**)

Resulta especialment atractiu i interessant comprovar com la vacil·lació es manifesta en un seguit d'escriptors que comparteixen els règim datiu/acusatiu en una mateixa obra: Marià Manent, Francesc Pelagi Briz, Dolors Monserdà, Martí Genís, etc. (239), Joaquim Riera, Carles Bosch, Caterina Albert, Joan Rosselló, Santiago Rusiñol... o que s'enquadren tant en l'apartat d'ambigus com del règim acusatiu: Dolors Monserdà, Joan Puig i Ferrer, Josep d'Argullol, Josep Maria de Sagarra, Prudenci Bertrana, Carles Bosch, Jaume Raventós, Joan Pijoan, Antoni de Bofarull, Francesc Maspons, Francesc Pelagi, Emili Vilanova, Narcís Oller, Pere Cavallé, Maria Pilar Maspons, Pompeu Fabra, Francesc Pujols, Santiago Rusiñol... (240) sense que no n'hi haja cap de valencià ni de mallorquí. Aquesta dada ens porta a pensar que el canvi de règim s'inicia al Principat on documentem alternances de l'acusatiu i el datiu (239), o d'acusatiu o la forma preposicional que hem classificat com a ambigua (240).

- (239) a. 2993;0;10,19,1 esmunyir- se- li no era certament perquè Ganxo de Mar **li ajudés**. No obstant, Ganxo de Mar mai no atacà una foca ferida (Marià Manent: **Barcelona**) [*El llibre de la jungla, II, 1923*]
- a'. 2993;0;180,16,3 ocells feréstecs i guilles blaves, i encara més tip d' **ajudar les dones** a mastegar pells de foca i de ren (procediment (Marià Manent: **Barcelona**) [*El llibre de la jungla, II, 1923*]

- b. 3005;0;219,17,1 lo possible per lograr retíndrela al mas, á qual fí **va ajudar li** l'Antonia que 's quedá á ferli companyía (**Francesc Pelagi Briz: Barcelona**) [*Lo coronel d'Anjou*, 1872]
- b'. 3005;0;81,2,1 La Lluïsa fou, la que veyentla tan conmoguda, **va sortir á ajudar la**. -Be, ¿vols que li espli qui? va preguntarli. Jo li (**Francesc Pelagi Briz: Barcelona**) [*Lo coronel d'Anjou*, 1872]
- c. 3006;0;278,27,1 fan tant be als pobres, que li donguin alguna coseta per **ajudar li** á pagar lo lloguer de la casa... -¡Ay, si Deu ho (**Dolors Monserdà: Barcelona**) [*La Montserrat*, 1893]
- c'. 3006;0;257,26,3 -La Pilar hi treballa de ferm, y crech que Deu **l' ajudarà** -digué la Presidenta. Y seguidament preguntá á la (**Dolors Monserdà: Barcelona**) [*La Montserrat*, 1893]
- d. 3011;0;148,4,4 enrahonant, alegre, y cridant als rossinyols que **li ajudessen** perque la Julita 'ls habia sortit á veure. Las gracias (**Martí Genís i Aguilar: Vic**) [*Julita*, 1874]
- d'. 3011;0;43,35,6 que ella tenia ab lo dó d' acert del habil cirurgiá **la va ajudar** á posarse un xich assossegada y tranquila, fins á ferli (**Martí Genís i Aguilar: Vic**) [*Julita*, 1874]
- (240) a. 115;0;134,23,4 I, satisfeta de la noble escusa que acabava de donar, **ajudà la seva companya** a posar el mundo a un recó del quarto; (**Dolors Monserdà: Barcelona**) [*María Gloria*, 1917]
- a'. 115;0;47,27,10 temps dominà l' ofici, en el que per haver- lo exercit **ajudant al séu pare** en les temporades que esperant càrrega (**Dolors Monserdà: Barcelona**) [*María Gloria*, 1917]
- b. 180;1;21,4,6 guanyar les imprescindibles cent cinquanta pessetes per **ajudar la família**; Tàrrec s'havia fet periodista per tal de (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**) [*Els tres al·lucinats*, 1926]

- b'. 180;2;31,25,4 a Tristany. Li prometé una quantitat regular. -Per tal d' **ajudar a la teva família**. Però tingués força per aguantar un any (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**) [*Els tres al·lucinats*, 1926]
- c. 3061;0;20,11,2 fins al coll per no sortirne may mes: ¡qué diantre! **Ajudant Dèu** y fent un esforç, molt serà que no arrivem al (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**) [*Lo crit de l'anima*, 1869]
- c' 3061;0;23,4,9 la vida del mon! En mitj de tot, dugas cosas hi ha qu' **ajudan á l' home**, ó per dirho millor, dugas cosas fan viure l' (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**) [*Lo crit de l'anima*, 1869]
- d. 39;1;103,16,7 fraternals. És aquell sentiment que fa que un germà **ajudi l'altre**, i en un moment de perill anteposi el seu germà a (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**) [*Vida privada*, 1932]
- d'. 39;1;118,2,6 avalar una lletra i per això demana un capellà! No **vol ajudar al seu fill** i per això necessita el senyor canonge! I té (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**) [*Vida privada*, 1932]
- e. 2947;0;10,14,3 estovalles i significa amb el gest a la Laieta, que **l'ajudi**.)] El senyoret Ricard hauria hagut d'advertir als vostres (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**) [*El fantasma de Montcorb*, 1933]
- e'. 2947;0;51,17,1 Té, noi. També ens havíem oblidat de la cabellera. [(**Ajuda a Miquel**. Entre tots dos deixen llest una mena de (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**) [*El fantasma de Montcorb*, 1933]

També documentem exemples que comparteixen el datiu i els casos ambigus preposicionals en autors del català central (Dolors Monserdà, Caterina Albert, Josep Maria de Sagarra, Carles Bosch, Marià Manent, Raimon Casellas, Marià Vayreda, Jacint Verdaguer i Narcís Oller) (241) i en escriptors dels dialectes consecutius (Joan Roselló, Antoni Febrer i Mateu Obrador) (242), tot i que no en localitzem de valencians:

- (241) a. 3006;0;278,27,1 fan tant be als pobres, que li donguin alguna coseta per **ajudar li** á pagar lo lloguer de la casa... -¡Ay, si Deu ho (**Dolors Monserdà: Barcelona**) [*La Montserrat*, 1893]

- a'. 3006;0;36,19,1 envejant al hereu Casagrau la assenyada distinció d' **ajudar al marit** en la tasca de colocar dessorre las espatllas de (**Dolors Monserdà: Barcelona**) [*La Montserrat*, 1893]
- b. 3020;0;178,15,2 gust... Hi anava no més quan la feya seguir sa mare per' **ajudar li** a dur la vianda... Y després vam creure que la (**Caterina Albert: l'Escala**) [*Cayres vius*, 1907]
- b'. 3020;0;109,14,5 sarau; enloch de destorbarte jo voldria que 'm poguessis **ajudar a mi...** -Ja està dit! Donem tot això, que t'ho (**Caterina Albert: l'Escala**) [*Cayres vius*, 1907]
- (242) a. 3043;0;232,18,7 cap amb reverencia, sens dir un mot, s' hi atañaren per **ajudar li** a baixar del cavall y amb signes el pregaren porque (**Joan Rosselló i Crespí: Alaró-Palma de Mallorca**) [*Manyoc de fruita mallorquina*, 1903]
- a'. 3043;0;236,7,5 va arribar l' hora anyorada de descansar. Els camarers **ajudaren an el cavaller** a despullarse y a pujar a l'ample llit (**Joan Rosselló i Crespí: Alaró-Palma de Mallorca**) [*Manyoc de fruita mallorquina*, 1903]
- b. 3052;0;11,31,1 nos demána que li donêm. Fraórtês. ¿Vos matèx **li ajudarêu** â fugir? ¿y pug-jó imaginar qu'hágieu mudad tánt? ¿axí (**Antoni Febrer i Cardona: Maó**) [*Daniél ó el vertader cúlto de Dèu restablért en l'Oriént*, 1836]
- b'. 3052;0;5,15,11 me trób. Cridêm el mèu fill, y si trobám cólca camí, èll **ajudará â son páre**. Jó têng de procurar qu'els Sátrapês no me (**Antoni Febrer i Codina: Maó**) [*Daniél ó el vertader cúlto de Dèu restablért en l'Oriént*, 1836]
- c. 3286;0;52,31,9 te. Un pobre pot esser estimable tant com aquell qui **li ajuda**. Mes llavors, sápias abandonar los avesos de com eras (**Mateu Obrador Bennàsser: Felanitx-Ciutat de Mallorca**) [*Devers dels homens*, 1877]
- c'. 3286;0;54,6,4 'l rich l' endolceix ab bons consols. Sies lliberal per **ajudar á tothom** que ho haja de mester; empra bé 'ls teus diners (**Mateu Obrador Bennàsser: Felanitx-Ciutat de Mallorca**) [*Devers dels homens*, 1877]

2) Període 1933-1988

a) Casos que regeixen acusatiu:

Com en el primer període, aportem exemples d'acusatiu amb pronom (243) i sense (244):

- (243) a. 1;0;32,13,2 la deessa, fins a una altra topada amb el senglar, que **l' ajudava** així, comprensiu, a passar l'hivern i el mal temps, (**Salvador Espriu: Santa Coloma de Farners**)
- b. 1158;0;58,1,3 amb aigua cada dues hores". El senyor que **l' havia ajudada** anà a buscar un cotxe. "Si no la molestava, **l' (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)**
- c. 123;0;26,1,11 punt d' obrir un llibre, per justificar-se, i perquè **l' ajudin** en la comprensió dels lectors. Ell hi comunica el seu (**Osvald Cardona: Barcelona**)
- d. 1326;0;77,5,5 preparat un te que feia de berenar i sopar. Mentre jo **l' ajudava** a disposar tasses i plats, en Ian seguia immòbil a la (**Maria Aurèlia Capmany: Barcelona**)
- e. 135;0;40,20,9 cada dia, abans d' esmorzar; i la filla ben amada **l' ajuda** en guisa de secretari. És un secretari ideal. Recull el (**Eugeni d'Ors: Barcelona-Vilanova i la Geltrú**)
- (244) a. 1;0;22,2,8 de nou. Mnemosine Mnemosine era l' altra titana que **va ajudar Zeus**, durant l'espantosa guerra de les gegantines (**Salvador Espriu: Santa Coloma de Farners**)
- b. 1158;0;119,13,5 li havia preguntat la Teresa. "No res, per ara només **ajudo el senyor Avelí**; però aviat pintaré parets com ell". I (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)
- c. 1273;0;71,7,6 Alemanya als nostres enemics, perquè Mussolini i Hitler **ajuden els seus**, mentre que aquí ajudem l'adversari contra els (**Josep Pous i Pagés: Figueres-Barcelona**)
- d. 1288;0;157,5,2 de l' Ebre, devers Catalunya. Visca el rei! Montpalau **ajudà el general** a baixar del cavall. Es feia ràpidament de nit. (**Joan Perucho: Barcelona**)

- e. 162;0;248,23,4 del demos: però n' han subsistit uns comportaments que **ajuden l'home** a tenir present la seva situació en el magma (**Xavier Fàbregas: Montcada i Reixac-Palerm**)

b) Casos que regeixen datiu:

Presentem exemples amb el clíctic (245) i amb el SP (246):

- (245) a. 1439;0;47,11,6 a l' avantcambra haurà canviat de lloc la candela que **li ajuda** a suportar la vetlla inacabable. Ara deurà entrar i (**Rafael Tasis: Barcelona-París**)
- b. 196;0;61,25,9 és una peculiaritat concedida a l' home per tal d' **ajudar- li** a compensar mitjançant la intel·ligència les (**Jaume Medina i Casanovas: Vic**)
- c. 2931;0;29,20,3 T' ha de venir a buscar, allà on siguis, perquè **li ajudis** a posar l'abric. Tampoc no li ho faig bé, jo. No li entro (**Carme Montoriol Puig: Barcelona**)
- d. 3223;0;75,17,5 oi?, i el senyor Rigau explotava -la sentida a la cama **li ajudà-** i escopia mira Enric, aquí no venim a fer política sinó a (**Jaume Cabré: Barcelona**)
- e. 73;0;122,23,6 a la closca amb fixador. Duu ulleres de color verd que **li ajuden** a mantenir un rictus distant. Els seus dos lloctinents, (**Xavier Fàbregas: Montcada i Reixac-Palerm**)
- (246) a. 243;0;48,8,1 de fora? -Sí. El corresponsal de Vivre a Barcelona **ajuda** ara a **Iniciales** , als "Amics del Sol" i a la Societat (**Joan Alavedra: Barcelona**)
- b. 2837;0;14,3,9 ara! [(Fa petar els dits, tot fent un saltiró.)] ¡Déu **ajut a qui** l'agafi! Aase: I no t'has romput el coll? Ni les (**Ventura Gassol: la Selva del Camp**)
- c. 2896;0;38,5,7 aquest home! Gobe. [(Als dos Cambrers.)] Aneu a **ajudar al senyoret**, vosaltres, enzes! No us fa vergonya? [(Els (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)
- d. 2917;0;282,1,3 Marit: Ganduls! A fora! No heu tingut avis? Muller [(tot **ajudant al Marit** junt amb la Filla)]: A fora tothom d'una mala (**Joan Brossa: Barcelona**)

- e. 393;0;147,25,10 la quadra i, per més que hi fa la feina de quatre, encara **ajuda als altres**... I a la senyora, que no li agrada veure cares (**Caterina Albert: l'Escala**)

c) Distribució dialectal:

Pel que respecta a la distribució geogràfica d'aquest segon apartat, el règim acusatiu es manifesta en un seguit d'exemples que pertanyen, igual com en el període anterior, a autors/es de tot el domini lingüístic: Barcelona, Berga, Arenys de Mar, Sitges, Sabadell, Girona, Figueres, Santa, Coloma de Farners, Palafrugell, Tarragona, la Selva del Camp... (243-244); Lleida, Balaguer, Menàguens, Linyola, Mequinensa, l'Aranyó, Organyà (247); Sant Carles de la Ràpita (248); Palma de Mallorca, Manacor, Andratx, Artà, Maó, Sa Pobla, Santanyí, Ciutadella, Binissalem, Deià (249); València, Sedaví, Sueca, Carlet, Alginet, Algemesí, Castelló de la Plana, Castalla, Alcoi, Sanet i Negrals... (250); Sallagosa, Ceret (251).

- (247) a. 178;0;70,4,5 xarxes de pescar, i encara, quan convé, l'obligació d' **ajudar els homes** a hissar i plegar les veles. Aquestes tres (**Joan Santamaria i Munné: Lleida**)
- b. 1244;0;139,21,8 que s' havia fet de la FAI per camuflar-se i **poder ajudar** millor **els feixistes emboscats** a Barcelona? ¿No ho (**Teresa Pàmies: Balaguer**)
- c. 1283;0;32,29,1 i uns fulls de paper preparats. S' havien proposat d' **ajudar Llonch** en tot el que poguessin, amb l'esperança d' (**Josep Vallverdú: Lleida**)
- d. 2850;0;82,12,9 hi. M. Per orgull... Maria Lluïsa. No és ben bé això. Per **ajudar els altres**. M. ¿I en què podria ajudar-los la teva mort? (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)
- e. 2959;0;31,44,4 tot el cor i la meva força. Roser Papà. [(Roser i Josep **ajuden el senyor Andreu** a caminar i surten tots tres per la (**Joan Baptista Xuriguera: Menàrguens-Barcelona**)
- (248) a. 2;0;285,29,1 fins al llit; l'ajudà a despullar-se; hagué àdhuc d' **ajudar-la** a pujar al llit, i a penes ajudada Mila va quedar-se (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

- (249) a. 121;0;33,24,2 ajudar al seu propi progrés sistemàtic, sinó també per **ajudar els homes** a millorar les condicions de la seva (**Josep Sureda Blanes: Artà**)
- b. 1324;0;62,28,2 classe d' alemany i a les tardes en donava de català. **Ajudava uns alumnes** a concloure unes tesis sobre Ramon Llull. (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)
- c. 1325;0;123,4,9 de quelcom obscur, inapel·lable. Però em posava a **ajudar en Josep** a arrossegat i a lligar l'animal espaordit, (**Baltasar Porcel: Andratx**)
- d. 1328;0;146,26,7 que ho ets tant d' abstracte, ens pintaràs coses. ¿No **vas ajudar la Gitana**, a París, quan Flo la protegia? Bob sentí que (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)
- e. 1329;0;78,11,8 Els veïnats tiraven poalades d' aigua i les veïnades **ajudaven la dona** a salvar estris i roba, però el foc va fer més (**M. Antònia Oliver: Manacor**)
- (250) a. 1242;0;219,18,2 sempre a coll, que la mare també es cansa, Joaquim, **vol ajudar el xiquet** a pujar al carro, al carro no vull, que tinc (**Joan Francesc Mira i Casterà: València**)
- b. 1245;0;93,8,5 una llista "secreta" de les persones que volem o **devem ajudar cada u**. La meua, encara que és un secret, començava pel (**Maria Mulet i Mulet: valencià?**)⁵⁶
- c. 2606;0;152,16,1 teniu el nom. Ben bé sabeu que els vostres criats moros **ajuden els pirates d'Alger** quan aquests saquegen els pobles de (**Josep Lozano: Alginet**)

⁵⁶ Malgrat que no hem localitzat en cap manual la procedència dialectal d'aquesta autora, ens decanem pel dialecte valencià atés el possessiu *meua*. Altres lemes d'aquesta mateixa obra literària així ens ho confirmen:

1245;0;106,28,6 de Pep; *pareix* que sempre et mira volent- te dir: "T' *ajude*", "T' *ajude*"... Quina satisfacció *tindre* entre les meues

1245;0;27,2,8 tracten de *xiquets* que es perden i la veu de les campanes ajuda a buscar-los; i que hi haja boses i cabanyes i una

1245;0;82,23,1 totes les paraules...; almenys j'en sap tantes! Jo me les *apunte*... i, en arribar a casa, ¡au!, a escorcollar-les en el

1245;0;85,25,12 Si a voltes dic: "Pare, jo *vullc* conèixer món...", ell *me* pega una espenta a l'esquena i diu: "Hala, hala, ja te'n pots

1245;0;93,15,1 Vull dir també que *recorde* el poema de la Mare de Déu; ajudava a Sant Josep i al Ninet... Rollets, madalenetes,

- d. 2632;0;225,4,9 no havia tingut cap conversa amb Mauri. Tot ho feia per **ajudar Rabassa**, que estava en un dificultós entreval. Esperava (**Enric Valor: Castalla-València**)
- e. 2863;0;37,18,5 al mig de l' escenari. Tot seguit s' incorpora al cor, i **ajuda Trigeu** a arrossegar el cos del seu fill, al qual a la fi (**Rodolf Sirera: València**)
- (251) a. 1282;0;36,5,12 mentre no fos acarar-se amb el Banyeta, estava a punt d' **ajudar tothom**. Ja els veieu tots tres corrent d'una casa a l' (**Antoni Cayrol: Sallagosa**)
- b. 70;0;118,14,2 blanquinosa i la destapen quan estan llestes i a punt d' **ajudar la mare**. El que les germanes grans han fet per elles, ho (**Josep Sebastià Pons: Illa del Riberal**)

Respecte al datiu -amb pronom, igual com en el primer període, divuit dels vint-i-dos lemes pertanyen a autors mallorquins (252) i valencians (253). Només un vint-i-dos per cent correspon a escriptors de Catalunya (245). La reducció en el nombre de lemes ens confirma que està consolidant-se el règim acusatiu, encara que es manté el datiu a certs autors mallorquins i valencians.

- (252) a. 1160;0;125,11,4 ¿Que vol res de París?" -Així ho faré. El senyor **li ajudà** a posar-se l'abric i l'hi féu embotonar fins al coll (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)
- b. 1246;0;93,9,9 i quan el tingué llest, començà la casa. La Reina **li ajudava** a fer les mescles, en Joan treia l'aigua amb una corda, (**Gabriel Janer Manila: Algaida**)
- c. 2841;0;73,20,1 però molt cara! Mag. Una dona a jornal és lo millor, i **ajudar-li**; però es meus nirvis no serveixen per aprendre de (**Josep Maria Tous i Maroto: Palma de Mallorca**)
- d. 2842;0;87,12,2 categòrica i ràpida... És que, sabeu... me trob... Joan [(**ajudant-li**)] Sense doblers? Lluís No tenc es necessaris per (**Pere Capellà i Roca: Algaida**)
- e. 3354;0;108,5,3 Vostè sap que vaig partir amb ell amb s' intenció d' **ajudar-li**. Jaume: Diu mentides! Bartomeu: Tu, te calles. Jaume (**Joan Mas i Bauzà: Deià**)

- (253) a. 1245;0;58,13,2 d' aigua...-. Mon pare m' ho consentix perque si deixe d' **ajudar- li** no em crida. Se riu quan torne i em pregunta: "¿Hui (**Maria Mulet i Mulet: valencià?**)⁵⁷
- b. 1286;0;220,32,1 de l' esquena. La valenciana, mentre era una xiqueta, **li ajudava** a sa mare en els quefers de casa, però ja feta una (**Enric Soler i Godes: Castelló de la Plana**)
- c. 2632;0;145,15,4 que posseïa... però no ho aconseguí. Ara bé: no **li ajudà** gaire a adquirir, sobretot, l'hàbit de dominar els seus (**Enric Valor: Castalla-València**)
- d. 2889;0;112,12,4 a la memòria i a la sensibilitat com una companyia que **li ajudava** a donar-li més sentit al viure. ¡Tantes coses recordava (**Martí Domínguez i Barberà: Algemés**)
- e. 378;0;135,17,1 puix major que la xica, de prou, era menester que **li ajudara**, deprenent al mateix temps, a manecar l'hacienda per al (**Josep Pascual Tirado: Castelló de la Plana**)

Quant als de datius preposicionals, bona part es localitzen a poblacions del català central (246), però també a la resta d'indrets del domini lingüístic: valencià (254), mallorquí (255), nord-occidental (256) i rossellonés (257).

- (254) a. 1245;0;93,15,1 Vull dir també que recorde el poema de la Mare de Déu; **ajudava a Sant Josep i al Ninet...** Rollets, madalenetes, (**Maria Mulet i Mulet: valencià?**)⁵⁸
- b. 1286;0;222,4,6 la nostra valenciana, ama i senyora de la seua barraca **ajudava al marit** a les feines del camp, netejant i arreglant les (**Enric Soler i Godes: Castelló de la Plana**)
- c. 2606;0;122,29,2 I, encara que se m' ha perdut el respecte, jo **vull ajudar al poble**, si el poble es penedeix de les seues faltes. (**Josep Lozano: Alginet**)

⁵⁷ A més del possessiu de què parlàvem en l'entrada anterior, ens confirma la procedència dialectal la desinència de la primera persona del present d'indicatiu: *-e*

⁵⁸ Llegiu notes anteriors.

- d. 3079;0;80,22,7 'm un poc... no és veritat que al seu poble els homes **ajuden a les dones**? -sí. -ací els homes són uns senyorets... s' (**Joan Baptista Mengual i Llull, Isa Tròlec: Sanet i Negrals**)
- e. 56;0;74,9,10 de paper. És un poble encantador, que es fica a l' ànima. **Ajuda al nou estat** d'esperit la temperatura primaveral pròpia (**Carles Salvador: València-Benimaclet**)
- (255) a. 1246;0;95,12,3 era lleig. La Reina tenia la panxa morada, perquè quan **ajudava al marit** i aixecava una tova, o una poalada de grava (**Gabriel Janer Manila: Algaida**)
- b. 1328;0;144,27,3 s' havia demostrat el maig del 1968, quan es negaren a **ajudar als estudiants** de la Sorbona. És clar, De Gaulle els (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)
- c. 2716;0;42,7,7 ...ben distribuït, farem via. Vostè, senyor Paleta, m' **ajudarà a mi** a fer els trossos. El senyor Boxejador la inflarà (**Baltasar Porcel: Andratx**)
- d. 3252;0;36,16,6 sol li il·luminà miríades de pigues en el rostre-, hem d' **ajudar a Lia**. La teva col·laboració és imprescindible. Abel (**Valentí Puig: Palma de Mallorca**)
- (256) a. 2;0;41,19,1 veig mala cara. Déu faci que no sigui res. Que Déu ens **ajudi a tots!** Mentrestant, Candaina s'allunyava tot rondinant. (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)
- b. 3357;0;19,18,3 ofici, senyor, que espero que es consideri recte, perquè **ajudo a tothom** a caminar dret. Marul·lus. ¿Quin ofici, bergant? (**Salvador Oliva: Banyoles**)
- (257) a. 2849;0;95,1,5 altre ja ve per damunt la collada. Roseta. Llorenç, ves a **ajudar a En Quim** i En Miquel. Quan serà de dies, el trobaran, (**Antoni Cayrol: Sallagosa**)

Igual com en el període anterior, localitzem cinc autors que fan servir les dues reccions conjuntament: Maria Mulet, Llorenç Villalonga, Rafael Tasis, Xavier Fàbregas i Enric Valor (258). A més a més, molts d'altres que empren tant el règim acusatiu com introdueixen el complement animat amb la preposició *a* que delata un CI, en principi:

Maria Mulet, Antoni Cayrol, Sebastià Juan Arbó, Llorenç Villalonga, Josep Lozano, Joan Baptista Mengual, Joan Brossa, Prudenci Bertrana, Teresa Pàmies, Baltasar Porcel, Joan Santamaria i Munné, Manuel de Pedrolo... (259).

- (258) a. 1245;0;58,13,2 d' aigua...-. Mon pare m' ho consentix perque si deixe d' **ajudar- li** no em crida. Se riu quan torne i em pregunta: "¿Hui (**Maria Mulet i Mulet: valencià?**) [*Pere. Diari d'un xiquet*, 1978]
- a'. 1245;0;93,8,5 una llista "secreta" de les persones que volem o **devem ajudar cada u**. La meua, encara que és un secret, començava pel (**Maria Mulet i Mulet: valencià?**) [*Pere. Diari d'un xiquet*, 1978]
- b. 2843;0;52,17,2 vaig. ¿Que vol res de París?" Xima. Així ho faré. Senyor. [(**Ajudant- li** a posar-se l'abric)] Embotona't un altre botó. Vas (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**) [*Faust 1*, 1956]
- b'. 1328;0;146,26,7 que ho ets tant d' abstracte, ens pintaràs coses. ¿No **vas ajudar la Gitana**, a París, quan Flo la protegia? Bob sentí que (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**) [*La Lulú o la princesa que somreia a totes les conjuntures*, 1970]
- c. 1439;0;47,11,6 a l' avantcambra haurà canviat de lloc la candela que **li ajuda** a suportar la vetlla inacabable. Ara deurà entrar i (**Rafael Tasis: Barcelona-París**) [*Històries de coneguts*, 1945]
- c'. 1439;0;116,40,1 pitjor. D' on sortiran? Qui hi hauria a Europa que gosés **ajudar uns súbdits** rebels a llur rei i senyor legítim? Jo només (**Rafael Tasis: Barcelona-París**) [*Històries de coneguts*, 1945]
- d. 73;0;122,23,6 a la closca amb fixador. Duu ulleres de color verd que **li ajuden** a mantenir un rictus distant. Els seus dos lloctinents, (**Xavier Fàbregas: Montcada i Reixac-Palerm**) [*Cavallers, dracs i dimonis*, 1976]
- d'. 162;0;248,23,4 del demos: però n' han subsistit uns comportaments que **ajuden l'home** a tenir present la seva situació en el magma (**Xavier Fàbregas: Montcada i Reixac-Palerm**) [*El fons ritual de la vida quotidiana*, 1982]

- e. 2632;0;78,5,5 era que, al seu fur intern, aquestes disquisicions devien **ajudar- li** força en el seu deler inconscient d'allunyar-se de la (**Enric Valor: Castalla-València**) [*Sense la terra promesa, I, 1980*]
- e'. 2632;0;225,4,9 no havia tingut cap conversa amb Mauri. Tot ho feia per **ajudar Rabassa**, que estava en un dificultós entreval. Esperava (**Enric Valor: Castalla-València**) [*Sense la terra promesa, I, 1980*]
- (259) a. 2912;0;341,4,6 de quilos. Fustam i ferralla en quantitat. Jo mateix **l' ajudaré** a fer l'inventari del material vendible. He emparaulat (**Joan Brossa: Barcelona**) [*Tríptic, 1975*]
- a'. 2917;0;282,1,3 Marit: Ganduls! A fora! No heu tingut avis? Muller [(tot **ajudant al Marit** junt amb la Filla)]: A fora tothom d'una mala (**Joan Brossa: Barcelona**) [*Tríptic, 1975*]
- b. 2606;0;152,16,1 teniu el nom. Ben bé sabeu que els vostres criats moros **ajuden els pirates d'Alger** quan aquests saquegen els pobles de (**Josep Lozano: Alginet**) [*Crim de germania, 1980*]
- b'. 2606;0;122,29,2 I, encara que se m' ha perdut el respecte, jo **vull ajudar al poble**, si el poble es penedeix de les seues faltes. (**Josep Lozano: Alginet**) [*Crim de germania, 1980*]
- c. 8;0;102,20,7 de cap a la presó i alguna trompada amb què el sereno **va ajudar- lo** a entrar. Manuel tenia el domicili al portal de l' (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**) [*Narracions del Delta, 1965*]
- c'. 8;0;206,7,1 Senyor! Tota la vida fent favors, tota la vida **ajudant a tothom**, i ara... Competien a explicar fets de la (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**) [*Narracions del Delta, 1965*]

2.3.2.1.2. Anàlisi dels resultats

Els resultats de la nostra anàlisi, poden sintetitzar-se en els següents quadres:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	307*	479*
	usos sense pronom	59*	208*
DA	amb pronom	33*	22
	usos preposicionals		26*
A	usos preposicionals	130*	
lemes analitzats		1.766	2.618

Així en el primer període cronològic, els casos que regeixen acusatiu superen àmpliament els de datiu, ja que els acusatius compten amb tres-cents seixanta-sis exemples, dividits entre els que porten pronom (224) i els que presenten el complement sense pronominalitzar (225), mentre els datius sumen trenta-tres exemples (226). Quant als casos ambigus, el volum seleccionat també resulta molt quantiós: cent trenta exemples (227). Pel que fa al segon període, es desprén que segons avança la línia cronològica, hi ha menys casos ambigus en favor de l'acusatiu. Així, els casos de CD sumen un total de sis-cents vuitanta-set lemes, dividits segons porten el clític (243) o el complement sense pronominalitzar (244), mentre que els datius comptabilitzats són quaranta-vuit lemes, dels quals vint-i-dos van amb pronom (245) i vint-i-sis són preposicionals (246).

D'acord amb les solucions descrites en el quadre anterior, el règim majoritari d'aquest verb és l'acusatiu, tant en un període com en l'altre, encara que no es descarta la vacil·lació amb el datiu. No obstant això, amb el pas dels anys, es pronuncia la tendència a l'ús del règim acusatiu i se'n redueix la inestabilitat, tot mantenint-se el datiu en paràmetres semblants. Aquest fet explicaria la posició adoptada pels tractats normatius que li atribueixen el règim acusatiu.

1r període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	366	69,19%	20,72%
DATIU	33	6,24%	1,87%
AMBIGUS	130	24,57%	7,36%

2n període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	687	93,47%	26,24%
DATIU	48	6,53%	1,83%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

D'altra banda, el fet que aquest verb pugui explicar un segon complement argumental de tipus preposicional (ex: *li/l'ajudés a triar; li/l'ajudés en alguna cosa*), d'acord amb els resultats que apuntem en el quadre següent, on tenim present la distribució d'aquesta possible variació sintàctica, no té incidència en la preferència pel datiu o per l'acusatiu, ja que el conjunt de resultats és similar al que ens proporciona l'acusatiu sense distinció estructural efectuat en el quadre de més amunt.

			PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
ACUSATIU	usos amb pronom	V+CD+a+inf	116	197
		V+CD+SP	35	28
		V+CD+prep+inf	4	0
		V+CD	152	254
	usos sense pronom	V+CD+a+inf	17	53
		V+CD+prep+inf	1	0
		V+CD+SP	0	8
		V+CD	41	147
DATIU	amb pronom	V+CI+a+inf	15	13
		V+CI+SP	1	3
		V+CI	17	6
	usos preposicionals	V+CI+a+inf		5
		V+CI+SP		4
		V+CI		17
AMBIGUS	usos preposicionals acusatiu/datiu	V+CD/CI+a+inf	38	
		V+CD/CI+SP	14	
		V+CD/CI+prep+inf	1	
		V+CD/CI	77	
lemes totals			1.766	2.618

Aportem un exemple de cada estructura, per tal de clarificar el quadre anterior:

		PERÍODE 1833-1932	
ACUSATIU	usos amb pronom	V+ <u>CD</u> + <u>a+inf</u>	101;0;11,8,5 per mostrar- li el progrés dels meus Caràcters i <u>l'</u> ajudés a <u>triar</u> en la lectura que voldria fer-ne: i, com ell
		V+ <u>CD</u> + <u>SP</u>	117;0;91,19,4 fa un esforç per parlar, insinuà: -Si nosaltres <u>poguéssim ajudar- lo en qualsevol cosa</u> ... El mariner restà silenciós.
		V+ <u>CD</u> + <u>prep+inf</u>	2982;0;192,24,3 que tants favors li havia dispensat, que tant <u>l'</u> havia ajudat <u>pera</u> <u>lograr</u> sa corona, de aquell ab qui acabava de
		V+ <u>CD</u>	134;0;29,34,9 l' un i per l' altre. Vaig agafar en Lluís pel braç i <u>l'</u> ajudava. -Apa, arrapem-nos-hi plegats; aviat serem a dalt. Però,
	usos sense pronom	V+ <u>CD</u> + <u>a+inf</u>	2950;0;118,3,1 que sostenen Guerau, ferit mortalment. Ambrosi i Francesc <u>ajuden</u> <u>els dos homes a portar</u> el ferit damunt del llit).]
		V+ <u>CD</u> + <u>prep+inf</u>	129;0;106,27,7 de les rúpies a la roba que duia per cinyell. Mowgli <u>ajudà</u> <u>Messua</u> <u>per</u> <u>saltar</u> la finestra i l'aire fresc de la nit la
		V+ <u>CD</u>	57;8;8,19,3 si no 'l mateu vos... ¡lo matare jo! - Descuideu; que, <u>ajudant</u> <u>Deu</u> , espero que no tindreu aquet treball. -¡No 'n
	lemes analitzats		366

		PERÍODE 1833-1932	
DATIU	amb pronom	V+ <u>CI</u> + <u>a+inf</u>	158;0;146,30,4 ne les sensacions! ¡Com les estudiava i quins secrets <u>li</u> <u>ajudaven</u> a <u>descobrir</u> ! Cada peix tenia les seves maneres de
		V+ <u>CI</u> + <u>SP</u>	3288;0;37,7,8 ninguna nit, i tal qual dia se deixava caure per allí a <u>ajudar- li</u> a son tio <u>en alguna faena</u> . Sa cosina el rebia com
		V+ <u>CI</u>	225;0;35,9,1 en dia tan senyalat de l' any. El germà ric que <u>li</u> <u>havia</u> <u>ajudat</u> altres vegades el va acollir amb un gest agre, però li
	lemes analitzats		33

		PERÍODE 1833-1932	
AMBIGUS	usos preposicionals	V+ <u>CD</u> / <u>CI</u> + a+ <u>inf</u>	82;0;12,18,17 que si alguna pretensió té o pot tenir, és la d' ajudar als catalans a assolir la ciència que fa prop de set
		V+ <u>CD</u> / <u>CI</u> + <u>SP</u>	115;0;118,15,1 la forastera. Malgrat sa natural agror, la Carme anà a ajudar a la seva mare en el sobrepuig del sopar , que sols va
		V+ <u>CD</u> / <u>CI</u> + prep+ <u>inf</u>	102;0;53,24,6 treballava al costat de sa mare; fora de la fàbrica, ajudava a l'àvia per aprendre el trinc de la casa, i en els
		V+ <u>CD</u> / <u>CI</u>	98;0;78,21,2 festejar, i festejar en un decorat tan esplendit? El moll ajuda als que s'estimen; però els ajuda tan bé, que no sen
lemes analitzats		137	

		PERÍODE 1933-1988	
ACUSATIU	usos amb pronom	V+ <u>CD</u> +a+ <u>inf</u>	1;0;32,13,2 la deessa, fins a una altra topada amb el senglar, que l'ajudava així, comprensiu, a passar l'hivern i el mal temps,
		V+ <u>CD</u> + <u>SP</u>	123;0;26,1,11 punt d' obrir un llibre, per justificar-se, i perquè l'ajudin en la comprensió dels lectors. Ell hi comunica el seu
		V+ <u>CD</u>	1;0;116,10,7 No té avui els companys i els servents que l'ajudaran després, i Kedàlion, el seu amic i mestre, l'ha deixat
	usos sense pronom	V+ <u>CD</u> +a+ <u>inf</u>	1158;0;386,7,4 s' havia enamorat d' una noia vestida modestament, que ajudava la seva mare a vendre peix. Se n'havia enamorat tot
		V+ <u>CD</u> +prep	1;0;34,23,7 Nosaltres, els homes, tampoc no ens desanimarem i ajudarem Sísif en la seva cruel lluita , en el seu esforç. A
		V+ <u>CD</u>	8;0;183,1,10 de noiets que saltava del llit de nit i a deshora a ajudar una veïna que la necessités. Més d'una vegada ho havia
	lemes analitzats		688

		PERÍODE 1933-1988	
DATIU	amb pronom	V+ <u>CI</u> + <u>a+inf</u>	2632;0;236,5,7 li era més assequible. És clar que Nicolau <u>li</u> <u>ajudava a</u> <u>progressar</u> culturalment, i també els esparsos
		V+ <u>CI</u> + <u>SP</u>	2926;0;7,3,2 Al seu costat s' escarrassa sa muller dins la pinassa per <u>ajudar-</u> <u>li</u> <u>en la tas-</u> <u>ca</u> . Feinera i bruna com Ruth, ja el primer
		V+ <u>CI</u>	2841;0;73,20,1 però molt cara! Mag. Una dona a jornal és lo millor, i <u>ajudar-</u> <u>li</u> ; però es meus nirvis no serveixen per aprendre de
	usos preposicionals	V+ <u>CI</u> + <u>a+inf</u>	2716;0;42,7,7 ...ben distribuït, farem via. Vostè, senyor Paleta, <u>m'</u> <u>ajudarà</u> a mi <u>a</u> <u>fer</u> els trossos. El senyor Boxejador la inflarà
		V+ <u>CI</u> + <u>SP</u>	2;0;361,15,2 passava el temps entre la casa de sa filla i la masia, i <u>ajudava a</u> <u>la nova ser-</u> <u>venta en les feines de la casa</u> , perquè, com
		V+ <u>CI</u>	378;0;76,2,4 pensar la malesa, i no sabent què fer, si arrimar- se a ajudar <u>a son tio</u> , o fugir carrerassa avall dret a casa.
lemes analitzats		48	

La ubicació geogràfica dels escriptors de cada règim analitzat es manté homogènia: l'acusatiu en el primer bloc d'anàlisi es manifesta arreu de tot el domini lingüístic amb una certa preferència per autors nascuts a Barcelona; en el segon tram cronològic, els lemes són escrits per escriptors de tot el domini. Quant al règim datiu també es localitza arreu de tot el domini, tot i que més de la meitat es concentren a les Illes i al País Valencià (2a etapa). Els casos d'ambigus corresponen a autors nascuts preferentment a poblacions del català central i de la resta del domini, en una proporció menor en ambdós períodes.

Resulta especialment atractiu de destacar com en el període inicial d'estudi la vacil·lació es manifesta en un seguit d'escriptors que comparteixen els règim datiu/acusatiu en una mateixa obra o que combinen els casos d'ambigus preposicionals amb el règim acusatiu sense que no n'hi haja cap de valencià ni de mallorquí. Aquesta dada ens porta a pensar que el canvi de règim s'inicia al Principat i que els dialectes consecutius resten immòbils davant aquesta nova situació, tot emprant el datiu o

l'acusatiu com ja hem esmentat. Contràriament, sí que existeix un seguit d'autors que comparteixen el datiu i els casos ambigus -preposicionals- en autors del català central i en escriptors dels dialectes consecutius, tot i que no en localitzem de valencians. En el període posterior, també localitzem autors que fan servir les dues reccions conjuntament, però en un nombre molt més reduït. A més a més, molts altres empen tant el règim acusatiu i introdueixen el complement animat amb la preposició *a* o el clíctic *els*⁵⁹. Per finalitzar, detectem un seguit d'escriptors, cap d'ells del català central, que empen tant el datiu pronominal com el preposicional, prova evident que el règim no està plenament consolidat⁶⁰.

Davant d'aquestes dades, hem de concloure que el règim del verb és l'acusatiu, encara que la vacil·lació és ben present.

⁵⁹ La combinació darrera, pel fet de no ésser pertinent a la nostra anàlisi, no ha estat exemplificada.

⁶⁰ No hem aportat exemples perquè no són rellevants per al nostre estudi.

2.3.2.2. Verb *picar*

2.3.2.2.1. Descripció dels usos

Quant al verb *picar*⁶¹, destriem l'acció que remet al verb *telefonar* i ens quedem amb la 'd'injectar una substància'.

1) Període 1833-1932

a) Casos que regeixen acusatiu:

Oferim tant exemples amb el clíctic (260a-d) com sense (260e):

- (260) a. 187;0;129,16,8 de distància. Els ànecs el mossegaven, les gallines **el picaven**, i la noia que els nodria li dava puntades de peu. Ell (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)
- b. 222;0;205,12,9 rondat com una mosca xompa; fins i tot ara i adés **l' ha picat**. Llavors, en la seva peresa, mitja hora li ha fet l'efecte (**Carles Riba: Barcelona**)
- c. 2983;0;25,15,3 peix mes gros que 'ls altres, per golós que n' era, **lo vá picar**, y l' home ne fou tot ple d' alegria. -Deu te premii la (**Francesc Maspons i Labrós: Barcelona-Bigues**)
- d. 3042;0;7,23,9 interpelat se va extremir de cap á peus com si **l' hagués picat** l' escorsó. Aquellas mans llargas, nusosas, que jo 'm (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)
- e. 114;0;96,10,4 renega com un oriol; però, tapat de tal faisó, ja no pot **picar ningú** i està completament indefens. Després d'aquests (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

⁶¹ PICAR: v. tr. Fer un petit forat a la pell (d'algú, d'una part del cos) amb el bec, el fibló, etc. *L'ha picada una aranya*. DIEC (1995: 1407)].

b) Casos que regeixen datiu:

- (261) a. 2453;0;48,20,2 i neguit, com si un eixam de mosques vironeres **li piqués** dia i nit. I es veia canviada i molt bonica, que els ulls (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- b. 2982;0;467,9,3 de la boca del cor á aquest malehit esparver que ja **li ha picat á ella...** Que'l maten... Sí, sí, ja es mort! Gracias á (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)
- c. 3002;0;175,11,6 sota 'l mocador del cap y dins la boca entreoberta, **picant li**, fins a deixarhi 'l fibló, la llengua blanca y (**Caterina Albert: l'Escala**)
- d. 3315;0;230,16,2 (hi ha un borró). II. A un pagá. ¡Infelís! éra pagá, **li picá** la sangonera, y dessangrat espirá. ¡La pòls li sia (**Josep Maria Barberà i Canturri: Reus-Barcelona**)
- e. 3351;0;10,7,8 tracamandana.) [(Pausa.)] D. Pere. Sembla que ja no **li pican** tant com abans li picaban. [(Tots dos ab to mofeta.)] (**Lluís Millà i Gàcio: Madrid-Barcelona**)

c) Casos ambigus:

- (262) a. 3044;0;241,14,5 del Roure. Esperí fins allá, y parlaré. Y en dihent aixó, **picaren als cavalls**, abandonant la carretera pochs moments ans (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)
- b. 3045;0;178,29,5 me d' haver covat ab mes complacencies l' escorsó qu' ara **picava a n'ell**. Afortunadament, en Rafael era home d'un gran cor (**Marià Vayreda: Olot**)
- c. 3315;0;144,10,1 no entenia, bramant digué: "¿qué mosca pót haverli **picat al ruch?** ¡Ah! ja comprench... ¡lo Nerli!" "Nerli , si; (**Josep Maria Barberà i Canturri: Reus-Barcelona**)

d) Distribució dialectal:

Topològicament, els casos que regeixen acusatiu provenen d'autors d'arreu del domini: català central (vuit lemes) (260), català meridional (dos lemes) (263a-b), mallorquí (dos lemes) (263c-d) i rossellonés (un lema) (263e), encara que amb un cert predomini pel dialecte central. Respecte del règim datiu, tots els exemples seleccionats pertanyen al dialecte central (261), igual com ocorre amb els casos ambigus (262).

- (263) a. 225;0;52,11,5 príncep es redreçà en el llit com si una serp **l' hagués picat**, i cridà: -"Eres tú, princesa amada, jo soc teu, i tú eres (Joaquim Reig: València-Madrid)
- b. 2978;0;4,65,1 algo? Pues el que li sapia mal que revente..., qu' **el piquen**, qu' el foguechen y que... tarí..., taríiii..., qu' el (Alfred Sendín Galiana: Xàtiva)
- c. 2458;0;37,3,6 I com un pàmpol que el vent gira, tal com una vedella que **pica el llop-volant** i qui es retorç pel dolor cega, així es (Maria Antònia Salvà: Palma de Mallorca-Llucmajor)
- d. 3372;0;20,12,5 bascas males y quimeras pocas, se dar-réra pussa qui **el picave**, y no sen tamé fins que estigué fet es valdéu, y hagué de (Tomàs Aguiló i Cortés: Mallorca)
- e. 3075;0;90,16,6 la tonada: ¡Ay! ¡la pobre Marió! diu que vespa **l' ha picada**... ¡Ja! ¡ja! ¡ja! Li clavá tan mal fibló que sa galta n' (Carles Bosch de la Trinxeria: Prats de Molló-La Jonquera)

Només un autor comparteix les dues reccions: Josep Maria de Sagarra (264), mentre que Narcís Oller (265) emprà l'acusatiu i introdueix el complement animat amb la preposició *a*.

- (264) a. 114;0;96,3,5 En Melrosada li posa la mà al clatell. El lloro **el pica** horriblement amb el seu bec poderós, però en Melrosada (Josep Maria de Sagarra: Barcelona) [*Paulina Buxareu*, 1919]
- b. 2879;0;16,32,6 de Ripoll! Rose· Us faig nosa? Glòr· La mosca ja **li pica**! Et cal un aire més tranquil, més fret... i un marit perquè (Josep Maria de Sagarra: Barcelona) [*El burgès gentilhome*, 1919]
- (265) a. 3042;0;7,23,9 interpelat se va extremir de cap á peus com si **l' hagués picat** l' escorsó. Aquellas mans llargas, nusosas, que jo 'm (Narcís Oller: Valls-Barcelona) [*La bogería*, 1898]

- b. 3044;0;241,14,5 del Roure. Esperí fins allà, y parlaré. Y en dihent aixó, **picaren als cavalls**, abandonant la carretera pochs moments ans (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**) [*Vilaniu*, 1885]

2) Període 1933-1988

a) Casos que regeixen acusatiu:

Presentem exemples amb el pronom acusatiu (266a-c) i amb el SN sense pronominalitzar (266d):

- (266) a. 1158;0;216,7,10 la roba. El mosquit estava quiet; es devia preparar per **picar-lo**. Ja no es veia claror de lluna i un llampec travessà (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)
- b. 2727;0;41,6,2 i s' estarà a recó, si no és que amb el seu fibló, **la pica** el cap-de-llança. No tinc d'esverar-me gens si, per ella, (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- c. 2899;0;40,8,3 Montserrat: Au, vagi, vagi! Però calci 's, no fos que **el piqués** alguna cobra. [(Ventura surt.)] Montserrat [(al públic)]: (**Terenci Moix: Barcelona**)
- d. 95;0;284,22,6 en bé del comú dongui dret de viure. Mai l' abella no **ha picat ningú** que no l'hagi inquietada. Fora que sigui quan hi ha (**Josep Pous i Pagés: Figueres-Barcelona**)

b) Casos que regeixem datiu:

- (267) a. 432;0;196,10,5 i es ben ompliren les panxones, sense recordar-se de **picar a ningú**. Més endavant, quan es van sentir tipes, sense fer (**Lluís Ferran de Pol: Arenys de Mar**)

c) Distribució dialectal:

En l'àmbit geogràfic, es manté més o menys la mateixa distribució que en el període anterior: mentre que els casos d'acusatiu s'ubiquen majoritàriament al català central (cinc lemes) (266) i al mallorquí (tres lemes) (268), el datiu (267) pertany a un escriptor nascut a Arenys de Mar.

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL	CENT	BAL	VAL	TOR	NORD	ROS	TOTAL
ACUSATIU (1r PERÍODE)	8	2	2	0	0	1	13
ACUSATIU (2r PERÍODE)	5	3	0	0	0	0	8

- (268) a. 1325;0;36,8,1 que s' anava desfent. A cada nou cop sentia com si **el piquessin a ell**, mestre Paco. Com si el desfessin també a (**Baltasar Porcel: Andratx**)
- b. 2882;0;71,13,4 Jo he vist com l' àguila encalçava Afrodita per **picar-la**. Odisseu [(irònic).] Per posseir-la. [La tempesta va (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)
- c. 2882;0;84,5,2 àguila. Es feia difícil de saber si l' àguila intentava **picar-la** o posseir-la. Iris i Calcas s'han embullat, donant un (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

2.3.2.2.2. Anàlisi dels resultats

Els resultats del nostre estudi queden reflectits en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	11	7
	usos sense pronom	2	1
DA	amb pronom	11	0
	usos preposicionals		1
A	usos preposicionals	3	
lemes analitzats		761	871

Observem que en el període inicial d'estudi, els casos d'acusatiu i de datiu són molt semblants, numèricament. Així, aportem tretze lemes amb CD (260) i onze amb CI (261). A més, recollim tres lemes ambigües (262). Pel que fa al segon període, tot i haver-hi un increment del nombre de lemes en aquest verb (14,45%), s'ha produït una minva dels casos que regeixen acusatiu en termes absoluts. No obstant això, els acusatius suposen prop d'un noranta per cent dels resultats. En canvi, els datius gairebé han desaparegut, quan en el període anterior suposaven un quaranta per cent dels lemes và-

lids per a l'estudi. Així, hem localitzat vuit lemes que regeixen acusatiu (266) i un de datiu preposicional (267).

Segons els resultats obtinguts, amb el pas dels anys, s'imposa el règim acusatiu, quasi desapareix el règim datiu i es perd l'ambigüitat de la primera etapa analitzada. Podríem pensar, doncs, que s'ha produït un canvi en la recció, atés que el datiu gairebé s'ha extingit en favor de l'acusatiu.

1r període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	13	48,15%	1,71%
DATIU	11	40,74%	1,45%
AMBIGUS	3	11,11%	0,39%

2n període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	8	88,89%	0,92%
DATIU	1	11,11%	0,11%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

En el primer període analitzat, la procedència dialectal dels casos que regeixen acusatiu afecten tot el domini lingüístic amb certa preferència pel dialecte central. En canvi, en el segon tram cronològic, majoritàriament es manifesta al central i al mallorquí. Quant als casos datius i altres sempre s'ubiquen en el central, per tant, els casos més homogenis dialectalment són el datiu i els ambigus i els lemes amb la recció acusativa es distribueixen molt més que no la resta.

Davant aquesta informació, el règim d'aquest verb és l'acusatiu.

2.3.2.3. Verb *xiular*

2.3.2.3.1. Descripció dels usos

D'aquest verb⁶² ens interessa en aquest apartat l'accepció semàntica de 'cridar xiulant'. Després de realitzar l'anàlisi pertinent, hem obtingut els usos següents:

1) Període 1833-1932

a) Casos que regeixen acusatiu:

Aportem exemples amb el complement pronominalitzat (269) i sense (270):

- (269) a. 2584;0;179,13,6 ni amb aquest aire de cercar raons. I el Comte Arnau **el xiula**, i ell es para, amansit com tiro-na de corral, i amb l'ull (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- b. 3057;0;222,13,4 un poch de sa aygua pura Lo viandant sedent, Y que **l' xiula** despres y que lo insulta, Com tira l' viandant una fangada (**Joaquim Rubió i Ors: Barcelona**)
- c. 3309;0;26,23,10 ha fet l' aranya l' encetall de sa tro-ca, y 'ls vents **lo xiulan** al emperant que 's vincla y 's redressa!... L'altre jorn (**Àngel Guimerà: Santa Cruz de Tenerife-Barcelona**)
- (270) a. 170;0;219,8,3 i treu els últims parroquians de mala manera, En Sagarra **xiula el gos**, pren el ramat i Rambla amunt amb el flabiol (**Josep Pla: Palafrugell**)
- b. 222;0;103,9,8 dia a les bestioles." I penjant- se l' escopeta al coll, **xiulà els gossos**, que d'averkonyits ja no volien fer cap mostra, (**Carles Riba: Barcelona**)
- c. 2744;0;15,8,4 que te 'n xiuli una de ben ressalada com tu? [(Es posa a **xiular una americana.**)] Ventureta Vés allà, burinot. Gibert, (**Apel·les Mestres: Barcelona**)

⁶² XIULAR: v. *intr.* Fer un so o una sèrie de sons musicals expel·lint amb força l'aire amb els llavis en una certa posició (...) *Qui canta a taula i xiula al llit no té el seny complit.* || *tr.* Cantar (un aire) xiulant. *Xiular una sardana.* | Cridar (un animal, una persona), xiulant. *El gos, si no el xiules, no et veurà i no vindrà* [...] DIEC (1995: 1901).

b) Casos que regeixen datiu:

- (271) a. 136;0;43,4,10 en to manyaguer, i va fer tots els possibles per a **xiular- li**, però tot el temps l'esperverava terriblement la idea (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)

c) Casos ambigus:

- (272) a. 3001;0;79,12,2 totes maneres aquella perspectiva no li somreya gens. **Va xiular al gos**, dos o tres vegades, fins que'l va decidir a tirar (**Josep Maria Folch: Barcelona**)

d) Distribució dialectal:

Els casos d'acusatiu pertanyen a autors nascuts a poblacions que pertanyen al català central (269-270), tret d'un que es localitza al valencià (273). El datiu, però, no comparteix aquestes dades, ja que detectem dos lemes que pertanyen al valencià septentrional (274) i un exemple d'un escriptor del dialecte central (271). A més, també recollim un exemple d'ambigu (272), d'un autor de Catalunya, la qual cosa ens indica que en aquest estadi de la llengua la confusió és patent.

- (273) a. 3335;0;14,20,4 Diego. Hombre! Pep. Com ahon se presenta de segon **el chiulen**, vol probar á vore si peta de primer. Ort. Si la fortuna (**Eduard Escalante: Grau de València-València**)

- (274) a. 3008;0;76,18,5 cars encara? Pos no porte més diners... Sí, m' entens tu, **chiula- li a eixa**. Pos i aquella que volie so... sopesdano de (**Salvador Guinot i Vilar: Castelló de la Plana**)
- b. 3008;0;85,4,2 netets. Cunegildo Cunegildo A l'amic Josep Simon I Sí, **chiula- li**. Ia se n'ha anat en la seua fogassa de pa roig baix (**Salvador Guinot i Vilar: Castelló de la Plana**)

2) Període 1933-1988

En aquest segon període també hi trobem usos diversos:

a) Casos que regeixen acusatiu:

Igual com en el període precedent, localitzem exemples d'acusatiu pronominal (278) com amb el SN per pronominalitzar (275):

- (275) a. 392;0;69,2,2 era d' un eclecticisme corprenedor; tant se li 'n donava **xiular Bach** o **Mozart** com les nostres tonades que acompanyaven (**Avel·lí Artís-Gener: Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu:

Aportem exemples tant de datiu pronominal (276) com de preposicional (277):

- (276) a. 1325;0;65,6,3 mitja volta veloç; el nen, amb una pedra a la mà. I **li xiulà**, en Sebastià, i la bèstia va moure la cua. Era un gos de (**Baltasar Porcel: Andratx**)
- b. 378;0;164,8,10 asseciat ell dels romanços i la poca xulla de Rosa, i... ;**xiula-li** que és guala! Encara l'aguarda per a renyir-lo. Tant (**Josep Pascual i Tirado: Castelló de la Plana**)
- c. 5;0;80,2,5 barbeta, la respiració li surt sacsejada i anguniosa, **li xiula** entre les dents. Després, però, encara és pitjor, perquè (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)
- (277) a. 68;0;328,30,9 ofès-. Bon viatge! Es va posar els dits a la boca, **xiulà al ramat** i tots desaparegueren darrera les roques. Poca (**Jaume Berenguer Amenós: Belltall -Conca de Barberà-**)

c) Distribució dialectal:

Geogràficament, un dels dos lemes que regeixen acusatiu pertany al català central (275) i l'altre al mallorquí (278). Quant al datiu [amb pronom], més o menys estem igual, atès que un lema pertany a un autor mallorquí (276a), un altre al *castellonenc* (com l'època precedent) (276b) i un altre a Manuel de Pedrolo, escriptor nascut a l'Alaró, nord-occidental (276c). Completen l'anàlisi dialectològica els casos de datius amb l'ús preposicional, dos dels quals pertanyen al maonés Nicolau Maria Rubió (279) i l'altre a l'escriptor de la Conca de Barberà, Jaume Berenguer (277).

- (278) a. 3228;0;164,14,2 bracet, pel carrer i tothom les mira, i els mascles **les xiulen**. Era, a més, una donzella enamorada, que sempre seguia (**Pau Farner i Coll: Ciutadella**)
- (279) a. 1281;0;193,1,3 fer mitja volta i emprendre el camí de retorn. En Charles **xiulava als gossos**, que ara, amb la fresca, semblaven revifar- (**Nicolau Maria Rubió i Tudurí: Maó-Barcelona**)

2.3.2.3.2. Anàlisi dels resultats

Els resultats de la nostra anàlisi, poden sintetitzar-se en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	4	1
	usos sense pronom	3	1
DA	amb pronom	3	3
	usos preposicionals		3
A	usos preposicionals	1	
lemes analitzats		398	418

En l'etapa inicial, el règim acusatiu compta amb set exemples, dividits a parts iguals, segons incorporen el clíctic (269) o no (270); tres casos de datiu (271), mentre només detectem un cas ambigu (272). En el període 1933-1988, malgrat l'increment de lemes que constitueixen el corpus, han disminuït els casos vàlids que segueixen el model D (acusatiu) i els ambigus han desaparegut en favor del datiu. Així, els exemples que regeixen acusatiu són dos (275 i 278), els de datius sis, dividits a parts iguals, segons presenten el complement animat pronominalitzat (276) o introduïts per la preposició *a* (277 i 279).

Les nostres dades indiquen que el verb *xiular* ha experimentat una disminució dels casos d'acusatiu, si comparem els resultats d'un període respecte de l'altre, fet aquest que es reflecteix clarament si ens fixem en el quadre següent. Aquest descens es

compensa amb l'augment considerable dels usos datius. Això no obstant, no podem assegurar que la vacil·lació acabarà per desaparèixer, ja que es manifesta al llarg de tot l'estudi d'aquest verb.

1r període				2n període			
	fa	fr1	fr2		fa	fr1	fr2
ACUSATIU	7	63,64%	1,76%	ACUSATIU	2	25,00%	0,48%
DATIU	3	27,27%	0,75%	DATIU	6	75,00%	1,44%
AMBIGUS	1	9,09%	0,25%	AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

A grans trets, els casos d'acusatiu pertanyen a autors nascuts a poblacions que corresponen al català central, mentre el datiu resta molt més difuminat per tot el domini lingüístic. Els casos ambigus, però, coincideixen amb l'acusatiu: català central.

Davant aquestes dades, podem concloure que la línia cronològica assenyala una alternança de recció segons el període que es reflecteix en la producció d'escriptors de diferents zones dialectals.

2.3.3. Verbs en què el DIEC suggereix el model C

A aquest apartat, solament pertany el verb *succeir*. El DIEC aporta els següents exemples:

- (280) a. El rei en Pere succeí al seu pare, el rei en Jaume
b. La marquesa succeí al marquès en la possessió del castell

Aquests exemples ens plantegen quin tipus de complementació desenvolupen els complements subratllats. Cal interpretar-los com a CI o com a CRV? La pronominalització sembla que resol la incògnita: ni CI ni CRV, sinó CD (la qual cosa demostra que aquest verb segueix el model D i no el C, que sembla suggerir el DIEC)

- (281) a. El rei el/*li/*hi succeí
b. La marquesa la/*li/*hi succeí

No tots els lingüistes comparteixen l'opinió del DIEC. Així, el GD62LC proposa el règim acusatiu, mentre que altres, com DGLC de Fabra, DIEC o Badia, defensen l'opció contrària [cf. § 4.3.3.8]. D'acord amb l'exposat anteriorment, si localitzem en el corpus usos transitius d'aquest verb, farem veure que el DIEC necessita d'una profunda revisió.

2.3.3.1. Verb *succeir*

2.3.3.1.1. Descripció dels usos

Pel que fa al verb *succeir*⁶³, hem obtingut exemples de diferents tipus:

1) Període 1833-1932

a) Casos que regeixen acusatiu:

Oferim una mostra amb el pronom (282a-b) i amb el SN en funció de CD (282c-d):

- (282) a. 184;0;64,23,4 coratjosa i sana es sent enemiga de la generació que **la succeeix**. El jove, que experimenta una pietat profunda per les (**Jacint Verdaguer: Folgueroles-Vallvidriera**)
- b. 87;0;67,21,1 d' una escola política o econòmica passa i una altra **el succeeix**: cau en el major descrèdit la doctrina, amb la qual hom (**Leandre Cervera: Barcelona**)
- c. 165;0;34,1,7 que la clemència i la suavitat dels reis absoluts que **van succeir Felip V** van saber dissimular el mal i endolcir la (**Francesc Pujols: Barcelona-Martorell**)
- d. 331;0;34,11,5 mentre els altres treballen. Al monstre de la Burgesia **succeirà el monstre de l'Estat**, bastant més monstre, perquè és (**Ramon Rucabado: Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu:

- (283) a. 3075;0;192,9,1 son fill Ignasi qu' estudià lo Dret á Barcelona, **li succehirá** regentant la notaría com son pare, seguint son (**Carles Bosch de la Trinxeria: Prats de Molló [Vallespir]-La Jonquera [Alt Empordà]**)

⁶³ SUCCEIR: v. *intr.* Entrar després d'un altre en un càrrec, en una dignitat, etc., en la possessió d'alguna cosa, etc. *El rei En Pere succeí al seu pare, el rei En Jaume. La marquesa succeí al marquès en la possessió del castell [...]* DIEC (1995: 1713).

- b. 3053;0;135,5,4 Rey lo tractan be, En Gerticos ell mori; 672. Wamba **li succeï**. Fou proclamat al momen De ser mort lo preceden. La (**Tomàs Junoy: Alp-Anyós**)⁶⁴

c) Casos ambigus:

- (284) a. 2982;0;517,2,4 Casp, y 'l cap y principal era lo referit don Joan, que **succehí al rey don Alfons**. Qui llesca tan interessant historia (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)
- b. 3034;0;260,27,8 lo descantament insinuat pel noy, qu' era 'l més gran, de **succehir á son pare** en la direcció de sos negocis. Sols li (**Joan Pons i Massaveu: Barcelona**)
- c. 3187;0;109,20,4 Mes un dels qu' en la propietat del mas y de la capella **succehiren al fundador** d' aquesta, col·locá als peus d' aquell (**Lluís Bertran Nadal i Canudas: Vic-Barcelona**)
- d. 3296;0;23,5,2 la "era general afició dels reys, perquè d' ensà que **succehiren al Comte de Barcelona**, sempre tingueren per sa (**Àngel Guimerà: Santa Cruz de Tenerife-Barcelona**)
- e. 331;0;26,24,4 més damnable que el règim de privilegis **al qual succeí**. Al costat d'aquells impugnadors podem posar-hi paraules (**Ramon Rucabado: Barcelona**)
- f. 3391;0;218,86,2 ab ell. 27 Emperó al cap de dos anys, Porcio Festo **succehí á Felix**, lo qual, volentse congraciar ab los Jueus, (**Josep Melcior Prat i Colom: els Prats de Rei [Anoia]-Sant Sebastià**)

c) Distribució dialectal:

Geogràficament, quatre casos que regeixen acusatiu pertanyen al català central (282). L'altre es localitza al nord-occidental (285). Pel que fa al datiu, tots es localitzen al rossellonés (283). Els set lemes ambigus es divideixen entre autors nascuts a poblacions del català central (284) i un exemple d'un escriptor rossellonés (286). Es pot com-

⁶⁴ Dels deu casos seleccionats, nou pertanyen al mateix autor-obra, concretament a **Tomàs Junoy** (Alp [Cerdanya], 1782-Anyós, 1860 [Andorra]) Pensem que aquesta dada pot resultar cabdal a l'hora de la valoració dels resultats, atés que suposa el 90,00% del total de casos que regeixen datiu, més si tenim en compte que el corpus estudiat està constituït per 1.053 lemes.

provar com aquest escriptor fa servir tant el clític com la preposició per introduir el complement datiu (287).

- (285) a. 2955;0;102,20,7 això siga, quan comteu amb el vot del mateix rei per a **succeïr- lo** a Dinamarca? Hàmlet És veritat, però, mentre l'herba (**Magí Morera Galícia: Lleida**)
- (286) a. 3053;0;196,10,2 Perque al de Foix pretenden Luego desfeu nostra gen. Ni **succeï al Rey Don Juan** Sa menor filla Violan, Que son oncle la (**Tomàs Junoy: Alp-Anyós**)
- (287) a. 3053;0;147,20,2 Espanya en aquell recò. 757. Mort de Cangas en la vila **Li succeï** son fill Favila. 759. Després Alonso cunyat Ecstengué lo (**Tomàs Junoy: Alp-Anyós**)
- b. 3053;0;196,10,2 Perque al de Foix pretenden Luego desfeu nostra gen. Ni **succeï al Rey Don Juan** Sa menor filla Violan, Que son oncle la (**Tomàs Junoy: Alp-Anyós**)

2) Període 1933-1988

Quant al segon període objecte d'estudi, tornem a documentar alternances en la selecció del règim.

a) Casos que regeixen acusatiu:

N'ofereix tant amb el pronom (288a-c) com sense (288d):

- (288) a. 3289;0;67,22,1 -pare de l' Horaci que en el futur **havia de succeïr- lo** en el càrrec-, el qual, després d'amar la llança (**Jesús Moncada: Mequinensa [Baix Cinca]**)
- b. 48;0;120,20,8 que ens semblen, al seu costat, els realistes que **el succeïren!** Goya té un sentit grotesc i tràgic -tràgico-grotesc- (**Joan Fuster: Sueca**)
- c. 1243;0;81,32,2 Savellà el va acompanyar a la coronació imperial. **El va succeïr**, en el virregnat de Mallorca, el marquès de Rubí, (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)
- d. 3289;0;287,29,3 segons l' Horaci Planes, barrinaire dels Torres abans de **succeïr el pare** en el càrrec de sereno). En lloc d'aviar el (**Jesús Moncada: Mequinensa**)

b) Casos que regeixen datiu:⁶⁵

- (289) a. 1435;0;109,27,3 en una venjança individual: en un cardenal desitjós de **succeir al Sant Pare**, per exemple. La difusió del document va (**Enric Moreu-Rey: Barcelona**)
- b. 86;0;170,9,11 va voler ésser fidel des de l'alta magistratura on **va succeir a Francesc Macià**. El President de la Generalitat (**Lluís Nicolau d'Olwer: Barcelona-Mèxic**)

d) Distribució dialectal:

Observem com s'ha produït un gran canvi del període inicial respecte d'aquest, ja que els casos acusatius no s'ubiquen en el català central, sinó al nord-occidental (dos lemes) (288a i 288d), al valencià (288b) i al mallorquí (288c). Quant als datius, s'han perdut en el rossellonès, s'han ampliat al català central (dos lemes) (289), al valencià (290a) i al mallorquí (290b).

- (290) a. 79;0;39,31,5 la pressió fou més intensa Alfons el Liberal, que **havia succeït a Pere el Gran**, no estava en condicions d'imposar-se a (**Joan Fuster: Sueca**)
- b. 3228;0;74,13,5 molts d'anys, quelcom semblant a: "Picasso és capaç de **succeir-se a ell mateix**", i m'he clavat un clèsquit. "Ai, Pau", (**Pau Faner i Coll: Ciutadella**)

En aquest període, hem detectat un escriptor que emprava indistintament tant el règim acusatiu com el datiu preposicional, encara que en obres diferents: Joan Fuster (291):

⁶⁵ Com en el període anterior, també hem rebutjat els exemples que al·ludeixen a la significació d'"esdevindre" del verb *succeir*, molt més nombrosos que els que aquí tractem:

1160;0;240,1,6 en lloc del seu nom escrivia "Xima". Com que això **li succeï** diverses vegades, començaren a entrar-li manies i s' (**Llorenç Villalonga: Ciutat de Mallorca**)

1288;0;154,7,1 Montpalau pogué explicar als seus companys que el que **succeïa a l'horrible monstre** era que es trobava sota els (**Joan Perucho: Barcelona**)

166;0;44,3,3 que saquejaren a mans plenes l'herència de Fortuny, com **succeirà sempre a aquells** que, en l'obra admirable dels mestres, (**Sebastià Gasch: Barcelona**)

2;0;121,1,9 dia l'empresonen." Allò era el pitjor que a Candi podia **succeir-li**. Tino Costa ho endevinava amb instint segur. Era un (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

3233;0;12,14,6 demostrable no es pot deixar de sentir. Això és el que **li succeeix** amb el geni: que el sent. (**Antoni Marí: Eivissa**)

- (291) a. 48;0;120,20,8 que ens semblen, al seu costat, els realistes que **el succeïren!** Goya té un sentit grotesc i tràgic -tràgico-grotesc- (**Joan Fuster: Sueca**) [*El descrèdit de la realitat*, 1955]
- a'. 79;0;39,31,5 la pressió fou més intensa Alfons el Liberal, que **havia succeït a Pere el Gran**, no estava en condicions d'imposar-se a (**Joan Fuster: Sueca**) [*Nosal-tres, els valencians*, 1962]

2.3.3.1.2. Anàlisi dels resultats

Podem resumir els resultats obtinguts en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	3	3
	usos sense pronom	2	1
DA	amb pronom	10	0
	usos preposicionals		4
A	usos preposicionals	7	
lemes analitzats		1.053	749

Així, en el primer període analitzar hem trobat cinc casos on la recció és acusativa (282), deu de datiu (283) i set d'ambigus (284). Cal assenyalar que descartem els lemes que al·ludeixen a la significació del verb *succeir* amb el matís d' 'esdevenir', d' 'escaure's'.⁶⁶ Quant al segon període objecte d'estudi, hem trobat quatre casos tant que regeixen acusatiu (288) i quatre més de datius preposicionals (289).

⁶⁶ La llista és immensa. A tall d'exemple, oferim cinc lemes:

110;0;155,27,5 dots naturals, arriba a ferse un nom -me deya ell- sol **succehir li a Espanya** lo que al incaut que ha tingut un día la (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

114;0;134,10,4 n' havia vingut l' altra: era tan absurd, tot el que **li succeïa** aquella tarda! I, en mig de totes les coses tèrboles (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

115;0;77,4,3 Completament decaiguda, sense donar- se compte del que **li succeïa**, incapaça de coordinar les idees que, sens ordre ni (**Dolors Monserdà: Barcelona**)

120;0;118,5,7 que no vivia d' angúnia. Després, al pobre, **li va succeir**, en poc temps de perdre cinc vedells entre estimbats i (**Jaume Massó i Torrents: Barcelona**)

129;0;165,44,1 la ramada, ja fa molt temps que són morts; ja saps el que **succeí a Shere Khan**, i Akela va morir entre els,,dholes, a on, si (**Marià Manent: Barcelona**)

L'anàlisi estadística ens permet d'elaborar el quadre següent:

	1r període			2n període			
	fa	fr1	fr2	fa	fr1	fr2	
ACUSATIU	5	22,73%	0,47%	ACUSATIU	4	50,00%	0,53%
DATIU	10	45,45%	0,95%	DATIU	4	50,00%	0,53%
AMBIGUS	7	31,82%	0,66%	AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

A partir dels resultats obtinguts, la recció del verb *succeir* és totalment inestable, tot i que amb els anys, ha disminuït considerablement pel traspàs de lemes ambigus al règim datiu. A partir de les dades analitzades, resulta molt agosarat predir si la tendència en l'ús del règim acusatiu acabarà per consolidar-se o es mantindrà un nivell de vacil·lació elevat, atès que aquest règim experimenta un creixement del 27,27%, mentre que el datiu augmenta un 4,55%. Amb el pas dels anys, ambdós règims s'han universalitzat a tot el domini (català central, nord-occidental, valencià i mallorquí), mentre que els casos ambigus, com ja hem assenyalat, han desaparegut.

Podem concloure, que la vacil·lació és perenne i, si ens fixem en les darreres mostres analitzades, força igualada.

2.4. Verbs que manifesten una relació possessiva

Les llengües romàniques⁶⁷ disposen de distintes construccions sintàctiques per assenyalar la relació possessiva part-tot. Així, si ens fixem en l'exemple següent, ens adonarem que la relació possessiva es realitza a través d'un datiu:

(292) Li he fregat l'esquena

On la cosa posseïda (*l'esquena*) es constitueix com la part de la possessió i el posseïdor (*li*) com el tot (la persona que representa el datiu).

Aquesta relació pot manifestar-se de formes diferents segons els constituents que la formen. Així podem trobar datius possessius on la part posseïda la desenvolupa un CD (*a*), un atribut (*b*), un subjecte (*c*) o un complement preposicional locatiu (*d-e*):

- (293) a. Maria s'ha enutjat i li ha rebentat la cistella
b. Joana no li és parenta
c. Encara no li havia pujat la llet
d. Li va cantar una cançó a l'orella
e. Enganxa-li l'agulla a la butxaca

En aquest apartat de la nostra anàlisi, el que ens plantejem és si també es pot produir alternança entre el datiu i l'acusatiu quan el primer representa una relació possessiva i no argumental. Estudiarem aquest fenomen en tres tipus de construccions:

- a) verbs amb dos complements argumentals: un de cosa, l'altre locatiu [§ 2.4.1]
b) verbs amb un complement argumental locatiu [§ 2.4.2]
c) verbs amb un complement argumental en funció de CD [§ 2.4.3]

⁶⁷ Vegeu § 1.4.1.4.

2.4.1. Verbs amb dos complements argumentals

Es tracta de construccions formades per verbs que exigeixen dos complements: un de cosa i l'altre de caràcter locatiu que indica destinació. Parlem de verbs com: *apuntar*, *disparar*, *encertar*. El complement que indica destinació representa una part inalienable d'un tot, i el seu possible complement nominal (el tot), generalment apareix representat per un datiu.

- (294) a. Al lladre, els militars li han apuntat la pistola **al cap** [del lladre]
b. Al policia, el delinqüent li ha disparat un tret a la panxa [del policia]
c. Al conill, el caçador li ha encertat un dard **al coll** [*el coll* és una part del tot]

El que ens plantegem en aquest apartat és: què ocorre quan, per raons contextu- als, eliminem el primer complement argumental, és a dir, el CD? Podem trobar-nos amb dues situacions: d'una banda, que es mantinga igual el complement datiu (295); d'una altra, que el datiu es reinterprete com un acusatiu (296).

- (295) a. (Al lladre), els militars li han apuntat **al cap**
b. (Al policia), el delinqüent li ha disparat **a la panxa**
c. (Al conill), el caçador li ha encertat **al coll**
- (296) a. (Al lladre), els militars l'han apuntat **al cap**
b. (Al policia), el delinqüent l'ha disparat **a la panxa**
c. (Al conill), el caçador l'ha encertat **al coll**

En el nostre estudi, analitzarem quina és la solució en els nostres escriptors.

A continuació, passem a analitzar tots aquests verbs. Cal advertir, però, que en el nostre corpus no hem trobat cap ús del verb *apuntar*⁶⁸ (amb una pistola, un dard...) que regesca acusatiu ni datiu, en cap dels dos períodes analitzats [sí que n'hi ha alguns

exemples que remetent a la significació d'*escriure, anotar...*⁶⁹, però no a la requerida en aquest estudi].

⁶⁸ APUNTAR²: v. tr. Fixar (una agulla, un clau, etc.), introduint-ne solament la punta. *Apuntar una agulla en un coixí.* | *Apuntar a algú al cap* (amb una escopeta) DIEC (1995: 142).

⁶⁹N'ofereim una mostra reduïda:

3327;0;22,10,5 blanchs: lo vell diu ab energia: -Fassa l' favor de **apuntar Jaume y Jordi Bacarissas**, voluntaris catalans. -Vos sòu (**Josep Antoni Ferrer i Fernández: Andalusia-Barcelona**)

3353;0;37,37,1 Què voleu? Benjamí. [(Entrant i signant al Capità, que l' **apunta**.)] Aquest deu ser, puix dóna mostra de ser el més covard! (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**)

2723;0;25,23,6 primé pel altre, però ja l' he feta). ¿Qué ha fet **apuntá á algú**? Pas· No, senyora; ni á n' ell mateix. Brau Es (**Conrad Roure: Barcelona**)

2.4.1.2. Verb *disparar*

Quant al verb *disparar*⁷⁰, després d'analitzar el corpus, en el primer període estudiat, no hem trobat cap exemple que regesca acusatiu ni datiu. En el segon bloc cronològic, tampoc no tenim cap cas amb recció acusativa i sí tres de dativa (297):

- (297) a. 2589;0;134,4,3 creador mercadeja el seu producte especial -que se li ha disparat **en les seves mans** quasi per sorpresa- amb els altres (**Lluís Maria Xirinacs: Barcelona**)

Dialectalment, la línia temporal ens mostra que el règim del verb resol en datiu. Els autors que l'empren pertanyen al barceloní (297), al mallorquí (298) i al nord-occidental (299).

- (298) a. 11;0;24,6,10 poble, li ha precipitat la fi. I quina fi, Déu meu! Li dispararen **a ses cames, en es ventre** i després de fer-lo sofrir (**Carme Riera: Palma de Mallorca**)
- (299) a. 2866;0;241,19,4 durs que els té? I vius... Jessica. - Sí. Hugo. -Potser li dispararé **als ulls**. S'apunta al ventre, saps?, però l'arma s' (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	0	0
	usos sense pronom	0	0
DA	amb pronom	0	3
	usos preposicionals		0
A	usos preposicionals	0	
lemes analitzats		170	547

⁷⁰ DISPARAR: *v. tr.* Fer que (una arma) engegui el projectil o cos llancívol. *Disparar una ballesta. Disparar una escopeta.* Fer sortir llançat (un projectil, un cos llancívol), amb una arma o artifici de pólvora. *Dispara un tret. Dispara un coet.* || *pron.* Un mecanisme, engegar-se, començar anar, a funcionar, a rutllar. *S'han disparat les armes.* DIEC (1995: 633).

1r període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	0	0,00%	0,00%
DATIU	0	0,00%	0,00%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

2n període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	0	0,00%	0,00%
DATIU	3	100,00%	0,55%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

D'acord amb els resultats presentats, el verb *disparar* tendeix cap al règim datiu, la qual cosa ens confirmaria l'ús tradicional. Encara que disposem de poques dades, sembla que el cas datiu es diversifica per bona part del domini.

2.4.1.3. Verb *encertar*

2.4.1.3.1. Descripció dels usos

Quant al verb *encertar*⁷¹, hem obtingut lemes de diferent mena:

1) Període 1833-1932

En el primer període, podem distingir les estructures següents:

a) Casos que regeixen acusatiu:

- (300) a. 169;0;337,16,2 no va disparar: l' hauria estripat, de més a prop. L' encertà **darrera les orelles**. Quan el vaig agafar ja no glatia. (**Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona**)
- b. 2584;0;21,22,4 rampellut. Avui és dia que m' esmolis l' eina i que l' encertis ben depressa **al punt**; un botxí em donaria massa feina i (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- c. 2644;0;107,15,5 se una mala mort i un fat negre? I Ulisses, apuntant, l' encertà amb la fletxa **a la gola**, i la punta sortí per l'altra (**Carles Riba: Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu:

- (301) a. 3039;0;78,10,1 de veure lo cel estrellat se sent algunas gotetas que li encertan **al mitj de la coroneta**, y quant alsa 'l cap per (**Emili Vilanova: Barcelona**)

c) Casos ambigus:

- (302) a. 2702;0;54,3,1 no s' hi pensa gens: bo y d' esma, apunta bé 'l peu y, encertant al Dick **pel mig del ventre**, 'l llença com una bala (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

⁷¹ ENCERTAR: v. tr. Fer bé (una cosa), fer-la adequadament. *Avui sí que ha encertat el rostit.* | Tocar (algú o alguna cosa) disparant-li un tret, llançant-li un objecte, etc. *La llebre ens va passar a deu passes; tots dos li vam tirar i no la vam encertar.* DIEC (1995: 701).

d) Distribució dialectal:

En l'àmbit topològic, els lemes que regeixen acusatiu, datiu i ambigus pertanyen tots a escriptors nascuts a poblacions del català central.

2) Període 1933-1988

En el segon bloc cronològic, continuen havent-hi exemples amb acusatiu (303), però han desaparegut els lemes de datiu i els ambigus:

a) Casos que regeixen acusatiu:

- (303) a. 3151;0;343,19,5 però sense que a l' os li arribi. Ja, però, Ulisses l' encerta **a l'espalla dreta** amb la pica, i la punta lluent de (**Carles Riba: Barcelona**)

b) Distribució dialectal:

Quant a la distribució geogràfica dels exemples trobats, en aquest segon període s'ha eixamplat el ventall de procedències diatòpiques: incorporació de lemes del tortosí (quatre) (304a) i del nord-occidental (un) (304b), a més del català central (dos) (303).

- (304) a. 2;0;118,27,8 de la seva còlera la hi descarregà enmig del rostre. L' encertà **al front, damunt les celles**, amb tanta força, que els (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)
- b. 2615;0;210,1,9 dispara a l' aire. Una pedra que no ha vist venir l' encerta **a l'espalla**, li fa desviar l'arma i de seguida cauen (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

2.4.1.3.2. Anàlisi dels resultats

La cerca duta a terme pot reflectir-se en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	4	7
	usos sense pronom	0	0
DA	amb pronom	1	0
	usos preposicionals		0
A	usos preposicionals	1	
lemes analitzats		182	397

En el primer bloc cronològic, hem extret quatre exemples que regeixen acusatiu (300) i que presenten el complement locatiu en l'estructura de l'oració, un lema que regeix datiu (301) i un cas ambigu (302). En el segon bloc cronològic, ha augmentat el nombre de casos que regeixen acusatiu, de quatre a set (303-304), mentre que han desaparegut els lemes de datiu i els ambigus.

El resultat de la nostra anàlisi demostra que amb els anys, el verb *encertar* ha estabilitzat el règim en favor de l'acusatiu. Així, han desaparegut els casos ambigus i els datius. En l'àmbit dialectal, s'ha produït un canvi important, ja que el període inicial tots els lemes corresponien a autors del català central (acusatius, datius i ambigus), i en l'època posterior, l'acusatiu és usat per autors del Principat (tortosí, central i nord-occidental). Tot i que no disposem de massa dades, d'acord amb aquesta informació, el règim d'aquest verb tendeix cap a l'acusatiu.

1r període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	4	66,67%	2,20%
DATIU	1	16,67%	0,55%
AMBIGUS	1	16,67%	0,55%

2n període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	7	100,00%	1,76%
DATIU	0	0,00%	0,00%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

2.4.2. Verbs amb un complement argumental locatiu

Un altre tipus de construcció que expressa una relació possessiva és la que inclou verbs que incorporen un complement argumental de caràcter locatiu. La construcció bàsica respondria al següent esquema:

Subjecte + Datiu possessiu + Verb + Complement argumental locatiu

Els verbs que pertanyen a aquest apartat són: *picar* i *tossar/tussar*. Més amunt [§ 2.3.1], hem estudiat el comportament d'aquests dos verbs quan el complement de destinació era una persona. Ara, en canvi, els estudiem tenint present que aquest complement pot expressar una localització, això és, una part de la persona a la qual es destina l'acció verbal (305). En aquests casos, la persona, que representa el tot de la relació possessiva, sol aparèixer representada per un pronom datiu (306).

- (305) a. El mosquit li ha picat al braç
b. El bou li ha tussat a l'esquena

(306) El mosquit li ha picat al braç, al Manel

que equival a (307):

(307) El mosquit ha picat al braç de Manel

Però tampoc no resulta estrany que exemples com els de (306) apareguen resolts de manera innovadora amb un canvi del datiu per l'acusatiu (308):

(308) El mosquit l'ha picat al braç

Aquesta nova estructura sintàctica sembla ser una conseqüència de la reanàlisi del datiu possessiu com un complement argumental similar al CD de verbs com *punxar*, *mossegar*, *besar*, etc.:

- (309) a. El gos ha mossegat Joan al braç
b. El mosquit ha picat Ariadna al braç

Aquest canvi ha donat lloc a estructures sintàctiques vacil·lants on tant podem trobar exemples amb datiu (310a) com amb acusatiu (310b):

- (310) a. El mosquit li ha picat al braç
b. El mosquit l'ha picat al braç

Tot seguit, passem a estudiar el fenomen en el nostre corpus. Cal advertir, però, que, pel que fa al verb *tossar*⁷², no hi ha context vàlid en cap dels dos períodes analitzats, i no podem, per tant, contrastar si els diversos posicionaments dels tractadistes coincideixen o són rebutjables [cf. § 2.3.1].

⁷² TOSSAR: v. *intr.* Donar cop amb el tos, amb el cap. DIEC (1995: 1786) A diferència del que hem fet amb la resta de verbs analitzats i que presentaven algunes variacions ortogràfiques en el seu paradigma [p.ex. *ajudar-adjudar-ayudar; obrir-aubrir-ubrir...*], en aquesta forma verbal, hem mantingut els dos infinitius: amb *o* i *u* (solament apareixen en el primer bloc), perquè el DIEC recull les dues formes verbals, encara que a l'hora de donar el seu significat, un ens remeta a l'altre.

2.4.2.1. Verb *picar*

Quant al verb *picar*⁷³, destriem tots els casos on no ens apareix un complement locatiu, atés que aquest verb ja s'ha estudiat en l'apartat 2.3.2.2 amb l'accepció 'd'injectar una substància'. Els contextos que hem seleccionat del primer bloc han estat:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	0	0
	usos sense pronom	0	0
DA	amb pronom	1	0
	usos preposicionals		0
A	usos preposicionals	0	
lemes analitzats		761	871

Solament, hem localitzat un lema que regeix datiu (311), l'autor del qual és Frederic Soler, nascut a Barcelona.

a) Casos que regeixen datiu:

- (311) a. 3294;0;14,15,2 Ric· ¡Vaja, home; no sigui plaga! Rom
Piquem li un xich á la **esquena**. Ric· Escolti. [(A Pac. no
(**Frederic Soler: Barcelona**)

Pel que fa al segon període, no hi ha cap exemple vàlid d'acord amb l'estructura i semàntiques objectes d'estudi en aquest apartat.

⁷³ PICAR: v. tr. Fer un petit forat a la pell (d'algú, d'una part del cos) amb el bec, el fibló, etc. *L'ha picada una aranya*. DIEC (1995: 1407)].

2.4.3. Verbs amb un complement argumental en funció de CD

Hi ha un seguit de verbs com: *renovar*, *votar* i *xiular* [amb el sentit de 'reprovar'] que duen un complement argumental en funció de CD. L'estructura bàsica és la següent:

Subjecte + Datiu possessiu + Verb + CD

- (312) a. A Messi, finalment, li han renovat el contracte
b. A Gasol, el públic li ha xiulat l'actuació
c. A Pla, jo no li votaré el programa

Aquesta estructura equival a:

Subjecte + Verb + CD + **CN**

- (313) a. Finalment, l'equip ha renovat el contracte de Messi
b. El públic ha xiulat l'actuació de Gasol
c. No votaré el programa de Pla

Però, què passa quan la construcció no té CD perquè queda integrat dins de la semàntica del verb? En les construccions (312) el verb pot assimilar el contingut semàntic que representa el CD (la part alienable) de la relació possessiva, de manera que l'element que representa el tot pot continuar manifestant-se com un datiu o reinterpretar-se com un complement verbal argumental. En aquest cas, es passa a pronominalitzar com un acusatiu i es donen alternances com les de (314):

- (314) a. Finalment, el Barça l'/li ha renovat (a Messi)
b. El públic l'/li ha xiulat (a Gasol)
c. Jo no el/li votaré (a Pla)

En el nostre cas, centrarem l'estudi en els verbs: *aplaudir*, *votar* i *xiular*. Cal advertir, però, que en el nostre corpus no hem trobat cap ús del verb *xiular*⁷⁴ que respongués a la semàntica desitjada i a la sintaxi seleccionada, després d'haver analitzat vuit-centes setze entrades.

⁷⁴ XIULAR: *v. intr.* Fer un so o una sèrie de sons musicals expel·lint amb força l'aire amb els llavis en una certa posició (...) *Qui canta a taula i xiula al llit no té el seny complit.* || *tr.* Cantar (un aire) xiulant. *Xiular una sardana.* (...) Mostrar amb xiulets la seva desaprovació (envers algú o alguna cosa). *Xiular un actor. Xiular una comèdia* DIEC (1995: 1901).

2.4.3.1. Verb *aplaudir*

2.4.3.1.1. Descripció dels usos

Pel que fa al verb *aplaudir*⁷⁵, hem obtingut les següents dades:

1) Període 1833-1932

En el primer període analitzat, les construccions sintàctiques documentades són les següents, on no hi ha casos datius pronominals:

a) Casos que regeixen acusatiu:

Aportem exemples amb el pronom (315) i amb el SN sense pronominalitzar (316):

- (315) a. 104;0;26,2,5 esperona l' atreviment de la mascarada; la multitud **l' aplaudeix** i l'encoratja. Es topen les colleres; s'encaren i s' (Lluís Nicolau d'Olwer: **Barcelona-Mèxic**)
- b. 180;3;15,27,3 trobat bé d' un home. Joan Antoni, per bé que son pare **l' aplaudí**, sentí remordiment del seu acte des de l'endemà. Estigué (Joan Puig i Ferrer: **la Selva del Camp**)
- c. 186;0;194,1,9 la nota, tant en el discurs, com en l' article. quan **l' aplaudien**, pensava: "Si Irene em veiés, ara!" Un dia rebé una (Joan Oller i Rabassa: **Barcelona**)
- d. 2642;0;170,15,8 ha estat gentil, poc ni mica." Així va fer ell, i tots **l' aplaudien** i l'exhortaven, i cadascun envià un herald a portar (Carles Riba: **Barcelona**)
- e. 3033;0;77,17,5 se l' assimilessin, i no era extravagància quan me **l' aplaudien** entusiàstiques les gents lusitanes. Ja temps enrera, (Ignasi Ribera i Rovira: **Castellbell i el Vilar [Bages]-Barcelona**)

- (316) a. 3013;0;104,26,4 tan bons hi eran uns com altres, cridavan com boigs, **aplaudint** á una còmica ó una **bailarina**, ó trayent la gorja en la (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**)
- b. 3315;0;45,25,4 l' estable, mentres que las someras, remenant sas cuas, **aplaudian l' orador.**)] Manso. Sols un deber de consciència, (**Josep Maria Barberà i Canturri: Reus-Barcelona**)
- c. 3386;0;43,9,2 que la gent hi acut per la seva orquestra i que el poble **aplaudeix els grans autors.** Aleshores s'irrita per qualsevol (**Josep Vicenç Foix: Sarrià**)
- d. 92;0;170,19,3 sentimentals, aquelles bones senyores - per exemple- que **aplaudeixen les persones reials** a les "quaranta hores", o (**Jaume Bofill i Mates: Olot-Barcelona**)

c) Casos ambigus:

- (317) a. 2721;0;41,16,6 de fil, escoltant atentas. Al alsarse 'l teló, tots **aplaudeixen á Lluisa**, que figura acabar de cantar.))] Eudalt. (**Conrad Roure-Barcelona**)
- b. 3002;0;134,9,2 però 'l goç, també ab instinct humà talment, sembla **aplaudir a l'amo dèspota** y celebrar l'arbitrarietat triomfant. (**Caterina Albert: l'Escala**)
- c. 3046;0;124,9,1 pera nosaltres.- En Rodón, los ulls á punt de saltar, **aplaudí al orador**, dantli un copet amorós á l'esquena. En Jordi (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)
- d. 3106;0;90,2,6 punt en que, com pres d' una follia, **á la Diva** lo públich **aplaudia**. Vanitosa, la Pussa, alta la testa, saludant avançà (**Evelí Dòria i Bonaplata: Barcelona**)
- e. 3140;0;8,12,1 Viva, viva la sal catalana, Viva, viva la fló matinal, **Aplaudiu á la hermosa Xateta** La mes curra de tot lo arrabal. (**Francesc d'Assís Altimira: català central?**)⁷⁶

⁷⁵ APLAUDIR: v. *intr.* Picar de mans en senyal de viva aprovació, d'entusiasme. *Tots els concurrents aplaudiren entusiasms.* ||tr. Demostrar (a algú) l'aprovació, l'entusiasme, aplaudint o picant de mans. *L'auditori aplaudí vivament l'actor.* DIEC (1995: 135).

⁷⁶ Tot i que no hem trobat la procedència geogràfica d'aquest autor a cap manual, optem pel català central pel mot *fló* (pèrdua de la ròtica i tancament de la vocal *o*). Altres lemes d'aquest autor ens confirmen la nostra anàlisi:

(continua pàgina següent)

c) Distribució dialectal:

Geogràficament, el primer període es caracteritza perquè la majoria de les formes acusatives s'enquadren en el català central (315-316). Hi ha uns pocs lemes que pertanyen al nord-occidental (318a), al tortosí (318b), al valencià (318c-d), i a un autor mallorquí (318e), amb coincidència amb els tractats que caracteritzen el verb com a transitiu.

- (318) a. 133;0;109,13,8 a l' esquerra, com si comptés els parells de mans que l' **aplaudien**. De sobte un colom poc fet a llargues volades se li (**Alexandre Plana: Lleida-Banyuls**)
- b. 229;0;233,12,1 amb més delit. Porta el segon plat i el victoregen i l' **aplaudeixen** i l'obliguen a asseure's entremig d'ells i el fan (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)
- c. 3028;0;32,33,2 absència, i que confiava en que es conseguiria algo. L' **aplaudiren** moltíssim, i encara l' acompanyaren cosa d' un quart (**Francesc Puig-Espert: València-Asnières Sur-Seine, Illa de França**)⁷⁷
- d. 3312;0;30,7,1 *pasar*; pero portada al estrem, els alcaldes no debem **aplaudir la**, ni ausiliar. Y al cap, aixó es enfadós: els chics (**Rafael Vives i Aspiroz: valencià?**)⁷⁸

3140;0;5,32,3 dihent!... (**Potsè** ha begut un xich massa!) [(ap.)] Dèu m' **ajudi!** cuanta guassa! Sou un home molt valent? Trenca. Mestre,

3140;0;6,1,5 Que t' vaix á dinyá mulè. Trenca. Menos llengua y obra l' vano. Ma. Apa **manu!** Trenca. Uy que vens bè! [A 2.] Jay!

3140;0;7,45,4 Y en seguit cap á **marxá**. Ma. Cuant debém? Curra. Avuy jo **pago**, Avuy os vull convidá. Trenca. Que m' dius! monona

3140;0;8,14,1 á la hermosa Xateta La mes curra de tot lo arrabal. Aplaudiu á la Xateta La mes curra de arrabal.

⁷⁷ Tot i haver mort a França, podem afirmar que aquest escriptor va fer servir la variant valenciana de l'idioma com ho demostra aquestes entrades de la mateixa obra literària:

3028;0;55,25,1 la i donar- li la sang nostra quan la trobem desvalguda, pagant- li lo molt que per **nosatros** fà. I els nostres germans

3028;0;62,13,4 promés pagà **esta** fidelitat amb **estes** paraules: -Dèu t' ho **pague**, Teresa! Ja no tinc por a res! VII I d' allí quatre o cinc

3028;0;67,8,9 per al viatge. Jo, fills meus, **reste** al poble pregant al Senyor per **vosatros** que se 'n aneu i per els que no

3028;0;95,13,6 veueta molt debil, li digué: -Mare, **deixe**- la aixina; no **tanque**. Vull **vore**, encara que siga des del llit, l' acció de la

⁷⁸ Tot i que no hem trobat la procedència geogràfica d'aquest autor a cap manual, optem pel valencià per l'ús del *chics*. Altres exemples extrets del corpus confirmen la nostra hipòtesi:

(continua pàgina següent)

- e. 3313;0;13,25,8 el cap d' Estat qui va sancionar- la, el ciutadà qui va **aplaudir- la**, el ministre qui va proposar-la, el fiscal qui la (Gabriel Alomar: Mallorca-el Caire)

Tots els lemes ambigus, també s'ubiquen en el català central (317). Hem detectat tres autors (Josep d'Argullol, Antoni de Bofarull i Narcís Oller) que presenten exemples tant en els lemes d'acusatiu com en els ambigus (introdueixen el complement amb la preposició *a*), fet que podria significar un índex de vacil·lació (319).

- (319) a. 3013;0;104,26,4 tan bons hi eran uns com altres, cridavan com boigs, **aplaudint á una còmica ó una bailerina**, ó trayent la gorja en la (Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona) [*La guerra*, 1877]
- a'. 3013;0;104,26,4 tan bons hi eran uns com altres, cridavan com boigs, **aplaudint á una còmica** ó una bailerina, ó trayent la gorja en la (Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona) [*La guerra*, 1877]
- b. 3284;0;129,18,4 fet á víurer en temps de Romans, que no haurian deixat de **aplaudir lo**, com aplaudian tot lo maravel·lós, y de tots modos (Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona) [*Costums que's perden y recorts que fugen*, 1880]
- b'. 2982;0;174,21,4 á don Fernando com una figura massa militar, encara **aplaudiren al adulator** del que havia venut; però los de (Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona) [*La orfaneta de Menargues ó Catalunya agonisant*, 1862]
- c. 3072;0;226,16,4 per un pensament consolador. No podia aquella visió **aplaudir lo**, en lloch de censurar-lo com creya? Una rialla (Narcís Oller: Valls-Barcelona) [*Notas de color*, 1883]

3312;0;21,17,6 Y **eixos** tirs? Tof: [(Con alegría á Córdulo.)] Obriga el pit. **Visant** Pare, yo estic tremolant. Córd·Retirat.

3312;0;22,19,3 en cuidao que se **escape**; mira que si te s' envóla els dos pagueu quant **l'atrape**. Tof Tus ojos no lo verán.

3312;0;22,33,6 vas á patir. [(Se va á Córdulo id·)] Yo **vach** per éll á pregar á la Mare de Deu vella.

3312;0;25,25,6 Visant· S' ha tornat soldada? **Póрте** el fusil, no es **dispare**. Mart· No está carregat en bala: els carlistes no ne

3312;0;8,31,3 [(Con intencion.)] si acas no es de brás millor: á **este achuda** el Escolá, carliste asérrim y brau dels qu'han **naixcut** y

- c'. 3046;0;171,22,1 del drama musical; cap d' ells, encara menys, volia **aplaudir á en Masini** per reputació que portés de fòra sens haver (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)
[*La febre d'or I*, 1890]

2) Període 1933-1988

Quant al període cronològic 1933-1988, els usos documentats presenten estructures sintàctiques similars:

a) Casos que regeixen acusatiu:

N'aportem tant amb el clític (320) com sense (321):

- (320) a. 205;0;166,27,2 mirades a l' entorn. Alguns, pocs, han intentat d' **aplaudir- lo**; la majoria ha imposat silenci. No és hora de (**Xavier Benguerel: Barcelona**)
- b. 243;0;229,12,7 o altra, i no pot imaginar- se amb quin entusiasme **l' aplaudien**, en acabar. Les dones besen els oradors i els homes (**Joan Alavedra: Barcelona**)
- c. 2766;0;53,26,5 de discurs ha de ser feta amb to d' arenga. La gent **l' aplaudeix** rient.] Bertina. Mare meva, quin tip d'escórrer et (**Maria Aurèlia Capmany: Barcelona**)
- d. 3205;0;189,24,3 públic que esperava, amatent, les darreres paraules per **aplaudir- la** i dir-li, bravo!,encore! -El tren els passà a (**Montserrat Roig: Barcelona**)
- e. 3209;0;36,1,5 abans no duia) l' hauria conegut. O bé: Si dic que "**l' aplaudien** no solament pel seu bon gust decoratiu, sinó per les (**Jordi Coca i Villalonga: Barcelona**)
- (321) a. 237;0;335,13,2 Al començament havíem fet alguns pàl·lids esforços per **aplaudir el senyor Wopsle**, però eren massa mancats d'esperança (**Josep Carner: Barcelona**)
- b. 2924;0;31,5,5 Antò. És Donya Leonor, la dansarina la gran estrella que **aplaudeix tothom**, ditxosos ulls que et veuen, filla meva! Leon (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

- c. 623;0;508,6,3 dames barcelonines. Elles estaven acostumades a **aplaudir una donya Maria Guerrero** servint-los les desgràcies (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- d. 86;0;235,26,6 injuriant les víctimes, cridant ¡Mueran los traidores! , **aplaudint el piquet** i les descàrregues. (**Lluís Nicolau d'Olwer: Barcelona-Mèxic**)
- e. 95;0;375,16,6 horror passaven per davant dels seus ulls, més fortament **aplaudien Gretchen i Fritz**, més engrescats es picaven les (**Josep Pous i Pagés: Figueres-Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu⁷⁹:

- (322) a. 393;0;136,12,1 Al final de cada acte, la sala se n' entrava... El públic **aplaudia** frenèticament **a tothom**, i, sobretot, a la senyoreta (**Caterina Albert: l'Escala**)

c) Distribució dialectal:

Pel que fa a la ubicació geogràfica dels lemes aportats, en aquest segon bloc cronològic, quant a l'acusatiu, observem les mateixes dades que en el primer, atés que majoritàriament predominen els autors del català central (320-321). Hi ha, tanmateix, uns pocs lemes que pertanyen al nord-occidental (323a) i al mallorquí (323b-c) que, com ja hem assenyalat, defineixen el verb com a transitiu. L'exemple restant (322), en principi datiu, pertany a Caterina Albert, autora que emprà també la variant central del català.

- (323) a. 1244;0;156,22,3 vostès, mentrestant, a escoltar el conde de Motrico, a **aplaudir el conde de Motrico**, a saludar el conde de Motrico: (**Teresa Pàmies: Balaguer**)
- b. 1325;0;41,33,6 mentre mormolava delirants incoherències. La gent **l'aplaudia**. A l'Escola Nàutica s'hi presentava poc. No li (**Baltasar Porcel: Andratx**)
- c. 27;0;175,9,3 títol i era casada, i ja ho veus... bono, digues, ¿**l'aplaudeixen** molt? Com a guapa i bona figura, no l'hi poden (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

⁷⁹ El pronom indefinit *tothom*, segons la normativa, pot dur optativament la preposició *a* quan es tracta d'un CD. Per tant, aquest exemple, tot i que el classifiquem com a datiu, podria representar un exemple més d'acusatiu.

2.4.3.1.2. Anàlisi dels resultats

L'anàlisi del corpus ens ha ofert les següents dades:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	21	14
	usos sense pronom	4	7
DA	amb pronom	0	0
	usos preposicionals		1
A	usos preposicionals	9	
lemes analitzats		236	233

En el primer període analitzat, hem trobat vint-i-cinc casos que regeixen acusatiu (315), quatre dels quals no tenen el complement pronominalitzat (316), cap datiu, i nou d'ambigus preposicionals (317). Quant al període cronològic 1933-1988, crida l'atenció la reducció dels casos ambigus. Així, comptem amb vint-i-un exemples que regeixen acusatiu, bona part d'ells amb clíctic (320) i uns pocs amb el complement sense pronominalitzar (321); a més, d'un lema de datiu preposicional (322).

1r període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	25	73,53%	10,59%
DATIU	0	0,00%	0,00%
AMBIGUS	9	26,47%	3,81%

2n període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	21	95,45%	9,01%
DATIU	1	4,55%	0,43%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

A partir de les dades obtingudes, observem l'assoliment del règim acusatiu al llarg del tot el corpus, afavorit per la disminució de l'ambigüitat, segons evolucionen els anys. Resulta molt interessant de destacar la minva de casos preposicionals ambigus pel fet que aquests no s'han traspasat al datiu com sol ser habitual, tret d'un exemple, la qual cosa decanta la recció cap a l'acusatiu.

Pel que fa a la distribució geogràfica, la gran majoria de lemes acusatius corresponen a autors/es del català central, encara que també n'hi ha uns pocs lemes que pertanyen al nord-occidental, al tortosí, al valencià i illencs. Els ambigus van per la mateixa línia. Davant d'aquestes dades, podem afirmar que el règim d'aquest verbs és l'acusatiu.

2.4.3.2. Verb *votar*

2.4.3.2.1. Descripció dels usos

Els exemples del verb *votar*⁸⁰ presenten les estructures següents:

1) Període 1988-1932

Podem classificar-los en els usos següents, on no hi ha casos de datiu pronominal:

a) Casos que regeixen acusatiu:

Tant amb pronom (324a) com sense (324b-c):

- (324) a. 3019;0;207,14,1 la parentela. De don Márcos no s' en cuidin, sino per **votar l'ho...** y mirin de no fer cosas; que tot aixó ho porta'l (**Ferran Querol i de Bofarull: Reus-Tarragona**)
- b. 3145;0;18,3,7 VI [Mateixos, Mariano luego Pere] D·Ramon Miratel!... Ay **voto 'n Mariano!** D·Lluís Ell! Mariano Tio! [(corra á abressar (**Antoni Ferrer i Codina: Barcelona**))
- c. 157;0;62,3,6 i els poetes us compreguin a vosal·tres; el dia que, en **votar un polític** o en consultar un metge, podem dir tots: (**Josep Maria López-Picó: Barcelona**)

b) Casos ambigus:

- (325) a. 3013;0;60,24,2 Volen á don Roch Pastrana; A mi no 'm dóna la gana Y **voto á don Pau Gateras**. Primè es lo partit que tot, Vull qu' ho (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**)⁸¹

⁸⁰ VOTAR: v. intr. Donar el propi vot. *Tots els socis presents tenen dret a votar. Votar a favor d'una proposició, d'un candidat.* || tr. *Votar un projecte de llei.* || tr. Fer el vot (d'una cosa) a Déu, a la Verge, a un sant. *Va votar obediència a Déu.* DIEC (1995: 1887).

⁸¹ Localitzem una gran quantitat d'exemples que no són més que apel·lacions, pròximes a les frases fetes, concretament vint-i-quatre lemes: 2714;0;27,6,1 fa gaire y precisament ha anat a casa de vostè. Sr·Ramón **Voto- a-listo!** a casa ha anat?... si que 'm sap greu. (**Lluís Arbós: català central?**)
(continua pàgina següent)

c) Distribució dialectal:

En l'àmbit geogràfic, el règim acusatiu està bastant disseminat. En el català central disposem de tres lemes (incloem el tarragoní) (324), tres del nord-occidental (326a), un de valencià (326b), mallorquí (326c) i rossellonés (326d):

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL	CENT	BAL	VAL	TOR	NORD	ROS	TOTAL
ACUSATIU	3	1	1	0	3	1	9

- (326) a. 2710;0;79,10,7 noble natural li esqueia pensar bé de vosaltres que **el votàveu**, i en amor tras mudant l'odi que us porta, tornar-se un (**Magí Morera Galícia: Lleida**)
- b. 3017;0;99,10,3 pegar foc, ¡Mare de Deu quina falla, y en quin gust **la votaría!** De vegades pasaven á la vora meua alguns virtuosos del (**Eduard López-Chavarri: València**)
- c. 3406;0;37,13,3 Tota florida és la barba, la barba de fra Joan: no cal **votar- lo** de roses, ni cobrir-lo amb lliris blancs. Fra Joan (**Miquel Forteza i Pinya: Palma de Mallorca**)
- d. 3075;0;51,15,8 entén pas com vos, Cabreta, puig que de molt temps ensá **vota diputats castellans**. -Ja vindrá un dia qu' obrirá 'ls ulls. (**Carles Bosch de la Trinxeria: Prats de Molló-La Jonquera**)

Quant als casos ambigus, solament n'hem trobat un que pertany a un escriptor del dialecte central (325). Amb aquestes dades,ensem que, en aquest estadi cronològic

3035;0;86,11,1 diría un francés, deya, entussiasmantse, als convidats: "¡**Voto al altre!** Aquest xicot es més viu que cap mustela!... (**Joaquim Riera i Bertran: Girona**)

3045;0;103,16,1 aquella honorable quadrilla era 'l mateix Ibo en persona! -¡**Voto a la cabra!**, y ¿d'hont surt ara'l Picolí?, -(aquest (**Marià Vayreda: Olot**))

3315;0;110,24,1 no me la pegan... Valent. ¡Ira de neu! Pues té... Manso. ¡**Voto á...** 'l... morro m' ha xafat aquest pillo! Gris. A mi 'm (**Josep Maria Barberà i Canturri: Reus-Barcelona**)

3017;0;113,16,3 automàtic de la alegría encomanada... Ens divertirem ¡**voto al Deu** de la pólvora!, perque quan més distret estava 'l (**Eduard López-Chavarri: València**)

3319;0;25,30,3 Gaspar. Sòls de pensaro me irrita. Visantet. Entonses... ¡**voto á m' agüela!** ¿pa qué dú vosté esta esquela así dins de la (**Eduard Escalante: Grau de València-València**)

3340;0;27,7,2 D Mod. ¡Caballer, resignasió! Enr. (¡Qué bruto!) Bar. ¡**Voto á Caifás!** Car. [(Asomanse.)] (Mon pare, seguim la farsa.) (**Rafael Gayano Lluch: València**)

3053;0;124,6,2 mogut, Que son fill cobrà salut. Mal al derrer camí Sén **votat á San Martí**. 571. Continua la successio Entrán Rey lo fill (**Tomàs Junoy: Alp-Anyós**)

3109;0;136,5,2 senti a dir que:,papers parlen y barbes callen. -Ay! **voto al demoni!** Doncs teniu pas fé ambe la meu paraula? -Ja (**Esteve Casepone: Ceret**)

de la llengua, el règim del verb era l'acusatiu a tot el domini, tot i que l'ambigüitat era ben present.

2) Període 1933-1988

En el període comprés entre el 1933-1988, podem distingir els usos següents:

a) Casos que regeixen acusatiu:

Igual com en l'altre període, també hem trobat exemples amb pronom (327) i amb el SN (328):

- (327) a. 1435;0;78,3,1 que el consistori durés gaire (4 dies només). Tothom **el votà**. Tothom rebé després beneficis. El Della Ròvere el primer. (**Enric Moreu-Rey: Barcelona**)
- b. 3211;0;82,22,8 catalana, potser sí, però ni jo no sé dir mai ni qui **la vota** ni qui no. Si hagués tingut uns líders amb sòlida (**Salvador Oliva: Banyoles**)
- (328) a. 2589;0;176,14,6 el poble que cal protegir l' equilibri previ, i el poble **vota els conservadors**. Després d'una etapa proteccionista es (**Lluís Maria Xirinachs: Barcelona**)
- b. 2596;0;35,32,10 Per què? Pel vot útil. Votar útil dins la dreta era **votar Pujol** perquè es moderés, cosa que haurà de fer si guanya o (**Isidre Molas i Batllori: Barcelona**)
- c. 3226;0;26,26,8 per exemple: "Si vols una alcaldessa amb conviccions, **vota Cèlia Farrerons**; cada u hi va dir la seva, que si (**Nicasi Camps i Pinós: Girona**)
- d. 3244;0;108,7,2 que passí de la política i, ho confesso, algun cop **havia votat el seu partit**. Però els actes de propaganda no m'agraden i (**Jaume Fuster: Barcelona**)
- e. 51;0;177,39,8 del carrer, els qui el volien. El volien sobretot els qui **votaven els laboristes**, i aquí hi ha el secret de moltes coses. (**Maurici Serrahima: Barcelona**)

Tanmateix, no hem trobat casos que regeixen datiu, encara que igual com ocorria en el primer període estudiat, també hem localitzat un seguit d'exemples que rebutgem atès que no són més que apel·lacions ⁸².

b) Distribució dialectal:

Topològicament, s'ha estabilitzat el règim acusatiu en el català central (tots els casos analitzats hi pertanyen majoritàriament, tret de dos lemes: mallorquí: -329a- i valencià -329b):

- (329) a. 3252;0;20,12,3 els assaltants de la Gran Mesquita de la Meca, **hauria votat el partit socialista**. Aquell matí, Benjamí havia tret son (**Valentí Puig: Palma de Mallorca**)
- b. 3255;0;161,20,3 el nostre comportament cívic... - al·legà ell-. Nosaltres **votem els partits d'esquerra** que no guanyen ni guanyaran mai les (**Josep Lluís Seguí: València**)

2.4.3.2.2. Anàlisi dels resultats

Els resultats obtinguts podem esquematitzar-los en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	6	2
	usos sense pronom	3	14
DA	amb pronom	0	0
	usos preposicionals		0
A	usos preposicionals	1	
lemes analitzats		160	143

⁸² 2836;0;33,2,1 altra manera. On és vostre company? Valentí [(Amagat.)] **Voto a...** ja hi tornem! Segimon De quin company es tracta? Marià (**Ferran Soldevila: Barcelona**)

2935;0;44,4,5 li feu, ha d' ésser esgarriposa... Botxí. Deixi 'm fer. **Voto a Déu!** Si no es desmaia de sentir com li apreto les (**Carles Fages de Climent: Figueres**)

3380;0;89,8,2 d' intervenir per res. Ni per certificar la defunció! **Voto al món**, quina dona! Olím· L'irrito, no? L'exaspero? Vostè (**Carles Soldevila: Barcelona**)

En el primer període hem seleccionat nou exemples que regeixen acusatiu (324 i 326) i un d'ambigu (325); resulta ben significatiu que no hi haja cap exemple que regesca datiu. En el període comprés entre el 1933-1988, hem seleccionat setze lemes que regeixen acusatiu (327-329), segons incorporen el clític o el complement sense pronominalitzar.

1r període				2n període			
	fa	fr1	fr2		fa	fr1	fr2
ACUSATIU	9	90,00%	5,63%	ACUSATIU	16	100,00%	11,19%
DATIU	0	0,00%	0,00%	DATIU	0	0,00%	0,00%
AMBIGUS	1	10,00%	0,63%	AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

Aquests resultats evidencien que el règim del verb *votar* és l'acusatiu i que el pas del anys han servit per consolidar-lo. Tanmateix, els pocs exemples que resolen en datiu ens recorden que el règim no està consolidat: així ho comprovarem en analitzar els resultats de les nostres enquestes i que més endavant en donarem compte. La disminució dels casos ambigus pot respondre al procés de normativització de la llengua. Dialectalment, el règim acusatiu s'empra arreu del domini, però especialment en el català central. El datiu comparteix també aquesta ubicació: el dialecte central.

Davant aquests resultats, cal destacar l'augment considerable del règim acusatiu i la disminució dels casos ambigus, fet aquest que evidencia que la tendència actual de la llengua passa pel règim acusatiu.

2.5. Conclusions

Partint de les hipòtesis aportades al punt 1.2.1, en els verbs amb dos complements verbals, podem concloure que:

a) El règim no està gens consolidat en la majoria dels casos descrits (*pegar, robar, ensenyar, pagar, pregar, servir, suplicar, disparar, obrir, respondre, encertar, telefonar*), ja que es detecta l'ús tant de l'acusatiu com del datiu, tot i que hi ha verbs on la vacil·lació és mínima com en *respondre* o *encertar*.

b) Aquesta confusió en la recció es reflecteix en el fet que sovint un mateix escriptor fa servir indistintament les dues reccions alhora (acusatiu/datiu), amb plena coincidència amb els verbs assenyalats en el punt anterior: *pegar, robar* (2n període), *ensenyar, pagar, pregar, servir, suplicar, obrir, respondre* i *telefonar* (2n període). També hem detectat altres variants d'aquesta combinació en el primer període estudiat (acusatiu i ambigu preposicional o datiu i ambigu preposicional) que demostren que la vacil·lació no és un fenomen trivial ni esporàdic en la immensa majoria dels verbs anteriors. Només no participen d'aquests usos els verbs *apuntar* i *encertar*.

c) Hi ha pocs casos on solament es pronominalitze o bé en acusatiu (*encertar*), o bé en datiu (*apuntar*). Altres verbs no han comptat mai amb lemes ambigus: *apuntar* i *disparar*.

d) En alguns d'ells, el pas del temps ha servit per estabilitzar un dels dos règims: *encertar* i *respondre*, tot i que la vacil·lació roman en el segon verb assenyalat, *respondre*. Contràriament, en el cas del verb *disparar* l'evolució ha propiciat un ús vacil·lant de la recció. Respecte de *telefonar*, l'ús del règim datiu s'ha fixat amb els anys, malgrat l'augment de casos d'acusatiu. Caldria no oblidar, tanmateix, l'increment considerable de lemes d'aquest verb en el segon període estudiat, fruit dels canvis socioeconòmics experimentats per la població catalana del segle XX.

e) En la majoria de verbs analitzats resulta difícil d'ubicar geogràficament l'ús de l'acusatiu/datiu, perquè ambdues reccions s'empren arreu del domini lingüístic (*ense-*

nyar, pagar, pregar), tot i que, de vegades, es detecta una tendència a l'ús adscrita a una zona geogràfica determinada. Així, amb certes matisacions, observem que tant l'acusatiu com el datiu dels verbs *servir, suplicar, obrir* i *telefonar* són emprats per literats del dialecte central; el règim acusatiu dels verbs *pegar, disparar* i *respondre*, majoritàriament, pertany a escriptors dels dialecte central, mentre els usos datius, s'ubiquen en tot el domini lingüístic; o ambdós règims del verb *robar* són els usos més comuns dels lletraferits nascuts a poblacions del Principat.

En els verbs amb un complement verbal, arribem a les següents conclusions:

a) No ens podem pronunciar en dos verbs perquè no hem trobat cap lema vàlid per a la nostra anàlisi: *tocar* i *tossar/tussar*.

b) En el verbs *trucar, ajudar, xiular* [§ 2.3.2.3], *picar* [§ 2.3.2.2] i *succeir* la vacil·lació en l'ús datiu/acusatiu es manté al llarg de tot el corpus analitzat. Així, detectem autors que empren indistintament les dues reccions alhora en els verbs *trucar* (2n període), *ajudar, picar* [§ 2.3.2.2] (2n període) i *succeir* (2n període).

c) El pas dels anys no ha possibilitat que s'estabilitzés la recció de cap dels verbs que pertanyen a aquest apartat. Així, en el cas de *picar* [§ 2.3.2.2] podem advertir una clara tendència cap a l'acusatiu, semblant a la del verb *ajudar* en què s'apunta cap a una consolidació de l'acusatiu. Tanmateix, en les formes verbals *trucar* o *xiular* [§ 2.3.2.3], la tendència gira cap al datiu, tot produint-se un canvi de règim d'una època a l'altra, si bé la vacil·lació no ha desaparegut del tot. Finalment, en el verb *succeir* continua l'alternança de règims.

d) A grans trets, des d'un punt de vista geogràfic, el règim acusatiu s'empra al català central en el verb *trucar* i *xiular* [§ 2.3.2.3]; en canvi, en els verbs *ajudar, picar* [§ 2.3.2.2] i *succeir* s'empra arreu del territori lingüístic. Pel que fa al règim datiu, s'universalitza a tot el domini en el verbs *trucar* (2n període), *ajudar, xiular* [§ 2.3.2.3] i *succeir*. Només es manté en el dialecte central en el verb *picar* [§ 2.3.2.2]. Quant als lemes ambigus del primer període, es donen en la majoria de dialectes en els verbs *trucar, ajudar* i *succeir*. En canvi, es restringeixen exclusivament al central en els verbs *picar* [§ 2.3.2.2] i *xiular* [§ 2.3.2.3].

En els verbs que manifesten una relació possessiva, podem concloure que:

- a) No ens podem pronunciar en tres verbs perquè no hem trobat cap lema vàlid per a la nostra anàlisi: *apuntar*, *tossar* i *xiular* [§ 2.4.3.3].
- b) Les dades són minses en el cas del règim del verb *picar*, perquè només hem localitzat un lema vàlid, en què es manté el règim datiu [§ 2.4.2.1].
- c) Tant en el verb *aplaudir* com en *votar* s'imposa el règim acusatiu completament. Tanmateix, hi ha dos verbs fan servir solament el règim datiu: *disparar* i *picar* [§ 2.4.2.1].
- d) Des d'un punt de vista de l'origen geogràfic de l'autor, a grans trets, tant el règim acusatiu com els lemes ambigus (1r període) dels verbs *aplaudir* i *votar* es fan servir majoritàriament per autors/es nascuts/des a poblacions del català central, tot i que la vacil·lació geogràfica és palesa, atés que localitzem lemes al nord-occidental, al tortosí, al valencià, al mallorquí i rossellonés. En el cas *d'encertar*, totes les mostres són d'autors del Principat. Els casos datius de *disparar* s'empren arreu de domini: barceloní, mallorquí i nord-occidental (a parts iguals) i el de *picar*, al Principat (Barcelona [§ 2.4.2.1]).

Respirem com en el paleolític. No hem avançat, per aquest cantó

Joan Fuster

3. ELS VERBS PSICOLÒGICS

3.1. Introducció

Com ja hem assenyalat en el capítol anterior, malgrat la solució unitària que postula la normativa, en l'àmbit dialectal es detecten alternances que no solen reflectir-se als diccionaris. Aquest fet ha provocat forts dubtes en els parlants atès que sovint les solucions pròpies no s'hi recullen, es produeixen problemes sintàctics o, fins i tot, s'alcen veus discordants amb la postura presa pel DIEC.

Si en el capítol precedent centràvem l'anàlisi en els verbs agentius, ara la focalitzarem en els verbs psicològics o similars, és a dir, verbs que, des d'un punt de vista semàntic, expressen processos o estats mentals i, més concretament, sentiments.

Continuant la mateixa metodologia emprada fins ara, analitzarem tot un conjunt de verbs psicològics prenent com a criteri expositiu el tractament sintàctic que els ha donat el DIEC. Abans, però, és convenient establir una classificació de les estructures sintàctiques que poden aportar els verbs que estudiem.

Com ja hem esmentat, aquests verbs expressen processos o estats mentals i, més concretament, sentiments. Responen a diverses tipologies, segons la posició que ocupa el constituent que realitza la funció semàntica d'experimentador¹:

1. L'experimentador ocupa la posició del subjecte:

Subjecte +	Verb +	Complement Directe
<u>experimentador</u>		<u>tema o pacient</u>

(1) Joana tem la seua amiga

¹ Aquesta classificació es basa en el treball de Cabré i Mateu (1998).

Alguns dels verbs que presenten aquesta estructura són: *témer, odiar, estimar...*

2. L'experimentador ocupa la posició del CD:

En aquest cas, ens trobem amb dues possibilitats sintacticosemàntiques:

- a) que la construcció tinga un sentit causatiu perquè el subjecte rep el valor semàntic de causa o agent i apareix generalment en posició preverbal
- b) que la construcció tinga un sentit estatiu perquè el subjecte rep el valor semàntic neutre (tema) i apareix generalment en posició postverbal

a) CONSTRUCCIONS CAUSATIVES

Subjecte + Verb + Complement Directe
causa o agent experimentador [caràcter causatiu o agentiu]

- (2) El nou lloc de treball la va alegrar molt

b) CONSTRUCCIONS NO CAUSATIVES

Complement Directe + Verb + Subjecte
experimentador tema [caràcter no causatiu o estatiu]

- (3) A ella, la va sorprendre saber que estava embarassada

Afecta verbs com: *alegrar, preocupar, sorprendre...*

3. L'experimentador ocupa la posició del CI:

Complement Indirecte + Verb + Subjecte
experimentador tema

- (4) A Núria li agrada el seu cosí

Pertanyen verbs com: *importar, doldre, agradar...*

Dels tres tipus de models descrits anteriorment, centrarem el nostre treball en el model 2, ja que tant l'1 com 3 són estables sintàcticament. El fet que els verbs del grup 2 puguin aparèixer en construccions causatives i no causatives, pot donar lloc a una modificació del règim acusatiu en les construccions no causatives, les quals en alguns verbs i usuaris tendeixen a convergir amb els casos del model 3:

- (5) a. El preocupa suspendre l'examen (model 2)
- b. Li preocupa no tenir feina (model 3)

D'acord amb Ramos (2004), tot basant-se en Fernández Ordóñez (1999), el règim que seleccione el verb dependrà de l'estructura sintàctica on aparega el verb psicològic. Hi haurà una solució acusativa, preferentment, quan es donen les condicions de les construccions agentives-causatives, ço és:

- a) ordre constituents: SVO
- b) caràcter animat i agent del subjecte
- c) aspecte verbal perfectiu

- (6) El teu amic el va sorprendre amb la notícia del seu casament

Tanmateix, es pot tendir cap a una solució dativa quan les condicions de les construccions siguin estatives:

- a) ordre constituents: OVS
- b) caràcter inanimat i tema del subjecte
- c) aspecte verbal imperfectiu

- (7) A Andreu li preocupen els resultats de la primera avaluació

Però, la solució dativa no es dona en tots els parlants ni en tots els registres de la llengua. A més, el plantejament de la normativa, que pren com a base les entrades del DIEC, sembla suggerir la solució acusativa per a les construccions estatives, malgrat entrar en oposició directa amb un seguit de tractats que qüestionen la solució unitària de

la normativa i recolzen el règim datiu preferit en alguns casos pel català col·loquial [cf. § 1.1].

Tal com que hem fet en el capítol anterior, classificarem els verbs psicològics d'acord amb la informació de les entrades del DIEC, tot seguint la proposta de Ramos (2004, 2005b), que distribueix aquest tipus de verbs en tres blocs:

- a) verbs entrats com a transitius al DIEC tant en l'accepció agentiva-causativa com en l'estativa
- b) verbs entrats com a transitius al DIEC en l'accepció agentiva-causativa, però sense exemples clars en l'estativa
- c) verbs entrats com a transitius al DIEC en l'accepció estativa, però sense exemples agentius ni causatius

Convé advertir que l'anàlisi es basa únicament, dins de les estructures del model 2, en l'estudi de les estructures estatives (no causatives) que, com hem dit, són les que poden manifestar casos d'alternança acusatiu/datiu.

D'altra banda, en l'anàlisi tenim ben present dues premisses que poden aportar un poc de llum a la vacil·lació objecte del nostre estudi. En primer lloc, fem referència a la **posició** que ocupa el **subjecte** en l'oració. Així, si va davant del verb, ens aproxima a una interpretació causativa (ac), mentre que si va darrere del verb, ens remet a una interpretació estativa (da). Si el subjecte es posposa, el **complement** ocupa una posició prototípica del SUBJECTE, que sol ser animat prototípicament, mentre que el **subjecte** assumeix una posició prototípica del COMPLEMENT, que sol ser inanimat prototípicament. El segon punt a tenir ben present al·ludeix a la **jerarquia d'animacitat**. Així, si el subjecte té un grau elevat d'animacitat, el complement verbal es manté en un cas -règim- poc marcat (acusatiu); per contra, si el subjecte és inanimat, el complement tendeix a agafar el paper més animat: el datiu.

3.2. Verbs transitius al DIEC tant en l'accepció agentiva-causativa com en l'estativa

En aquest apartat fem referència a verbs que apareixen al DIEC tant en l'accepció agentiva-causativa com en l'estativa. Incloem els següents verbs transitius: *agafar*, *encantar*, *impressionar*, *interessar*, *rebenar* i *sorprendre*.

CONSTRUCCIÓ AGENTIVA-CAUSATIVA

- a) L'agent l'ha agafada *in fraganti*
- b) La vident la va encantar de seguit
- c) Aquestes coses la impressionen molt
- d) Vol interessar-la en el negoci immobiliari
- e) La teua actitud la rebenta
- f) Els seus fills la sorprenen amb flors cada vint-i-cinc d'abril

CONSTRUCCIÓ ESTATIVA

- a) A la delinqüent, la/li va agafar mal de panxa
- b) A la mare, l'encanta/li encanta anar a comprar a Vic
- c) A ella, la/li impressiona haver de parlar en públic
- d) A la teua cosina, no la/li interessa res del que fem
- e) A la Carme, la/li rebenta que sigues la nova cap
- f) La tia diu que la/li sorprén que haja vingut ningú

Com ja hem dit, mirarem, tot seguit, de presentar els lemes que regeixen acusatiu o datiu i que s'adiguen a les estructures estatives.

3.2.1. Verb *agafar*

3.2.1.1. Descripció dels usos

Després d'analitzar els usos del verb *agafar*² del corpus estudiat, aquells que delimiten una estructura estativa, les dades que hem obtingut són les següents³:

1) Període 1833-1932

En aquest període, hem trobat usos alternants dels verb *agafar*. Tot seguit, n'exposem una mostra, i més avall analitzarem les tendències dins d'aquest període en relació amb el segon període [cf. § 3.2.1.2].⁴

a) Casos que regeixen acusatiu:

- (8) a. 114;0;132,16,1 de la por còmica, de l'esverament miserable, que **l' agafà**, com si fos un infant que l'atrapen de dits a la sucrera. (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)
- b. 3000;0;153,9,6 ab en Deberga, si la saramponada del amor **l' hagués agafada** de plè a plè. Axò'ls tenia intranquils, els imposava la (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

² AGAFAR v. tr. Subjectar, fer-se seu (quelcom) amb la mà o un altre òrgan o un instrument adequat, per tenir-ho que no se'n pugui anar, aguantar-ho, emportar-s'ho, transportar-ho (ACC. 1), per servir-se'n (ACC. 4), per possessionar-se'n (ACC. 2) [...] *Agafar algú pel coll, per la cintura, pels cabells...* Possessionar-se, apoderar-se (d'alguna persona o cosa). *Si vols prunes, agafa'n del cove. Agafar peix. Agafar una guineu viva. Agafar rates amb la ratera. | Agafar un lladre. | FIG. Ara ja no pots negar que has estat tu: ja has caigut a la trampa, ja t'hem agafat! El vàrem agafar en una mentida. || Atènyer sobtosament, sobrevenir. **Ens ha agafat** la tempesta prop de Sant Celoni. **M'ha agafat** un mal de ventre fortíssim. **M'ha agafat** son, mal de cap, fred. **M'ha agafat** por, basarda. DIEC (1995: 51-52) (la negreta és nostra)*

En la nova edició del DIEC, observem com aquest verb també resol en AC com en DA les estructures estatives, tanmateix, ara s'utilitzen clítics de tercera persona i no de primera per exemplificar-ho:

5 / tr. [LC] Atènyer sobtosament. **L'ha agafat** la tempesta prop de Sant Celoni. (la negreta és nostra)

5 / intr. [LC] Sobrevenir **l**. **Li ha agafat** un mal de ventre fortíssim. Li ha agafat son, mal de cap, fred. Li ha agafat por, basarda. (la negreta és nostra).

³ Com ja hem exposat en la introducció, els presentarem segons l'estructura sintàctica que presenten [§ 1.4.2.2].

⁴ Ara ens limitem a aportar cinc exemples de cada recció, si n'hi ha, tot i que hom pot consultar la totalitat de lemes seleccionats en l'apartat "Apèndixs verbs psicològics".

b) Casos que regeixen datiu:

Aportem exemples de datiu amb pronom tant amb l'estructura S-V (9) com amb la disposició dels elements V-S (10):

- (9) a. 164;0;225,33,1 notar l' evidència d' un marciment, i la por que **li havia agafat** d'esdevenir crític dels encants de la seva lleial i (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)
- b. 180;3;21,14,1 alguna vegada vosaltres en un d'aquests atacs que **li agafen?** Voleu dir que no té el mal de Sant Pau? Tots s'oblidaren (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)
- c. 3036;0;283,6,4 d' aquells fúnebres preparatius. ¡Quína feredat **li agafava** al veures entre 'ls quatre ciris encesos que tenia al (**Raimon Casellas: Barcelona-Sant Joan de les Abadesses**)
- d. 3147;0;55,20,5 segons, i amb els segons i els baixos. Quina passió **li ha agafat!**... Ja't dic jo que va tenir un bon acert el que li va (**Ignasi Iglésias: Sant Andreu de Palomar-Barcelona**)
- e. 3334;0;12,38,5 passa! Doctor. Que s' ha desmayat. Ferran. Pero... qué **li agafa?** Doctor. La alegría ... la emoció... Ferran. Anem, vaja! (**Conrad Colomer: Barcelona**)
- (10) a. 184;0;232,33,8 en la nostra existència. En la soledat de la nit **li agafaven** rampells de follia, monstruoses volicions que devien (**Pere Corominas: Barcelona-Buenos Aires**)
- b. 2644;0;65,5,6 l' aigua va escampar- se per terra. I a ella ensems **va agafar- li** alegria i dolô, i se li ompliren de llàgrimes els dos (**Carles Riba: Barcelona**)
- c. 3035;0;40,24,8 coratje, porque jo no sé cómo fermho. Hi há vegadas que **li agafa** un tremolor que fa basarda y li venen ganas de malmetrho (**Joaquim Riera i Bertran: Giróna**)
- d. 3074;0;54,28,6 quadrant- se i saludant militarment. An el bon home **li agafà** una bogeria de riure al sentir-ho, que tingué d'asseure-s (**Josep Pons i Pagès: Figueres-Barcelona**)

- e. 98;0;226,15,6 a gronxar- se una estona, i breçola que breçola, **li agafa** una sòn tan dolça, que s'ageu damunt de les ones i s'hi (**Santiago Rusiñol: Barcelona-Aranjuez**)

c) Casos ambigus: amb SP

- (11) a. 2982;0;407,1,6 al coll á manera de sach. La tremoló de rabia que **agafá** aquí á **Guillemet** fou inmensa. Li semblava un somni lo que (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)⁵
- b. 30;0;22,13,4 Rosa i se 'n va.)] Ai, filla, i quina antipatia els **hi ha agafat a en Pepe** i l'Ernestina! Júlia. A en Pepe, sí; a l' (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

d) Distribució dialectal:

Pel que fa a la ubicació geogràfica dels autors, aquests procedeixen majoritàriament del dialecte central, ja que només hem localitzat, en l'apartat del règim datiu, dos lemes d'autors mallorquins (12a-b), un altre que mor al Rosselló (12c) i finalment, Joan Santamaria i Munné podria pertànyer al dialecte nord-occidental (12d):

- (12) a. 3073;0;117,23,9 y fumant sa pipadeta: -Idò, senyó Pau, ¿no me dirá que **li agafá**? No pot pensá lo que mos dever-tírem, y justament vostê ja (**Gabriel Maura: Palma de Mallorca**)
- b. 3367;0;83,3,5 mê 'm pega toch. Jo 'm dumin, crit testimonis y á ell **li agafa** la por, encara que dissimula y me diu: que som un porch, (**Bartomeu Singala: Mallorca**)
- c. 2950;0;125,25,6 nos en l' eternitat..." Dispesera Què té? Què **li ha agafat**? Francesc Guerau! Guerau! Procura dormir! Guerau Amics, (**Alfons Maseras i Galtés: Sant Jaume dels Domenys-Tolosa de Llenguadoc**)

⁵Aparentment, el lema que oferim tot seguit presenta certes similituds amb el que acabem d'assenyalar. No obstant això, el SN *la tremoló de ràbia* desenvolupa el paper temàtic de tema, mentre el SN *la desgràcia* desenvolupa el de causa, per la qual cosa, no el podem considerar vàlid per al nostre estudi: 707;0;311,17,9 els ayres, y de que la desgracia que anunciava havia d' **agafar la a n'ella** de ple a ple. Y sos ulls lluhents s' (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)

- d. 183;0;33,15,5 sota un fanal qui a claps crida el "Ciero", com si **li agafés** un mal, i aquell home que us esgavanya el pas fent córrer (**Joan Santamaria i Munné: Lleida-Barcelona**)

No hem trobat, per tant, cap autor/a valencià/na. Resulta interessant de destacar que Josep M. de Sagarra (13) (fins i tot en la mateixa obra) i Narcís Oller (14) fan servir ambdues reccions en aquest període:

- (13) a. 114;0;132,16,1 de la por còmica, de l' esverament miserabile, que **l' agafà**, com si fos un infant que l'atrapen de dits a la sucrera. (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**) [*Paulina Buxareu*, 1919]
- b. 114;0;45,28,6 porta, i digué a la seva mare, per excusa, que **li havia agafat** un dolor terrible, i assenyala l'indret de sota el cor. (**Josep M. de Sagarra: Barcelona**) [*Paulina Buxareu*, 1919]
- (14) a. 3000;0;153,9,6 ab en Deberga, si la saramponada del amor **l' hagués agafada** de plè a plè. Axò'ls tenia intranquils, els imposava la (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**) [*Pilar Prim*, 1906]
- b. 3046;0;199,27,7 corri... Però ¿y què té aquesta criatura? ¿Què **li ha agafat**?... ¡Oh, y tan á la quieta, sense cap estremitut! (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**) [*La febre d'or I*, 1890]

Prudenci Bertrana (15) empra tant el datiu com la preposició per introduir el complement animat de persona:

- (15) a. 113;0;13,25,6 núvols, o s' asseia en un roc a fumar una cigarreta, o **li agafava** una sobtosa rauxa d'entendiment per la seva gossa Flora (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**) [*El meu amic Pellini*, 1923]
- b. 30;0;22,13,4 Rosa i se 'n va.)] Ai, filla, i quina antipatia els **hi ha agafat a en Pepe** i l'Ernestina! Júlia. A en Pepe, sí; a l' (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**) [*Les ales d'Ernestina*, 1921]

2) Període 1933-1988

En aquest segon període tornem a trobar casos de vacil·lació en el règim seleccionats. A tall de mostra, presentem els usos següents:

a) Casos que regeixen acusatiu:

- (16) a. 206;0;130,26,3 visible en algunes persones del país: de tant enraonar **l' agafarà** l'afonia i quan pugui dir alguna cosa de sentit no podrà (**Josep Pla: Palafrugell**)

b) Casos que regeixen datiu⁶:

Com en el període anterior, oferim exemples de datiu amb pronom amb la disposició S-V (17) i amb V-S (18); a més de l'ús preposicional (20).

b1) Casos que regeixen datiu: amb pronom i ordre S-V

- (17) a. 2854;0;57,32,12 'l quedi? Neus: Ell diu que sí. No sé quin rampell **li ha agafat**. Ramon: Hauria d'anar-me'n. Figura que és l'hora d' (**Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona**)
- b. 2859;0;69,7,8 ho ha preguntat -respon Roldós.- No sé quina mania **li ha agafat** amb el gos. Li he dit que sí perquè em deixés tranquil. (**Agustí Bartra: Barcelona**)
- c. 2896;0;35,4,9 ací. Pere. [(Neguitós.)] Ara vegin quina tossuderia **li ha agafat!** Magd.. Ai! Que això s'embolica! Pala.. Em sembla que (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)
- d. 3249;0;53,39,4 endavant et diré de tu! Antonietta [Riu.] Però... **Què li** agafa? Oh, deixi'm! Gabriele [Fent broma i divertit.] Endavant! (**Carme Serrallonga: Barcelona**)
- e. 3361;0;389,15,4 l' envolta mira, tot esverat del gran abatiment que **li ha agafat**, i bo i mirant sospira; tal era el pecador en aquell (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

⁶ En aquells casos on el nombre de variables per cada règim siga molt quantios -més de dos per règim, hem optat per oferir les dades en distints subapartats, d'acord amb la classificació exposada a 1.4.2.2. per tal de facilitar-ne la lectura.

b2) Casos que regeixen datiu: amb pronom i ordre V-S

- (18) a. 1158;0;146,3,3 del seu pare, aquell matí. "¿Què vol dir, un record?" **Li agafà** una crisi de plors tan forta que l'hagueren de dur a la (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)
- b. 1285;0;20,18,11 en veure que havia fet tard per a salvar la seva flor **va agafar-li** una gran tristesa i es posà a plorar. I vet aquí que (**Modest Sabaté: Cassà de la Selva-Voló**)
- c. 1287;0;164,24,6 les mans. -El cafè. -Ja va, un moment. A en Pep, **li ha agafat** la pressa de veure el camió. A vegades no hi ha prou (**Josep Maria Espinàs: Barcelona**)
- d. 1326;0;61,9,9 per comprar maquinària nova. I al mateix temps, **li va agafar** un gran entusiasme per desenterrar documents del vell (**Maria Aurèlia Capmany: Barcelona**)
- e. 1362;0;27,25,2 règim que tenia usurpat el governament del país. **Li havia agafat** el deliri de l'honradesa -cal dir que el funcionari de (**Josep Maria Poblet: Montblanc-Barcelona**)

Entre els casos de datiu, caldria incloure una nova accepció del verb *agafar*, en què manifesta un ús gramaticalment impersonal (el datiu representa la persona implicada en l'estat expressat pel verb) i un règim preposicional introduït per la preposició *per* (19):

- (19) a. 210;0;144,12,9 casa, que han estat sempre els Esquert, i al petit **li ha agafat** per fer la vida en una despesa. No hi viuria, no, l' (**Blai Bonet: Santanyí**)
- b. 2963;0;89,17,10 a l' estranger. [(Pausa.)] L' Alfons és un estúpid. **Li ha agafat** per les putes barates, ara. No vol que m'engreixi, no vol (**Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona**)

b3) Casos que regeixen datiu: ús preposicional i ordre S-V

- (20) a. 379;0;33,10,5 a la tardor, s' amunteguen pels recons. Ves què els **havia agafat a aquelles beneïtes**, d'anar a fer babarotes davant del (**Antoni Sabater i Mur: Barcelona?**)

c) Distribució dialectal:

Pel que fa a la procedència geogràfica dels lemes trobats, quant a l'acusatiu, només hem localitzat un lema ubicat en el domini central, igual com ocorria en el període anterior. Respecte a l'ús del datiu, en aquest segon període hi ha un increment d'autors que pertanyen al balear (cinc) (21), el valencià (cinc) (22), nord-occidental (tres) (23) i el tortosí (un) (24) en relació al període anterior, mentre que la resta tanmateix, pertany al dialecte central:

- (21) a. 1324;0;89,3,7 i giscos i na Margalida que plora. Jo, per mi, **li ha agafat** s'histèric. -Mal fos ver! -Que se desfogui! Es dimonis (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)
- b. 1329;0;147,35,9 Montcarrà havia quedat mig buit perquè a tothom **li va agafar** la fal·lera d'anar a la terra de l'or, i no era estrany: (**Maria Antònia Oliver: Manacor**)
- c. 241;0;74,23,7 foguerada. A la senyora li vengué molt prim que no **li agafàs** un baticor. Arriben a casa seva. El batle, obcecat, va a (**Llorenç Riber i Campins: Campanet**)
- d. 2841;0;23,1,7 Ric ¿Que hi ha res de nou? Ton. A sa senyoreta **li ha agafat** un insulto. Ric. [(a part:)] S'insulto serà es que em (**Josep Maria Tous i Maroto: Palma de Mallorca**)
- e. 3027;0;91,7,3 se n' anà a's molí a moldre un parei de sacs de blat, **li agafaren** desitjos a Na Lletrudis de veure si es fameliar era tan (**Joan Castelló i Guasch: Eivissa-Palma de Mallorca**)
- (22) a. 211;0;103,5,10 ho conte perquè em descansa així com quan a una haca **li agafa** un insult -o un atac, com es diu ara- se li talla una vena (**Xavier Casp: Carlet**)
- b. 239;0;186,17,6 espectacular; aquelles còleres sobtades que **li agafaven** a qualsevol hotel i a qualsevol hora de la nit o del (**Ernest Martínez Ferrando: València**)
- c. 2632;0;130,3,6 algunes vegades amb congestió nasal creixent, **li agafaren** calfreds i es va sentir una mica febrós. "Crec que m'he (**Enric Valor: Castalla-València**)

- d. 3203;0;235,20,10 ella també." Un cop asseguda al davant de la taula, **li agafà** una mandra total. "I si ho deixara tot?" Pensava que ningú (**Isabel-Clara Simó: Alcoi**)⁷
- e. 378;0;136,17,9 a una agüela del raval d' un pantaix furiòs que **li va agafar** en el Forn de la Monja, per una acalorada ab una altra (**Josep Pascual Tirado: Castelló de la Plana**)
- (23) a. 2866;0;206,41,6 una cosa, Georges. Hoederer em convenç, però si ara **li agafa** l'arrel de fer una excepció amb aquest noi de casa bona, (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)
- b. 3068;0;16,28,11 fins allà. Només de veure el parc a en David **li van agafar** unes ganes terribles d'entrar-hi i ja anava a fer-ho quan (**Mercè Canela Garayoa: Sant Guim de Freixenet**)
- c. 68;0;27,28,7 es trobava en perill de mort... Es va aturar, com si **li agafés** vergonya. Nosaltres, que, de feia anys, ens burlàvem dels (**Jaume Berenguer Amenós: Belltall** -[Conca de Barberà])⁸
- (24) a. 2;0;148,14,8 que de temps en temps, cada vegada més rarament, **li agafava** gairebé sempre sense causa justificada. Hi havia anat (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

A més, detectem que Josep Pla (27) emprà ambdues reccions alhora:

- (25) a. 206;0;130,26,3 visible en algunes persones del país: de tant enraonar **l' agafarà** l'afonia i quan pugui dir alguna cosa de sentit no podrà (**Josep Pla: Palafrugell**) [*El quadern gris*, 1966]
- b. 206;0;214,38,11 raïms pispats, la compra de l' escopeta i tot plegat, **li agafà** una ràbia furiosa contra els carabiners. No els havia (**Josep Pla: Palafrugell**) [*El quadern gris*, 1966]

⁷ Aquesta autora o l'escriptor Ernest Martínez Ferrando (22b) presenten dificultats d'ubicació geogràfica, ja que, tot i haver nascut al País Valencià, viuen o han viscut al Principat. En el nostre cas, adoptem com a criteri classificar-los segons la població de naixement.

⁸ Optem per classificar aquest autor en el dialecte nord-occidental, però som conscients que el xipella s'estén per poblacions de la Conca de Barberà i que potser errem en la nostra decisió.

3.2.1.2. Anàlisi dels resultats

Els resultats del nostre buidatge resta reflectit en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
A	usos amb pronom: estructura S-V	2	1
DA	usos amb pronom: estructura S-V	13 ⁹	19
	usos amb pronom: estructura V-S	55	78
	usos preposicionals: estructura S-V		1
A	usos preposicionals estructura S-V	2	
lemes analitzats		3.517	5.274

En el primer període seleccionat, hem trobat dos lemes que exigeixen acusatiu (8), seixanta-vuit lemes que regeixen datiu (9-10), subdividits en dos apartats, segons l'ordre dels constituents i dos més que són ambigus (11), ja que van introduïts per la preposició *a*. Pel que fa al segon període, hi ha hagut un increment en el nombre de casos de datiu, justificable perquè la quantitat de lemes a analitzar gairebé s'ha duplicat. Així, hem trobat noranta-set lemes que regeixen datiu amb la presència del clític verbal: dinou amb l'estructura S-V (17) i setanta-vuit amb V-S (18), dos d'ells amb CRV (19), i a més a més, un cas en què el complement va introduït per la preposició *a* (20). Quant a l'acusatiu, només hem localitzat un lema (16).

D'acord amb els resultats anteriors, el verb *agafar* regeix datiu, ja que aquest règim suposa prop del noranta-cinc per cent dels lemes que presenten una estructura estativa; a més a més, s'ha mantingut molt estable al llarg de tot el corpus analitzat, tot incrementant-se en el segon tram cronològic mínimament (4,55%).

⁹ En analitzar la disposició dels distints constituents dels lemes seleccionats, en uns pocs casos, hem detectat oracions amb el subjecte no explícit. Cal advertir que, tot i no ser aptes per esbrinar si l'ordre dels complements és determinant a l'hora d'elegir la recció, sí que són perfectament vàlids per a la nostra anàlisi, per la qual cosa els comptabilitzem i els considerem d'ordre S-V. Si hom vol consultar-los, ho pot fer perfectament en l'apèndix corresponent, atès que es presenten en un apartat propi anomenat 'Subjecte no explícit'.

1r període				2n període			
	fa	fr1	fr2		fa	fr1	fr2
ACUSATIU	2	2,78%	0,06%	ACUSATIU	1	1,01%	0,02%
DATIU	68	94,44%	1,93%	DATIU	98	98,99%	1,86%
AMBIGUS	2	2,78%	0,06%	AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

Observem que la disposició dels components de l'oració influeixen en l'assignació de la recció; així, si el subjecte va posposat al verb, el nombre de lemes datius supera àmpliament els casos on el complement datiu ocupa la posició habitual en català (SVO). Per tant, aquesta dada pot ser cabdal a l'hora d'explicar la vacil·lació objecte del nostre estudi.

Els pocs lemes acusatius pertanyen a escriptors adscrits al dialecte central, mentre que els exemples de datiu corresponen, en la gran majoria de casos, a autors del dialecte central, tret de casos esporàdics ubicats en el balear, nord-occidental i rossellonès. Observem com en la segona etapa hi ha una major heterogeneïtzació en la distribució espacial del règim datiu, ja que s'incorpora el valencià i el tortosí al balear, nord-occidental i rossellonès de l'etapa inicial. Els casos ambigus del primer període es corresponen a autors també del dialecte central.

Amb aquestes dades, és evident que predomina el règim datiu.

3.2.2. Verb *encantar*

Quant al verb *encantar*¹⁰, un cop analitzat el corpus corresponent, hem obtingut els usos següents:

3.2.2.1. Descripció dels usos

1) Període 1833-1932

En el primer període analitzat, hem documentat les estructures següents:

a) Casos que regeixen acusatiu:

Aportem exemples amb pronom i ordre S-V (26a-c) i altres amb la disposició V-S (26 d-e); a més d'un lema sense pronom amb l'ordre S-V (27):

- (26) a. 133;0;52,13,2 les dues l' atreien amb una força semblant i diversa. **L' encantava** l'Agneta perquè en un moviment o en unes paraules que (**Alexandre Plana: Lleida-Banyuls**)
- b. 139;0;159,7,4 de veure, de tant en tant, un arbrissó lleuger. **L' encantaria** d'orlar la cinta lluent d'un requerot. Però si no ho (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)
- c. 3048;0;69,9,1 de cotxes que s' escolava pe'l infinit carrer y **l' encantés** l'elegant concurrencia que formiguejava per las (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)
- d. 170;0;82,14,5 l' anar a pescar amb canya a l' escullera, cosa que **l' encantava**. Ramon era una pelleringa humana que solia amagar (**Josep Pla: Palafrugell**)

¹⁰ ENCANTAR¹ v. tr. Obrar (sobre algú o alguna cosa) per virtut d'un poder ocult, arts màgiques, pronunciant certes fórmules. *La bruixa havia encantat el príncep. Orfeu encantava les pedres.* | Sotmetre a una influència irresistible, fascinar; captivar; produir (a algú) com un dolç arravatament, plaure-li en alt grau, etc. *Encantar un serpent, un ocell. Tots estàvem encantats de les seves proeses. Una bellesa, una gràcia, que encanta. Una veu que encanta [...]* DIEC (1995: 697).

- e. 179;0;30,19,4 i fent exclamacions i comentaris. Sobretot Mozart **l' encantava**. -Això és música, -deia-; diguin el que vulguin; això (**Josep Pijoan i Soterias: Barcelona-Lausana**)
- (27) a. 49;0;9,23,7 per cent Barcelones. Cert que la novetat del canvi **encanta Laura**. Passar un quant temps sense veure la Barcelona (**Miquel Llor: Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu: amb pronom

- (28) a. 3005;0;73,20,6 ocasions; pus al que no 's gosa tractar ab lo gel, **li encanta** mirársel de lluny, y sorprenia tant mes quant l' oncle (**Francesc Pelagi Briz: Barcelona**)

c) Casos ambigus: amb SP

- (29) a. 3061;0;25,31,5 Aqueixas lleys inmutables, aqueix ordre admirable que **encanta á l' home** y que en totas horas li demostra una má (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**)
- b. 3076;0;120,16,7 se posan la lliga cama, tot aquet bullici y animació **encanta al que** ho veu per primera vegada. Y si poguessen (**Manuel Figuerola i Aldrofeu: Barcelona**)
- c. 3198;0;55,12,7 -elles deuen pensar;- més ara nostre brill **al poeta encanta**, i això mai morirà." 1898 La Dòna hermosa La presencia (**Joan Maragall: Barcelona**)
- d. 3269;0;42,3,4 ton pit. Allí se troba Flor d' una planta, Qu' **á tots encanta** Mes qu'el jardí, Y apenas se obra Sent la dulsura, Veu (**Josep Galiana i Hiely: català central**)¹¹

¹¹ Atés que no he trobat la localització geogràfica d'aquest escriptor als diversos manuals consultats, ens hem fixats en altres lemes de la mateixa obra i període per tal d'esbrinar-la. Pensem que l'autor pertany al dialecte central pel les vocals neutres grafiades amb *a*, per les desinències en *-i* d'alguns temps de subjuntiu i per la desinència *-o* de la primera persona el present d'indicatiu:

3269;0;8,8,5 cauan, En *perlas* se convertian, Que tot el lloch encantaban. Tot era allí alegria, *Las flors, las fonts y las*

3269;0;51,12,6 flama, No existeix entre las rosas Que á las demás flors encantan. Porque ellas sempre se troban Lluit *sas pressiosas*

3269;0;33,14,4 No *torni* eixa rosa al mon qu' ens devora, Mon cor sols espera qu'*arribi* la hora D'empendre el vol! Lo treball

(continua pàgina següent)

d) Distribució dialectal:

Pel que fa a la procedència geogràfica dels escriptors, en el règim acusatiu, gairebé tots pertanyen a poblacions del català central (26-27), tret d'un de Mallorca (30a) i dos de l'escriptor de Lleida, Alexandre Plana (26a). El mateix ocorre en els casos ambigus per la presència de la preposició *a*: tots s'enquaden en el dialecte central (29), tret d'un cas del mallorquí (30b) i un altre del valencià (30c) respectivament, mentre el lema datiu trobat es correspon a un escriptor del central (28).

- (30) a. 3265;0;9,23,5 en terra, Com crestay ferid d'es sol,
Una cosa que **l' encanta** Y un florí li assembla d'or. El
cuy tot ple d'alegría, (**Tomàs Aguiló: Mallorca**)
- b. 3286;0;58,30,3 ab acert la teua veu. Aquell qui té un
parlar agradós, **encanta als qui** l' escoltan, y per axó
meteix, en tractar d' (**Mateu Obrador i Bennàsser: Felanitx-Palma de Mallorca**)
- c. 3341;0;23,10,2 tinta!... Lo murmull de aquell riu no
es dolça veu, Que **encanta á lo ouits**, y alaba á Deu...
Son atronant murmull Es de (**Benet Altet i Duate: València**)

2) Període 1933-1988

Quant al segon període, continuen havent-hi casos de vacil·lació.

a) Casos que regeixen acusatiu:

Incorporem exemples d'acusatiu amb pronom i ordre S-V (31a-c) i amb pronom i ordre V-S (31d-e):

- (31) a. 1327;0;171,14,4 El moderníssim àpat semblà complaure
'l. El colomí **l' encantà**. En el nostre país, el colomí
té una notòria anomenada. (**Josep Pla: Palafrugell**)
- b. 434;0;127,23,7 i dormir sense somnis. A ell semblava
que **l' haguessin encantat**. No podia treure els ulls del
portal: el brancatge d'un (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

3269;0;17,10,5 mon envia, Ab qui crec y **espero** nit y dia Y ab qui vull esperar eternament. ¡El Senyor que no cap en tot lo mon S'

- c. 55;0;672,26,4 feliç que els amos d' aquelles mansions senyorials que **l' encantaven**, i, per tant, no hauria tingut gens d'enveja d'ells. (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)
- d. 390;0;291,1,6 porteu- vos bé... Martel ens ajudarà. A ell segurament **l' encantarà** fer un viatge més per mar... Mireu, ¿per què no (**Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile**)
- e. 2767;0;105,26,7 l' Honorat no sol dir aquestes coses. I jo veig que **l' encanten** les dones rosses i molt pintades. Honorat. ¿A mi? (**Maria Aurèlia Capmany: Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu: usos preposicionals

- (32) a. 2889;0;40,9,4 no saben fer l' arròs... ¡Tot beuratges! ¡Com divertia i **encantava a Begonya** tot allò: la quimera de Teresa a les monges, (**Martí Domínguez i Barberà: Algemesí**)

c) Distribució dialectal:

Pel que fa a la ubicació geogràfica dels lemes trobats, la gran majoria d'autors que empen la recció acusativa pertanyen al dialecte central (31), tret de dos casos d'escriptors mallorquins (33a-33b), un del nord-occidental (33c) i un de rossellonés (33d). L'únic exemple de datiu es correspon a un escriptor valencià (32):

- (33) a. 124;0;55,9,10 volgué formar- se un concepte de les noves idees i **l' encantà** poderosament el Compendi de Química de Boerhave (**Josep Sureda Blanes: Artà**)
- b. 1328;0;60,14,1 succeir. Pensant en l' Alain Delon, els ulls del qual **l' encantaven** perquè eren verds com les maragdes, la Lulú sortia de (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)
- c. 68;0;208,25,7 li roda el cap, se t' aferra, perd la seva llibertat i **l' encanta** de perdre-la, perquè darre- ra, saps?, hi ha el teu (**Jaume Berenguer Amenós: Bell- tall**)¹²

¹² Llegiu nota al peu núm. 8, pàgina 297 [§ 3.2.1.1].

- d. 70;0;76,28,3 escampa i del pas lent de les vaques. La vida pastoral l' **encanta**. Encara que sembli impossible, s'acostuma a la vista de (**Josep-Sebastià Pons: Illa del Riberal** [Rosselló])

3.2.2.2. Anàlisi dels resultats

Els resultats de la nostra anàlisi se sintetitzen en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	8	8
	usos amb pronom: estructura V-S	3	4
	usos sense pronom: estructura S-V	1	0
DA	usos amb pronom: estructura S-V	1	0
	usos preposicionals: estructura V-S		1
A	usos preposicionals estructura S-V	7	
lemes analitzats		250	153

Així, en el període 1833-1932, hem localitzat dotze lemes que regeixen acusatius (26-27), un lema que regeix datiu (28), i set d'ambigus (29). En el període posterior, observem que l'ambigüïtat ha desaparegut i s'han mantingut els mateixos resultats que en el tram cronològic anterior: dotze lemes que regeixen acusatius (31), un lema que regeix datiu (32) -preposicionals, i cap d'ambigu.

Un cop analitzats els resultats anteriors, observem que la vacil·lació acusatiu/datiu és present al llarg dels dos períodes analitzats. Això no obstant, es descriu una tendència clara en l'ús acusatiu d'aquest verb al llarg de tot el corpus estudiat. Certament, amb el pas dels anys es produeix la consolidació d'aquest règim en detriment dels anomenats lemes ambigus, que acaben per desaparèixer en la segona etapa estudiada. El règim datiu roman estable, al llarg de tot el corpus analitzat. En els casos del datiu, la disposició dels complements no ha estat determinant, encara que, en alguns casos ambigus, sí que pot ser clau en la seua evolució.

1r període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	12	60,00%	4,80%
DATIU	1	5,00%	0,40%
AMBIGUS	7	35,00%	2,80%

2n període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	12	92,31%	7,84%
DATIU	1	7,69%	0,65%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

El dialecte que presenta major nombre d'entrades és el central. Només poquíssims exemples d'acusatius i d'ambigus preposicionals pertanyen a escriptors nascuts a Mallorca, País València i el Rosselló (nou casos de trenta-un). El lema datiu de la 2a època pertany a un escriptor valencià. Amb aquesta informació pensem que no hi ha cap zona geogràfica determinant en l'adscripció d'un règim concret.

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (1r)

		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
AC	usos amb pronom: estructura S-V	6	1	0	1	0	0	8
	usos amb pronom: estructura V-S	2	0	0	1	0	0	3
	usos sense pronom: estructura S-V	1	0	0	0	0	0	1
	TOTAL	7	1	0	2	0	0	12

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (2n)

		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
AC	usos amb pronom: estructura S-V	6	1	0	0	1	0	8
	usos amb pronom: estructura V-S	2	1	0	1	0	0	4
	TOTAL	8	2	0	1	1	0	12

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (1r)

		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
D	usos preposicionals: estructura S-V	1	0	0	0	0	0	1
	TOTAL	1	0	0	0	0	0	1

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (2n)

		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
D	usos preposicionals: estructura V-S	0	0	1	0	0	0	1
	TOTAL	0	0	1	0	0	0	1

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (1r)		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
A	usos preposicionals estructura S-V	5	1	1	0	0	0	7
	TOTAL	5	1	1	0	0	0	7

3.2.3. Verb *impressionar*

3.2.3.1. Descripció dels usos

Respecte del verb *impressionar*¹³, les dades que hem documentat són les següents:

1) Període 1833-1932

Les estructures seleccionades presenten la variació següent:

a) Casos que regeixen acusatiu:

N'ofereim tant amb pronom i ordre S-V (34) com amb el SN amb la disposició V-S (35):

- (34) a. 142;0;114,12,6 un tac. Aquell silenci, aquella calma dels jugadors **l' impressionaven** i no arribà a decidir-s'hi. Fins que la calor **l' (Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile)**
- b. 186;0;165,8,7 esguard, com si la improvisada frase d' Amfós **l' hagués impressionat** fortament, Claudi xiuxiuejà, pensatiu: -Sí; tens (**Joan Oller i Rabassa: Barcelona**)
- c. 2993;0;153,13,1 una mica esfereït. (Era el caçar tan a **l' engròs, que l' impressionava.**) -Allí van venir-hi, i també més avall. No vaig (**Marià Manent: Barcelona**)
- d. 3146;0;18,24,5 de talent. Mon cosí també es igual; sempre trist; tot **l' impréssiona**, lo vol d' una papallosa, lo bronziment del mestral, (**Antoni Ferrer i Codina: Barcelona**)
- e. 98;0;175,12,1 altre capitol. Desde allí va anar a Miramar, i **el devia impresionar** molt, quan va tornar-hi una altra volta. Mireu còm (**Santiago Rusiñol: Barcelona-Aranjuez**)

- (35) a. 164;0;101,28,6 ginesteres. Aquí el paisatge prenia un aire feréstec, que **impressionava** fortament **Innocenci**. La mar senyalava amb (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)
- b. 179;0;67,5,5 i ho crec encara ara, que va ésser un esguerro **voler impressionar els castellans** amb una minoria com les altres. (**Josep Pijoan i Soteras: Barcelona-Lausana**)
- c. 186;0;226,10,1 reclús, tenia idees originals penitencières que **havien impressionat Claudi**: hauria tallat les mans a tots els lladres (**Joan Oller i Rabassa: Barcelona**)
- d. 218;0;155,2,1 del gibrell. Aquesta revelació tan extraordinària no **ha impressionat el rei-caragol**, que no contesta i segueix quiet a (**Lola Anglada: Barcelona-Tiana**)
- e. 224;0;64,73,1 de formar-se, tenia un bell aspecte baronívol que **va impressionar** favorablement **la mare de Goisueta**, endolcint el to (**Carles Soldevila: Barcelona**)

b) Casos ambigus: amb SP i ordre S-V (36)

- (36) a. 159;0;38,5,3 fatigosa y se sentia 'l ranell del mallet. Tot aixó **impressionava á la gent** que hi anava á rua feta. Mes tart ne (**Jaume Collell: Vic**)
- b. 169;0;141,6,3 l' alçada en concordança amb els pisos de la casa, **va impressionar a tots** profundament. Amb aquestes obres quedaren (**Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona**)
- c. 230;0;166,11,1 en quatre. La col·lecció de fulles, que tant havia **impressionat a Victorià**, ja no era una cosa exclusiva d'ell sol, (**Antoni Sabater i Mur: Barcelona?**)
- d. 2740;0;71,16,1 Per ella; viure per ella! [(La agitació de Demetri **impressiona a tots**. Hi va'l Comendatore y'l rey derrera.)] (**Àngel Guimerà: Santa Cruz de Tenerife-Barcelona**)

¹³ IMPRESSIONAR v. tr. Produir una impressió en l'ànim (d'algú). *La vista d'aquella desgràcia el va impressionar fortament. No res l'impressiona. Em va impressionar favorablement* [...] DIEC (1995: 1037).

- e. 377;0;87,19,3 amics meus, puix que he aconseguit el que volia: **impressionar a Xor Miqueli** de tal manera que ell, el meu enemic (**Francesc Pineda i Verdaguer: Barcelona**)

c) Distribució dialectal:

Des d'un punt de vista de la variació diatòpica, en el cas de l'acusatiu, tots els casos assenyalats anteriorment pertanyen a autors de poblacions del català central (34-35), tret de dos lemes sense pronom, que pertanyen a un escriptor valencià (37a) i a un altre literat mallorquí (37b):

- (37) a. 3017;0;32,2,4 gris estigué mirant aquell milacre que per primer vegada **impresionava el seu esperit**. Els seus ulls se posaven intensos (**Eduard López-Chavarri: València**)
- b. 3077;0;131,12,3 Aquella feta involuntaria, ingènua, de n' Angelina **impressioná favorablement el vell**. Se girá darrera un parell de (**Salvador Galmés: Sant Llorenç d'es Cardassar**)

Respecte dels casos ambigus, tret també d'un lema d'Eduard López-Chavarri, la resta pertanyen a escriptors del català central (36):

- (38) a. 3017;0;213,3,7 la misió que li han donat. ¡Ecos de cançons que **á ningú impresionen!** Perque allá en lo poble no se sap d'aixó del cor (**Eduard López-Chavarri: València**)

Josep Pla (39), Dolors Monserdà (40), Martí Genís (41), Eduard López-Chavarri (37a-38) i Joan Pons (42) empen tant la recció acusativa com la preposició *a* per introduir el complement en aquest període:

- (39) a. 176;0;221,6,8 i d' olor d' avets, portava un baf de terra que **impressionà** indescriptiblement **la gent**. L'èxit de (**Josep Pla: Palafrugell**) [*Cartes de lluny*, 1928]
- b. 174;0;27,15,5 ensorrament general ha estat, al meu entendre, el que **ha impresionat** més **a l'observador** que cerca el dramatisme profund (**Josep Pla: Palafrugell**) [*Madrid*, 1933]

- (40) a. 115;0;144,16,6 mes aquelles planes, vibrantes de veritat i sentiment, **impressionaren** amb tanta força **la Joanneta** que, al arribar la (**Dolors Monserdà: Barcelona**) [*María Gloria*, 1917]
- b. 3006;0;59,14,1 per la sua mare, son bon físich y sa distingida educació, **impresionaren á l'Adela**, que 'l distingí entre tots los que (**Dolors Monserdà: Barcelona**) [*La Montserrat*, 1893]
- (41) a. 3011;0;132,32,1 Mes la malalta era d' una manera que tota olor forta **l' impresionava** molt; tant que, fins ab la gran parsimonia ab que (**Martí Genís i Aguilar: Vic**) [*Julita*, 1874]
- b. 3011;0;35,11,6 clau. Podriam dir qu' está en totas las cosas qu' **impresionan al esperit**, ó als sentits. Es la flayre que sols l' (**Martí Genís i Aguilar: Vic**) [*Julita*, 1874]
- (42) a. 3030;0;167,18,4 la cara, com si 'l solch de grossas llágrimas **haguessen impresionat son cutis** y perceptiblement nerviosa de frisansa una (**Joan Pons i Massaveu: Barcelona**) [*Quadros en prosa*, 1878]
- b. 3030;0;115,11,6 y l' ayre conpungit, com si 'l temor de Deu acabés d' **impresionar á sa conciencia...**" "La pausa da entonació d' una (**Joan Pons i Massaveu: Barcelona**) [*Quadros en prosa*, 1878]

2) Període 1933-1988

Les dades que aportem, a tall de mostra, són les següents:

a) Casos que regeixen acusatiu:

Oferim tant exemples de CD amb pronom amb la disposició dels constituents S-V (43) com amb V-S (44), a més d'acusatiu amb el SN sense pronominalitzar amb l'ordre S-V (45).

a1) Casos que regeixen acusatiu: amb pronom i ordre S-V

- (43) a. 1006;0;45,3,11 més, sense cap dubte, ella l' acollia bé, i això a ell **l' impressionava** pregonament i alhora l'animava, fins que tornava a (**Maurici Serrahima: Barcelona**)
- b. 1158;0;370,2,4 i amb tota una legió d' àngels en fúria no **l' hauria impressionada** més. Es veien molt sovint i les coses que ell li (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)
- c. 1287;0;70,8,7 ser negre. La visió havia quedat endarrera. El que més **l' impressionà** fou l'evident immobilitat de tot: del camió, les (**Josep Maria Espinàs: Barcelona**)
- d. 166;0;166,16,8 accents més personals, Joan visità Mallorca, que **el va impressionar** fortament. Mallorca, en aquell temps, era una terra (**Sebastià Gasch: Barcelona**)
- e. 387;0;142,20,3 façana de l' església, amb la seva magnífica rosana, **l' impressionaven** com un dels llocs més bells de la inoblidable (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

a2) Casos que regeixen acusatiu: amb pronom i ordre V-S

- (44) a. 1158;0;412,15,5 tan diferents dels mobles de la notaria... **L' havia impressionat** no poder exercir més per culpa de l'edat. Ara no el (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)
- b. 3253;0;125,23,2 aquella remor a l' estómac. Tot i així, encara **l' impressionava** estar davant de superiors. La prova és que no (**Quim Monzó: Barcelona**)
- c. 403;0;149,14,5 ja molt lluny, i sobretot molt alt. Al barceloní, **l' impressiona** el gest sempre ardit de la muntanya, i pensa en el (**Josep Maria Espinàs: Barcelona**)
- d. 97;0;198,15,7 aconseguit per mitjans mecànics, i potser per això **l' impressionaven** més del compte la traça i l'ofici que la imitació (**Maurici Serrahima: Barcelona**)

a3) Casos que regeixen acusatiu: sense pronom i ordre S-V

- (45) a. 1288;0;212,2,7 de Josep Ignasi, el fill del marquès de La Gralla. **Impressionà** fortament **Frederic Chopin** durant la seva fugaç (**Joan Perucho: Barcelona**)

- b. 1327;0;210,24,9 d' agradar primer als ulls, després el seu perfum ha d' **impressionar la pituitària** i, finalment, el seu fruitat ha d' (**Josep Pla: Palafrugell**)
- c. 1362;0;21,8,2 i senderons, atapeït de flors i ple de salts d' aigua, **impressiona el viatger**. Fondalades i camins, llogarrets i (**Josep Maria Poblet: Montblanc-Barcelona**)
- d. 1439;0;100,23,1 poetes, no prou importants ni il·lustres per a **impressionar el barceloní**. La dificultat de paraula de l'ancià (**Rafael Tasis: Barcelona-París**)
- e. 16;0;253,31,3 Estic seguríssim, però, que tots aquests imponderables no **impressionen** el més mínim **Poroi** ni ningú de Borabora, i aquesta (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu: usos preposicionals amb l'ordre SV

- (46) a. 238;0;29,17,3 films no aptes per a persones impressionables, únicament **impressionen a les persones** impressionables, perquè són les (**Valentí Castanys i Borràs: Barcelona**)
- b. 387;0;299,3,1 d' una mare anunciador d' un infantament acomplert, **impressionà a tothom**. La porta del pis havia cedit. El llisquet, (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

c) Distribució dialectal:

En aquest segon període, notem com s'eixampla el marc d'ús de l'acusatiu a tot el domini català, atés que hem localitzat autors valencians (Martí Domínguez, Josep Lluís Seguí, Enric Valor o Joan Francesc Mira) (47); mallorquins (Nicolau M. Rubió, Martí Mayol, Carme Riera, Josep Sureda, Valentí Puig i Joan Mas) (48); del tortosí (Sebastià Juan) (49) i del nord-occidental (Manuel de Pedrolo, Antoni Oriol, Josep Vallverdú i Jesús Moncada) (50), tot i que la gran majoria pertanyen al dialecte central.

- (47) a. 2889;0;186,30,6 ulls de la seua filla estaven enrogits. ¿Tant **l' havia impressionada** aquella mort? ;Pobra innocent, estava encara en (**Martí Domínguez i Barberà: Algemés**)
- a'. 2889;0;73,12,7 deixaria d' obtenir algun profit perfeccionant, de cara a **impressionar els clients** de poble, el llatí campanut dels grans (**Martí Domínguez i Barberà: Algemés**)
- b. 3255;0;118,8,5 la primera novel·la de Fitzgerald que llegí Pau Martí. **L' impressionà** particularment el final, quan el narrador escriu que (**Josep Lluís Seguí: València**)
- c. 2632;0;169,5,1 i pics i sobre horitzons indecisos i llunyans, que tant **impressionaven els forasters**. Dringava insistentment la (**Enric Valor: Castalla-València**)
- d. 2651;0;119,6,2 pròxima observació mordaç, els seus mots d'esprits, que **impressionaven** encara més **l'Aureli**. "És una dona absolutament (**Joan Francesc Mira i Casterà: València**)
- (48) a. 1281;0;266,9,4 indígena; potser hi era des del dia abans. I **l' havia impressionat** la mirada de la bestiola immòbil: una mirada d' (**Nicolau Maria Rubió i Tudurí: Maó-Barcelona**)
- b. 2930;0;45,10,5 Pobra mare! Està desfeta. Es disgust d' ahir **la va impressionar** molt. Però jo crec que ma mare té qualche cosa que (**Martí Mayol i Moragues: Palma de Mallorca**)
- c. 3257;0;92,19,1 cafè, el que fos... Li repetiria que és pintor, que **l' ha impressionat** la puresa del seu rostre, que els seus ulls tenen (**Carme Riera: Palma de Mallorca**)
- d. 130;0;100,28,5 diu l' historiador de la Ciència L. W. Hull, que no **va impressionar** gaire **els homes** del seu temps, que s'estimaren més (**Josep Sureda Blanes: Artà**)
- e. 3252;0;32,21,4 ulls cel-blaus i cabell ros, una mandíbula que solia **impressionar les dones impressionables**. - Saps? -sentí que deia (**Valentí Puig: Palma de Mallorca**)
- f. 3354;0;79,1,2 contradiccions i polissoneries de madò Rosa, potser **hagin impressionat** una mica **Na Catalina**, puix en quedar sola mira una (**Joan Mas i Bauzà: Deià**)

- (49) a. 2;0;14,15,12 el seu amor, i res del que passava a l' exterior no **la impressionava**. Deien, els qui la van conèixer, que era una noia (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)
- b. 8;0;42,16,4 que feia espant de mirar (tornava als detalls, sabent com **impressionaven el Narro**). Ja veus per quins camins va complir-se (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)
- (50) a. 2615;0;288,34,4 va quedar-se callada, com si la seguretats de l' home **la impresionés**, i l'antic soldat no va treure-li la vista de sobre (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)
- a'. 2615;0;209,35,2 el volant amb una metrallera que, pel que sembla, no **impressiona ningú**. Un petit grup se li encara, avança i es (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)
- b. 66;0;61,31,7 Malthus sobre el risc de la sobreproducció. La lectura **l' impressiona** molt. Tant, que d'aquí surt la idea del seu llibre (**Antoni Oriol i Anguera: Linyola**)
- b'. 66;0;265,20,3 el llenguatge així que hom s' ho proposi. Si volguéssim **impressionar el profà**, copiaríem una experiència del Professor (**Antoni Oriol i Anguera: Linyola**)
- c. 1283;0;127,8,4 acudí, interessada a evitar que els excessos de la dona **impressionessin els altres passatgers**. L'oficial de vol, des de (**Josep Vallverdú: Lleida**)
- d. 3289;0;221,20,1 del despatx i ell, d' esquena al balcó, es disposava a **impressionar el nouvingut**, acudiria corrent com un boig, bordant (**Jesús Moncada: Mequinensa**)

En els casos de datius introduïts amb preposició, detectem tres lemes d'autors de poblacions del català central (46) i dos d'escriptors valencians (51):

- (51) a. 2595;0;147,31,7 Aquesta manca de valencianisme polític o cultural **ha impressionat** traumàticament **a quasi tots** els qui a l'hora d' (**Josep Vicent Marqués: València**)

- b. 2598;0;40,11,5 hàbits i llenguatge dels altres. Naturalment, el que més **impressionava als observadors** en situacions com aquestes, era el (**Joan Francesc Mira i Casterà: València**)

Finalment, Prudenci Bertrana (52) i Joan Francesc Mira (53) empen indistintament el règim acusatiu i fan servir la preposició *a* per introduir el complement animat:

- (52) a. 387;0;10,3,8 de les catabaumes on es forgen els auguris sinistres, **l' impressionà**. I la sorollosa ensopagada amb l'estri de llauna no (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**) [*L'impenitent*, 1948]
- b. 387;0;299,3,1 d' una mare anunciador d' un infantament acomplert, **impressionà a tothom**. La porta del pis havia cedit. El llisquet, (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**) [*L'impenitent*, 1948]
- (53) a. 2651;0;119,6,2 pròxima observació mordaç, els seus mots d'esprits, que **impressionaven** encara més **l'Aureli**. "És una dona absolutament (**Joan Francesc Mira i Casterà: València**) [*El desig dels dies*, 1981]
- b. 2598;0;40,11,5 hàbits i llenguatge dels altres. Naturalment, el que més **impressionava als observadors** en situacions com aquestes, era el (**Joan Francesc Mira i Casterà: València**) [*A la recerca de la història cultural*, 1974]

3.2.3.2. Anàlisi dels resultats

Les nostres anàlisis queden reflectides en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	17 ¹⁴	27
	usos amb pronom: estructura V-S	0	10
	usos sense pronom: estructura S-V	17	39
DA	usos amb pronom: estructura S-V	0	0
	usos preposicionals: estructura S-V		5
A	usos preposicionals estructura S-V	13	
lemes analitzats		140	321

Així, en el primer període, hem localitzat disset lemes que regeixen acusatiu, amb la presència del clític (34) i disset més amb el complement sense pronominalitzar (35), i tretze casos de lemes ambigus (36) pel fet d'introduir el complement amb la preposició *a*. En el segon període cronològic, hem trobat trenta-set lemes que empen l'acusatiu (43-44) -amb pronom- i trenta-nou que no pronominalitzen el complement acusatiu (45) i, per finalitzar, cinc lemes datius preposicionals (46).

1r període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	34	72,34%	24,29%
DATIU	0	0,00%	0,00%
AMBIGUS	13	27,66%	9,29%

2n període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	76	93,83%	23,68%
DATIU	5	6,17%	1,56%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

¹⁴ Com ja hem esmentat en la nota a peu de pàgina núm. 9, pàgina 298 [§ 3.2.1.2], si hem detectat lemes amb el subjecte no explícit vàlids per a la nostra anàlisi, els hem comptabilitzat a l'hora del tractament estadístic, tot considerant-los amb la disposició S-V:

39;2;207,10,8 ràpida, durà un instant, entre vetlla i somni; però **l' impressionà** tan agudament, que Ferran no vacil·là a imaginar-se (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

98;0;249,16,7 que no són pera impresionar, si estés de moda **l' impresionar-** se? I l'immensitat de pedra, que aquí ja és un (**Santiago Rusiñol: Barcelona-Aranjuez**)

Un cop presentades les dades del verb *impressionar*, podem comprovar com l'únic règim que es manté al llarg de tot l'estudi és l'acusatiu, ja que el datiu no consta en la primera època i en la segona prové dels casos ambigus, que desapareixen desplaçats al datiu preposicional. El règim acusatiu és el que presenta un ús major, tot arribant prop del noranta-cinc per cent en la segona època. En canvi, el datiu només es localitza en el període posterior. Tot fa pensar que, malgrat la vacil·lació, el règim d'aquest verb és l'acusatiu.

Quant a la distribució dialectal, en la primera època, tant l'acusatiu com els casos ambigus pertanyen a escriptors nascuts a llogarets del dialecte central, amb escassos lemes del valencià -dos- i del mallorquí -un. Contràriament, en l'època precedent l'ús de l'acusatiu s'universalitza a tot el domini lingüístic, amb una profusió destacada pel central. El datiu es divideix entre els tres lemes del central i els dos del valencià.

Resulta simptomàtic que tots els lemes que regeixen acusatiu amb pronom i sense responguen a l'estructura SVO, tret dels deu casos de la segona etapa sense pronominalitzar que responen a l'estructura OVS, tot demostrant que la disposició dels complements pots ésser decisiva a l'hora d'elegir la recció. També resulta curiós que els casos datius preposicionals també presenten la mateixa estructura. Què hagués passat si els exemples haguessen dut el clític *li* en compte del complement sense pronominalitzar? es mantindria la mateixa estructura sintàctica?

3.2.4. Verb *interessar*

Quant al verb *interessar*¹⁵, els usos que podem documentar responen a les estructures següents:

3.2.4.1. Descripció dels usos

1) Període 1833-1932

En el primer període analitzat, hem documentat les estructures següents:

a) Casos que regeixen acusatiu:

Oferim exemples d'acusatiu amb pronom i ordre S-V (54), amb pronom i disposició V-S (55): a més de lemes sense pronominalitzar amb l'ordre S-V (56):

a1) Casos que regeixen acusatiu: amb pronom i ordre S-V

- (54) a. 104;0;135,19,9 i la crítica d' Ozanam. I és que a En Milà tot **l' interessava**; tot, menys l'eruditisme, ço que ell anomenava (**Lluís Nicolau d'Olwer: Barcelona-Mèxic**)
- b. 146;0;145,12,1 ni la història, ni la gramàtica, ni l'aritmètica, **l' interessen** gran cosa. En el ram de labors, mostra més atenció. (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)
- c. 153;0;98,12,5 L' Enric, per estroncar el doll de confidències que no **l' interessaven**, va demanar una copa de conyac Fundador. -Diuen si (**Pere Corominas: Barcelona-Buenos Aires**)

¹⁵ INTERESSAR v. tr. Associar (algú) al profit d'un negoci; fer participar (algú) en les conseqüències bones o dolentes d'alguna cosa. *Va voler interessar els seus obrers en aquell negoci [...]* || Alguna cosa que concerneix els altres, afectar (algú) per la part que hi pren; suscitar interès (a algú). *Aquesta lectura m'ha interessat molt. És una cosa que no m'interessa gens ni mica. Això no interessa l'auditori [...]* DIEC (1995: 1069). Igual com ocorria en el verb *agafar*, la nova edició del DIEC resol tant en acusatiu com en datiu les estructures estatives en tercera persona:

2 2 tr. [LC] Suscitar interès (a algú). *Aquesta lectura l'ha interessat molt. És una cosa que no l'interessa gens ni mica. Això no interessa l'auditori.*

2 3 intr. [LC] *Aquesta lectura li ha interessat molt. És una cosa que no li interessa gens ni mica. Això no interessa a l'auditori.* (la negreta és nostra).

- d. 163;0;20,27,10 Car, com tots els homes treballats, l'única cosa que **l' interessa** és ell mateix i és molt probable que no canviaria pas (**Josep Pla: Palafrugell**)
- e. 230;0;158,3,6 noi i la forta emoció que posava en ses paraules **el van interessar** fortament, i observà els nois per veure la impressió (**Antoni Sabater i Mur: Barcelona?**)
- f. 1262;0;109,22,7 pura inèrcia. Les infinites varietats de Don Juan, no **l' interessaven**, ja? Sí, probablement: les modalitats de Don Juan (**Alfons Maseras i Galtés: Sant Jaume dels Domenys-Tolosa de Llenguadoc**)¹⁶

a2) Casos que regeixen acusatiu: amb pronom i ordre V-S

- (55) a. 108;0;177,2,5 la imatge d' una Catalunya activa i pròspera. Si a un **l' interessa** sobretot l'aspecte florent i rialler de l' (**Carles Pi i Sunyer: Barcelona-Caravacas**)
- b. 114;0;17,23,6 tenir el mínim de contacte amb la gent: a ell **l' interessava** que els nens fessin salut, i anava poble enfora a (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- c. 181;0;153,19,3 de fórmules? A Arandó, com a tot savi veritable, **l' interessaven** el camí i els seus dons, la fatiga i les meravelles (**Carles Riba: Barcelona**)
- d. 224;0;73,33,6 bonhomiós i tan enderiat amb l' astronomia que no **l' interessava** res del que s'esdevenia arreu de terra. Per contra, (**Carles Soldevila: Barcelona**)
- e. 3000;0;380,27,1 que la mateixa batalla a donar al brètol de son cunyat, **l' interessava** 'l problema del seu cor, ahont podían trobar (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

a3) Casos que regeixen acusatiu: sense pronom i ordre S-V

- (56) a. 164;0;179,28,3 que ell sentia enfront dels espectacles naturals, **podien interessar els altres homes**. No eren pas efecte d'una reacció (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

¹⁶ Aquest autor naix al Baix Penedés i mor al Rosselló. Optem per classificar-lo en el dialecte central.

- b. 165;0;271,5,7 oblidats, perquè la història del segle XIX catalana no **interessava ningú** malgrat ser tan interessant com els nostres (**Francesc Pujols: Barcelona-Martorell**)
- c. 180;2;71,20,1 morir el dia dintre la mar. Tristany havia començat d' **interessar la mamà** i d'interessar-se per ella. Tristany era el (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)
- d. 186;0;118,26,2 Mancava ambient; mancava propaganda; la propaganda que no **interessava ningú**. El día rojo era molt lluny encara, i quan (**Joan Oller i Rabassa: Barcelona**)
- e. 39;2;61,25,4 erotisme de carrer els objectes exposats en la botiga que **interessaven Conxa**, li hauria donat tema per poder parlar del (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu:

Presentem exemples de datius pronominals amb la disposició S-V (57) i amb l'ordre V-S (58):

- (57) a. 102;0;74,28,7 m' ha preguntat per vostè... Me sembla que, si a vostè **li interessés**, no hauria de fer més que allargar la mà; prou vaig (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)
- b. 114;0;161,2,9 sense parar. El casament d' en Melrosada i la vídua **li interessa** com si es tractés del casament d'ella mateixa: això (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- c. 129;0;132,2,1 el que significaven aquelles coses. Els ganivets **li interessaren** una mica, però hom no podia manejar-los tan bé com (**Marià Manent: Barcelona**)
- d. 152;0;46,13,8 que ells contaven, Pomarè se 'n reia. Jesucrist no **li interessava** gens; ell era un bon creient de Taaroa (el Júpiter (**Aurora Bertrana: Girona-Berga**))
- e. 186;0;177,19,10 sense escoltar-lo. Les exclamacions de l' oncle no **li interessaven** gens ni gota. Impressionada per l'ofertament que el (**Joan Oller i Rabassa: Barcelona**)

- (58) a. 104;0;134,3,9 del que vulgarment ne diuen d' una rata d' arxiu. **Li interessava** el passat, però també li interessava el present. Era (**Lluís Nicolau d'Olwer: Mèxic-Barcelona**)
- b. 164;0;111,11,10 dispeser. Els feia pena que no sortís de casa, que no **li interessés** res de les moltes coses que la urbs oferia als joves (**Prudenci Bertrana: Torredra-Barcelona**)
- c. 169;0;366,18,8 cap mal caparró. Cal dir també que a la pubilla **li havia interessat** la nova coneixença i més que cap altra cosa l'havia (**Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona**)
- d. 184;0;52,30,7 les institucions polítiques de Catalunya i d' Aragó, **li interessaven** més les qüestions de cerimonial que les (**Pere Corominas: Barcelona-Buenos Aires**)
- e. 186;0;102,1,4 mica en mica, un defalliment inesperat la prengué. No **li interessava** gens de veure Prats. Hauria preferit de retrobar (**Joan Oller i Rabassa: Barcelona**)

c) Casos ambigus: usos preposicionals

Oferim exemples tant amb l'estructura S-V (59a-e) com amb la disposició V-S

(59f-g):

- (59) a. 148;2;46,12,2 pictòrica de lo creat, per lo vist ara comencen a **interessar a** alguns **pintors** de gènere o de costums de fòra de (**Raimon Casellas: Barcelona-Sant Joan de les Abadesses**)
- b. 150;0;10,17,7 difícil: la inofensivitat. Que la injúria no sigui feta, **interessa a** **aquells** que han de fer-la, no pas a aquell que, (**Carles Cardó: Valls-Barcelona**)
- c. 165;0;14,35,3 la importància universal de les qüestions tractades, que **interessen** plenament **a la humanitat** i, sobretot, als catalans (**Francesc Pujols: Barcelona-Martorell**)
- d. 179;0;45,5,6 tingui una universalitat d' alta muntanya, que **interessa a tot el món**. En tornar a Barcelona els nuvis es van (**Josep Pijoan: Barcelona-Lausana**)

- e. 3020;0;38,20,5 perseguirla ab propostes y més propostes, el qui vaig **interessar** hi **als pares**, quan vaig veure que d'ella no'n treya (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)
- f. 2982;0;156,20,8 hi havia, y fou mes sensible aixó, quant **á un y altre interessá** sobremanera lo bell aspecte de la que implorava. (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)
- g. 2982;0;57,7,7 sens dubte pera que en aquells moments no la deixás sola. **Interessá** sobremanera **al contemplador** l'aspecte de aquellas dos (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)

d) Distribució dialectal:

Pel que fa a la procedència geogràfica dels escriptors que empren el cas acusatiu, tot i que la gran majoria també es correspon a autors del dialecte central (54-56), en tenim de valencians: Ernest Martínez, Eduard Buil, Alfred Sendín i Eduard Escalante (60); del nord-occidental (61): Alexandre Plana i Joan Santamaria; i del balear: Joan Rosselló i Antoni Febrer (62):

- (60) a. 177;0;162,26,3 petit no té límits; aquesta melancolia de la cobradora **l' interessa**, el preocupa. Ell desitjaria intervenir-hi; fer valdre (**Ernest Martínez Ferrando: València**)
- b. 2977;0;5,55,5 Llui· Manolo, es fica vosté masa en lo que no **l' interesa**. Man· Ay, si no m' interesara! Per· Este Sardinilla es (**Eduard Buil Navarro: València**)
- c. 2978;0;10,15,7 masa segura. ¿Pensa qu' es casarán? Aur· Y a vosté qué **l' interesa?**... Aixó es cosa nostra... ¡Pues no faltaba més! León (**Alfred Sendín Galiana: Xàtiva**)
- d. 3335;0;11,6,6 Pep. Ay desastre! Hóme, no es fique en lo que no **le interesa!** y apañes el desgarrañ que du en la bolchaca eixa. Ort. (**Eduard Escalante: Grau de València-València**)¹⁷

¹⁷ Segurament és correspon al clíctic *li* (pensem que pot ser un errada de l'editor).

- (61) a. 133;0;85,4,1 tornat a llegir aquest llibre? No comprèn que **l' hagués interessat**. Tan ensopit que ara el troba. No ha aconseguit (**Alexandre Plana: Lleida-Banyuls**)
- b. 183;0;23,9,1 honor en totes les assignatures, cap cosa del món no **l' interessava** ni el distreia, llevat dels llibres, les classes i (**Joan Santamaria: Lleida-Barcelona**)
- (62) a. 3043;0;171,14,4 li parlava, al mateix temps que 's traslluía que no **l' interesava** lo que li deien, ni casi s'n feia càrrec. Fins les (**Joan Rosselló i Crespí: Alaró-Palma de Mallorca**)
- b. 3050;0;17,22,11 vè tot deprèssa; ¿Qu' es lo que deu esser lo que tánt **l' interèssa**? Cèna segòna. [Putifár, Ápriês.] Ápriês. Prostad â (**Antoni Febrer i Cardona: Maó**)

De tots els autors que fan servir el règim datiu, dos d'ells pertanyen al dialecte nord-occidental (63), un al mallorquí (64) i només un d'ells naix a una població valenciana: Benet Altet (65). La resta, tots pertanyen al dialecte central (57-58).

- (63) a. 133;0;81,6,7 acostuma. La Carme l' escoltarà com si el que li conta **li interessés** de debò. L'Agneta, dissimulant un badall, aclucarà (**Alexandre Plana: Lleida-Banyuls**)
- b. 2659;0;19,25,5 ell, amb semblant somrient me va dir: - Veig que **li ha interessat** la meva historia. Serà forçós acabar-la, senyor, (**Joan Santamaria: Lleida-Barcelona**)
- (64) a. 3018;0;201,1,1 li hauría girat fondos dins Alger ó allá ahont **li hagués interessat**, maldement que fos estat à dins Infèrn. -Gracies, (**Pere d'Alcàntara Penya i Nicolau: Mallorca**)

- (65) a. 3341;0;68,18,7 donaba Per tándrel' de sa part En la
cuestió, que tant **li interesaba**... No sòls li despreciá
Mitres, capelo y tot cuant (**Benet Altet i Duate: Valèn-**
cia)

Quant a la procedència geogràfica dels lemes ambigus (66), tret de dos autors, la resta s'ubica en el dialecte central (59).

- (66) a. 117;0;42,6,1 els muscles, les altres en feien brome-
ta. La veritat sols **interessava a unes** quantes **tafaneres**
de mena, car la majoria d' (**Ernest Martínez Ferrando:**
València)
- b. 3143;0;46,6,5 teniu descuidada Una guarda tan sagrada
Que tant **á tots interessa?** [(Los examina.)] No 'm respo-
nen... y ell son élls. (**Pere d'Alcàntara Penya i Nico-**
lau: Mallorca)

Autors que vacil·len en l'ús dels dos règims en aquest primer període són: Lluís N. d'Olwer, Josep M. de Sagarra, Alexandre Plana, Prudenci Bertrana, Josep Carner, Pere Corominas, Joan Santamaria i Munné, Narcís Oller, Antoni de Bofarull, Joan Oller o Dolors Monserdà (72):¹⁸

- (67) a. 104;0;134,3,9 del que vulgarment ne diuen,d' una rata
d' arxiu. **Li interessava** el passat, però també li inte-
ressava el present. Era (**Lluís Nicolau d'Olwer: Mèxic-**
Barcelona) [*Comentaris*, 1920]
- a'. 104;0;153,8,7 de l' Institut Catòlic de París, perquè
la ciència no **l' interessa**; no li feu comparació entre
les obres de la Basílica (**Lluís Nicolau d'Olwer: Barce-**
lona-Mèxic) [*Comentaris*, 1920]
- b. 114;0;161,2,9 sense parar. El casament d' en Melrosa-
da i la vídua **li interessa** com si es tractés del casa-
ment d'ella mateixa: això (**Josep Maria de Sagarra: Bar-**
celona) [*Paulina Buxareu*, 1919]

¹⁸ Igual com els casos analitzats (da, ac...), només oferim una mostra reduïda -màxim cinc exemples. Hom pot consultar la totalitat de lemes en l'apèndix corresponent.

- b'. 114;0;17,23,6 tenir el mínim de contacte amb la gent: a ell **l' interessava** que els nens fessin salut, i anava poble enfora a (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**) [*Paulina Buxareu*, 1919]
- c. 133;0;81,6,7 acostuma. La Carme l' escoltarà com si el que li conta **li interessés** de debò. L'Agneta, dissimulant un badall, aclucará (**Alexandre Plana: Lleida-Banyuls**) [*A l'ombra de Santa Maria del Mar*, 1923]
- c'. 133;0;35,26,3 a la mà. D' aquest barri de Ribera les fesomies no **l' interessaven** tant com les pedres. El carrer i el color de les (**Alexandre Plana: Lleida-Banyuls**) [*A l'ombra de Santa Maria del Mar*, 1923]
- d. 164;0;111,11,10 dispesar. Els feia pena que no sortís de casa, que no **li interessés** res de les moltes coses que la urbs oferia als joves (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**) [*L'hereu*, 1931]
- d'. 146;0;145,12,1 ni la història, ni la gramàtica, ni l' aritmètica, **l' interessen** gran cosa. En el ram de labors, mostra més atenció. (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**) [*L'ós benemèrit i altres bèsties*, 1932]
- e. 3032;0;26,10,5 y bé havia vingut. Ell no ho comprenia. Ni tampoch **li interessava** compéndreho. Aquell rosa'l feya tornar plàcit; en el (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**) [*L'idili dels nyanyos*, 1903]
- e'. 3032;0;24,2,1 nascudas com fosas. La particularitat de que no més **l' interessés** el nyanyo rosa, li féu compendre que aquella flor era (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**) [*L'idili dels nyanyos*, 1903]

D'altres comparteixen l'ús del règim datiu amb l'ús de la preposició *a*: Aurora Bertrana, Narcís Oller, Antoni de Bofarull, Emili Vilanova, Salvador Albert, Valentí Almirall o Pere d'Alcàntara Peña (68).

- (68) a. 152;0;46,13,8 que ells contaven, Pomarè se 'n reia. Jesucrist no **li interessava** gens; ell era un bon creient de Taaroa (el Júpiter (**Aurora Bertrana: Girona-Berga**) [*Paradisos oceànics*, 1930]

- a'. 152;0;49,7,3 Sensual i atraient com una veritable polinèsia, l' amor **interessava a la** nova reina més que no pas la política. Més que (**Aurora Bertrana: Girona-Berga**) [*Paradisos oceànics*, 1930]
- b. 2702;0;131,22,3 dels recorts que guarden, per a que llur existencia pugui **interessar a ningú** més qu'als qui hi glatiren ab ilusió. Ja'ns (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**) [*Al llapis y a la ploma*, 1918]
- b'. 2702;0;202,25,4 sinó a fer sentir al vehí lo que malvinatge si **li interessa** gens. Però no parlèm més de lo que no val la pena. (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**) [*Al llapis y a la ploma*, 1918]
- c. 2982;0;156,20,8 hi havia, y fou mes sensible aixó, quant **á un** y altre **interessá** sobremanera lo bell aspecte de la que implorava. (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**) [*La orfaneta de Menargues ó Catalunya agonisant*, 1862]
- c'. 2982;0;179,4,9 dels demás y sobre tot cap assumpto dels que **li interessavan** resolt. -Estau á la mira, digué un dels áulichs, á (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**) [*La orfaneta de Menargues ó Catalunya agonisant*, 1862]
- d. 3039;0;148,14,7 Un tío de la senyoreta. -No, tan com germá, no senyor; **interessa** més **á la noya** que á mí per aixó; y no voldria per cap (**Emili Vilanova: Barcelona**) [*Cuadros populares*, 1881]
- d'. 3039;0;151,2,7 es una memoria d' alguna persona que á la senyoreta **li interessa?** -Si, era un regalo del seu promés. Quan s' en va anar (**Emili Vilanova: Barcelona**) [*Cuadros populares*, 1881]
- e. 3259;0;11,16,2 de mentides. Com als antichs romans, més que nodrirse **li interessa** engolir; alleugerintse, per vòmits provocats, dels (**Salvador Albert i Pey: Palamós-Cerdanyola**) [*Involució*, 1908]
- e'. 3259;0;34,3,7 com està en la resolució de mil y mil problemes que **interessen "als grans;"** problemes de més incògnites qu' (**Salvador Albert i Pey: Palamós-Cerdanyola**) [*Involució*, 1908]

Finalment, també en tenim que fan servir l'acusatiu i utilitzen la preposició *a* per introduir un complement de persona: Josep Pla, Narcís Oller, Antoni de Bofarull, Do-

lors Monserdà, Josep d'Argullol, Ernest Martínez, Antoni Sabater, Joan Pons, Josep Maria de Sagarra o Francesc Pujols (69):

- (69) a. 170;0;222,7,4 Xammar si per compte de treballar sobre coses que no **l' interessen** hagués pogut manejar les coses que l'apassionen. Sí (Josep Pla: Palafrugell) [*Coses vistes*, 1925]
- a'. 170;0;237,13,2 a tothom, de fer sortir a la conversa les coses que **interessen a la persona** amb la qual es parla, fa dir moltes (Josep Pla: Palafrugell) [*Coses vistes*, 1925]
- b. 2702;0;190,23,10 el dia, observa 'l món que 'l rodeja; tot lo d' ell **l' interessa**, 'l commou, l'entusiasme y li fa agafar el llapiç ò'l (Narcís Oller: Valls-Barcelona) [*Al llapis y a la ploma*, 1918]
- b'. 2702;0;183,31,7 d' un fatalisme hiperbòrich que no pot convèncer ni **interessar a cap llatí** qu'estigui en sà judici? Ideal... ideal! (Narcís Oller: Valls-Barcelona) [*Al llapis y a la ploma*, 1918]
- c. 2982;0;312,10,7 y vehent que del preludi de aquest no hi havia res que **l' interessás**. -Sí, bè... Lo resultat es... Ja ho podeu (Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona) [*La orfaneta de Menargues ó Catalunya agonisant*, 1862]
- c'. 2982;0;42,34,1 tots temps, y fins ara, hi ha especialitats que, volent **interessar al públich**, ans de cautivarlo per la part del (Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona) [*La orfaneta de Menargues ó Catalunya agonisant*, 1862]
- d. 3006;0;147,5,2 qual d' aquestas poblacions havia anat; si á en Biel **l' interessava** saberho facilment se podria preguntar al pares d' en (Dolors Monserdà: Barcelona) [*La Montserrat*, 1893]
- d'. 3006;0;154,26,1 qui haventse proposat fer un elocuent discurs pera més **interessar al metje**, sols li acudian paraulas aisladas que la (Dolors Monserdà: Barcelona) [*La Montserrat*, 1893]
- e. 3287;0;33,4,1 veuria vosté que li representan viva una acció que **l' interessa**, que l' instrueix y moralisa: ahontse premia la virtut (Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona) [*Las órfanas de mare*, 1872]

- e'. 3287;0;82,27,6 dia fent conversa de coses que á ellas mes que á ningú interessavan. En la ocassió á que 'ns referim estavan las duas (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**) [*Las órfanas de mare*, 1872]

2) Període 1933-1988

En el segon període cronològic, el corpus estudiat ens permet de distingir els usos següents:

a) Casos que regeixen acusatiu:

Tant amb pronom i ordre S-V (70) i V-S (71) i amb el SN amb la disposició S-V (72):

a1) Casos que regeixen acusatiu: amb pronom i ordre S-V

- (70) a. 1006;0;33,15,9 tenia la veu una mica velada, i perquè les paraules **la interessaven** més que la música. Si feien literatura pretensiosa (**Maurici Serrahima: Barcelona**)
- b. 105;0;24,16,5 teològic. A Tirso, com a tots els dogmàtics, el dogma **l' interessa** més que l'home; en canvi, en els grans tràgics -amb (**Josep Palau i Fabre: Barcelona**)
- c. 1213;0;24,6,4 gairebé diríem que, fora d' ell, potser ja no res més **l' interessava**. I tenia raó, car en ell ho trobem tot. És a través (**Agustí Esclasans: Barcelona**)
- d. 237;0;383,12,7 saludant- lo perpètuament sense alguna altra provatura d' **interessar- lo**, vaig escridassar-me en la pregunta de si la seva (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)
- e. 243;0;181,12,9 aprendre el clavecí, la flauta i el violoncel. Tot **l' interessa**, tot ho assimila amb una avidesa que espanta. I res no (**Joan Alavedra: Barcelona**)

a2) Casos que regeixen acusatiu: amb pronom i ordre V-S

- (71) a. 3080;0;236,33,2 és capaç de citar- te Kant, Schopenhauer i Nietzsche. **L' interessa** l'existencialisme i li agrada molt Machado. Però, (**Montserrat Roig: Barcelona**)

- b. 387;0;16,4,6 Ultra la quantitat de metzina que segregaria Aspriu, **l' interessava** de conèixer si era llest o maimó a fer córrer la (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)
- c. 51;0;153,15,7 una vitalitat enorme; fa cara d' enso-pit, com si no **l' interessés** prou el petit paper que fa i es veiés amb cor de fer (**Maurici Serrahima: Barcelona**)
- d. 55;0;344,38,3 Carles i les dones, que es menjava amb els ulls, no **l' interessava** res. No tenia gaire respecte als capellans; deia que (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)

a3) Casos que regeixen acusatiu: sense pronom i ordre S-V

- (72) a. 127;0;73,28,6 de l' humanisme n' ha dit Walter Pater) que el que ha **interessat** una vegada **homes vivents** no pot deixar de viure; cap (**Josep Pous i Pagés: Figueres-Barcelona**)
- b. 235;0;129,8,5 sóc enterament incapaç d' imitar-los. La meva moral no **interessa ningú**, ni aquest capítol és un tractat d'ètica; però (**Aurora Bertrana: Girona-Berga**)
- c. 238;0;67,2,3 aconseguir que les pel·lícules instructives arribessin a **interessar l'espectador**, caldria que les cases productores les (**Valentí Castanys i Borràs: Barcelona**)
- d. 2768;0;76,8,4 em puc mirar amb fredor les seves coses. Xui. Sentir això **interessaria la meva cosina**. Sun. Les seves coses em preocupen, (**Carme Serrallonga: Barcelona**)
- e. 2867;0;98,18,8 i tot per a vós, encara que la política no acostuma a **interessar massa les dones**. El regent i el príncep han signat la (**Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu:

N'aportem amb el complement pronominalitzat amb l'ordre S-V (73) i V-S (74), a més de datius proposicionals, ordre V-S (75) i V-S (76).

b1) Casos que regeixen datiu: amb pronom i ordre S-V

- (73) a. 1158;0;328,7,3 quan era petita perquè viatgés; posava els llibres que **li interessaven** menys en els prestatges alts: sense que un llom (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)
- b. 1288;0;182,33,9 jove estudiant. La qüestió de les criptes desafectades **li interessà** en gran manera. També li contà que, passat el Culobre, (**Joan Perucho: Barcelona**)
- c. 16;0;136,5,1 -que pot ésser perfectament un brètol-, l'únic que **li interessa** és passar-se-la bé i endur-se unes quantes fotos i uns (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- d. 206;0;209,20,10 i de malenconia... Quan Gori parla de les coses que no **li interessen**, té un enraonar trencat, graciós, agut. Quan, per (**Josep Pla: Palafrugell**)
- e. 209;0;62,13,1 Alguna vegada una conversa de l'ofici d'un conegut **li interessava** i també sorgia, per uns instants, de les pregoneses (**Josep Roig i Raventós: Sitges-Barcelona**)

b2) Casos que regeixen datiu: amb pronom i ordre V-S

- (74) a. 1201;0;8,2,5 a enllestir el problema per a la data fixada, i no **li interessa** que aquests estudis puguin esdevenir útils als (**Bonaventura Bassegoda Musté: Barcelona**)
- b. 1259;0;65,23,6 el més aviat possible, i com que, en realitat, ben poc **li interessa** el paisatge que durant l'accelerada excursió s'estén (**Josep Ferrater Mora: Barcelona**)
- c. 1261;0;66,19,3 de tot el que vivia; més que viure -insinuava jo- **li interessava** veure's viure. Vinyoli afeigia admirablement que en (**Marià Manent: Barcelona**)
- d. 1288;0;59,23,6 estat, per llur rapidesa, impossibles d'examinar. **Li interessava** particularment aquest mamífer per tal com la (**Joan Perucho: Barcelona**)
- e. 1327;0;61,4,5 que el ciutadà d'aquest país és poc soper i que **li interessa** poc aquest rengló de la cuina. Vull dir, de seguida, (**Josep Pla: Palafrugell**)

b3) Casos que regeixen datiu: usos preposicionals i ordre S-V

- (75) a. 166;0;160,37,7 sempre, més comercial que artístic. Que això és el que **interessa** principalment **a Dalí**, el qual té una predilecció (**Josep Pla: Palafrugell**)
- b. 2589;0;210,3,1 una mínima economia de subsistència, que, a la llarga, **interessarà a tots** i per la qual cal que des d'ara lluiti tota (**Lluís M. Xirinacs: Barcelona**)
- c. 2592;0;164,9,7 diari cal que contingui totes les informacions que **han d'interessar a les diverses menes de lectors**, de manera que tenint (**Joan Vilar i Costa: Manresa-Tolosa de Llenguadoc**)
- d. 2599;0;113,24,15 no estem a servei de la terra a través d' allò que només **interessa a la nostra persona**, i els afers se'ns enrotllen i ens (**Joaquim Santasusagna i Vallès: Reus**)
- e. 276;0;122,21,8 l' acció en comú per a la realització d' allò que **a tots interessa**, així en la defensa d'estranyes agressions, com per a (**Lluís Duran i Ventosa: Barcelona**)

b4) Casos que regeixen datiu: usos preposicionals i ordre V-S

- (76) a. 1326;0;90,17,2 l' una es quedarà aquí, l' altra marxarà a l' exili. -No **interessarà** això -li he dit. -¡Me'n fot! -No és veritat. (**Maria Aurèlia Capmany: Barcelona**)
- b. 162;0;59,7,5 de la publicitat és la de singularitzar l' objecte. No **interessa a l'anunciador** de remarcar la necessitat d'un (**Xavier Fàbregas: Montcada i Reixac-Palerm**)
- c. 166;0;6,34,4 Si la cultura és principalment aquest culte del passat, **interessa a les joves civilitzacions americanes** d'actuar amb (**Josep Pla: Palafrugell**)
- d. 2589;0;131,26,5 que no volien de cap de les maneres. **A tots interessa** aclarir errors. No es tracta de dir qui foren els bons (**Lluís M. Xirinacs: Barcelona**)
- e. 2599;0;73,21,8 per algun enemic exterior. Un cop acabada la lluita també **interessà als victoriosos** de fer perdre terres i habitants i de (**Joaquim Santasusagna i Vallès: Reus**)

c) Distribució dialectal:

En l'àmbit dialectal, observem que majoritàriament el règim acusatiu s'adscriu al català central, tot i que una part substancial dels lemes seleccionats, corresponen a autors nascuts a poblacions del dialecte balear (setze) (77), tretze lemes a autors valencians (78), set exemples a escriptors del nord-occidental (79) i, finalment, un al tortosí (80).

- (77) a. 1160;0;113,10,7 fan millor el seu paper. Donya Xima callava perquè no **l' interessava** la política. Ell reparà que s'avorria i li prengué (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)
- b. 1243;0;62,1,6 al concili de Lyon, prou va veure que la idea ja no **interessava** a ningú: ni els prínceps de les nacions ni de l' (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)
- c. 210;0;112,5,1 murri. -És que vostè ho posa molt difícil. De debò que **l' interessa** que li conti coses? -Sí. Avui serà potser la primera (**Blai Bonet: Santanyí**)
- d. 3233;0;160,11,8 temes de l' obra; es poden destacar les idees que més **l' interessaren**, i que, d'alguna manera, determinaren l'estructura (**Antoni Marí: Eivissa**)
- e. 3236;0;174,3,11 no anava així a la botiga, que era en definitiva on **l' interessava** lluir més, justament? Potser amb un negoci d' (**Maria Antònia Oliver: Manacor**)
- (78) a. 239;0;128,12,4 a Elvira. Sobretot la historieta de la Guadalupe **la va interessar** moltíssim. La va paladar com un confit i en va (**Ernest Martínez Ferrando: València**)
- b. 2632;0;74,7,1 problemes de l' home com a individu i com a espècie. **L' interessava molt** l'home en societat, estudiar la lluita (**Enric Valor: Castalla-València**)
- c. 3079;0;81,21,2 fer quatre parets i deixar-lo tapat... si a vosté **l' interessa**... se'n podria parlar. Tots tres a taula. Menjant. (**Joan Baptista Mengual i Llull: Sanet i Negrals**)
- d. 3158;0;46,28,11 Més encara: no és que siga incapaç, és que no **l' interessa** resoldre-ho. -Tu sempre has tingut molta fantasia, (**Ferran Torrent: Sedaví**)

- e. 378;0;239,4,8 anys. No té més bens que la creu del front. A ningú **l' interessa** son nom ni cognoms, ni a on va ni d'on ve; a ell tots (**Josep Pascual Tirado: Castelló de la Plana**)
- (79) a. 1244;0;174,18,1 grollerament amb els detinguts. La meva explicació **el va interessar** i va dir-me: "„Attendez ici ." Entrà al cau -tan (**Teresa Pàmies: Balaguer**)
- b. 2336;0;34,1,10 El majordom els durà on són els papers. Mentrestant, ¿**l' interessa** un llum de peu, de ferro, trencat? -Sí, això sí: va a (**Josep Vallverdú: Lleida**)
- (80) a. 2;0;269,22,12 interrogà, després, sobre altres coses, com si allò no **l' interessés**, però, en acabar, li aconsellà que no en parlés amb (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

Pel que fa al CI, cal destacar que s'ha eixamplat abastament la nòmina d'autors valencians i mallorquins que fan servir el règim datiu en aquest verb. Així, hem comptabilitzat vint-i-sis lemes d'autors de les illes (Blai Bonet, Jaume Vidal, Baltasar Porcel, Llorenç Villalonga, Maria Antònia Oliver, Antoni Marí, Carme Riera, Josep Melià, Valentí Puig, Josep Sureda i Nicolau M. Rubió) (81) i també vint-i-un de valencians (Joan Francesc Mira, Josep Vicent Marqués, Josep Lozano, Enric Valor, Martí Domínguez, Rodolf Sirera, Ferran Torrent, Isabel-Clara Simó, Josep Lluís Seguí) (82). A més, també hi ha autors nascuts a poblacions que pertanyen al català nord-occidental (83) i al subdialecte tortosí (84) i un del rossellonés (85). La resta d'entrades s'enquadren en el català central (73-76), que continua aportant la gran majoria d'exemples que regeixen datiu:

- (81) a. 1284;0;34,4,1 color trencada de la cara, parlava sola. Al cronista, **li interessà**, no la dona, sinó les paraules que li sortien com la (**Blai Bonet: Santanyí**)
- b. 1324;0;119,23,8 les meves nêtes. Cal suposar que al senyor Pi i Bassa **li interessaven** poc les nêtes, tot i que ho fossin de lady Wembley. (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)
- c. 1325;0;42,2,1 aplaudia. A l' Escola Nàutica s' hi presentava poc. No **li interessava** estudiar ni l'atreia cap problema teòric. (**Baltasar Porcel: Andratx**)

- d. 1328;0;173,19,8 senyal amb la mà, somrient. -Aquí hi ha un llibre que **li interessarà**: La nova Barcelona. És un llibre magnífic. -¿Sí?, (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)
- e. 1329;0;150,37,4 quan don Francesc s' embalava parlant de política. No **li interessava** la política, li interessava el seu negoci, i el (**Maria Antònia Oliver: Manacor**)
- (82) a. 1242;0;78,26,4 el favor? Vaig a buscar la meua neboda, que sembla que **li interessava** això teu de les màquines de brodar. Ara vinc, eh, (**Joan Francesc Mira i Casterà: València**)
- b. 2595;0;105,13,8 sense negar- lo del tot. En la mida que no puga (o no **li interesse**) tendirà a negar-lo rotundament. Aquesta negació seria (**Josep Vicent Marqués: València**)
- c. 2606;0;34,17,3 els companys de la seua edat en tot allò que volia o **li interessava**. Tant era així que pareixia que el fill del narrador (**Josep Lozano Lerma: Alginet**)
- d. 2632;0;62,20,2 comerciant, que té obligació de saber amb qui tracta, **li interessava** la xafarderia; però, per motius privadíssims, el (**Enric Valor: Castalla-València**)
- e. 2889;0;140,7,6 els seus estudis; tot el que es relacionava amb ell **li interessava**: -¿Què és Miquel teu? ¿Germà de llet? -No; de qui és (**Martí Domínguez i Barberà: Algemesí**)
- (83) a. 1244;0;165,35,6 relació. Els títols de les cançons de Bulat Udjava **li van interessar**. Els de la Claudia Subshenko en absolut. El disc de (**Teresa Pàmies: Balaguer**)
- b. 1283;0;29,3,1 moviment tota la màquina policíacojudicial i no **li deu interessar**, perquè és ell qui vol descobrir alguna cosa que, si (**Josep Vallverdú: Lleida**)
- c. 2615;0;200,31,6 i la tristesa de la descomposició es barregen. No **li interessa** la serenitat de l'home, sinó la seva tensió, el (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

- d. 66;0;84,24,2 món del llop perquè l' un no coneix el de l' altre. Ni **l' interessa**. Darwin. -¿Les experiències que heu fet en aquest (**Antoni Oriol i Anguera: Linyola**)
- (84) a. 2719;0;25,2,7 guardar- te 'ls. Em penso que t' agradaran. A Feng **li han interessat** molt. Amleth. ¿És cert, oncle, que has llegit aquests (**Ricard Salvat: Tortosa**)
- (85) a. 70;0;109,4,3 Cal deixar dir la gent, perquè hi ha pocs animals que **interessin** més **al naturalista** o que despertin més curiositat. La (**Josep-Sebastià Pons: Illa del Riberal** [Rosselló])

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
AC	usos amb pronom: estructura S-V	37	6	4	1	1	0	49
	usos amb pronom: estructura V-S	8	7	3	1	0	0	19
	usos sense pronom: estructura S-V	32	3	6	5	0	0	46
	TOTAL	77	16	13	7	1	0	114
DA	usos amb pronom: estructura S-V	40	5	7	5	0	0	57
	usos amb pronom: estructura V-S	47	12	11	3	1	0	74
	usos preposicionals: estructura S-V	29	9	3	1	0	1	43
	usos preposicionals: estructura V-S	6	0	0	0	0	0	6
	TOTAL	122	26	21	9	1	1	180

Alguns dels autors que comparteixen ambdues reccions són: Rafael Tasis, Josep Pla, Maurici Serrahima, M. Aurèlia Capmany, Joan Brossa, Joan Puig, Teresa Pàmies, Xavier Benguerel, Prudenci Bertrana, Francesc Trabal, Josep Vallverdú, Lluís N. d'Olwer, Ferran Torrent, Blai Bonet, Jaume Vidal, Llorenç Villalonga, M. Antònia Oliver, Antoni Marí, Aurora Bertrana, Carme Riera, Enric Valor, Feliu Formosa, Joan Puig, Josep Lluís Seguí, Manuel de Pedrolo, Martí Domínguez, Miquel Llor, Montserrat Roig, Pep Subirós, Valentí Puig i Xavier Romeu (86):

- (86) a. 1439;0;33,11,9 posat, com si les coses que diuen Bernat i Cornoy no **li interessessin**. És un home dur, curt de paraules, que està (**Rafael Tasis: Barcelona-París**) [*Històries de coneguts*, 1945]

- a'. 1439;0;84,29,3 o instructives que cauen sota els seus ulls. Tot **l' interessa**, la relació dels enterraments reials i les de les (**Rafael Tasis: Barcelona-París**) [*Històries de coneguts*, 1945]
- b. 2742;0;14,1,9 ara, unes fàbriques que sempre havia dit que no **li interessaven**? I encara més: per què ha de demanar al seu pare, (**Maurici Serrahima: Barcelona**) [*Petit món enfebrat*, 1947]
- b'. 2742;0;102,25,4 em feia suposar que el valor d' aquella pintura **l' interessava** només que de retruc, però alhora no veia gaire què (**Maurici Serrahima: Barcelona**) [*Petit món enfebrat*, 1947]
- c. 2767;0;35,23,1 la matinada... Honorat [(Alarmadíssim)]. A la Maria no **li interessien** els teus pèssims acudits! [(Mentre Enric arriba i (**Maria Aurèlia Capmany: Barcelona**) [*Tu i l'hipòcrita*, 1960]
- c'. 6;0;39,23,4 textos que podia haver llegit en llengua castellana no **l' interessaren** prou per a exercir influència en el seu pensament, (**Maria Aurèlia Capmany: Barcelona**) [*Un lloc entre els morts*, 1967]
- d. 2915;0;268,10,6 començat el dia fent un bon negoci. Vídua: I a vostè **li interessa** això? Criada: Jo... Vídua: Faci veure que surt pel (**Joan Brossa: Barcelona**) [*Plena de pena*, 1978]
- d'. 2913;0;348,35,8 Digues en què penses. Home: Cadascú pensa en el que **l' interessa**. On va a parar el nostre poble! Home 2: Jo em giraré (**Joan Brossa: Barcelona**) [*Diada de vent*, 1975]
- e. 2921;0;31,26,5 irritada.)) No m' interessa! Isern. [(Excitat.)] No **li interessa**? No menti, vostè! No sigui dona! Aquest drama és el (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**) [*Anna darrera la cortina*, 1936]
- e'. 55;0;110,38,2 potser també de la seva família i del món. Dubto que **l' interessessin** les coses que li dèiem. Per tot comentari (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**) [*Camins de França*, 1934]

Per finalitzar, assenyalar que Josep Pla i Antoni Marí fan servir la recció acusativa junt amb la dativa preposicional en aquest segon període analitzat (87):

- (87) a. 397;0;211,30,4 cortina clara, veia passar una ombra. Un dia... Que no **l' interessa**? Si no l'interessa, digui-ho clar... -Digui, digui... (Josep Pla: Palafrugell) [Bodegó amb peixos, 1950]
- a'. 398;0;315,11,1 haurien pogut fer. Estic segur que aquell document **hauria interessat a Baroja** -però, sentint-ho molt, no l'he conegut. (Josep Pla: Palafrugell) [Un senyor de Barcelona, 1951]
- b. 3233;0;160,11,8 temes de l' obra; es poden destacar les idees que més **l' interessaren**, i que, d'alguna manera, determinaren l'estructura (Antoni Marí: Eivissa) [L'home de geni, 1984]
- b'. 3233;0;160,38,4 40 pàgines de la "Crítica del judici teleològic" **varen interessar al poeta**. Ara, veurem les anotacions que Schiller va (Antoni Marí: Eivissa) [L'home de geni, 1984]

3.2.4.2. Anàlisi dels resultats

Podem sintetitzar les dades obtingudes de l'anàlisi en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	31	49
	usos amb pronom: estructura V-S	8	19
	usos sense pronom: estructura S-V	7	46
DA	usos amb pronom: estructura S-V	26	57
	usos amb pronom: estructura V-S	22	74
	usos preposicionals: estructura S-V		43
	usos preposicionals: estructura V-S		6
A	usos preposicionals estructura S-V	43	
	usos preposicionals estructura V-S	2	
lemes analitzats		637	1.508

En el primer bloc cronològic, hem extret quaranta-sis lemes en acusatiu (54-56), quaranta-vuit lemes que regeixen datiu (57-58), a més de quaranta-cinc ambigus (59).

En el segon període cronològic objecte d'estudi, hem extret cent catorze lemes que regeixen acusatiu, dividits en distints apartats segons l'ordre dels constituents i per la presència del clític o el complement sense pronominalitzar (70-72); hem trobat cent-vuitanta lemes que regeixen datiu (73-76), i no hem localitzat cap lema ambigu. Del pas d'un període a l'altre, detectem un augment considerable de la freqüència absoluta del règim acusatiu (més del doble), però, sobretot, un increment espectacular del datiu (més del triple), cosa que en els verbs precedents no ocorria, en sintonia amb l'ús popular que bona part dels tractadistes descriuen en parlar del datiu en aquest verb.

Pel que fa a *interessar*, les nostres dades ens confirmen que la vacil·lació acusatiu/datiu es produeix al llarg d'ambdós períodes analitzats. Així, mentre que en l'estadi més antic gairebé les mostres presenten resultats semblants (un terç per a cada ítem), en el segon període els casos ambigus desapareixen, i bona part d'ells, es desplacen als datius preposicionals, per la qual cosa el datiu s'apunta un increment de més del vint-i-cinc per cent, segons passen els anys. Altrament, l'acusatiu també experimenta un avanç important, però molt menor que no el datiu. Podem advertir que, d'acord amb aquests percentatges, la tendència d'aquest verb podria derivar cap al règim datiu. Això no obstant, l'acusatiu suposa prop del quaranta per cent de les freqüències absolutes del segon tram cronològic i, per tant, ambdós règims gairebé presenten un empat tècnic.

	1r període			2n període		
	fa	fr1	fr2	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	46	33,09%	7,22%	114	38,78%	7,56%
DATIU	48	34,53%	7,54%	180	61,22%	11,94%
AMBIGUS	45	32,37%	7,06%	0	0,00%	0,00%

Respecte a la disposició dels complements, en el règim acusatiu l'ordre SVO supera àmpliament els lemes que no segueixen aquesta disposició. En canvi, en el règim datiu de la primera etapa estudiada, els lemes seleccionats estan al cinquanta per cent; contràriament, en la segona etapa, quan els complements de datius estan pronominalitzats sí que es descriu una tendència major de l'estructura OVS, mentre que quan el complement és preposicional, els casos de SVO superen àmpliament als que no tenen el subjecte posposat.

Quant a la ubicació espacial, en la primera etapa estudiada, tant l'acusatiu com el datiu i els casos ambigus són emprats majoritàriament per escriptors del dialecte central (87,05%). Això no obstant, detectem autors d'altres dialectes que vénen a representar un percentatge molt reduït. En la següent etapa, la de després de l'any 1932, la tendència manifestada continua plenament vigent (acusatiu: 67,54%; datiu: 67,77% dialecte central) encara que el nombre de lemes d'altres dialectes augmenta considerablement i s'eixampla a molts més dialectes, com es pot comprovar en els quadres següents:

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (1r)	CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
ACUSATIU	35	2	5	4	0	0	46
DATIU	44	1	1	2	0	0	48
AMBIGUS	42	1	2	0	0	0	45
TOTAL	121	4	8	6	0	0	139

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (2n)		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
AC	usos amb pronom: estructura S-V	37	6	4	1	1	0	49
	usos amb pronom: estructura V-S	8	7	3	1	0	0	19
	usos sense pronom: estructura S-V	32	3	6	5	0	0	46
	TOTAL	77	16	13	7	1	0	114

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (2n)		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
DA	usos amb pronom: estructura S-V	40	5	7	5	0	0	57
	usos amb pronom: estructura V-S	47	12	11	3	1	0	74
	usos preposicionals: estructura S-V	29	9	3	1	0	1	43
	usos preposicionals: estructura V-S	6	0	0	0	0	0	6
	TOTAL	122	26	21	9	1	1	180

Amb aquestes dades pensem que el règim no està gens consolidat, com ho confirma la gran quantitat d'escriptors que empen alhora les dues reccions (si en el primer tram cronològic comptàvem tretze literats que compartien la recció acusativa-dativa, en el segon període s'augmenta a trenta-un. Amb aquests resultats, potser la tendència al canvi acusatiu/datiu podria ésser factible dins d'uns quants anys, però no ho podem assegurar.

3.2.5. Verb *reventar*

3.2.5.1. Descripció dels usos

Pel que fa al verb *reventar*¹⁹, convé advertir que el nombre de casos en què apareix amb una estructura estativa en el nostre corpus és molt reduït.

1) Període 1833-1932

Així, en el primer tram temporal estudiat, hem assenyalat un lema vàlid: un d'ambigu, d'autor del català central (88):

- (88) a. 3189;0;280,33,9 un concert de veus discordants, capás d' aixordar y **reventar á qualsevol**. Pero encara aixó ray! las masegas y 'ls (**Antoni Careta i Vidal: Barcelona**)

2) Període 1933-1988

En el segon període cronològic estudiat, hem detectat quatre lemes que regeixen acusatiu (89) i dos de datiu (90).

a) Casos que regeixen acusatiu:

Exposem exemples d'acusatiu pronominal tant amb l'ordre S-V (89a-b) com amb la disposició V-S (89c-d):

- (89) a. 376;0;218,12,7 a darrera hora, que no diguin que és interessat. Només **el rebenta** haver-se hagut de llevar tan d'hora. Fa capcinades a (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

¹⁹ REBENTAR v. tr. Fer que s'obri o esclati cedint a una pressió interior. *Li vam reventar la bomba punxant-la [...]* || Un treball o un esforç excessiu, una pèrdua grossa, un contratemps, una dificultat insuperable, malmetre el vigor, la salut, la situació, un propòsit, (d'algú); molestar, enutjar, enormement. | ABS. *És un treball que rebenta. Aquella pèrdua ens va reventar de mig a mig. Em rebenta haver de fer això. És un home que em rebenta amb els seus compliments.* DIEC (1995: 1541).

- b. 382;0;22,12,6 i evitar- ne la feina i els compromisos. L' únic que **el rebentava** era haver de tenir una cunyada americana. I només que (**Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile**)
- c. 78;0;145,13,9 del Principat. Ben al contrari, són les virtuts el que **el rebenten**. El molesta que essent, i aquí ja ve una latència (**Josep Melià i Pericàs: Artà**)
- d. 78;0;145,5,4 televisió i anar al cinema dos pics per setmana, també **el rebenta** aquesta superioritat, real o aparent, tant se'n fa, dels (**Josep Melià i Pericàs: Artà**)

b) Casos que regeixen datiu: amb pronom i ordre V-S

- (90) a. 2736;0;99,16,5 nen ric l' imita. Rebenta el seu. Va cap a la nena i **li rebenta** el que ella té, el que ell hauria volgut comprar. Tots (**Ricard Salvat: Tortosa**)
- b. 3223;0;29,29,3 senyor Rigau sabia perfectament que a l' Enric Turmeda **li rebentava** que el tractés de tu i li digués Enric davant el (**Jaume Cabré: Barcelona**)

c) Distribució dialectal:

Geogràficament pel que fa al CD, la meitat de casos pertanyen al català central, mentre que la resta es distribueixen entre el mallorquí (89c-89d). El datiu s'ubica també a parts igual: entre el central (90b) i el tortosí (90a).

3.2.5.2. Anàlisi dels resultats

Les dades obtingudes del nostre estudi, es resumeixen en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	0	2
	usos amb pronom: estructura V-S	0	2
D	usos amb pronom: estructura V-S	0	2
A	usos preposicionals estructura S-V	1	
lemes analitzats		276	317

Un cop analitzades les dades, observem que, amb el pas del temps, la vacil·lació acusatiu/datiu del verb *rebutar* va *in crescendo*, ja que en el primer període només detectàvem lemes ambigus preposicionals. D'acord amb les nostres dades, el casos d'acusatiu doblen els de datius preposicionals. Tanmateix, atès que la vacil·lació és un fet real, caldria barallar la possibilitat que els diccionaris incorporassen una entrada intransitiva que donés compte del règim datiu, per tal de reflectir l'ús dels escriptors de l'idioma.

1r període				2n període			
	fa	fr1	fr2		fa	fr1	fr2
ACUSATIU	0	0,00%	0,00%	ACUSATIU	4	66,67%	1,26%
DATIU	0	0,00%	0,00%	DATIU	2	33,33%	0,63%
AMBIGUS	1	100,00%	0,36%	AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

Quant a la disposició dels complements en l'oració, en el cas del règim acusatiu, no ha influït massa, ja que en participen a parts iguals. En el cas del datiu, tanmateix, en presentar una estructura pronominal, ambdós lemes segueixen l'ordre OVS.

Per finalitzar, cal assenyalar que l'únic cas ambigu pertany a un escriptor del dialecte central, mentre que els casos acusatiu i datiu es divideixen a parts iguals entre escriptors del central i d'altres dialectes (mallorquí -dos lemes- i tortosí -un lema). Per tant, el règim tampoc no està assolit dialectalment.

3.2.6. Verb *sorprendre*

3.2.6.1. Descripció dels usos

Pel que fa al verb *sorprendre*²⁰, les possibilitats estructurals són les següents:

1) Període 1833-1932

En el primer període analitzat, hem documentat els usos següents:

a) Casos que regeixen acusatiu:

Oferim exemples d'acusatiu amb pronom i ordre S-V (91), amb pronom i disposició V-S (92): a més de lemes sense pronominalitzar amb l'ordre S-V (93) i amb la disposició V-S (94).

a1) Casos que regeixen acusatiu: amb pronom i ordre S-V

- (91) a. 113;0;22,17,1 En Pellini es trobava a l' Empordà. La fosca **l' havia sorprès** en despoblat, i, per més dissort, la tramuntana bufava (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)
- b. 114;0;16,9,4 que ella no se n' havia adonat, que aquestes paraules **la sorpendrien**. Doncs tot al contrari: escoltà la meva declaració, (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- c. 129;0;103,22,3 serè, però aleshores començà a tremolar tot, i això **el sorprengué** en gran manera. -Què són, aquests lligams? ¿Per què (**Marià Manent: Barcelona**)
- d. 148;1;112,16,5 continent, una disposició imprevista com aquella **l' ha de sorprendre**, indefectiblement, quan la contempla per primera (**Raimon Casellas: Barcelona-Sant Joan de les Abadesses**)

²⁰ SORPRENDRE v. tr. Agafar, atrapar, (algú) arribant d'improvís. *El vaig sorprendre que espenyava la porta. Varen sorprendre l'enemic quan més desprevingut estava. L'han sorprès en flagrant delictes. La mort el sorprengué quan menys l'esperava [...]* FIG. Una cosa inesperada, colpir l'ànima (d'algú). *Em sorprèn que us en desdigueu, ara. Em sorprèn en ell tanta fermesa[...]*. DIEC (1995: 1701).

- e. 149;0;94,22,9 d' una pàgina antiga. En un somni es morí. La mort **el sorprengué** amb els ulls clucs i no es pogué acomiadar de les (**Salvador Espriu: Santa Coloma de Farners**)

a2) Casos que regeixen acusatiu: amb pronom i ordre V-S

- (92) a. 136;0;15,15,13 la testa, per a veure si creixia o minvava, i **la va sorprendre** d'allò més de reparar que seguia d'igual mesura; (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)
- b. 168;1;28,4,5 i els trons es succeïen sense interrupció. A ell no **podia sorprendre 'l** la furiosa empenta de la tempesta ni l'eixordador (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**)
- c. 180;2;42,27,6 ell misteriós. Joan Antoni aixecà les espatlles. **El sorprenia**, en efecte, que cada dia en vingués una o altre. (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)
- d. 186;0;214,17,2 la vida havia vist, com si ara fos nou per a ella. **La sorprenia** la netedat del port, com el fet de trobar-ho tot més (**Joan Oller i Rabassa: Barcelona**)
- e. 218;0;33,3,9 que no està avesat com En Peret, a veure 'ls. I també **el sorprèn** aquest palau que és dalt dels núvols, perquè és el palau (**Lola Anglada: Barcelona-Tiana**)

a3) Casos que regeixen acusatiu: sense pronom i ordre S-V

- (93) a. 120;0;27,8,1 pel seu amo. En Marquillo pensava en l'abraçada amb què **sorprendria la Catrineta**, abraçada que de segur no fóra la (**Bonaventura Bassegoda Musté: Barcelona**)
- b. 139;0;171,18,1 dóna un aire de benestar i quietud al nostre país que **soprèn els estrangers**, als quals no vagua de trobar per aquí un (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)
- c. 150;0;24,9,2 i conduents al plaer, diu: "Clares vegades la fortuna **soprèn el savi**". Amb prou feines si parlà com escau a un baró! (**Carles Cardó: Valls-Barcelona**)

- d. 218;0;123,7,5 orelles i albardes! "En Platet de Sopes" Al matí, una veu **soprèn En Peret**, que el crida: - Que no vas a estudi?... avui (**Lola Anglada: Barcelona-Tiana**)
- e. 3012;0;85,19,5 llamp qu' haguès caigut als peus de la mare no **l' hauria sorpresa** tant. Pero per çó no va dir res, torná 'l mocador á la (**Francesc Pelagi Briz: Barcelona**)

a4) Casos que regeixen acusatiu: sense pronom i ordre V-S

- (94) a. 3072;0;58,17,5 á la nubia lo dia del prometatje. Dintre d' un calaix **sorprengué l'Agneta** un puro. -¡Ay, ay! ¡Mira que trobo!- En (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

b) Casos ambigus:

N'ofereim tant amb usos preposicionals amb la disposició S-V (95) com amb l'ordre de constituents V-S (96).

- (95) a. 108;0;120,30,2 igual al llarg del temps. Al segle XVI-II ço que més **soprèn a un** perspicaç **viatger** francès que passa per Barcelona, (**Carles Pi i Sunyer: Barcelona-Caravacas**)
- b. 168;2;125,8,5 en la que hi havia una mena de tendresa paternal que **sorprengué a en Boi** mateix. -¿Per què em parles sempre amb (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**)
- c. 230;0;162,10,4 vosaltres heu de fer el mateix. Aquestes paraules **van sorprendre als menuts**; no sabien ben bé què volia dir i se'l van (**Antoni Sabater i Mur: Barcelona?**)
- d. 2952;0;63,6,9 ferlosho creure. Lippus. No es extrany. Es noticia que **ha sorprés fins á sos més íntims amichs**, los quals no han sabut res (**Joaquim Rubió i Ors: Barcelona**)
- e. 2982;0;228,18,3 ab qui m' ha tret de la miseria? Aquestas paraulas **sorprengheren** un tant á **Guillemet**, que no veyá devant de sos (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)

- (96) a. 150;0;106,29,6 la possibilitat d' ésser destruïda. Però més que res **ha sorprès a tots**, dels més grans fins als més petits, l'admiració (**Carles Cardó: Valls-Barcelona**)
- b. 2974;0;12,14,3 á la terra... Reséu tots per la seva ànima. [(**A tothom sorprèn** l' intent ab que lo Barò ha dit los precedents versos. (**Frederic Soler: Barcelona**)
- c. 2982;0;118,6,4 y 'l seguia continuament corrent com ell. No deixá de **sorpréndrer al infant** véurer aquell atropellament no acostumat, (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)
- d. 3078;0;161,19,2 obrint tants ulls com tenia. -**A tots dos** nos **hauràn sorprès** la firma; no'n pot ser d'altra... Però ¿quí? ¿quí haurà (**Antoni Careta i Vidal: Barcelona**)
- e. 3287;0;89,6,5 en Felix Serena, que en veritat si ho hem de dir, no **sorprengué á ningú** sa visita, perque ja era de tots esperada. (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**)

c) Distribució dialectal:

Geogràficament, quant a l'acusatiu, la immensa majoria d'autors han nascut a indrets de la Catalunya central, tret d'Ernest Martínez (97a) o de Llorenç Villalonga - dos lemes- (97b):

- (97) a. 177;0;66,22,9 elèctrica del llampec que, a bon segur, **l' havia sorprès?** Oh, n'estava segur! El senyor Vicià cercava l'ombra (**Ernest Martínez Ferrando: València**)
- b. 233;0;155,13,7 pairal. El làpiz plè de gràcia de Xim Verdaguer **l' ha sorprés** així i ens ha fet la mala passada de deixar-lo dins un (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

Respecte dels casos ambigus preposicionals, tots els lemes pertanyen a escriptors del dialecte central (95-96), excepte un exemple del nord-occidental:

- (98) a. 133;0;149,6,1 per mirar a través una tanca de ferro i fulles verdes, **sorprenia a en Manel** una punxada de dubte, temerós de no (**Alexandre Plana: Lleida-Banyuls**)

Localitzem un seguit d'autors que comparteixen el règim acusatiu amb els casos d'ambigus són: Josep Carner, Josep M. Folch, Joan Puig, Josep d'Argullol, Narcís Oller i Antoni de Bofarull (99):

- (99) a. 136;0;91,11,7 conversa amb el seu amic. En retornar al Gat castellà, **la sorprengué** de veure que hi havia una pila de gent aplegada al (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**) [*Alícia en Terra de Meravelles*, 1927]
- a'. 139;0;145,12,8 fàtua impassibilitat. No fa cabal de res. La seva llum no **soprèn a ningú**, no encalça a ningú, no coneix els sotsobres (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**) [*Les bonhomies*, 1925]
- b. 168;1;114,10,10 el que es proposava, i ho va fer amb una habilitat que **sorprengué al** mateix **Boi** i que hauria sorprès encara més a la (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**) [*Les aventures d'en Boi Delit o el braçalet de Marciana*, 1927]
- b'. 168;3;61,10,1 en tota la seva vida. El posat de Marciana ja no **podia sorprendre 'l** perquè es pot dir que sempre l'havia vista (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**) [*Les aventures d'en Boi Delit o el braçalet de Marciana*, 1927]
- c. 180;3;79,15,2 verds, que trigaria dies d' entrar-hi la dalla. Això **el sorprenia** molt a Vilaret, car a baix al pla ja tota la terra de (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**) [*Els tres al·lucinats*, 1926]
- c'. 180;3;95,32,1 fora de casa. Això ho digué en veu forta i en un to que **sorprengué als dos amics**, com si, per exemple, volgués que les (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**) [*Els tres al·lucinats*, 1926]
- d. 3287;0;25,7,1 Digué així lo Pare Gabriel ab tal ira y enuig que **sorprengué á tots**, pero fos que la Camila si-gués mes débil ó (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**) [*Las órfanas de mare*, 1872]
- d'. 3287;0;75,27,11 en tart. No esperava D. Joan al doctor en aquella hora y **sorprenent lo** la visita, al veurel, li digué ab to de (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**) [*Las órfanas de mare*, 1872]

- e. 54;0;106,24,6 més y més per moments. Ah, si aquesta **l' hagués sorprés** de nou! Mes nó, qu' ella, enjouhada per l' amor, per l' (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**) [*La papallona*, 1882]
- e'. 54;0;222,4,3 muts, los espectadors. La poca durada de la cerimonia **sorprengué á tots** ells esperavan quelcom d' original y més (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**) [*La papallona*, 1882]

2) Període 1933-1988

En el segon període, la varietat estructural que hem trobat és la següent:

a) Casos que regeixen acusatiu:

Assenyalem casos d'acusatiu amb pronom i ordre S-V (100), amb pronom i disposició V-S (101); a més de lemes amb el SN i amb l'ordre S-V (102) i la disposició V-S (103).

a1) Casos que regeixen acusatiu: amb pronom i ordre S-V

- (100) a. 1327;0;221,5,9 fer per passar l' estona, es trobaria amb una cosa que **el sorprendria**. Seria comprovar que la cuina de les verdures verdes (**Josep Pla: Palafrugell**)
- b. 209;0;86,1,1 mig d' aquell mar de tenebres una resplendor que **el va sorprendre**. Era una fosforescència, una claror tímida, humil, (**Josep Roig i Raventós: Sitges-Barcelona**)
- c. 223;0;6,4,4 al revés, i aquella estranya, irresistible il·lusió **el sorprenia**. Va brandar el cap repetidament, sense dir res, i, (**Joaquim Ruyra: Girona-Barcelona**)
- d. 234;0;21,3,1 de parlar, massa vehement per un noi tan petit, **l' ha sorprès**; però lluny d'enutjar-se ha insistit: -És que això són (**Lola Anglada: Barcelona-Tiana**)
- e. 235;0;202,14,9 la meva indiscreta visita a llur barri reservat no **les sorprèn** ni les ofusca, sinó que en oferrir-se, ingènues i (**Aurora Bertrana: Girona-Berga**)

a2) Casos que regeixen acusatiu: amb pronom i ordre V-S

- (101) a. 212;0;58,22,1 la plaça el tornà al seu present real. Alçant el cap, **el sorprengué** l'expressió interrogant del "Periodista" i aleshores, (**Pere Calders: Barcelona**)
- b. 2596;0;113,24,5 i capta més les modificacions del que l' envolta, i **el sorprèn** la novetat de cada cosa diària. Els canvis més tard (**Isidre Molas i Batllori: Barcelona**)
- c. 2859;0;168,10,7 aigua fins a la cintura. El mar gairebé no onejava. **El sorprengué** que l'aigua no fos freda, i pensà que el mar tenia (**Agustí Bartra: Barcelona**)
- d. 3209;0;41,21,4 El va tenallar una por també desconeguda. **El van sorprendre** tot d'aparicions. Estrangers. Cames de dona. Un (**Jordi Coca i Villalonga: Barcelona**)
- e. 3217;0;169,18,2 veritat, però no per acusar-me, al contrari... I no **el sorprengui** que em torbi, que m'emocioni, que fins i tot m' (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

a3) Casos que regeixen acusatiu: sense pronom i ordre S-V

- (102) a. 1288;0;152,35,4 Montpalau deduí que algun cataclisme geològic **havia sorprès**, feia milers d'anys, **aquell grup d'homes** de les (**Joan Perucho: Barcelona**)
- b. 166;0;133,18,3 de Barcelona. Recordem encara aquella exposició que **sorprengué** agradablement **els aficionats** barcelonins. El record (**Josep Pla: Palafrugell**)
- c. 2596;0;34,32,6 és el que compta. Aquesta afirmació ha sorprès, i **soprèn, molta gent** que han arribat a creure's el tema del (**Isidre Molas i Batllori: Barcelona**)
- d. 2862;0;103,14,4 a asseure 's a les cadires de Casa la Vila? El triomf **va sorprendre tothom**. Per primera vegada el pagès de la gleva (**Josep Maria Poblet: Montblanc-Barcelona**)
- e. 3222;0;132,3,1 A fora, l' August s' havia adjudicat un èxit parcial, **sorprenent dues esquadres** i delmant-les. Però tot contribuïa que (**Pere Calders: Barcelona**)

a4) Casos que regeixen acusatiu: sense pronom i ordre V-S

- (103) a. 1243;0;15,39,6 i madona Agnès es retiraren a una cambra, i això no **va sorprendre ningú**, perquè pensaven que es podia tractar de (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)

b) Casos que regeixen datiu:

Aportem exemples de lemes que regeixen datiu pronominals amb l'ordre V-S (104) i preposicionals amb la disposició S-V (105) i l'ordre V-S (106):

b1) Casos que regeixen datiu: amb pronom i ordre V-S

- (104) a. 1158;0;76,24,10 era molt agradable... però el dia que el conegué **li havia** sorprès una mirada que l'havia inquietada. I li feia nosa (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)
- b. 383;0;36,21,1 carregat de llibres i de quaderns a repassar, i no **li sorprengué** cap gest sospitós. Però Franklin no fumava. Joan, en (**Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile**)
- c. 393;0;215,37,12 i va dir- li no sé què a cau d' orella. **Havent- li sorprès** la mirada clavada en nosaltres i reconegut el seu (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)

b2) Casos que regeixen datiu: usos preposicionals i ordre S-V

- (105) a. 3158;0;94,25,6 plana de fets diversos, inclòs el jubilat, **a qui** l' òbit **sorprengué** mentre veia un programa de televisió. Deu dies (**Ferran Torrent: Sedaví**)

b3) Casos que regeixen datiu: usos preposicionals i ordre V-S

- (106) a. 3151;0;366,2,12 llinyola, i va pitjar la terra al voltant. I **a tothom va sorprendre** l'ordre amb què les plantà; i mai no havia vist fer- (**Carles Riba: Barcelona**)

c) Distribució dialectal:

Diatòpicament, quant a l'acusatiu, en el període posterior, trobem una major varietat que no en el primer estadi cronològic analitzat; així tenim quatre escriptors del dialecte nord-occidental (107), un del tortosí (108), tres autors valencians (109), set de mallorquins (110 i 103), i un del Rosselló (111), tot i que la immensa majoria dels literats s'ubiquen en el català central.

- (107) a. 1244;0;166,4,10 El disc de Marlene in London **el va sorprendre**. Ah, també té l'Ovidi Montllor, eh?, i el Raimon, (**Teresa Pàmies: Balaguer**)
- b. 1283;0;25,8,6 valor que vaig poder, ja em teniu a la sala de màquines, **sorprenent el maquinista**, clavant-li un cop de barra de ferro al (**Josep Vallverdú: Lleida**)
- c. 3235;0;9,13,2 de les coses, i, en fer rosa, l' auro-ra, les teulades, **el sorprèn** l'àmbit del llorer que escampa per l'eixida la seva (**Joan Margarit: Sanaüja**)
- d. 3289;0;147,29,3 gitar- se. El toc discret de la Carmela a la porta **la va sorprendre** mentre guaitava la cercavila pel finestral del balcó. (**Jesús Moncada: Mequinensa**)[Franja de Ponent]
- (108) a. 2;0;293,26,5 que semblava que li posés ales. La tempesta **l' havia sorprès** a poc d'haver sortit; això no obstant, ell s'havia (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)
- (109) a. 2632;0;204,28,2 pràcticament inèdita. Ni la mort del seu pare, que **el va sorprendre** molt petit, ni la de sa mare, qui li causà un dolor (**Enric Valor: Castalla-València**)
- b. 2889;0;217,31,2 padrí, don Bernat, "el metge vell", havia acceptat ja. **La sorprengué** sentir-se envaïda d'una estranya irritació. ¿Contra (**Martí Domínguez i Barberà: Algemesí**)
- c. 3203;0;104,33,9 havia invocat l' animeta de la senyora Cecília, cosa que **sorprengué la Júlia** i li féu posar atenció. -Era la millor de (**Isabel-Clara Simó: Alcoi**)
- (110) a. 27;0;173,16,3 pairal. El llapis ple de gràcia de Xim Verdaguer **l' ha sorprès** així i ens ha fet la mala passada de deixar-lo dins un (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)
- b. 1281;0;120,12,5 cridar als Martí, del cotxe estant. No semblava que **el sorprengué**s gens la discreta recepció que els seus amics li (**Nicolau Maria Rubió i Tudurí: Maó-Barcelona**)

- c. 3228;0;153,1,10 i que sempre ho havia estat. Una altra cosa que **va sorprendre en Carles** fou que tots aquells individus parlessin (**Pau Faner i Coll: Ciutadella**)
- d. 3252;0;77,17,1 amb tristesa infinita. Aquella submissió automàtica **sorprengué Abel**. Essent pagà, no podia suposar que Déu no pot (**Valentí Puig: Palma de Mallorca**)
- e. 3254;0;101,36,7 havia començat essent un gest espontani **que havia sorprès totes dues** per a, aviat, esdevenir un hàbit que d'alguna (**Miquel Àngel Riera: Manacor**)
- f. 3257;0;106,23,6 21 de març de l' any passat. Així mateix una altra nova **sorprengué** ahir **els lectors de diaris**. S'ha sabut que (**Carme Riera: Palma de Mallorca**)
- (111) a. 70;0;112,23,2 imita pas. Camina soleta, a la serena, i, si l' alba **la sorprèn** pel camí, és perquè li falta delit. No passeu pena que (**Josep-Sebastià Pons: Illa del Riberal [Rosselló]**)

Pel que fa al règim datiu, tret de Miquel Àngel Riera (112) i Ferran Torrent (105), la resta d'escriptors pertanyen al català central (104-106):

- (112) a. 3254;0;121,32,8 que obtenia anant allà. La veritat era que **li havia sorprès** que ningú, abans, no hagués anat més enllà de dir-li, en (**Miquel Àngel Riera: Manacor**)

Per finalitzar, detectem dos escriptors que empren ambdues reccions alhora: una novel·lista pertany al dialecte central [Mercè Rodoreda, (113a-a')] i l'altre al mallorquí [Miquel Àngel Riera, (113b-b')]:

- (113) a. 1158;0;76,24,10 era molt agradable... però el dia que el conegué **li havia** sorprès una mirada que l'havia inquietada. I li feia nosa (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**) [*Mirall trencat*, 1974]
- a'. 376;0;191,24,7 sigui. Tantes de coses inesperades no l' atueixen ara. **La sorprenden**. Durant el matí, mentre feineja, pensa en tot. Veu (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**) [*Aloma*, 1938]
- b. 3254;0;121,32,8 que obtenia anant allà. La veritat era que **li havia sorprès** que ningú, abans, no hagués anat més enllà de dir-li, en (**Miquel Àngel Riera: Manacor**)

- b'. 3254;0;101,36,7 havia començat essent un gest espontani que havia sorprès totes dues per a, aviat, esdevenir un hàbit que d'alguna (Miquel Àngel Riera: Manacor)

3.2.6.2. Anàlisi dels resultats

Les nostres dades poden sintetitzar-se en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	34	35
	usos amb pronom: estructura V-S	18	26
	usos sense pronom: estructura S-V	5	31
	usos sense pronom: estructura V-S	1	1
DA	usos amb pronom: estructura V-S	0	4
	usos preposicionals: estructura S-V		1
	usos preposicionals: estructura V-S		1
A	usos preposicionals estructura S-V	22	
	usos preposicionals estructura V-S	7	
lemes analitzats		632	950

Així, hem trobat en el període comprès entre el 1833-1932, cinquanta-vuit exemples d'acusatiu, que hem distribuït segons la classificació anterior (91-94), a més de vint-i-nou casos on hi ha ambigüitats -usos preposicionals (95-96). En el segon període, trobem noranta-tres lemes que regeixen acusatiu (100-103), mentre que els datius sumen sis exemples (104-106).

1r període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	58	66,67%	9,18%
DATIU	0	0,00%	0,00%
AMBIGUS	29	33,33%	4,59%

2n període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	93	93,94%	9,79%
DATIU	6	6,06%	0,63%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

El verb *sorprendre* presenta l'alternança datiu/acusatiu al llarg de tot l'estudi. Aquest tret amb el pas dels anys sembla que va disminuint, especialment els casos catalogats com a ambigus que desapareixen en la segona etapa analitzada, fruit segurament del pes exercit pels correctors i per la normativització de l'idioma. Es pot comprovar un augment important del règim acusatiu, tot passant del 66,67% al 93,94% dels casos vàlids per a la nostra anàlisi. El règim datiu, tanmateix, augmenta lleugerament en el segon període estudiat, atès que en el primer període no l'hem trobat. Els casos ambigus, però, han acabat per desaparèixer, tot i que no s'ha produït un traspàs d'aquests lemes al datiu preposicional, com hem comentat en altres verbs, ja que només comptem amb dos lemes, quan en el primer període estaven al voltant de la trentena.

Pel que fa a la disposició dels complements en l'oració, resulta molt clarificador que els casos amb règim acusatiu i els casos ambigus preposicionals majoritàriament presenten l'estructura SVO, ja que, almenys en la primera etapa, pràcticament doblen els casos de OVS. En canvi, els casos de datiu que presenten en l'estructura el subjecte posposat superen àmpliament els que estan formats per l'estructura SVO:

	1r	1r	2n	2n
ACUSATIU	SVO	OVS	SVO	OVS
usos amb pronom	34	18	35	26
usos sense pronom	5	1	31	1

	1r	1r	2n	2n
AMBIGUS	SVO	OVS	SVO	OVS
usos preposicionals	22	7		

	1r	1r	2n	2n
DATIU	SVO	OVS	SVO	OVS
usos amb pronom	0	0	0	4
usos preposicionals			1	1

Dialectalment, observem com en la primera etapa la immensa majoria d'entrades corresponen a escriptors que han nascuts a poblacions ubicades en el dialecte central;

només discrepen tres lemes en el règim acusatiu -dos exemples del mallorquí i un cas del valencià; i un cas del nord-occidental en els casos ambigus. Contràriament, en la segona etapa, observem com el règim acusatiu s'eixampla a bona part del domini lingüístic català (balear, nord-occidental, valencià, tortosí i rossellonés), encara que la gran majoria d'ítems pertanyen a escriptors del dialecte central. En el cas del règim datiu de la segona etapa, tots els lemes, tret d'un cas d'un autor mallorquí i un altre valencià, s'ubiquen en el central.

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (1r)		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
AC	usos amb pronom: estructura S-V	31	2	1	0	0	0	34
	usos amb pronom: estructura V-S	18	0	0	0	0	0	18
	usos sense pronom: estructura S-V	5	0	0	0	0	0	5
	usos sense pronom: estructura V-S	1	0	0	0	0	0	1
	TOTAL	55	2	1	0	0	0	58

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (2n)		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
AC	usos amb pronom: estructura S-V	24	1	1	6	1	2	35
	usos amb pronom: estructura V-S	19	3	2	2	0	0	26
	usos sense pronom: estructura S-V	24	5	0	2	0	0	31
	usos sense pronom: estructura V-S	0	1	0	0	0	0	1
	TOTAL	67	10	3	10	1	2	93

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (2n)		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
DA	usos amb pronom: estructura V-S	3	1	0	0	0	0	4
	usos preposicionals: estructura S-V	0	0	1	0	0	0	1
	usos preposicionals: estructura V-S	1	0	0	0	0	0	1
	TOTAL	4	1	1	0	0	0	6

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (1r)		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
AM	usos preposicionals estructura S-V	22	0	0	0	0	0	22
	usos preposicionals estructura V-S	6	0	0	1	0	0	7
	TOTAL	28	0	0	1	0	0	29

Malgrat que la vacil·lació no desapareix totalment amb el pas dels anys, amb la informació presentada, podem afirmar que el règim d'aquest verb és l'acusatiu i el seu ús es distribueix arreu de les terres de parla catalana.

3.3. Verbs transitius al DIEC en l'accepció agentiva-causativa, però sense exemples clars en l'estativa²¹

Entre el grup de verbs en què el DIEC no hi ha exemples clars de l'accepció estativa, destaquem els verbs: *apassionar*, *apetir*, *concernir*, *destorbar*, *entusiasmar*, *espantar*, *esperar*, *molestar*, *picar* i *sobtar*. Però aquests verbs també poden tenir una estructura estativa. Observem tot seguit els dos usos d'aquests verbs:

I. CONSTRUCCIONS CAUSATIVES

- a) Quan parla de futbol, Joan l'apassiona
- b) No la molestes!
- c) Quan va dir això, la va espantar
- d) Carme no la va esperar
- e) Aquest mosquit ja l'ha picada dues vegades

[Subjecte + Verb + OD]

II. CONSTRUCCIONS ESTATIVES

- a) A ell, l'apassiona molt pensar en el futbol
- b) A ella, la molesta que es comporten així
- c) A la meua néta, l'espanta que vinga Pere
- d) Al Barça, l'espera una setmana complicada
- e) A ell, la pica molt tot això que dius

[Subjectes Inanimats]

En principi, el règim verbal en els dos tipus d'estructures sintàctiques és l'acusatiu. Però l'objectiu del nostre estudi es fonamentarà en el fet de comprovar si en l'accepció estativa hi ha casos d'alternança acusatiu/datiu. Convé advertir que, encara que l'estructura estativa sol tenir com a ordre de constituents prototípic: complement de persona-V-subjecte inanimat, també estudiarem aquelles construccions que tinguen un ordre subjecte inanimat-V-complement de persona, sempre, és clar, que aquest subjecte inanimat no es mostre clarament com una causa. De totes maneres, som conscients que, de vegades, interpretar si el subjecte es comporta semànticament com una causa o com

²¹ Entenem per "sense exemples clars en l'estativa" el fet que l'estructura sintàctica exemplificada o bé conté un ordre S-pronom-V (en lloc de la més prototípica pronom-V-S), o bé duu el pronom en la 1a o 2a persona.

un tema (sense valor semàntic afegit o neutre) és complicat. Siga com siga, com que en tot moment delimitem l'estructura de constituents, la valoració semàntica del subjecte inanimat no interferirà en la interpretació dels resultats.

3.3.1. Verb *apassionar*

Pel fa al verb *apassionar*²², podem trobar estructures com les següents:

3.3.1.1. Descripció dels usos

1) Període 1833-1932

Dels lemes del primer període, no hem trobat cap exemple que regesca datiu en tot el corpus, però sí d'acusatiu tant amb pronom i ordre S-V (114), com sense pronom amb la mateixa disposició (115):

a) Casos que regeixen acusatiu:

- (114) a. 164;0;184,5,4 darrera els tords inquietes. Era una persecució que **l'apassionava**. Els tords fugien d'ell a petites volades. Somovien (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)
- b. 170;0;222,8,2 no l'interessen hagués pogut manejar les coses que **l'apassionen**. Si sap fer un miracle cada dia amb quatre papers i (**Josep Pla: Palafrugell**)
- c. 224;0;90,61,4 en aquestes matèries, que de tota manera sembla que **l'apassionen**. Ha estat molt cortès, amb aquesta cortesia dels (**Carles Soldevila: Barcelona**)
- d. 2950;0;115,2,4 res. Vàrem passejar una estona, i ni la política **el va apassionar**. Ambrosi No ens en preocupem... Jo me n'aniré a (**Alfons Maseras i Galtés: Sant Jaume dels Domenys-Tolosa de Llenguadoc**)
- e. 3019;0;149,3,1 mitja claror la cambra, lo programa del enterro torna á **apassionar la**, y s'entera, conmoguda, de que presidirán lo dol (**Ferran de Querol i de Bofarull: Reus-Barcelona**)

²² APASSIONAR v. tr. Causar, excitar, alguna passió (en algú). DIEC (1995: 132).

- (115) a. 3378;0;141,26,5 (Els negocis frenètics), y que actualment **apassiona tot el món saxó**... Es una obra de gènere nou. No és (Eugeni d'Ors: **Barcelona-Vilanova i la Geltrú**)
- b. 39;1;173,27,1 una mica de llangardaix que, davant de les coses que **apassionen els homes**, li feia adoptar un somriure ni de fred ni (Josep Maria de Sagarra: **Barcelona**)
- c. 81;0;41,12,5 més fogosos camells a les grans festes: cruel deport que **apassiona la gent** de la terra. Displacent a la nostra tafaneria, (Lluís Nicolau d'Olwer: **Mèxic-Barcelona**)
- d. 90;0;166,27,2 potser segles enllà es suscitaria la qüestió que a França **apassiona** actualment **alguns erudits** i **alguns crítics** amb motiu (Josep Maria López-Picó: **Barcelona**)

b) Distribució dialectal:

Geogràficament, tots els exemples assenyalats s'enquadren en el català central, tret del lema següent:

- (116) a. 160;0;4,27,3 tranquil, modest, completament estrany a la tragedia que **apassiona el món**. Encara, si posats a tractar d'aquest assumpte (Joan Alcover: **Palma de Mallorca**)

2) Període 1933-1988

Pel que fa als lemes compresos entre 1933-1988, tornem a trobar-nos amb usos exclusivament de règim acusatiu:

a) Casos que regeixen acusatiu:

N'ofereix tant amb pronom i ordre S-V (117a-b), com amb la disposició inversa S-V (117c), a més d'uns pocs lemes sense pronom amb l'ordre S-V (118):

- (117) a. 166;0;75,9,3 renaixentista (ja ho hem dit). Allò que més **l' ha apassionat** sempre és el dibuix: "Em sento un déu -ens deia en (Josep Pla: **Palafrugell**)

- b. 435;0;51,28,9 començat a explicar- li històries de madrastrès, que **l' apassionen**. Obre uns ulls com unes taronges. Però li costa de (**Joan Sales: Barcelona**)
- c. 623;0;192,29,8 deixava perdre els dies de la matança; primer perquè **l' apassionava** el fet en si i després perquè sentia un gust (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- (118) a. 1327;0;422,19,6 una vegada l' any, per les festes de Nadal, cosa que **apassiona** i embadoca **la considerable quantitat d'esnobs** que en (**Josep Pla: Palafrugell**)
- b. 1434;0;121,9,4 més aparent, la participió cos- ànima, problema que **ha apassionat filòsofs**, psicòlegs i antropòlegs des de temps remots (**Delfí Abella i Gibert: Barcelona**)
- c. 623;0;735,36,5 en si tenia un gust d' Espanya negra que, naturalment, **apassionava el públic**. L'herència, se la disputaven dues (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

b) Distribució dialectal:

En aquest segon apartat, el règim acusatiu és emprat per autors nascuts a localitats del català central, tret d'un exemple a càrrec d'Enric Valor (119a) i de Joan Fuster (119b)

- (119) a. 2632;0;167,36,7 La humilitat, la trobava difícil; la justícia **l' apassionava** i no la trobava enlloc; més aviat veia que aquelles (**Enric Valor: Castalla-València**)
- b. 3;0;138,26,5 que el fenomen literari del plagi només ha arribat a **apassionar sincerament el públic** i la crítica quan el plagiari (**Joan Fuster: Sueca**)

3.3.1.2. Anàlisi dels resultats

Els nostres resultats poden sintetitzar-se en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	11	4
	usos amb pronom: estructura V-S	0	2
	usos sense pronom: estructura S-V	5	6
lemes analitzats		54	106

En el primer període, hem apuntat onze mostres que utilitzen la recció acusativa -amb pronom- (114) i cinc sense pronom (115). No hem localitzat cap cas que regesca datiu ni ambigu vàlids per a la nostra anàlisi. Pel que fa als lemes compresos entre 1933-1988, hi ha hagut una minva en el nombre de casos d'acusatiu (117) -amb pronom-, tot passat d'onze entrades a sis. Mentre que els casos sense pronom han augmentat lleugerament (118). De la resta d'ítems de la nostra anàlisi, no n'hem localitzat cap.

1r període

2n període

	fa	fr1	fr2		fa	fr1	fr2
ACUSATIU	16	100,00%	29,63%	ACUSATIU	12	100,00%	11,32%
DATIU	0	0,00%	0,00%	DATIU	0	0,00%	0,00%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%	AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

Un cop analitzades les dades del verb *apassionar* no detectem cap vacil·lació al llarg dels dos períodes analitzats, tot i que caldria que els manuals bibliogràfics incorporassin alguns exemples amb l'estructura estativa, vists els lemes presentats en l'apartat 3.3.1.1.

Sens dubte, l'accepció transitiva és molt pròxima a la disposició tradicional dels complements en el nostre idioma, vist el nombre d'exemples amb l'estructura SVO detectats (tots els de la primera etapa i bona part dels de la darrera).

Quant a la distribució dialectal, tots els escriptors de l'etapa inicial han nascut a poblacions del dialecte central, tret d'un cas del mallorquí, i el mateix esdevé en l'altre període on, excepte dos lemes del valencià, la resta s'ubiquen al dialecte central. Per tant, les estructures estatives d'aquest verb es localitzen, sobretot, al dialecte central. Amb aquestes dades, el règim d'aquest verb és l'acusatiu, sens mena de dubte.

3.3.2. Verb *apetir*

Pel que fa al verb *apetir*²³, en tot el corpus analitzat, hem localitzat només un lema vàlid en el primer període analitzat. Es correspon amb un ús amb datiu (120) utilitzat per un autor del català central.

- (120) a. 3000;0;53,2,1 li feya 'l plat, observava minuciosament lo que més li **apetía**, si menjava un fil més ò menys de carn, y a les tardes, (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

Les nostra informació resta reflectida en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
A	usos amb pronom: estructura S-V	0	0
D	usos amb pronom: estructura S-V	1	0
lemes analitzats		11	2

Les poques dades que ens ofereix el verb *apetir* ens indiquen que, amb el pas dels anys, l'ús del verb ha disminuït, fins al punt de no localitzar cap lema estatiu que regesca acusatiu o datiu, com el que hem detectat en el primer període. Aquest exemple pertany a un autor del dialecte central, la qual cosa ens demostraria que la vacil·lació es donava a poblacions constitutives de l'idioma.

1r període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	0	0,00%	0,00%
DATIU	1	100,00%	9,09%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

2n període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	0	0,00%	0,00%
DATIU	0	0,00%	0,00%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

²³ APETIR v. tr. Tendir (envers allò que satisfà les inclinacions personals). *Un jove irat apeteix la venjança*. DIEC (1995: 134).

3.3.3. Verb *concernir*

1) Període 1833-1932

Quant a *concernir*²⁴, només tenim un exemple que regesca acusatiu en el primer tram cronològic estudiat amb el SN sense pronominalitzar i amb l'ordre de constituents S-V:

- (121) a. 88;0;74,7,7 casa vetllava amb una ansia d' agonía sobre tot el que **concernía la benamada criatura**. I com els anys passaven (**Carles Riba: Barcelona**)

2) Període 1933-1988

Mentre que en el segon tenim tres exemples d'acusatius: un amb pronom (122) i dos sense (123), tots d'autors nascuts a poblacions del català central amb el mateix ordre que en el primer període: S-V:

- (122) a. 1435;0;30,2,4 És allà on rep la notícia d' un altre esdeveniment que **el concerneix**: l'assassinat del seu germà Joan, duc de Gandia. Crim (**Enric Moreu-Rey: Barcelona**)
- (123) a. 1435;0;80,24,6 repetir el que he objectat més amunt als atacs que també **concerneixen Lucrècia**. M'hauré de parar, però, breument a parlar (**Enric Moreu-Rey: Barcelona**)
- b. 89;0;110,38,3 progressivament, sense el qual la Vie de Rancéno **concerniria ni Chateaubriand ni aquests lectors llunyans que (Concepció Ciuraneta: català central?)**²⁵

²⁴ CONCERNIR v. tr. Afectar l'interès (d'algú o d'alguna cosa), referir-s'hi. *Pel que concerneix l'exportació, una llei protectora hi farà molt. Coses que concerneixen la seguretat del país*. DIEC (1995: 453).

²⁵ Resulta bastant complicat ubicar aquesta escriptora en un dialecte determinat, atès que empra la varietat estàndard i la modalització del text és impersonal i, amb el pas dels anys, les diferències dialectals cada cop són menys visibles davant l'ús de l'estàndard:

89;0;117,16,5 troben en la Sainte-Beuve); l'obra, però, no arribava a "agafar". Les unitats principals eren allí (relacions de
(continua pàgina següent)

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	0	1
	usos sense pronom: estructura S-V	1	2
lemes analitzats		3	19

1r període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	1	100,00%	33,33%
DATIU	0	0,00%	0,00%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

2n període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	3	100,00%	15,79%
DATIU	0	0,00%	0,00%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

El verb *concernir*, d'acord amb la informació extreta del buidatge del corpus, regeix acusatiu, ja que no hem localitzat cap exemple amb l'estructura estativa amb el règim datiu. Podem afirmar, doncs, que durant els cent cinquanta anys que abraça el CTILC no s'ha reflectit en les obres que integren aquest recull lexicogràfic alternança entre els règims acusatiu/datiu. A més a més, observem com aquest règim ha anat incorporant més ítems segons passaven els anys, en clara sintonia amb l'increment experimentat per aquest infinitiu.

Tots els lemes seleccionats presenten l'estructura SVO. En no disposar d'exemples en datiu, no podem afirmar que aquesta circumstància haja accentuat l'ús del règim acusatiu, però sí que aquest règim no presenta cap exemple amb el subjecte posposat al verb.

89;0;133,7,6 la digressió), i de l'altre (és sobretot el que aquí ens interessa) la frase pot estar proveïda fins a l'infinit d'

89;0;134,27,7 les transicions (o articulacions) del discurs. Com es pot esperar d'un escriptor que ha absorbit contínuament el contingut

89;0;139,4,5 *Suposo* aquest estudiant suficientment informat per no estranyar-se de les divergències d'aproximació que es

89;0;143,17,2 por dels altres homes, dels intrusos que vindrien a destorbar el filat de la demostració, la puresa del discurs: res

Per finalitzar, cal esmentar que totes les entrades exposades pertanyen a escriptors nascuts a poblacions del dialecte central, per la qual cosa, hem de concloure que aquest règim no s'ha universalitzat a la resta de territoris del nostre idioma.

3.3.4. Verb *destorbar*

3.3.4.1. Descripció dels usos

En aquest període, del verb *destorbar*²⁶ hem trobat durant tot l'espectre cronològic de l'estudi exemples tant de datiu com d'acusatiu:

1) Període 1833-1932

a) Casos que regeixen acusatiu:

N'exposem tant amb el pronom i ordre S-V (124 i 127c), com sense pronom amb la mateixa disposició S-V (127a-b):

- (124) a. 2723;0;27,13,6 La seva memoria 'm destorba. Pas· ¿La seva memoria **la destorba**? Donchs no hi pensi. Brau· ¡No hi pensi, no hi pensi! (**Conrad Roure: Barcelona**)
- b. 3195;0;111,1,10 de día, quan la bugada, la cuyna ò l' estarreig no **la 'n destorbavan**, agafava'l coxí y'l joliu cant dels boxets s' (**Joaquim Ruyra: Girona-Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu: amb pronom i ordre V-S (125)

- (125) a. 155;0;110,18,1 camisa, en els seus gestos del cant de la picor, **li havia destorbat** sovint la feina. I quan va haver-la acabada, prop de (**Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile**)

c) Casos ambigus: amb SP i ordre S-V (126)

²⁶ DESTORBAR: v. tr. Posar obstacle, fer nosa (a algú) en l'execució d'una cosa; ésser un obstacle (a l'execució d'alguna cosa). *Aquesta feina, si no em destorba ningú, l'acabaré avui. No el destorbis d'anar-hi. Això va destorbar l'execució.* DIEC (1995: 606). En la segona edició del *Diccionari* s'incorpora el següent exemple: 2 v. tr. [LC] Ésser un obstacle (a l'execució d'alguna cosa). *La falta d'operaris destorbava la construcció del túnel*, que no podem considerar estatiu atès que el CD és inanimat.

- (126) a. 180;2;97,5,4 Joan Antoni somrigué. Li semblà que els seus esguards **destorbaven a la parella**. M'han vist a la finestra, pensà, i (Joan Puig i Ferrerter: la Selva del Camp)
- b. 2965;0;18,6,10 força coses! A més, si vosté se 'n va, m' obliga a anar a **destorbar al Tomás. Victoria**. Tinc por de no trobar el Carles al (Joan Puig i Ferrerter: la Selva del Camp)

c) Distribució dialectal:

Quant a la ubicació topològica, els lemes que regeixen acusatiu es divideixen entre el català central (124), el balear (127b-c) i el nord-occidental (127a):

- (127) a. 2710;0;138,11,6 bastonejat com a un gos, si no hagués temut que el soroll **destorbés els senyors** de dins. [(Ix.)] Ofídius D'on vén's? Què (Magí Morera Galícia: Lleida)
- b. 3060;0;19,33,1 jorns plujosos i festius.] Si de vegades una freda pluja **destorba el llaurador**, avinentesa tindrà de fer ben moltes (Llorenç Riber i Campins: Campanet)
- c. 3096;0;25,6,1 gent feta á callá y á pensá, á la cual son trabay no **la destorba** per deixá volá s' imaginació, mestost l' ajuda, no com (Àngel Ruiz i Pablo: Es Castell-Barcelona)

A més, tant el cas de datiu (125) com els ambigus (126) s'enquadren en el català central en aquest primer període cronològic.

2) Període 1933-1988

En el període segon tornem a observar casos de vacil·lació en el règim:

a) Casos que regeixen acusatiu:

Hem trobat exemples de CD amb pronom i ordre S-V (128a) i V-S (128b i 131a), a més de dos lemes sense pronom i amb la disposició S-V (128c i 131b):

- (128) a. 55;0;530,3,3 moment. Una circumstància qualsevol, en aquell moment, **la destorba**. Després el moment favorable no es produirà mai més. I (Joan Puig i Ferrer: **la Selva del Camp**)
- b. 62;0;99,4,7 lligava profundament amb el seu estat d'ànim. No **el destorbava** de pensar... Era fàcil suposar què pretenia: una (Xavier Benguerel: **Barcelona**)
- c. 97;0;224,13,1 que aquest u per cent surti bo!". Una teoria dolenta pot **destorbar un bon pintor**, però cap teoria bona no portarà un (Maurici Serrahima: **Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu:

N'ofereixo amb pronom i ordre S-V (129) i amb SP i disposició S-V (130):

- (129) a. 3223;0;191,15,1 hagués acabat d' aquella manera; és clar que **li destorbava**: molt. Emperò mai no hauria gosat tocar-lo de veres; (Jaume Cabré: **Barcelona**)
- b. 3223;0;69,13,4 no em deixa l' Adela i se la treu de sobre quan **li destorba**, pobre criatura. Si no fos per l'Adela, ja faria temps (Jaume Cabré: **Barcelona**)
- (130) a. 2589;0;78,19,5 nostre sistema nerviós són interdependents. Tot allò que **destorba als** supremes àrbitres de la societat és arraconat en el (Lluís M. Xirinacs: **Barcelona**)
- b. 623;0;371,8,1 me per l' Institut a l' hora de plegar la feina, i **destorbava a tothom** una mica. Des del despatx del meu amic vèiem (Josep Maria de Sagarra: **Barcelona**)

c) Distribució dialectal:

Des d'un punt de vista de la ubicació geogràfica dels autors, els exemples d'acusatiu pertanyen a escriptors del dialecte central (128), tret de dos lemes de Manuel de Pedrolo (131), mentre que tots els casos de datiu, són escrits per autors del central (129-130):

- (131) a. 2615;0;86,14,9 paral·lela a la d' ella i tan obstinada, tot i que ara **la destorbi** una resposta inoportuna, mecànica, de la part més (Manuel de Pedrolo: **l'Aranyó**)

- b. 5;0;121,34,1 la boca, però la torna a tancar amb un cop sec que no **destorba els altres**, embolicats en un principi de discussió, car (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

3.3.4.2. Anàlisi dels resultats

Les nostres dades queden reflectides en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	3	1
	usos amb pronom: estructura V-S	0	2
	usos sense pronom: estructura S-V	2	2
DA	usos amb pronom: estructura S-V	0	2
	usos amb pronom: estructura V-S	1	0
	usos preposicionals: estructura S-V		2
A	usos preposicionals estructura S-V	2	
lemes analitzats		299	239

Així, en el període 1833-1932, hem observat la presència de cinc lemes acusatius (124 i 127), un lema que regeix datiu (125), i dos d'ambigus (126), mentre que en el període posterior, pràcticament no varien els resultats, ja que hem localitzat el mateix nombre d'exemples d'acusatius (128 i 131), mentre que ha augmentat considerablement els casos de datiu (129-130); i els ambigus han desaparegut.

1r període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	5	62,50%	1,67%
DATIU	1	12,50%	0,33%
AMBIGUS	2	25,00%	0,67%

2n període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	5	55,56%	2,09%
DATIU	4	44,44%	1,67%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

Els resultats obtinguts en l'estudi demostren que el verb *destorbar* és totalment inestable, ja que presenta alternança en el règim durant tots els períodes estudiats. A més a més, vist l'increment experimentat pel datiu en el segon període, pensem que po-

dria descriure's una tendència de canvi de recció, ja que els casos acusatius van disminuint segons avancen els anys per donar pas als ambigus, tot i que aquest augment és fruit dels traspàs dels casos datius preposicionals.

Pel que fa a l'ordre dels constituents en l'oració, almenys en el primer període, observem com els casos acusatius segueixen el model SVO, mentre el datiu presenta la disposició OVS, sense excepció. Els casos ambigus preposicionals opten pel model tradicional, com sol ser habitual. En el segon tram cronològic estudiat, no s'acompleix la tendència descrita anteriorment, ja que els casos acusatius presenten ambdues disposicions, mentre que els datius segueixen el model tradicional SVO.

Quant a la ubicació geogràfica dels lemes, sembla ser que, segons avancen els anys, s'homogeneïtza cap al dialecte central, com es pot comprovar en el quadre següent, més si tenim en compte que podem considerar el dialecte nord-occidental com a zona constitutiva de l'idioma:

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL	CENT	BAL	VAL	TOR	NORD	ROS	TOTAL
ACUSATIU (1r PERÍODE)	2	2	0	0	1	0	5
ACUSATIU (2r PERÍODE)	3	0	0	0	2	0	5

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL	CENT	BAL	VAL	TOR	NORD	ROS	TOTAL
DATIU (1r PERÍODE)	1	0	0	0	0	0	1
DATIU (2r PERÍODE)	4	0	0	0	0	0	4

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL	CENT	BAL	VAL	TOR	NORD	ROS	TOTAL
AMBIGU (1r PERÍODE)	2	0	0	0	0	0	2

3.3.5. Verb *entusiasmar*

3.3.5.1. Descripció dels usos

Pel que fa al verb *entusiasmar*²⁷, hem obtingut les següents dades:

1) Període 1833-1932

En el primer període, no hem trobat cap lema que regesca datiu. Sí que hi ha exemples que regeixen acusatiu amb pronom amb ordre S-V i V-S (132-133) i sense amb la disposició S-V (134) i també d'ambigus (135):

a1) Casos que regeixen acusatiu: (amb pronom: S-V)

- (132) a. 54;0;56,17,1 del pudor ó una reconvençió ingénua del amor **l' entusiasman** fins al deliri, lo feyan estimar de veras, li (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

a2) Casos que regeixen acusatiu: (amb pronom: V-S)

- (133) a. 114;0;182,25,4 veritables prodigis de flexibilitat. Al professor **l' entusiasma** cada cosa que fa el tigre. Pensa que és una tonteria (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- b. 180;3;91,7,6 d' ensomni, que entusiasma a Vilaret. Més encara **l' entusiasma** la dona. Poques vegades n'havia vist una altra de més (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)
- c. 3032;0;32,10,4 vida. May l' havia estimat ningú. Quan era més jove, **l' entusiasman** la Veritat, la Idea; mes ara queya sobre d'ell (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)

²⁷ ENTUSIASMAR v. tr. Causar, infondre, entusiasme (a algú). *L'orador entusiasma el públic*. DIEC (1995: 733).

a3) Casos que regeixen acusatiu: (sense pronom: V-S)

- (134) a. 2702;0;190,24,3 que 'l rodeja; tot lo d' ell l' interessa, 'l commou, l' **entusiasma** y li fa agafar el llapiç ò'l pinzell per perpetuar (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

c) Casos ambigus: usos preposicionals estructura: S-V

- (135) a. 110;0;94,5,6 Y si axò va glassar la ilusió d' alguns, **va** en cambi **entusiasmar a molts** d'altres que hi sapigueren veure quelcom d' (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)
- b. 3006;0;74,29,4 fins á las deu, los fanals no s' havian encés, lo que **entussiasmá al bon senyor**, pensant que la falta de llum lo (**Dolors Monserdà: Barcelona**)
- c. 3031;0;12,1,3 y negras, combinadas ab notable valentía. Tals pinturas **entusiasman á Mossen Anton** y molt més encara als admirats (**Josep Berga i Boix: la Pinya-Olot**)
- d. 3034;0;50,24,1 domini de las taulas ja manifestat desde sa sortida, **entussiasmaren** de tal modo **als espectadors**, que al final de sa (**Joan Pons i Massaveu: Barcelona**)
- e. 3040;0;145,29,1 etc. etc. Segueix l' orador ab un párrafo brillant que **entussiasma á la reunió** y arrenca forts picaments y exclamacions (**Emili Vilanova: Barcelona**)

d) Distribució dialectal:

Geogràficament, pel que fa a l'acusatiu, tret de Sebastià Juan Arbó (136a-c) i de Salvador Galmés (136d), la resta d'escriptors han nascut a poblacions ubicades en les isoglosses del català central. Tots els casos ambigus (135) pertanyen també al català central:

- (136) a. 229;0;113,28,6 elogis l' havien trasbalsat i ara li abellia tot i tot l' **entusiasma**... Van invitar-lo a anar el poble amb ells, a fer (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

- b. 229;0;218,14,8 pregar una estona llarga. La idea d'anar-hi amb ell **l'entusiasmava**, perquè al fons d'aquell tarannà infantívol, el (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)
- c. 229;0;23,22,8 viatge. Després l'abassegà la idea del triomf i arribà a **entusiasmar-lo**. Es veié retornant al seu poble després d'una (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)
- d. 3077;0;13,12,1 se cap de bandolina ab ses proposicions arriscades qui **entusiasmaven les dues quadrilles** y animaven la dels boyets a (**Salvador Galmés: Sant Llorenç d'es Cardassar**)

Hem localitzat que tant Narcís Oller com Joan Puig i Ferrer empen tant l'acusatiu com el cas ambigu preposicional:

- (137) a. 54;0;56,17,1 del pudor ó una reconvençió ingénua del amor **l'entusiasmavan** fins al deliri, lo feyan estimar de veras, li (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**) [*La papallona*, 1882]
- a'. 110;0;94,5,6 Y si axò va glassar la ilusió d'alguns, **va** en cambi **entusiasmar a molts** d'altres que hi sapigueren veure quelcom d' (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**) [*Rurals y urbanes*, 1916]
- b. 180;3;91,7,6 d'ensomni, que entusiasmà a Vilaret. Més encara **l'entusiasmà** la dona. Poques vegades n'havia vist una altra de més (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**) [*Els tres al·lucinats*, 1926]
- b'. 180;3;91,6,8 de capriciós i decoratiu o de creació d'ensomni, que **entusiasmà a Vilaret**. Més encara l'entusiasmà la dona. Poques (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**) [*Els tres al·lucinats*, 1926]

2) Període 1933-1988

Quant al segon bloc cronològic, les dades documentades queden il·lustrades en els exemples següents:

a) Casos que regeixen acusatiu:

Aportem lemes d'acusatiu amb pronom i estructura S-V (138) i amb la disposició V-S (139), a més d'usos sense pronom i ordre S-V (140):

a1) Casos que regeixen acusatiu: amb pronom i ordre S-V

- (138) a. 1158;0;258,18,1 Eren molt fins. A ella, les joies no **l'havien entusiasmada** mai. Si en comptes d'haver nascut per servir hagués (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)
- b. 206;0;321,7,3 carrerons i pujades que a mi em fan bufar, a ell **l'entusiasmen...** -Sí senyor -digué el senyor Roca, ràpid-. M' (**Josep Pla: Palafrugell**)
- c. 2766;0;52,14,6 llegeix el diari. De sobte descobreix alguna cosa que **l'entusiasma** i ho participa a don Narcís.] Sr. Miserachs. Gràcies (**Maria Aurèlia Capmany: Barcelona**)
- d. 3080;0;146,16,6 l' oncle que li ensenyà a estimar el seu país i que **l'entusiasmà**, ja gran, per en Marcel Proust... L'oncle Joan Antoni (**Montserrat Roig: Barcelona**)
- e. 3253;0;56,4,5 televisió i dormint: hi va veure una pel·lícula que **la va entusiasmar**. Lamentablement, però, començada: un fati jugava al (**Quim Monzó: Barcelona**)

a2) Casos que regeixen acusatiu: amb pronom i ordre V-S

- (139) a. 2138;0;79,1,2 en portuguès i amb el bec et pessiga per menys de res. **L'entusiasma** beure's un gran bocoi de rom o de ginebra. Ocell (**Salvador Espriu: Santa Coloma de Farners**)

a3) Casos que regeixen acusatiu: sense pronom i ordre S-V

- (140) a. 2972;0;163,4,3 ocells per la gran importància de la seva iniciativa, que **entusiasma tota l'assemblea**. I és fàcilment comprensible. Oi que (**Joan Brossa: Barcelona**)
- b. 387;0;14,15,3 la nata per a obtenir aquella desitjada agressivitat que **entusiasmava el públic** i feia rajar xavalla al calaix de la (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

- c. 398;0;319,15,8 organitzà uns vols de duració limitada a preu fix que **entusiasmaren la gent**. Una valenta senyoreta pujà també a la (**Josep Pla: Palafrugell**)
- d. 55;0;432,7,1 que menyspreava fets, institucions, corrents d'idees que **entusiasmaven els altres**. En aquella època jo menyspreava els (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)
- e. 6;0;112,8,1 d' un exèrcit francès compost de 5.000 homes no pot **entusiasmar ningú**, sinó la brivalla que té poques diversions i (**Maria Aurèlia Capmany: Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu:

Il·lustrem exemples amb datiu (141a) i amb SP (141b). En tots dos casos l'ordre és S-V:

- (141) a. 1245;0;68,18,1 M'agrada quan diu Tàrrrega per allò de la guitarra que **li entusiasma**. Però m'agrada més, molt més, quan diu "Mestre (**Maria Mulet i Mulet: valencià**)"²⁸
- b. 378;0;46,13,5 de Senta los produira algun flato. La marjal, que tant **entusiasmava a Toni** i a Senta, està situada, em pense que des de (**Josep Pascual Tirado: Castelló de la Plana**)

c) Distribució dialectal:

Diatòpicament, la gran majoria de lemes que regeixen acusatiu pertanyen al dialecte central (138-140), encara que n'hem localitzat també d'autors mallorquins (Llorenç Villalonga, 142a-b) i de valencians (Martí Domínguez, 142c), mentre que els datius pertanyen a autors valencians (141):

²⁸ Tot i que no hem trobat la procedència geogràfica d'aquesta escriptora a cap manual, optem pel valencià perquè altres dades lingüístiques del corpus de la mateixa obra així ens ho confirmen:

1245;0;13,22,6 fa pam, pam, pam... Pere, Pere... ¡**Pense** si no ho hauré agafat massa fort! ¿Com penseu els **xiquets** de la meua edat? A mi

1245;0;30,31,3 d'explicar; però m'agrada **vore** les seues mans. Ai, quan agafa un llibre **pareix** que el llibre diga "tresor", "tresor"...

1245;0;61,13,5 tots els rifles i les pistoles." "Que els **xiquets** no agafen **mistos**." "Que no vagen a nadar a soles al riu, i mai

1245;0;75,20,6 Es miraven, es miraven, i ningú no gosava dir paraula. M'interessa que ma **agüela me conte estes** coses... També el per qué

1245;0;84,12,4 i que nos **deixe** un llibre de la biblioteca, ¿vols? Jo agafaré el d'insectes. -¿En ta casa teniu geranis? -Don Joan diu

- (142) a. 1160;0;112,31,9 espanyola, és ardent, però la virtut li puja al cap... **L' entusiasma** cridar que és honrada. Com que ja no és una nina... (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)
- b. 2843;0;42,1,2puja al cap, de tant en tant. Vol i no vol, ¿comprends? **L' entusiasma** cridar que és honrada. Com que ja no és cap nina... (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)
- c. 2889;0;61,13,8 compliments, que la que acabava de presenciar **l' havia entusiasmada**. Amb unes mans així, podia obrir clínica en (Martí Domínguez i Barberà: Algemesí)

3.3.5.2. Anàlisi dels resultats

Les nostres dades es reflecteixen en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	2	10
	usos amb pronom: estructura V-S	3	3
	usos sense pronom: estructura S-V	4	6
DA	usos amb pronom: estructura S-V	0	1
	usos preposicionals: estructura S-V		1
A	usos preposicionals estructura S-V	12	
lemes analitzats		108	144

En el primer període, no hem trobat cap lema que regesca datiu, però sí nou entrades d'acusatiu (132-134) i dotze d'ambigus preposicionals (135). Quant al segon bloc cronològic, respecte de l'acusatiu, hem destacat dinou lemes vàlids: tretze amb pronom (138-139) i sis sense (140); i dos lemes datius (141), un amb pronom i l'altre preposicional.

De les dades del verb *entusiasmar* podem extreure un seguit de conclusions. En primer lloc, el règim majoritari ha estat l'acusatiu al llarg de tots els trams cronològics estudiats. A més a més, aquest s'ha consolidat progressivament amb el pas dels anys (ha

augmentat prop d'un cinquanta per cent). En segon lloc, els lemes ambigus, molt més quantiosos en la primera etapa, han desaparegut en l'etapa següent, fruit de la normativització de l'idioma. I, en tercer lloc, el règim datiu ha vist la llum en la segona part de l'estudi; fet aquest que ens podria indicar un inici de canvi de recció (9,52%).

1r període				2n període			
	fa	fr1	fr2		fa	fr1	fr2
ACUSATIU	9	42,86%	8,33%	ACUSATIU	19	90,48%	13,19%
DATIU	0	0,00%	0,00%	DATIU	2	9,52%	1,39%
AMBIGUS	12	57,14%	11,11%	AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

Déiem en la introducció [§ 3.1] que la posició del subjecte podria tenir importància a l'hora de l'assignació de la recció. En aquest cas, els lemes acusatius, majoritàriament, presenten el subjecte davant del verb, tot confirmant l'accepció causativa; així, de les vint-i-vuit entrades acusatives, vint-i-dues presenten l'estructura SVO, mentre sis OVS. El mateix ocorre amb els casos ambigus preposicionals, on el cent per cent respon a l'estructura SVO. On no s'acompleix aquesta premissa és en els casos datius, ja que tots responen també a la disposició tradicional i no la que esperaríem: OVS.

Per finalitzar, caldria assenyalar que tots els casos acusatius-ambigus de la primera etapa pertanyen a escriptors del Principat, excepte un exemple del mallorquí. Seria pertinent afegir també que en el bloc del règim acusatiu, incloem tres lemes del nord-occidental. En el segon període analitzat, sembla que aquest monopoli del dialecte central podria modificar-se lleugerament, ja que dels dinou casos d'acusatiu, un es correspon a un autor valencià i dos a un de mallorquí. El règim datiu s'ubica exclusivament al valencià.

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (1r)		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
AC	usos amb pronom: estructura S-V	1	0	0	1	0	0	2
	usos amb pronom: estructura V-S	3	0	0	0	0	0	3
	usos sense pronom: estructura S-V	1	1	0	2	0	0	4
	TOTAL	5	1	0	3	0	0	9

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (2n)		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
AC	usos amb pronom: estructura S-V	9	0	1	0	0	0	10
	usos amb pronom: estructura V-S	1	2	0	0	0	0	3
	usos sense pronom: estructura S-V	6	0	0	0	0	0	6
	TOTAL	16	2	1	0	0	0	19

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (2n)		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
DA	usos amb pronom: estructura S-V	0	0	1	0	0	0	1
	usos preposicionals: estructura S-V	0	0	1	0	0	0	1
	TOTAL	0	0	2	0	0	0	2

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (1r)		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
A	usos preposicionals estructura S-V	12	0	0	0	0	0	12
	TOTAL	12	0	0	0	0	0	12

3.3.6. Verb *espantar*

3.3.6.1. Descripció dels usos

Pel que fa al verb *espantar*²⁹, les estructures sintàctiques documentades són les següents:

1) Període 1833-1932

En el primer període no hi ha usos amb datiu; en canvi, sí que trobem casos d'acusatiu i d'ambigus.

a) Casos que regeixen acusatiu:

Aportem exemples amb pronom, tant amb l'estructura S-V (143) com amb V-S

(144):

- (143) a. 134;0;138,4,2 del desert per tal d'alliberar-se de la visió, que **l' espanta**. Vulguin o no vulguin, el meu somni, en la seva part més (Joaquim Ruyra: Girona-Barcelona)
- b. 164;0;298,11,4 la terra; un home, en fi, de pit ferm, el qual res no **l' espantava**. Aviat compartien en bona germanor la torrada del (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)
- c. 174;0;190,9,2 mai sants de la seva devoció. L'ur tenacitat gairebé **l' espantava**. En Prat era un "Maquiavel", Cambó un "home retorçat", (Josep Pla: Palafrugell)
- d. 217;0;18,17,5 a les faldilles de la nena, com si aquella alçada **l' espantés**, tancava la colla el caganíu, un poc garrellet. Eren (Ramon Suriñach i Senties: Barcelona)

²⁹ ESPANTAR v. tr. Causar espant (a algú). És un covard: no res l'espanta. L'espantes amb les teves amenaces. M'espanta solament de pensar-hi [...] DIEC (1995: 781).

- e. 2584;0;231,4,6 i pensa tant amb ciris i missals, que el teu posat **l' espantaria** tota? i és massa tendra per passâ aquests mals. La (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- (144) a. 149;0;122,29,2 i s' adormia, de cara a la mar, somniant una quimera. **L' espantava** la cruesa dels problemes concrets, de les coses (**Salvador Espriu: Santa Coloma de Farners**)
- b. 2974;0;47,43,2 dormitori del nin... Quan ell ja hi siga dormint... [(**L' espanta** la idea de que 'l matará Uch; mes de repent li acut la (**Frederic Soler: Barcelona**)
- c. 2982;0;196,11,10 del llibre y fullejantlo ab certa indiferencia, com si **l' espantás** lo volum: "Del edificament del monastir de la Grassa." (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)
- d. 2993;0;85,19,4 -A mi em fa por un gosset, i al camell que hi ha aquí **l' espanten** els mals somnis que li vénen, de nit. -Sort que tots no (**Marià Manent: Barcelona**)
- e. 3013;0;128,20,1 Sant Sepulcre. Aquest sí que treballa de bona fé; no **l' espantan** perills, ni la mateixa mort, y ab lo Sant Cristo á la (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**)

b) Casos ambigus: amb SP i ordre S-V

- (145) a. 179;0;65,16,6 xano xano vam arribar a Olot amb uns trons i llamps que **espantaven als matxos**, i més encara a la dotzena de víctimes que (**Josep Pijoan i Soteras: Barcelona-Lausana**)
- b. 180;1;119,27,7 rabiosa esqueixà els manuscrits. Era una fúria que **espantà a Joan Antoni**. Li vingué la idea que en un moment (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)
- c. 3021;0;24,2,8 á la distancia que se operava, alló no servía sinó pera **espantar als pardals** y, convensut d' aixó, 'l Príncipe, que (**Marià Vayreda: Olot**)

- d. 3291;0;283,22,1 Pot ser que la afirmació terminant que acabem de fer, **espantarà á molts**, que no sabrán despendres las preocupacions (**Valentí Almirall: Barcelona**)
- e. 3302;0;39,29,2 mes estret als dos que te als seus brassos.)] ¡Aixó **espanta á n' els tyrans!** ¡Aixó diu fraternitat! Aixó es practicá (**Rosend Arús i Arderiu: Barcelona**)

c) Distribució dialectal:

En l'àmbit diatòpic, cal ubicar tots els casos d'acusatiu en el català central, tret d'un seguit de lemes que pertanyen: un al nord-occidental (Alexandre Plana) (146a); un altre al tortosí (Sebastià Juan Arbó) (146b), un al mallorquí (Llorenç Villalonga) (146c), i tres al valencià (Carles Salvador) (146d):

- (146) a. 133;0;34,28,1 En Joan digué que no es mouria en tot l' estiu. No l' **espanta** la calor, que estius més roents ha conegut. I a on (**Alexandre Plana: Lleida-Banyuls**)
- b. 229;0;24,33,7 sabia totes les manyes de l' ofici. Era fort i res no l' **espantava**, però, ara les coses havien canviat. La voluntat i el (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)
- c. 233;0;80,2,5 té dret a constituir un estat independent. Això darrer l' **espantava** un poc; ho trobava fort i tenia por de disgustar el (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)
- d. 2630;0;35,18,4 en un raig de la lluna cantant com un rossinyol si no l' **espanta** el volar del mussol. A la lluneta estic esperant l'amor. (**Carles Salvador: València-Benimaclet**)

Respecte al casos ambigus, la tendència es manté, atés que totes les autories s'ubiquen en el català central, tret de Mateu Obrador (mallorquí) (147):

- (147) a. 3286;0;32,4,6 estat es bo per aquell qui 'l pren. El sacerdocí, qu' **espanta á un** que 'l prenga per vet' aquí, y ab un cor afectat de (**Mateu Obrador i Bennàsser: Felanitx-Palma de Mallorca**)

Hi ha un seguit d'autors que empenen indistintament el règim acusatiu com la preposició *a* per introduir el complement animat: Prudenci Bertrana, Josep d'Argullol i Narcís Oller (148-150):

- (148) a. 2947;0;20,30,13 Pons A Ramon, com jo mateix, com tot el servei, no **l' espanten** tant els morts com els vius. Ja m'enten el senyoret (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**) [*El fantasma de Montcorb*, 1933]
- b. 2947;0;41,14,2 lo.)] Comprenc que, de sobte, l' encàrrec d' **espantar al fantasma** us sembli una absurditat. És que teniu (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**) [*El fantasma de Montcorb*, 1933]
- (149) a. 3013;0;128,20,1 Sant Sepulcre. Aquest sí que treballa de bona fé; no **l' espantan** perills, ni la mateixa mort, y ab lo Sant Cristo á la (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**) [*La guerra*, 1877]
- b. 3013;0;204,35,9 de rebòt fá tot estellas lo pont lleva-dís. Çó va acabá d' **espantar als del castell**, y seguint l' exemple d' aquell oficial (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**) [*La guerra*, 1877]
- (150) a. 3048;0;57,4,4 -Vamos, no s' hi negui: vostè se 'n vé ab mi. No **l' espantin** las desavinensas del matrimoni. Jo li prometo que no n' (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**) [*La febre d'or III*, 1892]
- b. 3044;0;190,18,8 als conspiradors. La cara de satisfacció havia de **espantar als contraris** y animar als amichs; però en lo demés de (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**) [*Vilaniu*, 1885]

2) Període 1933-1988

Quant al període que va del 1933 al 1988, observem pocs canvis respecte al període anterior:

a) Casos que regeixen acusatiu:

Localitzem lemes amb pronom amb la disposició canònica en català S-V (151) i també amb la invertida V-S (152), igual com en el període precedent:

- (151) a. 1;0;122,9,7 Cap veu no l' ha d' advertir de perills, cap eco no **l' espantarà**. Ningú, sinó ella, no contemplarà la seva nuesa. Tot (**Salvador Espriu: Santa Coloma de Farners**)
- b. 1158;0;100,21,5 vingueren ganes de plorar. A la seva mare els llamps **l' espantaven** molt i quan sentia el tro es tapava les orelles: "Si (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)
- c. 1287;0;51,15,5 que donava diners si s' hi posava feina. La feina no **l' espantava**. Quan va fer setze anys, el 1933, començà a llevar-se (**Josep Maria Espinàs: Barcelona**)
- d. 2596;0;9,26,9 de llur classe i sovint perdien la connexió amb ella, **l' espantaven**. Els cambós eren massa "revolucionaris" i inspiraven (**Isidre Molas i Batllori: Barcelona**)
- e. 2854;0;43,23,5 acumuli la merda, oi? Vinga, poruc, qualsevol trasbals **l' espanta**. A veure si poso una mica d'ordre. Jeroni: Avui millor (**Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona**)
- (152) a. 17;0;102,17,3 no admetia aquest raonament tan erroni. Però **l' espantava** el caràcter anticlerical i ateu del moviment (**Jaume Vicens i Vives: Girona-Lió**)
- b. 206;0;335,36,4 Si Fargues n' hagués pogut tenir consciència, **l' hauria espantat** la facilitat amb què havia oblidat la seva vida (**Josep Pla: Palafrugell**)
- c. 24;0;35,13,4 Quin fàstic, oi? Però ara em venjaré. Amèlia I no **l' espanta** que el tornin a tancar? Andreu Tant se val. Però no (**Xavier Benguerel: Barcelona**)
- d. 2893;0;34,47,4 veu és apagada per les llàgrimes).] Sí. Ricard. No **l' espanta** més cometre un delicte? Almenys si deixa les coses com (**Josep Maria Millàs-Raurell: Barcelona**)

- e. 3400;0;60,7,3 i ombra, s' hi instal·li a sobre l' embromat! Que **l' espantin** els ennegriments del dia, aquesta nit i l'arrapi una (**Ramir Augé i Montanyà: Organyà-Montserrat**)

b) Casos que regeixen datiu: amb SP i ordre S-V

- (153) a. 1286;0;136,13,1 rosari, que es forma al passeig de l' Albereda i que tant **espanta** i desanima a les belles valencianes. Es membre, soci o (**Enric Soler i Godes: Castelló de la Plana**)
- b. 2651;0;185,17,5 fins al fons del cervell, que **al foraster** estaborneix i **espanta** i a l'indígena exalta, l'Eulàlia agitava els cabells i (**Joan Francesc Mira i Casterà: València**)

c) Distribució dialectal:

Geogràficament, el règim acusatiu és el majoritari en el català central pel que fa a lemes (vint-i-quatre), seguit del mallorquí (quatre) (154a-b) i del rossellonés (dos) (154c), del valencià (dos) (154d) i, finalment, pel nord-occidental (un) (154e):

- (154) a. 208;0;56,17,7 porcs, li sortien uns animals amb cara de capellà que **l' espantaven**. El pare somniava cada nit que l'enterraven viu dins (**Baltasar Porcel: Andratx**)
- b. 27;0;114,21,3 se, perquè tots els pecats tenen remissió. No **l' espantava** l'altra vida. En realitat, acostumada com estava als (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)
- c. 1282;0;66,21,6 pensava en els diners que havia de recollir-ne, i **l' espantava** el tràfec de gent que de costum emplenava el mercat. (**Antoni Cayrol: Sallagosa**)
- d. 2889;0;206,21,4 ha cregut que la veueta era d' un àngel... i això **l' ha espantat**. ¿Direm què és acceptable i ortodox que un canonge s' (**Martí Domínguez i Barberà: Algemesí**)
- e. 2615;0;286,1,4 sofert una ruptura de capil·lars a l' ull dret que **l' espantà**. Com que no sabia fer res més i fregar pisos no li (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

Els dos casos de datiu corresponen a autors valencians (153).

3.3.6.2. Anàlisi dels resultats

En síntesi, la classificació cronològica i sintàctica d'*espantar* queda il·lustrada en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	18	17
	usos amb pronom: estructura V-S	16	16
	usos sense pronom: estructura S-V	0	0
D	usos preposicionals: estructura S-V		2
A	usos preposicionals estructura S-V	14	
lemes analitzats		814	701

En el primer període, hem seleccionat trenta-quatre lemes que regeixen acusatiu (143-144) amb estructura estativa del verb, i catorze més d'ambigus (145). Quant al període que va del 1933 al 1988, el nombre de lemes de CD són gairebé idèntics al del primer període (151-152), mentre que hem localitzat dos exemples de datiu (153).

1r període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	34	70,83%	4,18%
DATIU	0	0,00%	0,00%
AMBIGUS	14	29,17%	1,72%

2n període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	33	94,29%	4,71%
DATIU	2	5,71%	0,29%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

Un cop exposats els quadres informatius del verb *espantar*, advertim que la recció mai no ha estat única, atès que durant el primer període comptabilitzàvem un seguit important de lemes ambigus preposicionals, que en el segon període minvaran, però no s'exhauriran, per la qual cosa, la vacil·lació sempre ha estat present. En segon lloc, observem que l'acusatiu supera de bon tros els altres règims, tot arribant prop del noranta-cinc per cent en l'època compresa entre els anys 1933-1988. Finalment, caldria esmentar que els casos ambigus desapareixen en l'etapa assenyalada anteriorment. Hem de concloure, per tant, que el règim majoritari del verb és l'acusatiu.

Pel que fa a la disposició dels complements en l'oració, com ja hem esmentat en el subapartat 3.1, pensem que poden influir en la interpretació estativa o causativa. No obstant això, en aquest infinitiu, no ha afectat massa en els casos acusatius d'ambdues èpoques, atés el nombre similar de lemes assenyalats, ja que en trobem a parts iguals amb l'estructura tradicional (SVO) i amb el subjecte posposat (OVS). Tots els casos ambigu-datius preposicionals també responen a l'estructura SVO com era previsible.

Dialectalment, observem com l'acusatiu es dona en literats de tot el domini lingüístic, tot i que amb una clara preferència pel dialecte central, encara que en la segona etapa, sembla que la variació és un poc major:

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL	CENT	BAL	VAL	TOR	NORD	ROS	TOTAL
ACUSATIU (1r PERÍODE)	28	1	3	1	1	0	34
ACUSATIU (2r PERÍODE)	24	4	2	0	1	2	33

Quant als lemes ambigus de la primera etapa, tret d'un cas d'un autor mallorquí, la resta pertanyen a escriptors del dialecte central. Tanmateix, en la segona etapa, els dos casos datius preposicionals són d'autoria valenciana:

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL	CENT	BAL	VAL	TOR	NORD	ROS	TOTAL
AMBIGU (1r PERÍODE)	13	1	0	0	0	0	14

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL	CENT	BAL	VAL	TOR	NORD	ROS	TOTAL
DATIU (2r PERÍODE)	0	0	2	0	0	0	2

Amb aquestes dades, pensem que el règim del verb és l'acusatiu, encara que la vacil·lació s'ha mantingut perenne.

3.3.7. Verb *esperar*

3.3.7.1. Descripció dels usos

Pel que fa al verb *esperar*³⁰, crida l'atenció l'elevat nombre de vacil·lacions que s'observen en els dos períodes estudiats.

1) Període 1833-1932

En el primer període, hem trobat els usos sintàctics següents:

a) Casos que regeixen acusatiu:

Oferim exemples amb pronom S-V (155) i amb la disposició inversa V-S (156):

- (155) a. 146;0;126,24,4 i galletots feréstecs, ignorant l' afrós destí que **l' esperava**, estomacada pels sotracos i violències, esvaïda altre (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)
- b. 168;2;91,31,12 vides i estalviareu al senyor baró el cop terrible que **l' esperava** en arribar. I tan bones paraules li va saber dir la (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**)
- c. 186;0;239,5,3 una amiga, ja oblidada. Pobra Fe!... Quants desenganys **l' esperaven**, quants desastres, si no canviava! Ara, ell, ja n' (**Joan Oller i Rabassa: Barcelona**)
- d. 218;0;152,2,5 guanyi qui vulgui! El gibrell Però altres peripècies **l' esperen**. Ara, l'Homenot buida el sac de caragols al gibrell. Si (**Lola Anglada: Barcelona-Tiana**)

³⁰ ESPERAR *v. tr.* Algú, creure que s'ha de realitzar (allò que desitja, que tem), tenir esperança d'aconseguir (alguna cosa). *Ell espera que tu li escriuràs. Esperar una recompensa. Jo espero d'ell una satisfacció [...]* DIEC (1995: 787).

- e. 2454;0;64,13,5 ara veu la vella com s' acluca al món. Quí sab què **l' espera**, si la lladradiça de tots els dimonis, o aquell lloc serè (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- (156) a. 145;0;27,6,3 tombant de la posta cap a les ombroses fondalades on **l' esperen** les tenebres de la nit i el repòs eternal. Així, ai (**Pere Corominas: Barcelona-Buenos Aires**)
- b. 165;0;69,24,6 mai d' aquest somni artístic i religiós i com si no **l' esperés** l'esdevenidor que nosaltres li comencem a descobrir en (**Francesc Pujols: Barcelona-Martorell**)
- c. 187;0;225,8,1 contemplar la potent fondària i el blau cel estelat: **l' esperava** una nit interminable, sense pensament i sense somnis, (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)
- d. 3002;0;288,15,9 y sorpresas traidoras; com qui està refiat de que **l' espera** la pau d'una agradable companyia. Sota del cel rohent, (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)

b) Casos que regeixen datiu:

També com en el cas de l'acusatiu, hem localitzat exemples amb pronom i ordre S-V (157) i V-S (158)

- (157) a. 115;0;47,16,9 séus plans, i, segons ell deia, el bon pervindre que **li esperava**, optà per l'ofici de paleta. El nét, si bé de bordegàs (**Dolors Monserdà: Barcelona**)
- b. 142;0;115,15,3 havia passat En Sànchez com una mena de noi mimat, què **li esperava** entre els waterpolistes? Se'n veié de totes. El primer (**Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile**)
- c. 2974;0;92,33,6 virtuts; per l' altre dols, inquietuts y l' afront que **li esperava**. Aixís, d' ardent febre presa, lo trist anava y venia (**Frederic Soler: Barcelona**)
- d. 3010;0;212,18,1 anaba á eixir. En Cárlos que, convensut de la sort que **li esperaba**, s' havia sumerjit en una indiferencia absoluta, aixecá (**Josep Feliu i Codina: Barcelona**)

- e. 3013;0;26,39,6 que portava á la butxaca. Altre disgust y desengany **li esperava**; empero consol hi haguè, encara que mès tart, y bon (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**)
- f. 3188;0;238,14,3 passat anys y pera res servís ¿quin esdevenidor **l' hi esperaba**? Esser un perdulari, un mort de fam, un pobre á la (**Gaietà Vidal i de Valenciano: Vilafranca del Penedés**)

El darrer exemple assenyalat (157f) pot ser un cas d'ocultació del clíctic *li*; per aquest motiu el classifiquem en l'apartat dels datius.

b2) Casos que regeixen datiu: amb pronom: V-S

- (158) a. 3156;0;33,58,3 cosínsel, mas que no siga de gran considerasió! No **li espera** mal castic... ¡y no haurá dispensasió...! Pobréts pero (**valencià**)

c) Casos ambigus: amb SP i ordre V-S

- (159) a. 148;2;194,13,1 xicotes, i, a més, un indicati del grotesc esdevenidor que **espera a tota aquella joventut** planxada i mudadeta! ¡Quina (**Raimon Casellas: Barcelona-Sant Joan de les Abadesses**)
- b. 164;0;11,20,7 el puny, des d' on es descobria mig món, tot això dèiem, **esperava a Innocenci** com si exclusivament existís per a fer-lo (**Prudenci Bertrana: Torredra-Barcelona**)
- c. 2982;0;183,10,9 dels perills, que no serán pochs los mals de cap que **esperan al rey Fernando**, ab la gent que'l rodeja... Val mes, per (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)
- d. 2985;0;274,24,1 que tant suspiraban. Pero entengas que la mateixa sort **esperaba á tots** los seculars, sospitosos de realistas, pues aixó (**Un centinella del any vuit**)
- e. 49;0;211,1,5 parlant de les antigues glòries carlines i del triomf que **espera als fidels** a la tradició, amb el canonge Grau que somriu (**Miquel Llor: Barcelona**)

d) Distribució dialectal:

Des d'una perspectiva de l'origen geogràfic de l'autor, quant a l'acusatiu, tot i que el major nombre de casos es localitzen en el català central (155-156), la diversitat topològica s'amplia a autors mallorquins (Miquel Forteza) (160a), valencians (Francesc Fayos) (160b), del subdialecte tortosí (Sebastià Juan, dos lemes) (160c), i del nord-occidental (Joan Santamaria) (160d):

- (160) a. 40;0;140,10,4 ni gaire aproximadament, les hores de marxa que **l' esperen**. No cal dir que les cartes geogràfiques, per bellament (**Miquel Forteza i Pinya: Palma de Mallorca**)
- b. 3037;0;40,16,2 y seguintlo y aguantantlo caigué en la negra gola hont **l' esperava** la mort... ¡Pobre infant! ¡Pobre ángel! La mora d' (**Francesc Fayos Antony: València-Barcelona**)
- c. 229;0;177,19,1 de restar desenfeinat, de por d' aquella angoixa que **l' esperava** allí mateix... Allargava les feines per si ell es (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)
- d. 182;0;95,30,1 de la riba com immenses flamarades petrificades? Què **l' espera** part d'allà d'aquests congostos roquissos imponents i (**Joan Santamaria: Lleida-Barcelona**)

Dialectalment, la major part del datiu s'ubica en el català central (vint-i-set lemes) (157-158) i la resta correspon al mallorquí i al valencià:

- (161) a. 3043;0;182,7,3 a acompanyarla á aguantar amb dignitat el suplici que **li esperava**. Dret davant l'altar de la capella, manyuclantse la (**Joan Rosselló i Crespí: Alaró-Palma de Mallorca**)
- b. 3156;0;33,58,3 cosínsel, mas que no siga de gran consideració! No **li espera** mal castic... ¡y no habrá dispensación...! Pobréts pero (**valencià**) [*Un pillo y els chics educats en la casa de benifisensia*, 1846]³¹

³¹ Com que no consta l'autoria en la base de dades del CTILC, hem cercat altres lemes del mateix autor/a per esbrinar-ne la procedència geogràfica. A partir d'aquesta informació, pensem que pertany al dialecte valencià apitxat (només amb el títol de l'obra ja ens havíem fet una idea inicial, que ha estat perfectament corroborada):

3156;0;22,9,4 de mosques mes *chiquét* que un cañamó, que ya mosques agafaba, em diguí: pues yo que só molt mes *creixcút* que éll,
(continua pàgina següent)

Els ambigus també segueixen la tònica i pertanyen a escriptors del català central, tret d'un lema que l'ubiquem en el nord-occidental:

- (162) a. 2955;0;13,28,8 i a mi salvar- me, parla 'm; si saps d' algun mal fat que **espera al regne**, i amb un avís a temps l'en pots fer lliure, (**Magí Morera Galícia: Lleida**)

A més, detectem bastants autors que solen emprar alhora ambdues reccions: Dolors Monserdà (163), Josep M. Folch (164), Josep d'Argullol (165) i Josep Pous i Pagès (166):

- (163) a. 3006;0;157,13,2 sentiment. Donya Teresa pressentía de sobras la fí que **li esperava**, pero no 'n feya esment á la seua filla; massa que sos (**Dolors Monserdà: Barcelona**) [*La Montserrat*, 1893]

- b. 3006;0;216,5,6 las disposicions que, tal volta presentint lo fí que **l' esperava**, li encomaná 'l seu fill, vaig dirli ¡Deu me 'n (**Dolors Monserdà: Barcelona**) [*La Montserrat*, 1893]

- (164) a. 3001;0;116,4,5 s' havia salvat, no eren pas grans alegries lo que **li esperava** a n'en Massagràn a dalt del arbre, y això es lo que, si (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**) [*Aventures extraordinaries den Massagràn*, 1910]

- b. 168;2;91,31,12 vides i estalviareu al senyor baró el cop terrible que **l' esperava** en arribar. I tan bones paraules li va saber dir la (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**) [*Les aventures d'en Boi Delit o el braçalet de Marciana*, 1927]

3156;0;54,17,3 que á tú et robaren? Pillo. ¡Oh! nó. Salvador. Y no estrañaré qu'et ròben, pues **he oïit**, hiá consesió, de que aquell

3156;0;54,4,2 em pren, al **vóret** encara tan plé de satisfacció, y esperant gracies y premis per una villa-na acsió, que et fá ante

3156;0;68,21,2 mes se presia de tord. Quien mal anda, mal acaba: no **espere atra** sòrt millór. Pera mí son evidènsies les **tehües**

3156;0;69,63,4 á la **Vèrche** María, y per sa gran mediasió alcansár de Deu **espere** de mes culpes el perdó. La llibertad em fá pòr; lo primé

- (165) a. 3001;0;116,4,5 s' havia salvat, no eren pas grans alegries lo que **li esperava** a n'en Massagràn a dalt del arbre, y això es lo que, si (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**) [*Aventures extraordinaries den Massagràn, 1910*]
- b. 168;2;91,31,12 vides i estalviareu al senyor baró el cop terrible que **l' esperava** en arribar. I tan bones paraules li va saber dir la (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**) [*Les aventures d'en Boi Delit o el braçalet de Marciana, 1927*]
- (166) a. 3041;0;54,4,8 sabien bé prou qui era en Martí Canela i lo que **li esperava** a l'atreuit que provés de contradir-lo. Però tot-hom se (**Josep Pous i Pagès: Figueres-Barcelona**) [*Empordaneses, 1905*]
- b. 3041;0;94,6,9 tirà endavant, sense imaginar-se lo que més enllà **l' esperava**. Quina resistència podien oposar quatre pagesos (**Josep Pous i Pagès: Figueres-Barcelona**) [*Empordaneses, 1905*]

També hi ha dos autors que empen el règim datiu i la preposició per introduir el complement animat: (167-168):

- (167) a. 2982;0;247,29,9 l' origen de sas penas y aquí comensá 'l martiri que **li esperava**. -Y com vá ser? Pót ser aquell jove agraviat... -Així (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**) [*La orfaneta de Menargues ó Catalunya agonisant, 1862*]
- b. 2982;0;183,10,9 dels perills, que no serán pochs los mals de cap que **esperan al rey Fernando**, ab la gent que'l rodeja... Val mes, per (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**) [*La orfaneta de Menargues ó Catalunya agonisant, 1862*]
- (168) a. 49;0;82,13,8 el vel. Ara Teresa comprèn ben clar quin esdevenidor **li espera** com a recompensa pel seu sacrifici. Sent una profunda (**Miquel Llor: Barcelona**) [*Laura a la ciutat dels sants, 1931*]

- b. 49;0;211,1,5 parlant de les antigues glòries carlines i del triomf que **espera als fidels** a la tradició, amb el canonge Grau que somriu (**Miquel Llor: Barcelona**) [*Laura a la ciutat dels sants*,1931]

Finalment, també tenim dos autors que empen l'acusatiu i el complement preposicional per introduir el complement animat: (169-170):

- (169) a. 148;1;123,15,4 hagi espirat, i somriu davant la felicitat amorosa que **l'espera?** ¿És inconsciència, aquell somriure? És perversitat? No (**Raimon Casellas: Barcelona-Sant Joan de les Abadesses**) [*Etapas estètiques, I*, 1916]
- b. 148;2;194,13,1 xicotetes, i, a més, un indicati del grotesc esdevenidor que **espera a tota aquella joventut** planxada i mudadeta! ¡Quina (**Raimon Casellas: Barcelona-Sant Joan de les Abadesses**) [*Etapas estètiques, I*, 1916]
- (170) a. 30;0;20,15,3 pensem més, filla! Ell rai! És al cel. Qui sap el que **l'esperava** en aqueix món! Júlia. Va ser molt lluït el seu (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**) [*Les ales d'Ernestina*, 1921]
- b. 164;0;11,20,7 el puny, des d' on es descobria mig món, tot això dèiem, **esperava a Innocenci** com si exclusivament existís per a fer-lo (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**) [*L'hereu*, 1931]

2) Període 1933-1988

En aquest segon període, continua la tendència vacil·lant amb exemples diversos com:

a) Casos que regeixen acusatiu:

Hem trobat exemples d'acusatiu amb pronom i disposició S-V (171), a més d'ordre V-S (172):

- (171) a. 1;0;86,9,7 gaire, perquè endevina el llarg i complex futur que **l' espera**. Sí, la vida pròpia és certament un rierol, però sovint (**Salvador Espriu: Santa Coloma de Farners**)
- b. 2964;0;23,20,8 folla pruija de caminar i que quelcom de desconegut **l' esperava**. Des del pont li semblà entreveure-la. Reculà i agafant (**Agustí Bartra: Barcelona**)
- c. 3249;0;21,27,4 batalla. Sospira, desencoratjada davant la feina que **l' espera**:] Antonietta [Parlant sola.] De mare només n'hi ha una... (**Carme Serrallonga: Barcelona**)
- d. 3361;0;510,8,4 que ell encara en el món et pot dar fama; llarga vida **l' espera** i crit de seny, si prematura no es consum sa flama." Així (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- e. 387;0;203,8,11 preguntant-li que la sostregui a les profanacions que **l' esperen** en poder dels intrusos. Però, abans, besa el llaç (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

a) Casos que regeixen acusatiu: (amb pronom: V-S)

- (172) a. 206;0;607,15,3 aparentment tancat, de la cabina. En tornar del camp, **l' esperava** una desagradable sorpresa. La llengua és pobra per a (**Josep Pla: Palafrugell**)
- b. 383;0;28,7,3 a Barcelona i el temps era tan curt! Perquè a París **l' esperaven** molts caps per lligar. Hi feia falta, falta... Els (**Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile**)
- c. 434;0;142,33,1 d' ull al minyó i afegí:- Si no es porta bé ja sap que **l' espera** una Companyia Disciplinària. El vell va fer una creu una (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)
- d. 62;0;169,37,6 no el que trobava cada dia quan es ficava al llit, on **l' esperava** la penosa tasca de debanar els inútils pensaments de (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu:

Hem localitzat exemples de datiu amb pronom i ordre S-V (173) i ordre V-S

(174):

- (173) a. 2837;0;48,5,4 poc temps que estava tan trista! Una no sap mai què **li espera**. Peer [(donant un cop de fuet al porc que se l'emporta)]: (**Ventura Gassol: la Selva del Camp**)
- b. 2861;0;48,8,7 oberts de França i del món. Ningú no ignora el que **li espera**. La notícia ha corregut com un reguer de pólvora. -Camps (**Manuel Valldeperes i Jaquetot: Barcelona-Santo Domingo**)
- c. 2916;0;314,16,3 de jove. Em reca de veure 'l així i pensar la fi que **li espera**. [(A Amós.)] Si et sumes a nosaltres, ben cert que les (**Joan Brossa: Barcelona**)
- d. 3217;0;58,29,8 li passava és que havia agafat por. Por del futur que **li esperava** si a causa de la crisi la perruqueria on havia (**Xavier Benguerel: Barcelona**)
- e. 393;0;69,27,8 infant, si la seva mare el deixava... ¿quina vida **li esperava**, quin desprestigi la rodejaria sempre més?... Ell no la (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)
- (174) a. 2860;0;49,6,4 o de saber que tornarà a marxar. En aquest llit sempre **li espera** alguna cosa de quan era infant. Abans d'adormir-se (**Xavier Benguerel: Barcelona**)
- b. 2897;0;64,20,1 estigui serè, digui- li de part meva que el dilluns **li espera** una sorpresa. Anna. Així no el puc dur a casa. Andreu. L' (**Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona**)

c) Distribució dialectal:

Des d'un punt de vista diatòpic és molt destacable l'augment considerable d'autors del català no central en el règim acusatiu d'aquest segon tram cronològic: rossellonesos (Edmund Brazès i Antoni Cayrol) (175a), mallorquins (Gabriel Janer, M. Antònia Oliver i Valentí Puig) (175b), valencians (Joan Francesc Mira i Josep Lluís Seguí) (175c), nord-occidentals (Joan Margarit i Manuel de Pedrolo) (175d), i tortosins (Sebastià Juan Arbó) (175e)³²:

- (175) a. 1282;0;85,38,8 to de glòria, va respondre: -Qui té nou porcs en sal, **l' espera** un bon carnaval.- Tot dient aqueixes paraules el pobre va (**Antoni Cayrol: Sallagosa**)
- b. 1217;0;28,10,5 que la rosegaven, només de pensar en la penitència que **l' esperava** aquella nit. L'hi havien fet tan gros, que havia (**Gabriel Janer Manila: Algaida**)
- c. 1242;0;217,12,8 corral i la pastura, que ja no pensa ni en la fi que **l' espera**, sacsejat incessantment, arrenca-des i frenades, bots i (**Joan Francesc Mira i Casterà: València**)
- d. 3235;0;19,4,3 El cos cau al demà com un ocell a dins d' un pou. No **l' espera** cap mena de presència enllà del temps de terra humida i (**Joan Margarit: Sanaüja**)
- e. 2;0;17,4,9 aleshores a Santa Maria; li semblava com si aquí **l' esperés** la promesa de no sabia quines profundes alegries. (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

Per contra, en aquesta segona etapa, el català central aporta majoritàriament els casos que regeixen datiu, igual com ocorria en el primer període, tot i que detectem autors valencians (Enric Soler, Rodolf Sirera o Isabel-Clara Simó) (176a-c), dos nord-occidentals (Teresa Pàmies, Jesús Moncada) (176d-e) i un del rossellonés (Antoni Cayrol) (176f):

- (176) a. 1286;0;181,11,1 marxava a casa tot marejat pensant en el tràngol que **li esperava** i en el munt d'incomoditats i de disgusts que li (**Enric Soler i Godes: Castelló de la Plana**)
- b. 2863;0;96,10,10 d' ell, perquè, si és mortal, la pitjor de les morts **li espera**, i si és immortal, el seu destí és ple de boires (**Rodolf Sirera: València**)
- c. 3203;0;187,8,7 cosa així li la fan a sa mare. I pensà la misèria que **li esperava**, perquè la senyora Dolors era molt d'obres de caritat, (**Isabel-Clara Simó: Alcoi**)
- d. 1244;0;125,27,4 però... però si no respecta les lleis, ja sap el que **li espera**. Com a cada país. ¿És que a Rússia poden actuar contra (**Teresa Pàmies: Balaguer**)

³² N'aportem només una mostra. Hom pot consultar el llistat complet en l'apèndix.

- e. 3289;0;305,27,1 d' entrar a despertar- la, la Carmela ja sabia que **li esperava** el paper d'espectadora d'una filípica contra l'empresa (**Jesús Moncada: Mequinensa**)
- f. 1282;0;18,7,10 sol al demet d' una gentada que, sense conèixer- lo, **li esperaven** la mort. Mentre ell s'incorporava, pensant i (**Antoni Cayrol: Sallagosa**)

El lema següent, el pronom *l'hi* sembla ser també un cas de datiu:

- (177) a. 3289;0;129,16,3 el sopar amb una copa de rom, sense sospitar el que **l' hi esperava**. A penes va seure, els clients de la taula veïna (**Jesús Moncada: Mequinensa**)

Quant als autors que comparteixen ambdues reccions (da-ac) serien: Antoni Cayrol i Xavier Benguerel (178-179):

- (178) a. 1282;0;18,7,10 sol al demet d' una gentada que, sense conèixer- lo, **li esperaven** la mort. Mentre ell s'incorporava, pensant i (**Antoni Cayrol: Sallagosa**) [*Contalles de Cerdanya*, 1961]
- b. 1282;0;85,38,8 to de glòria, va respondre: -Qui té nou porcs en sal, **l' espera** un bon carnaval.- Tot dient aqueixes paraules el pobre va (**Antoni Cayrol: Sallagosa**) [*Contalles de Cerdanya*, 1961]
- (179) a. 62;0;101,38,5 és implacable. "Si ell ja pogués preveure el que **li espera** i jutjar el meu acte, estic segura que l'aprovaria. ¿Qui (**Xavier Benguerel: Barcelona**) [*El testament*, 1955]
- b. 62;0;169,37,6 no el que trobava cada dia quan es ficava al llit, on **l' esperava** la penosa tasca de debanar els inútils pensaments de (**Xavier Benguerel: Barcelona**) [*El testament*, 1955]

3.3.7.2. Anàlisi dels resultats

Les nostres dades es plasmen al quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	28	18
	usos amb pronom: estructura V-S	7	11
DA	usos amb pronom: estructura S-V	28	14
	usos amb pronom: estructura V-S	1	4
A	usos preposicionals estructura V-S	6	
lemes analitzats		6.404	8.558

Un cop fet el buidatge dels lemes no vàlids, durant els anys 1833-1932, hem detectat la presència de trenta-cinc exemples que regeixen acusatiu (155-156), vint-i-nou de datiu (157-158) i sis d'ambigus (159) al llarg del primer tram cronològic. En el període posterior, han disminuït els casos que regeixen acusatiu (171-172), ja que n'hem comptabilitzat vint-i-nou. El mateix ocorre amb els datius, que s'han reduït a divuit (173-174).

Potser el verb *esperar* trenque la tendència observada en els infinitius descrits fins ara en aquest apartat per incorporar un nombre bastant elevat de lemes datius amb estructura estativa. Així observem com aquest règim manté una mitjana d'un quaranta per cent al llarg dels dos períodes estudiats, enfront del cinquanta per cent de casos de l'acusatiu, règim que incrementa el seu percentatge segons passen els anys.

1r període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	35	50,00%	0,55%
DATIU	29	41,43%	0,45%
AMBIGUS	6	8,57%	0,09%

2n període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	29	61,70%	0,34%
DATIU	18	38,30%	0,21%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

Pel que fa a l'ordre dels constituents en l'oració, tant el règim acusatiu com el datiu segueixen l'estructura tradicional de l'idioma SVO, mentre que els casos ambigus de la primera etapa es desvien de l'ús habitual detectat en aquest subapartat i posposen el subjecte al verb.

Dialectalment, en cada ítem analitzat el dialecte més emprat és el central. No obstant això, observem com en el segon tram cronològic estudiat s'incrementa l'ús de tots els règims a la resta de parlars de l'idioma. Hom pot comprovar-ho en el quadre següent:

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL		CENT	BAL	VAL	TOR	NORD	ROS	TOTAL
ACUSATIU	1r	30	1	1	2	1	0	35
	2n	17	3	2	2	3	2	29
DATIU	1r	27	1	1	0	0	0	29
	2n	11	0	3	0	3	1	18
AMBIGUS	1r	5	0	0	0	1	0	6

3.3.8. Verb *molestar*

3.3.8.1. Descripció dels usos

Un cop analitzat el verb *molestar*³³, hem obtingut els següents resultats:

1) Període 1833-1932

En el primer període no hem documentat usos amb datiu; en canvi, trobem casos d'acusatiu i d'ambigus:

a) Casos que regeixen acusatiu:

N'aportem tant amb pronom i ordre S-V (180) i V-S (181), com sense pronom i amb la disposició S-V (182):

- (180) a. 169;0;90,5,1 és rejuvenida: el pensament és més viu i el reuma no **la molesta** de bon tros tant. No té res a dir del fill i de la nora: (**Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona**)
- b. 186;0;46,6,4 que algú pogués saber que ella vivia del comerç no **la molestaria** més, com un càrrec de consciència; ara sí, que els (**Joan Oller i Rabassa: Barcelona**)
- c. 2873;0;29,9,4 I per això habíen de molestar-me? Senyor Josep I això **el molesta**? Senyor Pere No veig... Cu-anito Per això habíen de (**Santiago Rusiñol: Barcelona-Aranjuez**)
- d. 3011;0;83,38,6 que sentia en lo cor de ella. Lo vent que tal vegada **la molestava**, no arribava á refrescarli lo front den Ferrant del (**Martí Genís i Aguilar: Vic**)

³³ MOLESTAR v. tr. Donar, causar, molèstia (a algú). *Si reposa, no el vull molestar: ja tornaré més tard. Aquell soroll molesta. Aquest mal em molesta molt. Els colls alts em molesten [...]* DIEC (1995: 1234).

- e. 3044;0;117,16,1 curtas. L' embafagament d' aquella noya comensava á **molestar lo** de debó. Però de sobte 's sentí aquella nota (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

a2) Casos que regeixen acusatiu: amb pronom i ordre V-S

- (181) a. 113;0;66,25,5 coses haurien esdevingut altrament. Eixit del perill **el molestà** només una gana formidable. Ben aviat les carns se li (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)
- b. 114;0;101,10,7 amunt. En Melrosada les ha vistes un moment, i **l' ha molestat** la pudor de la benzina. En Melrosada decideix anar a (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- c. 115;0;182,11,4 que el séu marit sentía per ella, tal vegada **l' hauría molestada** l'afecte que aquèst portava al séu parent; però, més (**Dolors Monserdà: Barcelona**)
- d. 3024;0;48,3,1 de tanta granja y finesas de gaspatxo y de begudas, y '**l molestava** además no tenir logro de pagar ni una trista copeta (**Emili Vilanova: Barcelona**)
- e. 3030;0;38,19,3 li ab ansietat, á fi d' atraurem sa simpatia: -¿No la **molesta** pas l' aire? -A mí? No senyor... -Com á vegadas un petit (**Joan Pons i Massaveu: Barcelona**)

a3) Casos que regeixen acusatiu: sense pronom i ordre S-V

- (182) a. 114;0;60,17,3 i, com que tenia molt poc tacte, digué algunes coses que **molestaren el seu cunyat**. Aquest proferí alguna paraula dura, i, (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- b. 174;0;159,13,3 és una República de trabajadores . Sembla que això **molesta molta gent**. Hom cerca una fórmula. És aquesta: (**Josep Pla: Palafrugell**)
- c. 39;1;28,32,1 de la família. Rosa estava radiant, la seva conversa "**molestava**" **Frederic**, i ella afegí sense immutar-se: -Ai, que (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

c) Casos ambigus:

Documentem exemples d'ambigus amb SP i ordre S-V (183a) i V-S (183b):

- (183) a. 3029;0;139,25,6 per un desnivell: davalla sempre. Una de les coses que **molesta** més **an aquests sers desgraciats** són les nits d'hivern: (**Juli Vallmitjana: Barcelona**)
- b. 179;0;79,21,6 estètiques d' En Maragall poden figurar-se el que devia **molestar al poeta** la llibertat de publicar la seva carta i la (**Josep Pijoan i Soterias: Barcelona-Lausana**)

d) Distribució dialectal:

Tots els autors assenyalats anteriorment, han nascut en poblacions del domini central. Per acabar aquest primer estadi, caldria esmentar que Juli Vallmitjana empra l'acusatiu i alhora introdueix el complement animat amb la preposició *a* (184):

- (184) a. 3029;0;138,2,6 molt bé, no 's propassava en res, i l'única cosa que **'l molestava** era quan el carregaven amb algun mundo o farcell gros. (**Juli Vallmitjana: Barcelona**) [*Sota Montjuic*, 1908]
- b. 3029;0;44,14,1 i plena de munts d' escombreries, qual fortor **hauria molestat** molt **a qualsevulga persona mig decent**; més ells hi (**Juli Vallmitjana: Barcelona**) [*Sota Montjuic*, 1908]

2) Període 1933-1988

En aquest segon període, ja s'observen usos vacil·lants entre acusatiu i datiu.

a) Casos que regeixen acusatiu:

N'ofereixo amb pronom i ordre S-V (185), amb pronom i disposició V-S (186) i amb SN i ordre S-V (187)

- (185) a. 1158;0;137,28,1 que més s'adeia amb el seu tarannà era la Lliga, però **el molestava**, de tant haver-ne sentit a parlar durant anys al seu (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)
- b. 1326;0;104,8,8 em va somriure: -Espero que la meua presència no **el molesti** -va dir dolçament. -Efectivament, em molesta. ¿Qui li ha (**Maria Aurèlia Capmany: Barcelona**)

- c. 206;0;818,36,2 a mesura que la conversa s' anà produint. No. El que **el molestava** no era la qüestió personal de la meua insistència. Era (**Josep Pla: Palafrugell**)
- d. 243;0;253,21,8 per exemple, els monjos li van dir que si algun arbre **el molestava** el treurien, el farien tallar. "No tal·leu res -va dir (**Joan Alavedra: Barcelona**)
- e. 2860;0;113,1,8 que ets aquí. Em semblà que aquestes paraules meves **la molestaven**. -Fins ara no em recordo que avui et deus haver (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

a2) Casos que regeixen acusatiu: amb pronom i ordre V-S

- (186) a. 3380;0;97,26,7 torna a desvariejar. Manu. [(Abaixant la veu.)] Potser **la molesta** sentir-nos parlar tan a la vora. Lali Ca! Ni se n'adona. (**Carles Soldevila: Barcelona**)
- b. 383;0;39,10,3 aconseguen, no era pas de la manera que es pensaven. **El molestava** profundament aquella insistència en les penalitats de (**Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile**)
- c. 435;0;179,23,4 així plorar és confortable. Però... sé tan bé que **el molesten** les llàgrimes. Després, a casa, hi ha el nen; un altre (**Joan Sales: Barcelona**)
- d. 437;0;49,37,3 Parat, mirava la barca. Aquella barca el molestava. **El molestava** sobretot la gran quantitat de barrets de copa dels (**Jordi Sarsanedas: Barcelona**)
- e. 623;0;396,9,8 n' anessin a passejar per la Rambla. El doctor Dualde, **el molestava** la farsa i l'actitud pocasolta dels qui creien que (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

a3) Casos que regeixen acusatiu: sense pronom i ordre S-V

- (187) a. 1327;0;186,19,8 podrida -i utilitzo aquesta paraula perquè és la que **molesta més la gent**. Cal aplicar-hi després l'atenció consegüent (**Josep Pla: Palafrugell**)
- b. 18;0;16,31,3 sobre els nostres caps. I aquest estúpido deport, que **molesta els pardals** i malmet la fruita, feia riure la dona amb (**Joan Oliver: Sabadell**)

- c. 387;0;88,35,7 ni per productiva. Altrament les ganes de distingir- se **molestaren** ben aviat **els seus companys**. Ells, més coneixedors (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu:

D'aquest règim, hem trobat exemples amb pronom i ordre S-V (188), amb ordre V-S (189), i usos amb el SN i ambdues disposicions S-V (190) i V-S (191):

- (188) a. 3007;0;46,18,5 Doncs jo m' ho deixo fer. Eulàlia [(ingènua)]: No **li molesta**? Josep: No, no. De cap manera. Ho pot provar. Eulàlia: (**Josep Maria Carandell: Barcelona**)
- b. 3244;0;57,20,8 i em va convidar a fumar. -M' estimo més la pipa... No **li molesta**, oi? Va fer que no amb el cap i, amb gestos senyorívols, (**Jaume Fuster: Barcelona**)

b2) Casos que regeixen datiu: amb pronom i ordre V-S

- (189) a. 1242;0;84,17,3 de tots els colors, "que ací estem ja molt malament", **li molestava** la mà de la mare passant pels seus cabells, "tu ja t' (**Joan Francesc Mira i Casterà: València**)

b3) Casos que regeixen datiu: sense pronom i ordre S-V

- (190) a. 3253;0;106,21,5 que és digne d' agrair que ell no senti aquesta pudor que **molesta a tothom**. Fa feines a casa: cus ulls de vidre a nines de (**Quim Monzó: Barcelona**)
- b. 3314;0;4,62,3 fer perquè al nen no li entrin temptacions. [(Rialles que **molesten a Albert**.)] Adolf. Es veu que la senyora baronesa és (**Alfons Roure: Barcelona**)
- c. 387;0;220,10,4 tot preguntant: on és la difunta? La franquesa **molesta a Aspriu**. No pot retenir una exclamació d'enuig. Però, (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

b4) Casos que regeixen datiu: sense pronom i ordre V-S

- (191) a. 3068;0;30,26,1 -Sóc una noia! -s' afanyà a aclarir la Sara, **a qui molestava** molt que la confonguessin amb un xicot tot plegat (**Mercè Canela Garayoa: Sant Guim de Freixenet**)

c) Distribució dialectal:

Quant a la distribució geogràfica dels autors, en el cas de l'acusatiu, continua el català central (185-187) com a màxim exponent de la mà de Mercè Rodoreda, Josep Pla, Carme Serrallonga, Josep Roig, Joan Brossa, Carles Soldevila, etc. i s'incorpora el mallorquí (192) amb sis lemes d'autors com: Carme Riera, Gabriel Janer, Jaume Vidal, Llorenç Villalonga i Josep Melià:

- (192) a. 11;0;84,23,7 se nerviós, amenaçant. Jo seguia es joc, em divertia. **El molestava** que una presència estranya s'esmunyís, mitjançant unes (**Carme Riera: Palma de Mallorca**)
- b. 1213;0;53,16,7 no tenen res a veure, ans al contrari; per això **el molestava** tant la malaltia mental del pobre Nietzsche, com la (**Gabriel Janer Manila: Algaida**)
- c. 1324;0;48,17,9 tal volta no li cauria bé donar-me els diners allà, **el molestaria...** En fi: jo, tot just, duia cent francs dins la (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)
- d. 27;0;117,20,7 el bon sentit d' esborrar de la realitat tot el que **la molestàs**. -No sé -digué amb displicència- com parlau d'aquestes (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)
- e. 78;0;145,13,11 Ben al contrari, són les virtuts el que el rebenten. **El molesta** que essent, i aquí ja ve una latència inconscient, d'una (**Josep Melià i Pericàs: Artà**)

La distribució dialectal es completa amb dos lemes del valencià (193a-b), dos del nord-occidental (193c-d) i un lema del rossellonenc Antoni Cayrol (193e):

- (193) a. 2632;0;28,24,8 possessions, i les diendes que se 'n seguien que tant **molestaven la seua tia**. "Deuen haver influït molt negativament (**Enric Valor: Castalla-València**)
- b. 76;0;106,16,2 del nostre -humà- status biològic. I això ens molesta. **Molesta**, en particular, **els nostres veïns virtuoses...** En fi... (**Joan Fuster: Sueca**)
- c. 3246;0;78,26,3 sol ser més original, audaç, oberta i creativa. Allò que **molesta** i escandalitza en **Umbral** és l'ús que fa de la llibertat (**Teresa Pàmies: Balaguer**)

- d. 5;0;80,14,5 de combatre com més millor la fortor oliosa que sembla no **molestar** gens **el seu company**. -Depèn. Segons el pis on van (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)
- e. 1282;0;73,15,7 per aquell camp deshabitat, encara que la pregunta **el molestés**, li contestà de bones: -Vinc de Tàrrrega, vaig a Verdú. (**Antoni Cayrol: Sallagosa**)

D'acord amb les dades assenyalades anteriorment, observem que el dialecte que disposa de més lemes que regeixen datiu és el valencià (194a-c) de la mà d'autors com: Joan Francesc Mira, Manuel Sánchez Navarrete i Ferran Torrent, que sumen vuit entrades, i una entrada del mallorquí (194d), enfront de les set restants que aporta el català central (188-191):

- (194) a. 1242;0;102,8,1 "En vols?" "Gràcies, en fumaré un dels meus, si no **li molesta**. No sabia fer-lo." "És molt bo. Millor que això que (**Joan Francesc Mira i Casterà: València**)
- b. 3107;0;3,4,6 i en fi, que tant el donar, odia, i el verb **li molesta**, que en lloc de donar bons dies, no els dona, sino que (**Manuel Sánchez Navarrete: València**)³⁴
- c. 3158;0;139,13,1 Inhalà pel nas diverses vegades, com si alguna cosa **li molestés** en el seu interior, i alçà el cap fent una darrera (**Ferran Torrent: Sedaví**)
- d. 1328;0;190,19,7 s' hi si tanmateix no serviria per humiliar ni tan sols **molestar a Flo**, que habitava un palau de rei i donava a xerrar a (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

³⁴ Malgrat no haver-hi localitzar en cap manual la procedència geogràfica d'aquest autor, si analitzem alguns dels lemes seus, ens decantem pel valencià:

3107;0;21,23, "Fes- ho si vols així", digué el primer, "però jo no t' *espere*". I s'en anà. Caminant seguit, fent llargs els passos,

3107;0;27,12,5 Jaum:Però en cara està *eixe* tío?... [(I es tira a agafar- ho del coll, Genoveva se interposa defenent a Leonard;

3107;0;27,3,4 i Catalina.)] Cata:Mare, que torna a vindre. Geno· No t' *preocupes*, que jo l'espantaré, si falta fa. Leon· Catalineta,

3107;0;30,9,4 embolics que *ací huí* tan a la moda estàn?... Al que li *pique*, que's *rasque*, i allà d'ell, si no fa cas. Pot ser que

3107;0;9,26,4 Geno·[(Apart.)] Estic fins emocionà. *Esta* esceneta m encanta. Cata·No sé que té en *eixa* gola, ni en els cabells

En aquesta segona etapa, hem detectat un seguit d'autors que empren la recció acusativa junt amb el datiu preposicional: Quim Monzó (195), Prudenci Bertrana (196) i Llorenç Villalonga (197):

- (195) a. 3253;0;54,9,9 Va passejar per l' andana. Un cartell massa groc **el va molestar**. Va pensar (i era ben evident que no ho faria pas) a (**Quim Monzó: Barcelona**) [*L'illa de Maians*, 1985]
- b. 3253;0;106,21,5 que és digne d' agrair que ell no senti aquesta pudor que **molesta a tothom**. Fa feines a casa: cus ulls de vidre a nines de (**Quim Monzó: Barcelona**) [*L'illa de Maians*, 1985]
- (196) a. 387;0;33,20,8 demanar amb to humil mentre saludava cristianament, **el molestava**. Basta citar aquest fet nimi per a comprendre el temps (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**) [*L'impenitent*, 1948]
- b. 387;0;220,10,4 tot preguntant: on és la difunta? La franquesa **molesta a Aspriu**. No pot retenir una exclamació d'enuig. Però, (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**) [*L'impenitent*, 1948]
- (197) a. 27;0;117,20,7 el bon sentit d' esborrar de la realitat tot el que **la molestàs**. -No sé -digué amb displicència- com parlau d'aquestes (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**) [*Mort de dama*, 1931]
- b. 1328;0;190,19,7 s' hi si tanmateix no serviria per humiliar ni tan sols **molestar a Flo**, que habitava un palau de rei i donava a xerrar a (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**) [*La Lulú o la princesa que somreia a totes les conjuntures*, 1970]

3.3.8.2. Anàlisi dels resultats

Podem sintetitzar les dades obtingudes de l'anàlisi en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	9	26
	usos amb pronom: estructura V-S	8	23
	usos sense pronom: estructura S-V	3	9
DA	usos amb pronom: estructura S-V	0	9
	usos amb pronom: estructura V-S	0	1
	usos preposicionals: estructura S-V		5
	usos preposicionals: estructura V-S		1
A	usos preposicionals estructura S-V	2	
	usos preposicionals estructura V-S	1	
lemes analitzats		239	538

En el primer període a estudiar, hem trobat vint lemes que regeixen acusatiu (180-182), i tres d'ambigus (183). No hem localitzat cap exemple que regesca datiu vàlid. Del segon període, hem localitzat cinquanta-vuit casos que regeixen acusatiu (185-187), i setze que regeixen datiu (188-191). Els ambigus han desaparegut.

El verb *molestar* manifesta una vacil·lació al llarg de tots els períodes analitzats, tot i que s'accentua segons avancen els anys. El règim que disposa d'un nombre de lemes més quantiós en cada període és l'acusatiu, per la qual cosa, podem pensar que aquest verb és transitiu. Tanmateix, observem com, després de l'aparició del diccionari de Fabra, el règim datiu entra en escena amb una certa força, ajudat pel traspàs dels lemes ambigus preposicionals. Amb el temps, aquesta vacil·lació pot mantindre's o desaparèixer: la tendència descrita presenta el règim acusatiu en recessió (-8,58%), mentre el datiu comença a avançar a poc a poc (21,62%).

Respecte la disposició dels complements en l'oració, tant l'acusatiu com el datiu i els casos ambigus prefereixen l'estructura canònica en català: SVO en tots els trans cronològics vists.

1r període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	20	86,96%	8,37%
DATIU	0	0,00%	0,00%
AMBIGUS	3	13,04%	1,26%

2n període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	58	78,38%	10,78%
DATIU	16	21,62%	2,97%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

De la ubicació geogràfica dels lemes seleccionats, caldria assenyalar l'expansió del règim acusatiu a bona part del domini en la segona etapa estudiada i com el datiu es distribueix, pràcticament a parts iguals, entre el dialecte central i el valencià.

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL		CENT	BAL	VAL	TOR	NORD	ROS	TOTAL
ACUSATIU	1r	20	0	0	0	0	0	20
	2n	47	6	2	0	2	1	58
DATIU	2n	7	1	8	0	0	0	16
AMBIGUS	1r	3	0	0	0	0	0	3

Amb aquestes dades, pensem que el règim del verb no està gens consolidat i, si es manté la recessió de l'acusatiu, la vacil·lació augmentarà i potser cap dia, el règim que s'imposarà serà el datiu.

3.3.9. Verb *picar*

3.3.9.1. Descripció dels usos

1) Període 1833-1932

Del verb *picar*³⁵ amb el significat figurat d' 'enutjar' hem trobat en el primer bloc cronològic els usos següents:

a) Casos que regeixen acusatiu: amb pronom i ordre S-V

- (198) a. 3044;0;360,16,3 estirà un dels calaixets. Però, com si 'l dubte tornés á **picar la**, tancá de cop, mormolant entre sí: Nó, no puch ferli (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu:

Tant amb pronom i ordre S-V (199a-c) com amb l'ordre V-S (199d)

- (199) a. 3185;0;59,29,4 acás algu deplora siga tan nu l' que relati... al que **li piqui** que grati y bona nit y bon' hora. Del pa pa, y del vi vi. (**Rosend Arús i Arderiu: Barcelona**)
- b. 3243;0;26,23,11 cantem... la mare! L' heu vist ben bé, no sé quin all **li pica**... Què feu parada, no em sentiu? Aneu-se'n!... Cate·(**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- c. 3365;0;104,19,6 ¡Mes no se n' dona vergonya!... F· Vidal. Al qué **li piquia** la ronya no te mes sino gratar. Tot lo que vos he contat [ús figurat] (**Fèlix Socias i Urgelles: català central?**)³⁶

³⁵ PICAR: v. tr. Fer un petit forat a la pell (d'algú, d'una part del cos) amb el bec, el fibló, etc. *L'ha picada una aranya.* | FIG. *no saber quina mosca l'ha picat* No saber què ha irritat algú, què li ha fet perdre tal resolució. *No sé quina mosca t'ha picat ara!* [...] tr. FIG. Estimular vivament, excitar, provocar. *Això em va picar la curiositat.* [...] DIEC (1995: 1407).

³⁶ Malgrat no haver-hi localitzat aquest escriptor a cap manual, pensem que el podem ubicar al català central o al català septentrional de transició després d'analitzar altres entrades de la mateixa obra citada: 3365;0;103,10,1 que ha fugit! *Conto* en vosaltres... ¡Qué has dit?... ¡Espera t un xich que *sopo!*" A son exemple ls' demás se
(continua pàgina següent)

- d. 3290;0;24,9,1 ocupar-se, així es que al cap d' uns quants dies tornà á **picar li** la curiositat de veure lo que hi havia dintre d' (**Francesc Maspons i Labrós: Barcelona-Bigues**)

c) Distribució dialectal:

Geogràficament, pel que fa al datiu, gairebé el vuitanta-tres per cent dels lemes descrits pertanyen al dialecte central, mentre que el disset per cent restant correspon a l'escriptor valencià Eduard Escalante; l'únic cas d'acusatiu pertany al central (198).

- (200) a. 3319;0;11,40,8 la voluntat de la chica. Susano. A ella el que **mes li pica** es el hòme de la fòrsa. Isabel. (¡Este pillo es un Lusbel!) (**Eduard Escalante: Grau de València-València**)

2) Període 1933-1988

Pel que al període cronològic posterior, tots els usos són amb datiu:

a) Casos que regeixen datiu:

Tots els lemes trobats són amb SN i amb l'ordre S-V (201a-b i 202) i V-S (201c-

d):

- (201) a. 2897;0;107,11,10 amo. I si anem a mirar, més lliure jo que vostè. A qui **li piqui**, que rasqui. Andreu [(baix, mentre ella parla)]. Bé, (**Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona**)
- b. 72;0;36,9,5 que li ha recordat el seu pare. O, naturalment, perquè **li pica**. El llenguatge del comportament és extraordinàriament (**Sebastià Serrano: Bellvís**)
- c. 16;0;116,25,1 pot desitjar el desvaga't que passa pel carrer i ara **li pica** la set, ara la llengua li demana dolç i ara la butxaca se (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

3365;0;113,20,8 *minyons*; axò ha anat be!... F· Vidal. Jo may d' ells he esperat *menos*. Simeon., "¡Lort pillastron" está 'l menos mes
3365;0;94,14,9 la escena.] [L' acció passa en lo braser del Círcol esperant lo parte telegráfic de la entrada de Tetuan.] Acte

- d. 433;0;162,28,5 no m' havia llegit, ara, en tenir-me a taula, **li havia picat** la curiositat i volia fer-se càrrec de la mena d'home que (**Lluís Ferran de Pol: Arenys de Mar**)

b) Distribució dialectal:

Dialectalment, en aquest segon bloc cronològic, pel que fa al cas datiu, tret del valencià Manuel Sánchez (202a) i de Sebastià Juan Arbó (202b), la resta d'entrades pertanyen a escriptors del català central (201).

- (202) a. 3107;0;30,9,4 embolics que ací huí tan a la moda estàn?... Al que **li pique**, que's rasque, i allà d'ell, si no fa cas. Pot ser que (**Manuel Sánchez Navarrete: València**)
- b. 8;0;89,22,11 Qui no vulgui pols que no vaigue a l'era i al qui **li pique**, que es grate... -Anava a pronunciar la frase de rigor, (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

3.3.9.2. Anàlisi dels resultats

Les nostres dades s'il·lustren en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
A	usos amb pronom: estructura S-V	1	0
DA	usos amb pronom: estructura S-V	5	4
	usos amb pronom: estructura V-S	1	2
limes analitzats		761	871

Així, hem trobat en el primer bloc d'anàlisi, un exemple amb el complement acusatiu (198) i sis amb el clític *li* (199). Pel que fa al període cronològic posterior, hem detectat només sis exemples que regeixen datiu (201-202):

1r període				2n període			
	fa	fr1	fr2		fa	fr1	fr2
ACUSATIU	1	14,29%	0,13%	ACUSATIU	0	0,00%	0,00%
DATIU	6	85,71%	0,79%	DATIU	6	100,00%	0,69%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%	AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

Les dades exposades del verb *picar* indiquen que existia alternança acusatiu/datiu fa bastants anys, encara que sembla que va desapareixent, ja que els lemes que regeixen acusatiu s'han exhaurit en el segon període analitzat, alhora que es reforça el règim datiu (passa del 85,71% al 100,00%). Vists aquests resultats caldria que els diccionaris incorporassen una accepció intransitiva per tal que els parlants s'hi reconeguessen. Per finalitzar aquest punt, resulta important destacar que no hem localitzat lemes ambigus en cap període estudiat que podrien desvirtuar els resultats abans comentats.

Majoritàriament tant els casos que regeixen acusatiu com datiu segueixen el model SVO, per tant, no s'acompleix la hipòtesi que hem anat defensant en aquest capítol pel que fa al règim datiu. Per contra els casos d'acusatiu sí que responen al nostre plantejament.

Per finalitzar, cal esmentar que, en la primera etapa, el règim acusatiu i el datiu és emprat per autors del dialecte central majoritàriament, ja que només localitzem un autor valencià en el cas datiu. En el segon període, els resultats són molt semblants, ja que els lemes datius corresponen a autors del dialecte central, del tortosí i del valencià.

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL		CENT	BAL	VAL	TOR	NORD	ROS	TOTAL
ACUSATIU	1r	1	0	0	0	0	0	1
DATIU	1r	5	0	1	0	0	0	6
	2n	4	0	1	1	0	0	6

3.3.10. Verb *sobtar*

3.3.10.1. Descripció dels usos

Pel que fa al verb *sobtar*³⁷, la distribució dels usos queda de la manera següent:

1) Període 1833-1932

En aquest període, només hem documentat exemples amb acusatiu i usos amb SP, que per raons metodològiques, classifiquem com a ambigus.

a) Casos que regeixen acusatiu:

En l'apartat del CD, il·lustrem exemples amb pronom i ordre S-V (203) i també amb la disposició contrària, és a dir, V-S (204); a més d'un lema sense pronom i ordre S-V (205):

a1) Casos que regeixen acusatiu: amb pronom i ordre S-V

- (203) a. 113;0;108,32,7 les sensacions diverses, fredes i calentes, que **el sobtaren** sota el llençol, l'aprehensiva malfiança de tot, l' (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)
- b. 115;0;206,13,11 per la obsessió de fugir de tot i de tothom, que **l' havia sobtat** de des el primer moment de la seva desgracia, pagà al (**Dolors Monserdà: Barcelona**)
- c. 131;0;35,3,5 De l' Exposició ençà, les transformacions no **l' havien sobtat** gaire. S'incorporaven a la seva percepció tan suaument i (**Josep Maria López-Picó: Barcelona**)
- d. 168;1;33,18,1 i degué sentir novament l' esgarip que **l' havia sobtat**, perquè abans que en Boi el pogués deturar, ni tingués (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**)

³⁷ SOBTAR *v tr.* Quelcom que s'esdevé bruscament, d'improvís, sorprendre (algú). *La mort el va sobtar quan es disposava a partir cap a la seva pàtria. La seva intervenció inesperada ens sobtà a tots [...]* DIEC (1995: 1690).

- e. 184;0;166,29,5 parlar, sorpresa d' aquell íntim encon-
giment que **l' havia sobtada** els primers dies d'haver re-
nyit amb la senyora Remei, (**Pere Corominas: Barcelona-
Buenos Aires**)

a2) Casos que regeixen acusatiu: amb pronom i ordre V-S

- (204) a. 136;0;8,3,4 i després seguí corrent, Alícia es va aixe-
car, perquè **va sobtar- la** la idea que mai no havia vist,
abans, ni un conill (**Josep Carner: Barcelona-
Brussel·les**)
- b. 142;0;143,6,3 Sovint empès pel corrent d' aquest mo-
nòleg interior **el sobtava** el sorollet del finestró de la
porta a través del qual (**Francesc Trabal: Sabadell-
Santiago de Xile**)
- c. 155;0;98,13,7 veure- li el rostre perplex, esbalaït,
indignat; però **el sobtà** de veure-se'l tan a prop, tan
furiós, quan Ramona, com un (**Cèsar August Jordana: Bar-
celona-Santiago de Xile**)
- d. 2949;0;29,2,5 que foren companys. Veu la cara tene-
brosa d' Ismael; **el sobta** la cara plena d'odi del Ra-
tat.)] Bona. No hi havia el (**Ramon Vinyes i Cluet: Ber-
ga-Barcelona**)
- e. 3002;0;29,12,1 ni li venia. A lo millor, quan més dis-
tret estava, **lo sobtavan** las visions, y ell somreya,
somreya ab satisfacció (**Caterina Albert Paradís:
l'Escala**)

a3) Casos que regeixen acusatiu: sense pronom i ordre S-V

- (205) a. 2604;0;53,9,3 dels lladres. Jesús!... Al clar d' un
llampec l' esglai **sobtà la criada**. Una ombra li cau da-
munt deixant-la malmesa al(**Jaume Bofill i Mates: Olot-
Barcelona**)

b) Casos ambigus:

Hem documentat exemples amb SP amb la disposició S-V (206) i ordre V-S
(208):

- (206) a. 224;0;75,47,6 fer la promesa que se li demanava amb una energia que **va sobtar a ell mateix**. Alícia el va mirar un moment i, un cop Mme. (**Carles Soldevila: Barcelona**)
- b. 3004;0;124,18,8 llarga i penosa, fou la tasca! ¡I quina mena de paüra **soptá a la gent**, quant la porta cedí, i l' imposanta nau (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)
- c. 3020;0;12,17,7 desagradable: l' accident que a les derreríes del dinar **sobtá al pare de la criatura**, deyen que d'alegría; un accident (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)
- d. 3058;0;61,20,1 y... negosi llest... Tanta activitat fins **á sa mare sobtava...** per lo repentina... per lo fogosa... No 'n fassas (**Joan Pons i Massaveu: Barcelona**)
- e. 3000;0;129,4,5 repensà y emmudí. Els ulls se li anegaren de llàgrimes, **sobtant a la mare** d'una manera extranya. -Còm! Ploras? -feu la (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

c) Distribució dialectal:

Pel que fa a l'acusatiu, la ubicació geogràfica, tret d'un autor del Rosselló (207a), un altre de Lleida (207b) i un altre de Sant Carles de la Ràpita (207c), la resta de lemes pertanyen a autors que han nascut a poblacions del català central (203-205):

- (207) a. 3109;0;121,11,9 la manglana que madureja quan els raigs del sol **l' han subtada**. Y es amb el devantal y'l caputxo negres, dins de la (**Esteve Caseponce: Ceret**)
- b. 133;0;199,4,4 per la missa matinera de la Mercè. Una lenta monotonía **la sobtà** després amb la seva boira. En treure's el dol, li semblà (**Alexandre Plana: Lleida-Banyuls**)
- c. 229;0;66,29,4 coralment... A l' altre, d' aquella tranquil·litat **el va sobtar**. En allargar-li la mà s'adonà que li somreia i tot amb (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

L'únic escriptor que no pertany al dialecte central, quant als lemes ambigus, és Llorenç Riber, del mallorquí (208):

- (208) a. 3060;0;25,27,5 de ruixim plega el mariner del pèlag. Mai **al pagès curós sobtà** la pluja: o, quan s'alçava de les comes fondes, va veure (**Llorenç Riber i Campins: Campanet**)

Hi ha un seguit d'escriptors que fan servir tant el règim acusatiu com introdueixen el complement animat amb la preposició *a*: Prudenci Bertrana (209), Caterina Albert (210), Joan Pons (211) i Narcís Oller (212):

- (209) a. 3004;0;112,10,3 atzurat, que l' Univers, resplendent de llum joiosa. I **l sobtà**, a l'impensada, una greu angoixa, una inquietut tremenda. (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**) [*Josafat*, 1906]
- b. 3004;0;124,18,8 llarga i penosa, fou la tasca! ¡I quina mena de paüra **soptá a la gent**, quant la porta cedí, i l' imposita nau (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**) [*Josafat*, 1906]
- (210) a. 3020;0;28,4,3 s a sa barrina, de lograrho y tot per altra estoneta, **el sobtava** de nou el capgirell... Quan rendit, no podent aguantar (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**) [*Cayres vius*, 1907]
- b. 3020;0;217,25,4 muralló consentit que va a esfondrarse. Un esglay pregón **sobtà a l'home**. Volgué aixecarse, cridar, fugir, mes no pogué: (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**) [*Cayres vius*, 1907]
- (211) a. 3058;0;48,28,5 la veu de la sastressa, qu' acababa de pujarhi, **va sobtar la**, y allavors posá en joch la seva. -Qué diu que ja vá (**Joan Pons i Massaveu: Barcelona**) [*La dama negra*, 1898]
- b. 3058;0;61,20,1 y... negosi llest... Tanta activitat fins **á sa mare sobtava**... per lo repentina... per lo fogosa... No 'n fassas (**Joan Pons i Massaveu: Barcelona**) [*La dama negra*, 1898]

- (212) a. 3047;0;280,11,5 tombant l' esquena á'n aquell home que tan brutalment **la sobtava**, topá ab los brassos del seu oncle, que ho havia sentit (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**) [*La febre d'or II*, 1891]
- b. 3000;0;129,4,5 repensà y emmudí. Els ulls se li anegaren de llàgrimes, **sobtant a la mare** d'una manera extraña. -Còm! Ploras? -feu la (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**) [*La febre d'or II*, 1891]

2) Període 1933-1988

En el segon període analitzat, a diferència del període anterior, al costat dels usos amb acusatiu, hi ha alguna mostra de vacil·lació amb datiu:

a) Casos que regeixen acusatiu:

N'hem trobat amb pronom i amb la disposició dels constituents S-V (213), amb pronom i ordre V-S (214), a més sense pronom i estructura S-V (215).

a1) Casos que regeixen acusatiu: amb pronom i ordre S-V

- (213) a. 3223;0;109,14,5 amb un senyor, li va dir la Montserrat. El que més **el va sobtar** fou que aquell home que l'acompanyava era el senyor (**Jaume Cabré: Barcelona**)
- b. 3253;0;74,7,1 empesqués. "Bac" va ser una de les paraules que més **el va sobtar**, quan la va sentir per primer cop. Era un vespre que (**Quim Monzó: Barcelona**)
- c. 3256;0;29,11,1 de sorpresa, tens, com si el desequilibri **l' hagués sobtat**, incòmode en un moviment no elegit, forçat. Al final va (**Vicenç Villatoro: Terrassa**)
- d. 382;0;216,26,4 perplex. -Raya! Aquesta nit marxem! Aquella nova semblà **sobtar- la**. Però fou un moment. Deixà entrar Zeni, i, fent-lo (**Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile**)
- e. 51;0;89,43,12 conta, d' haver- se sortit de coses que a ell mateix **el sobten**. Vol, fins aleshores i tot, que els altres segueixin (**Maurici Serrahima: Barcelona**)

a2) Casos que regeixen acusatiu: amb pronom i ordre V-S

- (214) a. 1288;0;178,17,11 en cap, que estava molt trist. En entrar als estables, **el sobtà** una intensa pudor de sofre. Immediatament, Montpalau es (**Joan Perucho: Barcelona**)
- b. 173;0;191,7,10 "-Es pot entrar?..." I, a penes hi treia el cap, **el sobtava** una visió que novament l'esbalaïa: com un titella amb (**Doménec Guansé: Tarragona**)
- c. 22;0;32,32,4 de terres llunyanes. Caminarà per boscos foscos. No **el sobtarà** l'atzagaia de llum de la nostra memòria. I quan sigui (**Gabriel Ferrater: Reus-Sant Cugat del Vallés**)
- d. 223;0;37,99,5 l' aspirà amb fruïció, amb un paladeig profund, però **el sobtà** una esgarrifança que imprimí a tot el seu cos un futeig (**Joaquim Ruyra: Girona-Barcelona**)
- e. 383;0;154,28,10 L' obscura silueta era molt seriosa; per això **l' havia sobtada** més de trobar-se, en encendre's els llums, amb una cara (**Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile**)

a3) Casos que regeixen acusatiu: sense pronom i ordre S-V

- (215) a. 17;0;148,1,1 mesures eren generals a Espanya, però no deixaren de **sobtar els naturals** del Principat, per bé que tinguessin el (**Jaume Vicens i Vives: Girona-Lió**)
- b. 3208;0;56,3,1 d' un breu vent. Puput El teu vestit de ratlles, virolat, **sobta les roses** de disseny polít. I encar galleges, tot (**Jordi Gebellí i Puig: català central?**)³⁸

³⁸ No hem localitzat la procedència dialectal d'aquest escriptor. Pensem que podria pertànyer al català central un cop analitzats altres lemes de la mateixa obra, tot i que no n'estem totalment segur atés que emprà la varietat estàndard:

3208;0;23,2,4 de l' antiga ciutat... La inútil espera Cada tarda t' *espero* a l'ombra del jardí, quan surts a passejar a l'oreig del

3208;0;27,15,7 albat estira els meus sentits, i cansat *pujo* al tren. M' espera el vell camí... Nocturn a la platja S'acosten, moribunds,

3208;0;36,7,9 per a fer de captaire. El fred glaça el meu nom; i ara *espero* dempeus, arrelat als xiprers, mentre foraden l'aire per

3208;0;37,14,4 a les velles golfes amunteguen baguls. Quan els carrers reventen amb crits de carnaval, disfressats de captaire gosen

3208;0;58,6,2 de l' aiguamoll espien les monedes del ribatge, i esperen si ens hi cau cap a la falda. El gresol de l'estiu prem

- c. 3151;0;343,12,2 I la fressa de peus dels caçadors i dels gossos **va sobtar l'animal**; i, botant del jaç, amb les cerres de la cresta (**Carles Riba: Barcelona**)
- d. 387;0;135,13,2 el mateix que la supressió del vi, ja definitiva. Aspriu **sobtà Eugènia** que mirava atentament un determinat anunci de (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)
- e. 388;0;188,9,5 Urània té talent. Es quelcom d'originalíssim, que potser **sobtarà el nostre públic**, sobretot les lectores, habituades a la (**Agustí Esclasans: Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu: amb SP i ordre S V

- (216) a. 393;0;258,5,10 xipolleig, semblà que no reparés en l'emoció que **havia sobtat a la companya**. A aquesta, les cames se li blegaren i una (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)

c) Distribució dialectal:

Des d'un punt de vista de la distribució geogràfica dels autors, els lemes que regeixen acusatiu es distribueixen de forma distinta en aquest període posterior, atés que s'han incorporat autors valencians (Joan Francesc Mira, Joan Fuster, Ernest Martínez, Xavier Casp i Isabel-Clara Simó) (217), mallorquins (M. Antònia Oliver, Joan Pous, Valentí Puig i Carme Riera) (218), dos literats del Rosselló (219) i un del nord-occidental (220). La resta pertanyen a escriptors del català central (213-215), tot incloent l'únic exemple que regeix datiu (216).

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
AC	usos amb pronom: estructura S-V	8	4	3	0	0	0	15
	usos amb pronom: estructura V-S	17	1	1	0	0	1	20
	usos sense pronom: estructura S-V	6	0	1	2	0	2	11
	TOTAL	31	5	5	2	0	3	46

- (217) a. 1242;0;205,27,5 i el soroll de ferralla i fustes desballestades **el sobtà**. Tancà el calaix. "Què passa?" "Don..." "A callar!" Va (**Joan Francesc Mira i Casterà: València**)
- b. 1450;0;15,28,5 del stàndard té uns avantatges adormidors. Quan **el sobta** la intuïció del seu desarrelament humà, no pot evitar un (**Joan Fuster: Sueca**)
- c. 239;0;55,13,7 afectuós, amb una veu cordial, serena que no deixà de **sobtar Elvira**: -I ara permeti que jo mateix em presenti: (**Ernest Martínez Ferrando: València**)
- d. 2667;0;12,20,6 han esclatat, i ara resta esmaperdut, quan la lluna **l' ha sobtat**. (...silenciós, amb el cant.) El moment té la fal·lera d' (**Xavier Casp: Carlet**)
- e. 3203;0;101,36,9 Hi havia una cosa rara en tot allò. Una inquietud **el sobtava**. Ella restava silenciosa, sense aixecar la cara ni moure (**Isable-Clara Simó: Alcoi**)
- (218) a. 1329;0;178,17,1 no endevinaria què pensa sa mare darra el somrís que **el sobta** i, si ho endevinàs, pensaria que sa mare ha perdut el (**Maria Antònia Oliver: Manacor**)
- b. 2728;0;128,21,3 Setembre les més fines clarors i els aires més fins. I **el sobta** al punt l'encantari d'un brí de vetllada, i ve, blasmant (**Joan Pous i Marquès: Sóller-Palma de Mallorca**)
- c. 3252;0;51,29,8 un ordre harmònic de variacions i fugues. L' amor **el sobtava** una vegada més, incorruptible i avassallador. -Si fossis (**Valentí Puig: Palma de Mallorca**)
- d. 3257;0;82,6,3 va esvaïr- se davant la seva imatge. Aquesta sensació **el sobtà**. Solia mirar les dones provocativament. No es limitava a (**Carme Riera: Palma de Mallorca**)
- (219) a. 1282;0;36,22,6 bec i estornudà estridentment. El gallejar del gall negre **sobtà el poble** tot sencer, com si hagués caigut un tro al mig d' (**Antoni Cayrol: Sallago-sa**)

- b. 70;0;174,18,10 aire encara adormida, ja als afores de la muralla **el va sobtar** el fum esvalotat d'una ferreria, dins la botiga de la (**Josep-Sebastià Pons: Illa del Riberal** [Rosselló])
- (220) a. 2615;0;133,18,3 sense perill per a ningú, els deficiències que, alguns cops, **sobtaven aquell petit harem** al meu servei. Semblava, per tant, (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

L'única autora que comparteix ambdues reccions és Caterina Albert:

- (221) a. 393;0;102,30,9 per revenir i sobreposar-se a l'emoció que **l' havia sobtada**. -Ai, Eusebi... qui havia de pensar en vostè?... -i (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**) [*Jubileu*, 1951]
- b. 393;0;258,5,10 xipolleig, semblà que no reparés en l'emoció que **havia sobtat a la companya**. A aquesta, les cames se li blegaren i una (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**) [*Jubileu*, 1951]

3.3.10.2. Anàlisi dels resultats

Les nostres dades es reflecteixen en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	24	15
	usos amb pronom: estructura V-S	23	20
	usos sense pronom: estructura S-V	1	11
D	usos preposicionals: estructura S-V		1
AM	usos preposicionals estructura S-V	6	
	usos preposicionals estructura V-S	1	
lemes analitzats		232	215

Així, en el primer bloc analitzat, hem detectat quaranta-vuit exemples que regessen acusatiu (203-205) i que presenten una estructura estativa i set d'ambigus (206 i 208). No hem trobat, per tant, cap lema de datiu. Mentre que en el segon període analitzat, a diferència del període anterior, hem localitzat un lema que regeix datiu (216). Quant als casos amb recció acusativa, n'hem extret quaranta-sis (213-215).

El verb *sobtar* sembla que regeix acusatiu, si ens fixem en els percentatges tan elevats d'aquest cas. Malgrat aquesta afirmació, al llarg de tot l'estudi la vacil·lació mai no ha desaparegut, ja que el règim datiu ha revifat en el segon període de la mà dels ambigus preposicionals que han acabat per desaparèixer. Tot i això, pensem que l'acusatiu està consolidat i que l'evolució de l'idioma decidirà si la vacil·lació (el datiu suposa un percentatge minúscul si el comparem amb l'acusatiu) s'incrementa o pel contrari acaba per exhaurir-se.

1r període				2n període			
	fa	fr1	fr2		fa	fr1	fr2
ACUSATIU	48	87,27%	20,69%	ACUSATIU	46	97,87%	21,40%
DATIU	0	0,00%	0,00%	DATIU	1	2,13%	0,47%
AMBIGUS	7	12,73%	3,02%	AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

Respecte a la distribució de lemes segons la disposició dels elements constitutius de l'oració, no sembla que haja estat massa determinant, ja que el règim acusatiu, tot i que majoritàriament ha seguit l'estructura SVO, presenta xifres molt semblants quan el subjecte es posposa al verb, com l'únic cas de datiu assenyalat.

Quant a la disposició geogràfica dels exemples estudiats, denotem que s'ha diversificat amb el pas dels anys, ja que el monopoli del dialecte central ha donat pas a l'extensió del règim acusatiu a altres indrets del domini, tot i mantenir-se com a dialecte dominant, mentre que els casos ambigus s'han distribuït a parts iguals entre el central i el mallorquí; l'únic exemple de datiu ha seguit la tònica general: dialecte central.

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (1r)		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
AC	usos amb pronom: estructura S-V	19	0	0	2	2	1	24
	usos amb pronom: estructura V-S	23	0	0	0	0	0	23
	usos sense pronom: estructura S-V	1	0	0	0	0	0	1
	TOTAL	43	0	0	2	2	1	48

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (2n)		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
AC	usos amb pronom: estructura S-V	8	4	3	0	0	0	15
	usos amb pronom: estructura V-S	17	1	1	0	0	1	20
	usos sense pronom: estructura S-V	6	0	1	2	0	2	11
	TOTAL	31	5	5	2	0	3	46

Amb aquesta informació pensem que el règim del verb és l'acusatiu, encara que la vacil·lació es manté i el règim datiu entra en escena en el segon període estudiat.

3.4. Verbs transitius al DIEC en l'accepció estativa, però sense exemples agentius/causatius

En aquest apartat, podem incloure verbs com *desagradar*, *estranyar*, *intrigar* i *preocupar*.

I. CONSTRUCCIONS CAUSATIVES

- a) ?Aquest comportament la desagrada
- b) ?El pare estranya la mare
- c) El comportament de Maria no para d'intrigar-lo
- d) ?L'estat del nen la preocupa

[No les recull el DIEC]

II. CONSTRUCCIONS ESTATIVES

- a) A ella la desagrada que no vulguen dur corbata
- b) A la mare no la va estranyar gens això que va dir
- c) A ella l'ha intrigada sempre no poder saber què fan
- d) A ella la preocupa que el nen no es pose bé

[Sí que apareixen amb un ús transitiu]

Com hem fet en els apartats anteriors, a través de l'anàlisi del corpus estudiat, intentarem de veure si es produeixen casos de vacil·lació en el règim seleccionat quan l'estructura és estativa.

3.4.1. Verb *desagradar*

3.4.1.1. Descripció dels usos

Les dades que ens proporciona l'estudi del verb *desagradar*³⁹ són les següents:

1) Període 1833-1932

En el primer període d'anàlisi, no hem localitzats exemples de recció acusativa, però sí lemes amb el clític *li*. Tots aquests casos pertanyen a autors del català central.

a) Casos que regeixen datiu:

N'il·lustrem amb pronom i ordre S-V (222) i també amb la disposició V-S (223):

- (222) a. 2725;0;30,19,5 desagrada la senyora de vosté. M' entén? Bon Qué no **li desagrada**? Es molt possible. Pona [(Estranyada.)] Com s' ho o (**Conrad Roure: Barcelona**)
- b. 2722;0;20,5,1 mes. Pilar [(Baixet).] Y á donya Elvira que no **li deuría desagradá**. Alb. ¿Qué sabs tú, Pilar? Pilar [(A Paco).] Per lo (**Conrad Roure: Barcelona**)
- c. 3076;0;105,6,7 á mi m' agrada molt? -A mi també. -Y he notat que no **li desagrado**. -Jo tampoch. -Y crech que será meva... -Aixó ho (**Manuel Figuerola i Aldrofeu: Barcelona**)
- (223) a. 169;0;292,17,4 amb la crema del convent de Santa Catarina. No **li degué desagradar** l'ofici quan l'any 1840 ja era cap de colla d'uns (**Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Ancioia-Barcelona**)
- b. 2720;0;10,45,7 no 'm va semblá mal lo seu pamet, á n' ella tampoch **li va desagradar** lo pamet meu y 'ns hem trobat dos pamets mes lligats (**Conrad Roure: Barcelona**)

³⁹ DESAGRADAR v. tr. No agradar, fer una impressió desagradable. *Em desagrada molt que no hagin volgut venir. És un color que no em desagrada* [...] DIEC (1995: 570). En la segona edició del DIEC es proposa el mateix exemple que, però se'n modifica el règim (2007: 513).

- c. 2982;0;203,25,3 lo qual se detingué un moment com indecís, y com si **li desagradás** haber trobat al juglar ab companyia estranya. Era lo (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)
- d. 3013;0;99,28,1 Rumbau, per mòlt republicà y demócrata que fos, no **li desagradava** que li diguessin don, y casi bè sé pot assegurar que (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**)

b) Casos ambigus: usos preposicionals

- (224) a. 82;0;149,25,6 que a la fàbrica. Fetes aquestes disquisicions, que no **desagradaràn** del tot **als que siguin aficionats al comerç**, i (**Francesc Pujols: Barcelona-Martorell**)

2) Període 1933-1988

En el període posterior, hi ha algun cas d'alternança datiu/acusatiu:

a) Casos que regeixen acusatiu: amb pronom i ordre S-V

- (225) a. 3254;0;177,20,9 de ser que ara, més que mai, ella detestava. Amb ganes de **desagradar-la**, desitjosa d'esbucar una part d'aquell món tancat (**Miquel Àngel Riera: Manacor**)

b) Casos que regeixen datiu:

Hem trobat exemples de CI amb pronom i ordre S-V (226), amb pronom i disposició V-S (227), amb SP i ordre S-V (228) i V-S (229)

- (226) a. 1158;0;76,4,5 dos dies hi havia pensat sovint. No podia dir que **li desagradés**: ben plantat, ros, elegant... "¿Què faria, Felícia, (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)
- b. 1287;0;128,6,6 de la nit, s' aviva, s' estira. Parar-se a Peñafiel **li desagrada** sempre, perquè, quan torna a la cabina, s'adona (**Josep Maria Espinàs: Barcelona**)

- c. 387;0;293,12,11 a demanar el que li feia menester o refusar allò que **li desagradava**. Aspriu, ja usualment, feia ben poc cabal de les (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)
- d. 67;0;163,3,5 Eva relata a Adam el somni penós que ha tingut; a Adam **li desagrada**, però la conhorta. S'adrecen a llurs tasques diürnes: (**Josep Maria Boix i Selva: Barcelona**)

b2) Casos que regeixen datiu: amb pronom i ordre V-S

- (227) a. 1281;0;72,2,3 gaire la seva visita. El veia incòmode. Sens dubte **li desagradava** d'haver estat sorprès en col·loqui poc seriós; (**Nicolau Maria Rubió i Tudurí: Maó-Barcelona**)
- b. 2632;0;284,32,2 "Quin home, quin home!", pensava com solia. Però no **li desagradava** en el fons aquella actitud diguem-ne misantròpica (**Enric Valor: Castalla-València**)
- c. 2964;0;17,27,6 Respirà profundament l' aire fresc de la nit. No **li desagradava** la idea d'haver de passar uns dies en aquella casa. (**Agustí Bartra: Barcelona**)

b3) Casos que regeixen datiu: amb SP i ordre S-V

- (228) a. 1160;0;198,19,1 La senyora de l' establiment ens rebé amb una efusió que **desagradà a donya Maria-Antònia** i que, certament, no venia gaire (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)
- b. 1325;0;111,1,1 mentre administrava justícia i govern. L' únic que **desagradava a en Tomeu** era sentir-se rodejat per la selva (**Baltasar Porcel: Andratx**)
- c. 2591;0;7,21,1 davant els poderosos i molt profitós enganyar els dèbils. **Desagradar als posseïdors** vol dir renunciar a posseir. No (**Feliu Formosa: Sabadell**)
- d. 3361;0;172,14,2 contrista. I perquè el frau de l' home és propi mal, més **desagrada a Déu**; per'xò estan sota els fraudulents i més (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

b4) Casos que regeixen datiu: amb SP i ordre V-S

- (229) a. 3254;0;174,2,9 concretes d' En Felip. I don Francesc de Paula, **a qui desagrada** tant aquella actitud com la possibilitat que qualcú l' (**Miquel Àngel Riera: Manacor**)

c) Distribució dialectal:

En aquesta segona etapa, pel que fa a la ubicació geogràfica dels autors, observem com l'únic exemple de recció acusativa pertany a un escriptor de les Illes (225), mentre que els casos de datiu s'han generalitzat a bona part del domini: català central (226, 227c, 228c-d), mallorquí (227a, 228a-b i 230a-b), valencià (227b i 230c-d), rossellonès (230e) i tortosí (230f):

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
DA	usos amb pronom: estructura S-V	4	1	1	0	1	0	7
	usos amb pronom: estructura V-S	1	2	2	0	0	1	6
	usos preposicionals: estructura S-V	2	2	0	0	0	0	4
	usos preposicionals: estructura V-S	0	1	0	0	0	0	1
	TOTAL	7	6	3	0	1	1	18

- (230) a. 3210;0;73,4,10 contador de rondalles, però el cert és que al nin no **li desagrada** veure que anau inventant al llarg de la vostra (**Joan Bonet i Gelabert: Palma de Mallorca**)
- b. 1281;0;70,28,4 La Marthe va saber que el nom de la noia era Ketty. **Li desagrada** extraordinàriament. I també a la Marie: -¿Per què ha (**Nicolau Maria Rubió i Tudurí: Maó-Barcelona**)
- c. 2632;0;281,6,4 en l' ambient, que les deslluí bastant. A Monlió, **li desgradava** un poc aquesta commemoració, que, sens dubte d' (**Enric Valor: Castalla-València**)
- d. 2889;0;58,26,8 pronunciat zorrillescament, a la castellana, cosa que **li desgradava**, s'admirà que en aquells llavis el mot avorrit, ans (**Martí Domínguez i Barberà: Algemesí**)

- e. 70;0;83,29,10 niu, i, per tant, s'avenia a son nou refugi. No **li desagradava** l'hostal, on la servia de franc. Per dissort, el meu (**Josep-Sebastià Pons: Illa del Riberal** [Rosselló])
- f. 8;0;56,15,7 fou el qui menys insistí. Em sembla i tot que la cosa **li desagradava**, i, tenint en compte el seu caràcter, no m' (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

Per acabar, l'escriptor Miquel Àngel Riera emprà ambdues reccions alhora (225 i 229) en la mateixa obra literària [*Panorama amb dona*, 1983], prova de la vacil·lació que experimenta aquest verb.

3.4.1.2. Anàlisi dels resultats

Les nostres dades resten il·lustrades en el quadre annex:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
A	usos amb pronom: estructura S-V	0	1
DA	usos amb pronom: estructura S-V	3	7
	usos amb pronom: estructura V-S	6	6
	usos preposicionals: estructura S-V		4
	usos preposicionals: estructura V-S		1
A	usos preposicionals estructura S-V	1	
lemes analitzats		42	58

Com s'observa en la informació anterior, hem trobat nou lemes de datiu (222-223) i un d'ambigu preposicional (224) en el primer període estudiat, mentre que en el posterior, la vacil·lació és present amb un cas d'acusatiu (225) i divuit de datiu, tant pronominal (226-227) com preposicional (228-229).

Si analitzem els resultats del verb *desagradar*, podem afirmar que existeix vacil·lació al llarg de tot el període estudiat. A més a més, entenem que la recció no està consolidada, tot i que, majoritàriament el verb regeix datiu, atés els pocs casos ambigus

i acusatius que acompanyen els exemples datius que superen el noranta per cent dels lemes vàlids.

1r període				2n període			
	fa	fr1	fr2		fa	fr1	fr2
ACUSATIU	0	0,00%	0,00%	ACUSATIU	1	5,26%	1,72%
DATIU	9	90,00%	21,43%	DATIU	18	94,74%	31,03%
AMBIGUS	1	10,00%	2,38%	AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

En relació a la disposició dels constituents de l'oració, en la primera etapa el règim datiu sol posposar el subjecte, mentre que en la segona, quan el datiu és pronominal, els resultats són molt semblants: no hi ha distinció entre la disposició SVO i OVS. Contràriament, quan el datiu és preposicional, l'estructura més usada és la tradicional, com sol ser habitual. Els casos restants (ambigus 1a etapa i acusatiu 2a part) també presenten la disposició canònica en català: SVO.

Pel que fa a la distribució dialectal, en el primer tram cronològic tots els exemples aportats pertanyen a escriptors nascuts a poblacions del dialecte central. En el segon període, però, es produeix una diversificació geogràfica en els casos datius, tot afectant bona part del domini lingüístic català:

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
DA	usos amb pronom: estructura S-V	4	1	1	0	1	0	7
	usos amb pronom: estructura V-S	1	2	2	0	0	1	6
	usos preposicionals: estructura S-V	2	2	0	0	0	0	4
	usos preposicionals: estructura V-S	0	1	0	0	0	0	1
	TOTAL	7	6	3	0	1	1	18

Tanmateix, l'únic lema amb recció acusativa, s'ubica en el dialecte balear.

Amb aquesta informació es pot veure que el règim que predomina clarament és el datiu, encara que no està consolidat atés els exemples escassos d'altres règims.

3.4.2. Verb *estranyar*

3.4.2.1. Descripció dels usos

Pel que fa al verb *estranyar*⁴⁰, l'anàlisi del corpus ens aporta les dades següents:

1) Període 1833-1932

En aquest període, hi trobem usos vacil·lants:

a) Casos que regeixen acusatiu:

N'aportem amb pronom i ordre S-V (231a-c) i amb la disposició V-S (231d)

- (231) a. 2946;0;30,10,7 que vegi o senti alguna cosa, o pensi alguna cosa que **l' estranyi**, que ho digui... Majoró. I si... Inosca. A callar la (**Josep Maria Millàs-Raurell: Barcelona**)
- b. 3002;0;38,20,9 com esma-perdudas. A l' obrir los ulls, duas cosas **l' extranyaren**: la fosca que'l voltava y un dolor viu y constant (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)
- c. 3186;0;245,31,6's feya la cova y milló 's respirava, cosa que á ella **la estranyava** molt; sobte, ohí un suspir y després un altre, y ¿qué (**Maria del Pilar Maspons i Labrós: Barcelona-Bigues**)
- d. 3094;0;48,33,3 de christiá, mostrars' tal volía ab apariencias. Molt **l' estranyá**, com á tots, lo veurer allí á Tuyetas, y mes, veurer (**Teodor Crues i Coromines: Barcelona-Vilanova i la Geltrú**)

b) Casos que regeixen datiu:

També n'il·lustrem amb pronom i ordre de constituents S-V (232) i V-S (233)

⁴⁰ ESTRANYAR v, tr. Allunyar (algú) del seu país, d'una companyia. Etc. || Causar estranyesa (a algú). Això m'ha estranyat molt [...] DIEC (1995: 816).

- (232) a. 114;0;32,20,3 mica de satisfacció i una goteta de dolça ironia: -No **li estranyi**: la tia Paulina llegeix molt. Jo estava perplex. ¿Com, (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- b. 186;0;247,9,3 -repetí Claudi com si no l' hagués entesa. -Sí!... **Li estranya?** És amic del que hi ha aquí a la dispesa, i m'hi he fet (**Joan Oller i Rabassa: Barcelona**)
- c. 3173;0;19,18,8 vol que la seva filla...? Carolina I és clar! i aixó **li estranya?** Ai qu'és il·lús vosté, Juli! S'ha de mirar les coses (**Pere Cavallé: Reus**)
- (233) a. 186;0;178,22,3 tot obrint la boca. Irene anava explicant- se: -No **li estranyi** la pregunta; però, sap?... s'han de fer els càlculs... (**Joan Oller i Rabassa: Barcelona**)
- b. 218;0;60,24,6 molt grossos! En Tom és un tafaner A En Tom, també **li estranya** aquest cabdell de fil tan gros. I com que és un xic (**Lola Anglada: Barcelona-Tiana**)
- c. 230;0;60,8,10 que allò era una gran tempesta, un temporal desfet, i **li estranyava** no veure la gent que corrés desesperada, que no es (**Antoni Sabater i Mur: Barcelona?**)
- d. 3029;0;89,17,7 a fer- se pentinar. A la Juanita, la pentinadora, **li extranyà** que aquelles dònnes, que solien fer-se pentinar a la (**Juli Vallmitjana: Barcelona**)
- e. 39;2;77,2,5 que no s' estigués de res en aquell sentit. A Guillem **li estranyà** la generositat excessiva de Conxa i fins la forma de (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

c) Casos ambigus: usos preposicionals: S-V

- (234) a. 2983;0;113,27,3 duas raccions en sa cambra, cosa la qual **á tothom estranyava**. Mes veus aquí que per dissort de la doncella, lo (**Francesc Maspons i Labrós: Barcelona-Bigues**)
- b. 3029;0;97,22,4 de la concurrencia; però 'l Tinyós no sortia, lo que **extranyà** moltíssim a tots els que'l **coneixien**, perquè un home (**Juli Vallmitjana: Barcelona**)

- c. 3044;0;122,4,1 son ressentiment y justificar una retirada que no **estranyava á ningú** sino á ell meteix. Donya Rosa Montellá havia (**Joan Oller i Rabassa: Barcelona**)

d) Distribució dialectal:

Des d'un punt de vista de la procedència dels autors, quant a l'acusatiu, tret d'un escriptor valencià i un altre de mallorquí, la resta pertanyen a poblacions del català central:

- (235) a. 3028;0;123,30,4 galtes, fort, molt fort, i atre i atres més, cosa que **la extranyà** algo. Cregué que va vore plorar a sa filla. Després ja (**Francesc Puig-Espert: València-Asnières sur-Seine** [Illa de França])
- b. 3077;0;122,2,7 no hi havia casi negú... y ja passaven les vuyt! Allò **l' extranyá**. "A la vila, els diumenges en sortir el sol, la gent, (**Salvador Galmés: Sant Llorenç d'es Cardassar**)

Pel que fa al règim datiu, són nombrosos els exemples en el català central, amb pinzellades del valencià (tres autors d'onze) (236a-c) i un del nord-occidental (236d):

- (236) a. 177;0;59,5,7 On era el timbre? Aquesta manca de trucador no deixà d' **estranyar- li**. Aleshores, no trobant-hi ni campana, ni timbre, (**Ernest Martínez Ferrando: València**)
- b. 2980;0;8,54,4 Pepín? Ter·[(Ap)] Com al de la Flequillo! Pep·Que **li estraña?** Qué més natural que dientme yo Pepico li pose Pepín al (**Fernando Muñoz Tintero: valencià**)⁴¹
- c. 3028;0;123,23,11 ni son criat havien anat en tota la nit a gitar- se, no **extranyant- li** gran cosa el succés per estar acostumat ja. Marta (**Francesc Puig-Espert: València-Asnières sur-Seine** [Illa de França])
- d. 133;0;145,25,6 que abans havia de parlar- ne amb sa mare. A ell ja **li estranyava**, però no podia atalaiar-ne els motius. Ella vol (**Alexandre Plana: Lleida-Banyuls**)

⁴¹ No hem localitzat la procedència geogràfica d'aquest autor a cap manual, però el fet d'emprar la desinència -e en la primera persona del present d'indicatiu, resol la incògnita.

Respecte dels ambigus, hem detectat quatre lemes d'escriptors del català central (234) i dos d'altres dialectes (237):

- (237) a. 233;0;124,2,1 oblidarà que no eren com els altres. Aquesta paradoxa no **extranyava** molt **a la societat mallorquina** perquè en realitat hi (Josep Vallverdú: **Lleida**)
- b. 3176;0;9,33,2 en moren. Pau. Pero el que se muiguen en casa es lo qu' **estrañarà á tots** en saberse. Bas. Y un home desconegut. Pau. (**Ramon Lladró i Mallí: València**)

Finalment, un autor emprà en la mateixa obra [*Nits d'hivern*, 1919] tant el règim acusatiu com el datiu: Francesc Puig-Espert (235a-236c), i un altre emprà tant el datiu amb clític com introdueix el complement animat amb la preposició *a* (233d-234b) en l'obra: *Sota Montjuic*, 1908.

2) Període 1933-1988

Pel que fa al segon període estudiat, tornem a trobar alternances en el règim verbal:

a) Casos que regeixen acusatiu:

Il·lustrem exemples amb pronom i ordre S-V (238a), amb pronom i ordre V-S (238b-c) i sense pronom i ordre de constituents S-V (238d):

- (238) a. 383;0;41,18,5 -digué Franklin, com si aquella pregunta tan natural **l' estranyés** una cosa de no dir-. No sabem que n'hi hagi cap per (**Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile**)
- b. 393;0;216,34,10 per arreglar no sé què. De moment, sembla que ja **va estranyar- lo** que, per a donar-li aquell avís, hi anessin tants, (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)
- c. 424;0;65,10,6 mà de la Riteta, amorosa i sàvia. L'endemà de retorn, **va estranyar- lo** el poc pes de l'olla. Mirà l' interior i un fred (**Miquel Llor: Barcelona**)

- d. 3253;0;72,9,1 d' un Renault 12 sense cap dificultat, i això no **estranya ningú**, perquè, com que cada dia en veuen dotzenes, és (**Quim Monzó: Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu:

En aquest règim trobem les quatre possibilitats: exemples amb pronom i ordre S-V (239), amb pronom i disposició de constituents V-S (240) i amb SP i ordre S-V (241) i amb SP i estructura V-S (242):

b1) Casos que regeixen datiu amb pronom i ordre S-V

- (239) a. 1158;0;110,1,12 el teu marit algunes vegades tot sol al concert, i **li ha estranyat**; m'ha preguntat on et deixava. Jo li he dit que a tu (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)
- b. 1327;0;422,31,5 (Al lector d' avui, aquestes coses no **li han d' estranyar** gens, perquè Barcelona, abans de la crema de convents (**Josep Pla: Palafrugell**))
- c. 2641;0;122,9,8 donar- hi importància. La resposta del seu pare **li va estranyar**. Ella l'esperava del mar, d'aquell tros de mar que era (**Lola Anglada: Barcelona-Tiana**)

b2) Casos que regeixen datiu: amb pronom i ordre V-S

- (240) a. 2742;0;15,22,4 seus petits problemes d' amor. Vostè ja el coneix: no **li estranyarà** que tingués certs èxits femenins, dels quals, cal (**Maurici Serrahima: Barcelona**)
- b. 2924;0;50,14,4 Antò·Jo? De què? Puig·De la desgràcia... Antò·No **li estranyi** la pregunta, però no he sentit a dir... Puig· Doncs, (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- c. 393;0;258,21,6 havia fet tard sense adonar- se 'n"... A la mare ja va **estranyar- li** una mica aquella explicació, primer, perquè l' (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)
- d. 4;0;64,22,1 Parlant de l' ofensiva d' Euskadi, m' ha dit que no **li estranyaria** que Bilbao caigués demà. Per altra banda, ell creu (**Marià Manent: Barcelona**)

- e. 435;0;20,7,5 a Barcelona, parla el català com nosaltres-. ¿És que **li estranya** això dels punyals? -Oh, no, he vist altres Doloroses (**Joan Sales: Barcelona**)

b3) Casos que regeixen datiu: amb SP i ordre S-V

- (241) a. 1327;0;409,27,4 que els clients acceptin el canvi sense protestar no **pot estranyar a ningú**, perquè el nostre és excel·lent. No és el (**Josep Pla: Palafrugell**)
- b. 235;0;55,8,6 foren, al Marroc, les meves primeres amigues. Això no **estranyarà a ningú**, puix que la gent del poble és més accessible (**Aurora Bertrana: Girona-Berga**)
- c. 383;0;49,12,4 havia deixat a la casa. Aquella desaparició no **estranyà gens als seus nebots**. Quan el bombardeig era al seu (**Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile**)

b4) Casos que regeixen datiu: amb SP i ordre V-S

- (242) a. 1327;0;513,13,5 la boca en general i, sovint, del nas mateix. **A ningú** no **estranyarà**, doncs, que jo repeteixi que l'ice cream no té cap (**Josep Pla: Palafrugell**)

c) Distribució dialectal:

En aquest període, la gran majoria dels lemes que regeixen acusatiu pertanyen a escriptors del central (238). Amb tot, hi ha altres casos en diversos dialectes catalans: dos autors mallorquins (243a-b) i un de valencià (243c):

- (243) a. 210;0;103,25,10 mai. Ho féu per veure de trencar el silenci; **el devia estranyar** molt. Ell i jo no havíem tingut una mala paraula en (**Blai Bonet: Santanyí**)
- b. 3257;0;43,37,3 Durant els mesos passats a la presó el seu capteniment **ha estranyat molt els funcionaris**: ha llegit i rellegit tots els (**Carme Riera: Palma de Mallorca**)
- c. 2632;0;221,6,9 que vol fer-se llenyater. Ella ho va dir en un to que **estranyà l'Albert**. -Què té de particular que vulga fer-se (**Enric Valor: Castalla-València**)

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (2n)		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
AC	usos amb pronom: estructura S-V	1	1	0	0	0	0	2
	usos amb pronom: estructura V-S	3	0	0	0	0	0	3
	usos sense pronom: estructura S-V	1	1	1	0	0	0	3
	TOTAL	5	2	1	0	0	0	8

Quant al datiu, bona part dels lemes corresponen també a autors del català central (Mercè Rodoreda, Josep Pla, Lola Anglada, Maurici Serrahima, Josep Maria de Sagarra, Caterina Albert, Marià Manent, Joan Sales, Aurora Bertrana i Cèsar August Jordana) (239-242), amb coincidència amb el primer període. La resta es distribueix entre el nord-occidental (244) (Teresa Pàmies, Josep Vallverdú, Manuel de Pedrolo i Jesús Moncada), el tortosí (245) (Ricard Salvat, Sebastià Juan Arbó), el valencià (246) (Martí Domínguez, Isabel-Clara Simó) i el mallorquí (247) (Josep Maria Tous i Maroto i Llorenç Villalonga):

- (244) a. 1244;0;28,15,12 t' ha recordat que no n' hi havia per a tant, que **li estranyava** molt el teu nerviosisme, les teves queixes i gemecs (**Teresa Pàmies: Balaguer**)
- b. 2336;0;69,1,1 quelcom. Va reconèixer la veuassa de la Tana, i **va estranyar-li**, això, perquè la Tana no pujava mai al barri, es (**Josep Vallverdú: Lleida**)
- c. 2615;0;248,18,1 moderadament contrariat, ja que, com em diu, **li hauria estranyat** que acabessin tan de pressa. M'explica que pertany al (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)
- d. 3289;0;236,25,7 les del rellotge parat per sempre: tocaven a mort. **Li va estranyar**, no tenia notícia de cap traspàs. Fou l' (**Jesús Moncada: Mequinensa**)
- (245) a. 2719;0;43,9,3 així. Feng. Vull enviar Amleth a l'estranger. Geruta. **Li estranyarà** aquesta teva decisió. Ja saps que té intenció de no (**Ricard Salvat: Tortosa**)
- b. 8;0;134,3,4 al coll, s' endinsà per l' horta del costat. El fet **li estranyà** i el preocupà en gran manera, car no tenia notícia de (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

- (246) a. 2889;0;59,21,9 les hores quan trencà pel carrer de les Clarisses. **Li estranyà** veure la tornera a la porta, tota impacient, com qui (**Martí Domínguez i Barberà: Algemesí**)
- b. 3203;0;92,22,2 pacífica de la mula, deixà anar un riu com el Túria. **Li estranyà** vore que l'esmorzar era cansalada, tomaques, cebes i un (**Isabel-Clara Simó: Alcoi**)
- (247) a. 2943;0;29,15,6 ¿I vostè que és casat? Joan Sí senyora. ¿Que **li estranya**? Ja fa dos anys. Ant. Idò així, se'n vagi de pressa! (**Josep Maria Tous i Maroto: Palma de Mallorca**)
- b. 27;0;136,33,7 fals allistant- se a Bé hem dinat ; aquesta paradoxa no **estranyava** molt a la societat mallorquina, perquè en realitat hi (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (2n)		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
DA	usos amb pronom: estructura S-V	5	1	0	2	2	0	10
	usos amb pronom: estructura V-S	6	0	2	3	1	0	12
	usos preposicionals: estructura S-V	5	1	0	1	0	0	7
	usos preposicionals: estructura V-S	1	0	0	0	0	0	1
	TOTAL	17	2	2	6	3	0	30

Resulta interessant de destacar que Caterina Albert (248) i Cèsar August Jordana (249) empen indistintament ambdós règims en la mateixa obra.

- (248) a. 393;0;258,21,6 havia fet tard sense adonar- se 'n"... A la mare ja va **estranyar- li** una mica aquella explicació, primer, perquè l' (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**) [*Jubileu*, 1951]
- b. 393;0;282,35,7 secreta inquietud (com més hi havia pensat, més l' **havia estranyada** la impassibilitat de l'Aleixeta, el dia abans) havia (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**) [*Jubileu*, 1951]

- (249) a. 383;0;49,12,4 havia deixat a la casa. Aquella desaparició no **estranyà** gens **als seus nebots**. Quan el bombardeig era al seu (**Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile**) [*Tres a la reraguarda*, 1940]
- b. 383;0;41,18,5 -digué Franklin, com si aquella pregunta tan natural **l' estranyés** una cosa de no dir-. No sabem que n'hi hagi cap per (**Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile**) [*Tres a la reraguarda*, 1940]

3.4.2.2. Anàlisi dels resultats

El quadre següent il·lustra les dades obtingudes en la nostra anàlisi:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	5	2
	usos amb pronom: estructura V-S	2	3
	usos sense pronom: estructura S-V	0	3
DA	usos amb pronom: estructura S-V	7	10
	usos amb pronom: estructura V-S	10	12
	usos preposicionals: estructura S-V		7
	usos preposicionals: estructura V-S		1
A	usos preposicionals estructura S-V	6	
lemes analitzats		557	544

Així, en el primer bloc analitzat, hem trobat set exemples que regeixen acusatius (231), disset lemes de datius (232-233) i sis d'ambigus (234). Pel que fa al segon període estudiat, hem extret vuit exemples d'acusatius (238), a més de trenta lemes que regeixen datiu, dividits segons porten pronom -vint-i-dos lemes- (239-240) o sense -vuit exemples (241-242).

Seguint amb la línia encetada pel verb anterior, observem com *estranyar* tendeix a comportar-se amb una certa similitud, ja que amb els anys es descriu un assoliment

del règim datiu, mentre que el règim acusatiu es manté pràcticament igual i els casos ambigus de la primera etapa es traslladen al datiu preposicional.

1r període				2n període			
	fa	fr1	fr2		fa	fr1	fr2
ACUSATIU	7	23,33%	1,26%	ACUSATIU	8	21,05%	1,47%
DATIU	17	56,67%	3,05%	DATIU	30	78,95%	5,51%
AMBIGUS	6	20,00%	1,08%	AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

Segons l'entrada del diccionari de l'Institut, aquest verb és transitiu. Vists els exemples datius aportats, caldria preveure la possibilitat d'incorporar una altra entrada intransitiva als diccionaris per donar cabuda a aquests casos, sobretot perquè amb el devenir dels anys, sembla que aquest règim s'expandeix per bona part de les terres catalanoparlants:

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (1r)		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
DA	usos amb pronom: estructura S-V	4	0	2	1	0	0	7
	usos amb pronom: estructura V-S	9	0	1	0	0	0	10
	TOTAL	13	0	3	1	0	0	17

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (2n)		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
DA	usos amb pronom: estructura S-V	5	1	0	2	2	0	10
	usos amb pronom: estructura V-S	6	0	2	3	1	0	12
	usos preposicionals: estructura S-V	5	1	0	1	0	0	7
	usos preposicionals: estructura V-S	1	0	0	0	0	0	1
	TOTAL	17	2	2	6	3	0	30

Per contra, la distribució del règim acusatiu s'ha mantingut molt estable, ja que majoritàriament es localitza en el dialecte central, a les Illes i País Valencià:

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (1r)		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
AC	usos amb pronom: estructura S-V	3	1	1	0	0	0	5
	usos amb pronom: estructura V-S	2	0	0	0	0	0	2
	TOTAL	5	1	1	0	0	0	7

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (2n)		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
AC	usos amb pronom: estructura S-V	1	1	0	0	0	0	2
	usos amb pronom: estructura V-S	3	0	0	0	0	0	3
	usos sense pronom: estructura S-V	1	1	1	0	0	0	3
	TOTAL	5	2	1	0	0	0	8

Finalment, els pocs casos ambigus, es distribueixen en el Principat i en terres valencianes:

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (1r)		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
A	usos preposicionals estructura S-V	4	0	1	1	0	0	6
	TOTAL	4	0	1	1	0	0	6

Pel que fa a l'ordre dels constituents de l'oració, el règim datiu manté un empat entre l'estructura SVO i OVS en el primer període estudiat, tot i que amb una certa preferència per la disposició OVS. No segueix el mateix camí durant els anys 1933-1988, però, ja que majoritàriament l'estructura més emprada és SVO, igual com s'esdevé en els lemes ambigus i acusatius restants. Potser aquest fet s'explique per l'expansió del règim a bona part del domini i l'increment en el seu ús: el parlant l'assumeix com a propi i no es fixa en l'estructura on hi apareix.

D'acord amb la informació presentada, observem que el verb *estranyar* vacil·la en la solució del règim, tot i que tendeix a decantar-se cap al règim datiu vist l'augment considerable d'aquest cas i la disminució mínima de l'acusatiu.

3.4.3. Verb *intrigar*

3.4.3.1. Descripció dels usos

Pel que fa al verb *intrigar*⁴², la informació obtinguda és la següent:

1) Període 1833-1932

En el primer període cronològic, no hem localitzat cap exemple que regesca datiu.

a) Casos que regeixen acusatiu:

En aquest règim, hem trobat lemes amb pronom i ordre S-V (250a-d), amb clític i disposició V-S (250 e) i amb SN i ordre S-V (250f):

- (250) a. 136;0;88,19,2 una curiosa aparició en els aires: a la primeria **va intrigar-la** d'allò més, però després d'espriar-la un minut o (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)
- b. 155;0;161,17,8 un trasbals molt discret. Més que res, de moment, **l' intrigava**. ¿S'avenia, podia avenir-se Jaume Ripoll amb l'ambient (**Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile**)
- c. 180;1;70,24,5 de parents nostres? -Ja sabia que no; les cartes **l' intrigaven**, li semblaven misterioses, tanta era la cura de (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)
- d. 222;0;192,7,4 havia de tant en tant botigues amb tot de rètols que **l' intrigaven**. Li semblava impossible que la gent, només mirant (**Carles Riba: Barcelona**)
- e. 169;0;366,20,1 la nova coneixença i més que cap altra cosa **l' havia intrigada** que no hagués acceptat el dinar, quan per les festes (**Josep Roig i Raventós: Sitges-Barcelona**)

⁴² INTRIGAR, v. tr. Excitar (en algú) una curiositat inquieta. *Això m'intriga molt*. DIEC (1995: 1074).

- f. 230;0;29,28,4 forat de la roca, se sentia un esclafit clar i sec que **intrigava els nois** i els feia girar el cap per veure d'on venia (**Antoni Sabater i Mur: Barcelona?**)

b) Casos ambigus: amb SP i ordre S-V

- (251) a. 168;2;72,8,4 -Vaig creient que és un fet providencional. Tot això anà **intrigant** molt **a Marianneta**, però sense cap desconfiança, perquè (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**)
- b. 180;2;75,25,4 en disposició de tornar. Aquelles paraules misterioses **intrigaren als companys**. -Joan Antoni beu -digué Vilaret. Els (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)
- c. 230;0;121,13,5 gats i també van esclatar a riure, la qual cosa encara **va intrigar més als forasters**, fins que el senyor Enric, amb quatre (**Antoni Sabater i Mur: Barcelona?**)

c) Distribució dialectal:

Tots els lemes del període 1833-1932 corresponen a autors nascuts a poblacions ubicades dins del català central.

Tant Joan Puig, en l'obra *Els tres al·lucinats* (250c-251b), com Antoni Sabater empen tant l'acusatiu com la preposició *a* per introduir el complement animat: (252):

- (252) a. 230;0;29,28,4 forat de la roca, se sentia un esclafit clar i sec que **intrigava els nois** i els feia girar el cap per veure d'on venia (**Antoni Sabater i Mur: Barcelona?**) [*L'edat d'or*, 1931]
- b. 230;0;121,13,5 gats i també van esclatar a riure, la qual cosa encara **va intrigar més als forasters**, fins que el senyor Enric, amb quatre (**Antoni Sabater i Mur: Barcelona?**) [*L'edat d'or*, 1931]

2) Període 1933-1988

En el període segon, junt als casos amb acusatiu, que són els predominants, hi ha algun exemple amb datiu:

a) Casos que regeixen acusatiu:

Oferim exemples amb pronom i ordre S-V (253a-b) i exemples sense pronom S-V (253c-e), a més amb pronom i disposició V-S (255a):

- (253) a. 209;0;99,24,5 blancor, convençut que aquella fosforescència que tant **va intrigar-lo** la nit de les seves rauxes de ràbia era la del (**Josep Roig i Raventós: Sitges-Barcelona**)
- b. 3217;0;137,9,1 com a cegues? Ben mirat, allò que realment **l' intrigava** era que, quan el pare va marxar al front, la Irene i (**Xavier Benguerel: Barcelona**)
- c. 1288;0;139,19,7 de sang, molt misterioses. El fet era evident. El que **intrigava**, però, **els metges** era per on la perdia. Per (**Joan Perucho: Barcelona**)
- d. 2911;0;211,37,3 de pedra. Grans pedres que sobresurtin, que admirin i **intriguin les futures generacions**. Els anys sumen. Fatxades i (**Joan Brossa: Barcelona**)
- e. 397;0;113,8,7 que ella i només ella era la Ben Plantada, arribaren a **intrigar les senyores** de la bona societat de Figueres i de (**Josep Pla: Palafrugell**)

b) Casos que regeixen datiu: amb pronom V-S

- (254) a. 3206;0;28,19,7 tu no lligues ni amb filferro. [(A Ildefons.)] No **li intriga** la presència del seu noi, aquesta nit, al comiat de la (**Ventura Porta i Rosés: Barcelona**)

c) Distribució dialectal:

Des d'un punt de vista diatòpic, el cas que regeix datiu pertany al dialecte central (254). Quant a l'ús amb acusatiu es posa de manifest que apareixen en textos de diferents dialectes, atès que en aquesta segona etapa localitzem, a més d'autors del català central, escriptors que pertanyen al valencià (255a-c), al nord-occidental (255d) i al mallorquí (255e):

- (255) a. 2632;0;87,18,1 més pel benestar del seu allotjat. En realitat, a ella **la intrigava** força el temperament inexplicable que havia observat (**Enric Valor: Castalla-València**)
- b. 2889;0;75,42,9 del suau remoreig confidencial, dues coses que per igual **intrigaven les gents**. En ple agost, tornant una vegada els cinc (**Martí Domínguez i Barberà: Algemesí**)
- c. 3203;0;54,3,4 No em toques! III Totes les condicions Dues coses **la intrigaven**, mentre es lligava les vetes de les espartenyas: per (**Isabel-Clara Simó: Alcoi**)
- d. 3289;0;314,6,3 sovint amb amargura-. No venen... Aquelles paraules **intrigaven la Carmela**, que tenia des de l'aniversari un mal (**Jesús Moncada: Mequinensa**)
- e. 1328;0;183,1,9 i de tropes ben disciplinades. La missió del rei era **intrigar**, dissociar **les forces militars**. "Pobre rei", digué Flo. (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

3.4.3.2. Anàlisi dels resultats

Les nostres anàlisis s'il·lustren en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	5	3
	usos amb pronom: estructura V-S	1	1
	usos sense pronom: estructura S-V	1	6
D	usos amb pronom: estructura V-S	0	1
A	usos preposicionals estructura S-V	3	
lemes analitzats		43	56

En el primer període cronològic, no hem localitzat cap exemple que regesca dactiu, encara que sí que hem trobat set exemples de recció acusativa amb estructura estativa (250) i tres d'ambigus (251). Tots els exemples aportats pertanyen al dialecte central. En el període posterior, disposem de deu lemes que regeixen acusatiu (253 i 255a) i

d'un exemple amb recció dativa (254). Per tant, vegem com s'incorpora el règim datiu i es redueixen els lemes ambigus de l'època anterior.

1r període				2n període			
	fa	fr1	fr2		fa	fr1	fr2
ACUSATIU	7	70,00%	16,28%	ACUSATIU	10	90,91%	17,86%
DATIU	0	0,00%	0,00%	DATIU	1	9,09%	1,79%
AMBIGUS	3	30,00%	6,98%	AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

En el verb *intrigar*, a diferència dels dos anteriors, el règim que disposa d'un nombre major d'entrades és l'acusatiu que, segons avancen els anys, sembla estabilitzar-se; tanmateix la vacil·lació és present, encara que amb un únic exemple amb datiu, enfront dels deu amb acusatiu.

Pel que fa a l'ordre dels constituents, predomina clarament l'estructura S-V quan el règim és acusatiu i també quan és ambigu amb SP (1r període), però l'únic cas amb datiu pronominal apareix amb la disposició V-S.

Quant a la distribució dialectal, cal destacar que, mentre que en la primera etapa tots els lemes són focalitzats en el català central, en el segon període la diversificació és molt més intensa en el règim acusatiu, per la qual cosa, després de l'establiment de les bases de la normativització, el règim s'expandeix arreu dels territoris de fora de Catalunya, com es pot comprovar en el quadre annex:

		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
AC	DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (1r)	7	0	0	0	0	0	7
	DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (2n)	5	1	3	1	0	0	10
	TOTAL	12	1	3	1	0	0	17

3.4.4. Verb *preocupar*

3.4.4.1. Descripció dels usos

Quant al verb *preocupar*⁴³, l'anàlisi del corpus ens aporta les dades següents:

1) Període 1833-1932

En aquest període, no hem localitzat usos pronominals amb datiu i predomina el règim acusatiu, encara que també hi ha exemples de construccions ambigües:

a) Casos que regeixen acusatiu:

Del règim acusatiu, il·lustrem exemples amb pronom i ordre S-V (256), amb pronom i disposició de constituents V-S (257) i amb SN i ordre S-V (258):

- (256) a. 114;0;190,11,1 mai? El que passava a Paulina era verament per a **preocupar-la** una mica. Des de la mort d'aquell poca pena d'en (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)
- b. 139;0;152,1,6 molt de temps a escriure a un amic sobre un afer que **el preocupava**, aquell afer, mentrestant, l'ha burxat, l'ha (Josep Carner: Barcelona-Brussel·les)
- c. 158;0;188,19,1 se la vida, i d' altra manera no. I això **l' havia preocupat**, i, cercant una conjuminació al negoci i no trobant- (Joaquim Ruyra: Girona-Barcelona)
- d. 164;0;161,17,1 pas totes. Les afirmacions dels pagesos del llogarret **el preocupaven** poc o molt. El Pla de les Colomines era un turó (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)
- e. 169;0;282,27,1 d' aquella mena! Altres problemes més transcendents **el preocupaven**, que cada dia de bon matí se li clavaven al cor com (Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona)

⁴³ PREOCUPAR *v. tr.* Ocupar abans que un altre. || Una idea, una opinió, que impedeix de veure-hi clar, d'admetre altres opinions, etc., ocupar per endavant l'ànim (d'algú). || Un temor, una sospita, que dóna ànsia, turment, etc., ocupar, absorbir, l'ànim (d'algú). *El preocupa molt la sort que pugui tenir el seu fill* [...] DIEC (1995: 1469).

a2) Casos que regeixen acusatiu: amb pronom i ordre V-S

- (257) a. 114;0;192,24,2 pobra dona s' hi va perdre una mica. De joveneta **l' havia preocupada**, tot això; però de seguida la seva consciència s'en (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- b. 161;0;22,31,7 gent al tribunal i de fer veure que li importen molt i **el preocupen** molt coses de les quals en realitat mai no s'ha (**Joan Crexells: Barcelona**)
- c. 3147;0;161,10,3 aixala les seves aspiracions. Xic De primera! Fidel No **'l preocupa** res. Xic Res! Fidel [(amb ironia)] Sembleu uns (**Ignasi Iglésias: Sant Andreu de Palomar-Barcelona**)

a3) Casos que regeixen acusatiu: sense pronom i ordre S-V

- (258) a. 168;1;12,18,12 ulls. No cal dir que l' actitud agressiva del gos no va **preocupar** ni un moment **en Boi Delit**. Collí un tronquet, això sí, (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**)
- b. 185;0;293,3,1 nen. El porta. Però és quelcom de molt diferent allò que **preocupa Lewandowski**. Ell es pensava obtenir l'autorització de(**Joan Alavedra: Barcelona**)
- c. 39;2;92,13,2 és que aquesta mena d' homes fan una nosa peculiar, **preocupen els altres**, es converteixen en espectres interceptors (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

c) Casos ambigus:

Hem trobat exemple de casos d'ambigus preposicionals amb l'ordre S-V (259a-d) i amb la disposició dels constituents en V-S (259e):

- (259) a. 3010;0;84,5,10 frisansa de parlar sobre l' asunto qu' **á tots dos nos preocupaba**. Aixís es, que tot just passarem lo cancell de casa (**Josep Feliu i Codina: Barcelona**)
- b. 3173;0;16,10,3 hagués existit. El passat rai! l' esdevenir és lo que deu **preocupar a tot-hom**; porque l'esdevenir és vida, és la vida que (**Pere Cavallé: Reus**)

- c. 3291;0;220,13,5 partit, lo vot limitat, y algunas otras combinacions que **preocupan** avuy als que estudian aquestas materias. En alguns d' (**Valentí Almirall: Barcelona**)
- d. 93;0;238,21,3 malalts d' un mal nou que en deien esteticidia, que **preocupava an els metges**, però que jo el creia una passa, de les (**Santiago Rusiñol: Barcelona-Aranjuez**)
- e. 3191;0;131,11,3 y desinteressat conseller del prudentíssim Lluç. Ab tot, **preocupaba á la Pubilla** una cosa de la mès alta importancia: es (**Gaietà Vidal i de Valenciano: Vilafranca del Penedés**)

d) Distribució dialectal:

Des d'un punt de vista dialectal, pràcticament la totalitat de lemes amb el règim acusatiu pertanyen a escriptors/es del català central (trenta lemes). La resta són tots del valencià -Ernest Martínez (260a) (set lemes) i del mallorquí -Àngel Ruiz (260b) (un exemple). Quant als ambigus, tots pertanyen a autors nascuts a poblacions del domini central (deu exemples), tret d'un lema d'un escriptor del balear (261):

- (260) a. 117;0;58,6,3 públic. Ah! escolti -afegí, com recordant quelcom que **la preocupava** ja de temps: -Com li diuen a vostè? El farsant restà (**Ernest Martínez Ferrando: València**)
- b. 3101;0;76,15,5 ¿Sabeu quinas eran sas questions, es problemas qui **'l preocupavan?** Idò que sa cama-vermeya amb còl estigués bé de sal (**Àngel Ruiz i Pablo: Es Castell-Barcelona**)
- (261) a. 140;0;34,23,4 Triar un bon mestre és, doncs, la primera cosa que deu **preocupar al caçador** novell. Per conseguir-ho, es dirigirà al (**Nicolau Maria Rubió i Tudurí: Maó-Barcelona**)

Hem detectat un seguit d'escriptors que fan servir alhora tant el règim acusatiu com el fet d'introduir en el complement animat amb la preposició *a*: Jaume Raventós, Caterina Albert, Jaume Brossa, Gaietà Vidal i Carme Karr (262-266):

- (262) a. 169;0;333,14,5 i per ella no s' hauria pas inquietat. Però saps que **la preocupava?** Els fills, ja t'ho diré, els fills. I no és pas que (**Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona**) [*Memòries d'un cabaler*, 1932]
- b. 169;0;24,13,6 amb els respectes deguts. Aquest sistema d' entrada **ha preocupat a alguna mestressa** que no hi hagi estat acostumada. (**Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona**) [*Memòries d'un cabaler*, 1932]
- (263) a. 3162;0;85,3,4 se la mà pel cap, com volent apartar els pensaments que **l preocupen**)] No ho sé, perquè m sembla que encara no la conec bé; (**Jaume Brossa i Roger: Sant Andreu de Palomar-Barcelona**) [*Els sepulcres blancs*, 1900]
- b. 3162;0;15,17,3 P. Angel, és l' eterna qüestió de la Sofia lo que ns **preocupa a tots dos**. [(En Guillem senyala una poltrona al P. (**Jaume Brossa i Roger: Sant Andreu de Palomar-Barcelona**) [*Els sepulcres blancs*, 1900]
- (264) a. 3188;0;265,21,9 y enguniós. -¿Y l' establiment dels fills que tant **lo preocupaba?** -Respecte del particular, pot dirse que 's trova (**Gaietà Vidal i de Valenciano: Vilafranca del Penedés**) [*Isabet Besora la pastoreta ó ja sía la peste de Reus de 1592*, 1857]
- b. 3191;0;131,11,3 y desinteressat conseller del prudentíssim Lluch. Ab tot, **preocupaba á la Pubilla** una cosa de la més alta importancia: es (**Gaietà Vidal i de Valenciano: Vilafranca del Penedés**) [*La pubilla del Mas de Dalt*, 1866]
- (265) a. 707;0;353,12,1 aleshores... Lo que fos y lo que no fos pecat **l' havia preocupada** sempre a la Mila, y ara, tot rumianthi de nou, li (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**) [*Solitud*, 1905]
- b. 3020;0;245,4,2 en sí, sinó les circumstancies que 'l rodejaven, lo que **preocupava a donya Isabel**. Segons aqueixes públiques remors (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**) [*Cayres vius*, 1907]

- (266) a. 3364;0;33,26,4 la explicant- li 'ls projectes o cabories que 'l **preocupen**. Més, com aquests solen esser d'aquells la (**Carme Karr i Alfonsetti: Barcelona**) [*Primera conferència*, 1910]
- b. 3364;0;24,12,4 y tants progressos, l' obra de la cultura femenina no **ha preocupat** seriosament encara mai a **ningú**. Y jo crec que val la (**Carme Karr i Alfonsetti: Barcelona**) [*Primera conferència*, 1910]

2) Període 1933-1988

En el segon bloc cronològic, sí que disposem de casos que regeixen datiu, els quals alternen amb els d'acusatiu:

a) Casos que regeixen acusatiu:

Com en l'etapa anterior, localitzem l'acusatiu en estructures distintes: amb pronom i ordre S-V (267) i V-S (268), i sense pronom i disposició S-V (269):

a1) Casos que regeixen acusatiu: amb pronom i ordre S-V

- (267) a. 1006;0;43,30,4 s' havia sabut estar d' anar a parar a les coses que **el preocupaven**, encara que procurant no descobrir-se. L'altre va (**Maurici Serrahima: Barcelona**)
- b. 1158;0;54,16,1 s' adonaria que se li fonien de pressa. Però el que **la preocupava** més era que la tia Adela es feia vella, es podia (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)
- c. 1213;0;82,23,11 un pur antihegelià), es veu que l' obra de Hegel **l' havia preocupat** bastant. No en va el gran filòsof alemany era un (**Agustí Esclasans: Barcelona**)
- d. 1326;0;26,30,7 particulars per resoldre i devia decidir que no calia **preocupar- lo**. En fi... Assumptes particulars... Veig la cara (**Maria Aurèlia Capmany: Barcelona**)
- e. 1439;0;133,36,7 seva causa, el general pensava en les dues coses que **el preocupaven** per damunt de tota altra: la seva família i la seva (**Rafael Tasis: Barcelona-París**)

a2) Casos que regeixen acusatiu: amb pronom i ordre V-S

- (268) a. 1241;0;10,22,4 data en què aquesta es produí. A Hervey de Saint-Denys **el preocuparen** molt les posteriors i successives aparicions de (**Joan Perucho: Barcelona**)
- b. 206;0;534,2,5 dos o tres vells amics perquè els sentí blasfemar. No **el preocupa** l'altra vida. Defensa els actes del culte extern, la (**Josep Pla: Palafrugell**)
- c. 2920;0;36,32,6 dalt dels dos graons.)] Oh, pobre papà! Com si **el preocupés** gaire tot això! [(Tomba la casa i desapareix.)] Cate. (**Carles Capdevila: Barcelona**)
- d. 2972;0;143,17,1 si avui es prendrà el te. Ja es veu: aquests dies **el preocupa** algun nou assumpte. Ahir mateix va estar xiu-xiu amb un (**Joan Brossa: Barcelona**)
- e. 3204;0;67,3,1 de Montsent on explicaven més de lletra i de comptes. **El preocupava** que aprenguessin al màxim i l'empenta que havia donat (**Maria Barbal i Farré: Tremp (Pallars Jussà)**)

a3) Casos que regeixen acusatiu: sense pronom i ordre S-V

- (269) a. 2589;0;155,27,1 i acabaven rics. L'acumulació pre-capitalista, que tant **preocupà Marx**, es féu sobretot en els soterranis dels monestirs (**Lluís M. Xirinacs: Barcelona**)
- b. 2593;0;118,27,8 que comporta la representació de l'espai que sempre **ha preocupat els pintors**, per tal com l'art escultòric no ve (**Enric Jardí: Barcelona**)
- c. 2766;0;26,18,3 Les col·leccions de modes de tardor-hivern, que tant **preocupen les senyores**, sortiran a finals de setmana. Home. (**Maria Aurèlia Capmany: Barcelona**)
- d. 2862;0;106,15,5 el nou règim pot resoldre el problema paorós que avui **preocupa tothom**, conegut pel de la manca de bons estatges... Ara (**Josep Maria Poblet: Montblanc-Barcelona**)
- e. 391;0;137,27,3 per indagar: -I els que van urgits? -¿Aquestes nimietats **preocupen un intel·lectual** de tants quirats com vostè? Els (**Ramon Vinyes i Cluet: Berga-Barcelona**)

b) Casos que regeixen datiu:

N'ofereix amb pronom i ordre S-V (275a-b), amb pronom i disposició de constituents V-S (270a-b, 276b, 277a i 278a), amb SP i ordre S-V (270c-d, 275c-e, 276a, i 280b) i amb SP i ordre V-S (276c):

- (270) a. 3080;0;101,28,10 és un covard, explicava la Natàlia a l' Emilio, només **li preocupa** fer diners. Li fa por la política. I des que la mamà s' (**Montserrat Roig: Barcelona**)
- b. 3403;0;185,19,5 no hi ha qui m' atengui; no tinc escapador, a ningú no **li preocupa** la meua vida. Vinc a tu clamant, Senyor, i dic: "Tu ets (**Pau Sais i Vila: català central?**)"⁴⁴
- c. 276;0;91,27,7 Però hi ha moments en què molts creuen que no **han de preocupar als homes** de govern res més que els interessos (**Lluís Duran i Ventosa: Barcelona**)
- d. 84;0;96,20,2 cosa, per damunt dels problemes concrets i especials, que **preocupa** constantment a **Joan Maragall** en tota la seva activitat (**Joan Estelrich: Felanitx-París**)

c) Distribució dialectal:

Des d'una perspectiva de l'origen geogràfic dels autors, bona part dels exemples acusatius aportats pertanyen a escriptors/es del català central (267-269) (quaranta-tres lemes), mentre que la resta es distribueixen així: vint-i-dos al balearic (271), onze lemes al dialecte valencià (272), quatre al nord-occidental (273), i set al tortosí (274):

- (271) a. 3210;0;20,25,1 i insubstituïbles. Per això, a la mare dels infants no **la preocupen** les remors, sinó els silencis. Quan de sobte, (**Joan Bonet i Gelibert: Palma de Mallorca**)

⁴⁴ Tot i que no hem localitzat la procedència geogràfica d'aquest autor a cap manual, hem optat pel dialecte central per l'ús de possessiu *meua* o de les formes verbals *atengui* o *ets*. Altres lemes de la mateixa obra així ens ho confirmen: 3403;0;14,9,9 sentiràs la meua súplica, de bon matí em *presento* a tu, i *espero*. Perquè tu no ets un Déu que es deleixi en la maldat, ni 3403;0;174,11,1 el perdó el tens tu, per tal d' infondre 'ns reverència. *Espero* en el Senyor; la *meua* ànima confia,estic atent a la *seua* 3403;0;81,3,6 ells, et burles de tots els pagans. Oh força *meua*, en tu *espero*, perquè ets, oh Déu, el meu refugi. El Déu que m'estima

- b. 3227;0;44,21,10 [(Així ho fa ell.)] però no se l' arribà a treure. **El preocupava** la idea de fugir. Dona: Fugir, dius? Així que al (**Llorenç Capellà i Fornés: Montuiri**)
- c. 3228;0;121,4,7 entrar ni sortir, rai!", pensava Ciril. L' únic que **el preocupava** era que tancassin les finestres, cosa que ja li havia (**Pau Faner i Coll: Ciutadella**)
- d. 3254;0;109,34,6 acceptava sense que semblàs que, de manera fonamental, **el preocupàs** altra cosa que no poder acomiadar-se dels seus i morir (**Miquel Àngel Riera: Manacor**)
- e. 3257;0;102,8,9 li provocà Laura. -Mira, el teu Guarini l' únic que **el preocupa** és ell mateix, el seu egoisme, al qual restarà (**Carme Riera: Palma de Mallorca**)
- (272) a. 239;0;158,10,5 però, no l' escolta. Sembla que un altre pensament **el preocupa**. Abans de sortir de l'estació l'atura i, al·ludint al (**Ernest Martínez Ferrando: València**)
- b. 2632;0;333,3,8 de la pau social i de l' ordre públic a Cassana, que tant **preocupaven mossèn Hilari i Rafel Olcina**, es veren confirmats (**Enric Valor: Castalla-València**)
- c. 2889;0;153,21,4 topar amb selves d' indulgències, no era ciutat que **la preocupàs**. ¡Al costat de París, on jo vaig ser-hi uns mesos! Ara (**Martí Domínguez i Barberà: Algemesí**)
- d. 3255;0;102,22,1 el seu marit no sentia res, al llit. Això, és clar, **la preocupava**, però... No t'ho creuràs - féu Diane Bayà, ara més (**Josep Lluís Seguí: València**)
- e. 79;0;12,35,10 que diguéssim la nostra paraula sobre allò que a ell **el preocupava** aleshores: els catalans del Principat i llur "tarannà (**Joan Fuster: Sueca**)
- (273) a. 1283;0;67,7,10 anar tirant, i prou... -No li va dir què era el que **el preocupava**? -No; el darrer dia que estigué ací va dir una frase (**Josep Vallverdú: Lleida**)

- b. 2615;0;137,26,3 patia del cor, una cosa que jo ignorava i que poc devia **preocupar-** la si m'he de fiar de les seves inconcinències a l' (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)
- c. 68;0;339,35,12 sigui la bellesa!, em vaig dir, si no té cor i no **la preocupa** el dolor humà. Però de seguida em vaig espantar; la (**Jaume Berenguer Amenós: Belltall**)
- (274) a. 2719;0;38,9,9 Ajuda 'm, mira d' entendre 'l. Però conta 'm el que **el preocupa**. Entre ell i jo, d'ara endavant, hi seràs tu. El seu (**Ricard Salvat: Tortosa**)
- b. 8;0;134,3,7 endinsà per l' horta del costat. El fet li estranyà i **el preocupà** en gran manera, car no tenia notícia de cap canvi d' (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

A diferència del primer període on no havíem localitzat el cas datiu, dels setze lemes vàlids, sis es corresponen a autors valencians (Josep Vicent Marqués, Josep Lozano, Enric Valor, Joan Francesc Mira, Rodolf Sirera i Isabel-Clara Simó) (275), cinc al mallorquí (Llorenç Villalonga, Llorenç Capellà i Joan Estelrich) (276), i la resta a escriptors nascuts a poblacions del català central, és a dir, cinc ítems (270a-c, 277a):

- (275) a. 2595;0;91,9,6 al País Valencià. Potser pense que això segon però no **li preocupa** perquè és un cas clar d'acceptació innòcua de (**Josep Vicent Marqués: València**)
- b. 2606;0;37,9,5 coses futures tornaren a venir- li. L' assumpte començà a **preocupar-** li, i per tal d'eixir de dubtes, anà a visitar un (**Josep Lozano Lerma: Alginet**)
- c. 2632;0;68,28,8 'n, caigueren en els problemes de la vila, que **a tothom preocupaven**. Picó fins preguntà a Garibaldi: -¿És cert que vostè (**Enric Valor: Castalla-València**)
- d. 2651;0;235,7,1 fer l' endemà, la qual era l' última cosa que llavors **preocupava** ja **a la major part**, ocupats només a ocupar la (**Joan Francesc Mira i Casterà: València**)
- e. 2928;0;75,17,2 continuar la marxa al dia següent. Aquesta notícia **semblà preocupar** molt **al capità Rodaballo**, que comandava les forces (**Rodolf Sirera: València**)

- (276) a. 1160;0;72,10,8 concedir. Crec que més que les coses que don Toni llegís **preocupaven a uns** i altres les que pogués escriure. Es deia que (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)
- b. 3227;0;32,10,7 Vell: Putes d' històries! Dona [(Coquetaja: fa com si **li preocupàs** que el Vell no s'interessi per la seva història.)]: (**Llorenç Capellà i Fornés: Montuïri** [Mallorca])
- c. 84;0;178,2,1 no s' ha discutit tant sobre intel·ligència i caràcter. **Preocupa als conductors** la transformació del català en quelcom (**Joan Estelrich: Felanitx-París**)

Entre altres autors que comparteixen ambdós règims hi ha: Montserrat Roig (277), Isabel-Clara Simó (278) i Llorenç Capellà (279):

- (277) a. 3080;0;124,7,6 amb fredor -abans li havia tingut molta ràbia. "Només **li preocupen** els diners i la respectabilitat, és un covard", deia (**Montserrat Roig: Barcelona**) [*El temps de les cireres*,1977]
- b. 3080;0;195,15,6 no ho veiés. La Sílvia s' havia anat deixant, només **la preocupaven** dues coses: la cuina i el seu cos. Calia mantenir la (**Montserrat Roig: Barcelona**) [*El temps de les cireres*,1977]
- (278) a. 3203;0;123,8,11 aquella família ni li n' agradaven les idees. A ell **li preocupaven** les comunicacions, i després del servei de (**Isabel- Clara Simó: Alcoi**) [*Júlia*, 1983]
- b. 3203;0;28,7,9 té raó. La Cecília no pot durar. Però això no **l' ha de preocupar** gens ni mica: el lloc a la fàbrica el té assegurat. (**Isabel-Clara Simó: Alcoi**) [*Júlia*, 1983]
- (279) a. 3227;0;32,10,7 Vell: Putes d' històries! Dona [(Coquetaja: fa com si **li preocupàs** que el Vell no s'interessi per la seva història.)]: (**Llorenç Capellà i Fornés: Montuïri**) [*El pasdoble*, 1985]

- b. 3227;0;44,24,1 Dona: Fugir, dius? Així que al capdaval·l l'únic que **el preocupava** era fugir? Vella: No m'estranya. Sols pensava en si (**Llorenç Capellà i Fornés: Montuïri**) [*El pasdoble*, 1985]

A més, Llorenç Villalonga (280), Rodolf Sirera (281) i Enric Valor (282) empren també l'acusatiu i la preposició *a* per introduir els complements animats:

- (280) a. 1328;0;192,24,7 ben educada, però no encertava a dissimular que **la preocupava** alguna cosa. L'únic que en veritat semblava cridar-li (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**) [*La Lulú o la princesa que somreia a totes les conjuntures*, 1970]
- b. 1328;0;100,15,10 ple de correnties, on un cadàver més o menys no podia **preocupar a ningú**. -¿Què has dit, Mateuet? ¿Què és el rei del (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**) [*La Lulú o la princesa que somreia a totes les conjuntures*, 1970]
- (281) a. 2863;0;19,26,4 posa en perill la seua hisenda; la mort del seu fill **el preocupa** menys que els seus camps o els seus ramats de cabres; (**Rodolf Sirera: València**) [*La pau (retorna a Atenes)*, 1975]
- b. 2928;0;75,17,2 continuar la marxa al dia següent. Aquesta notícia **semblà preocupar molt al capità Rodaballo**, que comandava les forces (**Rodolf Sirera: València**) [*La pau (retorna a Atenes)*, 1975]
- (282) a. 2632;0;89,11,5 i ocasió a tot. Alguna vegada parlaven dels problemes que **preocupaven Garibaldi**. Un dia, en acabant de sopar, va eixir a (**Enric Valor: Castalla-València**) [*Sense la terra promesa, I*, 1980]
- b. 2632;0;68,28,8 'n, caigueren en els problemes de la vila, que **a tothom preocupaven**. Picó fins preguntà a Garibaldi: -¿És cert que vostè (**Enric Valor: Castalla-València**) [*Sense la terra promesa, I*, 1980]

3.4.4.2. Anàlisi dels resultats

Podem sintetitzar les dades obtingudes de la nostra investigació en el quadre següent:

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	30	44
	usos amb pronom: estructura V-S	5	28
	usos sense pronom: estructura S-V	3	15
DA	usos amb pronom: estructura S-V	0	2
	usos amb pronom: estructura V-S	0	6
	usos preposicionals: estructura S-V		7
	usos preposicionals: estructura V-S		1
A	usos preposicionals estructura S-V	10	
	usos preposicionals estructura V-S	1	
lemes analitzats		337	944

No hem localitzat al corpus, en el període que va de 1833 al 1932, cap lema que regesca datiu. Tanmateix, en la recció acusativa, sí que hem localitzat trenta-vuit lemes (256-258), a més d'onze lemes ambigus (259). En el segon bloc cronològic, sí que disposem de casos que regeixen datiu, a més dels exemples d'acusatius. Així hem comptabilitzat vuitanta-set casos que regeixen acusatiu (267-269), i setze lemes que regeixen datiu (270, 275, 276, 277a, 278a, i 280b). Seguint la tònica d'aquest grup de verbs, detectem un increment important en l'ús del règim datiu amb el pas dels anys, i un augment menor dels casos d'acusatiu amb l'estructura estativa, que continua essent el règim principal del verb.

1r període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	38	77,55%	11,28%
DATIU	0	0,00%	0,00%
AMBIGUS	11	22,45%	3,26%

2n període

	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	87	84,47%	9,22%
DATIU	16	15,53%	1,69%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

Les dades del verb *preocupar* ens indiquen que en els períodes estudiats el règim no és estable. Majoritàriament hom ha pronominalitzat en acusatiu (sobre el vuitanta per cent dels lemes), però també en datiu, sobretot en el segon període estudiat (15,53%). Aquesta dada està en sintonia amb el verb *intrigar*, vist anteriorment. S'observa com la variació entre períodes assenjala un augment molt més important en el datiu que no l'acusatiu.

La gran majoria d'exemples seleccionats responen a la disposició tradicional catalana SVO, especialment en el règim acusatiu i en els lemes ambigus. En el règim datiu amb pronom, aquesta disposició canvia a OVS, tot corroborant la tendència descrita anteriorment.

Dialectalment amb els anys, s'expandeix el règim acusatiu a bona part del domini lingüístic català, especialment en el balear i el valencià:

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (1r)		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
AC	usos amb pronom: estructura S-V	22	1	7	0	0	0	30
	usos amb pronom: estructura V-S	5	0	0	0	0	0	5
	usos sense pronom: estructura S-V	3	0	0	0	0	0	3
	TOTAL	30	1	7	0	0	0	38

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (2n)		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
AC	usos amb pronom: estructura S-V	22	8	7	2	5	0	44
	usos amb pronom: estructura V-S	15	11	0	2	0	0	28
	usos sense pronom: estructura S-V	6	3	4	0	2	0	15
	TOTAL	43	22	11	4	7	0	87

Pel que fa als casos ambigus, majoritàriament, pertanyen a escriptors del dialecte central:

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (1r)		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
AM	usos preposicionals estructura S-V	9	1	0	0	0	0	10
	usos preposicionals estructura V-S	1	0	0	0	0	0	1
	TOTAL	10	1	0	0	0	0	11

Finalment, el règim datiu es comporta de manera semblant a l'acusatiu del segon període: ús diversificat en el central, balear i valencià:

DISTRIBUCIÓ DIALECTAL (2n)		CENT	BAL	VAL	NORD	TOR	ROS	TOTAL
DA	usos amb pronom: estructura S-V	0	0	2	0	0	0	2
	usos amb pronom: estructura V-S	4	1	1	0	0	0	6
	usos preposicionals: estructura S-V	1	3	3	0	0	0	7
	usos preposicionals: estructura V-S	0	1	0	0	0	0	1
	TOTAL	5	5	6	0	0	0	16

3.5. Conclusions

L'anàlisi que hem dut a terme en aquesta tercera part de la nostra tesi, centrada en l'estudi dels verbs psicològics, ens permet arribar a les conclusions següents:

1) En el cas dels verbs en què el DIEC els considera transitius en l'accepció agentivo-causativa i en l'estativa [cf. § 3.2]:

a) La vacil·lació és present en els verbs: *agafar*, *encantar*, *interessar* i *sorprendre* en totes dues èpoques. En canvi, en *impressionar* i *rebentar* només afecta la segona etapa estudiada. Podem afirmar, per consegüent, que tots els verbs d'aquest apartat presenten en algun moment de l'estudi vacil·lació acusatiu/datiu i, per tant, el règim no està gens consolidat.

b) Aquesta alternança també es reflecteix en l'obra literària d'un mateix lletraferit. Així localitzem en els verbs *agafar*, *impressionar*, *interessar* i *sorprendre* fragments on es resolten les estructures estatives en ambdós règims per part d'un mateix escriptor. On no es produeix aquest tipus d'alternança és en els verbs *encantar* i *rebentar*.

c) Majoritàriament els verbs *encantar*, *impressionar*, *rebentar* i *sorprendre* regeixen acusatiu; a més a més, el pas del temps ha servit per estabilitzar el règim en alguns d'ells: *encantar*, *impressionar* i *sorprendre*. Altrament, en els verbs *agafar* i *interessar* el règim majoritari que tendeix a estabilitzar-se és el datiu.

d) Pel que fa a l'origen dels autors en la preferència per una solució sintàctica o una altra, hem pogut veure que, en el primer període cronològic, els autors procedents del dialecte central, que són majoritaris en el nostre corpus, posen de manifest les tendències bàsiques apuntades més amunt. Aquestes tendències solen ser també compartides per la resta dels autors d'altres àrees dialectals; i, a més a més, es confirmen, llevat d'algun ús puntual, en els autors del segon període estudiat. Això vol dir que el pas dels anys ha propiciat una homogeneïtzació dialectal, la qual pot deure's a l'adopció com a referent de la normativa/diccionari oficial o, en el cas del distanciament d'aquest model, a un

procés evolutiu progressiu de caràcter més o menys unitari i diferent, per tant, del que havíem vist en els verbs agentius [§ 2.5].

e) La posició dels constituents oracionals ha afavorit el règim acusatiu, sobretot quan l'ordre era SVO. Amb tot, val a dir, que en algun verb, com ara *rebentar*, les dades són semblants a l'ordre OVS. En el cas del règim datiu, el verb *agafar* prefereix clarament l'ordre OVS, de manera similar al que li passa a *interessar*, que, si bé en el primer període tenia una distribució de l'ordre al cinquanta per cent, en el segon període, prefereix clarament el datiu si l'ordre és OVS.

2) En l'apartat 'verbs transitius en l'accepció agentiva-causativa, però sense exemples clars en l'estativa', arribem a les següents conclusions:

a) La vacil·lació és present en totes dues èpoques en els verbs: *destorbar*, *entusiasmar*, *espantar*, *esperar*, *molestar*, *picar* i *sobtar*, sempre tenint present que en la primera etapa es donen casos d'acusatiu al costat dels ambigus preposicionals. En el verb *apetir* només observem vacil·lació en la primera època, ja que en la posterior no tenim cap exemple vàlid per a la nostra anàlisi. Finalment, en els verbs *apassionar* i *concernir* no es produeix cap alternança en el règim verbal. Per tant, tret dels dos verbs assenyalats en darrer lloc, la resta presenten en algun període cronològic de l'estudi vacil·lació acusatiu/datiu i, per consegüent, el règim no està consolidat.

b) Aquesta confusió en la recció es reflecteix en el fet que sovint un mateix escriptor fa servir indistintament les dues reccions alhora (acusatiu/datiu, acusatiu/ambigu preposicional), com s'esdevé en ambdós períodes dels verbs: *esperar*, *molestar* i *sobtar*. En els verbs *entusiasmar* i *espantar* solament es produeix en l'etapa inicial, mentre la majoria de verbs d'aquest apartat, no participen d'aquesta característica: *apassionar*, *apetir*, *concernir*, *destorbar* i *picar*, atès el nombre reduït de lemes de cada període o la manca de vacil·lació observada (*apassionar* i *concernir*).

c) D'acord amb l'entrada del DIEC, la gran majoria de verbs pronominalitzen preferentment en acusatiu: *entusiasmar*, *espantar*, *molestar* i *sobtar*. En el cas dels verbs *destorbar* (2n període) i *molestar*, tot i que el règim majoritari també és l'acusatiu, amb el pas dels anys, es detecta un augment significatiu del règim datiu que podria produir un

canvi de règim. Quant al verb *picar*, però, s'inverteix la tònica d'aquest apartat, i el règim majoritari és el datiu. En altres, tanmateix, existeix una igualtat entre ambdós règims que en dificulta la classificació -és el cas d'*esperar*. Finalment, detectem dos verbs que solament pronominalitzen en acusatiu: *apassionar* i *concernir*. Menció a part mereix el verb *apetir*, ja que la manca de dades de la segona etapa ens impedeix de pronunciar-nos-hi.

d) Dialectalment, observem que hi ha un parell de verbs on tots els lemes assenyalats pertanyen a escriptors nascuts al central: *apetir* i *concernir*. La tendència de la resta dels verbs en el primer període passa per un major ús dels dos règims a la zona del dialecte central (*apassionar*, *destorbar*, *entusiasmar*, *espantar*, *esperar*, *molestar* *picar* i *sobtar*), encara que en el segon tram cronològic estudiat sol homogeneïtzar-se i s'estén a la resta del domini lingüístic català. Cal destacar que el datiu de la segona etapa dels verbs *entusiasmar* i *espantar* correspon a escriptors valencians exclusivament.

e) Pel que fa a l'ordre dels constituents, la gran majoria de verbs presenten la disposició SVO en el règim acusatiu: *apassionar*, *apetir*, *concernir*, *destorbar* (1r període), *entusiasmar*, *esperar*, *molestar* i *picar*. D'altres, també, comparteixen amb l'ordre invers OVS la solució acusativa: *destorbar* (2n període), *espantar* i *sobtar*. Quant al règim datiu, encara que hi ha casos d'ordre OVS (*destorbar*, *esperar*, *molestar* i *picar*), sol predominar també l'ordre en què el subjecte precedeix el verb.

3) L'estudi dels verbs que el DIEC considera transitius en l'accepció estativa, però sense exemples agentius/causatius ens permet concloure que:

a) Tots els verbs estudiats manifesten alternances. Així, en el verb *estranyar* coincideixen acusatiu i datiu en ambdues èpoques; en *desagradar*, *intrigar* i *preocupar* la vacil·lació és clara en el segon període i més que previsible en el primer, ja que conviuen l'acusatiu i els usos ambigus preposicionals. Per tant, no hi ha cap forma verbal assenyalada que presente un únic règim.

b) Aquesta vacil·lació es manifesta en l'obra literària d'un mateix escriptor en tres dels verbs descrits. Així, en *estranyar* i *preocupar* detectem autors que fan servir indistintament ambdues reccions alhora durant els dos períodes (acusatiu/datiu, acusatiu/ambigu

preposicional, acusatiu/datiu preposicional, datiu/ambigu preposicional). En l'altre verb, *intrigar*, aquesta possibilitat solament es detecta en el primer tram temporal.

c) Tots els verbs d'aquest grup entren en conflicte amb la definició que presenta el DI-EC. En dos d'ells, el règim majoritari hi coincideix: *intrigar* i *preocupar*, ja que el cas datiu quantitativament presenta poques entrades. En canvi, en els verbs *desagradar* i *estranyar* ocorre el contrari: el règim més emprat és el datiu.

d) Seguint la tendència dels dos apartats anteriors, no podem concloure que hi haja una ubicació geogràfica específica per a cada règim. No obstant això, podem afirmar que el règim majoritari de cada verb s'expandeix a la resta de dialectes segons avancen els anys.

e) Tocant a l'ordre dels constituents, a grans trets, en els quatre verbs d'aquest apartat el règim acusatiu sol presentar la disposició canònica de l'idioma (SVO); en canvi, quan el datiu és pronominal es prefereix posposar el subjecte: *desagradar* (1a etapa), *estranyar* (molt igualat) i *preocupar*. Si el datiu és preposicional se sol imposar la mateixa disposició que l'acusatiu (SVO): *desagradar* (2a etapa), *estranyar* (2a etapa) i *preocupar* (2a etapa). Pel que fa als casos ambigus del primer tram cronològic d'aquests verbs, la immensa majoria segueixen la disposició tradicional: SVO.

Percudien haveries, mascletades *ad libitum*

M. M. (València, 1993)

4. VALORACIÓ I NOVES DADES SOBRE LES ALTERNANCES

4.1. Introducció

En els capítols anteriors, hem descrit els usos que apareixen en el corpus escrit estudiat que representa la base d'aquesta tesi. Això no obstant, hem considerat interessant de valorar i contrastar els resultats obtinguts amb dades pròpies de l'ús oral actual. En aquest sentit, aquesta part de la tesi té com a objectiu mostrar els resultats que hem obtingut a partir d'enquestes orals i de dades que hem captat esporàdicament a través dels mitjans de comunicació audiovisuals. Tot plegat, resultats del corpus escrit, dades del corpus oral i la informació que es després dels diccionaris, de la bibliografia sobre el tema, és confrontat i analitzat detalladament partint de cada un dels verbs estudiats [§ 4.3].

4.2. La variació oral actual

4.2.1. Introducció

Un cop analitzats els lemes extrets del subcorpus literari del *Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana* (CTILC), mirarem de complementar aquest estudi amb un corpus del català actual oral, extret d'un seguit d'enquestes dialectals i de reculls orals dels mitjans de comunicació, com ja hem esmentat. Convé d'advertir que el nostre objectiu, amb la incorporació d'aquestes dades, no passa per l'anàlisi exhaustiva i sistematitzada del fenomen en el nivell oral, sinó simplement ens permetrà d'interpretar les alternances descrites en el corpus escrit i corroborar o desestimar les dades obtingudes en l'esmentat corpus.

Atés la dificultat de localitzar contextos orals en què hom emprés el conjunt de construccions estudiades amb els verbs agentius i psicològics analitzats, s'han realitzat

un seguit d'entrevistes predeterminades i adreçades a distintes generacions d'usuaris d'arreu dels territoris de parla catalana, situats dins de l'estat espanyol (valencià, balear, nord-occidental (tortosí) i català central)¹, per tal d'estudiar-ne la variació diatòpica.

Així, hem entrevistat deu persones del valencià i dotze del balear² -cinc de cada sexe- que empren el català com a llengua vehicular. En la resta de dialectes, tanmateix, només aportem una mostra més reduïda. Aquestes tenen edats compreses entre catorze i vuitanta-set anys.

Inicialment, ens havíem plantejat que cap d'ells hagués estudiat català per tal d'evitar possibles contaminacions de l'idioma, però no hem pogut defugir de les generacions més joves, ja que afortunadament han pogut aprendre català a l'escola o estan aprenent-lo diàriament als centres escolars. Com veurem en l'estudi del corpus, aquests parlants no divergeixen de la resta, tot i haver estudiat català durant el batxillerat, alguna carrera universitària superior o dedicar-se professionalment a la docència. Els altres entrevistats es dediquen o s'han dedicat al conreu de la terra, són mestresses de casa, tècnics de laboratori, impressors, docents, secretaris, comercials, paletes, assessors, infermers, empresaris, sociòlegs, músics... un ventall heterogeni i multilaboral.

4.2.2. Tipus de qüestionari

Davant la dificultat que suposava reunir un corpus oral espontani, optàrem per passar una enquesta escrita determinada [cf. § 4.2.3. i 4.2.4]. Al principi, costava un poc d'obtenir respostes, però després de *descobrir* el que volíem, deien la forma que habitualment usaven, sense la pressió afegida d'esbrinar si la resposta aportada era la correcta, ja que a tots els informants se'ls advertí abans de l'entrevista que no es jutjarien les respostes, és a dir, tot el que deien era correcte, atés que només preteníem d'esbrinar com parlaven per analitzar les possibles variacions que es donaven entre ells.

¹ Per tant, no aportarem dades sobre el rossellonés ni sobre l'alguerés actual. Val a dir que els entrevistats del Principat, se'ls ha inclòs en un únic epígraf anomenat: Principat.

² Aportem nou enquestes del mallorquí i unes poques entrevistes del menorquí i de l'eivissenc en el comentari de cada verb, encara que n'hem passat unes quantes més.

L'informant desconeixia la subdivisió que hem esmentat a la introducció (tipus de verbs, règims verbals, usos divergents amb la normativa...), per la qual cosa, mai no estava condicionat a l'hora de respondre. Les contestacions eren anotades de seguida en la fitxa corresponent i, si hi havia cap dubte, se li posava un altre context i es repetia el procés.

Ens hauria agradat realitzar totes les entrevistes presencialment per recollir les dades *in situ*. Tanmateix, tot aprofitant els avantatges dels mitjans de comunicació actuals, també hem tramés l'enquesta a bona part dels entrevistats, sobretot veïns de les Illes Balears i del Principat a través del correu electrònic³.

Perquè no es trobassen incòmodes, ens hem desplaçat a casa de cada entrevistat - si ha estat possible- i hem emprat la variant dialectal més pròxima i coneguda per ells; a més a més, d'antuvi per trencar la formalitat (si n'hi havia), manteníem una conversa sobre altres temes o exemplificàvem un tipus d'enquesta lèxica, molt més assequible de comprendre.

Cal advertir que els contextos són optatius, per la qual cosa, de vegades, alguns d'ells s'han modificat per tal d'adequar-los a la professió de l'entrevistat, als seus costums, als seus coneguts..., tot situant-los dins del seu món perquè resultés menys distant.

El qüestionari consta de quatre-cents deu ítems, dels quals dos-cents noranta corresponen als verbs agentius i cent vint als verbs psicològics: uns deu ítems per forma verbal en els verbs agentius i unes sis entrades en els psicològics, dividits segons la classificació seguida en els capítols corresponents.

En les oracions presentades, s'han sistematitzat els temps verbals i el gènere i nombre del subjecte per tal d'esbrinar la possible variació en l'ús del règim da-

³ Som conscients que el fet d'haver plantejat una enquesta escrita i molt voluminosa pot haver desvirtuat un poc els resultats. Veny (1985: 80) adverteix que aquest tipus de plantejament (*mètode per correspondència*) és el menys fiable. No obstant això, pensem que els resultats obtinguts reflecteixen tant l'alternança objecte del nostre estudi com les tendències observades per alguns lingüistes.

tiu/acusatiu. Així, hom trobarà en els verbs agentius la següent relació en cada forma verbal analitzada:

- a) Forma masculina davant del verb (temps no compost)
- b) Forma femenina davant del verb (temps no compost)
- c) Forma masculina davant del verb (temps compost)
- d) Forma femenina davant del verb (temps compost)
- e) Forma masculina darrere del verb (imperatiu)
- f) Forma femenina darrere del verb (imperatiu)
- g) Forma masculina darrere del verb (infinitiu)
- h) Forma femenina darrere del verb (infinitiu)
- i) Forma masculina darrere del verb (gerundi)
- j) Forma femenina darrere del verb (gerundi)

Cal assenyalar que en els verbs psicològics s'han eliminat els apartats *e, f, i, j*, atès que tant l'imperatiu com el gerundi necessiten un subjecte agent⁴, impropri d'aquesta classe de verbs.

Quant a la presentació de les dades obtingudes, s'ha confeccionat una fitxa descriptiva per a cada verb, on consten les formes analitzades en relació amb els informants. Com es pot comprovar [vg. § 4.3], hi ha vegades que apareixen dues formes en cada casella: datiu/acusatiu o acusatiu/datiu, prova inequívoca de la vacil·lació que experimenta el parlant. Hem mostrat en primer lloc la forma més propera, prioritària segons l'entrevistat. Si l'entrevistat no sabia què contestar o ens manifestava que desconeixia el verb, ho hem reflectit amb el signe Ø. Finalment si trobem * hem de pensar que el parlant no la utilitza, però, en cas de fer-ho, empraria la forma que va introduïda per aquest símbol.

⁴ De fet, es prepararen tots els contextos, però, en observar la inviabilitat, els rebutjàrem. A tall d'exemple, n'ofereix una mostra reduïda:

1. *Al director, la mort de la professora va estar sorprenent-* dos anys
2. *A la presidenta del tribunal, la prova pràctica va estar sorprenent-*
3. *Al dissenyador, la nova línia va estar apassionant-*
4. *A la ballarina, el vals d'Strauss va estar apassionant-* de menuda
5. *Al solista, el soroll del mòbil ha estat destorbant-*
6. *A la metgessa, l'actitud irresponsable de la pacient, ha estat destorbant-*

Per tal d'identificar els parlants entrevistats, hem assignat un nombre senar als hòmens, mentre que el nombre parell designa les dones. Com més elevat siga el dígit més anys tindrà l'entrevistat; a tall d'exemple tenim que l'entrevistat núm. 3 serà un home d'entre vint i trenta-cinc anys, segons la taula següent:

IDENTIFICACIÓ ENTREVISTATS		
SEXE		ANYS
masculí	femení	
1	2	10-20
3	4	20-35
5	6	35-50
7	8	50-65
9	10	65-

D'altra banda, convé assenyalar que hem agrupat les persones entrevistades al Principat, tot i que som conscients de la possibilitat que puga haver-hi variació segons es tracte de la zona del català central, de la del nord-occidental o, fins i tot, de la tortosina. La raó d'aquesta agrupació ha estat diversa: d'una banda, el fet que l'intent de delimitar (sub)dialectes dins del Principat desbordava els nostres interessos investigadors; d'una altra, el fet que Ramos (2005) hagués apuntat poca variació dins de Catalunya no ens ha fet insistir en el tema. No obstant això, a continuació indiquem la correspondència entre el nombre assignat a l'entrevistat i l'origen geogràfic, i sempre que siga pertinent advertirem possibles alternances:

identificació	Procedència geogràfica
2n	tortosí (Montsià)
3a	central (Barcelonés)
3b	central (Barcelonés)
4	central (Barcelonés)
5	central (Vallés Occidental)
5n	tortosí (Montsià)
6a	central (Barcelonés)
6b	central (Baix Empordà)
6c	central (Baix Camp)
9	central (Gironés)

Tot seguit, incorporem el qüestionari que hem fet servir.

4.2.3. Enquesta verbs agentius

NOM i COGNOMS:

EDAT:

ESTUDIS:

PROFESSIÓ:

POBLACIÓ DE NAIXEMENT:

COMARCA:

Tot seguit heu d'emplenar el buit que hi ha a l'oració amb el clític de tercera persona que normalment empreu (*el, -lo, la, l', 'l, li, Ø*):

§2.2.1. *Pegar*

1. Ella pega (a Rafael) sense pensar-ho cada vegada que s'enfada
2. Màrius pega (a Estel·la) si no es porta bé
3. Els seus pares mai no han pegat (a Adolf)
4. Les amigues han pegat (a Imma)
5. Pega (al gos)! No deixa de lladrar
6. Pega (a la jugadora)! ha trencat el vidre de l'entrada amb el baló
7. Li dic que la policia també ha de pegar- (a Hug), si vol controlar la situació
8. Fa molt de temps que vol pegar- (a Amanda)
9. Isabel no podia admetre-ho! Havia vist Joan pegant- (al seu pare)
10. Els homes que la tenien presa la torturaven, pegant-

Robar

11. Pensava que robaria (a Doménec) menys
12. Cada cop que anava a comprar, els dependents robaven (a Amèlia)
13. Qui ha robat? (a Benjamí)
14. Júlia no pot deixar-la tranquil·la. Aquest matí ha robat
15. Roba (a Joan)! És l'única solució!
16. Roba (a la caixera del banc)! Tens cinc minuts!
17. Josep, vinc a fer-li un favor. No vinc a robar- ni a causar-li problemes!
18. Per a formar part de la quadrilla, han de robar- (a Beatriu)
19. L'acaben d'avisar: estan robant (a Vicent) dins del garatge
20. No sabem on acabarem: estan robant (a la turista) enmig de la plaça

§2.2.2. *Ensenyar*

1. Al col·legi ensenyen cada cop millor (a Aleix)
2. Si Adela no vol, jo ensenyaré
3. A Guillem, qui ha ensenyat d'aquesta forma?
4. A Empar, quina mestra ha ensenyat així?
5. Ensenya (a Andreu) ja! Demà te l'examen
6. Ensenya (a la dependenta)! Els clients entraran dins d'una hora
7. Fàtima va ensenyar- (a Cèsar). Sabia com aprovar l'assignatura
8. Gràcies que Hèctor va ensenyar- (a Nèlida), va superar la prova
9. Ni ensenyant- (a Salvador) tot el dia aprova
10. Rosanna no cuina ni ensenyant-

Pagar

11. Ha arribat l'encàrrec amb el missatger. El botiguer paga (a Eloi)
12. Tranquil, si no tens diners, jo pague (a Llum)
13. Òscar ha pagat (al cambrer) i li ha donat uns cèntims de propina
14. Els súbdits que han servit la reina durant tants anys, ja han pagat suficientment
15. Paga ! no tens cap queixa d'ell
16. Lluïsa, paga (a la mainadera)! ha estat tot el matí cuidant els xiquets
17. Mereixeria que no tingués cap pressa per pagar- ! (a Felip)
18. Has de pagar- ! Aurora t'ha ajudat en tot el que ha pogut
19. Valerià ha estat pagant- (al constructor) un any sencer i l'han enganyat
20. Ni pagant- dues vegades, ven el cotxe a Rebeca

Pregar

21. Ell mateix, adreçant-se a Oriol, pregà perquè acceptés la invitació
22. La fera pregà en la seua condició de mare
23. Cada dia de la meua vida, he pregat pels meus fills (a Déu)
24. El director havia pregat públicament:
-Una mica de suport al professorat no ens vindria malament, senyora consellera!
25. Encarna: prega (a Xavier) perquè t'ajude a continuar!
26. Prega (a la Verge)! De segur que t'ho concedeix!

27. També jo, en la meua profunda decepció, vaig pregar- (a Carles)
 28. No t'ho penses més. Has de pregar (a Leire)
 29. Ni pregunt- (al patró) cada matí, aproves
 30. He estat pregant (a Aroa) des de fa molts anys

Servir

31. Ell servirà (a Raül) a perpetuïtat: faça el que faça
 32. Tots els reis l'adoraran, totes les nacions serviran (a Elisa)
 33. Nicolau sempre ha servit (a Carmel)
 34. El cambrer ha servit/da. Ella després paga en la caixa
 35. Serveix- admirablement! Ell s'ho mereix tot
 36. Serveix- (a Estefania)! És el mínim que pots fer
 37. Puc servir- ? (a Juli); ja he acabat d'atendre
 38. Leonor volia servir- cada dia de la seua vida (a Xelo)
 39. El fuster feia bé el seu treball, servint- correctament (a Amador)
 40. Sempre treballant i sempre servint (a Begonya)

Suplicar

41. Les dones del poble, amb quin fervor, suplicaren (a Sant Tomàs)
 42. Els de fora suplicaven. Només depenia d'ella
 43. Jo no puc més: ha suplicat (a Nicasi) per tots nosaltres!
 44. M'he agenollat als seus peus i he suplicat (a Lorda)
 45. Suplica (a Mateu) molt afectuosament!
 46. Suplica (a santa Clara)!
 47. Si volem cobrar el pendent, caldrà suplicar- (al president) permanentment
 48. I després de molt suplicar-, aquella muller confessà que Francesc era tancat a una cel·la del castell del rei
 49. L'altre se li llançà als peus, suplicant- : Aitor tingues paciència!
 50. Marçal invocava la Verge, tot suplicant- per la seua filla

§2.2.3. *Apuntar*

1. L'amo de l'armeria apuntà (a Llorenç), tot indignat
 2. L'agent de policia tragué la pistola i apuntà (a la segrestadora)

3. Hem estat jugant a policies i lladres. En un simulacre de robatori, Neus ha apuntat (a un dels lladres)
4. L'alumne ha apuntat (a Aitana) amb el regle, com si fos un rifle
5. Apunta (a Eduard) sense pietat!
6. Apunta (a Àngels)! Acaba de disparar contra el policia
7. Va haver d'apuntar- (al lladre). Havia forçat l'entrada
8. Cal apuntar- (a Sara), a veure si es comporta
9. Han volgut apuntar- (a Martí) amb el canó per intimidar-lo
10. Després de la pràctica de tir, Gonçal ha estat apuntant (a Paloma)

Disparar

11. Ignasi té l'escopeta preparada, esperant que el jutge del torneig li ordene que preme el gallet. De seguit, dispara! (a l'ànec)
12. Susanna dispara (a la gallina) a tort a dret: de segur que encerta
13. Octavi imagina el soldat que ha disparat (a Moisès): té un cínic somriure als llavis
14. Quico ha disparat (a Nativitat) per la finestra, però no l'ha tocada!
15. Dispara ! (a Daniel) no tingues por!
16. Dispara ! (a Dèlia)
17. Ara ja sabia perquè va haver de disparar- (al llop)
18. Si Esther sofreix un atac de folia, cal disparar-
19. La policia va estar disparant- (al tigre). Era un perill!
20. Disparant- (a la lleona) no aconseguireu res

Obrir

21. obri/e (a Casimir) una xiqueta del seu poble
22. Ella agafa el manoll de claus i obri: *ja pots entrar, companya!*
23. La dona aquesta vegada no ha obert. Ja n'està tipa de la conducta d'Alfred
24. Ja han obert? Llúcia és la tercera vegada que hi va
25. Obriu- (a Camil)! Porta tot el matí esperant
26. Obriu- (a Caterina)! No la feu patir tant
27. Anem a obrir- . Deu ser el pare!
28. El marit no ho entén. Cada dia ha d'obrir- (a la muller) perquè perd la clau

29. Pol portava deu minuts trucant el timbre del despatx desesperadament. No s'imaginava ningú obrint-
30. El ferrer va estar dos minuts obrint- (a Iris)! Ella havia estat més d'una hora per accedir a casa

Respondre

31. Els nous alumnes responen malament. El professor ja s'ha queixat
32. Lorena, encara que ho negue, tampoc no respon. De totes formes, ella insisteix
33. Què ha respost (a Damià)? Vindrà a sopar amb nosaltres?
34. Els empleats de la comissaria no han respost: Roseta està com sempre
35. Respon- (a Víctor)! Està esperant!
36. Respon- (a Edurne)! S'ho mereix tot!
37. A pesar de respondre , el client no ha retirat la denúncia
38. La companyia d'assegurances ha de respondre- (a Meritxell) en poc de temps
39. Ha presentat una demanda en el jutjat. Sé que ara estan responent- (a Faust)
40. Responent- (a Betlem) tard no aconseguireu res!

§2.2.4. *Encertar*

1. Tants cartutxos gastats i no encerta de cap manera (al tord)
2. Ara sabrem si Antoni encerta (a la nina): només cal mirar la puntuació
3. Disparà de nou contra l'animal. Ara sí que havia encertat
4. La diana havia caigut al terra. Santiago havia encertat de ple
5. Encerta (al camell)! Em jugue el primer premi del concurs
6. Encerta (a Diana)! Elsa t'ho agrairà eternament
7. Hem d'encertar- (a l'ocell)
8. Cal encertar- (a la llebre) de ple: és el nostre sopar
9. Ni encertant- (a l'enemic), guanyarem la batalla ^[?]
10. No aprovarem les oposicions, ni encertant- (a la presidenta) ^[?]

Telefonar

11. Gustau telefona al mòbil (a Cristòfor)! La línia fixa està avariada
12. Artur telefona per felicitar-la

13. He buscat el número i _____ he telefonat (a Pasqual)
14. Aïna _____ ha telefonat (a Margarida) al despatx
15. Telefona _____ ! (a Elies)
16. Telefona _____ ! (a Eva)
17. Has de telefonar- _____ (al metge) de seguit: és una urgència
18. Arnau va a telefonar- _____ (a Inés) ara mateix: no siga que se'n vaja
19. Han estat telefonant- _____ (al cardiòleg), ja que encara no en sabien res
20. Irene ho té molt clar: telefonant- _____ (a la pediatra), potser puga curar-la

§2.3.1. *Tocar*

1. Emili estava indignat, perquè el seu amic no _____ tocava mai
2. Cada vegada que _____ tocava (a Guillermina), em deia el mateix
3. Ara vindrà Ernest. _____ hem tocat al mòbil
4. Una estudiant de Geografia, que afirma dir-se Paola, _____ ha tocat fa una estona
5. Cesc no deixa de plorar. Toca _____ (al seu pare) i que vinga a recollir-lo
6. Pilar s'ha embrutat el vestit. Toca _____ (a sa mare) i que porte un jersei
7. Hem de tocar- _____ (al director del banc) ja. No podem esperar més
8. Cal tocar- _____ (a Verònica)! Ens ha de deixar els apunts!
9. Ni tocant- _____ (a Edgar) cada tres minuts, resoldrem el problema
10. Ha esta tocant _____ (a Marina) sense descans. La busca una amiga de França!

Trucar

11. Diumenge per la nit, _____ truques (a Gabriel). Cal que ens done una resposta
12. La infermera _____ truca (a Violeta) per comentar-li la nova cita
13. Roser _____ ha trucat (a Isidre), perquè no en sabia res
14. Marcel·lí _____ ha trucat (a Noèlia) proposant-li que lliure l'informe
15. Truca _____ a casa (a Cristian): la seua cosina acaba d'arribar
16. Vés i truca _____ (a Miracle)!
17. Bernat m'ha dit que has de trucar- _____ . Està esperant-te
18. Hem de trucar- _____ (a Montserrat) aviat: s'acaba el termini per lliurar la beca
19. Han estat trucant- _____ (a Isaac) tot el matí i no els ha respost
20. Va estar trucant- _____ (a Marcel·la) de les tres a les cinc

Picar

21. Com que no pense tornar més a treballar en aqueixa empresa, ara picaré per acomiadar-me'n (al director)
22. picava (a la núvia) tots els vespres: estava tan enamorat que no podia de deixar d'escoltar la seua veu
23. Pere ha picat (a Eugeni) fa estona per donar-li la notícia
24. No ha dormit des que Clàudia ha picat (a Judit)
25. Pica (al teu fill) ja! Perdrà el trens si no arriba de seguit
26. Pica (a Berta)! Ha suspés l'examen
27. Deixa'm tranquil, no he de picar- (a Dimitri) a aquestes hores. És massa tard
28. No han deixat de picar- (a l'escriptora) des que va guanyar el premi
29. Havien estat picant- (a August), però no els contestava
30. Tot el matí han estat picant- (a la cuinera)! Han entrat més reserves

Tossar/tussar

31. El bou va tossar/tussar (al ramader)
32. El jòneg va tossar/tussar (a la vaca)
33. A la correguda d'aquesta vesprada, un bou ha tossat/tussat (al torero)
34. Mentre passejava pel camp, la cabra ha tossat/tussat (a Paula)
35. Ei bouet! Tossa/tussa ! (al pastor)
36. Tossa/tussa ! (a la xiqueta)
37. La vaca no deixava de tossar/tussar- (al torero)
38. En l'entrada d'ahir, un bou va tossar/tussar- (a l'agent de policia)
39. Els bous de Rivera han estat tot el recorregut, tossant/tussant- (a Valentí)
40. Al port de Dènia, els bous va estar tossant/tussant- (a Rosalia)

§2.3.2. Ajudar

1. L'ajudant del llanterner es va trencar la mà quan ajudava (al llanterner)
2. ajudava (a Nàdia) sense pensar-s'ho
3. Mira si és bo Facund que ha ajudat (a Julià) sense demanar-li-ho
4. Ella ha ajudat (a Àlicia) a passar la prova
5. Ajuda ! (a Màxim) Està en perill
6. Ajuda ! (a Ruth) No s'hi veu!

7. En veure que no podia acabar el treball a temps, Fani va ajudar- (a l'alumne)
8. La nova mestra no deixava d'ajudar- (a Rosaura)
9. El senyor va estar ajudant- (a Bonaventura) a posar-se l'abric
10. El mecànic va estar ajudant- (a la clienta)

Picar

11. El lloro pica horriblement amb el seu bec poderós (a l'ensinistrador)
12. Quan menys t'ho esperes, la colobra pica (a Emília)
13. La serp ha picat (a Isaïes)
14. Secundí ens ha dit que l'abella ha picat (a l'alumna)
15. Ei, abelleta! pica (a Hilari)!
16. Ei, abelleta! Pica (a Olga)!
17. Els ànecs el mossegaven i les gallines no deixen de picar- (a Remigi)
18. Va estar picant- (a Amàlia) sense descans!
19. Les mosques han estat picant- (a Higini)
20. El voltor va estar picant- (a la lleona)

Xiular

21. Adelina xiula (al presentador): no hi ha forma que calle
22. Sebastià xiulà i la bèstia va moure la cua
23. Al gos, el policia ha xiulat perquè no s'ha assegut
24. L'amo de la gossa ha xiulat
25. Ei, xiula- (a l'agent de trànsit), a veure si ens fa cas
26. Xiula (a la cambrera) Portem mitja hora esperant
27. El ramader va xiular- (al gos) perquè portés bé les ovelles
28. Els obrers van xiular- (a la model) quan passava pel carrer
29. Van estar xiulant- (al jugador) en l'entrenament
30. Van estar xiulant- (a la ballarina) en l'espectacle

§2.3.3. *Succeir*

1. succeí als dos anys. El rei havia mort en la batalla
2. Marià fou el fundador de l'associació. Deu anys després succeí (a Carla)
3. L'any vuitanta, el director del centre ha succeït (a Arcadi) en el càrrec

4. El president de la Generalitat ha succeït (a Matilde)
5. Succeeix- (al rei)!
6. Succeeix- (a la infanta)
7. Rubén I va succeir- (al príncep) en el regnat de Palma
8. Pere el Gran va succeir- (a la reina)
9. Està succeint- (a Leopold, el Gran)
10. Està succeint- (a Cecília)

§2.4.1. (En els apartats següents es manté el locatiu)

Apuntar

1. El segrestador apunta (al director del banc) a l'altura del ventre
2. Consol apunta (a Clotilde) de ple al cap
3. El sergent ha apuntat (al pres) al cap
4. Carolina no ha resistit més la seua impertinència: ha apuntat (a Adelaida) al front
5. Apunta (a l'ànec) al cos!
6. Apunta (a la rabosa) al cap!
7. El caçador va apuntar- (al conill) al coll
8. Natàlia declarava al policia que el lladre va apuntar- directament al pit
9. El jugador de dards va estar apuntant- (a Norbert) al costat
10. Estan apuntant- (a la lleona) directament al pit

Disparar

11. El veterinari dispara (a l'elefant) al ventre per adormir-lo
12. Albert dispara (a la rabosa) al centre de la cuixa amb tota la seua força
13. El guarda de seguretat ha disparat (al cocodril) a la cama
14. Victòria ha denunciat Maurici: ha disparat (a l'àliga) al ventre
15. Dispara (al gos) a la panxa, a veure si no pateix més!
16. Dispara (a la perdiu) al cos!
17. Sandra ens ha dit que va disparar- (a l'elefant) al turmell
18. Has de disparar- (a la rata) a la panxa!
19. Han estat disparant- (al porc senglar) a les costelles
20. L'equip de tir fou penalitzat: van estar disparant- (a la cabra) a la panxa

Encertar

21. Ulisses llença la fletxa i encerta (al cérvol) al pit
22. El comandant dispara el fusell i encerta (a la captaire) en la cuixa
23. El tirador ha encertat (al ninot de la fira) en el braç
24. A Vanessa, un ganivet ha encertat de ple al mig de la mà
25. Encerta (al bou) al llom!
26. Encerta (a la gallina) al cos
27. Una pedra llançada va encertar (a l'alumne) sobre la boca i li tallà la veu
28. Una bala de no sap qui, va encertar a l'espatlla de la sergent
29. Ni encertant- (al lleó) al cor, el matareu
30. Ni encertant- (a la girafa) a la panxa, podreu adormir-la

§2.4.2. ***Picar***

1. La cigonya pica (a Teodor) un xic a l'esquena amb el seu bec
2. Quan menys ho esperes, la taràntula pica (a la rata) en la cama i la paralitza
3. El paràsit ha picat (a Gaspar) en tot el cap. Cal que vaja a urgències
4. Helena no pot més: un eixam d'abelles ha picat per tot el cos
5. Pica (al ninot) al braç amb una agulla!
6. Pica (a la nina) al cul, com si fosses una infermera!
7. Els voltors van picar- (al búfal) fortament als ulls
8. La serp va picar- (a la princesa) a la mà
9. Alexandre explica que els mosquits han estat picant- a la cuixa
10. Els mosquits han estat picant- (a la nena) a la cuixa, mentre dormia

Tossar/Tussar

11. El segon de la vesprada, va tossar/tussar (al torero) al cul
12. La cabra va tossar/tussar (a la pastora) en la cama
13. En el corral de la plaça, un jòneg ha tossat/tussat (a un bou) en tot el coll
14. En l'entrada d'ahir, el bou ha tossat/tussat (a la xiqueta) en tot el braç
15. Ei bouet, tossa/tussa (al torero) en el pit!
16. Tossa/tussa (a la corredora) en la cama!
17. La cabra no deixava de tossar/tussar- (al gos) en el cap
18. El bou va tossar/tussar- (a la corredora) en el costat en l'entrada

19. Després d'embolar el bou, va estar tossant/tussant- (al veí) en el cos
 20. En les festes de Sant Fermí, un bou va estar tossant/tussant- (a la corredo-
 ra) en la cama

§2.4.3. *Aplaudir*

1. Ja fa dies que Pau aplaudeix: és un gran intèrpret de piano
2. La multitud aplaudeix (a la solista) i l'encoratja
3. Sergi ha aplaudit (al germà) abastament. Sap l'esforç que suposa haver aconseguit la matrícula d'honor
4. Lara ha cantat amb els millors cors del món. Sempre han aplaudit
5. Aplaudeix- (al pintor)! Ha fet una obra genial
6. Aplaudeix- (a la socorrista)! Ha salvat tres persones!
7. El ponent va parlar una estona més i, en acabar, van aplaudir- novament
8. Adrià va aplaudir- (a la nadadora) per la medalla aconseguida en les olimpíades
9. El poble va estar aplaudint- (al doctor), tot agraint-li el seu bon fer
10. Ni aplaudint- (a la model) vindrà a saludar-nos!

Votar

11. A Aznar, no votaré ni enganyant-me
12. Gràcies al seu treball, tothom votà (a la candidata)
13. Sílvia ha votat conscientment. Sap que amb ell les dones tindran els mateixos drets
14. Finalment, havia votat (a la presidenta)
15. Vota (al director), si vols un canvi!
16. Si apostes pel canvi, vota (a la vicedirectora). O ara o mai!
17. Esteve va votar- (al regidor) l'any passat. Ara se'n penedeix
18. A Bela, cal votar- si voleu que es canvie el model educatiu del centre
19. Votant- (a Zapatero) aconseguireu millores!
20. Votant- (a Rita) també!

Xiular

21. En arribar a la Universitat, un grup d'estudiants xiulà. Bush no en fa fer cas
22. Ivà xiula (a la gerent). No admet més que li prenga el pèl
23. El Camp Nou ha xiulat (a l'entrenador). Fa temps que no aporta res a l'equip
24. Mai no ha xiulat (a l'alcalde), però demà ho far en el plenari
25. Xiula (al conseller) sense por! Cal manifestar-s'hi
26. Xiula (a la conserge). No ens ha obert!
27. Xiular- no soluciona res: caldrà mobilitzar els veïns i denunciar les actuacions incorrectes de l'alcalde
28. Només ens ha deixat una opció: xiular- (a l'entrenadora)
29. En la manifestació contra el govern, Naroa ha estat xiulant- de valent
30. En el plenari, va estar xiulant- (a la regidora de medi ambient). No vol viure al costat d'un cementiri nuclear

4.2.4. Enquesta verbs psicològics

NOM i COGNOMS:

EDAT:

ESTUDIS:

PROFESSIÓ:

POBLACIÓ DE NAIXEMENT:

COMARCA:

Tot seguit heu d'emplenar el buit que hi ha a l'oració amb el clític de tercera persona que normalment empreu (*el, -lo, la, l', 'l, li, Ø*):

§3.2. *Agafar*

1. A Jesús, sovint agafen atacs d'epilèpsia
2. A Aïda, agafa un atac de nervis cada cop que veu les notes del seu fill
3. A Joan, ha agafat una mania insuportable
4. A Lúcia, ha agafat mal de cap
5. Què va agafar- , al xiquet? Pregunteu-ho als pares
6. Què va agafar- , a la Núria? Diuen que ha caigut enmig de la plaça

Encantar

7. A Vicent, encanta anar al cinema amb els amics
8. A Alba, encantava llegir un conte abans de dormir
9. A Jordi, han encantat les matemàtiques
10. A la teua cosina, sempre ha encantat l'arròs amb fesols i naps
11. Quin quadre va encantar- (al pare)?
12. Les cascades d'aigua del desgel dels Pirineus va encantar- (a la turista)

Impressionar

13. Cada cop que accedia a aquella casa, la majestuositat del rebedor impressionava
(al duc) de valent
14. La malaltia degenerativa que venia patint impressionava (a la tia)
15. A David, ha impressionat l'atemptat d'aquest matí
16. A Gemma, l'atac ferotge del dòberman, ha impressionat
17. Quin joc va impressionar- (al veí) més: la loteria o les cartes?

18. En arribar a València, un silenci palés va impressionar- (a Dòria)

Interessar

19. Al jutge, interessava el passat, però també el present
20. L'únic joc que interessa (a la psicòloga) és jugar a pares i mares
21. A Jaume, ha interessat sempre aprovar les oposicions
22. A Míriam, anar de compres amb les amigues, ha interessat des de menuda
23. A Dídac, va interessar- que els xiquets feren els exercicis a classe
24. Què va interessar- (a la tia) més: anar de vacances o estalviar diners per a l'entrada del pis?

Rebentar

25. A ell, què rebenta?
26. A la meua companya de feina, rebenta que li parle de vosté
27. També, ha rebentat (a Filibert) que no es dirigís als seus amics per explicar-los la nova situació política
28. A Manela, ha rebentat que no li parlés amb educació
29. A Joaquim, va rebentar- haver d'alçar-se a les sis de la matinada
30. A Lea, va rebentar- que emeteren el programa a les tres de la vesprada

Sorprendre

31. A Lluís, sorprenia el resultat del premi literari
32. Aquella notícia sorprenia, a Carme, de bon matí, atés que no se l'esperava
33. A Ferran, el color del cotxe d'Àngel ha sorprés positivament
34. A Ariadna, l'embaràs d'Aurèlia ha sorprés de valent
35. Aquestes paraules van sorprendre , a Frederic
36. Aquestes paraules van sorprendre , a Dolors

§3.3. *Apassionar*

1. Els únics torrons que apassionaven (al forner), feia anys que no se'n feien
2. Les cases antigues apassionaven (a la marquesa) desesperadament
3. Mai ni la política ni els polítics han apassionat (al nebot)
4. Anar de compres, sempre ha apassionat (a Blanca)

5. A Alfons, alguna cosa va apassionar- ?
6. A Mercè, alguna cosa va apassionar- ?

Apetir

7. A Lluç, apeteix comprar-se un cotxe, però no té cèntims
8. A Laia, què apeteix més: viure a casa o independitzar-se?
9. Tota la vida (a Isidor) havia apetit estudiar rus: ara ja pot fer-ho
10. Des de fa molts anys, ha apetit (a la filla) tocar un instrument
11. Al pintor, les escenes bucòliques van apetir-
12. No sabem si (a Flora) va apetir- anar de vacances

Concernir

13. Aquestes decisions, no concerneixen pas (al metge)
14. El nou càrrec en l'empresa, no concerneix (a la secretària) massa. Sempre
 ha anat a la seua
15. A Miquel, una cosa tan valuosa, sempre ha concernit
16. A Violant, la mort del seu gos, ha concernit
17. A l'entrenador, les decisions del president no van concernir- en excés
18. A la regidora, la negació de la subvenció va concernir-

Destorbar

19. Acabar la feina tan tard cada dia, destorba (a Amand) en la seua relació ma-
 trimonial
20. Maria no suporta l'actitud prepotent de Jéssica: destorba abastament
21. A Ramon, què ha destorbat més: la manca de respecte o l'insult perma-
 nent?
22. A Laura, la mentida dels seus amics ha destorbat de valent
23. Al pacient ingressat, va destorbar- les visites de tanta gent
24. Aquelles preguntes tan personals, van destorbar- (a l'alcaldeessa)

Entusiasmar

25. Al professor, entusiasma observar l'evolució positiva dels alumnes
26. A la gateta, entusiasma observar el vol dels pardalets

27. Senyor director: què ha entusiasmat més: Beethoven o Mozart?

28. A la neboda, la idea d'anar de vacances ha entusiasmat

29. La processó del Corpus va entusiasmar- (al confrare)

30. El seu país va entusiasmar- (a la cantant)

Espantar

31. No espanta (a Eliseu) estudiar cada dia, sinó el resultat de la prova

32. espantava (a Concepció) haver d'assumir la mort de la Marta

33. A Ricard, ha espantat la destrucció de l'empresa

34. A la xicota, l'accident laboral d'aquest matí ha espantat

35. A Blai, què va espantar- més?

36. Això darrer, va espantar- (a Assumpció) un poc

Esperar

37. Al teu amic, espera un final terrible

38. A la teua companya, espera la sort del principiant

39. Al mentider d'Èric, n'ha esperat una de bona [?]

40. La inundació del poble, no ha esperat [?] (a la cosina)

41. Dídac no és conscient del suplici que va a esperar- [?]

42. Mar era molt innocent: encara no sabia la vida que anava a esperar- [?]

Molestar

43. Si no molesta (al representant), em fumaré una altra cigarreta

44. No molesta (a la malalta) la claredat a l'hora de dormir?

45. Una forta pudor a mort, ha molestat (al comissari)

46. Escoltar les crítiques, ha molestat (a la doctora)

47. A Enric, què va molestar- més: no poder anar de viatge o estar de tribunal?

48. A Cristina, va molestar- haver de conduir trenta quilòmetres més

Picar

49. A Gerard, pica que no hages comptat amb ell

50. A Àngela, pica que no la convides

51. A Jacint, quina curiositat ha picat?

52. A la directora, quina paranoia ha picat?
 53. Al cirurgià, va picar que Lleonard afirmés que no era hàbil amb el bisturí
 54. A la tia, va picar- que no vingués a hora

Sobtar

55. sobtà (al conserge) que arribés tant tard
 56. Una lenta monotonia sobtà (a la secretària) després de la retirada laboral
 57. A Ausiàs, quina cosa ha sobtat?
 58. A Glòria, què ha sobtat més: veure la platja o la forta pedregada d'ahir?
 59. Aquell soroll imprevis, va sobtar- (a Dionís) cada matinada
 60. La imatge esgarrifosa dels cadells, va sobtar- (a Mariona) dia rere dia

§3.4. *Desagradar*

1. A Raquel, desagrada haver de cuinar cada dia
 2. A Ismael, desagrada escoltar la música tant forta
 3. Què ha desagradat (a Marc) més: el caràcter o la mania persecutòria de Borja?
 4. A la cuinera, ha desagradat el menú
 5. A l'alumne, no va desagradar- anar a escola
 6. A la dissenyadora, va desagradar- la nova línia de bany

Estranyar

7. A ell, en canvi, sí que ha estranyat
 8. A ella, no ha estranyat gens la decisió de Teresa
 9. El soroll aclaparador dels vidres en caure a terra, ha estranyat (al veí)
 10. Fa molt de temps que allò sempre ha estranyat (a la núvia)
 11. Al llaurador, va estranyar- la generositat excessiva de Conxa
 12. A la cantant, va estranyar- molt el teu nerviosisme

Intrigar

13. Pare, no intriga la presència del seu parent?
 14. Mare, alguna cosa intriga?
 15. El misteri de les aparicions ha intrigat (a futuròleg) des del principi
 16. La fallida de l'empresa sempre ha intrigat (a l'auditora)

17. Una curiosa aparició va intrigar- (a Romuald) d'allò més
18. Les cartes d'Anna van intrigar- (a l'amiga)

Preocupar

19. Una altra cosa preocupa (a l'obrer) molt més: saber on podrà dormir avui
20. Però saps què preocupa? Pregunta-ho a la tia
21. Des de ben menut, havia preocupat (al seu espòs) la incertesa del futur
22. La carrera de Medicina sempre havia preocupat (a la seua germana)
23. El menjar del convit va preocupar- (al nuvi)
24. El creixement desorbitat de les hipoteques va preocupar- (a la constructora)

4.3. Descripció dels resultats i anàlisi contrastiva

4.3.1. Introducció

Com ja hem apuntat al principi d'aquesta investigació [§ 1.1], han estat diversos els filòlegs que s'han centrat en el problema objecte del nostre estudi: Ginebra i Montserrat, Ruai, Mestres i altres, López del Castillo, entre d'altres. També diversos manuals lexicogràfics s'han decantat per un règim determinat amb la finalitat de resoldre els possibles dubtes que els lectors hi manifestassen, malgrat que sovint aquestes solucions han estat contradictòries o insuficients.

Tot seguit analitzarem les aportacions de cadascun d'ells i les compararem amb les nostres dades, tant les extretes de l'anàlisi del corpus literari com la informació oferta per les nostres enquestes dialectals⁵. En la recapitulació [§ 4.3.5 i § 4.3.9], oferirem uns quadres comparatius amb el posicionament adoptat en cada cas perquè el lector disposi d'una visió més àmplia sobre el fenomen.

4.3.2. Verbs agentius: verbs amb dos complements verbals

El primer bloc analitzat 'verbs amb dos complements verbals' [cf. § 2.2] es correspon amb els verbs: *pegar*, *robar*, *ensenyar*, *pagar*, *pregar*, *servir*, *suplicar*, *apuntar*, *disparar*, *obrir*, *respondre*, *encertar* i *telefonar*. En destaquem la següent informació:

4.3.2.1. Verb *pegar*

En aquest verb, recordem que l'anàlisi del corpus literari ens ha permès de constatar un ús majoritari del règim datiu, tot i que la vacil·lació sempre ha estat present [cf.

⁵ Considerem molt interessant per al nostre estudi aportar dades dialectològiques actuals. No obstant això, no pretenem jutjar cada entrevistat, sinó perfilar una tendència en l'ús tot comparant-la amb els resultats extrets de l'anàlisi de CTILC.

2.2.1.1.2]. En la bibliografia consultada, són d'aquesta opinió diversos manuals⁶ com el DGLC de Pompeu Fabra (1988: 1292): «*Per què li pegueu, a aquest xicot?*»; el DIEC (1995: 1376): «*Per què li pegueu, a aquest xicot?*»; Mestres i altres (1995: 777): «*Per què [sic] li pegueu, a aquest xicot? (Exemple del DLC3)*»; el GDLC⁸ (1998): «*Per què li peguen, a aquest xicot? A mi, ningú no em pega!*»; Ginebra-Montserrat (1999: 358): «*Per què li pegues, si no ha fet res mal fet?*»; el GD62LC (2000: 869): «*No veu que ningú li pegui, a la nena*», i el DIEC (2007: 1264): «*Per què li peguen, a aquest xicot? A mi, ningú no em pega!*».

Tanmateix hi ha hagut lingüistes com Ruaix (1996: 361) que proposen d'acceptar l'ús acusatiu d'aquest verb junt amb el datiu, d'acord amb el règim acusatiu que s'empra en el registre col·loquial del català central: «Verb que, quan significa 'donar cops (a algú), batre', regeix, segons els diccionaris, un CI. Ex.: *El fill no creia i el pare va pegar-li*. Però hi ha una forta tendència a considerar-lo verb transitiu (com ho és el sinònim *colpir*), ús que hauria de considerar-se correcte: *El fill no creia i el pare el va pegar*». D'altres com López del Castillo⁹ o Wheeler i altres¹⁰, però, restringeixen l'ús datiu per a la varietat estàndard i l'acusatiu per al registre col·loquial, en sintonia amb l'increment de l'acusatiu que s'ha detectat en els mitjans de comunicació del Principat: «*Deixa'l estar, no el peguis més. El/la va pegar a la cara.* (normativa vigent: *...no li peguis... Li va pegar...*)» [López (1999: 126)] i «*Li pegues... No li (la) peguis*» [Wheeler i altres (1999: 466)].

⁶ Solà (1994: 171) es limita a enumerar aquest verb sense entrar a analitzar-lo. Només apunta: «la gramàtica catalana s'haurà d'actualitzar també pel que fa a la consideració del règim d'una ja llarga llista de verbs, que caldrà, naturalment, estudiar atentament d'un a un per distingir els fenòmens genuïns i/o necessaris dels merament circumstancials o d'influència aliena evitable. Em limito a enumerar-ne uns quants que figuren en les meves notes:

(7) *...pegar, picar 'telefonar', pregar, respondre, telefonar, trucar*».

⁷ *Diccionari de la llengua catalana* (1993) Barcelona, Enciclopèdia Catalana (3a edició)

⁸ Citem per l'edició en línia d'aquest diccionari: *Gran diccionari de la llengua catalana* (1988), Barcelona, Enciclopèdia Catalana, <<http://ec.grec.net/lexicx.jsp?GECART=0>> [consulta: 25 d'abril de 2008].

⁹ López del Castillo (1999: 126) «Hi ha un conjunt de verbs de diferent mena (d'acció, d'estat...), però, que l'ús parlat actual majoritari els fa comportar-se de manera diferent com indica la normativa vigent respecte a l'objecte al qual s'adrecen... *Deixa'l estar, no el peguis més. El/la va pegar a la cara.* (normativa vigent: *...no li peguis... Li va pegar...*)».

¹⁰ Wheeler i altres (1999: 466) «Three verbs which are transitive in meaning: *pegar* 'strike'... are constructed with indirect objects in the standard language: *Li pegues...* Constructions of these verbs with direct objects is common in informal styles. *No li (la) peguis*».

Finalment, Ramos (2004: 122) proposa la doble recció per a aquest verb¹¹: «*Tornaven al seu passatemps preferit de pegar-li*» «*Tornaven al seu passatemps preferit de pegar-lo*» (*Harry Potter*, 30); (2005: 96): «*Vés-te'n d'ací i no li pegues. –No. No, pegali*» «*Vés-te'n d'ací i no el pegues. –No. No, pega'l*», (2005b: 153): «*Quan no la miràvem, la va pegar*» «*Quan no la miràvem, li va pegar*». En canvi, només el DCCN (1998: 165) descriu el verb com a transitiu i exemplifica amb acusatiu: «*El va pegar a la cara*».

Cal assenyalar que el fet d'ubicar els canvis de règim (ús innovador: acusatiu) en els dialectes constitutius, com defensa Ramos (2005: 108¹²; 2005b: 153), coincideix amb les dades que hem obtingut de l'anàlisi del corpus escrit. De fet, s'empra majoritàriament a Barcelona i àrea metropolitana. L'ús, però, del règim datiu, s'ubica arreu del domini lingüístic, ja que l'empren autors de Barcelona, Palafrugell, Figueres, Lleida, Pollença, Mallorca, València, Sueca, Xàtiva, etc. i no només literats de les zones de repoblament (dialectes consecutius).

Les nostres enquestes de la llengua oral coincideixen amb Ramos a l'hora d'atribuir el règim datiu original en el balear i en el valencià, ja que la totalitat d'enquestats del País Valencià han respost datiu, mentre que la major part dels parlants del balear, també. Quant al Principat la tendència d'ús es decanta cap a l'acusatiu. Això no obstant, si ens fixem en els entrevistats número dos o cinc les solucions presentades coincideixen amb les del valencià, si bé es tracta de parlants de la comarca del Montsià. Cal recordar que tant aquesta comarca com la del Baix Ebre presenten trets molts propers al valencià, ja que esdevenen una zona de transició [cf. § 2.2.1.1.1, nota al peu núm. 10, pàgina 84]. En el cas de la parlant núm. 6c, també empra el règim datiu tot i pertànyer al central, potser gràcies a la ubicació geogràfica de la població de naixement (Baix Camp) o al fet que resideix fa més de deu anys a Amposta (Montsià).

¹¹ (2005b: 157) Aquest autor especifica, en relació a la totalitat de verbs agentius estudiats en aquest treball, que la nova gramàtica normativa de l'IEC «podria adoptar una solució respectuosa amb els dos grans blocs dialectals detectats: el català de Catalunya i el del País Valencià i Mallorca», que passaria per admetre ambdues reccions alhora, tot i que és ben conscient que en l'ús diari els parlants del dialecte central ho resoldrien en acusatiu i els valencians i els mallorquins pronominalitzarien en datiu, solució innovadora i tradicional respectivament.

Principat ¹³										
identificació parlant ¹⁴										
<i>pegar</i>	2n ¹⁵	3a	3b	4	5	5n ¹⁶	6a ¹⁷	6b	6c	9
<i>a</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a
<i>b</i>	d	d	a	a	a	d	a	a	d	a
<i>c</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a
<i>d</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a
<i>e</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a
<i>f</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a
<i>g</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a
<i>h</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a
<i>i</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a
<i>j</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a

mallorquí										eiv		men	valencià									
identificació parlant																						
<i>pegar</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>a</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>b</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>c</i>	a ¹⁸	a	d	d	d	d	a	d	d	d	a/d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>d</i>	d	d	d	d	d	∅	d	d	d	d	∅	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>e</i>	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	a/d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>f</i>	d	d	d	d	d	d	∅	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>g</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>h</i>	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>i</i>	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>j</i>	d	d	d	d	d	∅	a	d	d	d	∅	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d

¹² (2005: 108) El lingüista valencià explicita que «la zona del País Valencià i Mallorca... resolen amb règim datiu d'acord amb la solució conservadora i tradicional», mentre que «la zona de Catalunya... tendeixen a preferir un règim acusatiu d'acord amb la solució innovadora».

¹³ Com ja hem especificat, no hem pogut localitzar parlants del Principat de cada tram generacional, tot i que pensem que amb les dades aportades hom pot configurar-se una idea de la tendència dominant. Els presentem de menor a major edat.

¹⁴ En fer els comentaris pertinents, identifiquem els parlants amb el seu dígit i les abreviatures següents: Principat: princ; tortosí: princ_n; mallorquí: mall; eivissenc: eiv; menorquí: men, i valencià: val.

¹⁵ L'entrevistada és una estudiant de batxillerat de Sant Carles de la Ràpita (Montsià) (2n=tortosí).

¹⁶ Les dades d'aquest entrevistat cal considerar-les amb una certa prudència, atès que naix a Alcanar (Montsià) i als vint-i-dos anys canvia de residència i s'estableix a la Valldigna (la Safor). En fer-li l'entrevista, respon d'acord amb el seu parlar d'origen. Resulta molt simptomàtic que uns quants verbs són resolts per duplicat en tot el paradigma (vegeu els verbs *servir*, *apuntar*, *trucar*...) (5n=tortosí).

¹⁷ Hem considerat interessant d'aportar tres mostres d'una mateixa generació, però d'indrets molt dispersos com són una entrevistada de trenta-set anys de Barcelona (6a), una altra de Torroella de Montgrí (Baix Empordà) (6b) de quaranta-tres anys, i una altra d'Alforja (Baix Camp) (6c), de quaranta-cinc anys. Hom podrà comprovar al llarg de l'anàlisi que la parlant 6c de vegades dissenteix de les de 6a i 6b, tot aproximant-se més a les tendències del tortosí, potser per la situació geogràfica de la seua població (zona del tarragonés i molt propera al Montsià-Baix Ebre).

¹⁸ Aquelles respostes que considerem pertinents per a la nostra anàlisi, les remarcarem amb negreta també.

Si analitzem més acuradament els resultats de les enquestes, observem com en el mallorquí es descriuen algunes vacil·lacions quan el temps verbal és compost (mall1-2 i mall7) o en les formes no personals (mall6-7), però ben esporàdiques¹⁹:

- 1c, 2c i 7c) Els seus pares mai no l'han pegat (a Adolf)
- 7e) Pega'l (al gos)! No deixa de lladrar
- 7h) Fa molt de temps que vol pegar-la (a Amanda)
- 6i) Isabel no podia admetre-ho! Havia vist Joan pegant-lo
- 7j) Els homes que la tenien presa la torturaven, pegant-la

Resulta estrany que el parlant masculí de menor edat del valencià, que pronominalitza tot el paradigma en datiu, un dia en comentar-nos un fet del Correllengua de l'any 2007 a Gandia va dir: *Ahir, a un nazi, el van pegar!* Com ja hem esmentat en la introducció [§ 4.2.2], som conscients que realitzar una enquesta escrita condiona, en part, la resposta de l'entrevistat atés que es perd l'espontaneïtat.

En el cas del menorquí i eivissenc (on solament hem entrevistat tres persones), es manté aquesta tendència: ús majoritari del datiu, tot i que presenta alguna vacil·lació quan el temps és compost²⁰ o quan el temps verbal és l'imperatiu o l'infinitiu, com també s'esdevé en el mallorquí:

- c) Els seus pares mai no l'han/li han pegat (a Adolf)
- e) Pega'l (al gos)! No deixa de lladrar
- h) Fa molt de temps que vol pegar-la (a Amanda)

¹⁹ Vegeu Ramos (2005: 97).

²⁰ *Ibidem*.

4.3.2.2. Verb *robar*

En aquest verb, observàvem, en analitzar els lemes del CTILC, que existia una profunda vacil·lació al llarg de tot el corpus, però especialment en el segon tram estudiat. No obstant això, l'evolució cronològica ens havia dut a concloure que podria produir-se una estabilització cap al datiu [cf. § 2.2.1.2.2]. Si ens fixem en el que descriuen els manuals gramaticals i diccionaris consultats, observem com el DGLC de Fabra (1988: 1495-6) o les dues edicions del DIEC descriuen ambdues possibilitats, és a dir, la doble recció: «*Això és robar als pobres*» «*robar algú*» (1995: 1605), encara que en la segona edició (2007: 1477) el règim acusatiu es reflecteix millor amb l'exemple següent, on el complement apareix pronominalitzat: «*El van robar a la sortida del cinema*». Es fan ressò d'aquesta alternança Mestres i altres (1995: 778): «*Això és robar als pobres*» «*Robar els clients*», o Ramos (2005: 96-97): «*Al meu pare, li han robat dues o tres vegades*» «*Al Pitu Abril, l'han robat*» (TV3, 1.VI.2001, veu en off de *La Columna*), (2005b: 153): «*Han entrat a la casa i l'han robat*» «*Han entrat a la casa i li han robat*».

El GDLC (1998) es decanta per la solució tradicional, tot assenyalant la recció dativa: «*Això és robar als pobres*», enfront de Ginebra i Montserrat (1999: 430) que opten per la solució contrària: l'acusativa «*Han robat el teu germà? Sí que l'han robat i ara farà la denúncia del robatori*»; igual com López del Castillo en el GD62LC (2000: 1025-1026): «*Un comerciant que roba els seus clients*».

Pel que fa a la distribució dialectal, havíem constatat en el corpus literari que tant la recció acusativa com la dativa s'ubicaven en el Principat. Si ens fixem en els quadres següents, observarem com bona part dels enquestats del Principat empen l'acusatiu en totes les respostes del qüestionari (princ5, princ6b i princ9), encara que n'hi ha molts altres que presenten alguna vacil·lació en el paradigma, especialment princ3a i princ4. Això no obstant, la tendència majoritària passa per l'acusatiu, per la qual cosa es descriu una certa coincidència amb els resultats obtinguts del corpus literari. Tanmateix, el règim datiu també és present en alguns entrevistats del nord-occidental, com els parlants dos i cinc que pertanyen al subdialecte tortosí, molt proper

al valencià, o la parlant del Baix Camp (princ6c), que pronominalitza exclusivament en datiu.

Principat										
identificació parlant										
<i>robar</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	d	a	d	a	d	a	a	d	a
<i>b</i>	d	d	a	d	a	d	a	a	d	a
<i>c</i>	d	d	a	a	a	d	d	a	d	a
<i>d</i>	d	d	a	a	a	d	a	a	d	a
<i>e</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a
<i>f</i>	d	d	a	a	a	d	a	a	d	a
<i>g</i>	d	a	a	d	a	d	d	a	d	a
<i>h</i>	d	d	d	a	a	d	a	a	d	a
<i>i</i>	d	a	a	d	a	d	d	a	d	a
<i>j</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a

mallorquí										eiv		men	valencià									
identificació parlant																						
<i>robar</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>a</i>	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>b</i>	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d/a	d	d	d	d
<i>c</i>	a	d	d	d	d	d	a	d	d	d	a	a	d	d/a	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>d</i>	a	d	d	d	d	d	a	d	d	d	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>e</i>	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>f</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>g</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d/a	d	d	d	d
<i>h</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	∅	d	∅	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>i</i>	d	d	d	d	d	∅	d	d	d	∅	d	∅	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>j</i>	d	d	d	d	d	∅	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d

Els resultats obtinguts en les enquestes fetes a valencians ens indiquen un ús generalitzat del cas datiu, amb plena coincidència amb Ramos (2005: 97; 2005b: 153), ja que tret, d'alguna duplicació esporàdica (datiu/acusatiu: val2 i val6 -temps simple, compost i imperatiu), la resta de lemes regeixen datiu:

c2) Qui **li/l'**ha robat? (a Benjamí)

b6) Cada cop que anava a comprar, els dependents **li/la** robaven (a Amèlia)

g6) Roba-**li/la** (a la caixa del banc)! Tens cinc minuts!

Quant al mallorquí, set dels nou entrevistats mostrats presenten el datiu en tot el paradigma del verb. Per contra, el parlant més jove utilitza l'acusatiu en dos ítems²¹ (mall1 -temps simple) i l'entrevistat masculí de seixanta-un anys (mall7) divideix les deu entrades d'aquest verb en acusatiu (temps simple, compost i imperatiu) i datiu (imperatiu, infinitiu i gerundi):

7a) Pensava que **el** robaria (a Doménec) menys

7b) Cada cop que anava a comprar, els dependents **la** robaven (a Amèlia)

7c) Qui **l'**ha robat? (a Benjamí)

7d) Júlia no pot deixar-la tranquil·la. Aquest matí **l'**ha robat

7e) Roba'**l** (a Joan)! És l'única solució!

Pel que fa a l'eivissenc, mentre que una parlant ho respon tot en datiu, l'altra presenta alguna alternança amb acusatiu (4b-c, d i e -temps compost i imperatiu):

4b-c) Qui **l'**ha robat? (a Benjamí)

4b-d) Júlia no pot deixar-la tranquil·la. Aquest matí **l'**ha robat

4b-e) Roba'**l** (a Joan)! És l'única solució!

Finalment, en els dos ítems dels temps compostos, la parlant del menorquí també utilitza l'acusatiu, mentre que en la resta del paradigma el cas emprat és el datiu.

²¹ Igual com en el dialecte valencià, aquest entrevistat és també el de menys edat: catorze anys. Això no obstant, un altre entrevistat de la mateixa edat respon tot el qüestionari en datiu (no l'hem inclòs perquè ja constava un representant de la seua edat i sexe).

4.3.2.3. Verb *ensenyar*

La gran majoria de tractats lexicogràfics atribueixen el règim acusatiu al verb *ensenyar*: DGLC Fabra (1988: 710): «*Ensenya algú*»; DIEC (1995: 723; 2007: 655): «*Ensenya els fills del comte*», i el GDLC (1998): «*Ja fa trenta anys que ensenya els nens del poble*». Altres, però, es decanten per l'ús estàndard del règim datiu, tot i que no obvien l'alternança, com resta demostrada amb els exemples proposats: «*La mestra ensenya als nens del poble des de fa vint anys*» Ginebra i Montserrat (1999: 221); «*No m'agrada ensenyar-li a desconfiar de tothom*» GD62LC (2000: 424), o Mestres i altres (1995: 779): «**És alguna cosa que la vida no l'ha ensenyat a suportar*» «*És alguna cosa que la vida no li ha ensenyat a suportar*»²². Finalment, hi ha un seguit de gramàtics que proposen la doble recció com Solà (1994: 176): «*Li/l'han ensenyat a/de cantar molt malament*», o Ramos (2004: 122): «*Si no sap, ensenya-li*» «*Si no sap, ensenya'l*», (2005: 97) «*No em vingues amb romanços i ensenya'l*» «*No em vingues amb romanços i ensenya-li*».

La vacil·lació descrita coincideix amb els resultats obtinguts en l'anàlisi del corpus escrit. A grans trets el règim d'aquest verb s'inclina cap a l'acusatiu, encara que els resultats són molt semblants:

	1r període			2n període			
	fa	fr1	fr2	fa	fr1	fr2	
ACUSATIU	24	51,06%	1,32%	ACUSATIU	13	59,09%	0,71%
DATIU	11	23,40%	0,60%	DATIU	9	40,91%	0,49%
AMBIGUS	12	25,53%	0,66%	AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

Geogràficament, l'anàlisi del corpus literari ens mostrava que tant el règim acusatiu com el datiu s'ubicaven preferentment en el dialecte barceloní, encara que en el segon període cronològic es descrivia una ampliació a la resta de dialectes del domini

²² Mestres i altres (1995: 779) especifiquen que si el subjecte gramatical és una causa, i no un agent, el règim ha de ser intransitiu «*M'ensenya el que l'experiència li ha ensenyat a ell en el curs de tants anys de treball*».

lingüístic, per la qual cosa, no hi havia cap zona geogràfica consolidada. Aquesta mateixa informació es confirma en les nostres enquestes dialectals atés que la vacil·lació és bastant elevada en el valencià i en el balear, d'ací que hi haja pocs parlants que resolguen tot el paradigma en un mateix règim.

Coincidim amb Ramos (2005: 98; 2005b: 153) que en el balear, en els temps compostos amb l'auxiliar *haver*, sol preferir-se la solució acusativa (mall1, mall5, mall6, mall7, mall10; eiv4a, eiv4b; men4), tot i que no és exclusiu d'aquestes estructures, ja que observem que també és present gairebé a tot el paradigma. Així i tot, cap entrevistat pronominalitza solament en acusatiu, si bé sí que hi ha casos només en datiu (mall3, mall4 i mall8). En el valencià, sembla que l'ús majoritari es decanta per l'acusatiu²³ sense que hi haja cap preferència generacional, encara que el parlant masculí de menys edat, tret de l'imperatiu masculí, ho resol tot en datiu, mentre que els casos exclusius de l'acusatiu pertanyen a les generacions més grans (val6, val7 i val10).

Al Principat observem que la presència del datiu se circumscriu exclusivament a la zona del Baix Ebre (princ2n i princ5n) i del Baix Camp (princ6c) atés que els entrevistats pronominalitzen només en datiu, i de manera sistemàtica a Barcelona i comarques pròximes (princ3-5 i princ6a), ja que l'alternança datiu/acusatiu és patent, mentre que l'acusatiu es manifesta en parlants de comarques més orientals com el Baix Empordà o el Gironès (princ6b i princ9)²⁴. En resum, podem afirmar que aquest verb presenta una recció totalment inestable per tot el domini.

²³ Ramos (2005: 98) assenyala que el valencià es manifesta esporàdicament per l'acusatiu.

Principat										
identificació parlant										
<i>ensenyar</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	d	a	a	a	d	d	a	d	a
<i>b</i>	d	d	a	a	d	d	a	a	d	a
<i>c</i>	d	d	a	a	d	d	d	a	d	a
<i>d</i>	d	a	a	a	d	d	a	a	d	a
<i>e</i>	d	a	a	d	d	d	d	a	d	a
<i>f</i>	d	a	d	d	d	d	a	a	d	a
<i>g</i>	d	d	d	d	d	d	d	a	d	a
<i>h</i>	d	d	d	d	d	d	d	a	d	a
<i>i</i>	d	d	d	a	d	d	d	a	d	a
<i>j</i>	d	d	a	a	d	d	a	a	d	a

mallorquí										eiv		men	valencià									
identificació parlant																						
<i>ensenyar</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>a</i>	d	d	d	d	a	a	a	d	a	a	d	d	d	d/a	d	d	d	a	d	a	d	a
<i>b</i>	d	d	d	d	a	a	a	d	a	a	d	d	d	a	d	d	d	a	a	a	a	a
<i>c</i>	a	d	d	d	a	d	a	d	a	a	a	a	d	d	d	a	d	a	a	a	d	a
<i>d</i>	a	d	d	d	a	a	a	d	d	a	a	a	d	a	d	d	a	a	a	a	a	a
<i>e</i>	d	a	d	d	d	a	a	d	d	d	a	d	a	a	a	a	a	a	a	a	d	d
<i>f</i>	d	d	d	d	d	a	a	d	d	d	a	d	d	a/d	a	a	a	a	a	a	a	*
<i>g</i>	d	d	d	d	a	d	d	d	∅	d	d	∅	d	a	a	a	a	a	a	a	d	a
<i>h</i>	d	d	d	d	a	a	a	d	∅	d	d	d	d	a	a	a	a	a	a	a	d	a
<i>i</i>	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	a	a	a/d	a	a	a	a	d	a
<i>j</i>	d	a	d	d	a	d	a	d	∅	d	a	d	d	a	a	a	a	a	a	a	a	a

²⁴ Desconeixem quin tractament atorgaran a aquest verb la resta de comarques.

²⁵ L'entrevistada [10 val] empra la forma da + ac, que no ens serveix per a la nostra investigació, és a dir, *ensenya-li-ho!*

4.3.2.4. Verb *pagar*

En aquest verb, les dades del corpus indiquen una forta vacil·lació que no es reflecteix a bona part dels tractats citats, ja que tret del DCCN (1998: 160), que li atribueix el règim datiu: «*No li van pagar a final de mes [Avui, (1997) Avui. Llibre d'estil, Barcelona, Empúries]*», la resta d'obres lexicogràfiques i manuals gramaticals opten pel règim acusatiu: DGLC Fabra (1988: 1253-4): «*Pagar els seus creditors*» «*Pagar els seus obrers*»; DIEC (1995: 1335; 2007: 1225): «*Pagar els seus creditors*» «*Pagar els seus obrers*»; GDLC (1998): «*Pagar els seus creditors*»; Ginebra-Montserrat (1999: 349): «*L'empresa paga els treballadors cada mes*» «*No pot pagar els creditors*» «*El paguen per vigilar la finca*», i el GD62LC (2000: 838): «*Pagar els empleats*».

López (1999: 127) matisa un ús acusatiu per a l'estàndard, mentre que relega el datiu a contextos col·loquials: «*No li van pagar a final del mes*» «*No el/la van pagar...*»; Mestres i altres (1995: 778) es decanten per la doble recció: «*Ja pagarem als obrers després de festes*» «*Ja pagarem els obrers després de festes*», i Ramos (2004: 122) insisteix en l'alternança: «*Ja ha acabat el treball, paga-li*» «*Ja ha acabat el treball, paga'l*», (2005: 97): «*Tothom està esperant que el cridin d'un lloc on el paguin molt més (Avui, 16.V.2001, pàg. 72)*» «*Tothom està esperant que el cridin d'un lloc on li paguin molt més*».

Les enquestes dialectològiques vénen a confirmar el posicionament defensat per Ramos (2005), ja que el valencià²⁶ (també el tortosí) i la immensa part de lemes del balear empren el datiu, mentre que el central recorre a l'acusatiu. Tanmateix, en el corpus escrit analitzat l'ús de l'acusatiu es concentra arreu del domini lingüístic, sobretot en un seguit d'autors nascuts al barceloní, sense que destaque cap àrea geogràfica sobre la resta. La recció dativa també és usada sobretot per escriptors del barceloní, encara que

²⁶ En analitzar els resultats observarem com noranta-set de les cent qüestions resolien en datiu, excepte tres que es corresponien a l'oració: *Tranquil, si no tens diners, jo la pague (a Llum)*. Vist que la resposta podria veure's afectada pels *jocs* de la fonètica sintàctica: *jo la pague -la llum-*, *jo l'apague -la llum-* els passarem de nou l'oració modificant el destinatari (de Llum a Maria). En tots tres parlants, la resposta fou: *Tranquil, si no tens diners, jo li pague (a Maria)*.

en el segon període temporal, hi ha un augment important de lemes ubicats al País Valencià i a les Illes Balears, com queda també expressat en les nostres enquestes.

Si ens fixem en els resultats de les enquestes dialectològiques de Catalunya, observarem com el datiu es concentra en la zona sud del Principat (princ2n, princ5n, princ6c), mentre l'acusatiu s'imposa al central (princ6b, princ9), encara que amb algunes mostres de datiu (princ3b-6a i princ9), menció a part mereix l'entrevistat núm. 3a, ja que empra exclusivament el règim datiu:

Principat										
identificació parlant										
pagar	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
a	d	d	d	d	a	d	d	a	d	d
b	d	d	a	a	a	d	a	a	d	a
c	d	d	a	a	a	d	d	a	d	a
d	d	d	a	a	a	d	d	a	d	a
e	d	d	a	a	a	d	d	a	d	a
f	d	d	d	a	a	d	a	a	d	a
g	d	d	d	a	a	d	d	a	d	a
h	d	d	d	a	d	d	a	a	d	a
i	d	d	a	a	a	d	d	a	d	a
j	d	d	d	ø	d	d	d	a	d	d

En el cas del balear i del valencià, com ja hem exposat, tret d'alguna mostra esporàdica en el balear, les resta pronominalitza en datiu:

mallorquí										eiv		men	valencià									
identificació parlant																						
pagar	1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
b	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
c	a	d	d	d	d	ø	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
d	a	d	d	d	d	d	a	d	d	ø	a	ø	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d
e	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
f	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
g	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
h	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	a	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
i	d	d	d	d	d	ø	a	d	d	d	d	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
j	d	d	d	d	d	ø	d	d	d	ø	d	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d

Per finalitzar, aportem un seguit de contextos extrets dels mitjans de comunicació que ens confirmen que al Principat (o millor dit, en l'àrea barcelonina) es prefereix l'acusatiu:

data	hora	mitjà	programa	context
04-08-07	15.30	TV3	<i>Telenotícies</i>	El locutor, en relació al Gran Premi d'Hongria de Fórmula 1, diu: « <i>Alonso no ha volgut parlar amb l'home que el paga</i> »
07-03-08	23.35	TV3	<i>Vides alienes</i> (film)	Referint-se a un lladre company d'en Costa, un policia afirma: « <i>En Costa no el pagava. Li devia més de...</i> »

D'altra banda, al País Valencià, també hem recollit una expressió d'un parlant valencià de trenta-set anys (la Vall d'Albaida) que regeix acusatiu i que dissenteix de les respostes del corpus dialectal quan expressa: «*jo pensava que tu l'havies pagat*». En comentar-li l'oració, ens especifica que si ho hagués pensat, hauria dit: «*li havies pagat*», prova evident que aquesta classe de verbs, en determinades circumstàncies formals (temps compost), pot ser propens a l'alternança en la recció.

4.3.2.5. Verb *pregar*

Respecte del verb *pregar*, tret de Ginebra i Montserrat (1999: 380) que exemplifica el règim en datiu: «*Només ens queda pregar a Déu. Cada dia l'àvia prega a la Mare de Déu per la salut de la seva néta*», la resta considera que el règim del verb és l'acusatiu: DGLC Fabra (1988: 1371): «*Prega Déu que no ho perdis tot*»; DIEC (1995: 1467): «*Prega'l que t'ajudi, i no crec que es negui a fer-ho*», i el GDLC (1998): «*Prega'l, si vols que t'ajudi*». Això no obstant, en Ramos (2005: 97): «*Prega'l, si vols que t'ajudi*» (GDLC) «*Prega-li, si vols que t'ajudi*», o en la segona edició del DIEC (2007: 1348), detectem que s'especifica una nova entrada intransitiva, per la qual cosa, aquest diccionari accepta la doble possibilitat acusatiu/datiu²⁷:

2 1 tr. [LC] [RE] Demanar (a Déu, a un sant) la concessió d'una gràcia. ***Prega Déu que no ho perdis tot.***²⁸

2 2 intr. [LC] [RE] Demanar a Déu, a un sant, la concessió d'una gràcia. ***Prega a Déu per la pau al món.***

Aquesta nova accepció intransitiva del DIEC, d'alguna forma, reflecteix l'increment considerable del règim datiu en el segon període analitzat del corpus escrit i mira d'adequar-se a l'ús real de l'idioma [cf. Solà 1994: 171]. De fet, les dades obtingudes del CTILC indiquen que l'acusatiu geogràficament pertany a autors nascuts arreu del domini lingüístic català, per bé que en el segon període sembla que es consolida l'ús del datiu tot el domini.

	1r període			2n període			
	fa	fr1	fr2	fa	fr1	fr2	
ACUSATIU	50	44,64%	3,44%	ACUSATIU	25	38,46%	2,22%
DATIU	9	8,04%	0,62%	DATIU	40	61,54%	3,55%
AMBIGUS	53	47,32%	3,65%	AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

²⁷ Bartra i altres (2002), des d'una perspectiva diacrònica, també apuntaven aquesta doble recció.

²⁸ Ramos (2005: 98) citant Par (1923: 162) especifica que si s'interpreta el segon complement com a acusatiu, l'oració és agramatical.

Quant al qüestionari dialectològic, en el cas del Principat els parlants mostren una preferència clara pel datiu, amb alguna vacil·lació en alguns entrevistats del català central (princ4-6b, princ9):

Principat										
identificació parlant										
<i>pregar</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	d	d	d	a	d	a	d	d	a/d
<i>b</i>	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	a
<i>c</i>	d	d	d	ø	ø	d	d	d	d	d
<i>d</i>	d	d	d	ø	d	d	d	d	d	d/a
<i>e</i>	d	d	d	a	d	d	d	a	d	d
<i>f</i>	d	d	d	a	d	d	a	d	d	d
<i>g</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>h</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	a
<i>i</i>	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d/a
<i>j</i>	d	d	d	a	d	d	d	d	d	a

Pel que fa al valencià, les nostres enquestes reflecteixen un ús massiu del datiu, perquè la totalitat de les respostes es corresponen amb el CI. En balear, la tendència d'ús passa també pel datiu, encara que presenta algunes alternances puntuals, que es donen en el paradigma dels entrevistats masculins de mitjana edat (mall5 i mall7). En la resta, la vacil·lació és molt menor amb un ítem en acusatiu (mall1, mall6, mall8, eiv4b) o amb dues respostes en CD: mall10, men4. Cal assenyalar que la vacil·lació és sistemàtica especialment quan el complement de persona és femení i el temps de l'oració presenta l'auxiliar *haver*, ja que tres entrevistats del mallorquí i la totalitat dels representats de l'eivissenc i del menorquí també pronominalitzen en acusatiu:

d) El director l'havia pregat/**da** públicament:

-Una mica de suport al professorat no ens vindria malament, senyora consellera!

mallorquí										eiv		men	valencià									
identificació parlant																						
<i>pregar</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>a</i>	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>b</i>	d	d	d	d	a	d	d	d	d	ø	d	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>c</i>	a	d	d	d	d	d	a	d	d	d	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>d</i>	d	d	d	d/a	d	a	a	a	d	a	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>e</i>	d	d	d	d	a	ø	a	d	ø	a	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>f</i>	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>g</i>	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>h</i>	d	d	d	d	d	ø	a	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>i</i>	d	d	d	d	a	d	d	d	d	a	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>j</i>	d	d	d	d	a	d	a	d	a	d	d	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d

4.3.2.6. Verb *servir*

Gairebé tots els tractats i lingüistes que hem consultat només consideren que el règim del verb és l'acusatiu: DGLC Fabra (1988: 1551-2): «*Servir Déu*»; DIEC (1995: 1666-7; 2007: 1535): «*No es pot servir dos amos alhora*»; GDLC (1998): «*Servir Déu*»; Ginebra-Montserrat (1999: 442): «*Servir Déu, l'Església, els pobres, els malalts*» «*El corsari servia el rei d'Anglaterra*», i el GD62LC (2000: 1063): «*Servir la justícia*» «*Sempre està disposat a servir els amics*».

Només López (1999: 126) observa que aquest verb des dels clàssics ha participat de la vacil·lació, tot distingint la llengua antiga: «*que ell cantàs la missa, e que sent Gabriel e sent Miquel li servissen*» (Llull) enfront de la solució acusativa de la normativa actual: «... *el servissin*». Ramos van més enllà i proposa d'acceptar el doble règim: (2004: 122): «*Ha demanat una cervesa, serveix-li*» «*Ha demanat una cervesa, serveix-lo*», (2005: 97): «*[En un bar, a un cambrer] ¿Què fas parat? Serveix-lo*» «*[En un bar, a un cambrer] ¿Què fas parat? Serveix-li*».

En l'apartat 2.2.2.4.2. hem detectat que el règim majoritari d'aquest verb és l'acusatiu; tanmateix el règim datiu no acaba d'extingir-se, fins i tot, incrementa el nombre de lemes amb els anys, prova manifesta de l'alt grau de vacil·lació. Dèiem que la major part dels exemples que regien acusatiu pertanyien a autors nascuts a poblacions ubicades en el dialecte central, malgrat que l'ús s'havia estès a qualsevol comarca. Les nostres dades dialectals no en discrepen gaire, com queda també reflectit en els quadres següents, ja que bona part dels entrevistats del Principat (central i tortosí), del mallorquí i valencià pronominalitzen en acusatiu la totalitat del paradigma: princ3a, princ5, princ6b-c, princ9, mall5, mall7, val7. Tanmateix, localitzem pocs parlants que emprin exclusivament el datiu: princ2n, eiv4a, val1 -recordem que, com han reflectit els resultats de l'anàlisi del corpus escrit, amb els anys, aquest règim ha ampliat l'àrea d'influència [cf. § 2.2.2.4.2]. La resta d'entrevistats alternen els pronoms de datiu i d'acusatiu, fins i tot, en la mateixa oració: val2, val4, val10, prova palpable del nivell de vacil·lació d'aquest verb (el parlant princ5n duplica tot el paradigma).

Principat										
identificació parlant										
<i>servir</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	a	a	d	a	d/a	a	a	a	d
<i>b</i>	d	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>c</i>	d	a	d	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>d</i>	d	a	d	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>e</i>	d	a	a	a	a	d/a	d	a	a	a
<i>f</i>	d	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>g</i>	d	a	a	a	a	d/a	d	a	a	a
<i>h</i>	d	a	d	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>i</i>	d	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>j</i>	d	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a

mallorquí										eiv		men	valencià									
identificació parlant																						
<i>servir</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>a</i>	d	d	d	d	a	a	a	d	d	d	a	a	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d
<i>b</i>	d	d	d	d	a	d	a	a	d	d	d	a	d	a	d	d	d	d	a	a	d	a
<i>c</i>	a	d	d	d	a	a	a	a	d	d	a	a	d	a/d	d	d	d	d	a	a	d	d
<i>d</i>	a	d	d	d	a	d	a	a	a	d	a	a	d	a/d	a	d	d	d	a	a	d	d/a
<i>e</i>	d	d	d	d	a	d	a	d	∅	d	d	∅	d	d	d	d	d	d	a	d	d	a
<i>f</i>	d	d	a	d	a	d	a	a	∅	d	a	d	d	d	d	d	d	d	a	a	d	a
<i>g</i>	d	d	a	d	a	a	a	a	a	d	a	d	d	d	a	d	a	d	a	a	d	a
<i>h</i>	d	d	a	a	a	d	a	a	a	d	a	a	d	d	a	d/a	a	a	a	a	d	a
<i>i</i>	d	d	d	d	a	d	a	d	∅	d	d	∅	d	d	a	d/a	a	d	a	d	a	a
<i>j</i>	d	a	a	a	a	a	a	a	a	∅	a	a	d	a/d	a	d/a	a	a	a	a	a	a

Coincidim amb Ramos (2005: 98) quan especifica que a Mallorca el verb ha evolucionat cap a l'acusatiu, encara que no s'ha consolidat (2005b: 153), mentre que al País Valencià l'alternança també comença a ser significativa, tot i que les mostres de datiu encara són eloqüents²⁹. Aquesta distribució geogràfica s'adiu a la teoria de Ramos que postula que el canvi de règim innovador sol donar-se en els dialectes constitutius, com es comprova en les nostres dades.

²⁹ No sabem si com assenyala Ramos (2005: 98) a les comarques septentrionals del País Valencià encara resten mostres del datiu, però sí que en coincidim quan apunta que a la Marina hi ha alternances [4val] i també en la Safor.

4.3.2.7. Verb *suplicar*

En aquest verb, excepte el *Diccionari d'ús dels verbs catalans* de Ginebra-Montserrat (1999: 454) que el considera vacil·lant ja que exemplifica tant amb acusatiu com amb datiu: «*Els acusats es donaven cops al pit i suplicaven el seu Déu*» i «*Val més que comenceu a suplicar al rei per la pobra donzella*», junt a Ramos (2005: 97) «*Suplicar el rei*» (DIEC) «*Si volem aconseguir-ho, haurem de suplicar-li*», la resta de diccionaris opten pel règim acusatiu: DGLC Fabra (1988: 1597): «*Suplicar Déu*»; DIEC (1995: 1720; 2007: 1583): «*Suplicar Déu. Suplicar el rei*»; GDLC (1998): «*Suplicar Déu*», i el GD62LC (2000: 1097): «*Us suplico que em cregueu*».

Autors, com Bartra i altres (2002: 224), esmenten que el verb presenta l'alternança de cas en el complement de persona. A més, coincideix amb el verb *pregar* perquè la construcció sense complement de cosa admet el complement acusatiu: «*No el supliquis, que t'humilies*».

Tanmateix, les dades del CTILC ens descriuen que, majoritàriament, la recció d'aquest verb és la dativa, tot i que no podem afirmar que estiga plenament consolidada, ja que la vacil·lació acusatiu/datiu sempre és present:

	1r període			2n període			
	fa	fr1	fr2	fa	fr1	fr2	
ACUSATIU	11	25,58%	3,45%	ACUSATIU	8	38,10%	2,66%
DATIU	22	51,16%	6,90%	DATIU	13	61,90%	4,32%
AMBIGUS	10	23,26%	3,13%	AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

En el corpus escrit, els casos que regeixen acusatiu es distribueixen majoritàriament en el català central, malgrat que també hi ha algun autor de la resta del domini. Quant al datiu, bona part dels exemples aportats pertanyen a autors nascuts a poblacions del català central en ambdós períodes, malgrat que en detectem d'altres localitats.

En les nostres enquestes dialectals, el valencià empra massivament el datiu, mentre que en el balear es descriu alguna vacil·lació puntual, encara que el règim domi-

nant és també l'original del verb: el datiu. Així, en algunes oracions amb la presència de l'auxiliar *haver*: (mall1 i mall7: ítems *c-d*; mall10 i eiv4b: ítem *c*; mall6, eiv4a i men: ítem *d*), o amb l'imperatiu (mall6, mall7 i eiv4b), es prefereix la solució acusativa:

- c) Jo no puc més: **I**ha suplicat (a Nicasi) per tots nosaltres!
- d) M'he agenollat als seus peus i **I**he suplicat (a Lorda)
- e) Suplica **I** (a Mateu) molt afectuosament!

	mallorquí										eiv		men	valencià									
	identificació parlant																						
<i>suplicar</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d		
<i>b</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d		
<i>c</i>	a	d	d	d	d	ø	a	d	a	d	a	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d		
<i>d</i>	a	d	d	d	d	a	a	d	d	a	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d		
<i>e</i>	d	d	d	d	d	a	a	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d		
<i>f</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d		
<i>g</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d		
<i>h</i>	d	d	d	d	d	ø	ø	d	d	d	d	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d		
<i>i</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d		
<i>j</i>	d	d	d	d	d	d	ø	d	d	d	d	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d		

En el cas de Catalunya, tant al central com al subdialecte tortosí, la tendència passa també per pronominalitzar en datiu (princ2n, princ5n, princ3a, princ3b, princ6a³⁰-c i princ9) en clara oposició a la majoria d'entrades dels diccionaris, encara que puntualment es mostren entrades en acusatiu en uns quants parlants (princ3a i princ6a):

	Principat									
	identificació parlant									
<i>suplicar</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	d	d	a	a	d	d	d	d	d
<i>b</i>	d	a	d	a	a	d	a	d	d	d
<i>c</i>	d	d	d	a	a	d	d	d	d	d
<i>d</i>	d	d	d	a	a	d	a	d	d	d
<i>e</i>	d	d	d	a	a	d	d	d	d	d
<i>f</i>	d	d	d	a	a	d	a	d	d	d
<i>g</i>	d	d	d	a	a	d	d	d	d	d
<i>h</i>	d	d	d	d	a	d	a	d	d	a
<i>i</i>	d	d	d	a	a	d	d	d	d	d
<i>j</i>	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d

³⁰ Aquesta parlant pronominalitza en datiu les oracions on el destinatari és masculí i en acusatiu quan ho és femení.

Si aquests resultats continuassen en aquesta línia, el dialecte més conservador esdevindria el valencià, mentre que el balear seguiria al central en l'evolució de l'idioma, fet que entraria en contradicció amb la tradició que el considera el dialecte més involucionista.

4.3.2.8. Verb *apuntar*

Només Ginebra-Montserrat (1999: 61) l'exemplifica amb l'acusatiu: «*L'apuntava amb la pistola*», mentre que Mestres i altres (1995: 778) i Ramos (2005: 98-99) opten per la doble recció: «*El policia apuntava al lladre amb la pistola*» «*El policia apuntava el lladre amb la pistola*» (Mestres i altres); «*Com que Buñuel s'hi negava, Mendoza va treure la pistola i el va apuntar*» (Monzó, *Del tot indefens*, pàg. 23)» «*Com que Buñuel s'hi negava, Mendoza va treure la pistola i li va apuntar*» (Ramos). La resta de tractats consultats no s'hi pronuncien.

Malgrat disposar de pocs contextos en el corpus escrit del verb *apuntar*, hem conclòs que el règim datiu del verb està consolidat pel fet de no haver trobat cap mostra d'alternança al llarg de tot l'estudi temporal [cf. § 2.2.3.1.2], tanmateix hem reflectit que els parlants actuals, alguna vegada, deuen dubtar a l'hora de pronominalitzar el complement de persona.

Si ens fixem en els resultats de les nostres enquestes, en el balear bona part de les mostres són datives -semblant als resultats del segon període del CTILC; en canvi, en el valencià trobem mostres paleses de vacil·lacions amb certa preferència per l'acusatiu (el parlant val3 i el val7 empren exclusivament l'acusatiu, mentre que només el val1 resol tot el paradigma en datiu; en canvi, els parlants núm. 2, 6 i 10 resolen tant en datiu com en acusatiu algunes qüestions), fet que contradiria la teoria de Ramos (2005: 99), el qual especifica que en el valencià i en el balear³¹ es mantenen les solucions tradicionals. Quant al mallorquí la tendència també passa per l'acusatiu, malgrat que el parlant mall5 pronominalitza exclusivament en datiu, igual que una de les representants de l'eivissenc (eiv4b), que contrasta clarament amb la representant del menorquí que solament fa servir les formes d'acusatiu.

	mallorquí										eiv		men	valencià									
	identificació parlant																						
<i>apuntar</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>	d	d	a	d	d	a	d	a	d	ø	a	a	d	a	a	a	a	a/d	a	a	d	d	
<i>b</i>	d	a	a	d	d	ø	a	a	a	ø	a	a	d	d/a	a	a	d	a/d	a	a	d	d	
<i>c</i>	a	d	a	a	d	d	a	a	d	d	d	a	d	d	a	a	d	a/d	a	a	d	d	
<i>d</i>	a	d	a	d	d	ø	a	a	d	d	a	a	d	d	a	a	d	d	a	a	d	d	
<i>e</i>	d	d	a	d	d	d	ø	d	d	d	a	a	d	d	a	d	a	d	a	d	d	d/a	
<i>f</i>	d	a	a	a	d	a	d	d	a	d	a	a	d	d	a	d	a	d	a	a	a	d/a	
<i>g</i>	d	d	d	d	d	d	a	d	a	d	d	ø	d	d	a	a	a	d	a	d	d	d	
<i>h</i>	d	a	a	a	d	a	a	a	d	d	a	a	d	d	a	a	a	d	a	a	d	a	
<i>i</i>	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	ø	d	d	a	d	a	d	a	d	d	a	
<i>j</i>	d	a	a	a	d	d	a	d	a	d	a	a	d	a/d	a	d	a	d/a	a	a	d	a	

Pel que fa als resultats obtinguts al Principat, el representant masculí del tortosí manté el doble règim en tots els supòsits consultats (princ5n), mentre que la resta d'entrevistats es decanten per l'acusatiu (princ2n, princ3a-9):

	Principat										
	identificació parlant										
<i>apuntar</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9	
<i>a</i>	a	a	a	a	a	d/a	d	a	a	a	
<i>b</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a	
<i>c</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	d	
<i>d</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a	
<i>e</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a	
<i>f</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a	
<i>g</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a	
<i>h</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a	
<i>i</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a	
<i>j</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a	

³¹ L'única persona entrevistada del menorquí només empra el règim acusatiu, mentre que les dues mostres de l'eivissenc presenten resultats força dispars.

4.3.2.9. Verb *disparar*

Igual com el verb anterior, han estat ben pocs els manuals que han aportat exemples vàlids per a la nostra classificació. Així, tret de Ginebra i Montserrat (1999: 173-4) que proposen el cas datiu: «*La policia va disparar als manifestants. Li va disparar a traïció*», Mestres i altres (1995: 717) que propugnen aquest mateix règim adscrit a la varietat estàndard: «*Va disparar al lleó*» «*Li va disparar*», i Ramos que proposa d'admetre ambdós règims: «*Si es mou, dispara-li*» «*Si es mou, dispara'l*» (2004: 122); «*Si parla, dispara'l sense vacil·lar*» «*Si parla, dispara-li sense vacil·lar*» (2005: 99), «*Si parla, dispara'l*» «*Si parla, dispara-li*» (2005b: 153), cap més no s'hi ha pronunciat. El posicionament d'aquests autors està en sintonia amb els resultats descrits en la part 2.2.3.2.2, on sembla que la tendència passe pel datiu:

1r període				2n període			
	fa	fr1	fr2		fa	fr1	fr2
ACUSATIU	0	0,00%	0,00%	ACUSATIU	3	30,00%	0,55%
DATIU	0	0,00%	0,00%	DATIU	7	70,00%	1,28%
AMBIGUS	0	0,00%	0,00%	AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

En aquest corpus escrit, els casos que regeixen acusatiu pertanyen a escriptors del català central. En els exemples de datiu, no existeix, tanmateix, un tractament uniforme: els podem ubicar en autors del català central, del nord-occidental, del tortosí i del mallorquí, és a dir, a bona part del domini lingüístic.

Les nostres enquestes, més o menys, corroboren aquestes dades: acusatiu en bona part dels entrevistats del català central (princ3a-4, princ6a-b, princ9), amb alguna incursió en el balear -especialment l'eivissenc [4a-b], i en algun parlant del mallorquí [mall1-3 i, sobretot, mall7], sense que s'observe cap sistematicitat en l'ús d'un règim determinat, tot i que, sembla que en les oracions amb l'auxiliar *haver*, imperatiu, infinitiu i gerundi amb la destinatària femenina hi haja un ús bastant constant de l'acusatiu (princ9):

- c) Octavi imagina el soldat que l'ha disparat (a Moisès): té un cínic somriure als llavis
- d) Quico l'ha disparat (a Nativitat) per la finestra, però no l'ha tocada!
- e) Dispara'l! (a Daniel) no tingues por!
- f) Dispara'l! (a Dèlia)
- h) Si Esther sofreix un atac de folia, cal disparar-la
- j) Disparant-la (a la lleona) no aconseguireu res

	mallorquí										eiv		men	valencià									
	identificació parlant																						
<i>disparar</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>	d	a	a	d	d	d	a	d	ø	d	d	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>b</i>	d	ø	d	d	d	d	ø	d	d	a	d	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>c</i>	a	d	d	d	d	d	a	d	d	a	a	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>d</i>	a	d	d	d	d	d	a	d	ø	a	a	ø	d	a/d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>e</i>	d	a	a	d	d	d	a	d	d	a	a	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>f</i>	d	a	a	a	d	d	a	d	d	a	a	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>g</i>	d	d	d	d	d	d	a	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>h</i>	d	a	d	a	d	d	a	d	ø	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>i</i>	d	a	d	d	d	d	a	d	d	a	d	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>j</i>	d	a	d	a	d	d	a	d	d	a	d	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	

Pel que fa al cas datiu, l'ús que té és gairebé total en el valencià i tortosí (princ2n, princ5n), mentre que majoritari en el mallorquí i menorquí com assenyala Ramos (2005: 99; 2005b: 153) i en algun parlant del central (princ5 i princ6c):

	Principat									
	identificació parlant									
<i>disparar</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	d	a	a	d	d	a	a	d	d
<i>b</i>	d	d	d	d	d	d	a	a	d	d
<i>c</i>	d	a	a	a	d	d	a	a	d	a
<i>d</i>	d	a	a	a	d	d	a	a	d	a
<i>e</i>	d	a	a	a	d	d	a	a	d	a
<i>f</i>	d	a	a	a	d	d	a	a	d	a
<i>g</i>	d	a	a	a	d	d	a	a	d	d
<i>h</i>	d	a	a	a	d	d	a	a	d	d
<i>i</i>	d	a	a	a	d	d	a	a	d	a
<i>j</i>	d	d	d	a	d	d	a	a	d	a

4.3.2.10. Verb *obrir*

Pocs gramàtics ens aporten informació sobre el verb *obrir*. Així, Ginebra-Montserrat exemplifiquen en datiu (1999: 341): «*Li pots obrir tu, que jo tinc les mans mullades*», junt amb Mestres i altres (1995: 717): «*No obris a la Maria*» «*No li obris*» que assenyalen el mateix règim en la varietat estàndard. Ramos, per la seua part, considera que aquest verb hauria de regir tant acusatiu: «*Va trucar a la porta i el va obrir*» (Ginebra/Montserrat, 1999), com datiu: «*Va trucar a la porta i li va obrir*» (2005: 99), «*Quan va arribar a casa, el va obrir*» «*Quan va arribar a casa, li va obrir*» (2005b: 153).

Si ens fixem en les nostres enquestes, el dialecte valencià empra majoritàriament el règim datiu, tot coincidint amb el posicionament descrit per Ramos (2005: 99; 2005b: 153), amb alguna mostra reduïda d'acusatiu com la de l'entrevistat número set, amb l'auxiliar *haver*:

d) Ja l'han obert? Llúcia és la tercera vegada que hi va

Quant al balear, la vacil·lació supera de bon tros la del valencià, atès que dos parlants del mallorquí (mall2 i mall7) i una de l'eivissenc (eiv4b) pronominalitzen la gran majoria d'ítems en acusatiu, junt amb casos esporàdics en altres entrevistats (mall1, mall3-4, mall6, mall10, eiv4a), sense que hi haja una sistematicitat en els resultats. Això no obstant, tant en el mallorquí com en el menorquí la tendència passa pel datiu, cosa que no ocorre en l'eivissenc.

	mallorquí										eiv		men	valencià									
	identificació parlant																						
<i>obrir</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>	d	a	d	d	d	d	a	d	a	d	a	∅	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>b</i>	d	a	a	d	d	∅	a	d	a	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>c</i>	a	a	d	d	d	a	a	d	d	a	a	∅	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>d</i>	a	a	d	d	d	∅	a	d	d	a	a	d	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	
<i>e</i>	d	d	d	d	d	d	a	d	d	∅	d	∅	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>f</i>	d	a	d	a	d	d	a	d	d	∅	a	∅	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>g</i>	d	∅	d	d	d	d	∅	d	d	∅	∅	∅	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>h</i>	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	a	∅	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>i</i>	d	d	d	d	d	∅	a	d	d	∅	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>j</i>	d	d	d	a	d	d	d	d	d	∅	a	∅	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	

La informació dialectal referida al Principat -enquestes- coincideix amb les dades extretes del corpus escrit, ja que la gran majoria dels lemes que regeixen acusatiu pertanyen a escriptors nascuts a poblacions del català central (al qüestionari oral, tret del parlant princ3b, la resta d'entrevistats es decanta exclusivament per l'acusatiu), junt amb uns pocs casos de les Illes (mallorquí i eivissenc), o una entrada del valencià (val7). Quant a l'ús del règim datiu, tot i que en el corpus escrit és majoritari en el dialecte central, abraça pràcticament tot el domini lingüístic, com també denoten les nostres enquestes ja que és present al balear, al valencià i al tortosí (princ2n, princ5n).

		Principat									
		identificació parlant									
<i>obrir</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9	
<i>a</i>	d	a	d	a	a	d	a	a	a	a	
<i>b</i>	d	a	d	a	a	d	a	a	a	a	
<i>c</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	a	a	
<i>d</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	a	a	
<i>e</i>	d	a	d	a	a	d	a	a	a	a	
<i>f</i>	d	a	d	a	a	d	a	a	a	a	
<i>g</i>	d	a	d	a	∅	d	a	a	a	a	
<i>h</i>	d	a	d	a	a	d	a	a	a	a	
<i>i</i>	d	a	d	a	a	d	a	a	a	a	
<i>j</i>	d	d	d	a	a	d	a	a	a	a	

4.3.2.11. Verb *respondre*

Pel que fa a l'opinió dels gramàtics, tenim uns resultats molt similars als del subgrup 2.2.3, integrat per *respondre* junt amb *apuntar*, *disparar* i *obrir*. Cap manual aporta informació específica, tret de l'esmentat diccionari de Ginebra i Montserrat (1999: 422), que li atribueix el règim datiu: «*No li vol respondre*» i de Mestres i altres (1998: 717) que, com sol ser habitual en els verbs d'aquest subapartat, li assignen el règim datiu en la varietat estàndard: «*Respondré al president*» «*Li respondré*». Ramos també proposa la doble recció: «*M'ha fet una pregunta i l'he respost*» «*M'ha fet una pregunta i li he respost*». Solà³², com en altres verbs, no s'hi pronuncia.

En l'apartat 2.2.3.4.2. observàvem com en tot el període analitzat el règim majoritari d'aquest verb era el datiu, amb una certa estabilitat en les reccions analitzades segons passava el temps. Des d'un punt de vista de l'origen dels autors, esmentàvem que l'acusatiu era emprat per literats nascuts a poblacions del català central, i el datiu per escriptors de tot el domini lingüístic, però sobretot, igual com l'acusatiu, del català central, encara que en el segon període els autors del País Valencià i de Mallorca representaven un percentatge significatiu.

Si ens fixem en els quadres dialectològics següents, podem observar que a Catalunya sembla que hom pronominalitze majoritàriament en datiu, encara que es mostren multitud de respostes en acusatiu (de fet, només la parlant princípc resol tot el paradigma en datiu), especialment quan el pronom és proclític i el destinatari és femení o quan va darrere del verb amb el destinatari masculí:

- b) Lorena, encara que ho negue, tampoc no **el** respon. De totes formes, ella insisteix
- d) Els empleats de la comissaria no l'han respost: Roseta està com sempre
- g) A pesar de respondre'l, el client no ha retirat la denúncia
- i) Ha presentat una demanda en el jutjat. Sé que ara estan responent-**lo** (a Faust)

³² Llegiu nota al peu núm. 6, pàgina 494 [§ 4.3.2.1].

En el valencià i en el tortosí (princ2n, princ5n) hom empra exclusivament el datiu, però. Només la parlant més jove del dialecte meridional proposa la doble recció en les oracions *d* i *g*:

- d) Els empleats de la comissaria no l'han respost: Roseta està com sempre
- g) A pesar de respondre'l-li, el client no ha retirat la denúncia

		Principat									
		identificació parlant									
<i>respondre</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9	
<i>a</i>	d	d	d	d	a	d	d	a	d	d	
<i>b</i>	d	d	d	d	a	d	a	a	d	d	
<i>c</i>	d	d	d	a	d	d	a	a	d	d	
<i>d</i>	d	a	d	a	a	d	a	a	d	a	
<i>e</i>	d	a	d	d	d	d	d	a	d	d	
<i>f</i>	d	d	d	d	d	d	a	a	d	a	
<i>g</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a	
<i>h</i>	d	d	d	a	d	d	a	a	d	a	
<i>i</i>	d	a	a	a	d	d	d	a	d	d	
<i>j</i>	d	d	d	a	d	d	a	a	d	d	

Pel que fa al balear, la tendència majoritària passa per l'ús datiu [cf. també Ramos 2005: 99]; tanmateix, podem sistematitzar l'ús acusatiu en unes poques entrades com són aquelles que incorporen l'auxiliar *haver* en els temps compostos i les que presenten la forma no personal -infinitiu: (mall1-2, mall7 i eiv4a), amb unes mínimes variacions en altres entrevistats (mall3-4 i mall10):

- c) Què l'ha respost (a Damià)? Vindrà a sopar amb nosaltres?
- d) Els empleats de la comissaria no l'han respost: Roseta està com sempre
- g) A pesar de respondre'l, el client no ha retirat la denúncia
- h) La companyia d'assegurances ha de respondre-la (a Meritxell) en poc de temps

Per tant, la informació extreta del corpus escrit coincideix amb les enquestes dialectals pel que fa al règim acusatiu -autors nascuts a poblacions del català central; i també pel que fa al datiu, ja que el corpus escrit el distribueix per tot el domini lingüístic, especialment en el català central, i les nostres enquestes l'ubiquen als dialectes consecutius i també als constitutius (central i nord-occidental -tortosí).

L'alternança datiu/acusatiu en la recció verbal catalana _____

	mallorquí										eiv		men	valencià									
	identificació parlant																						
<i>respondre</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>b</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>c</i>	a	d	d	d	d	d	a	d	d	a	d	∅	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>d</i>	a	d	d	d	d	∅	a	d	d	a	d	d	d	a/d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>e</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>f</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>g</i>	d	a	a	d	d	∅	a	d	∅	a	d	∅	d	a/d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>h</i>	d	a	d	a	d	∅	a	d	∅	a	d	∅	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>i</i>	d	d	d	d	d	d	a	d	a	d	d	∅	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>j</i>	d	d	d	d	d	∅	d	d	d	a	d	∅	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	

4.3.2.12. Verb *encertar*

Tots els manuals consultats atribueixen el règim acusatiu al verb *encertar*: DGLC Fabra (1988: 685): «*La llebre ens va passar a deu passes; tots dos li vam tirar i no la vam encertar*»; DIEC (1995: 710; 2007: 634): «*La llebre ens va passar a deu passes; tots dos li vam tirar i no la vam encertar*»; DGLC (1998): «*La llebre ens va passar a deu passes: tots dos li vam tirar i no la vam encertar*», i Ginebra-Montserrat (1999: 205): «*No vam encertar el conill amb l'escopeta*». Badia i altres (1997: 309) esmenten que aquest verb pot ser usat transitivament i intransitiva, però després no ho exemplifiquen. Només Ramos (2005: 99) admet la conveniència d'admetre la doble recció: «*La llebre ens va passar a deu passes: tots dos li vam tirar i no la vam encertar*» «*Si vols guanyar el premi, encerta-li (al ninot)*», (2005b: 153): «*Si vols caçar la llebre, l'hauràs d'encertar*» «*Si vols caçar la llebre, li hauràs d'encertar*».

Aquestes dades vénen a corroborar el que es desprén de l'anàlisi del corpus escrit: el règim d'aquest verb és l'acusatiu al llarg dels dos períodes analitzats sense vacil·lació amb el datiu. Convé advertir, però, que geogràficament gairebé la totalitat dels casos descrits pertanyen a escriptors del dialecte central.

En el cas de les nostres enquestes dialectals, s'observa com l'acusatiu apareix exclusivament al Principat i en la majoria d'ítems del balear -sobretot en les generacions més avançades en el dialecte mallorquí, i en la totalitat de membres de l'eivissenc i menorquí. Observem, a grans trets, mostres de datiu en els temps simples davant del verb (*a-b*): mall1, mall3, mall4, mall6 i mall8, i en la forma masculina darrere del verb infinitiu i gerundi: mall1-4 i mall 6, mentre molts d'aquests entrevistats prefereixen la solució acusativa quan el destinatari de les oracions *g* i *i* és femení: mall2-4 i mall6 ítem *h*, i mall3-4 ítem *j*:

- a*) Tants cartutxos gastats i no **li** encerta de cap manera (al tord)
- b*) Ara sabrem si Antoni **li** encerta (a la nina): només cal mirar la puntuació
- g*) Hem d'encertar-**li** (a l'ocell)
- i*) Ni encertant-**li** (a l'enemic), guanyarem la batalla ^[?]

		Principat									
		identificació parlant									
<i>encertar</i>		2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>		a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>b</i>		d	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>c</i>		d/a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>d</i>		d/a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>e</i>		d	a	a	a	a	d	a	a	a	a
<i>f</i>		d	a	a	a	a	d	a	a	a	a
<i>g</i>		d	a	a	a	a	d	a	a	a	a
<i>h</i>		d	a	a	a	a	d	a	a	a	a
<i>i</i>		d	a	a	a	a	d	a	a	a	a
<i>j</i>		d	a	a	a	a	d	a	a	a	a

		mallorquí								eiv		men		valencià										
		identificació parlant																						
<i>encertar</i>		1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>		d	a	d	d	a	a	a	a	a	∅	a	a	d	a	d	a	d	d	d	d	d	d	d
<i>b</i>		d	a	a	a	a	d	a	d	a	∅	a	a	d	a	d	a	d	a/d	d	d	d	d	d
<i>c</i>		a	a	a	a	a	a	a	a	a	∅	a	a	d	a	d	a	d	d	d	d	d	d	d
<i>d</i>		a	a	a	a	a	∅	a	a	a	∅	a	a	d	a	d	a	d	d	d	d	d	d	d
<i>e</i>		d	d	a	a	a	a	a	a	a	∅	a	∅	d	d	d	a	d	a	d	d	d	d	d
<i>f</i>		a	d	a	d	a	a	a	a	a	∅	a	∅	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d
<i>g</i>		d	d	d	d	a	d	a	a	a	∅	a	∅	d	d	d	a	d	a/d	d	d	a	d	d
<i>h</i>		d	a	a	a	a	a	a	a	a	∅	a	∅	d	d	d	a	d	a/d	d	d	a	d	d
<i>i</i>		d	d	d	d	a	d	a	∅	a	∅	a	∅	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d
<i>j</i>		d	d	a	a	a	∅	a	a	a	∅	a	∅	d	d	d	a	d	a	d	d	d	d	d

Pel fa al valencià i tortosí, hom opta generalment pel datiu, amb petites mostres d'acusatiu (2val, 4val, princ2n i princ5n)³³, que es corresponen amb les formes masculina-femenina davant del verb (temps no compost i temps compost), i a les formes masculina-femenina amb imperatiu (val4, val6 i val9) -entrevistats de la Marina Alta i la Safor:

- a) Tants cartutxos gastats i no l'encerta de cap manera (al tord)
- b) Ara sabrem si Antoni l'encerta (a la nina): només cal mirar la puntuació
- c) Disparà de nou contra l'animal. Ara sí que l'havia encertat
- d) La diana havia caigut al terra. Santiago l'havia encertat de ple
- g) Hem d'encertar-lo (a l'ocell)
- h) Cal encertar-la (a la llebre) de ple: és el nostre sopar

³³ En el cas del tortosí, tampoc no es descarta la solució innovadora en bona part d'aquests ítems.

Aquesta informació està en plena sintonia amb Ramos (2005: 100) quan esmenta: «Aquesta solució innovadora també sembla que siga la del mallorquí. En valencià, la tendència innovadora alterna amb la conservadora amb datiu» «Per exemple, la solució amb datiu és usual a la Plana Alta» (2005: 100, nota a peu de pàgina núm. 11).

4.3.2.13. Verb *telefonar*

De tots els manuals consultats, només en localitzem un on es proposa el règim acusatiu: DCCN (1998: 206): «*L'he telefonat tres vegades*» [GEst, Grup d'Estudis Catalans: «Proposta del GEC al IEC», dins *El barco fantasma* (1982-1992); «Descoberta», dins (1992) *Llibres de l'index*, Barcelona], encara que el DGLC Fabra (1988: 1619) descriu l'accepció com a transitiva, però no aporta cap exemple amb l'estructura B. La resta opten pel règim datiu: Ruaix (1994: 85)³⁴, (1996: 408): «Verb generalment intransitiu que alguns tracten incorrectament com a transitiu. Exs.: Telefona'l (tu a ell)= *Telefona-li*»; DIEC (1995: 1745): «*He telefonat al meu germà*»; Mestres i altres (1995: 717): «*No li telefonis demà, que no hi és*»; Badia i altres (1997: 308-310): «*Si en Ramon no et telefona, telefona-li tu*» «*Si en Ramon no et telefona, telefona*'l tu*» «*Telefona-li tu, que jo no tinc telèfon*» «**Telefona-la tu, que jo no tinc telèfon*»; GDLC (1998): «*Li telefona cada dia*» «*No li telefonis demà, que no hi és*»; Ginebra-Montserrat (1999: 458): «*T'ha telefonat aquell pesat: diu que li telefonis tu*», i el GD62LC (2000: 1114): «*Demà li telefonaré*».

Altres autors seleccionen un règim segons l'àmbit d'ús. Així López i Wheeler i altres assignen el cas datiu per a la varietat estàndard, mentre que l'acusatiu es destina al registre col·loquial: «*L'he telefonat/L'he telefonada (trucat/trucada) tres vegades*» «*Li he telefonat... Li he trucat*» López (1999: 127); «*Li he (l'he) de trucar avui*»³⁵ Wheeler i altres (1999: 466), tendència que també reflecteix Ramos (2005: 100; 2005b: 153): «*Quan vingui, telefona-li*» «*Quan vingui, telefona'l*».

Aquesta informació confirma l'extreta de l'estudi del corpus escrit: existència de vacil·lació³⁶, però ús majoritari del règim datiu. Quant a la ubicació diatòpica dels lemes, en el primer bloc analitzat, no hi havia cap diferenciació dialectal, atès que tots els exemples presentats pertanyien a escriptors nascuts a Catalunya. En el segon període

³⁴ Aquest lingüista recorre a Joan Coromines per explicar que l'ús en acusatiu no és genuí del català i que apareix en l'idioma després del 1950, per una ultracorrecció del castellà i a causa de «les telefonistes bilingües que ens han imposat des de fa més de setanta anys».

³⁵ Aporta un únic exemple tant per a *telefonar* com *trucar*: «*I've got to phone her today*».

³⁶ Llegiu nota al peu núm. 6, pàgina 494 [§ 4.3.2.1].

cronològic, tanmateix, sí que es perfila la tendència per la qual el canvi de règim de datiu a acusatiu es dona en l'obra d'autors nascuts a poblacions de Catalunya, mentre que el datiu s'ubica a les zones de repoblació, encara que presenta un ús força elevat en el dialecte central.

Les nostres enquestes dialectals mostren una tendència elevada en l'ús del règim acusatiu en el dialecte central i menorquí (men4), mentre que en el mallorquí i eivissenc existeix un considerable grau de confusió amb una certa preferència cap a l'acusatiu, sobretot en les generacions més joves (mall1-7 i eiv4a-b), potser fruit de la influència dels mitjans de comunicació orals del Principat³⁷. Contràriament en el valencià i en tortosí hi ha el datiu (princ2n, princ5n), tot i que comencen a aparèixer mostres d'alternança amb l'acusatiu (val2 i val6), sense que hi haja cap sistematicitat en les respostes, fet que entra en contradicció amb Ramos (2005: 100) quan afirma que «els dialectes valencià i mallorquí tenen com a única solució la dativa». Aquest ús esporàdic del règim acusatiu en el valencià, se sol reflectir fonamentalment en els mitjans de comunicació. Com a mostra, recollim a continuació expressions d'un conegut programa televisiu, produït a València, i dels informatius de RTVV (Canal 9), on predomina l'ús del clític acusatiu, que entra en contradicció amb la majoria dels enquestats valencians que, com ja hem assenyalat, opten pel règim datiu.

Principat										
identificació parlant										
<i>telefonar</i>	2n	3a	3b	4	5 ³⁸	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	a	a	a	a/d	d	a	a	a	d
<i>b</i>	d	a	a	∅	a/d	d	a	a	a	a
<i>c</i>	d	a	a	a	a/d	d	d	a	a	a
<i>d</i>	d	a	a	a	a/d	d	a	a	a	a
<i>e</i>	d	a	a	a	a/d	d	a	a	a	a
<i>f</i>	d	a	a	a	a/d	d	a	a	a	a
<i>g</i>	d	a	a	a	a/d	d	a	a	a	a/d
<i>h</i>	d	a	a	a	a/d	d	a	a	a	a
<i>i</i>	d	a	a	a	a/d	d	a	a	a	a
<i>j</i>	d	a	a	a	a/d	d	a	a	a	a

³⁷ Ramos (2005: 100) «l'ús amb acusatiu s'observa en els mitjans de comunicació orals».

³⁸ Aquest entrevistat del Vallés Occidental ens va dir: «Sobre la forma que utilitzo els verbs *trucar* i *telefonar* és veritat que moltes vegades fem servir *el/la*. Però en aquests dos estic "contaminat" per la correcció. Tot i que intentava recordar la manera que tinc de parlar, quan ho veia escrit pensava que la forma com ho deia fa uns anys -acusatiu- no era la més correcta i per això m'havia decantat pel pronom *li*».

	mallorquí										eiv		men	valencià									
	identificació parlant																						
<i>telefonar</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>	d	d	d	d	a	a	a	d	ø	d	a	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>b</i>	a	d	a	a	a	a	a	d	d	a	ø	ø	d	d	d	d	d	d/a	d	d	d	d	
<i>c</i>	a	a	d	d	a	d	a	d	ø	a	a	a	d	d/a	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>d</i>	a	a	d	d	a	d	a	d	d	a	d	a	d	d/a	d	d	d	d/a	d	d	d	d	
<i>e</i>	a	a	d	d	a	d	a	d	d	a	a	a	d	d	d	d	d	d/a	d	d	d	d	
<i>f</i>	a	a	a	d	a	d	a	d	ø	a	a	a	d	d	d	d	d	a/d	d	d	d	d	
<i>g</i>	a	d	a	d	a	d	d	ø	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>h</i>	a	a	a	a	a	a	a	d	d	a	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>i</i>	a	a	a	d	a	d	a	ø	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d/a	d	d	d	d	
<i>j</i>	a	a	a	a	a	d	d	d	d	a	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	

data	hora	mitjà	programa	context
13-07-07	22.10	RTVV (canal 9)	<i>Maniàtics</i>	En un diàleg, Santi, referint-se al seu cosí Esteban diu: « <i>El telefonaré!</i> »
12-11-07	22.05	RTVV (canal 9)	<i>Maniàtics</i>	Una parella d'actors estan cercant una possible parella a Andreu. Comenten que un bon partit seria la professora de matemàtiques. De seguit, Raquel diu: « <i>està bé! Li telefonaré!</i> »
17-12-07	22.10	RTVV (canal 9)	<i>Maniàtics</i>	Òscar diu a Vanessa: « <i>Vinga va, vaig a telefonar-la!</i> » (tot referint-se a la seua núvia)
29-02-08	20.20	RTVV (canal 9)	<i>Maniàtics</i>	Sona el telèfon d'Òscar i Santi es dirigeix a la resta d'actors presents amb la següent oració: « <i>Potser el telefonen per oferir-li un contracte milionari!</i> »
24-04-08	14.33	RTVV (canal 9)	<i>Notícies 9</i>	La locutora fa referència a l'assassinat d'una xica de Pilar de la Foradada a mans del presumpte nuvi i comenta: « <i>Danielo la va telefonar per quedar amb ella</i> »
14-06-08	14.30	RTVV (canal 9)	<i>Notícies 9</i>	La periodista relata com un taxista de Torrevella havia estat apallissat per dos menors per tal de robar-li la recaptació. Explica que ell i el seu germà els seguiren i només localitzar-los es posaren en contacte amb les forces de seguretat de l'estat, tot dient: « <i>Després van telefonar la Guàrdia Civil</i> »

4.3.3. Verbs agentius: verbs amb un complement verbal

En aquest segon bloc analitzat ‘verbs amb un complement verbal’ [§ 2.3], cal recordar que una part es correspon als geosinònims: *tocar* (per telèfon), *trucar* (per telèfon), i *picar* (per telèfon), junt amb el verb *tossar/tussar*. La resta de verbs estudiats són *ajudar*, *picar* i *xiular*, a més del verb *succeir*. En destaquem la següent informació:

4.3.3.1. Verb *tocar*

En el corpus escrit recordem que no hem localitzat cap exemple del verb *tocar* amb la significació de *telefonar*. Els gramàtics tampoc no s’hi pronuncien, llevat de Ramos (2005: 101) que especifica que aquesta forma, usada exclusivament en el dialecte valencià, manté la forma conservadora, és a dir, el datiu: «*Li vam picar (per telèfon) immediatament*».

Quant als resultats extrets de les enquestes dialectals, tot i que no és un verb usual fora del valencià, hem volgut esbrinar el parer dels entrevistats. Així, gran part del Principat opta per l’acusatiu³⁹ igual que el menorquí. Això no obstant, atés les poques dades amb què comptem, no podem generalitzar aquest ús a la majoria de parlants del subdialecte balear. El valencià i el tortosí (princ2n, princ5n), tanmateix, es decanten pel règim datiu majoritàriament. Pel que fa al mallorquí, a grans trets, predomina també el règim datiu, encara que observem un nombre major d’entrades acusatives en les generacions més joves (mall1-4), que també es dona en l’eivissenc, quan moltes d’aquestes fan referència a destinataris femenins:

f) Pilar s’ha embrutat el vestit. Toca-**la** (a sa mare) i que porte un jersei

h) Cal tocar-**la** (a Verònica)! Ens ha de deixar els apunts!

j) Ha estat tocant-**la** (a Marina) sense descans. La busca una amiga de França!

Principat										
identificació parlant										
<i>tocar</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	*d	a	a	a	ø	d	a	*a	a	*a
<i>b</i>	*d	a	a	a	ø	d	a	*a	a	*a
<i>c</i>	*d	a	a	a	ø	d	a	*a	a	*a
<i>d</i>	*d	a	a	a	ø	d	a	*a	a	*a
<i>e</i>	*d	a	a	a	ø	d	a	*a	a	*a
<i>f</i>	*d	a	a	a	ø	d	a	*a	a	*a
<i>g</i>	*d	a	a	a	ø	d	a	*a	a	*a
<i>h</i>	*d	a	a	a	ø	d	a	*a	a	*a
<i>i</i>	*d	a	a	a	ø	d	a	*a	a	*a
<i>j</i>	*d	a	a	a	ø	d	a	*a	a	*a

mallorquí										eiv		men	valencià									
identificació parlant																						
<i>tocar</i>	1	2	3	4	5 ⁴⁰	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>a</i>	d	d	d	d	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>b</i>	a	d	d	d	ø	a	d	a	d	a	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>c</i>	a	a	d	d	ø	a	a	d	d	ø	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>d</i>	a	d	d	d	ø	d	a	ø	d	ø	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>e</i>	a	a	d	d	ø	d	d	d	d	a	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>f</i>	a	a	a	a	ø	d	d	d	ø	a	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>g</i>	d	d	a	d	ø	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>h</i>	a	a	a	a	ø	d	d	d	d	d	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>i</i>	a	d	d	d	ø	d	d	d	d	ø	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>j</i>	a	a	a	a	ø	d	d	d	d	d	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d

³⁹ Ramos (2005b: 154) especifica per a tots els verbs d'aquest subgrup que la solució popular catalana és amb acusatiu, mentre que al País Valencià i a les Illes es prefereix el datiu.

⁴⁰ L'entrevistat [mall5] no empra aquesta forma verbal, atès que fa servir la forma: *telefonar o cridar*. Ho assenyalarem amb el signe ø.

4.3.3.2. Verb *trucar*

Bona part dels estudiosos s'han decantat per l'ús intransitiu del verb: DIEC (1995: 1820): (remet al verb *telefonar* sense aportar cap exemple), DIEC (2007: 1636-7): «*Truca-li abans que sigui massa tard*»; Ruai⁴¹ (1996: 416): «Verb que, com a sinònim de *telefonar*, és intransitiu però que alguns usen incorrectament com a transitiu. Exs.: Després el trucaré (a ell) = *Després li trucaré*. Després la trucaré (a ella) = *Després li trucaré*»; Badia i altres (1997: 311): «*Truca-li tu mateix, que jo tinc pressa*» «**Truca'l tu mateix, que jo tinc pressa*»; GDLC (1998): (remet al verb *telefonar*), i Ginebra-Montserrat (1999: 477) (remet al verb *telefonar*).

Només en discrepa el DCCN (1998: 212) que entra l'accepció com a transitiva i aporta el següent exemple: «*L'he trucat i no hi era* [GEst, Grup d'Estudis Catalans: «Proposta del GEC al IEC», dins *El barco fantasma* (1982-1992); «Descoberta», dins (1992) *Llibres de l'index*, Barcelona]».

Finalment, López (1999: 127)⁴² i Wheeler i altres (1999: 466)⁴³ proposen, igual com en el cas del verb *telefonar*, el règim datiu per a la varietat estàndard, mentre l'acusatiu per als registres pocs formals de l'idioma, mentre que Ramos es defineix per la doble recció: (2004: 124; 2005: 101): «*Si vols més informació, trucar-li*» «*Si vols més informació, trucar'l*», «*Li vam trucar (per telèfon) immediatament*» «*L'hem de trucar (per telèfon) immediatament*», (2005b: 154) «*Si vols quedar, trucar a la teua germana*» «*Si vols quedar, trucar la teua germana*». Solà (1994: 171)⁴⁴ es limita a descriure la variació sense explicar-la.

En l'anàlisi del corpus escrit, cal recordar que en el primer període, els casos que regien acusatiu pertanyien a escriptors del dialecte central. En el segon període, en la recció acusativa, bona part dels exemples s'ubicaven en el dialecte central (dos terços),

⁴¹ Llegiu nota al peu núm. 34, pàgina 526 [§ 4.3.2.13].

⁴² Vegeu apartat 4.3.2.13.

⁴³ *Ibidem*.

⁴⁴ Vegeu nota al peu núm. 6, pàgina 494 [§ 4.3.2.1].

mentre que el terç restant corresponia al mallorquí. Quant al datiu, també s'imposaven els escriptors del català central, encara que amb un nombre molt significatiu en el mallorquí, tot conclouent que, malgrat la vacil·lació existent, el règim datiu acabava imposant-se clarament.

Aquesta informació es correspon amb l'obtinguda en les nostres enquestes pel que fa a bona part del Principat, on observem que majoritàriament hom pronominalitza en acusatiu, mentre que en la resta de dialectes (balear, valencià i tortosí) el verb presenta un comportament semblant al verb *tocar* (per telèfon): ús massiu del cas datiu en el valencià i en el subdialecte tortosí (princ2n, princ5n), i força vacil·lant en la resta, mallorquí (només en les generacions més majors, no s'empra l'acusatiu) i eivissenc.

Principat										
identificació parlant										
<i>trucar</i>	2n	3a	3b	4	5 ⁴⁵	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	a	a	a	a/d	d	d	a	a	a
<i>b</i>	d	a	a	a	a/d	d	a	a	a	a
<i>c</i>	d	a	a	a	a/d	d	a	a	a	a
<i>d</i>	d	a	a	a	a/d	d	a	a	a	a
<i>e</i>	d	a	a	a	a/d	d	a	a	a	a
<i>f</i>	d	a	a	a	a/d	d	a	a	a	a
<i>g</i>	d	a	a	a	a/d	d	a	a	a	a
<i>h</i>	d	a	a	a	a/d	d	a	a	a	a
<i>i</i>	d	a	a	a	a/d	d	a	a	a	a
<i>j</i>	d	a	a	a	a/d	d	a	a	a	a

mallorquí											eiv		men	valencià									
identificació parlant																							
<i>trucar</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2 ⁴⁶	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>	d	d	a	a	∅	a	d	d	d	a	a	d	d	*d	d	d	d	d	d	d	d	∅	
<i>b</i>	d	∅	a	a	∅	d	d	d	d	a	d	a	d	*d	d	d	d	d	d	d	d	∅	
<i>c</i>	a	a	a	a	∅	a	a	d	d	∅	a	a	d	*d	d	d	d	d	d	d	d	∅	
<i>d</i>	a	d	a	a	∅	d	a	d	d	d	a	a	d	*d	d	d	d	d	d	d	d	∅	
<i>e</i>	d	a	a	a	∅	d	d	d	d	∅	a	a	d	*d	d	d	d	d	d	d	d	∅	
<i>f</i>	a	a	a	a	∅	d	a	d	d	a	a	a	d	*d	a	d	d	d	d	d	d	∅	
<i>g</i>	d	a	a	d	∅	d	d	d	d	d	d	a	d	*d	d	d	d	d	d	d	a	∅	
<i>h</i>	a	a	a	a	∅	d	a	d	d	a	a	a	d	*d	a	d	d	d	d	d	d	∅	
<i>i</i>	d	a	a	d	∅	d	d	d	d	d	d	a	d	*d	a	d	d	d	d	d	d	∅	
<i>j</i>	a	a	a	a	∅	a	a	d	d	a	a	a	d	*d	a	d	d	d	d	d	d	∅	

⁴⁵ Llegiu nota al peu núm. 38, pàgina 527 [§ 4.3.2.13].

⁴⁶ Aquesta parlant no empra el verb, encara que sí que va contestar a les qüestions del formulari, a diferència de l'entrevistat núm. 5 mallorquí o la núm. 10 del valencià.

Per finalitzar, assenyalem un context extret de la Televisió de Catalunya on la pronominalització es realitza en acusatiu, fet que reflecteix fidedignament l'ús de bona part dels parlants del Principat⁴⁷ i del menorquí (men4):

data	hora	mitjà	programa	context
14-03-08	15.26	TV3	<i>Telenotícies</i>	El locutor, en relació al guany de ZP en les eleccions del 9 de març, diu: « <i>José Luis Rodríguez Zapatero ha dit que el president dels Estats Units l'ha trucat per felicitar-lo</i> »

Potser, aquest ús acusatiu de *trucar* (geosinònim de *tocar*) s'ha estés en bona part dels entrevistats fruit del pes exercit pels mitjans de comunicació audiovisuals del Principat a Mallorca i al País Valencià (mall1-7, val3 i val9).

⁴⁷ Un altre exemple el teniu en la següent conversa telefònica: una administrativa de la UOC pregunta per la meua esposa. En facilitar-li el número de telèfon mòbil, diu: «*ara la truco*» (16 de juny de 2008, 17.00 h).

4.3.3.3. Verb *picar*

Són ben pocs els estudiosos que es pronuncien sobre el verb *picar* (per telèfon). Així, Ginebra-Montserrat (1999: 367) remet a *telefonar* i, per tant, deixa entreveure que el règim és datiu, i Ramos (2005: 101) proposa la doble recció: «*Li vam picar (per telèfon) immediatament*» «*L'hem de picar (per telèfon) immediatament*». Solà (1994: 171) no aporta cap exemple, tot i que sí que observa l'ús vacil·lant d'aquest verb.

Els resultats de les nostres enquestes coincideixen amb els del verb *tocar*: ús de l'acusatiu al Principat amb incursions en el menorquí, mentre que el règim datiu s'empra majoritàriament en el mallorquí i menorquí, però sobretot en el valencià⁴⁸ i en el tortosí (princ2n i princ5n). Cal remarcar que en el mallorquí la vacil·lació és molt més present en les generacions més joves (mall1-2, mall6-7), com ocorria en els altres verbs geosinònims analitzats, que no en els parlants d'edat més avançada (mall8-10). Malauradament, els resultats anteriors no es poden contrastar amb els obtinguts en l'estudi del corpus literari, ja que d'aquest verb només localitzem un lema en acusatiu d'autor català.

Principat										
identificació parlant										
<i>picar</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	a	a	a	ø	d	a	a	a	d
<i>b</i>	d	d	a	a	ø	d	a	a	a	a
<i>c</i>	d	a	a	a	ø	d	a	a	a	a
<i>d</i>	d	a	a	a	ø	d	a	a	a	a
<i>e</i>	d	a	a	a	ø	d	a	a	a	a
<i>f</i>	d	a	a	a	ø	d	a	a	a	a
<i>g</i>	d	a	a	a	ø	d	a	a	a	a
<i>h</i>	d	a	a	a	ø	d	a	a	a	a
<i>i</i>	d	a	a	a	ø	d	a	a	a	a
<i>j</i>	d	a	a	a	ø	d	a	a	a	a

⁴⁸ Algunes parlants que no usen aquest verb, com són val2 o val6, segueixen la tendència majoritària descrita en el valencià i emprarien el cas datiu en el supòsit que l'haguessen de fer servir.

	mallorquí									eiv		men	valencià									
	identificació parlant																					
<i>picar</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>a</i>	d	a	d	d	ø	d	d	d	ø	ø	d	a	d	*d	d	d	d	*d	d	d	d	ø
<i>b</i>	d	a	d	d	ø	a	d	d	d	a	d	a	d	*d	d	d	d	*d	d	d	d	ø
<i>c</i>	a	a	d	d	ø	d	a	d	ø	d	a	a	d	*d	d	d	d	*d	d	d	d	ø
<i>d</i>	a	d	d	d	ø	d	a	d	d	a	a	a	d	*d	d	d	d	*d	d	d	d	ø
<i>e</i>	a	a	d	d	ø	d	d	d	d	ø	a	a	d	*d	d	d	d	*d	d	d	d	ø
<i>f</i>	a	a	d	d	ø	a	d	d	d	a	a	a	d	*d	d	d	d	*d	d	d	d	ø
<i>g</i>	d	d	d	d	ø	d	d	d	d	ø	d	a	d	*d	d	d	d	*d	d	d	d	ø
<i>h</i>	d	a	d	d	ø	a	a	d	d	ø	a	a	d	*d	d	d	d	*d	d	d	d	ø
<i>i</i>	d	a	d	d	ø	d	a	d	d	ø	d	a	d	*d	d	d	d	*d	d	d	d	ø
<i>j</i>	a	a	d	d	ø	d	a	d	d	ø	a	a	d	*d	d	d	d	*d	d	d	d	ø

4.3.3.4. Verb *tossar/tussar*

En aquest verb sol predominar l'ús del règim datiu, encara que els diccionaris es limiten a definir el verb sense aportar-ne cap exemple: DGLC Fabra (1988: 1656): «*intr.* Donar cops amb el tos, amb el cap»; DIEC (1995: 1786; 2007: 1646): «*intr.* Donar cops amb el tos, amb el cap», i el GDLC (1998): «*intr.* Donar cops amb el tos, amb el cap». Només Ramos proposa com a solució la doble recció (2005: 101): «*Si vols jugar a bous, quan l'agafes a ell, tussa-li ben fort*» «*Si vols jugar a bous, quan l'agafes a ell, tussa'l ben fort*», (2005: 154): «*El bou no va arribar a tussar-li*» «*El bou no va arribar a tussar-lo*».

Al corpus escrit, no hem localitzat cap entrada vàlida per al nostre estudi, així que només disposem de dades de les nostres enquestes. Molts entrevistats ens han comentat desconèixer-ne la significació, per tant, no han contestat (\emptyset) o l'han deduïda del cotext (*). Altres, en canvi, ens han suggerit una altra forma verbal típica del seu dialecte com a alternativa al verb en qüestió⁴⁹. De segur que aquestes circumstàncies han influït en la resposta dels parlants entrevistats.

		Principat								
		identificació parlant								
<i>tossar</i>	2n ⁵⁰	3a	3b	4	5 ⁵¹	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	a	d	a	a	*a	d/a	a	*a	*a	*a
<i>b</i>	a	d	a	a	*a	d/a	a	*a	*a	*a
<i>c</i>	a	a	a	a	*a	d/a	a	*a	*a	*a
<i>d</i>	a	a	a	a	*a	d/a	a	*a	*a	*a
<i>e</i>	a	a	a	a	*a	d/a	a	*a	*a	*a
<i>f</i>	a	a	a	a	*a	d/a	a	*a	*a	*a
<i>g</i>	a	a	a	a	*a	d/a	a	*a	*a	*a
<i>h</i>	a	a	a	a	*a	d/a	a	*a	*a	*a
<i>i</i>	a	a	a	a	*a	d/a	a	*a	*a	*a
<i>j</i>	a	a	a	a	*a	d/a	a	*a	*a	*a

⁴⁹ A tall d'exemple, els entrevistats [val2, val4, val5-7, val10, princ6b] no empen aquesta forma verbal. Altres com l'entrevistat [mall5] especifica que no fa servir forma verbal, sinó l'infinitiu *mufar* (que no recull el DIEC). El representant del tortosí (princ5n) especifica: «Allà a Alcanar diem *atussar*, especialment a les festes de bous per Sant Isidre acabades de passar ara pel 15 de maig, per exemple: '*ei bou, atussa-la, que s'ha portat molt malament*'».

⁵⁰ Aquesta entrevistada matisa que fa servir l'infinitiu amb *o* i no amb *u*.

⁵¹ Aquest parlant ens especifica el següent: «Faig servir *tustar* o *entussodir*».

	mallorquí										eiv		men	valencià									
	identificació parlant																						
<i>tossar</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>	d	∅	a	a	*d	a	d	d	a	a	d	a	d	*d	d	∅	*d	*d	*d	d	d	∅	
<i>b</i>	d	∅	a	a	*d	a	d	d	a	a	d	a	d	*d	d	∅	*d	*d	*d	d	d	∅	
<i>c</i>	a	∅	a	a	*a	a	a	d	∅	∅	a	a	d	*d	a	∅	*d	*a	*d	d	d	∅	
<i>d</i>	a	∅	a	a	*a	a	a	d	∅	a	a	a	d	*d	a	∅	*d	*a	*d	d	d	∅	
<i>e</i>	d	∅	a	a	*a	d	∅	∅	∅	a	a	a	d	*d	d	∅	*d	*a	*a	d	d	∅	
<i>f</i>	a	∅	a	a	*a	a	∅	∅	∅	a	a	a	d	*d	a	∅	*d	*a	*a	d	d	∅	
<i>g</i>	d	∅	a	d	*a	d	d	∅	∅	d	d	a	d	*d	a	∅	*d	*a	*a	d	d	∅	
<i>h</i>	d	∅	a	d	*a	d	d	d	∅	d	d	∅	d	*d	d	∅	*a	*a	*d	d	d	∅	
<i>i</i>	d	∅	a	d	*a	d	d	d	∅	d	d	a	d	*d	a	∅	*a	*a	*d	d	d	∅	
<i>j</i>	a	∅	a	a	*a	a	d	d	∅	d	a	a	d	*d	a	∅	*a	*a	*d	d	d	∅	

Vists els quadres anteriors, sembla ser que el règim majoritari al Principat, en menorquí i en eivissenc és l’acusatiu, mentre que al valencià predomina el datiu i al mallorquí l’acusatiu amb un alt grau de vacil·lació en ambdós dialectes. Aquesta informació contrasta amb Ramos (2005: 101; 2005b: 154) que afirma que: «el valencià i el mallorquí solen conservar la solució dativa».

4.3.3.5. Verb *ajudar*

Tots els diccionaris consultats i manuals gramaticals atorguen el règim acusatiu al verb *ajudar*, com ho demostren els següents exemples: DGLC Fabra (1988: 62): «Ajudeu-lo a aixecar-se. Si no l'ajudeu, no acabarà en tot avui»; DIEC (1995: 66; 2007: 58): «Ajudeu-lo a aixecar-se. Si no l'ajudeu, no acabarà en tot avui»; GDLC (1998): «Ajuda'm a col·locar els llibres»; Ginebra-Montserrat (1999: 45): «El pastor va ajudar els muntanyencs que s'havien perdut», i el GD62LC (2000: 37): «Ajudar un amic a superar les dificultats». Només Ramos (2004: 124) proposa la doble recció per a aquest verb: «Si no ens ho demana, no podem ajudar-li» «Si no ens ho demana, no podem ajudar-lo»; (2005: 101): «Si no l'ajudeu, no acabarà en tot avui» (DIEC) «Si no li ajudeu, no acabarà en tot avui», (2005b: 154): «Encara que no vulga, haurem d'ajudar-lo» «Encara que no vulga, haurem d'ajudar-li».

La informació extreta del corpus escrit també hi coincideix, ja que el règim majoritari en ambdós períodes és l'acusatiu, com es comprova en el quadre annex, encara que el règim no està plenament consolidat atés els exemples de datiu documentats:

	1r període			2n període			
	fa	fr1	fr2		fa	fr1	fr2
ACUSATIU	366	69,19%	20,72%	ACUSATIU	687	93,47%	26,24%
DATIU	33	6,24%	1,87%	DATIU	48	6,53%	1,83%
AMBIGUS	130	24,57%	7,36%	AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

Quant a la ubicació geogràfica dels lemes anteriorment referenciats, cal recordar que l'acusatiu en el primer bloc d'anàlisi es manifesta arreu de tot el domini lingüístic amb una certa preferència per autors nascuts a Barcelona, mentre que en el segon tram cronològic, els lemes són utilitzats per escriptors de tot el domini. Quant al règim datiu també es localitza arreu de tot el domini, tot i que més de la meitat es concentren a les Illes i al País Valencià (2a etapa).

Si ens fixem en les nostres enquestes dialectals, observem un ús massiu de l'acusatiu a bona part del Principat, en mallorquí i menorquí, a més d'un nombre molt elevat d'alternances en el valencià, eivissenc i tortosí (la parlant més jove (princ2n) solament empra l'acusatiu, mentre l'altre entrevistat proposa solucions dobles en tot el paradigma (princ5n)), com ja adverteix Ramos (2005: 101): «... en valencià i en mallorquí el règim verbal és datiu, d'acord amb el model conservador C. Tot i això, cal advertir, que amb el verb *ajudar*, la zona central del País Valencià i algunes comarques pròximes del meridional (per exemple, la Safor o la Vall d'Albaida), prefereixen la solució amb acusatiu»⁵², com també podem observar en els següents contextos extrets de la televisió valenciana:

data	hora	mitjà	programa	context
19-10-07	22.10	RTVV (canal 9)	<i>Maniàtics</i>	Un dels actors treballa en una empresa telefònica de serveis al públic i, en despenjar l'aparell diu: « <i>Hola, l'atén Òscar Fuster; en què puc ajudar-la?</i> »
19-10-07	22.20	RTVV (canal 9)	<i>Maniàtics</i>	Un dels actors treballa en una empresa telefònica de serveis al públic i, en despenjar l'aparell comenta: « <i>Hola, l'atén Òscar Fuster; en què puc ajudar-lo?</i> »

Principat										
identificació parlant										
<i>ajudar</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>b</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>c</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>d</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>e</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>f</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>g</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>h</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>i</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>j</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a

Mentre en el balear observem com en alguns parlants es distingeix el règim segons el destinatari verbal: masculí>datiu, femení>acusatiu [ítems *g-j*: mall4, mall6, mall8, eiv4a-4b], sense que hi haja cap matisació generacional, en el valencià es com-

⁵² La procedència geogràfica dels enquestats del valencià se circumscriu exclusivament a la Safor i a la Marina Alta. Tanmateix, ens hem posat en contacte amb gent de la Vall d'Albaida i ens han confirmat les dades de Ramos.

prova com les generacions extremes, és a dir, les més majors (val9-10) i les més joves (val1-2), pronominalitzen en datiu, mentre que la resta empra massivament el règim acusatiu, indistintament de la procedència geogràfica. Tanmateix, la parlant val8 distingeix el règim segons el destinatari de l'acció verbal de mode similar a certs entrevistats del mallorquí abans referenciats:

- g) En veure que no podia acabar el treball a temps, Fani va ajudar-**li** (a l'alumne)
- h) La nova mestra no deixava d'ajudar-**la** (a Rosaura)
- i) El senyor va estar ajudant-**li** (a Bonaventura) a posar-se l'abric
- j) El mecànic va estar ajudant-**la** (a la clienta)

	mallorquí										eiv		men	valencià									
	identificació parlant																						
<i>ajudar</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>	a	d	a	a	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a/d	d	a	d	a	a	d	d	d	
<i>b</i>	a	a	a	a	d	a	a	a	a	a	a	a	d	d	d	a	d	a	a	a	d	d	
<i>c</i>	a	a	a	a	d	a	a	a	d	d	d	a	d	d	a	a	d	a	a	a	d	d	
<i>d</i>	a	a	a	a	d	d	a	d	d	a	a	a	d	d	a	a	d	a	a	a	d	d	
<i>e</i>	a	a	a	a	a	d	a	a	d	a	a	a	d	d	a	a	d	a	a	a	d	d	
<i>f</i>	a	a	a	a	a	a	d	a	a	a	a	a	d	d	a	a	a	a	a	a	d	d	
<i>g</i>	d	a	a	d	a	d	d	d	a	d	d	a	d	d	a	a	a	a	a	d	d	d/a	
<i>h</i>	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	d	d	a	a	d	a	a	a	d	d/a	
<i>i</i>	a	a	a	d	d	d	a	d	a	d	d	a	d	d	d	a	a	a	a	d	d	d	
<i>j</i>	a	a	a	a	d	a	a	a	a	a	a	a	d	d	a	a	a	a	a	a	d	d	

4.3.3.6. Verb *picar*

Tots els manuals consultats assignen el règim acusatiu al verb *picar* quan significa ‘injectar una substància’: DGLC Fabra (1988: 1322): «*L’ha picada una aranya*»; DIEC (1995: 1407; 2007: 1293): «*L’ha picada una aranya*»; GDLC (1998): «*L’ha picat una aranya*»; Ginebra-Montserrat (1999: 367-8): «*L’ha picat un escurçó, una puça, un mosquit, un escorpí*», i el GD62LC (2000: 888): «*M’ha picat una abella*». Només Ramos proposa la doble recció (2004: 124): «*A l’hort, li van picar tres abelles*» «*A l’hort, el van picar tres abelles*», (2005: 101): «*L’ha picat una aranya*» (DIEC) «*Li ha picat una aranya*».

Aquesta dada està en consonància amb les conclusions extretes de l’anàlisi del CTILC, ja que observàvem com amb el pas dels anys el règim acusatiu anava imposant-se en detriment del règim datiu que pràcticament desapareixia. Quant a la procedència geogràfica, notàvem com en el primer període els casos que regien acusatiu afectaven tot el domini lingüístic amb certa preferència pel dialecte central, mentre que en el segon tram cronològic, majoritàriament es manifestaven al central i al mallorquí. Pel que fa als casos datius, sempre s’ubicaven en el central.

En les nostres enquestes, el règim acusatiu continua emprant-se al Principat (amb algunes mostres de datiu: princ3a, princ4 i princ6c) i en el menorquí, i presenta una forta vacil·lació en el mallorquí i en l’eivissenc. En canvi, en el valencià i en el tortosí la tendència d’ús és el datiu. Ramos assenyala que l’ús popular de Catalunya és l’acusatiu, mentre en el valencià i en el mallorquí segueix el model conservador preferentment (2005b: 154), cosa que s’acompleix en el cas del dialecte meridional, però no del tot en el balear.

Principat										
identificació parlant										
<i>picar</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	d	a	a	a	d	d	a	d	a
<i>b</i>	d	d	a	d	a	d	a	a	d	a
<i>c</i>	d	d	a	a	a	d	a	a	d	a
<i>d</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a
<i>e</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a
<i>f</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a
<i>g</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a
<i>h</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a
<i>i</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a
<i>j</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a

mallorquí										eiv		men	valencià									
identificació parlant																						
<i>picar</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>a</i>	d	d	d	d	d	ø	d	d	a	a	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>b</i>	d	d	d	d	a	d	d	d	a	a	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>c</i>	a	d	d	d	d	a	a	a	a	d	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>d</i>	a	d	d	d	a	d	a	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>e</i>	a	d	d	d	d	d	d	a	a	a	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>f</i>	a	a	d	d	a	a	d	a	a	a	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>g</i>	a	a	d	d	a	d	d	d	a	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>h</i>	a	a	d	d/a	a	a	a	a	d	a	a	a	d	d	d	d	d	d/a	d	d	d	d
<i>i</i>	a	d	d	d	a	d	d	a	d	a	a	a	d	d	d	d	d	d/a	d	d	d	d
<i>j</i>	a	a	d	d	a	a	d	a	a	a	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d

4.3.3.7. Verb *xiular*

El règim que atorguen els diccionaris i lingüistes per al verb *xiular*, amb la significació de ‘cridar xiulant’, és l’acusatiu: DGLC Fabra (1988: 1755): «*Si no el xiules (un gos) no et veurà i no vindrà*»; DIEC (1995: 1901; 2007: 1755): «*El gos, si no el xiules, no et veurà i no vindrà*»; Mestres i altres (1995: 778-9): «*Xiules el teu gos o crido la policia; xiula’l*»; GDLC (1998): «*Si no el xiules, el teu gos, no et veurà*»; Ginebra-Montserrat (1999: 488): «*Xiula el Marrec, que s’està quedant enrere*»; Wheeler i altres: (1999: 466):⁵³ «*Si no el xiules, no et veurà*» «*Com les han xiulades, les actrius!*», i el GD62LC (2000: 1213): «*Xiular un gos*». Només Ramos (2005: 101; 2005b: 154) proposa la doble recció: «*El gos, si no el xiules, el teu gos, no et veurà i no vindrà*» (DIEC) «*El gos, si no li xiules, el teu gos, no et veurà i no vindrà*» «*Si vols que vinga, xiula’l*» «*Si vols que vinga, xiula-li*».

En l’apartat 2.3.2.3.2. descrivíem com els resultats obtinguts en l’anàlisi del corpus escrit ens havíem dut a concloure que amb el pas dels anys, s’observava un canvi de recció: de l’acusatiu al datiu. Això no obstant, no podíem assegurar que la vacil·lació acabés per desaparèixer, atés que aquesta es manifestava al llarg de tot l’estudi. Si comparem aquesta informació amb la que hem extret de les entrades dels diccionaris, observem una clara contradicció.

Les nostres enquestes dialectals segueixen la línia descrita per Ramos (2005: 101; 2005b: 154): ús del règim acusatiu al Principat, encara que no de manera exclusiva (princ3a, princ6a i princ6c), semblant als resultats del corpus escrit, mentre que el valencià i el balear mantenen el règim datiu, tot i que en el balear la vacil·lació és molt més important que no en el valencià -sobretot en el menorquí i en els parlants més joves del mallorquí: mall1-2, encara que també hi ha mostres en gent d’edat més avançada: mall7, mall10, potser pel pes exercit pels mitjans de comunicació orals del Principat.

⁵³ Aquest autor especifica que bona part dels verbs que denoten activitat vocal, regeixen exclusivament CD «Whereas most verbs denoting vocal activity – *speaking, shouting, singing, and so on* – take the hearer as an indirect object, *xiular* ‘whistle (at)’, ‘call by whistling’ takes only a direct object».

Principat										
identificació parlant										
<i>xiular</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a
<i>b</i>	d	d	a	d	a	d	a	a	d	a
<i>c</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a
<i>d</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a
<i>e</i>	d	a	a	a	a	d	d	a	d	a
<i>f</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a
<i>g</i>	d	a	a	a	a	d	d	a	d	a
<i>h</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a
<i>i</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a
<i>j</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a

mallorquí										eiv		men	valencià									
identificació parlant																						
<i>xiular</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>a</i>	d	a	d	d	d	d	d	d	d	a	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>b</i>	a	a	d	d	d	d	a	d	d	ø	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>c</i>	a	d	a	a	d	d	a	d	d	ø	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>d</i>	a	a	d	d	d	d	a	d	ø	ø	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>e</i>	a	d	d	d	d	d	d	d	ø	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>f</i>	a	a	d	d	d	d	a	d	d	a	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>g</i>	a	a	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>h</i>	a	a	d	d	d	ø	d	d	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>i</i>	a	d	d	d	d	d	d	d	a	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>j</i>	a	a	d	d	d	d	d	d	a	a	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d

4.3.3.8. Verb *succeir*

La gran majoria de diccionaris es decanten pel règim datiu⁵⁴: DGLC Fabra (1988: 1591): «*El rei En Pere succeí al seu pare, el rei En Jaume. La marquesa succeí al marquès en la possessió del castell*»; DIEC (1995: 1713; 2007: 1577): «*El rei En Pere succeí al seu pare, el rei En Jaume. La marquesa succeí al marquès en la possessió del castell*»; Badia i altres (1997: 311): «*El rei en Pere succeí al seu pare, el rei en Jaume*» «*El rei en Pere succeí *el seu pare, el rei en Jaume*» «*La nit succeeix *el dia*», i el GDLC (1998): «*La marquesa succeí al marquès en la possessió del castell*».

Un pocs, però, adopten la doble possibilitat datiu/acusatiu, com Mestres i altres (1995: 758)⁵⁵ i Ruaix (1996: 402): «Verb que, en el sentit de ‘heretar’, pot ser transitiu (construcció preferent) o intransitiu. Ex.: *Ell va succeir el seu pare en el càrrec* (o bé *Ell va succeir al seu pare en el càrrec*)». I també Ginebra-Montserrat (1999: 452): «*El pare va succeir el senyor Ramon* (o bé *al senyor Ramon*) *en l’administració de les caves*», o Ramos (2005b: 154): «*Joan II ha succeït el seu pare*» «*Joan II ha succeït al seu pare*». D’altres, tanmateix, opten directament pel règim acusatiu com GD62LC (2000: 1093): «*Succeirà el seu pare en la direcció de l’empresa*».

En el corpus escrit estudiat, havíem detectat que, amb el pas dels anys, ambdós règims s’havien universalitzat a tot el domini (català central, nord-occidental, valencià i mallorquí). Aquesta tendència també es veu reflectida en les nostres enquestes dialectals, ja que l’acusatiu s’usa a pràcticament tot el domini lingüístic: central, balear i valencià, amb fortes vacil·lacions en els dos dialectes anteriors i en el tortosí, la qual cosa confirma la inestabilitat que ja havíem apuntat en l’apartat 2.3.3.1.2, potser a causa del poc ús diari dels parlants (de fet, alguns dels entrevistats desconeixien el seu significat).

⁵⁴ Hem optat per classificar aquest verb a partir dels sintagmes que acompanyen el verb: SN>acusatiu, SP>datiu, tot i que som conscients, com ha advertit reiteradament Ramos (2005: 101-2; 2005b: 154) que, quan fem la prova de la pronominalització, el verb regeix acusatiu, encara que hi haja un SP.

⁵⁵ Aquests autors detecten que el règim del verb pot ésser tant transitiu com intransitiu, però no s’hi pronuncien.

Si analitzem més acuradament els quadres següents, comprovarem com al Principat l'acusatiu és el cas majoritari; en el balear, tot i les mostres elevades d'alternança, també s'imposa el règim acusatiu; amb tot, esporàdicament quan el destinatari és masculí, hom prefereix el datiu:

- a) **Li** succeí als dos anys. El rei havia mort en la batalla [mall1-4, mall6-7, mall10, eiv4b i men4]
- e) Succeeix-**li** (al rei)! [mall2-4, mall6, eiv4a-b]
- g) Rubén I va succeir-**li** (al príncep) en el regnat de Palma [mall4, mall6, mall8, eiv4a-b]
- i) Està succeint-**li** (a Leopold, el Gran) [mall4, mall6, eiv4a-b]

En el cas del valencià són els parlants més joves (val1-2) i els majors (val8-9) els que resolen en datiu enfront de la resta de generacions que opten majoritàriament per l'acusatiu.

Principat										
identificació parlant										
<i>succeir</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	a	a	a	ø	a	d/a	a	a	a	a
<i>b</i>	a	a	a	d	a	d/a	a	a	a	a
<i>c</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>d</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>e</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>f</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>g</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>h</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>i</i>	d	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>j</i>	d	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a

mallorquí										eiv		men	valencià									
identificació parlant																						
<i>succeir</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>a</i>	d	d	d	d	a	d	d	a	d	ø	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d	ø	
<i>b</i>	a	a	a	a	a	ø	d	a	d	a	d	a	d	d	a	a	a	d	d	d	ø	
<i>c</i>	a	ø	a	d	a	a	a	a	d	a	a	a	d	d/a	a	a	a	a	d	d	ø	
<i>d</i>	a	d	a	a	a	a	a	ø	ø	d	a	a	d	d/a	a	a	a	a	a	d	ø	
<i>e</i>	a	d	d	d	a	d	a	a	ø	d	d	a	d	d	a	a	a	d	a	d	ø	
<i>f</i>	a	a	a	a	a	a	a	a	ø	a	a	a	d	d	a	a	a	a	a	d	ø	
<i>g</i>	a	a	a	d	a	d	a	d	ø	d	d	a	d	d	a	a	a	d	a	d	ø	
<i>h</i>	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	d	a	d	d	a	a	a	a	a	d	ø	
<i>i</i>	a	a	a	d	a	d	a	a	a	d	d	a	d	d	a	a	a	d	a	d	ø	
<i>j</i>	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	d	d	a	a	a	d/a	a	a	ø	

4.3.4. Verbs agentius: verbs que manifesten una relació possessiva

En aquest apartat estudiarem els verbs *apuntar*, *disparar*, *encertar*, *picar*, *tossar/tussar* (en els quals apareix un complement locatiu), i *aplaudir*, *votar* i *xiular*.

4.3.4.1. Verb *apuntar*

Si revisem amb quin règim els diccionaris entren aquest verb quan incorpora el complement locatiu, observem que majoritàriament opten per les construccions intransitives: DGLC Fabra (1988: 135): «*Apuntar a algú al cap* (amb una escopeta, etc...)», i DIEC (1995: 142; 2007: 127): «*Apuntar a algú al cap* (amb una escopeta, etc.)».

Només dos autors proposen la doble recció: Ginebra-Montserrat (1999: 61): «*Apuntar algú al cap* » «*L'apuntava* (o bé *li apuntava*) *a les cames amb el rifle de caça*», i Ramos (2005: 103): «*Al lladre, els militars li han apuntat al cap*» «*Al lladre, els militars l'han apuntat al cap*».

Atés que no hem localitzat cap lema vàlid en el corpus escrit, només podrem contrastar aquest posicionament amb el de les enquestes orals. Així, a Catalunya observem diverses possibilitats: entrevistats que pronominalitzen exclusivament en acusatiu (princ3a-5, princ6b); i parlants que dupliquen la recció en les entrades amb forma masculina i femenina davant del verb, tant amb el temps simple com el compost (princ5n), mentre quan el pronom adopta la forma enclítica, opten pel datiu (princ5n, princ6a, princ6c o princ9).

En el valencià predomina el cas datiu, amb algunes pinzellades d'acusatiu en parlants de mitjana edat (val5-val7) i casos puntuals de doble recció (val2, val10) en els entrevistats de menor i de major edat. Ramos (2005: 103) especifica que en valencià i balear la recció més utilitzada és la dativa, encara que la llengua col·loquial de Catalunya prefereix la solució innovadora.

Pel que fa al balear, les solucions segons els dialectes són disperss. Així en el mallorquí sembla que s'impose l'acusatiu, sobretot en les generacions més joves (mall1-4), mentre que en l'eivissenc i el menorquí el cas predominant és el datiu, encara que disposem de poques dades per afirmar-ho.

Principat										
identificació parlant										
<i>apuntar</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	a	a	a	a	a	d/a	d	a	a	a
<i>b</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>c</i>	a	a	a	a	a	d/a	d	a	a	a
<i>d</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>e</i>	a	a	a	a	a	d	a	a	d	d
<i>f</i>	a	a	a	a	a	d	a	a	d	d
<i>g</i>	a	a	a	a	a	d	d	a	d	d
<i>h</i>	a	a	a	a	a	d	a	a	d	d
<i>i</i>	a	a	a	a	a	d	a	a	d	d
<i>j</i>	a	a	a	a	a	d	a	a	d	d

mallorquí										eiv		men	valencià									
identificació parlant																						
<i>apuntar</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>a</i>	a	d	a	a	a	d	d	d	ø	d	a	a	d	d/a	d	d	d	a	a	d	d	a
<i>b</i>	a	a	a	a	d	d	a	d	a	d	a	d	d	d/a	d	d	d	a	d	d	d	a
<i>c</i>	a	a	a	a	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d
<i>d</i>	a	d	a	a	d	a	a	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d/a
<i>e</i>	a	a	a	a	d	d	a	d	ø	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>f</i>	a	a	a	a	d	d	a	d	ø	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>g</i>	a	a	a	a	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	a	a	d	d	d	d/a
<i>h</i>	d	a	a	a	d	d	a	d	d	d	d	a	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d/a
<i>i</i>	d	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d
<i>j</i>	a	a	a	a	a	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d

4.3.4.2. Verb *disparar*

D'aquest verb, tret de Ramos (2005: 103) que proposa la doble recció: «*Al policia, el delinqüent li ha disparat a la panxa*» «*Al policia, el delinqüent l'ha disparat a la panxa*», la resta d'obres consultades no s'hi pronuncien, per la qual cosa, com en el cas anterior, haurem de recórrer a les enquestes dialectals i al corpus escrit per poder tenir més dades a l'hora de l'anàlisi. Així en el CTILC hem recollit tres lemes de datiu d'autors del barceloní, del mallorquí i del nord-occidental respectivament, mentre que en les nostres enquestes el règim acusatiu s'usa al Principat, com assenyala Ramos (2005: 103), tot i que també localitzem el règim datiu, potser, en un grau més elevat (princ3a-b, princ5, princ6c i princ9), mentre que en el balear el règim majoritari és el datiu, tot i que detectem algunes mostres d'acusatiu en el parlants més joves (mall1-2, eiv4b). Finalment, en el dialecte valencià i el tortosí (princ2n, princ5n) el règim majoritari és el datiu.

		Principat									
		identificació parlant									
<i>disparar</i>		2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>		d	d	a	a	d	d	d	a	d	d
<i>b</i>		d	d	d	d	d	d	a	a	d	d
<i>c</i>		d	d	d	a	d	d	d	a	d	d
<i>d</i>		d	d	d	a	d	d	d	a	d	d
<i>e</i>		d	d	a	a	d	d	a	a	d	d
<i>f</i>		d	d	d	a	d	d	a	a	d	d
<i>g</i>		d	d	d	a	d	d	a	a	d	d
<i>h</i>		d	d	d	a	d	d	a	a	d	d
<i>i</i>		a	d	d	a	d	d	a	a	d	d
<i>j</i>		a	d	d	a	d	d	a	a	d	d

		mallorquí								eiv		men		valencià										
		identificació parlant																						
<i>disparar</i>		1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>		d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>b</i>		d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>c</i>		a	a	d	d	d	d	a	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>d</i>		a	a	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>e</i>		a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>f</i>		a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>g</i>		a	a	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>h</i>		a	a	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>i</i>		a	a	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>j</i>		a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d

4.3.4.3. Verb *encertar*

En el cas del verb *encertar*, els tractats gramaticals tampoc no ens aporten cap dada. Només Ramos (2005: 103) proposa que regesca tant datiu com acusatiu: «*Al conill, el caçador li ha encertat al coll*» «*Al conill, el caçador l'ha encertat al coll*».

Les nostres conclusions del corpus escrit expressaven que el pas dels anys servia per estabilitzar el règim en favor de l'acusatiu. Des d'un punt de vista de l'origen geogràfic, s'havia produït un canvi important, ja que en el període inicial tots els lemes corresponien a autors del català central i en l'època posterior, l'acusatiu era usat per autors del Principat (tortosí, central i nord-occidental) [§ 2.4.1.3]. Aquesta tendència també apareix reflectida en les enquestes que hem passat, ja que l'acusatiu s'usa majoritàriament en parlants del Principat (princ4-5, princ6a-c), encara que amb mostres de vacil·lació (princ3a-b i princ9).

Pel que fa al datiu, que no té mostres en l'anàlisi del segon període del corpus escrit, s'empra al valencià i al tortosí majoritàriament (princ2n i princ5n), mentre que al balear comparteix terreny amb l'acusatiu, com també ressalta Ramos (2005: 103) quan expressa que en el mallorquí «també sembla preferir la solució acusativa», sense que hi haja cap preferència dialectal ni formal.

Principat										
identificació parlant										
<i>encertar</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	a	d	a	a	d	a	a	a	a
<i>b</i>	d	a	d	a	a	d	a	a	a	a
<i>c</i>	a	a	d	a	a	d	a	a	a	a
<i>d</i>	d	d	d	a	a	d	a	a	a	d
<i>e</i>	d	d	d	a	a	d	a	a	a	d
<i>f</i>	d	d	d	a	a	d	a	a	a	d
<i>g</i>	d	d	d	a	a	d	a	a	a	d
<i>h</i>	d	d	d	ø	a	d	a	a	ø	d
<i>i</i>	a	d	d	a	a	d	a	a	a	d
<i>j</i>	a	d	d	a	a	d	a	a	a	d

mallorquí										eiv		men	valencià										
identificació parlant																							
<i>encertar</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>	a	a	d	d	a	d	a	d	a	ø	a	d	d	a/d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>b</i>	a	a	d	d	a	a	a	d	a	ø	a	d	d	a/d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>c</i>	a	a	d	d	a	d	a	d	a	ø	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>d</i>	a	d	d	d	a	d	a	d	a	ø	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>e</i>	a	a	d	d	a	d	a	d	a	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>f</i>	a	a	d	d	a	d	a	d	a	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>g</i>	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>h</i>	d	ø	ø	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>i</i>	d	a	d	d	a	ø	a	d	ø	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>j</i>	a	a	d	d	a	ø	a	d	a	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d

4.3.4.4. Verb *picar*

D'aquest verb, els diccionaris no ens aporten cap dada quan forma part de construccions amb relació possessiva. Ramos (1995: 104) es decanta per la possibilitat datiu/acusatiu: «*L'aranya li ha picat al braç, al Vicent*» «*L'aranya l'ha picat al braç, al Vicent*». Per la seua banda, Ginebra-Montserrat (1999: 368) exemplifica la solució amb datiu: «*Li va picar al cap amb un martell*»⁵⁶.

En el corpus escrit, havíem obtingut un exemple del primer tram cronològic estudiat que presentava un ús intransitiu i s'ubicava en el barceloní. Les nostres enquestes dialectals mostren que en el dialecte central s'usa el cas acusatiu (princ4-6a-b), igual com assenyala Ramos (1995: 104), però que no és exclusiu vist l'elevat nombre d'entrades descrites amb datiu (princ3a-b, princ6c i princ9); mentre que en el valencià-tortosí (princ2n, princ5n) la recció dominant és la dativa, ja que pràcticament tots els enquestats l'empren massivament: només el parlant número cinc amb el destinatari masculí darrere del verb (infinitiu) prefereix el cas acusatiu:

g) Els voltors van picar-**lo** (al búfal) fortament als ulls

Contràriament, en els dialectes insulars, tot i que el cas dominant és el datiu, existeixen exemples puntuals d'acusatiu (mall1-2, mall6-10, eiv4b i men), junt a entrevistats que, o bé presenten tot el paradigma amb acusatiu (mall5), o bé usen només el cas datiu (mall3-4, eiv4a), prova evident que el règim no està consolidat.

Principat										
identificació parlant										
<i>picar</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	d	d	a	a	d	a	a	d	a
<i>b</i>	d	d	d	d	a	d	a	a	d	a
<i>c</i>	d	d	d	a	a	d	d	a	d	a
<i>d</i>	d	d	d	a	a	d	a	a	d	a
<i>e</i>	d	d	d	a	a	d	a	a	d	d
<i>f</i>	d	d	d	a	a	d	a	a	d	d
<i>g</i>	d	a	d	a	a	d	a	a	d	d
<i>h</i>	d	d	d	a	a	d	a	a	d	d
<i>i</i>	d	d	a	a	a	d	a	a	d	a
<i>j</i>	d	d	a	a	a	d	a	a	d	a

mallorquí										eiv		men	valencià									
identificació parlant																						
<i>picar</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>a</i>	a	a	d	d	a	a	d	d	d	∅	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>b</i>	d	d	d	d	a	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>c</i>	a	d	d	d	a	a	a	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>d</i>	a	d	d	d	a	d	a	d	a	d	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>e</i>	a	a	d	d	a	∅	d	d	a	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>f</i>	a	a	d	d	a	d	a	d	a	d	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>g</i>	d	a	d	d	a	d	a	d	a	d	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d
<i>h</i>	a	a	d	d	a	d	d	a	a	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>i</i>	d	d	d	d	a	d	a	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>j</i>	a	a	d	d	a	a	d	d	a	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d

⁵⁶ En aquest cas, el verb *picar* té una accepció similar a l'estudiada, però no exactament la d' 'injectar una substància'.

4.3.4.5. Verb *tossar/tussar*

Ni els tractats gramaticals ni el nostre estudi dels corpus literari aporten cap dada sobre el verb *tossar/tussar*. Solament Ramos (2005: 104) proposa la doble recció per aquest verb: «*El bou li ha tossut a l'esquena, al torero*» «*El bou l'ha tossut a l'esquena, al torero*».

Com ja hem esmentat anteriorment [§ 4.3.3.4] molts entrevistats el desconeixen i, per aquest motiu, potser les respostes no siguen del tot vàlides. Ramos pensa que en el valencià i en el balear es donen les solucions conservadores (2005: 104), mentre que en el central s'imposa l'acusatiu. En les nostres enquestes dialectals observem com a bona part de Catalunya i en el menorquí es resol majoritàriament amb acusatiu, mentre que en la resta del balear la vacil·lació és extrema, encara que amb un cert predomini del datiu. Pel que fa al tortosí, sembla que aquest verb participe més de l'acusatiu (princ2n), encara que també usa el datiu (princ5n), amb consonància amb el resta de Catalunya (princ3a-b, princ6c i princ9). En el dialecte valencià, el datiu sembla que és molt més nombrós que no l'acusatiu, especialment en els parlants més joves (val1-4).

Principat										
identificació parlant										
<i>tossar</i>	2n ⁵⁷	3a	3b	4	5 ⁵⁸	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	a	d	a	a	*a	d/a	a	*a	*d	*a
<i>b</i>	a	d	a	a	*a	d/a	a	*a	*d	*a
<i>c</i>	a	d	d	a	*a	d/a	d	*a	*d	*a
<i>d</i>	a	a	a	a	*a	d/a	a	*a	*d	*a
<i>e</i>	a	a	a	a	*a	d/a	a	*a	*d	*d
<i>f</i>	a	d	a	a	*a	d/a	a	*a	*d	*d
<i>g</i>	a	d	a	a	*a	d/a	a	*a	*d	*a
<i>h</i>	a	d	a	a	*a	d/a	a	*a	*d	*a
<i>i</i>	a	d	a	a	*a	d/a	a	*a	*d	*a
<i>j</i>	a	d	a	a	*a	d/a	a	*a	*d	*a

mallorquí											eiv		men	valencià									
identificació parlant																							
<i>tossar</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>	d	ø	d	d	*a	a	d	d	d	d	d	a	d	*d	d	ø	d	*d	a	d	d	ø	
<i>b</i>	d	ø	d	d	*a	d	d	d	a	a	d	a	d	*d	d	ø	d	*d	a	d	d	ø	
<i>c</i>	a	ø	d	d	*a	a	a	d	ø	d	a	a	d	*d	d	ø	d	*d/a	a	d	d	ø	
<i>d</i>	a	ø	d	d	*a	d	a	d	ø	a	a	a	d	*d	d	ø	d	*a	a	d	d	ø	
<i>e</i>	d	ø	a	a	*d	d	ø	d	ø	ø	d	a	d	*d	d	ø	d	*a	d	d	d	ø	
<i>f</i>	d	ø	a	a	*a	a	d	d	ø	d	d	a	d	*d	d	ø	d	*a	d	d	a	ø	
<i>g</i>	d	ø	a	d	*a	d	d	d	ø	ø	d	a	d	*d	d	ø	d	*a	d	d	d	ø	
<i>h</i>	a	ø	a	a	*a	a	d	d	ø	ø	a	a	d	*d	d	ø	a	*a	a	d	d	ø	
<i>i</i>	a	ø	d	d	*a	d	d	d	ø	d	d	ø	d	*d	d	ø	a	*a	d	d	d	ø	
<i>j</i>	a	ø	a	a	*a	a	d	d	a	d	d	a	d	*d	d	ø	a	*a	a	d	d	ø	

⁵⁷ Llegiu nota al peu núm. 50, pàgina 536 [§ 4.3.3.4].

⁵⁸ Llegiu nota al peu núm. 51, pàgina 536 [§ 4.3.3.4].

4.3.4.6. Verb *aplaudir*

Tota la bibliografia consultada assigna al verb *aplaudir* un ús transitiu: DGLC Fabra (1988: 127): «*L'auditori aplaudí vivament l'actor*»; DIEC (1995: 135; 2007: 121): «*L'auditori aplaudí vivament l'actor*»; GDLC (1998): «*El públic l'aplaudí càlidament*»; Ginebra-Montserrat (1999: 58): «*Els avis aplaudien els seus prodigiosos néts des del pati de butaques*», i el GD62LC (2000: 76): «*Aplaudir els artistes*», amb consonància amb els resultats obtinguts en el corpus literari: assoliment del règim acusatiu llarg del tot el corpus, afavorit per la disminució de l'ambigüitat, segons evolucionen els anys.

Dialectalment, les nostres enquestes continuen amb la tendència apuntada anteriorment: ús acusatiu en el central i en el menorquí, vacil·lació extrema en el mallorquí - potser el règim acusatiu siga l'imperant-, eivissenc i tortosí⁵⁹ (princ5n), i ús conservador amb datiu en el valencià (val1-5, val8-10), encara que amb algunes mostres d'acusatiu en parlants de mitjana edat (val6-7) amb les formes masculina-femenina davant del verb amb temps simple i compost:

- a) Ja fa dies que Pau l'aplaudeix: és un gran intèrpret de piano
- b) La multitud l'aplaudeix (a la solista) i l'encoratja
- c) Sergi l'ha aplaudit (al germà) abastament. Sap l'esforç que suposa haver aconseguit la matrícula d'honor
- d) Lara ha cantat amb els millors cors del món. Sempre l'han aplaudit

Principat										
identificació parlant										
<i>aplaudir</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>b</i>	a	a	a	ø	a	d/a	a	a	a	a
<i>c</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>d</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>e</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>f</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>g</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>h</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>i</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>j</i>	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a

mallorquí										eiv		men	valencià									
identificació parlant																						
<i>aplaudir</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>a</i>	d	a	d	d	a	a	d	a	a	d/a	ø	a	d	d	d	d	d	a	a	d	d	d
<i>b</i>	d	a	d	d	a	d	a	a	a	d	ø	a	d	d	d	d	d	a	a	d	d	d
<i>c</i>	a	a	d	d	d	a	a	a	a	d	d	a	d	d	d	d	d	d/a	a	d	d	d
<i>d</i>	a	a	d	d	a	a	a	a	a	d	a	a	d	d	d	d	d	a	a	d	d	d
<i>e</i>	a	d	d	d	d	d	a	d	ø	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>f</i>	a	a	d	d	d	a	a	a	a	a	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>g</i>	a	d	d	d	a	d	a	d	a	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>h</i>	a	d	d	d/a	a	a	a	a	a	d/a	d/a	a	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d
<i>i</i>	a	a	d	d	a	d	a	d	a	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>j</i>	a	a	d	d	a	d	d	d	a	a	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d

⁵⁹ Igual com el verb anterior [cf. § 4.3.4.5] l'entrevistada de menor edat prefereix l'acusatiu, enfront de l'altre entrevistat potser per influència de l'estàndard utilitzat als centres educatius.

4.3.4.7. Verb *votar*

Els gramàtics que aporten informació sobre aquest verb li atorguen un ús transitiu, tot i que la majoria d'ells no incorpora cap exemple que continga cap clíctic: DGLC Fabra (1988: 1746): «*Votar un projecte de llei*»; DIEC (1995: 1887; 2007: 1741): «*Votar un projecte de llei*»; GDLC (1998): «*Votar un projecte de llei*»; Ginebra-Montserrat (1999: 486-7): «*Està previst que els socis votin el nou equip directiu aquest cap de setmana*» «*El públic va votar el concursant més jove. El públic el va votar concursant de l'any. La van votar com a portaveu*», i el GD62LC (2000: 1203): «*Votar un projecte de llei*». Solà (1994: 165) en comentar l'aparició de la preposició *a* en el CD aporta el següent exemple: «*A Canet votarem els/als socialistes*»⁶⁰.

Si recordem la informació presentada anteriorment [§ 2.4.3.2], observem que hi ha hagut una consolidació del règim acusatiu amb els anys, malgrat l'existència d'alguns casos de datiu que assenyalen que el règim no està plenament consolidat en el segon període cronològic. Pel que fa a l'origen geogràfic, el cas acusatiu s'empra arreu del domini, però especialment en el català central. El datiu comparteix també aquesta ubicació.

En les nostres enquestes dialectals observem que l'acusatiu es dóna arreu de tots els dialectes consultats, especialment, en els parlants de Catalunya, incloent-hi el tortosí (princ2n i princ5n), i en els entrevistats del balear, tot i que s'observen alguns ítems en datiu, però molt escadusserament, mentre que en valencià denotem un grau força elevat d'alternança, encara que el règim majoritari és el datiu. Resulta molt curiós que els entrevistats de menys i més edat (val1-2 i val9-10) hagen pronominalitzat exclusivament en datiu, mentre que la resta vacil·la fins al punt d'assenyalar la doble recció (val4).

⁶⁰ Mestres i altres (1995: 759) plantegen que quan el verb s'usa transitivament, no es discrimina si vol dir 'sotmetre alguna cosa a votació' o 'votar a favor d'alguna cosa'. Proposen que l'ús siga transitiu quan al·ludeu a partits polítics, associacions, idees, lleis... «*Ara haureu d'explicar per què vau votar la Constitució*» «*A Mèxic tothom vota el PRI*» «*Vota ecologista!*» «*M'agrada canviar: a les municipals voto IC; a les autonòmiques, CiU, i a les generals, PSC*». Tanmateix, en àmbits formals, proposen una tirallonga de solucions intransitives: «*Votar a favor d'un projecte de llei*» «*Votar en contra d'un projecte de llei*» «*En el referèndum sobre la Constitució vaig votar que sí*» «*A Mèxic tothom vota pel PRI*» «*Vota pels ecològics*» (continua pàgina següent)

Principat										
identificació parlant										
votar	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
a	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
c	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
d	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
e	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
f	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
g	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
h	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
i	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	a
j	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a

mallorquí										eiv		men	valencià									
identificació parlant																						
votar	1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
a	a	a	a	a	a	d	d	a	a	a	a	a	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d
b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	d	d	a	d/a	a	d	a	d	d	d
c	a	a	a	a	a	a	a	a	a	∅	a	a	d	d	a	a	d	a	a	d	d	d
d	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	d	d	a	d	d	d	a	d	d	d
e	a	a	a	a	a	d	a	a	a	a	a	a	d	d	d	a/d	d	d	a	d	d	d
f	a	a	a	a	a	d	a	a	a	a	a	a	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d
g	a	a	a	d	a	∅	a	a	∅	d	d	a	d	d	d	d/a	a	d	d	d	d	d
h	a	a	a	a	a	d	a	a	a	d/a	d/a	a	d	d	d	d/a	a	a	a	a	d	d
i	d	a	a	d	a	∅	a	∅	∅	d	d	a	d	d	d	d/a	d	a	d	d	d	d
j	a	a	a	a	a	a	a	a	∅	a	a	a	d	d	d	d/a	a	a	d	d	d	d

gistes!» «M'agrada canviar: a les municipals voto per IC; a les autonòmiques per CiU, i a les generals, pel PSC».

4.3.4.8. Verb *xiular*

Tots els manuals consultats assenyalen que el règim del verb *xiular* ‘reprovar o desaprovar’ és l’acusatiu: DGLC Fabra (1988: 1755): «*Xiular un actor*»; DIEC (1995: 1901; 2007: 1755): «*Xiular un actor*»; Mestres i altres (1995: 778-9): «*El públic ha aplaudit els actors i ha xiulat les actrius... I com les ha xiulades!*»; GDLC (1998): «*Xiular un actor*»; Ginebra-Montserrat (1999: 488): «*Els paletes de la cantonada xiulen la Isabel cada cop que creua el carrer amb minifaldilla rosa*» «*Una colla d'intolerants van xiular el cantautor perquè cantava en gaèlic*»; Wheeler i altres (1999: 466)⁶¹: «*Com les han xiulades, les actrius!*», i el GD62LC (2000: 1213): «*Xiular l'actuació d'un cantant*». Només Ramos proposa que s'incorpore, a més de l'entrada transitiva, una d'intransitiva (2004: 126): «*Avui, al final de la representació, no li han xiulat*» «*Avui, al final de la representació, no l'han xiulat*», (2005: 104): «*El públic li ha xiulat, a Kluivert*» «*El públic xiula Kluivert, i Rexach el canvia a la mitja part*» (*Avui*, 14.V. 2001, esports, pàg. 1).

Atés que no hem obtingut cap lema vàlid en el corpus escrit, ens basarem en les enquestes dialectals per ubicar el règim espacialment. Així, observem com el cas acusatiu es distribueix en el dialecte central, com defensa Ramos (2005: 104), mentre que el datiu es manté molt estable en el valencià i tortosí (princ2n i princ5n) i alterna en el balear amb l’acusatiu, fins al punt d’haver-hi entrevistats que presenten tot el paradigma en datiu (mall8) o tot en acusatiu (mall3), encara que la tendència passa per combinar en un mateix parlant ambdós règims (mall1-2, mall4-7). El que sí que es desprèn de l’anàlisi de les enquestes és que el cas acusatiu és emprat per les generacions més joves de les Illes Balears (mall1-5, eiv i men), mentre que el règim datiu es relega a les més grans. Ramos (2005: 104) matisa que en el mallorquí el datiu es manté estable, igual com ocorre en el valencià.

⁶¹ Vegeu nota al peu núm. 53, pàgina 543 [§ 4.3.3.7].

Principat										
identificació parlant										
<i>xiular</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	a	a
<i>b</i>	d	d	a	a	a	d	a	a	a	a
<i>c</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	a	a
<i>d</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	a	a
<i>e</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	a	a
<i>f</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	a	a
<i>g</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	a	a
<i>h</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	a	a
<i>i</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	a	a
<i>j</i>	d	a	a	a	a	d	a	a	a	a

mallorquí										eiv		men	valencià										
identificació parlant																							
<i>xiular</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>	d	d	a	a	a	a	d	d	∅	∅	a	d	∅	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>b</i>	d	d	a	a	a	d	a	d	∅	∅	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>c</i>	a	a	a	a	a	d	a	d	∅	d	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>d</i>	a	a	a	a	a	d	a	d	∅	d	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>e</i>	a	a	a	a	d	d	d	d	a	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>f</i>	a	a	a	a	d	d	a	d	∅	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>g</i>	d	d	a	d	a	∅	∅	d	a	∅/d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>h</i>	a	a	a	a	a	d	a	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>i</i>	d	∅	a	d	a	∅	∅	d	a	∅	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>j</i>	a	a	a	a	a	a	a	d	∅	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d

4.3.5. Recapitulació

Tot seguit, intentem sintetitzar les dades aportades per mitjà de quadres que ens permetran de confrontar més bé la informació relativa a la bibliografia anterior [§ 4.3.5.1], les dades de la nostra anàlisi del CTILC [§ 4.3.5.2] i l'estudi de la llengua oral [§ 4.3.5.3]. Convé advertir que la síntesi comporta una generalització de la informació i que, en certs casos, resulta complicat sistematitzar les dades. Per a més detall, vegeu els apartats corresponents.

Per raons pràctiques, repetim els quadres corresponents a la bibliografia sobre el tema que ja apareixien en l'apartat 'Estat de la qüestió' [§ 1.1].

4.3.5.1. Dades dels diccionaris i dels estudis anteriors

VERBS AGENTIUS

	DIEC		DIEC2		Fabra		Ruaix		Solà		Mestres		Badia	
	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.
§ 2.2.1.	(1996)													
<i>pegar</i>	d		d		d		a/d	a			d			
<i>robar</i>	a/d		a/d		a/d						d/a			
§ 2.2.2.														
<i>ensenyar</i>	a		a		a				a/d	d	d			
<i>pagar</i>	a		a		a						d/a			
<i>pregar</i>	a		a/d		a									
<i>servir</i>	a		a		a									
<i>suplicar</i>	a		a		a									
§ 2.2.3.														
<i>apuntar</i>	Ø		Ø		Ø						d/a			
<i>disparar</i>	Ø		Ø		Ø						d			
<i>obrir</i>	Ø		Ø		Ø						d			
<i>respondre</i>	Ø		Ø		Ø						d			
§ 2.2.4.														
<i>encertar</i>	a		a		a									
<i>telefonar</i>	d		d		Ø		d				d		d	
§ 2.3.1.														
<i>tocar tel.</i>														
<i>trucar tel.</i>	d		d		Ø		d						d	
<i>picar tel.</i>														
<i>tossar</i>	d		d		d									
§ 2.3.2.														
<i>ajudar</i>	a		a		a									
<i>picar</i>	a		a		a									
<i>xiular</i>	a		a		a						a			
§ 2.3.3.														
<i>succeir</i>	d		d		d		a/d						d	
§ 2.4.1.														
<i>apuntar</i>	d		d		d									
<i>disparar</i>	Ø		Ø		Ø									
<i>encertar</i>	Ø		Ø		Ø									
§ 2.4.2.														
<i>picar</i>	Ø		Ø		Ø									
<i>tossar</i>	Ø		Ø		Ø									
§ 2.4.3.														
<i>aplaudir</i>	a		a		a									
<i>votar</i>	a		a		a				a/d		intr.	a	Ø	
<i>xiular</i>	a		a		a						a			

L'alternança datiu/acusatiu en la recció verbal catalana _____

	GDLC		DCCN		G-M		López		Wheeler		GD62LC		Ramos ⁶²	
	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.
§ 2.2.1.														
<i>pegar</i>	d		a		d		d	a	d	a	d		a/d	
<i>robar</i>	d		Ø		a						a		a/d	
§ 2.2.2.														
<i>ensenyar</i>	a		Ø		d						d		a/d	
<i>pagar</i>	a		d		a		a	d			a		a/d	
<i>pregar</i>	a		Ø		d						a		a/d	
<i>servir</i>	a		Ø		a		a	d			a		a/d	
<i>suplicar</i>	a		Ø		a/d						a		a/d	
§ 2.2.3.														
<i>apuntar</i>	Ø		Ø		a						Ø		a/d	
<i>disparar</i>	Ø		Ø		d						Ø		a/d	
<i>obrir</i>	Ø		Ø		d						Ø		a/d	
<i>respondre</i>	Ø		Ø		d						Ø		a/d	
§ 2.2.4.														
<i>encertar</i>	a		Ø		a						Ø		a/d	
<i>telefonar</i>	d		a		d		d	a	d	a	d		d/a	
§ 2.3.1.														
<i>tocar tel.</i>			Ø								Ø		a/d	
<i>trucar tel.</i>	d		a		d		d	a	d	a	Ø		a/d	
<i>picar tel.</i>			Ø		d						Ø		a/d	
<i>tossar</i>	d		Ø								Ø		a/d	
§ 2.3.2.														
<i>ajudar</i>	a		Ø		a						a		a/d	
<i>picar</i>	a		Ø		a						a		a/d	
<i>xiular</i>	a		Ø		a				a		a		a/d	
§ 2.3.3.														
<i>succeir</i>	d		Ø		a/d						a		a/d	
§ 2.4.1.														
<i>apuntar</i>	d		Ø		a/d						Ø		d/a	
<i>disparar</i>	Ø		Ø		Ø						Ø		d/a	
<i>encertar</i>	Ø		Ø		Ø						Ø		d/a	
§ 2.4.2.														
<i>picar</i>	Ø		Ø		Ø						Ø		d/a	
<i>tossar</i>	Ø		Ø		Ø						Ø		d/a	
§ 2.4.3.														
<i>aplaudir</i>	a		Ø		a						a		Ø	
<i>votar</i>	a		Ø		a						Ø		Ø	
<i>xiular</i>	a		Ø		a				a		Ø		d/a	

a: acusatiu

d: datiu

intr: intransitiu

Ø: l'autor/a no deixa clar quin és el règim del verb, l'entrada del diccionari no recull el significat analitzat o no aporta cap exemple

a/d: alternança acusatiu/datiu

⁶² Seguim la proposta de 2005b per ésser la més recent.

Llegenda:

DIEC: INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS (1995) *Diccionari de la llengua catalana*; Barcelona, Palma, València; Edicions 3 i 4, Edicions 62, Moll, Enciclopèdia Catalana, PAM

DIEC2: INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS (2007) *Diccionari de la llengua catalana*, Barcelona; Enciclopèdia Catalana, Sau i Edicions 62 (2a edició)

DGLC Fabra: FABRA, P. (1988) *Diccionari general de la llengua catalana*, Barcelona, Edhasa (24a edició)

Ruaix: RUAIX, J. (1994) «Analogies antitradicionals», dins *Observacions crítiques i pràctiques sobre el català d'avui 1*, Moià, Josep Ruaix, Ed.

--- (1996) *Diccionari auxiliar*, Moià, Josep Ruaix, Ed.

Solà: SOLÀ, J. (1994) *Sintaxi normativa: estat de la qüestió*, Barcelona, Empúries

Mestres: MESTRES, J. M. i altres (1995) «Alguns règims verbals», dins *Manual d'estil. La redacció i l'edició de textos*, Barcelona, Eumo, cap. 20

Badia: BADIA, J. i altres (1997) *El llibre de la llengua catalana per a escriure correctament el català*, Barcelona, Castellnou Edicions

GDLC: *Gran diccionari de la llengua catalana* (1998) Barcelona, Enciclopèdia Catalana

DCCN: LÓPEZ, LL. (1998) *Diccionari complementari del català normatiu*, Barcelona, Edicions 62

Cabré-Mateu: CABRÉ, T.-J. MATEU (1998) «Estructura gramatical i normativa lingüística: a propòsit dels verbs psicològics en català», *Quaderns. Revista de Traducció*, núm. 2, pàg. 65-81

G-M: GINEBRA, J.-A. MONTSERRAT (1999) *Diccionari d'ús dels verbs catalans*, Barcelona, Edicions. 62

López: LÓPEZ, LL. (1999) *Gramàtica del català actual. Sintaxi i morfologia*, Barcelona, Edicions 62

Wheeler: WHEELER, M. i altres (1999) *Catalan: a comprehensive grammar*, Londres, Routledge

GD62LC: *Gran diccionari 62 de la llengua catalana* (2000), a cura de Lluís López del Castillo, Barcelona, Edicions 62

Ramos: RAMOS, J.R. (2004) «El règim verbal: anàlisi contrastiva català-castellà», dins *Quaderns de Filologia. Estudis lingüístics*, vol IX, Universitat de València, pàg. 119-139

--- (2005) «El complement indirecte: l'alternança datiu/acusatiu», dins *Estudis Romànics*, vol. XXVII, Barcelona, pàg. 93-111

--- (2005b) «Les alternances acusatiu/datiu: perspectiva normativa i dialectal», dins *Jornades de la Secció filològica de l'IEC a l'II de Filologia Valenciana*, IEC, Barcelona, pàg. 151-159

4.3.5.2. Dades de l'anàlisi del CTILC

VERBS AGENTIUS

verbs amb dos complements verbals						
	vacil·lació	règim majoritari	ubicació dialectal ⁶³			
§ 2.2.1.						
<i>pegar</i>	sí	da	ac	central>bcn	da	tot domini
<i>robar</i>	sí	igualat>canvi da	ac	Principat>bcn	da	bcn
§ 2.2.2.						
<i>ensenyar</i>	sí	ac>canvi da	ac	tot domini>bcn	da	bcn
<i>pagar</i>	sí	igualat	ac	tot domini>bcn	da	tot domini: val-bal
<i>pregar</i>	sí	da	ac	tot domini>bcn	da	1a: Cat/2a: tot>cent
<i>servir</i>	sí	ac	ac	tot>central	da	1a: centra/2a: arreu
<i>suplicar</i>	sí	da	ac	central	da	central
§ 2.2.3.						
<i>apuntar</i>	no	da	ac	no	da	bcn-bal
<i>disparar</i>	sí	igualat>canvi da	ac	central	da	tot domini
<i>obrir</i>	sí	ac	ac	central	da	tot>central
<i>respondre</i>	sí: mínima	da	ac	central	da	tot domini>cent
§ 2.2.4.						
<i>encertar</i>	sí: mínima	ac	ac	central	da	no
<i>telefonar</i>	sí	da	ac	central	da	1a: central 2a: tot>central

verbs amb un complement verbal						
	vacil·lació	règim majoritari	ubicació dialectal			
§ 2.3.1.						
<i>tocar tel.</i>	no		ac	no	da	no
<i>trucar tel.</i>	sí	1a: ac 2a: da	ac	1a: central 2a: central-bal	da	1a: no 2a: central-bal
<i>picar tel.</i>	no	da	ac	no	da	bcn
<i>tossar</i>	no		ac	no	da	no
§ 2.3.2.						
<i>ajudar</i>	sí	ac	ac	tot (1a>bcn)	da	tot (2a>bal-val)
<i>picar</i>	sí	ac	ac	1a: tot>central 2a: central i bal	da	central
<i>xiular</i>	sí	ac>canvi da	ac	central	da	tot domini
§ 2.3.3.						
<i>succeir</i>	sí	igualat	ac	1a: central 2a: nord-val-bal	da	1a: ros 2a: central-val-bal

⁶³ Som conscients que resulta complicat de sintetitzar els resultats dialectològics en tres o quatre mots, però esperem que aquests quadres ajuden el lector a copsar la informació de forma clara. D'altra banda, quan indiquem 1a o 2a, ens referim als períodes temporals que hem distingit (1833-1932 vs. 1933-1988).

verbs que manifesten una relació possessiva						
	vacil·lació	règim majoritari	ubicació dialectal			
§ 2.4.1						
<i>apuntar</i>	no		ac	no	da	no
<i>disparar</i>	no	2a: da	ac	no	da	bcn, bal, nord
<i>encertar</i>	sí	ac	ac	1a: central 2a: Catalunya	da	no
§ 2.4.2.						
<i>picar</i>	no	da	ac	central	da	no
<i>tossar</i>	no		ac	no	da	no
§ 2.4.3.						
<i>aplaudir</i>	sí	ac	ac	tot>central	da	central
<i>votar</i>	sí	ac	ac	tot>central	da	central
<i>xiular</i>	no		ac	no	da	no

4.3.5.3. Dades de l'anàlisi del corpus oral

VERBS AGENTIUS

	verbs amb dos complements verbals											
	vacil·lació						règim majoritari					
	cent	tor	val	mall	eiv	men	cent	tor	val	mall	eiv	men
§ 4.3.2.												
<i>pegar</i>	sí	no	no	sí	sí	sí	a	d	d	d	d	d
<i>robar</i>	sí	no	sí	sí	sí	sí	a	d	d	d	d	d
<i>ensenyar</i>	sí	no	sí	sí	sí	sí	=	d	a	d	=	d
<i>pagar</i>	sí	no	no	sí	sí	sí	a	d	d	d	d	d
<i>pregar</i>	sí	no	no	sí	sí	sí	d	d	d	d	d	d
<i>servir</i>	sí	sí	sí	sí	sí	sí	a	d	d	=	d	a
<i>suplicar</i>	sí	no	no	sí	sí	sí	d	d	d	d	d	=
<i>apuntar</i>	sí	sí	sí	sí	sí	no	a	a	=	d	d	a
<i>disparar</i>	sí	no	sí	sí	sí	no	a	d	d	d	a	d
<i>obrir</i>	sí	no	sí	sí	sí	no	a	d	d	d	a	d
<i>respondre</i>	sí	no	sí	sí	sí	no	=	d	d	d	d	d
<i>encertar</i>	no	sí	sí	sí	no	no	a	d	d	a	a	a
<i>telefonar</i>	sí	no	sí	sí	sí	no	a	d	d	=	a	a

	verbs amb un complement verbal											
	vacil·lació						règim majoritari					
	cent	tor	val	mall	eiv	men	cent	tor	val	mall	eiv	men
§ 4.3.3.												
<i>tocar tel.</i>	no	no	no	sí	sí	sí	a	d	d	d	a	a
<i>trucar tel.</i>	sí	no	sí	sí	sí	sí	a	d	d	=	a	a
<i>picar tel.</i>	sí	no	no	sí	sí	no	a	d	d	d	a	a
<i>tossar</i>	sí	sí	sí	sí	sí	no	a	a	d	a	=	a
<i>ajudar</i>	no	sí	sí	sí	sí	no	a	a	=	a	a	a
<i>picar</i>	sí	no	sí	sí	sí	no	a	d	d	d	a	a
<i>xiular</i>	sí	no	no	sí	sí	sí	a	d	d	d	d	a
<i>succeir</i>	sí	sí	sí	sí	sí	sí	a	d	d	a	=	a

	verbs que manifesten una relació possessiva											
	vacil·lació						règim majoritari					
	cent	tor	val	mall	eiv	men	cent	tor	val	mall	eiv	men
§ 4.3.4.												
<i>apuntar</i>	sí	sí	sí	sí	sí	sí	a	a	d	a	d	d
<i>disparar</i>	sí	sí	no	sí	sí	no	d	d	d	d	d	d
<i>encertar</i>	sí	sí	sí	sí	sí	sí	a	d	d	=	=	=
<i>picar</i>	sí	no	sí	sí	sí	sí	a	d	d	d	d	=
<i>tossar</i>	sí	sí	sí	sí	sí	no	a	a	d	d	d	a
<i>aplaudir</i>	no	sí	sí	sí	sí	no	a	a	d	a	d	a
<i>votar</i>	no	sí	sí	sí	sí	no	a	a	d	a	a	a
<i>xiular</i>	sí	no	no	sí	sí	sí	a	d	d	a	d	=

Llegenda:**cent:** català central**tor:** tortosí (nord-occidental)**val:** valencià**mall:** mallorquí**eiv:** eivissenc**men:** menorquí**m:** destinatari de l'acció verbal masculí**f:** destinatari de l'acció verbal femení**a:** acusatiu**d:** datiu

=: percentage similar d'ús

Sí: indica que existeix alternança datiu/acusatiu en els dialectes consultats, encara que siga mínima (1%)**No:** assenyala que la totalitat d'entrades del paradigma són idèntiques, per la qual cosa, o bé seran amb acusatiu o bé amb datiu

4.3.6. Verbs psicològics: verbs transitius al DIEC tant en l'accepció agentiva-causativa com en l'estativa

El primer bloc analitzat 'accepció causativa i no causativa amb el CD experimentador' [§ 3.2.] es correspon amb els verbs: *agafar*, *encantar*, *impressionar*, *interessar*, *rebenyar* i *sorprendre*. En destaquem la següent informació:

4.3.6.1. Verb *agafar*

La majoria de tractats gramaticals consideren que el règim del verb *agafar* en l'accepció estativa, que és la que ens interessa, és l'acusatiu: DGLC Fabra (1988: 47-48): «*M'ha agafat un mal de ventre fortíssim*», i el DIEC (1995: 51-52): «*M'ha agafat un mal de ventre fortíssim*».

No obstant això, d'altres proposen la possibilitat de doblar la recció, tot especificant l'acusatiu en la varietat estàndard, mentre que en el registre col·loquial es decanten pel datiu: Ruaix (1996: 215): «Verb que, amb el significat de 'atènyer sobtosament, sobrevenir', es pot usar com a intransitiu. Exs.: *Li ha agafat un mal de ventre fortíssim. Li ha agafat son, mal de cap, fred*», i Ginebra-Montserrat (1999: 40-1): «*La caiguda del mur ens va agafar lluny de casa*» «*La notícia ens ha agafat desprevinguts*» «*Li agafa mal de ventre només de pensar-hi*» «*Li ha agafat molt el sol*». La segona edició del DIEC (2007: 44-5), tanmateix, no fa cap distinció entre àmbits d'ús, tot i que sí que preveu una entrada intransitiva: «*Li ha agafat un mal de ventre fortíssim*».

Finalment, el GDLC (1998) proposa com a únic règim el cas datiu: «*Li agafà un mal de ventre, mal de cap, mal de queixal, mal de coll. Li ha agafat molta gana, fred, calor*». També ho considera així Ramos (2004: 130): «*A la delinqüent, li va agafar mal de panxa*», (2005b: 156-158)⁶⁴ «*A la Carme, li ha agafar mal de panxa*».

⁶⁴ Aquest autor, atenent un seguit d'enquestes i la possible interferència castellana, proposa per als verbs d'aquest subapartat el següent:
(continua pàgina següent)

Si recordem els resultats obtinguts en l'anàlisi del corpus literari [§ 3.2.1.2] comprovarem que el règim majoritari és el datiu al llarg de tot el període analitzat (suposa prop del noranta-cinc per cent dels lemes), que, d'alguna forma, no es reflecteix en les aportacions dels tractats gramaticals citats anteriorment. No obstant això, com acabem d'esmentar, la nova edició del DIEC ja incorpora l'ús datiu en l'accepció estativa.

Dialectalment, les nostres enquestes documenten el règim datiu a Catalunya (central i tortosí) i en el valencià, mentre que en el balear, encara que el règim majoritari és el datiu, existeix una vacil·lació minsa, sobretot quan tenim el clíctic davant del verb amb temps compostos (mall1, mall7, men4), és a dir, quan hi ha l'auxiliar *haver*:

c) A Joan, l'ha agafat una mania insuportable

d) A Lúdia, l'ha agafa(da) mal de cap

Principat										
identificació parlant										
<i>agafar</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>b</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>c</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>d</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>e</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>f</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d

mallorquí										eiv		men	valencià									
identificació parlant																						
<i>agafar</i>	1	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>b</i>	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>c</i>	a	d	d	d	d	a	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>d</i>	a	d	d	d	d	a	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>e</i>	d	d	d	d	ø	d	d	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>f</i>	ø	d	d	d	d	d	d	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	

-Ús exclusiu del règim datiu en les construccions no causatives de: *agafar*, *encantar*, *impressionar* i *interessar*.

-Possible alternança en les construccions no causatives de: *rebenar* i *sorprendre*.

4.3.6.2. Verb *encantar*

Igual com en el verb anterior, uns quants tractats⁶⁵ opten per l'acusatiu: DGLC Fabra (1988: 681): «*Una bellesa, una gràcia, que encanta*» «*Una veu que encanta*»; DIEC (1995: 697; 2007: 630): «*Una bellesa, una gràcia, que encanta*» «*Una veu que encanta*», i Badia i altres (1997: 312): ús transitiu: no aporten exemples.

D'altres proposen la recció doble⁶⁶: en el cas de Ruaix vinculat al registre (1996: 282-3): «Verb transitiu que recentment s'ha anat usant com a intransitiu amb el significat de 'agradar, plaure'. Aquest ús és acceptat pel DLC (però no pel DIEC) amb els exemples següents: *Li encanta de servir tothom. A les meves germanes els encanta de passejar*. Sembla, doncs, que tal ús s'ha de considerar admissible o almenys tolerable (al costat de l'ús originari: *L'encanta de servir tothom. A les meves germanes les encanta de passejar*)»; Ginebra-Montserrat (1999: 201): «*Al Ramon li encanta la música hardcore* (o bé *l'encanta la música hardcore*)», i López (1999: 126-7): «*Li encanta servir a tothom*» «*L'encanta servir a tothom*».

Finalment, altres autors proposen que el règim siga el datiu: Mestres i altres (1995: 762-3): «*Li encanta de servir a tothom*» «*A les meves germanes els encanta de passejar*»; el GDLC (1998): «*Li encanta de servir tothom. A les meves germanes, els encanta de passejar*»; el DCCN (1998: 90): «*Li encanta servir a tothom*» [Enc3, (1993) *Diccionari de la llengua catalana*, 3a edició corregida i revisada, Barcelona, Enciclopèdia Catalana]; el GD62LC (2000: 408): «*Li encanta servir a tothom*», i Ramos (2004: 130; 2005b: 158): «*A Roger, li encanta aquest anunci* (TV3, *la Columna*, 16.V.2001)».

Aquest posicionament tan heterogeni s'adiu a l'observat en els lemes literaris, ja que observem que la vacil·lació acusatiu/datiu és present al llarg dels dos períodes analitzats, tot i que també reflectim que el règim majoritari d'aquest verb és l'acusatiu. Pel

⁶⁵ Solà (1994: 171) indica que la gramàtica hauria d'actualitzar el règim d'un seguit de verbs, entre els quals es troba *encantar*. Això no obstant, no s'hi pronuncia.

⁶⁶ Wheeler i altres (1999: 467) assenyalen que en el verb *encantar* i també en *interessar*, tot i regir un CD, altres diccionaris proposen el CI com a possible alternativa: «*L'òpera les/els encanta*» «*Li encanta/l'encanta (de) passejar*». Tanmateix, aquests autors no s'hi pronuncien.

que fa a l'origen dels escriptors, el major nombre d'entrades corresponen al central, ja que només un pocs exemples d'acusatiu i d'ambigus preposicionals pertanyen a escriptors nascuts a Mallorca, al País València i al Rosselló.

Les nostres enquestes dialectals, però, descriuen un ús massiu del datiu en tots els dialectes analitzats, que contrasta amb els pocs ítems datius obtinguts en el corpus literari, amb minúscules entrades de l'acusatiu en alguns parlants del mallorquí (mall1, mall7, mall10 i eiv4b), sense cap sistematicitat aparent, tret dels temps verbals que incorporen l'auxiliar *haver*:

- c) A Jordi, l'han encantat les matemàtiques
- d) A la teua cosina, sempre l'ha encantat l'arròs amb fesols i naps

Finalment, presentem un context extret d'un noticiari del Principat on s'observa que el règim és l'acusatiu, que coincideix amb el parlant de més edat del central (princ9), atès que utilitza el règim acusatiu amb la forma proclítica del verb -temps simple i compost -exemples *a-d*, però quan el clíctic va posposat amb un infinitiu -exemples *e-f*, prefereix el datiu:

- a) A Vicent, l'encanta anar al cinema amb els amics
- b) A Alba, l'encantava llegir un conte abans de dormir
- e) Quin quadre va encantar-li (al pare)?
- f) Les cascades d'aigua del desgel dels Pirineus va encantar-li (a la turista)

data	hora	mitjà	programa	context
18-05-08	15.18	TV3	<i>Telenotícies</i>	Un dels compositors d'una de les peces de la BSO del film de Woody Allen <i>Vicky Cristina Barcelona</i> comenta que passaren al director americà un enregistrament amb una peça que va escoltar al cotxe. En comentar el fet va dir literalment: « <i>Que a Woody Allen l'havia encantat!</i> »

Principat										
identificació parlant										
<i>encantar</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	a
<i>b</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	a
<i>c</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	a
<i>d</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	a
<i>e</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>f</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d

mallorquí										eiv		men	valencià									
identificació parlant																						
<i>encantar</i>	1	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>b</i>	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	
<i>c</i>	a	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>d</i>	a	d	d	d	d	a	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>e</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>f</i>	a	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	

4.3.6.3. Verb *impressionar*

Seguint amb la línia dels verbs anteriors, bona part dels tractats gramaticals proposen el règim acusatiu per al verb *impressionar*: DGLC Fabra (1988: 987): «*La vista d'aquella desgràcia el va impressionar fortament*» «*No res l'impressiona*»; DIEC (1995: 1037; 2007: 942): «*La vista d'aquella desgràcia el va impressionar fortament*» «*No res l'impressiona*»; Badia i altres (1997: 312): ús transitiu: no aporten exemples; GDLC (1998): «*Aquella escena impressionà el públic*», i Ginebra-Montserrat (1999: 298): «*Aquella sangada va impressionar la Matilde*» «*L'espectacle de dansa va impressionar tots els espectadors per la seva dificultat*».

D'altres, però, es decanten per la doble recció segons el registre: acusatiu per a la varietat estàndard i datiu per al registre col·loquial, com Ruaix (1996: 317): «Verb transitiu que alguns, incorrectament, usen com a intransitiu. Ex.: *Visità la ciutat i li va impressionar el tarannà de la gent* = *Visità la ciutat i el va impressionar el tarannà de la gent*»; Mestres i altres (1995: 761-6)⁶⁷: «*A la Mireia li impressiona molt l'alçada*» «*L'alçada la impressiona molt*»; López (1999: 127): «*M'impressiona l'art*» «*Li impressiona l'art*», i Wheeler i altres (1999: 466-467)⁶⁸: no aporten exemples. Finalment, Ramos (2004: 130; 2005b: 158): pensa que el règim del verb és el datiu: «*A ella, li impressiona haver de parlar en públic*».

En l'apartat 3.2.3.2. conclouïem que el règim del verb *impressionar* era l'acusatiu, tot i que existien mostres reduïdes de vacil·lació en el segon període d'anàlisi. A més, destacàvem que, amb el pas dels anys, l'acusatiu s'universalitzava a

⁶⁷ Després d'analitzar un seguit de verbs, entre els quals tenim *afectar*, *apassionar*, *concernir*, *emprenyar*, *horroritzar*, *impressionar*, *incomodar*, *molestar*, *preocupar*, *rebentar* i *sorprendre*, arriben a la conclusió que hi ha una distinció en l'ús del règim segons el subjecte siga agent (*No molesteu el comissari*) o causa (*Al comissari li molesta treballar de nit*), per la qual cosa proposen d'admetre els dos règims fins que l'IEC s'hi pronuncie explícitament (1995: 764).

⁶⁸ Aquests autors distingeixen un ús transitiu adscrit a la varietat estàndard d'un d'intransitiu propi dels registres no formals: «Many others -referint-se a un conjunt de verbs psicològics 'mental affect'- similar in meaning to theses, in standard Catalan have the person affected as direct object, but in non-standard usage may be found with indirect objects by analogy with the verbs mentioned above. The following are the ones that take only direct objects in standard Catalan: *afectar*, *amoïnar*, *apassionar*, *complaure*, *concernir*, *disgustar*, *emprenyar*, *estranyar*, *fascinar*, *fastiguejar*, *horroritzar*, *impressionar*, *incomodar*, *indignar*, *meravellar*, *molestar*, *neguitejar*, *preocupar*, *rebentar*, *satisfer*, *sorprendre*».

tot el domini lingüístic, amb una profusió destacada pel central, mentre que els pocs lemes que regien datiu pertanyien a autors del central i del valencià. En les nostres enquestes dialectals, observem que en el dialecte central el règim predominant és l'acusatiu, amb alguns casos d'alternança (princ3a, princ5, princ6a i princ9), mentre que en el valencià, en el tortosí (princ2n i nord 5) i en el balear la vacil·lació és extrema.

Principat										
identificació parlant										
<i>impressionar</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	a	d	a	a	d	d	a	a	a	a
<i>b</i>	a	d	a	a	d	d	a	a	a	a
<i>c</i>	d	d	a	a	d	d	d	a	a	a
<i>d</i>	d/a	d	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>e</i>	d/a	d	a	a	a	d/a	d	a	a	d
<i>f</i>	a	d	a	a	a	d	a	a	a	a

mallorquí										eiv		men	valencià									
identificació parlant																						
<i>impressionar</i>	1	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>	a	d	d	a	a	d	a	a	d	a	a	d	a/d	a	a	d	d	a	d	d	d	
<i>b</i>	a	d	d	a	a	d	a	a	d	a	d	d	a/d	d	a	d	d	a	d	d	d	
<i>c</i>	a	d	d	a	a	a	d	a	d	d	d	d	a	a	a	d	d	d	d	d	d	
<i>d</i>	a	a	a	a	d	a	d	a	d	d	a	d	a	a	a	d	a	d	d	d	d	
<i>e</i>	d	d	d	a	ø	d	d	a	d	d	a	d	d	d	a	d	d	a	d	d	d	
<i>f</i>	ø	d	d	a	a	a	a	a	a	d	a	d	d	a	a	a	a	a	d	d	d	

4.3.6.4. Verb *interessar*

En el cas del verb *interessar*, sembla que els manuals que defensen la doble reció⁶⁹ s'imposen als que opten pel règim acusatiu o pel datiu. Així en el primer supòsit, tenim Ruaix (1996: 320): «Verb originàriament transitiu que, significant 'suscitar interès', ha esdevingut modernament intransitiu (per tant, no es construeix amb complement directe sinó indirecte). Ex.: *Això interessarà al meu germà* (no *Això interessarà el meu germà*)»; Ginebra-Montserrat (1999: 308): «*La teua vida no interessa les veïnes* (o bé *a les veïnes*)» «*Aquest nou pla de pensions l'interessa* (o bé *li interessa*)»; López (1999: 127): «*Li interessa veure els pisos*» «*L'interessa veure els pisos*»; GD62LC (2000: 650): «*Aquesta mesura interessa els ramaders*» «*La pel·lícula no ha interessat gens al públic*»; i la segona edició del DIEC (2007: 970-1) té dues entrades, una transitiva i una d'intransitiva d'un mateix exemple, la qual cosa suposa un canvi en la definició de la primera edició (només transitiva), com veurem de seguit, i una voluntat de reflectir l'ús real de l'idioma: «*Aquesta lectura l'ha interessat molt*» «*És una cosa que no l'interessa gens ni mica*» «*Això no interessa l'auditori*» «*Aquesta lectura li ha interessat molt*» «*És una cosa que no li interessa gens ni mica*» «*Això no interessa a l'auditori*».

Per una altra banda, els que defensen l'acusatiu són el DGLC Fabra (1988: 1023): «*Aquesta lectura m'ha interessat molt*» «*És una cosa que no m'interessa gens ni mica*» «*Això no interessa l'auditori*»; DIEC (1995: 1069): «*Aquesta lectura m'ha interessat molt*» «*És una cosa que no m'interessa gens ni mica*» «*Això no interessa l'auditori*», i Badia i altres (1997: 312): «*A mi en Perales no m'interessa, però a ell sí que el deu interessar*» «*A mi en Perales no m'interessa, però a ell sí que *li deu interessar*». Per contra, la solució dativa la incorporen Mestres i altres (1995: 762-3): «*A aquestes noies no els interessa el futbol*» «*Aquesta lectura li ha interessat molt*»; el GDLC (1998): «*A aquestes noies, no els interessa el futbol*»; el DCCN (1998: 127): «*Li interessa veure els pisos*» [GLC, (1990-1993) *Gran Larousse Català*, 10 vols, Barcelona, Edicions 62; GEst, Grup d'Estudis Catalans: «Proposta del GEC al IEC», dins *El*

⁶⁹ Wheeler i altres (1999: 467) assenyalen que en el verb *encantar* i també en *interessar*, tot i regir un CD, altres diccionaris proposen el CI com a possible alternativa: «*Això ja no li/?la interessa*» «*A qui l'interessa/li interessa visitar el palau?*». Tanmateix, aquests autors no s'hi pronuncien.

barco fantasma (1982-1992); «Descoberta», dins (1992) *Llibres de l'índex* Barcelona; Enc3, (1993) *Diccionari de la llengua catalana*, 3a edició corregida i revisada, Barcelona, Enciclopèdia Catalana; Aj, (1995) *Llibre d'estil de l'Ajuntament de Barcelona*, Joan Solà (dir.), Barcelona, Ajuntament de Barcelona; Avui, (1997) *Avui, Llibre d'estil*, Barcelona, Empúries]; Cabré-Mateu (1998: 71)⁷⁰: «*Li van interessar les teves paraules*», i Ramos (2004: 130; 2005b: 156-8): «*Però generalment no li interessa de classificar-lo o qualificar-lo des del punt de vista estàndard* (Solà, *Avui*, 3.V. 2001, pàg. VII de Cultura) «*A ma mare no li interessien aquestes xafarderies*».

De l'anàlisi del corpus escrit, se'n desprèn que el règim majoritari és el datiu, tot i que en l'estadi més antic, ambdós casos compartien els mateixos percentatges. Amb els anys, la vacil·lació no desapareix i té un reflex palpable en les entrades del diccionari, com acabem de veure. Podem advertir que, d'acord amb aquests percentatges, la tendència d'aquest verb podria derivar cap al règim datiu. Això no obstant, l'acusatiu suposa prop del quaranta per cent de les freqüències absolutes del segon tram cronològic i, per tant, ambdós règims gairebé presenten un empat tècnic. Quant a la ubicació espacial, observàvem un increment substancial d'aquest verb en escriptors dels dialectes consecutius, especialment en el règim datiu en el segon tram cronològic analitzat, tot i que és al dialecte central on es localitzen la major part d'escriptors tant del règim acusatiu com datiu.

Si ens fixem en les nostres enquestes, podem observar com la vacil·lació es manté en tots els dialectes, tret del menorquí, la qual cosa confirma una inestabilitat geogràfica i generacional important, d'ací que molts tractats proposen la doble recció. La tendència predominant en el dialecte central és el datiu, com també passa en valencià, tortosí i balear [cf. Ramos (2004: 130; 2005b: 156)]. Així, podem comprovar que alguns entrevistats resolen tot el paradigma en datiu (princ3b, princ5, princ6c, mall3-5, mall10, eiv4a, men4, vall1, val4-5 i val8-10), mentre que altres presenten l'acusatiu davant del verb amb temps simples (princ2n-3a, princ4, princ6b, princ9, mall1, mall6-8, eiv4b,

⁷⁰ En els verbs *sorprendre*, *molestar* i *preocupar* els autors li atorguen un ús intransitiu atés «l'ús real genuí de la llengua catalana» CABRÉ, T.-J. MATEU (1998: 80). Nosaltres entenem aquest ús real tant en els registres formals com en els informals.

val2, val6-7), se'ns dubte condicionat pel fet d'iniciar-se el verb amb la vocal *i*, com bé assenyala Ruaix (1994: 83):⁷¹

- a) Al jutge, l'interessava el passat, però també el present
- b) L'únic joc que l'interessa (a la psicòloga) és jugar a pares i mares

		Principat									
		identificació parlant									
<i>interessar</i>		2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>		a/d	a	d	a	d	d	d	a	d	a
<i>b</i>		a/d	a	d	a	d	d	a	a	d	a
<i>c</i>		d	d	d	a	d	d	d	d	d	a
<i>d</i>		d	d	d	a	d	d	a	d	d	a
<i>e</i>		d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>f</i>		d	d	d	d	d	d	d	d	d	d

		mallorquí								eiv		men		valencià									
		identificació parlant																					
<i>interessar</i>		1	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>		a	d	d	d	a	a	a	d	d	a	d	d	a	d	d	d	a	a	d	d	d	
<i>b</i>		a	d	d	d	a	a	a	d	d	a	d	d	d/a	a	d	d	a	a	d	d	d	
<i>c</i>		a	d	d	d	d	a	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>d</i>		a	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>e</i>		d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>f</i>		a	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	

⁷¹ '... el fet de començar per *i*, el verb *interessar*, fa que hom de vegades no s'adoni de si el pronom és d'acusatiu (*l'*) o de datiu (*li*), i per això alguns escriuen, erròniament, «*l'interessaven moltíssimes coses*»; posant un verb auxiliar entremig es veu que ha de ser *li*: *li poden interessar moltíssimes coses...*' Alhora, ho especifica també per a verbs com *importar*, *impedir* o *incumbir* (pàg. 86), però no per a *impressionar* (pàg. 84).

4.3.6.5. Verb *rebenstar*

Pel que fa al verb *rebenstar* bona part dels tractats l'entren com a transitiu: DGLC Fabra (1988: 1435): «*Em rebenta haver de fer això*»; DIEC (1995: 1541; 2007: 1418): «*Em rebenta haver de fer això*»; Badia i altres (1997: 312): ús transitiu: no aporten exemples; GDLC (1998): «*Em rebenta haver de fer això*», i Ginebra-Montserrat (1999: 398): «*El rebenta haver de tornar a classificar les carpetes per un error que ell no ha comès*». Però, n'hi ha d'altres que es fan ressò de la doble recció: Mestres i altres (1995: 764-5): «*Això és el que li rebenta més*» «*Això és el que el rebenta més*»; Ruaix (1996: 383): «Verb transitiu que alguns, incorrectament, usen com a intransitiu. Ex.: No hi ha res que li rebenti, al metge, que fer guàrdies= *No hi ha res que el rebenti, el metge, que fer guàrdies*»; Wheeler i altres (1999: 467)⁷²: no aporten exemples, i Ramos (2004: 130; 2005b: 158): «*A la Carme, li rebenta que tu sigues la presidenta*» «*A la Carme, la rebenta que tu sigues la presidenta*».

En l'anàlisi del corpus literari, observàvem que la tendència majoritària d'ús passava per l'acusatiu, encara que l'avanç temporal havia propiciat un augment de l'alternança datiu/acusatiu, ubicada al central i d'altres dialectes (mallorquí i tortosí) equitativament. Les nostres enquestes dialectals, però, descriuen un ús general del règim datiu a bona part dels territoris estudiats, amb algunes vacil·lacions puntuals (princ4, princ6b-c, princ9, val1, val4, mall1, mall5-7, mall10, eiv4a-b i men4), com també coincideix a dir Ramos (2004: 130), sense que se'n descriguen sistematicitats rellevants.

Principat										
identificació parlant										
<i>rebenstar</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	d	d	a	d	d	d	d	d	a
<i>b</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	a
<i>c</i>	d	d	d	a	d	d	d	d	a	a
<i>d</i>	d	d	d	a	d	d	d	d	a	a
<i>e</i>	d	d	d	a	d	d	d	a	a	d
<i>f</i>	d	d	d	d	d	d	d	a	a	d

mallorquí											eiv		men	valencià									
identificació parlant																							
<i>rebenstar</i>	1	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
<i>a</i>	d	d	d	a	a	d	d	a	a	d	d	a	d	d	d/a	d	d	d	d	d	d		
<i>b</i>	d	d	d	a	a	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d/a	d	d	d	d	d	d		
<i>c</i>	a	d	d	a	a	a	d	∅	d	a	d	d	d	d	d/a	d	d	d	d	d	d		
<i>d</i>	a	d	d	a	d	a	d	∅	a	a	d	d	d	d	d/a	d	d	d	d	d	d		
<i>e</i>	d	d	d	a	∅	d	d	a	d	d	a	d	d	d	d/a	d	d	d	d	d	d		
<i>f</i>	a	d	d	a	d	d	d	a	d	d	a	d	d	d	d/a	d	d	d	d	d	d		

⁷² Vegeu Wheeler i altres (1999: 466-467) a [§ 4.3.6.3].

4.3.6.6. Verb *sorprendre*

El verb *sorprendre* no difereix de l'anterior, ja que presenta la mateixa classificació, el mateix tractament als distints diccionaris i manuals consultats: règim acusatiu o doble recció. Mentre que els diccionaris bàsics el consideren en l'accepció estativa un verb transitiu: DGLC Fabra (1988: 1581), DIEC (1995: 1701; 2007: 1567), Badia i altres (1997: 312), GDLC (1998), Ginebra-Montserrat (1999: 448) o el GD62LC (2000: 1085); d'altres autors han destacat les alternances. Així, Ruaiç (1996: 399): «Verb transitiu que alguns, incorrectament, usen com a intransitiu. Ex.: A en Pere no li ha sorprès gens l'actitud de la seva dona = *A en Pere no l'ha sorprès gens l'actitud de la seva dona*»; Mestres i altres (1995: 764-5): «*Això no li ha sorprès gens*» «*Això no l'ha sorprès gens*»; Cabré i Mateu (1998: 71 i 80): «*Les teves paraules la van sorprendre molt*» «*Li sorprèn que la joventut d'avui fumi tant*»; López (1999: 127): «*Em sorprèn la teva actitud. Li sorprèn la teva actitud*»; Wheeler i altres (1999: 467): no aporten exemples, i Ramos (2004: 130; 2005b: 158): «*La tia diu que la sorprèn que no haja vingut ningú*» «*La tia diu que li sorprèn que no haja vingut ningú*».

En analitzar els lemes procedents del CTILC, havíem conclòs que l'alternança datiu/acusatiu era present al llarg de tot l'estudi, encara que el règim majoritari era l'acusatiu, com es pot veure en el quadre següent:

	1r període			2n període			
	fa	fr1	fr2	fa	fr1	fr2	
ACUSATIU	58	66,67%	9,18%	ACUSATIU	93	93,94%	9,79%
DATIU	0	0,00%	0,00%	DATIU	6	6,06%	0,63%
AMBIGUS	29	33,33%	4,59%	AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

Pel que fa a la procedència dels escriptors, observàvem com en la primera etapa la immensa majoria d'entrades pertanyien al dialecte central (exemples d'acusatiu/ambigu), mentre que en la segona etapa, el règim acusatiu s'eixamplava a bona part del domini lingüístic català (balear, nord-occidental, valencià, tortosí i rossellonés), tot i continuar essent el central el dialecte amb més entrades. En el cas del règim datiu, la ubicació preferent també era el català central, amb uns pocs lemes del mallorquí i del valencià.

Els nostres resultats dialectals descriuen un ús majoritari de l'acusatiu en el dialecte central i balear, amb algunes entrades amb datiu en els parlants més joves. Comprovem que hi ha pocs entrevistats que presenten la totalitat d'ítems del paradigma en un règim únic: datiu (princ3a), acusatiu (princ4-5). Curiosament, la major part d'ells, tret de la representant del menorquí i alguns parlants del català central, han pronominalitzat amb datiu l'ítem amb el clític anteposat al verb no compost:

a) A Lluís, **li** sorprenia el resultat del premi literari

Pel que fa al valencià, el règim dominant és el datiu, encara que també existeixen casos d'alternança amb l'acusatiu. Això no obstant, localitzem cinc entrevistats que han resolt en datiu tot el paradigma: val1, val6 i val8-10.

Amb les dades obtingudes, podem afirmar que el règim d'aquest verb és molt inestable, encara que la tendència majoritària passa per l'acusatiu.

Principat										
identificació parlant										
<i>sorprendre</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	d	d	a	a	d	d	d	a	a/ d
<i>b</i>	a/d	d	d	∅	a	d/a	a	a	a	a
<i>c</i>	d	d	d	a	a	d/a	d	a	d	a
<i>d</i>	d	d	d	a	a	d/a	d	a	d	a
<i>e</i>	a	d	a	a	a	a	a	a	a	a
<i>f</i>	a	d	a	a	a	a	a	a	a	a

mallorquí										eiv		men	valencià									
identificació parlant																						
<i>sorprendre</i>	1	3	4	5 ⁷³	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d /a	d	d	d	d	d	d	
<i>b</i>	d	d	d	a	a	d	d	a	d	d	a	d	d	d	d/a	a	d	a	d	d	d	
<i>c</i>	a	d	d	a	a	a	a	a	a	a	a	d	a	a	a	d	d	a	d	d	d	
<i>d</i>	a	d	d	a	a	a	a	a	a	a	a	d	a	a	a	d	d	d	d	d	d	
<i>e</i>	a	a	a	a	∅	d	d	∅	∅	a	a	d	a	a	a	a	d	a	d	d	d	
<i>f</i>	a	a	a	a	∅	d	a	∅	∅	a	d	d	a	a	a	a	d	a	d	d	d	

⁷³ L'entrevistat [mall5] especifica en l'enquesta que en l'oració *e-f* (infinitiu + clític), a Mallorca, hom fa servir el pronom sempre abans del verb.

4.3.7. Verbs psicològics: verbs transitius al DIEC en l'accepció agentiva-causativa, però sense exemples clars en l'estativa

El segon bloc analitzat 'Verbs transitius en l'accepció agentiva-causativa, però sense exemples clars en l'estativa' [§ 3.3] es correspon als verbs: *apassionar*, *apetir*, *concernir*, *destorbar*, *entusiasmar*, *espantar*, *esperar*, *molestar*, *picar* i *sobtar*. En destaquem la següent informació:

4.3.7.1. Verb *apassionar*

La gran majoria dels tractats consultats defensen que el règim del verb *apassionar* és l'acusatiu: DGLC Fabra (1988: 124): «*La música l'apassiona*»; DIEC (1995: 132; 2007: 118): «*La música l'apassiona*»; Badia i altres (1997: 313): «*La qüestió del feminisme les apassiona*» «*La qüestió del feminisme *els apassiona*»; GDLC (1998): «*La lectura l'apassiona*»; Ginebra-Montserrat (1999: 57): «*L'apassiona que li facis massatges als peus*», i el GD62LC (2000: 75): «*Les seves històries extraordinàries m'apassionaven*». D'altres, però, apunten el doble règim, sense distingir l'àmbit d'ús com Mestres i altres (1995: 760 i 764): «*Això li apassiona molt*» «*Això l'apassiona molt*», o Ramos (2004: 131):⁷⁴ no aporta cap exemple (2005b: 158). Finalment, uns pocs li atribueixen un règim segons el registre, com Ruaix (1996: 223): «Verb transitiu que alguns, incorrectament, usen com a intransitiu. Ex.: *Li apassiona el cine*= *L'apassiona el cine*»; López (1999: 127): «*M'apassiona l'esport*» «*Li apassiona l'esport*»; o Wheeler i altres (1999: 467): no aporten cap exemple⁷⁵.

De l'anàlisi dels lemes del corpus literari conclouíem que el règim era l'acusatiu, en clara sintonia amb el DIEC, atès que no existia gens d'alternança, i la gran majoria d'exemples es localitzaven, sobretot, en autors procedents del dialecte central. Aquesta

⁷⁴ Aquest autor, en aquest segon apartat, sovint no aporta exemples per «no allargar l'exposició», tot i que tots els verbs que en formen part presenten l'alternança de règim.

⁷⁵ En aquest apartat, [§ 4.3.7], hom podrà comprovar que sovint no incorporem els exemples de les entrades dels diccionaris i gramàtiques estudiades, atès que aquests manuals no recullen mostres en l'accepció estativa.

uniformitat no té reflex en les nostres enquestes, ja que el fenomen que les definiria seria la vacil·lació. Així en el Principat l'alternança és una constant, ja que localitzem parlants que bé empren només l'acusatiu (princ5, princ6a i princ9), o bé el datiu (princ3a i princ6c) o bé alternen ambdós règims (princ3b, princ4, princ6b), igual que en el tortosí (princ2n> datiu; princ5n> alternança). Pel que fa al mallorquí, sembla que el règim dominant podria ésser l'acusatiu, malgrat que compta amb dos parlants que pronominalitzen tot el paradigma en datiu (mall3-4) i solament un en acusatiu (mall7), com també fa la representant del menorquí i les de l'eivissenc, majoritàriament. Quant al valencià, tot i que la vacil·lació és extrema sembla que el règim datiu és el dominant (vall1, val4, val8-10). Ramos (2005b: 156) exposa que bona part dels parlants consultats per ell (Principat, Mallorca i País Valencià) prefereixen la solució amb datiu, malgrat que l'alternança amb l'acusatiu és una constant.

		Principat									
		identificació parlant									
<i>apassionar</i>		2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>		d	d	d	a	a	d	a	a	d	a
<i>b</i>		d	d	d	a	a	d	a	a	d	a
<i>c</i>		d	d	d	a	a	d/a	a	d	d	a
<i>d</i>		d	d	d	a	a	d/a	a	a	d	a
<i>e</i>		d	d	a	d	a	d/a	a	d	d	a
<i>f</i>		d	d	a	a	a	d/a	a	d	d	a

		mallorquí								eiv		men	valencià									
		identificació parlant																				
<i>apassionar</i>		1	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>a</i>		d	d	d	a	a	a	a	a	a	a	a	d	d	d	d	d	a	a	d	d	d
<i>b</i>		d	d	d	a	d	a	a	a	a	a	a	d	d/a	d	d	d	a	a	d	d	d
<i>c</i>		a	d	d	d	a	a	d	a	a	a	a	d	a	a	d	d	a	a	d	d	d
<i>d</i>		a	d	d	d	d	a	d	d	a	a	a	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d
<i>e</i>		a	d	d	a	d	a	d	ø	d	d	a	d	a	a	d/a	a	a	d	d	d	d
<i>f</i>		a	d	d	a	a	a	a	ø	a	a	a	d	a	a	d/a	a	a	a	d	d	d

4.3.7.2. Verb *apetir*

Pel que fa al verb *apetir*, un percentatge molt elevat de gramàtics i de tractadistes li atorguen el règim acusatiu, pero sense exemples específics: DGLC Fabra (1988: 126), DIEC (1995: 134; 2007: 120), GDLC (1998), DCCN (1998: 32), i el GD62LC (2000: 76). Solament, Ginebra-Montserrat (1999: 58) li assignen el cas datiu: «apetir (a algú)» «*No us apeteix una copa de conyac?*», mentre que Ramos (2004: 131) proposa la doble recció (2005b: 158): «Admissió tant del règim datiu com de l'acusatiu en els usos no causatius de: *afectar, apassionar, apetir...*».

L'anàlisi dels lemes literaris ens havia dut a exposar que disposàvem de poques dades per aventurar-nos a posicionar-nos sobre l'ús d'aquest verb, atés que no havíem localitzat cap lema estatiu que regís acusatiu o datiu en el segon període, mentre que en el primer solament en teníem un de datiu d'un autor del català central.

Si ens fixem en els quadres que reflecteixen les nostres enquestes dialectals observarem com la tendència majoritària arreu dels territoris consultats passa quasi exclusivament pel datiu: central, tortosí, menorquí i valencià, mentre que el mallorquí i eivissenc es detecten mostres reduïdes d'acusatiu: mall1, mall6, mall7 i evi4a-b. En el cas del central, només la parlant núm. quatre presenta algunes mostres en acusatiu [cf. també Ramos 2005b: 156].

Principat										
identificació parlant										
<i>apetir</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	d	d	a	ø	d	d	d	d	d
<i>b</i>	d	d	d	a	ø	d	d	d	d	d
<i>c</i>	d	d	d	a	ø	d	d	d	d	d
<i>d</i>	d	d	d	a	ø	d	d	d	d	d
<i>e</i>	d	d	d	d	ø	d	d	d	d	d
<i>f</i>	d	d	d	d	ø	d	d	d	d	d

mallorquí										eiv		men	valencià									
identificació parlant																						
<i>apetir</i>	1	3	4	5 ⁷⁶	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>	a	d	d	d	d	d	d	d	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>b</i>	a	d	d	d	a	d	d	d	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>c</i>	a	d	d	d	d	a	d	ø	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>d</i>	a	d	d	d	d	a	d	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>e</i>	a	d	d	d	d	a	d	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>f</i>	a	d	d	d	ø	a	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	

⁷⁶ L'entrevistat [mall5] especifica que aquest verb no s'usa a Mallorca.

4.3.7.3. Verb *concernir*

Com en el verb anterior, són molts els diccionaris i gramàtics que proposen que el verb *concernir* és transitiu: DGLC Fabra (1988: 435): «*Coses que concerneixen la seguretat del país*»; DIEC (1995: 453; 2007: 409): «*Coses que concerneixen la seguretat del país*»; Badia i altres (1997: 312): ús transitiu: sense exemples; GDLC (1998): «*Coses que concerneixen la seguretat del país*»; Ginebra-Montserrat (1999: 110): «*Els governs resolen segons els propis interessos la major part de qüestions que concerneixen la població*», i el GD62LC (2000: 264): «*Aquest assumpte no ens concernia*». D'altres, tanmateix, apunten l'ús de les dues reccions: la transitiva i la intransitiva. Aquest és el cas de Ruaix (1996: 258): «Verb transitiu que alguns, incorrectament, usen com a intransitiu. Ex.: Això no li concerneix, a ell, sinó a nosaltres = *Això no el concerneix, a ell, sinó a nosaltres*»; Mestres i altres (1995: 761 i 764): «*Això no li concerneix en absolut*» «*Això no el concerneix en absolut*»; Ramos (2004: sense exemples; 2005b: 158), i Wheeler i altres (1999: 467): sense exemples.

Recordem que en l'apartat 3.3.3. comentàvem que només havíem trobat un pocs exemples en acusatiu d'aquest verb en lletraferits del català central. Si ens fixem en les nostres enquestes, el ventall de possibilitats s'amplia al règim datiu, ja que és present a tots els dialectals consultats, fins i tot, esdevé el majoritari al valencià, mallorquí, central i tortosí, mentre que en el menorquí i en l'eivissenc estan molt igualats. Aquestes dades coincideixen amb les de Ramos (2004 i 2005b).

Principat										
identificació parlant										
<i>concernir</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	d	d	a	d	d	a	d	d	d
<i>b</i>	d	d	d	a	d	d	a	d	d	d
<i>c</i>	d	d	d	a	d	d	d	a	d	d
<i>d</i>	d	a	d	a	d	d/a	d	a	d	d
<i>e</i>	d	d	d	a	d	d/a	d	d	d	d
<i>f</i>	d	d	d	a	d	d/a	d	a	d	a

mallorquí											eiv		men	valencià									
identificació parlant																							
<i>concernir</i>	1	3	4	5 ⁷⁷	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
<i>a</i>	d	d	d	a	a	d	d	d	d	a	d	d	d/a	d	d	d	d	d	d	d	d		
<i>b</i>	a	d	d	a	a	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d		
<i>c</i>	a	d	d	d	a	a	d	d	a	a	a	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d		
<i>d</i>	a	d	d	a	a	a	d	∅	a	a	a	d	d/a	a	d	d	a	d	d	d	d		
<i>e</i>	a	d	d	a	d	d	d	∅	d	d	a	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d		
<i>f</i>	d	d	d	a	a	a	d	∅	d	d	a	d	d	d	a	a	d	d	d	d	a		

⁷⁷ L'entrevistat [mall5] especifica que aquest verb s'usa a Mallorca molt escadusserament.

4.3.7.4. Verb *destorbar*

Pel que respecta a *destorbar*, tret de Ramos (2004: 131; 2005: 158) que preveu que caldria la doble recció d'aquest verb, gran part dels diccionaris opten exclusivament pel règim acusatiu sense exemplificar l'accepció estativa: DGLC Fabra (1988: 592), DIEC (1995: 606; 2007: 548), GDLC (1998), i el GD62LC (2000: 351). Únicament Ginebra-Montserrat (1999: 166) citen un exemple clarament estatiu de *destorbar*, però també en acusatiu: «*Sentir el soroll del carrer el destorbava*».

Aquesta uniformitat dels diccionaris contrasta, però, amb els resultats obtinguts en l'estudi del corpus escrit, atès que havíem comprovat que la vacil·lació sempre havia estat present, amb un ús majoritari de l'acusatiu. Quant a la ubicació geogràfica dels lemes, detectàvem que amb el transcurs dels anys es reduïen alguns lemes del mallorquí i la procedència diatòpica dels literats se circumscribia exclusivament a poblacions del Principat, tot incloent el nord-occidental.

	1r període			2n període			
	fa	fr1	fr2		fa	fr1	fr2
ACUSATIU	5	62,50%	1,67%	ACUSATIU	5	55,56%	2,09%
DATIU	1	12,50%	0,33%	DATIU	4	44,44%	1,67%
AMBIGUS	2	25,00%	0,67%	AMBIGUS	0	0,00%	0,00%

De les nostres enquestes, se'n desprén que l'alternança no és exclusiva dels escriptors, sinó que els parlants del central, mallorquí, eivissenc, valencià i tortosí també dubten a l'hora de pronominalitzar aquest verb, ja que els resultats no són unitaris. Així, els entrevistats del dialecte central (princ4-6b i princ9) i menorquí fan servir generalment el règim acusatiu, amb coincidència amb els tractats gramaticals. Mentre que els usuaris del valencià tendeixen a resoldre el règim en datiu, sobretot els de major i menor edat (val1-2 i val7-10), en oposició als mallorquins que segueixen el règim acusatiu (mall5-7). La vacil·lació és extrema en el tortosí i en l'eivissenc.

Principat										
identificació parlant										
<i>destorbar</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	a	d	d	a	a	d/a	a	a	d	a
<i>b</i>	a	d	d	d	a	d/a	a	a	d	a
<i>c</i>	a	a	d	a	a	d/a	a	a	d	a
<i>d</i>	a	a	d	a	a	a	a	a	d	a
<i>e</i>	d	d	d	a	a	d/a	a	a	d	a
<i>f</i>	a	a	d	a	a	a	a	a	a	a

mallorquí										eiv		men	valencià									
identificació parlant																						
<i>destorbar</i>	1	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>	a	d	d	a	a	a	d	d	a	d	a	d	d	d	d/a	d	a	d	d	d	d	
<i>b</i>	d	d	d	a	a	a	a	a	a	d	a	d	d	d	a	d	a	d	d	d	a	
<i>c</i>	a	d	d	a	a	a	a	d	a	a	a	d	d	a	d/a	d	a	d	d	d	d	
<i>d</i>	a	a	d	a	a	a	a	a	a	a	a	d	d	a	d/a	d	a	d	d	d	d	
<i>e</i>	d	d	d	a	ø	d	d	a	ø	d	a	d	d	d	d/a	a	d	d	d	d	d	
<i>f</i>	ø	d	d	a	a	a	a	a	a	d	a	d	d	a	d/a	a	a	a	d	d	d	

4.3.7.5. Verb *entusiasmar*

Com pràcticament tots els verbs que integren aquest apartat, els diccionaris defensen l'ús transitiu d'aquest verb: DGLC Fabra (1988: 721) -sense exemples estatus; DIEC (1995: 733; 2007: 664) -no aporta exemples estatus; GDLC (1998): «*La feina l'entusiasma*»; Ginebra-Montserrat (1999: 229): «*No m'entusiasma gens haver de fer això*», i el GD62LC (2000: 430): «*La perspectiva del viatge m'entusiasma*». Altres autors apunten el possible ús amb la doble recció, com Ruaix (1996: 286): «Verb transitiu que alguns, incorrectament, usen com a intransitiu. Ex.: Allò li va entusiasmar = *Allò el va entusiasmar*», o Ramos (2004; 2005b: 158).

En analitzar aquest verb en el corpus escrit, observàvem que el règim majoritari havia estat l'acusatiu al llarg de tots els trams cronològics estudiats, tot consolidant-se amb el pas dels anys. A més a més, una gran quantitat dels exemples en acusatiu pertanyien a escriptors de Catalunya, mentre que els dos casos de datius, al valencià.

	1r període			2n període		
	fa	fr1	fr2	fa	fr1	fr2
ACUSATIU	9	42,86%	8,33%	19	90,48%	13,19%
DATIU	0	0,00%	0,00%	2	9,52%	1,39%
AMBIGUS	12	57,14%	11,11%	0	0,00%	0,00%

Les nostres enquestes detecten que al dialecte central el règim majoritari és l'acusatiu (princ4, princ6b-c i princ9), tot i que la vacil·lació és present a molts entrevistats (princ3b i princ5-6a), mentre que en la resta el grau de vacil·lació és molt elevat, amb tendència cap al datiu en el valencià i un cert equilibri en tot el balear (potser en el mallorquí es decante cap a l'acusatiu: mall5 i mall7) i en el tortosí (princ2n i princ5n). Crida l'atenció que bona part dels entrevistats valencians pronominalitzen en acusatiu quan l'oració té un infinitiu i el pronom va en posició enclítica (val2-7):

e) La processó del Corpus va entusiasmar-**lo** (al confrare)

f) El seu país va entusiasmar-**la** (a la cantant)

		Principat									
		identificació parlant									
<i>entusiasmar</i>		2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>		d/a	d	d	a	d	d	d	a	a	a
<i>b</i>		d	d	d	a	d	d	d	a	a	a
<i>c</i>		d	d	d	a	d	d/a	d	a	a	a
<i>d</i>		d	d	a	a	d	d/a	d	a	a	a
<i>e</i>		a	d	a	a	a	d/a	a	a	a	a
<i>f</i>		a	d	a	a	a	d/a	a	a	a	a

		mallorquí								eiv		men	valencià									
		identificació parlant																				
<i>entusiasmar</i>		1	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>a</i>		a	d	d	a	a	a	d	d	d	a	d	d	d	d	d/a	d	d	d	d	d	d
<i>b</i>		d	d	d	a	d	a	d	a	d	a	d	d	d	d	d/a	d	d	d	d	d	d
<i>c</i>		a	d	d	a	d	a	a	d	a	a	d	d	d	a	d/a	d	a	d	d	d	d
<i>d</i>		a	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a	a	d	a	d/a	d	d	d	d	d	d
<i>e</i>		a	a	d	a	d	a	d	a	d	d	a	d	d/a	a	a	a	a	a	a	d	d
<i>f</i>		a	a	d	a	a	a	d	a	a	d	a	d	d	a	a	a	a	a	d	d	d

4.3.7.6. Verb *espantar*

La recció d'aquest verb majoritàriament segons els diccionaris i els gramàtics consultats és l'acusativa. Així ho contempla el DGLC Fabra (1988: 767): «*És un covard: no res l'espanta*»; DIEC (1995: 781; 2007: 707): «*És un covard: no res l'espanta*»; Badia i altres (1997: 313): «*L'espanta pensar en la feinada que li ve al damunt*» «**Li espanta pensar en la feinada que li ve al damunt*»; GDLC (1998): «*Les teves paraules no ens espanten*»; Ginebra-Montserrat (1999: 245), i GD62LC (2000: 456). Altres, però, incorporen, a més de l'accepció transitiva, una d'intransitiva adscrita al registre, com és el cas de López (1999: 127): «*M'espanta la foscor*» «*Li espanta la foscor*». Ramos, per la seua banda, preveu ambdós règims en la varietat estàndard (2004: 131; 2005b: 158).

De l'anàlisi del corpus literari, concloïem que la vacil·lació havia estat una constant en aquest verb, tot i que el cas acusatiu superava de bon tros els altres règims, fins arribar al noranta-cinc per cent en el segon període. Dialectalment, observàvem com l'acusatiu es donava en escriptors de tot el domini lingüístic, tot i que amb una clara preferència pel dialecte central. El datiu, però, s'ubicava en el valencià.

Aquestes dades tenen un reflex en les nostres enquestes, atés que els parlants del dialecte central fan servir generalment el cas acusatiu (princ4, princ6b, princ9 en tot el paradigma) a l'hora de pronominalitzar els ítems plantejats, tot i que el cas datiu també hi és present (princ5 i princ6c) o la combinació d'ambdós règims (princ3a-b i princ6a). En valencià, sobretot en els usuaris que abracen els trams generacionals (val1-3 i val8-10), predomina el datiu encara que la resta dels enquestats usen més l'acusatiu. Quant als altres dialectes, el tortosí, semblant al central, presenta tant l'acusatiu (princ2n) com la doble recció en tot el paradigma (princ5n). En el cas del balear, es detecta un percentatge molt elevat de vacil·lació que té en el règim acusatiu el seu màxim exponent (mall1, mall5 i mall10).

Per finalitzar voldríem destacar que la qüestió *f* ha estat contestada en acusatiu massivament per part dels representants de tots els dialectes:

f) Això darrer, va espantar-**la** (a Assumpció) un poc

Principat										
identificació parlant										
<i>espantar</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	a	d	d	a	d	d/a	a	a	d	a
<i>b</i>	a	d	d	a	d	d/a	a	a	d	a
<i>c</i>	a	a	d	a	d	d/a	a	a	d	a
<i>d</i>	a	a	a	a	d	d/a	a	a	d	a
<i>e</i>	a	d	a	a	d	d/a	d	a	d	a
<i>f</i>	a	a	a	a	d	d/a	a	a	d	a

mallorquí											eiv		men	valencià									
identificació parlant																							
<i>espantar</i>	1	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
<i>a</i>	a	d	d	a	a	a	a	a	a	a	d	d	d	d	d	a	a	d	d	d			
<i>b</i>	a	d	d	a	a	a	d	a	a	d	d	d	d	d	d	a	a	d	d	d			
<i>c</i>	a	d	d	a	a	a	a	a	a	a	a	d	d	d	d/a	d	a	d	d	d			
<i>d</i>	a	d	d	a	a	a	d	a	a	a	a	d	a/d	a	d/a	a	a	a	d	d			
<i>e</i>	a	d	d	a	d	d	d	a	d	d	a	d	a	d	d/a	a	d	a	d	a			
<i>f</i>	a	a	a	a	a	a	a	a	a	d	a	d	a	a	a	a	a	d	d	d/a			

4.3.7.7. Verb *esperar*

Bona part de les fonts lexicogràfiques entren aquest verb com a transitiu, però sense exemples en l'accepció estativa: DGLC Fabra (1988: 772), DIEC (1995: 787; 2007: 713), GD62LC (2000: 460), o bé, fent-ho de manera ambigua: GDLC (1998): «*A casa ens esperava una sorpresa. El dinar ens espera*».

Ginebra-Montserrat (1999: 246-7) posa exemples clars amb acusatiu: «*A casa l'esperava una sorpresa*» «*Avui a Marta l'espera una feinada*», mentre que Badia i altres (1997: 312) apunten també l'ús col·loquial amb datiu, encara que no en són partidaris des d'un punt de vista normatiu: «*L'espera una bona sorpresa, quan arribi a casa*» «*Les espera una bona sorpresa quan arribi a casa*» «**Li espera una bona sorpresa, quan arribi a casa*» «*A elles, *els [CI] espera una bona sorpresa quan arribi a casa*».

Insisteixen en el possible règim datiu Ruaix i López, que indiquen que el cas datiu apareix en els registres pocs formals, mentre que l'acusatiu és el preferit en la varietat estàndard: Ruaix (1996: 290): «Verb que, amb el significat de 'haver de sobrevenir (alguna cosa, a algú)', pot usar-se com a intransitiu. Exs.: *Li espera una dura prova. En arribar a casa, a ells dues els esperava una sorpresa*»; López (1999: 127): «*La que li espera quan arribi!*» «*N'hi (li n') espera una i bona!*» «*La que l'espera quan arribi!*» «**El n'espera/La n'espera una i bona (?)*». Finalment, n'hi ha uns pocs que admeten la doble recció sense especificar l'àmbit d'ús, com Mestres i altres (1995: 767 i 769)⁷⁸: «*Li espera la prova dura*» «*L'espera la prova dura*», o Ramos (2005b: 156 i 158): «*A Mateu l'espera una setmana dramàtica*» «*A Mateu li espera una setmana dramàtica*».

En l'apartat 3.3.7.2. advertíem que el règim predominant d'aquest verb era l'acusatiu, tot i que incorporava un nombre bastant elevat de lemes datius. També observàvem com tots dos règims estaven disseminats per tot el domini lingüístic català.

⁷⁸ Aquests autors especifiquen que fins que l'IEC no s'hi pronuncie explícitament accepten ambdós règims.

Pel que fa a les nostres enquestes, observem que la vacil·lació és un tret constant en tots el dialectes consultats, com ja havia quedat reflectit en l’anàlisi del corpus escrit. Així, en el dialecte central hom vacil·la mínimament (princ4-5, princ6b), encara que la tendència afavoreix el datiu, mentre que en nord-occidental (tortosí) fins i tot es proposa la doble recció (*e* i *f*, parlant 5). Si ens haguéssim de pronunciar pel règim del balear i del valencià optariem pel datiu, especialment en el cas del català meridional, atès que molts dels entrevistats resolen les qüestions en *li*, excepte quan el pronom ocupa una posició proclítica amb temps compostos, fet no exclusiu del valencià, sinó que afecta tots els dialectes referenciats.

Principat										
identificació parlant										
<i>esperar</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d
<i>b</i>	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d
<i>c</i>	d	d	d	∅	d	d	d	<i>hi</i> ⁷⁹	d	d
<i>d</i> ⁸⁰	a	∅	a	a	a	a	a	a	d	a
<i>e</i>	d	d	d	a	a	d/a	d	a	d	d
<i>f</i>	d	d	d	a	d	d/a	a	d	d	d

mallorquí										eiv		men	valencià									
identificació parlant																						
<i>esperar</i>	1	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>	d	d	d	d	d	a	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>b</i>	d	d	d	d	a	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>c</i>	∅	d	d	d	∅	∅	?	∅	∅	∅	∅	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>d</i>	a	d	d/a	a	∅	a	a	a	a	a	a	d	a/d	d	a	a	d	a	d	d	a	
<i>e</i>	a	d	d	a	∅	d	?	∅	d	d	a	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	
<i>f</i>	a	a	a	a	d	a	d	∅	d	d	a	d	a/d	d	d	d	d	d	d	d	d	

⁷⁹ Malgrat no donar l’opció del clític *hi*, aquest ha estat emprat per una parlant del dialecte central. Mesures i altres (1995: 767) citen Albert Jané que especifica que la pronominalització d’aquest verb ha de ser amb *el*, *la*, *els*, *les*, *ho* o *en* i mai amb *hi* o *li* («Què esperes?» *Avui*, 13 d’agost de 1980).

⁸⁰ Vist que la qüestió referent al temps compost i destinatària femenina ha estat mal plantejada, hem decidit de no incloure-la en l’estudi. Això no obstant, assenyalarem en ombrejat les respostes ofertes pels parlants:

d) La inundació del poble, no l’ha esperat ^[?] (a la cosina)

4.3.7.8. Verb *molestar*

Del verb *molestar*, els tractats gramaticals proposen un seguit d'opcions. Uns es decanten pel règim acusatiu, com DGLC Fabra (1988: 1169): «*Aquest mal em molesta molt*» «*Els colls alts em molesten*»; DIEC (1995: 1234; 2007: 1128): «*Aquest mal em molesta molt*» «*Els colls alts em molesten*»; Badia i altres (1997: 309): ús transitiu: sense exemples; GDLC (1998): «*Aquest mal em molesta molt*» «*Els colls alts em molesten*»; Ginebra-Montserrat (1999: 332): «*El molesta que sortiu a sopar junts*» «*La música la molesta perquè no es pot concentrar*», i el GD62LC (2000: 766): «*Em molesta la roba estreta*». Altres, reflecteixen la doble recció condicionada a l'àmbit d'ús, com Ruaiç (1996: 343): «Verb transitiu que alguns, incorrectament, usen com a intransitiu. Ex.: Li molestava que el despertessin quan dormia = *El molestava que el despertessin quan dormia*»; López (1999: 127): «*Em molesta el soroll*» «*Li molesta el soroll*», i Wheeler i altres (1999: 467). N'hi ha, tanmateix, que admeten obertament ambdues reccions: Mesres i altres (1995: 761 i 765): «*Això no li molesta gaire*» «*Això no el molesta gaire*»; Cabré-Mateu (1998): «*Les teves paraules la van molestar molt*» «*Li molesta que la joventut d'avui fumi tant*», i Ramos (2004: 131; 2005b: 1589): «*A ella, la molesta que us comporteu així*» «*A ella, li molesta que us comporteu així*».⁸¹

D'acord amb els resultats obtinguts de l'anàlisi del corpus literari, el verb *molestar* no té cap règim consolidat, ja que la vacil·lació és constant, tot i que s'accentua segons avancen els anys. El règim majoritari és l'acusatiu, encara que en el segon període el cas datiu es fa un lloc. De la ubicació geogràfica dels lemes trobats, caldria assenyalar, d'una banda, l'expansió del règim acusatiu a bona part del domini en la segona etapa estudiada i, d'una altra, com el datiu es distribueix entre el dialecte central i el valencià equitativament.

Si analitzem les nostres enquestes dialectals, observem que l'alternança assenyallada és una constant en el català del Principat i de les Illes. Així, tant en el nord-occidental (tortosí) com en el central hom pronominalitza tant en acusatiu com en datiu

⁸¹ Solà (1994: 165) en comentar l'aparició de la preposició *a* en el CD aporta el següent exemple: «*Em molesta més que (no pas) el/al seu germà*».

amb preferència pel règim datiu, i el mateix que ocorre en els tres dialectes del balear. En el cas del valencià, tret d'alguna resposta en acusatiu, s'imposa clarament un ús intransitiu del verb [cf. Ramos 2004: 130].

Principat										
identificació parlant										
<i>molestar</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	d	d	a	d	d	d	a	d	a/d
<i>b</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>c</i>	d	d	d	a	a	d/a	a	a	d	a
<i>d</i>	d	d	a	a	a	d/a	a	a	d	a
<i>e</i>	d	d	d	a	a	d/a	d	d	d	d
<i>f</i>	d	d	d	a	a	d/a	d	d	d	d

mallorquí										eiv		men	valencià									
identificació parlant																						
<i>molestar</i>	1	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>	d	d	d	d	a	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>b</i>	d	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>c</i>	a	d	d	a	a	a	a	d	a	a	a	d	a/d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>d</i>	a	d	d	a	d	d	d	d	a	d	a	d	a/d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>e</i>	d	d	d	a	d	d	d	a	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>f</i>	a	a	a	d	a	d	a	a	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	

4.3.7.9. Verb *picar*

Pel que fa al verb *picar*, amb la significació d' 'enutjar', molts dels gramàtics no s'hi pronuncien i, si ho fan, molts d'ells opten pel règim acusatiu: DGLC Fabra (1988: 1322): *No sé quina mosca t'ha picat*; DIEC (1995: 1407; 2007: 1293): «*No sé quina mosca t'ha picat ara!*»; GDLC (1998): «*El dubte la va picar*», i Ginebra-Montserrat (1999: 367-8): «*La sospita el picava fins al desfici*». Només Ramos (2004: 131; 2005b: 158) especifica que caldria considerar les dues reccions: «*A ella, la pica molt tot això que dius*» «*A ella, li pica molt tot això que dius*».

En comentar els resultats extrets del buidatge del corpus literari véiem que en el primer període existia una mínima vacil·lació que a poc a poc donava lloc a la consolidació del datiu (del 85,71% al 100,00%). Aquesta tendència es localitza a bona part del domini lingüístic.

En les nostres enquestes, observem que el règim majoritari en els dialectes consultats és el datiu (central, valencià, tortosí i balear). Això no obstant, detectem algunes vacil·lacions en el tres subdialectes baleàrics, sense que hi haja cap sistematicitat que en done compte, i en el Principat (princ4 i princ6b).

Principat										
identificació parlant										
<i>picar</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d
<i>b</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>c</i>	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d
<i>d</i>	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d
<i>e</i>	d	d	d	a	d	d	d	a	d	d
<i>f</i>	d	d	d	d	d	d	d	a	d	d

mallorquí										eiv		men	valencià									
identificació parlant																						
<i>picar</i>	1	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>b</i>	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>c</i>	a	d	d	a	d	a	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>d</i>	a	d	d	a	a	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>e</i>	d	d	d	a	d	d	d	a	a	d	ø	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>f</i>	a	d	d	a	a	d	d	a	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	

4.3.7.10. Verb *sobtar*

El darrer verb d'aquest subapartat segueix la mateixa classificació per part dels estudiosos i diccionaris consultats: solució transitiva. Així ho testimonia el DGLC Fabra (1988: 1570-1): «*La mort el va sobtar quan es disposava a partir cap a la seva pàtria*» «*La seva intervenció inesperada ens sobtà a tots*»; DIEC (1995: 1960; 2007: 1556): «*La mort el va sobtar quan es disposava a partir cap a la seva pàtria*» «*La seva intervenció inesperada ens sobtà a tots*»; GDLC (1998): «*La mort el va sobtar quan es disposava a tornar a la pàtria*» «*La seva intervenció ens va sobtar a tots*»; Ginebra-Montserrat (1999: 446): «*Els insults del veí van sobtar-la*», i el GD62LC (2000: 1077): «*Les airades reaccions d'aquesta criatura sobten tothom*». Solament Ramos preveu la possibilitat d'admetre ambdues reccions (2004: 131; 2005b: 158).

En l'apartat 3.3.10.2. conclouïem que, en el corpus literari, malgrat l'existència d'alternances, el règim del verb *sobtar* era l'acusatiu. Tanmateix, en les nostres enquestes dialectals, observem que el monopoli del règim acusatiu que recull el corpus literari no té un reflex clar, atés que la major part dels entrevistats del valencià empenen el datiu. La resta de dialectes presenten un grau elevat de vacil·lació amb una certa preferència per l'acusatiu (central, mallorquí, menorquí i eivissenc) o pel datiu (tortosí), si bé dins del central hi ha entrevistats que resolen tot el paradigma en datiu (princ3a) o una bona part d'aquest paradigma (princ3b-4, princ6a-9).

Molts dels entrevistats pronominalitzen en acusatiu quan el pronom ocupa la posició enclítica amb imperatiu i el destinatari és femení *-f-* (tots els del mallorquí, val1, val5-7 i princ3b-6b i princ9), encara que també solen fer-ho quan el receptor és masculí *-e-* (mall3, mall5, mall7 i mall10, val5-7 i princ3b-6b):

e) Aquell soroll imprevist, va sobtar-**lo** (a Dionís) cada matinada

f) La imatge esgarrifosa dels cadells, va sobtar-**la** (a Mariona) dia rere dia

Principat										
identificació parlant										
<i>sobtar</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	d	d	a	a	d/a	a	d	d	a
<i>b</i>	d	d	d	d	a	d/a	a	a	a	a
<i>c</i>	d	d	d	a	a	d/a	d	a	d	a
<i>d</i>	d	d	a	a	a	d/a	d	a	d	a
<i>e</i>	d	d	a	a	a	d/a	a	a	d	d
<i>f</i>	d	d	a	a	a	d/a	a	a	d	a

mallorquí										eiv		men										valencià															
identificació parlant																																					
<i>sobtar</i>	1	3	4	5 ⁸²	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10																
<i>a</i>	d	a	a	d	d	d	d	∅	∅	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>b</i>	d	a	a	a	d	d	d	a	d	d	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>c</i>	a	d	d	a	a	a	d	∅	a	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d/a
<i>d</i>	a	d	d	d	d	d	d	d	a	a	a	a	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>e</i>	a	a	d	a	d	a	d	a	d	d	a	d	d	d	d	a	a	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>f</i>	a	a	a	a	a	a	a	a	d	d	a	a	d	d	d	a	a	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d

⁸² L'entrevistat [mall5] especifica que aquest verb no s'usa a Mallorca.

4.3.8. Verbs psicològics: verbs transitius al DIEC en l'accepció estativa, però sense exemples agentius/causatius

El tercer bloc analitzat [cf. § 3.4] es correspon amb verbs: *desagradar*, *estranyar*, *intrigar* i *preocupar*. En destaquem la següent informació:

4.3.8.1. Verb *desagradar*

La classificació feta pels lingüistes presenta només dues alternatives quant al règim d'aquest verb. Així uns opten per l'acusatiu, com el DGLC Fabra (1988: 552): «*Em desagrada molt que no hagin volgut venir*»; o la primera edició del DIEC (1995: 570): «*Em desagrada molt que no hagin volgut venir*». D'altres, però, consideren que el règim hauria de ser el datiu com el GDLC (1998): «*No vull fer res que li desagradi*»; Cabré-Mateu (1998: 71): «*Li van desagradar les teves paraules*»; Ginebra-Montserrat (1999: 151): «*Li desagrada que parles així*»; GD62LC (2000: 332): «*Em desagraden profundament certes actituds afectades*»; Ramos (2004: 132): «*A ella li desagrada que no vulgues dur corbata*», (2005b: 156 i 158): «*A Joana li desagrada que no la saludes quan hi ha davant l'amo*», i la segona edició del DIEC que proposa el mateix exemple que el 1995, però en modifica el règim: «*Em desagrada molt que no hagin volgut venir*» (2007: 513).

Recordem que l'estudi del corpus literari [§ 3.4.1.2] ens duia a concloure que el règim predominant era el datiu, encara que no estava plenament consolidat atés els exemples esparsos del règim acusatiu. Pel que feia a la distribució dialectal, en el primer tram cronològic tots els exemples aportats pertanyien a escriptors nascuts a indrets del dialecte central, mentre que en el segon període, existia una diversificació geogràfica en els casos datius, tot afectant bona part del domini lingüístic català.

Les nostres enquestes revelen que el règim majoritari és el datiu, amb algunes mostres d'acusatiu en el mallorquí (mall1 i mall7) i en l'eivissenc (eiv4b). Ramos (2004: 132) explica que els parlants prefereixen pronominalitzar amb datiu, encara que

es detecta alguna alternança a la zona del Principat. Aquest fet també es reflecteix en les nostres dades (princ4), encara que molt esporàdicament, ja que la resta d'entrevistats sempre utilitzen el datiu.

		Principat									
		identificació parlant									
<i>desagradar</i>		2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>		d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>b</i>		d	d	d	a	d	d	d	d	d	d
<i>c</i>		d	d	d	a	d	d	d	d	d	d
<i>d</i>		d	d	d	a	d	d	d	d	d	d
<i>e</i>		d	d	d	a	d	d	d	d	d	d
<i>f</i>		d	d	d	d	d	d	d	d	d	d

		mallorquí								eiv		men	valencià ⁸³									
		identificació parlant																				
<i>desagradar</i>		1	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>a</i>		d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>b</i>		d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>c</i>		a	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>d</i>		a	d	d	d	d	a	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>e</i>		a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
<i>f</i>		a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d

⁸³ Presentem un exemple extret de la RTVV on el règim és l'acusatiu, en oposició a la tendència reflectida en les nostres enquestes al País Valencià, encara que no és correspon al verb *desagradar*, sinó al seu antònim: *agradar* [cf. Cabré-Mateu (1998:71), ja que inclouen ambdós verbs en el mateix grup: classe 2].

data	hora	mitjà	programa	context
05-08-07	16.30	Punt 2	<i>Trinquet</i>	El comentarista, en parlar d'un jove jugador de pilota, Josep de Xeraco, diu: « <i>Gaudeix del seu temps lliure, fent el que més l'agrada</i> »

4.3.8.2. Verb *estranyar*

Alguns dels diccionaris o tractadistes consideren que el règim d'aquest verb és l'acusatiu com el DGLC Fabra (1988: 797): «*Això m'ha estranyat molt*»; DIEC (1995: 816; 2007: 739): «*Això m'ha estranyat molt*», o Badia i altres (1997: 309). Altres lingüistes consideren que el seu règim és el datiu com Ruaix (1996: 292): «Verb que, en l'accepció de 'causar estranyesa (alguna cosa, a algú)' s'usa com a intransitiu. Exs.: *Això li ha estranyat molt. A les noies els estranya aquest comentari*»; GDLC (1998): «*A les noies, els estranya aquest comentari*», o el GD62LC (2000: 477): «*Li estranya que no haja vingut*». Finalment, uns pocs pensen que caldria incorporar ambdós règims sense cap condicionant com Ginebra-Montserrat (1999: 255): «*Al Xavi l'estranya molt que l'Emma no hagi dit res (o bé li estranya molt que l'Emma no hagi dit res)*», o Ramos (2004: 132): «*A la mare no la va estranyar gens això que va dir*» «*A la mare no li va estranyar gens això que va dir*», (2005b: 156 i 158): «*A ell la va estranyar molt que no li diguesses res*» «*A ell li va estranyar molt que no li diguesses res*»; d'altra banda, Wheeler i altres (1999: 467) distingeixen el règim segons la formalitat de la situació comunicativa, és a dir, acusatiu en la varietat estàndard i datiu en el registre col·loquial.

L'anàlisi del corpus literari en l'apartat 3.4.2.2, ens indicava un predomini del règim datiu i algunes alternances amb l'acusatiu. Quant a la ubicació dialectal, segons avançava la línia temporal, el règim datiu s'expandia per bona part de les terres catalanoparlants, mentre que el règim acusatiu es mantenia molt estable, tot localitzant-se en el dialecte central, a les Illes i País Valencià.

En les nostres enquestes, es comprova que el règim datiu és present a tot el domini lingüístic, amb un ús massiu en el central i el valencià, tot i l'existència d'alguna vacil·lació (princ4, princ6a-b, val4, val7). També predomina en el tortosí i en els parlars balears, on les alternances són un pocs més elevades. Tot i que no s'acompleix sempre, molts dels entrevistats pronominalitzen en acusatiu l'oració *c*, auxiliar *haver*, forma proclítica i destinatari masculí (princ4, princ6a-b, mall1, mall5, mall7-10, eiv4a, val4 i val7):

c) El soroll aclaparador dels vidres en caure a terra, l'ha estranyat (al veí)

L'alternança datiu/acusatiu en la recció verbal catalana _____

Principat										
identificació parlant										
<i>estranyar</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	d	d	a	d	d	a	d	d	d
<i>b</i>	d	d	d	a	d	d	a	d	d	d
<i>c</i>	d	d	d	a	d	d	a	a/d	d	d
<i>d</i>	d	d	d	a	d	d	a	d	d	d
<i>e</i>	d	d	d	a	d	d	a	d	d	d
<i>f</i>	d	d	d	d	d	d	a	d	d	d

mallorquí										eiv		men	valencià									
identificació parlant																						
<i>estranyar</i>	1	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>	a	d	d	d	a	d	d	a	d	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>b</i>	a	d	d	d	a	a	d	d	d	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>c</i>	a	d	d	a	d	a	a	a	a	d	d	d	d	d	d/a	d	d	a	d	d	d	
<i>d</i>	a	d	d	a	d	a	d	a	a	d	d	d	d	d	d/a	d	d	d	d	d	d	
<i>e</i>	a	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>f</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	

4.3.8.3. Verb *intrigar*

Les aportacions dels gramàtics passen per atorgar a aquest verb el règim acusatiu com el DGLC Fabra (1988: 1028): «*Això m'intriga molt*»; DIEC (1995: 1074; 2007: 975): «*Això m'intriga molt*»; GDLC (1998): «*Això m'intriga molt*»; Ginebra-Montserrat (1999: 310): «*La identitat del donant de ronyó intrigava el malalt*», o el GD62LC (2000: 654): sense exemples. Algun autor com Ramos (2004: 132) apunta que s'observen també usos vacil·lants amb datiu: «*A ella l'ha intrigada sempre no poder saber què fan en aquella casa*» «*A ella li ha intrigada sempre no poder saber què fan en aquella casa*» (2005b: 158).

L'anàlisi del corpus literari ens indicava que el règim predominant era l'acusatiu que, amb el pas dels anys, semblava estabilitzar-se, tot i que la vacil·lació mai no desapareixia. Quant a la distribució dialectal, véiem que, mentre en la primera etapa tots els exemples s'ubicaven en el català central, en el segon període la diversificació s'ampliava, sobretot en el règim acusatiu.

En les nostres enquestes, amb excepció del valencià, el règim dominant és l'acusatiu a tots els dialectes consultats, en clara sintonia amb l'entrada del DIEC, tot i que en el central, mallorquí i valencià el grau de vacil·lació és força elevat, amb parlants que presenten tot el paradigma en acusatiu (princ4, princ6b, mall5, mall7, mall10 i val6) o en datiu (princ6c, mall3-4, val8-10). En el cas del tortosí, sembla que hom tendeix a pronominalitzar en datiu (princ2n).

L'alternança datiu/acusatiu en la recció verbal catalana _____

Principat										
identificació parlant										
<i>intrigar</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	a	d	a	d	d	d	a	d	a
<i>b</i>	d	a	d	a	d	d/a	d	a	d	a
<i>c</i>	d	d	a	a	a	d/a	a	a	d	d
<i>d</i>	d	d	a	a	a	d/a	a	a	d	d
<i>e</i>	d	d	a	a	a	a	a	a	d	d/a
<i>f</i>	d	d	a	a	a	a	a	a	d	a

mallorquí										eiv		men	valencià									
identificació parlant																						
<i>intrigar</i>	1	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>	d	d	d	a	a	a	a	ø	ø	a	d	a	d/a	d	d	d	a	a	d	d	d	
<i>b</i>	a	d	d	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	d/a	a	a	a	d	d	d	
<i>c</i>	a	d	d	a	a	a	a	a	a	a	a	d	d/a	a	d/a	d	a	d	d	d	d	
<i>d</i>	a	d	d	a	d	a	a	a	a	a	a	d	a	d	d/a	d	a	d	d	d	d	
<i>e</i>	a	d	d	a	ø	a	d	a	d	d	a	a	d	a	a	a	a	d	d	d	d	
<i>f</i>	a	a	d	a	a	a	a	a	a	a	a	a	d	a	a	a	a	a	d	d	d	

4.3.8.4. Verb *preocupar*

Gran part de les referències a aquest verb indiquen un règim acusatiu: DGLC Fabra (1988: 1374): «*El preocupa molt la sort que pugui tenir el seu fill*»; DIEC (1995: 1469; 2007: 1350): «*El preocupa molt la sort que pugui tenir el seu fill*»; Badia i altres (1997: 312): ús transitiu: sense exemples; GDLC (1998): «*El preocupa molt la sort del seu fill*»; Ginebra-Montserrat (1999: 381-2): «*La delinqüència el preocupa molt*», i el GD62LC (2000: 932): «*La poca salut d'aquest nen preocupa els seus pares*». Altres, però, adverteixen la doble recció d'acord amb la formalitat de la situació comunicativa, com Ruaix (1996: 371): «Verb transitiu que alguns, incorrectament, usen com a intransitiu. Ex.: *A en Joan li preocupa ser poc llest = A en Joan el preocupa ser poc llest*»; López (1999: 127): «*Li preocupa la situació del país*» «*El/la preocupa la situació del país*», o Wheeler i altres (1999: 467). Finalment, altres defensen ambdues reccions sense especificar ni la varietat dialectal ni el registre, com Mestres i altres (1995: 762 i 765): «*Això no li preocupa gens ni mica*» «*Això no la preocupa gens ni mica*», Cabré i Mateu (1998: 71): «*Les teves paraules la van preocupar molt*» «*Li preocupa que la joventut d'avui fumi tant*», o Ramos (2004: 132; 2005b: 158): «*A ella la preocupa que el nen no es pose bo*» «*A ella li preocupa que el nen no es pose bo*».

Les dades extretes del corpus literari indicaven que en els períodes estudiats el règim no estava gens consolidat, atès que s'havia pronominalitzat en acusatiu, però també en datiu, sobretot en el segon període estudiat. Dialectalment, amb el transcurs dels anys, el règim acusatiu s'universalitzava a bona part del domini lingüístic català, per bé que amb usos vacil·lants amb el datiu.

Els resultats de les nostres enquestes ens indiquen que en general, d'acord amb Ramos (2005: 132), en tot el domini lingüístic es prefereix el cas datiu, encara que es detecten algunes vacil·lacions puntuals: central (princ3b, princ4, princ6b i princ9), tortosí (princ2n i princ5n), valencià (val1, val3, val5-6) i balear (mall1, mall4-10, eiv4a-b i men4). En aquest punt, no es detecta cap sistematicitat en l'elecció d'un règim determinat. El que sí que hem observat és que amb l'infinitiu i el clíctic posposat al verb, molts

entrevistats opten per l'acusatiu o proposen la doble recció, sobretot del balear: princ2n, princ5n, princ3b, princ9, mall1, mall4-10, eiv4a-b, men, val1, val3, val5-6:

e) El menjar del convit va preocupar-**lo** (al nuvi)

f) El creixement desorbitat de les hipoteques va preocupar-**la** (a la constructora)

Principat										
identificació parlant										
<i>preocupar</i>	2n	3a	3b	4	5	5n	6a	6b	6c	9
<i>a</i>	d	d	a	a	d	d	a	d/a	d	d
<i>b</i>	d	d	d	d	d	d	a	d	d	a/d
<i>c</i>	d	d	d	a	d	d	a	d	d	d
<i>d</i>	d	d	d	a	d	d	a	d	d	d
<i>e</i>	a	d	a	a	d	d/a	a	d	d	d/a
<i>f</i>	a	d	a	a	d	d/a	a	d	d	a

mallorquí										eiv		men	valencià									
identificació parlant																						
<i>preocupar</i>	1	3	4	5	6	7	8	10	4a	4b	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>a</i>	d	d	d	d	a	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>b</i>	d	d	d	d	d	d	d	d	d	a	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>c</i>	a	d	d	d	d	a	d	a	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>d</i>	a	d	d	d	d	a	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	
<i>e</i>	a	d	d	a	ø	a	d	a	d	d	a	d	d	a	d	a	a	d	d	d	d	
<i>f</i>	a	d	d/a	a	a	a	d/a	a	d/a	d/a	a	a	d	a	d	a	a	d	d	d	d	

4.3.9. Recapitulació

Tot seguit, intentem sintetitzar la informació que hem contrastat en aquesta part de la tesi, és a dir:

- 1) bibliografia sobre el tema [§ 4.3.9.1]
- 2) corpus literari [§ 4.3.9.2]
- 3) enquestes dialectals [§ 4.3.9.3]

Per mitjà dels quadres que il·lustrem, el lector pot confrontar amb més facilitat les diferències dialectals i els usos preferents. Convé recordar un altre cop, que qualsevol síntesi comporta una generalització de la informació, per la qual cosa, es recomana de consultar els apartats corresponents per a una informació més àmplia.

Per raons pràctiques, repetim els quadres corresponents a la bibliografia relativa a l'alternança datiu/acusatiu que ja apareixien en l'apartat 'Estat de la qüestió' [§ 1.1].

4.3.9.1. Dades dels diccionaris i dels estudis anteriors

VERBS PSICOLÒGICS⁸⁴

	DIEC		DIEC2		Fabra		Ruaix ⁸⁵		Solà		Mestres ⁸⁶		Badia		GDLC	
	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.
§ 3.2.	(1996)															
<i>agafar</i>	a		a/d		a		a	d							d	
<i>encantar</i>	a		a		a		a	d			d		a		d	
<i>impressionar</i>	a		a		a		a	d			a/d		a		a	
<i>interessar</i>	a		a/d		a		a	d			d		a		d	
<i>rebentar</i>	a		a		a		a	d			a/d		a		Ø	
<i>sorprendre</i>	a		a		a		a	d			a/d		a		a	
§ 3.3.																
<i>apassionar</i>	a		a		a		a	d			a/d		a		a	
<i>apetir</i>	a		a		Ø										a	
<i>concernir</i>	a		a		a		a	d			a/d		a		a	
<i>destorbar</i>	a		a		a										a	
<i>entusiasmar</i>	a		a		a		a	d							a	
<i>espantar</i>	a		a		a								a		a	
<i>esperar</i>	a		a		a		a	d			a/d		a		a	
<i>molestar</i>	a		a		a		a	d			a/d		a		a	
<i>picar</i>	a		a		a										a	
<i>sobtar</i>	a		a		a										a	
§ 3.4.																
<i>desagradar</i>	a		d		a										d	
<i>estranyar</i>	a		a		a		d						a?		d	
<i>intrigar</i>	a		a		a										a	
<i>preocupar</i>	a		a		a		a	d			a/d		a		a	

a: acusatiu

d: datiu

Ø: l'autor/a no deixa clar quin és el règim del verb, l'entrada del diccionari no recull el significat analitzat o no aporta cap exemple

a/d: alternança acusatiu/datiu

⁸⁴ Informació parcialment extreta de Ramos (2004).

⁸⁵ Ruaix (1994) Admet la doble recció en el verbs *interessar* (pàg. 82), *esperar* (pàg. 84), *estranyar* (pàg. 85) i *agafar* (pàg. 84); la rebutja, però, en favor de l'acusatiu en *apassionar*, *concernir*, *entusiasmar*, *encantar* (pàg. 83), *impressionar*, *molestar* i *preocupar* (pàg. 84). No aporta cap dada sobre *rebentar* i *sorprendre*. Com que d'aquest autor ens hem basat en dues obres i aquesta és de 1994, reflectim en el quadre el posicionament d'aquest gramàtic a partir del publicat en el *Diccionari auxiliar*, de 1996.

⁸⁶ Admet la doble recció, però sense especificar-ne el registre.

	DCCN		C-Mateu		G-M		López		Wheeler		GD62LC		Ramos ⁸⁷	
	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.	est.	col.
§ 3.2.														
<i>agafar</i>	∅				a	d					∅		d	
<i>encantar</i>	d				a	d	a	d			d		d	
<i>impressionar</i>	∅				a		a	d	a	d	∅		d	
<i>interessar</i>	d		d		a	d	a	d			a/d		d	
<i>rebotar</i>	∅				a				a	d	∅		d/a	
<i>sorprendre</i>	∅		a/d ⁸⁸	d	a		a	d	a	d	a		d/a	
§ 3.3.														
<i>apassionar</i>	∅				a		a	d	a	d	a		d/a	
<i>apetir</i>	∅				d						∅		d/a	
<i>concernir</i>	∅				a				a	d	a		d/a	
<i>destorbar</i>	∅				a						a		d/a	
<i>entusiasmar</i>	∅				a						a		d/a	
<i>espantar</i>	∅				a		a	d			a		d/a	
<i>esperar</i>	∅				a		a	d			a		d/a	
<i>molestar</i>	∅		a/d	d	a		a	d	a	d	a		d/a	
<i>picar</i>	∅				a						∅		d/a	
<i>sobtar</i>	∅				a						a		d/a	
§ 3.4.														
<i>desagradar</i>	∅		d		d						d		d	
<i>estranyar</i>	∅				d/a				a	d	d		d/a	
<i>intrigar</i>	∅				a						a?		d/a	
<i>preocupar</i>	∅		a/d	d	a		a	d	a	d	a		d/a	

a: acusatiu

d: datiu

∅: l'autor/a no deixa clar quin és el règim del verb, l'entrada del diccionari no recull el significat analitzat o no aporta cap exemple

a/d: alternança acusatiu/datiu

Llegenda:

DIEC: INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS (1995) *Diccionari de la llengua catalana*; Barcelona, Palma, València; Edicions 3 i 4, Edicions 62, Moll, Enciclopèdia Catalana, PAM

DIEC2: INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS (2007) *Diccionari de la llengua catalana*, Barcelona; Enciclopèdia Catalana, Sau i Edicions 62 (2a edició)

DGLC Fabra: FABRA, P. (1988) *Diccionari general de la llengua catalana*, Barcelona, Edhasa (24a edició)

Ruaix: RUAIX, J. (1994) «Analogies antitradicionals», dins *Observacions crítiques i pràctiques sobre el català d'avui 1*, Moià, Josep Ruaix, Ed.

--- (1996) *Diccionari auxiliar*, Moià, Josep Ruaix, Ed.

⁸⁷ Seguim la proposta de 2005b per ésser la més recent.

⁸⁸ En els verbs *sorprendre*, *molestar* i *preocupar* els autors li atorguen un ús intransitiu atés «l'ús real genuí de la llengua catalana» CABRÉ, T.-J. MATEU (1998: 80). Nosaltres entenem aquest ús real tant en els registres formals com en els informals.

- Solà:** SOLÀ, J. (1994) *Sintaxi normativa: estat de la qüestió*, Barcelona, Empúries
- Mestres:** MESTRES, J. M. i altres (1995) «Alguns règims verbals», dins *Manual d'estil. La redacció i l'edició de textos*, Barcelona, Eumo, cap. 20
- Badia:** BADIA, J. i altres (1997) *El llibre de la llengua catalana per a escriure correctament el català*, Barcelona, Castellnou Edicions
- GDLC:** *Gran diccionari de la llengua catalana* (1998) Barcelona, Enciclopèdia Catalana
- DCCN:** LÓPEZ, LL. (1998) *Diccionari complementari del català normatiu*, Barcelona, Edicions 62
- Cabré-Mateu:** CABRÉ, T.-J. MATEU (1998) «Estructura gramatical i normativa lingüística: a propòsit dels verbs psicològics en català», *Quaderns. Revista de Traducció*, núm. 2, pàg. 65-81
- G-M:** GINEBRA, J.-A. MONTSERRAT (1999) *Diccionari d'ús dels verbs catalans*, Barcelona, Edicions. 62
- López:** LÓPEZ, LL. (1999) *Gramàtica del català actual. Sintaxi i morfologia*, Barcelona, Edicions 62
- Wheeler:** WHEELER, M. i altres (1999) *Catalan: a comprehensive grammar*, Londres, Routledge
- GD62LC:** *Gran diccionari 62 de la llengua catalana* (2000), a cura de Lluís López del Castillo, Barcelona, Edicions 62
- Ramos:** RAMOS, J.R. (2004) «El règim verbal: anàlisi contrastiva català-castellà», dins *Quaderns de Filologia. Estudis lingüístics*, vol IX, Universitat de València, pàg. 119-139
- (2005) «El complement indirecte: l'alternança datiu/acusatiu», dins *Estudis Romànics*, vol. XXVII, Barcelona, pàg. 93-111
- (2005b) «Les alternances acusatiu/datiu: perspectiva normativa i dialectal», dins *Jornades de la Secció filològica de l'IEC a l'II de Filologia Valenciana*, IEC, Barcelona, pàg. 151-159

4.3.9.2. Dades de l'anàlisi del CTILC

VERBS PSICOLÒGICS

verbs transitius tant en l'accepció agentiva-causativa, com en l'estativa						
	vacil·lació	règim majoritari	ubicació dialectal			
§ 3.2.						
<i>agafar</i>	sí	da	ac	central	da	1a: central 2a: tot>central
<i>encantar</i>	sí	ac	ac	central	da	central-val
<i>impressionar</i>	sí	ac	ac	1a: central 2a: tot	da	1a: no 2a: central-val
<i>interessar</i>	sí	da	ac	1a: central 2a: tot>central	da	1a: central 2a: tot>central
<i>rebotar</i>	sí	ac	ac	2a: central-bal	da	2a: central-tor
<i>sorprendre</i>	sí	ac	ac	1a: central 2a: tot>central	da	central

verbs transitius en l'accepció agentiva-causativa, però sense exemples clars en l'estativa						
	vacil·lació	règim majoritari	ubicació dialectal			
§ 3.3.						
<i>apassionar</i>	no	ac	ac	central	da	no
<i>apetir</i>	no	da?	ac	central	da	central
<i>concernir</i>	no	ac	ac	central	da	no
<i>destorbar</i>	sí	ac-da	ac	central/nord-oc	da	central
<i>entusiasmar</i>	sí	ac	ac	central	da	2a: val
<i>espantar</i>	sí	ac	ac	tot>central	da	2a: val
<i>esperar</i>	sí	igualtat>ac	ac	tot>central	da	tot>central
<i>molestar</i>	sí	ac	ac	1a: central 2a: tot>central	da	2a: val-central-bal
<i>picar</i>	sí	da	ac	1a: central	da	central
<i>sobtar</i>	sí	ac	ac	1a: Cat 2a: tot>central	da	2a: central

verbs transitius en l'accepció estativa, però sense exemples agentius/causatius						
	vacil·lació	règim majoritari	ubicació dialectal			
§ 3.4.						
<i>desagradar</i>	sí	da	ac	1a: no 2a: bal	da	1a: central 2a: tot>central
<i>estranyar</i>	sí	da	ac	central-bal-val	da	1a: central 2a: tot>central
<i>intrigar</i>	sí	ac	ac	1a. central 2a: Cat-val-bal	da	1a: no 2a: bcn
<i>preocupar</i>	sí	ac	ac	1a: central-val 2a: tot>central	da	1a: no 2a: val-cent-bal

4.3.9.3. Dades de l'anàlisi del corpus oral

VERBS PSICOLÒGICS

	verbs transitius tant en l'accepció agentiva-causativa, com en l'estativa											
	vacil·lació						règim majoritari					
	cent	tor	val	mall	eiv	men	cent	tor	val	mall	eiv	men
§ 4.3.6.												
<i>agafar</i>	no	no	no	sí	sí	sí	d	d	d	d	d	d
<i>encantar</i>	sí	no	sí	sí	sí	no	d	d	d	d	d	d
<i>impressionar</i>	sí	sí	sí	sí	sí	sí	a	d	d	d	d	=
<i>interessar</i>	sí	sí	sí	sí	sí	no	d	d	d	d	d	d
<i>rebotar</i>	sí	no	sí	sí	sí	sí	d	d	d	d	d	d
<i>sorprendre</i>	sí	sí	sí	sí	sí	sí	a	d	d	a	a	a

	verbs transitius en l'accepció agentiva-causativa, però sense exemples clars en l'estativa											
	vacil·lació						règim majoritari					
	cent	tor	val	mall	eiv	men	cent	tor	val	mall	eiv	men
§ 4.3.7.												
<i>apassionar</i>	sí	sí	sí	sí	sí	no	a	d	d	=	a	a
<i>apetir</i>	sí	no	no	sí	sí	no	d	d	d	d	d	d
<i>concernir</i>	sí	sí	sí	sí	sí	sí	d	d	d	d	=	d
<i>destorbar</i>	sí	sí	sí	sí	sí	no	a	a	d	a	a	a
<i>entusiasmar</i>	sí	sí	sí	sí	sí	sí	a	d	d	a	=	=
<i>espantar</i>	sí	sí	sí	sí	sí	sí	a	a	d	a	a	a
<i>esperar</i>	sí	sí	sí	sí	sí	sí	d	d	d	d	d	d
<i>molestar</i>	sí	sí	sí	sí	sí	sí	d	d	d	d	d	d
<i>picar</i>	sí	no	no	sí	sí	sí	d	d	d	d	d	d
<i>sobtar</i>	sí	sí	sí	sí	sí	sí	a	d	d	=	d	a

	verbs transitius en l'accepció estativa, però sense exemples agentius/causatius											
	vacil·lació						règim majoritari					
	cent	tor	val	mall	eiv	men	cent	tor	val	mall	eiv	men
§ 4.3.8.												
<i>desagradar</i>	sí	no	no	sí	sí	no	d	d	d	d	d	d
<i>estranyar</i>	sí	no	sí	sí	sí	sí	d	d	d	d	d	d
<i>intrigar</i>	sí	sí	sí	sí	sí	sí	a	d	d	a	a	a
<i>preocupar</i>	sí	sí	sí	sí	sí	sí	d	d	d	d	d	=

Llegenda:**cent:** català central**tor:** tortosí (nord-occidental)**val:** valencià**mall:** mallorquí**eiv:** eivissenc**men:** menorquí**m:** destinatari de l'acció verbal masculí**f:** destinatari de l'acció verbal femení**a:** acusatiu**d:** datiu**=:** percentatge similar d'ús

Sí: indica que existeix alternança datiu/acusatiu en els dialectes consultats, encara que siga mínima (1%)

No: assenyala que la totalitat d'entrades del paradigma són idèntiques, per la qual cosa, o bé seran amb acusatiu o bé amb datiu

4.4. Cap a una interpretació de la vacil·lació

Al llarg d'aquest estudi hem comprovat que la confusió entre el CD i el CI ha estat una constant a bona part dels verbs presentats, tant en el corpus literari com en l'oral -enquestes dialectals. Recordem que el fenomen presenta a grans trets una doble via: d'una banda, en els verbs agentius, hi ha una tendència a convertir el complement indirecte en directe, la qual es dona especialment a Catalunya; d'una altra, en els verbs psicològics, es produeix el fenomen contrari: es tendeix a substituir el complement directe per l'indirecte, fet que sol abraçar tot el domini lingüístic.

En aquest apartat, intentarem acostar-nos a aquestes tendències sintàctiques des d'una perspectiva teòrica. El fenomen en català ja ha rebut aproximacions notables [cf. Pérez Saldanya, 1996; Cabré i Mateu, 1998; Ramos 2004 i 2005], però sempre partint d'un corpus lingüístic reduït. El fet que la nostra tesi aporte molta més informació sobre el tema ens ajudarà a explicar amb més detall els diferents factors que fan possible les alternances observades.

Coincidim amb Pérez Saldanya (1996) i amb Ramos (2004, 2005) en el fet que les alternances observades en català troben una explicació satisfactòria si seguim els postulats de la lingüística cognitiva⁸⁹, concretament la teoria del prototipus. Si apliquem aquesta teoria a les funcions sintàctiques, es posa de manifest que aquestes responen a un seguit de trets, anomenats prototípics, que ens permeten d'identificar-les. Així, per exemple, el subjecte ocupa majoritàriament una posició preverbal, realitza la funció semàntica d'agent, concorda amb el verb i presenta la forma de SN; el complement directe ocupa la posició immediatament posterior al verb, fa la funció semàntica de pacient o tema, no concorda amb el verb i presenta la forma de SN; i el complement indirecte sol actuar com a segon complement verbal, realitza la funció semàntica de meta, presenta la forma de SP introduït per *a* i té un caràcter animat. Aquests trets es repeteixen sovint i ajuden el parlant a identificar aquestes funcions sintàctiques. Quan alguna de les funcions s'allunya dels trets amb què la relacionem, pot ocórrer que no la reconeguem i

⁸⁹ Per a una aproximació a les idees bàsiques d'aquest corrent de la lingüística, és útil la consulta de Cuenca i Hilferty (1999) i les referències que hi apareixen.

que acabem associant-la amb una altra funció diferent. Per exemple, és fàcil recordar casos com els de construccions com (1), en què l'alteració de l'ordre prototípic de constituents crea dificultats d'identificació de funcions:

- (1) a. A mi m'agrada *que vingues tard*
b. A mi m'agrada *la nata*

Així, no és estrany que les estructures *la nata* i *que vingues tard* siguin considerades en un principi per un estudiant com a complements directes basant-se en la posició postverbal i en les característiques formals (SN o oració) o semàntiques (tema i no agent). En canvi, un estudiant més avançat s'adonaria que es tracta d'un subjecte no prototípic. Aquesta mateixa construcció amb el verb *agradar* encara ens amaga una altra sorpresa. No és rar sentir en el parlar col·loquial expressions com les de (2):

- (2) a. *Jo m'agrada que vingues tard*
b. *Jo m'agrada que vingues*

En aquest cas, s'observa que el que en un principi era un CI, amb forma de SP, ha esdevingut un subjecte, amb forma de SN. És a dir, que un CI no prototípic, pel fet d'anar en posició preverbal i de dur la funció semàntica d'experimentador (altament animada, com la de l'agent), juntament amb la posició postverbal del subjecte, fan possible que el parlant l'interprete com una mena de subjecte i que en faça una reanàlisi sintàctica. Aquest fenomen és conegut com a atracció funcional⁹⁰. L'atracció funcional implica que el parlant reinterpreta una funció sintàctica *x* com una de diferent *y*, perquè el prototipus inicial no s'adiu amb els trets que hauria de presentar la funció primària *i*, a més, perquè presenta alguna similitud amb la que acaba associant-se.

Som de l'opinió que aquest concepte d'atracció funcional pot esdevenir especialment útil en l'anàlisi de les alternances acusatiu/datiu, encara que com veurem més avall no és l'únic factor a tenir en compte.

⁹⁰ Notem que, per exemple, en anglés el verb equivalent *to like* ja ha fet el pas definitiu de CI a subjecte i de subjecte a CD.

Per a explicar els factors que hi ha intervingut, en vista de les característiques sintàctiques diferenciades, partirem de la distinció entre les estructures amb verbs agentius i les estructures amb verbs psicològics.

4.4.1. Verbs agentius

Pel que fa als verbs agentius, recordem que, des d'un punt de vista sintàctic, hi havia tres classes de verbs: a) els que tenien una estructura bàsica de dos complements verbals (*pegar, robar, ensenyar, pagar, obrir, etc.*); b) els que només duïen un complement verbal (*trucar, picar, ajudar, succeir, etc.*); i c) els que posaven de manifest una relació possessiva (*encertar, apuntar, disparar, xiular, etc.*).

En tota aquesta classe de verbs, el factor de **l'atracció funcional** ha esdevingut bàsic. Notem que aquells verbs que duen dos complements verbals tenen clarament diferenciades les funcions de CD i de CI (3a), però en el moment en què desapareix per raons contextuais el primer complement, queda tot sol el CI (3b):

- (3) a. Pere va pagar el deute al seu germà
 b. Pere va pagar al seu germà

El CI passa a situar-se en una posició que prototípicament és la pròpia del CD, i això pot afavorir una reanàlisi sintàctica en el parlant, el qual com a complement únic pot passar a concebre'l com una mena de CD, en què més que la funció semàntica de meta fa una funció de pacient:

- (4) Pere va pagar el seu germà

Considerem que aquest factor és fonamental en el canvi, però pensem que les alternances o el pas final cap al canvi de règim degué venir afavorit per altres factors que interactuen i que comentarem més avall⁹¹.

⁹¹ L'alternança de règim datiu/acusatiu no és exclusiva del català. Diversos autors [cf. Fernández Ordóñez, 1999; Ramos, 2004; Flores, 2006; Company, 2006] han fet veure que en el castellà d'Amèrica també coneix aquesta tendència, de manera que s'aparta de l'extensió del *leísmo* tan consolidada en gran part del castellà peninsular.

En el cas dels verbs que tenen una estructura argumental d'un sol complement verbal, l'atracció funcional encara està més consolidada, ja que el CI inicial ha estat sempre l'únic complement postverbal (5a) i, per tant, un candidat ideal a reinterpretar-se com a CD (5b):

- (5) a. Lluís va trucar al seu germà
 b. Lluís va trucar el seu germà

Quant als verbs que posen de manifest una relació possessiva, es produeix un fenomen similar als casos amb dos complements verbals i amb un complement verbal. De fet, es tracta de verbs que comparteixen l'estructura sintàctica possessiva (6a) amb la no possessiva (6b), i el que s'esdevé en aquesta darrera sol acabar incidint en la primera (6c):

- (6) a. Pere va disparar la fletxa al cap d'aquell home
 b. Pere va disparar la fletxa a aquell home
 c. Pere va disparar-li/lo al cap

Com hem apuntat, tot i la importància de l'atracció funcional com a explicació del canvi, som del parer que hi ha altres factors que interactuen. En aquest sentit, en destacarem dos: a) la tendència a introduir el CD amb la preposició *a*; b) la confusió fonètica d'alguns dialectes en el sistema vocàlic.

És un fenomen ben conegut que la llengua parlada a gran part dels dialectes tendeix a introduir **el CD de persona amb la preposició *a***. Si tenim en compte que aquesta preposició és la prototípica del CI, es crea una confusió de funcions quan el complement apareix representat per estructures sintagmàtiques (7a-b). Recordem que, en l'estudi del corpus escrit del primer període (previ a la publicació del diccionari de Fabra), per raons metodològiques separàvem els casos amb SP i els tractàvem com a ambigus per evitar errors metodològics en la quantificació. De fet, construccions com (8), en aquell context històric, tant podien ser mostres de CI com de CD preposicional:

- (7) a. Aquells homes estimen a la seva dona
 b. Aquells homes peguen a la seva dona

- (8) 2993;0;184,32,1 suau (un inuit rarament s' enquimera i gairebé mai **no pega als infants**), raça que realment ignorava què cosa era (**Marià Manent: Barcelona**)

Atesa aquesta tendència de la llengua parlada, la distinció funcional únicament queda reduïda a l'aparició de les formes pronominals (9), que finalment es poden veure condicionades per les estructures sintagmàtiques originàries; això és, pronominalitzar, per reanàlisi, un CI (7b) com si fos un CD preposicional (9b):

- (9) a. Aquells homes l'estimen
b. Aquells homes la peguen

Aquests dos factors, l'atracció funcional i la confusió sintagmàtica, poden veure's afavorits per la **confusió fonètica d'alguns dialectes en el sistema vocàlic**. L'anàlisi que hem dut a terme (corpus literari i oral) ens indica que on més alternances hi ha és al català central i en menor mesura en els parlars balears. De fet, es tracta de dialectes en què hi ha una neutralització de les vocals *a* i *e* àtones, la qual cosa afavoreix també la confusió de les funcions de CD i CI amb sintagmes i pot interactuar en les tendències vacil·lants:

- (10) a. Els burgesos ensenyen als obrers
b. Els burgesos ensenyen els obrers
c. [əlz buɫ'tʃɛzoz ən'seɲən əlzu'βfes]

És clar que aquest factor, actualment, té una incidència desigual, ja que el balear, tot i la confusió fonètica, sol conservar el règim; per contra, el nord-occidental, que distingeix les vocals, sol acompanyar, llevat del tortosí, la tendència innovadora del central, que actua com a zona d'influència.

La **fonosintaxi** també és un altre factor a tenir present. La descripció dels resultats de les enquestes orals posen de manifest que no és estrany que parlants que resolen generalment el règim en datiu, en canvi quan la construcció està formada per un verb en temps compost tendeixen a preferir la solució pronominal acusativa (11b). Així ho hem pogut constatar en bona part dels verbs analitzats en el corpus oral: *robar*, *ensenyar*,

*pagar, servir, suplicar, apuntar, obrir, respondre, telefonar, trucar, tocar, picar*⁹², *ajudar, picar*², *xiular*¹, *succeir, apuntar, disparar, encertar, picar*³, *tossar, aplaudir, votar, xiular*². Aquest fenomen, que es detecta en parlants vacil·lants del Principat, és especialment significatiu en parlants baleàrics, que solen conservar prototípicament el datiu, i en algun parlant valencià (per a més detalls, vegeu el quadre que adjuntem al final d'aquest apartat, pàg. 625):

- (11) a. Aquest mestre li ha ensenyat durant molts anys
b. Aquest mestre l'ha ensenyat durant molts anys

Aquest fenomen es pot interpretar com un afebliment de la marca de cas (datiu) en benefici de la tendència acusativa, afavorit pel contacte fonètic entre dues vocals o sinalefa, que fa més inestable la diferenciació de les vocals.

Però aquesta tendència no és exclusiva de les formes dels temps compostos, sinó que també es dona en les formes d'imperatiu (12) i d'infinitiu posposat (13). En aquest segon cas perquè acaba en vocal (ex. *respondre*) (13a) o perquè dialectalment perd la erra final (13b) (en molts dels verbs estudiats)⁹³:

- (12) Ensenya'l, que no ho sap fer
- (13) a. No pot respondre'l
b. Si vols tocar-lo, has d'apunta(r)'l bé

Tal com queda de manifest en el quadre sintètic que il·lustrem més avall, pel que fa a la tendència dialectal, aquest fenomen presenta moltes similituds al cas dels temps compostos: apareix en algun parlant vacil·lant del Principat; és especialment significatiu en els parlants baleàrics; i té una escassa incidència en els parlants valencians.

⁹² Atés que hi ha un seguit de verbs que es repeteixen, els presentem amb un dígit distint per tal de no confondre'ls. Recordem que *picar*¹ presenta la significació de 'telefonar', *picar*² 'injectar una substància' i *picar*³ la mateixa que *picar*², però amb una construcció locativa. En el cas de *xiular*¹, té el significat de 'cridar xiulant', mentre *xiular*² el sentit de 'reprovar'.

⁹³ Vg. el quadre de més avall (pàg. 625). Notem, d'altra banda, que tant l'imperatiu com l'infinitiu duen el pronom en posició enclítica. Aquest fet, al marge del factor fonosintàctic, ens ha dut a estudiar també el comportament dels usos amb gerundi, en els quals, tot i que també hi ha mostres evidents d'alternances no són ni de bon tros tan significatives com en l'imperatiu i l'infinitiu.

A més dels factors apuntats, n'hi ha d'altres que cal tenir presents. Ens referim als de **caràcter morfològic**. Per una banda, hi ha el **sincretisme formal** entre la 3a persona del plural del pronom datiu (*els, -los/ 'ls*) i del pronom acusatiu (*els, -los/ 'ls*), tal com il·lustrem a (14), on mostrem exemples del corpus escrit tractats com a ambigus per qüestions formals⁹⁴:

- (14) a. 229;0;104,28,6 El pretext era l' anar bruts, però en realitat **els pegava** per pegar. Sempre anava a la caça de motius; era la seva (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)
- b. 229;0;97,18,3 entre el perill de les corbes i els pendents. Tot **pegant- los** s'engrescava amb la fuga. Dels tornaveus de la (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)
- c. 3078;0;31,8,2 un dels pochos que pugan vantarse de que ningú **'ls haja** pegat may estant al servey. Sempre vaig fer lo possible pera no (**Antoni Careta i Vidal: Barcelona**)

Per un altre costat, també hi ha sincretisme en els pronoms de 1a i 2a persona (singular i plural): *me / em / m' / 'm, te / et / t' / 't, ens / nos, us / vos*, tal com mostrem a partir d'exemples que també han estat apartats de l'anàlisi de resultats del corpus escrit per l'ambigüitat que generen:

- (15) a. 3369;0;17,15,3 comprens? Regina I jo auria de...? Engstrand Tu **m' ajudaries**. No més que pel ben veure, comprens? Res d'aver de fer (**Pompeu Fabra: Barcelona-Prada de Conflents**)
- b. 3018;0;288,10,7 y descuydas es filar la seda des téu ametló, y no **t' ajudas** à tú mateix en baratá sa pell de cada muda; morirás abans (**Pere d'Alcàntera Penya i Nicolau: Mallorca?**)
- c. 82;0;149,36,4 nosaltres, que no som ningú, si els mateixos catalans **ens ajuden**, hi haurem de fer moltes obres, que són les que anirem (**Francesc Pujols: Barcelona-Martorell**)

⁹⁴ Hom pot consultar la totalitat d'exemples trobats en l'apèndix corresponent: apartat «Altres ambigus».

- d. 170;0;208,10,2 i de la vostra obra. En Plana **us ajuda-**
rà. És fet per ajudar- vos, per eixugar-vos les vostres
llàgrimes i les vostres (**Josep Pla: Palafrugell**)

Si en els casos del tipus (14) i (15), la vacil·lació pot ser una conseqüència de l'ambigüïtat que genera el sincretisme formal, hi ha un altre factor morfològic que pot interactuar en la consolidació del pas del règim datiu a l'acusatiu. Recordem que els pronoms datius fan distinció de nombre, però no de gènere. Per contra, els d'acusatiu la fan de nombre i de gènere. En situacions de vacil·lació, pot haver-hi per part de l'usuari una voluntat d'expressar explícitament el gènere del destinatari, la qual cosa només es pot fer si es tria l'opció de l'acusatiu. Aquesta solució, d'acord amb les dades que ens proporcionen les enquestes orals, és encara poc utilitzada, però crida l'atenció que siga una zona subdialectal en procés de canvi, com ara l'eivissenc i, en menor mesura, el menorquí, on s'hagen produït respostes en datiu si el complement/destinatari implicat és masculí i respostes en acusatiu si el complement/destinatari és femení. Aquest fenomen té algun exemple amb temps compostos, però sobretot apareix quan el pronom ocupa una posició enclítica (imperatiu, infinitiu i gerundi) (16). Els verbs on es pot detectar algun ús d'aquestes característiques, tal com podem veure en el quadre de més avall són: *pregar* (amb temps compost); *succeir* i *picar3* (imperatiu); *telefonar*, *trucar*, *picar1*, *ajudar*, *picar2*, *succeir* i *votar* (infinitiu); *trucar*, *picar1*, *ajudar*, *succeir* i *votar* (gerundi):

- (16) a. Cada dia de la meua vida, **li he pregat** pels meus fills (a Déu)
a'. El director **l'havia pregada** públicament:-una mica de suport al professorat no ens vindria malament, senyora consellera!
b. Succeeix-**li** (al rei!)
b'. Succeeix-**la** (a la infanta)
c. Has de telefonar-**li** (al metge) de seguit: és una urgència
c'. Arnau va telefonar-**la** (a Inés) ahir
d. Votant-**li** (a Zapatero) aconseguireu millores!
d'. Votant-**la** (a Rita) també!

VERBS AGENTIUS	temps compostos						imperatiu						infinitiu						gerundi							
	cent	tor	val	mall	eiv	men	cent	tor	val	mall	eiv	men	cent	tor	val	mall	eiv	men	cent	tor	val	mall	eiv	men		
	m	f	m	f	m	f	m	f	m	f	m	f	m	f	m	f	m	f	m	f	m	f	m	f	m	f
§ 4.3.2.																										
<i>pegar</i>					sí	sí																				
<i>robar</i>	sí																									
<i>ensenyar</i>	sí			sí	sí	sí				sí	sí			sí	sí	sí							sí	sí		
<i>pagar</i>	sí	sí								sí	sí													sí		
<i>pregar</i>																							d	a	d	a
<i>servir</i>					sí	sí	sí	sí																		
<i>suplicar</i>					sí	sí	sí	sí						sí												
<i>apuntar</i>				sí	sí	sí	sí	sí																	sí	sí
<i>disparar</i>														sí	sí										sí	sí
<i>obrir</i>					sí	sí																			sí	
<i>respondre</i>	sí									sí														sí	sí	
<i>encertar</i>																										
<i>telefonar</i>					sí	sí	sí																		sí	sí
§ 4.3.3.																										
<i>tocar tel.</i>					sí																				sí	sí
<i>trucar tel</i>					sí		sí																		sí	d a
<i>picar tel.</i>					sí																				sí	d a
<i>tossar</i>														sí	sí										sí	sí
<i>ajudar</i>		sí		sí	sí									sí	sí	sí								sí	sí	sí
<i>picar</i>					sí		sí									sí	sí								sí	sí
<i>xiular</i>					sí	sí																				
<i>succeir</i>				sí											sí	sí	sí								sí	sí
§ 4.3.4.																										
<i>apuntar</i>					sí	sí	sí	sí																		sí
<i>disparar</i>							sí	sí							sí	sí								sí	sí	sí
<i>encertar</i>		sí	sí				sí	sí							sí	sí									sí	sí
<i>picar</i>	sí	sí			sí	sí	sí	sí	sí	sí															sí	sí
<i>tossar</i>	sí				sí	sí	sí																		sí	sí
<i>aplaudir</i>										sí	sí	sí	sí												sí	sí
<i>votar</i>				sí	sí																				sí	sí
<i>xiular</i>							sí	sí																	sí	

Llegenda:

Sí: indica que existeix alternança datiu/acusatiu en els dialectes consultats en un percentatge que oscil·la entre el 40 i el 60 % de les respostes donades

cent: català central

val: valencià

mall: mallorquí

f: destinatari de l'acció verbal femení

a: acusatiu

tor: tortosí (nord-occidental)

eiv: eivissenc

men: menorquí

m: destinatari de l'acció verbal masculí

d: datiu

4.4.2. Verbs psicològics

En el cas dels verbs psicològics, hem apuntat que la tendència és la inversa a la dels verbs agentius. Ara la solució conservadora és la que regeix acusatiu i la innovadora la que opta pel datiu. El fenomen també té una distribució dialectal diferent, ja que les alternances afecten tot el català.

En tots els verbs que hem estudiat ens interessava l'accepció estativa. És a dir, aquella en què el verb expressa un estat psicològic i l'estructura argumental solia presentar l'ordenació no prototípica CI-Verb-Subjecte, ordre que entra en conflicte amb l'estructura canònica del català que presenta la distribució Subjecte-Verb-Complement.

Es tracta de verbs que convergeixen des d'un punt de vista semàntic i sintàctic amb el model del verb *agradar*. Però, a diferència d'aquest, sembla que regeixen acusatiu i no datiu. Notem que són verbs en què el subjecte participa de trets més propis del CD i on el CD ocupa l'espai que deixa el subjecte. Així, la nova posició del subjecte el porta a compartir propietats conceptuals amb el CD prototípic: funció semàntica de tema, baix grau d'animació o de definitud, valor d'element remàtic o pronominalització pel clíctic *en*. Per la seua banda, el CD esdevé el subjecte psicològic, ocupa una posició preverbal, és temàtic (conegut) des d'un punt de vista informatiu i presenta un elevat grau d'animacitat [cf. Pérez Saldanya, 1996; Cabré i Mateu, 1998; Ramos, 2004]. Per tant, es tracta d'un CD atípic, un CD que s'assembla a un subjecte, però que no ho és (17a-a''). Si tenim en compte que de tots els complements verbals el que més s'aproxima al subjecte és el CI, no ens ha d'estranyar que aquesta anomalia es pugui resoldre confonent-lo amb el CI (règim datiu) (17b-b''), que, d'altra banda, està plenament consolidat amb el model d'un verb ben popular com és *agradar*:

- (17) a. 1241;0;10,22,4 data en què aquesta es produí. A Hervey de Saint-Denys **el preocuparen** molt les posteriors i successives aparicions de (**Joan Perucho: Barcelona**)
- a'. 1324;0;252,21,6 Però de guerrer pacífic i somrient. A Sant Jordi **el preocupava** més la bellesa de la lluita que l'assoliment de la (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)

- a''). 3210;0;20,25,1 i insubstituïbles. Per això, a la mare dels infants no **la preocupen** les remors, sinó els silencis. Quan de sobte, (Joan Bonet i Gelabert: Palma de Mallorca)
- b. 33080;0;101,28,10 és un covard, explicava la Natàlia a l'Emilio, només **li preocupa** fer diners. Li fa por la política. I des que la mamà s' (Montserrat Roig: Barcelona)
- b'. 3203;0;123,8,11 aquella família ni li n' agradaven les idees. A ell **li preocupaven** les comunicacions, i després del servei de (Isabel- Clara Simó: Alcoi)
- b''). 3403;0;185,19,5 no hi ha qui m' atengui; no tinc escapador, a ningú no **li preocupa** la meua vida. Vinc a tu clamant, Senyor, i dic: "Tu ets (Pau Sais i Vila: català central?)

En aquest sentit, ens trobaríem davant de dos factors que han pogut provocar de manera simultània les vacil·lacions observades. D'una banda, l'**atracció funcional** cap a una funció, des d'un punt de vista perceptual, més pròxima al subjecte, el CI; d'altra, un **procés analògic**, sobre la base del model del verb *agradar*, que tendeix a igualar el règim verbal d'estructures sintàcticament i semànticament semblants.

Però, com passa amb els verbs agentius, no es pot parlar només d'un o dos factors com a possibles inductors del canvi. Som del parer que la interacció d'aquests i d'altres factors han estat determinants perquè les alternances hagen assolit una extensió no limitada a àrees dialectals. En aquest punt, volem incidir en tres aspectes: a) el caràcter novel·lós de les construccions estatives en molts dels verbs estudiats; b) determinats contextos afectats per la fonosintaxi; i c) la pressió d'un model extern, el del castellà peninsular.

El **caràcter novel·lós** d'aquesta classe de construccions ha estat apuntat per Ramos (2004: 136). Aquest autor ha assenyalat, després d'analitzar unes quantes obres medievals (*Curial e Güelfa*, *Tirant lo Blanc* i *Vita Christi*), que la llengua antiga no sol utilitzar l'accepció estativa en bona part dels verbs estudiats, la qual cosa pot voler dir que aquestes estructures són de recent aparició en la llengua, a diferència de l'accepció agentiva-causativa, i que estan en procés de consolidació. Si bé aquests verbs al principi

d'utilitzar-se en l'accepció estativa devien compartir amb l'agentiva-causativa tradicional l'ordre de constituents S-V-CD (18a), la progressiva consolidació de la nova accepció degué comportar alhora una tendència a canviar l'ordre de constituents, CD-V-S (18b), fet que obria el camí a l'alternança amb el datiu (18c), fins i tot amb l'ordre de constituents primitiu, tal com han posat de manifest les conclusions de l'anàlisi del nostre corpus escrit [cf. § 3.5]:

- (18) a. 169;0;90,5,1 és rejuvenida: el pensament és més viu i el reuma no **la molesta** de bon tros tant. No té res a dir del fill i de la nora: (**Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona**)
- b. 114;0;101,10,7 amunt. En Melrosada les ha vistes un moment, i **l' ha molestat** la pudor de la benzina. En Melrosada decideix anar a (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- c. 3007;0;46,18,5 Doncs jo m' ho deixo fer. Eulàlia [(ingènua)]: No **li molesta**? Josep: No, no. De cap manera. Ho pot provar. Eulàlia: (**Josep Maria Carandell: Barcelona**)

D'altra banda, abans de la consolidació de la nova construcció estativa, devien produir-se **situacions semànticament ambigües**, com ara les de (19):

- (19) a. 1329;0;124,38,6 la caixeta de metall. En Biel pensa en la medalla que **l' espera** en arribar, una medalla grossa on es contarà la seva gran (**Maria Antònia Oliver: Manacor**)
- b. 3292;0;12,25,12 que el pengin! Fes-nos un bon cable de la corda que **l' espera**, perquè el nostre ens serveix de ben poc! Si no ha nascut (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)
- c. 2962;0;87,25,5 jove quedàs al meu servei. Jutge: Això és impossible. **L' espera** la forca. Vella: Romanços! Reu: Ben dit! Vella: (**Llorenç Capellà i Fornés: Montuïri [Mallorca]**)

En aquest tipus d'exemples, no és fàcil determinar si la construcció és agentiva-causativa o estativa. Només, el canvi de règim verbal en una de les dues acabaria desfent l'ambigüitat. No és estrany, doncs, que el parlant busque resoldre l'ambigüitat per

mitjà de la selecció del règim datiu en les estatives i conservant l'acusatiu en les agentives.

Al costat d'aquests factors bàsics no podem deixar de banda d'altres fenòmens interns que han pogut afavorir la vacil·lació en algun dels verbs estudiats. Ens referim a casos com els dels verbs que comencen per *i*, en què la **fonosintaxi** fa que la solució esdevinga ambigua quan el clític precedeix el verb en temps simple (20): *interessar*, *impressionar* i *intrigar*:

- (20)
- a. Al jutge, **l'interessava** el passat, però també el present
 - b. L'únic joc que **li interessa** (al psicòleg) és jugar a pares i mares
 - c. Cada cop que accedia a aquella casa, la majestuositat del rebedor **l'impressionava** (al duc) de valent
 - d. La malaltia degenerativa que venia patint **li impressionava** (al pare)
 - e. Pare, no **l'intriga** la presència del seu parent?
 - f. Joan, alguna cosa **li intriga**?

La fonosintaxi també sembla tenir incidència, encara que en molta menor mesura que en el cas dels verbs agentius, en l'augment de la inestabilitat del règim quan el temps apareix en temps compost:

- (21)
- a. A Jaume, **l'ha interessat** sempre aprovar les oposicions
 - b. A Vicent, anar de compres amb els companys de treball, **li ha interessat** des de menut

Finalment, pensem que, al costat dels diferents factors interns que han pogut interactuar, n'hi ha un altre que empeny amb força. Es tracta de la possible **interferència del castellà**, sobretot en les generacions més joves. En castellà, el sistema actual s'ha estabilitzat, o tendeix clarament a estabilitzar-se, gràcies a l'anivellament intern dels models i a la forta empremta del leisme. D'aquesta manera, se sol optar per l'acusatiu quan l'accepció del verb és l'agentiva-causativa i pel datiu quan és l'estativa.

La influència del castellà pot provocar que en català l'elecció d'un règim o d'un altre en un mateix verb pugui tenir valoracions i usos radicalment diferents segons si l'usuari es troba més familiaritzat amb un entorn castellà o si té més consciència lingüís-

tica o no. Aquest podria ser el cas, per exemple, de *sorprendre*, *impressionar*, *apassionar* o *intrigar*, que troben un major rebuig amb datiu que no d'altres com *agafar*, *encantar*, *interessar*, *esperar* o *estranyar*.

El temps no s'atura per res ni per ningú

M. M. (Ador, 1988)

5. CLOENDA

En la introducció a aquesta tesi, ens hem plantejat una sèrie d'objectius i d'hipòtesis que ens han permès desplegar el present treball. Ara ha arribat el moment de sintetitzar-ne els resultats. L'objectiu bàsic de la tesi era esbrinar fins a quin punt un bon grapat de verbs catalans posaven de manifest una alternança en la recció verbal (datiu/acusatiu) i de quina manera aquesta alternança no havia quedat ben abordada en els tractats gramaticals o en els diccionaris de referència, fet que podia repercutir en vacil·lacions en la llengua escrita i en l'oral.

L'anàlisi del corpus escrit (CTILC) ens ha permès comprovar que, des de la Renaixença fins a l'any 1988, autors de tot el domini lingüístic català han dubtat a l'hora de pronominalitzar el complement animat de bona part dels verbs agentius i psicològics estudiats, la qual cosa confirma l'existència d'una vacil·lació datiu/acusatiu i que no sempre se segueix la proposta normativa establida pel DGLC/DIEC. Aquestes alternances són un reflex, d'una banda, de la falta d'homogeneïtat en el tractament de la informació sintàctica de les entrades dels diccionaris, i, d'una altra, de la variació dialectal o, fins i tot, d'un etapa vacil·lant en un mateix dialecte, que queda reflectida en menor mesura en l'estudi del corpus escrit, però que es fa ben evident en l'anàlisi del corpus oral.

Les dades dialectals confirmen que hi ha determinades zones dialectals que presenten un estadi més innovador, i substitueixen, en el cas dels verbs agentius, el règim original datiu per un novedós acusatiu. Es tracta fonamentalment de bona part de Catalunya i del menorquí. Per contra, n'hi ha d'altres que es mantenen en posicions molt més conservadores, com ara el valencià i la zona nord-occidental del tortosí. Finalment, uns altres participen d'ambdós corrents: mallorquí i eivissenc, encara que aquest procés no es dona en tots els verbs per igual. En el cas dels verbs psicològics, però, la vacil·lació afecta pràcticament tot el domini lingüístic.

Els factors que han intervingut en aquestes alternances són de naturalesa diferent. En el cas dels verbs agentius, hem vist que l'atracció funcional és el més important, però n'hi ha d'altres que interactuen. Es tracta de factors sintàctics com la presèn-

cia de la preposició *a* amb complements directes i indirectes, de fonètics com la confusió *a/e* àtones, de fonosintàctics com el contacte vocàlic, o de morfològics com el sincretisme formal de les formes pronominals. Pel que fa als verbs psicològics, factors com l'atracció funcional i l'analogia han esdevingut claus, alhora que n'han interactuat d'altres: la consolidació d'una nova accepció estativa, amb canvi d'ordre de constituents inclòs; l'intent de desfer situacions semànticament ambigües; aspectes fonosintàctics, i la possible pressió del castellà.

Els resultats presentats ens indiquen que estem immersos en un procés de canvi lingüístic que és convenient que quede reflectit de manera homogènia en les obres de caràcter normatiu. No té gaire sentit que els diccionaris de referència, i especialment el DIEC, adopte solucions diferents per a casos que, des d'un punt de vista sintàctic i semàntic, són similars. Tampoc tindria sentit que la futura gramàtica de l'IEC no tractés de manera explícita un tema com aquest, si tenim en compte que ha generat molta vacil·lació en la llengua escrita recent i continua generant-ne en la llengua parlada col·loquial i estàndard.

Som conscients que qualsevol llengua és reticent a admetre canvis en la gramàtica i els diccionaris, però en certs casos una decisió a temps pot ajudar a malmetre desviacions que amb el temps no tindrien solució. Aquesta revisió hauria de tenir present la divisió dialectal de la llengua catalana i obrir la porta a l'optativitat quan estiga justificada per una evolució interna. L'acceptació o no d'una determinada opció, de segur, dependrà dels usuaris, als quals els beneficiarà molt més que no els perjudicarà, ja que els identificarà amb el seu parlar o amb la seua tendència sintàctica.

En vista de la informació que proporciona el nostre estudi, considerem que les obres normatives haurien de treballar en aquest sentit. Pel que fa als verbs agentius:

- a) Confirmar la doble recció de: *pregar* i de *robar* (ja incloses en la segona edició del DIEC)
- b) Proposar i acceptar la doble recció dels verbs: *ajudar*, *aplaudir*, *apuntar*, *disparar*, *encertar*, *ensenyar*, *obrir*, *pagar*, *pegar*, *picar*, *respondre*, *servir*, *succeir*, *suplicar*, *telefonar*, *tocar* (per telèfon), *trucar*, *tossar/tussar*, *votar*, i *xiular*

Quants als verbs psicològics:

- a) Confirmar la recció dativa de *desagradar*, *agafar* i *interessar* (aquests dos darrers, en la segona edició del DIEC, amb doble recció)
- b) Proposar i acceptar la recció dativa exclusiva en les construccions estatives dels verbs: *apetir*, *encantar*, *esperar*, *picar* i *rebentar*
- c) Estudiar la possible doble recció en les construccions estatives dels verbs: *apassionar*, *concernir*, *destorbar*, *entusiasmar*, *espantar*, *estranyar*, *intrigar*, *molestar*, *preocupar* i *sobtar*; als quals es poden afegir *impressionar* i *sorprendre*

BIBLIOGRAFIA

- ALCOVER, A. M.-MOLL, F. B. (1926-1962) *Diccionari Català-Valencià-Balear*, volum 1, Palma de Balorca, Ed. Moll
- BADIA, A. M. (1995) *Gramàtica de la llengua catalana*, Barcelona, Edicions Proa
- BADIA, J. i altres (1997) *El llibre de la llengua catalana per a escriure correctament el català*, Barcelona, Castellnou Edicions
- (1997) «Verbs transitius i intransitius. Alguns règims verbals», dins *El llibre de la llengua catalana per a escriure correctament el català*, Barcelona, Castellnou Edicions
- BARTRA, A. i altres (2002) «'Per què lo prec, si'l plats, que'm perdó mos pecats'. Vigència de l'alternança en català», dins *Estudi General*, 22, Miscel·lània d'homenatge a Modest Prats, II, Girona, Universitat de Girona, pàg. 213-232
- BEL, A. (2002) «Les funcions sintàctiques», dins SOLÀ, J. *et alii* (dir.) *Gramàtica del català contemporani*, Barcelona, Empúries, cap. 2, pàg. 1075-1147, vol. 2
- BECERRA, S. (2006) *Estudio diacrónico y sincrónico del objeto indirecto peninsular y de América*, Copenhague, Museum Tusulanum Press
- BOSQUE, I.-V. DEMONTE (1999) *Gramática descriptiva de la lengua española*, Madrid, Espasa Calpe, 3 vol.
- CABRÉ, T.-J. MATEU (1998) «Estructura gramatical i normativa lingüística: a propòsit dels verbs psicològics en català», *Quaderns. Revista de Traducció*, núm. 2, pàg. 65-81
- CARBONELL, A. i altres (1979) *Literatura catalana. Dels inicis al nostres dies*, Barcelona, Edhasa
- CASTELLÀ, J. M. (1992): *De la frase al text*, Barcelona, Empúries
- COMPANY, C. (2006) «El objeto indirecto», dins de *Sintaxis histórica de la lengua española. Primera parte: la frase verbal* (dir. Company Company, Concepción), Mèxic, Universidad Autónoma de México-Fondo de cultura económica, cap. 6, pàg. 479-572, vol. 1
- COROMINES, J. (1988) *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*, Barcelona, Curial-Ed. Catalanes-Caixa de Pensions "la Caixa" (5a edició)

- CUENCA, M.-HILFERTY, J. (1999) *Introducción a la lingüística cognitiva*, Barcelona, Ariel
- FABRA, P. (1956) *Gramàtica catalana*, Barcelona, Teide (9a edició)
- (1988) *Diccionari general de la llengua catalana*, Barcelona, Edhasa (24a edició)
- FERNÁNDEZ, I. (1999) «Leísmo, laísmo y loísmo», dins BOSQUE, I.-V. DEMONTE, *Gramática descriptiva de la lengua española*, Madrid, Espasa Calpe, cap. 21, pàg. 1317-1397, vol. 1
- FLORES, M. (2006) «Leísmo, laísmo y loísmo», dins de *Sintaxis histórica de la lengua española. Primera parte: la frase verbal* (dir. Company Company, Concepción), Mèxic, Universidad Autónoma de México-Fondo de cultura económica, cap. 8, pàg. 671-749, vol. 1
- FUSTER, J. (1977) *Literatura catalana contemporània*, Barcelona, Curial
- GINEBRA, J. (2007) «Una primera anàlisi del DIEC2», dins *Llengua i Ús* (tercer quadrimestre, núm. 40), Barcelona, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, pàg. 36-43
- GINEBRA, J.-A. MONTSERRAT (1999) *Diccionari d'ús dels verbs catalans*, Barcelona, Edicions. 62
- (2002) «Sobre el règim del verb 'interessar'», dins *Llengua i Ús* (tercer quadrimestre, núm. 25), Barcelona, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, pàg. 44-48
- Gran diccionari de la llengua catalana* (1998), Barcelona, Enciclopèdia Catalana
- Gran diccionari 62 de la llengua catalana* (2000), a cura de Lluís López del Castillo, Barcelona, Edicions 62
- Gran Enciclopèdia Catalana* (1970), Barcelona, Enciclopèdia Catalana
- Gran Larousse català* (1987), Barcelona, Edicions 62, vol. 1-12
- GUTIÉRREZ, S. (1999) «Los dativos» dins BOSQUE, I.-V. DEMONTE *Gramática descriptiva de la lengua española*, Madrid, Espasa Calpe, cap. 30, pàg. 1855-1930, vol. 2
- HERNANZ, M. LI. (2002) «L'oració», dins SOLÀ, J. *et alii* (dir.) *Gramàtica del català contemporani*, Barcelona, Empúries, cap. 1, pàg. 993-1073, vol. 2
- INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS (1995) *Diccionari de la llengua catalana*, Barcelona, Palma, València; Edicions 3 i 4, Edicions 62, Moll, Enciclopèdia Catalana, PAM
- (1996) *Diccionari de freqüències 1. Llengua no literària* (dir. Rafel i Fontanals, Joaquim), Barcelona, Institut d'Estudis Catalans

- (2007) *Diccionari de la llengua catalana*, Barcelona; Enciclopèdia Catalana, Sau i Edicions 62 (2a edició)
- LACA, B. (2006) «El objeto directo. La marcación preposicional», dins de *Sintaxis histórica de la lengua española. Primera parte: la frase verbal* (dir. Company Company, Concepción), Mèxic, Universidad Autónoma de México-Fondo de cultura económica, cap. 5, pàg. 423-475, vol. 1
- LACREU, J. (1990) *Manual d'ús de l'estàndard oral*, València, Universitat de València
- LÓPEZ, LL. (1998) *Diccionari complementari del català normatiu*, Barcelona, Edicions 62
- (1999) *Gramàtica del català actual. Sintaxi i morfologia*, Barcelona, Edicions 62
- MALDONADO, R. (2002): «Objective and subjective datives», dins *Cognitive Linguistics* 13-1, pàg. 1-65
- MESTRES, J. M. i altres (1995) «Alguns règims verbals», dins *Manual d'estil. La redacció i l'edició de textos*, Barcelona, Eumo, cap. XX
- ORTIZ, R. (2006) «La bitransitividad», dins de *Sintaxis histórica de la lengua española. Primera parte: la frase verbal* (dir. Company Company, Concepción), Mèxic, Universidad Autónoma de México-Fondo de cultura económica, cap. 7, pàg. 575-668, vol. 1
- PÉREZ, M. (1996) «Aproximació cognitiva al complement indirecte en català», dins *Actes del seté col·loqui d'estudis catalans a Nord-Amèrica*, Barcelona, PAM, pàg. 191-209
- RAMOS, J.R. (2000) *Ésser, estar i haver-hi en català antic. Estudi sintàctic i contrastiu*, València/Barcelona, IIFV-PAM
- (2003) Curs de doctorat “Les construccions atributives i pronominals”, Universitat de València
- (2004) «El règim verbal: anàlisi contrastiva català-castellà», dins *Quaderns de Filologia. Estudis lingüístics*, vol IX, Universitat de València, pàg. 119-139
- (2005) «El complement indirecte: l'alternança datiu/acusatiu», dins *Estudis Romànics*, vol. XXVII, Barcelona, pàg. 93-111
- (2005b) «Les alternances acusatiu/datiu: perspectiva normativa i dialectal», dins *Jornades de la Secció filològica de l'IEC a l'II de Filologia Valenciana*, IEC, Barcelona, pàg. 151-159

- RIGAU, G. (2002) «Els complements adjunts», dins SOLÀ, J. *et alii* (dir.) *Gramàtica del català contemporani*, Barcelona, Empúries, cap. 15, pàg. 2045-2110, vol. 2
- RIQUER, M.-COMAS, A.-MOLAS, J. (1988) *Història de la literatura catalana*, Barcelona, Ariel, vol. VII-XIX
- ROSSELLÓ, J. (2002) «El SV I. Verbs i arguments verbals», dins SOLÀ, J. *et alii* (dir.) *Gramàtica del català contemporani*, Barcelona, Empúries, cap. 14, pàg. 1853-1949, vol. 2
- RUAIX, J. (1988) *El català, II, Morfologia i sintaxi*, Moià, Josep Ruaix, Ed. (4a edició)
- (1994) «Analogies antitradicionals», dins *Observacions crítiques i pràctiques sobre el català d'avui I*, Moià, Josep Ruaix, Ed., pàg. 79-96
- (1996) *Diccionari auxiliar*, Moià, Josep Ruaix, Ed.
- SALVADOR, C. (1988) *Gramàtica valenciana*, València, Eliseu Climent, Ed. (15a edició)
- SANCHIS, M. (1950) *Gramàtica valenciana*, Alta fulla, Barcelona (1993, ed. facsímil)
- SIMBOR, V. (1988) *Els fonaments de la literatura contemporània al País Valencià (1900-1939)*, Barcelona, PAM
- SEGARRA, M. (1985) *Història de la normativa catalana*, Barcelona, Enciclopèdia catalana
- SOLÀ, J. (1977) *Del català correcte al català incorrecte. Història dels criteris de correcció lingüística*, Barcelona, Edicions 62
- (1994) *Sintaxi normativa: estat de la qüestió*, Barcelona, Empúries
- (2002) «Les subordinades de relatiu», dins SOLÀ, J. *et alii* (dir.) *Gramàtica del català contemporani*, Barcelona, Empúries, cap. 21, pàg. 2455-2565, vol. 3
- SOLÀ, J. *et alii* (dir.) *Gramàtica del català contemporani*, Barcelona, Empúries, vol. 2-3
- TODOLÍ, J. (2002) «Els pronoms», dins SOLÀ, J. *et alii* (dir.) *Gramàtica del català contemporani*, Barcelona, Empúries, cap. 6, pàg. 1337-1433, vol. 2
- VALOR, E. (1977) *Curs mitjà de gramàtica catalana referida especialment al País Valencià*, València, Eliseu Climent, Ed.
- VALLDUVÍ, E. (2002) «L'oració com a unitat informativa», dins SOLÀ, J. *et alii* (dir.) *Gramàtica del català contemporani*, Barcelona, Empúries, cap. 4, pàg. 1221-1279, vol. 2
- VENY, J. (1986) *Introducció a la dialectologia catalana*, Barcelona, Enciclopèdia catalana (2a edició)
- (1991) *Els parlars catalans*, Palma de Balorca, ed. Moll (9a edició)
- WHEELER, M. i altres (1999) *Catalan: a comprehensive grammar*, Londres, Routledge

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

DEPARTAMENT DE FILOLOGIA CATALANA

FACULTAT DE FILOLOGIA, TRADUCCIÓ I COMUNICACIÓ

VNIVERSITAT Đ VALÈNCIA

L'ALTERNANÇA DATIU/ACUSATIU EN LA RECCIÓ VERBAL CATALANA

APÈNDIX

TESI DOCTORAL

Presentada per:

Marc Morant i Mascarell

Dirigida per:

Dr. Joan Rafael Ramos i Alfajarín

València, 2008

ÍNDIX

APÈNDIX VERBS AGENTIUS.....	9
0. Introducció.....	11
1. Verbs amb dos complements verbals	12
1.1. El DIEC preveu el model A i el B. El model B és conservador.....	12
1.1.1. Verb <i>pegar</i>	12
1.1.1.1. Primer període (1833-1932)	12
1.1.1.2. Segon període (1933-1988)	19
1.1.2. Verb <i>robar</i>	28
1.1.2.1. Primer període (1833-1932)	28
1.1.2.2. Segon període (1933-1988)	33
1.2. El DIEC preveu el model A i el B. El model B és innovador	35
1.2.1. Verb <i>ensenyar</i>	35
1.2.1.1. Primer període (1833-1932)	35
1.2.1.2. Segon període (1933-1988)	40
1.2.2. Verb <i>pagar</i>	44
1.2.2.1. Primer període (1833-1932)	44
1.2.2.2. Segon període (1933-1988)	50
1.2.3. Verb <i>pregar</i>	59
1.2.3.1. Primer període (1833-1932)	59
1.2.3.2. Segon període (1933-1988)	67
1.2.4. Verb <i>servir</i>	74
1.2.4.1. Primer període (1833-1932)	74
1.2.4.2. Segon període (1933-1988)	85
1.2.5. Verb <i>suplicar</i>	93
1.2.5.1. Primer període (1833-1932)	93
1.2.5.2. Segon període (1933-1988)	97
1.3. El DIEC preveu el model A, però no el B	101
1.3.1. Verb <i>apuntar</i>	101
1.3.1.1. Primer període (1833-1932)	101
1.3.1.2. Segon període (1933-1988)	101

1.3.2. Verb <i>disparar</i>	102
1.3.2.1. Primer període (1833-1932)	102
1.3.2.2. Segon període (1933-1988)	102
1.3.3. Verb <i>obrir</i>	104
1.3.3.1. Primer període (1833-1932)	104
1.3.3.2. Segon període (1933-1988)	108
1.3.4. Verb <i>respondre</i>	110
1.3.4.1. Primer període (1833-1932)	110
1.3.4.2. Segon període (1933-1988)	116
1.4. El DIEC preveu el model B, però no l'A	123
1.4.1. Verb <i>encertar</i>	123
1.4.1.1. Primer període (1833-1932)	123
1.4.1.2. Segon període (1933-1988)	124
1.4.2. Verb <i>telefonar</i>	126
1.4.2.1. Primer període (1833-1932)	126
1.4.2.2. Segon període (1933-1988)	127
2. Verbs amb un complement verbal	135
2.1. Verbs que segueixen el model conservador C	135
2.1.1. Verb <i>tocar</i>	135
2.1.1.1. Primer període (1833-1932)	135
2.1.1.2. Segon període (1933-1988)	135
2.1.2. Verb <i>trucar</i>	136
2.1.2.1. Primer període (1833-1932)	136
2.1.2.2. Segon període (1933-1988)	137
2.1.3. Verb <i>picar</i>	144
2.1.3.1. Primer període (1833-1932)	144
2.1.3.2. Segon període (1933-1988)	144
2.1.4. Verb <i>tossar/tussar</i>	145
2.1.4.1. Primer període (1833-1932)	145
2.1.4.2. Segon període (1933-1988)	145
2.2. Verbs que segueixen el model innovador D	146
2.2.1. Verb <i>ajudar</i>	146
2.2.1.1. Primer període (1833-1932)	146

2.2.1.2. Segon període (1933-1988)	163
2.2.2. Verb <i>picar</i>	183
2.2.2.1. Primer període (1833-1932)	183
2.2.2.2. Segon període (1933-1988)	186
2.2.3. Verb <i>xiular</i>	188
2.2.3.1. Primer període (1833-1932)	188
2.2.3.2. Segon període (1933-1988)	189
2.3. Verbs en què el DIEC suggereix el model C	191
2.3.1. Verb <i>succeir</i>	191
2.3.1.1. Primer període (1833-1932)	191
2.3.1.2. Segon període (1933-1988)	193
3. Verbs que manifesten una relació possessiva	195
3.1. Verbs amb dos complements argumentals	195
3.1.1. Verb <i>apuntar</i>	195
3.1.1.1. Primer període (1833-1932)	195
3.1.1.2. Segon període (1933-1988)	195
3.1.2. Verb <i>disparar</i>	196
3.1.2.1. Primer període (1833-1932)	196
3.1.2.2. Segon període (1933-1988)	196
3.1.3. Verb <i>encertar</i>	197
3.1.3.1. Primer període (1833-1932)	197
3.1.3.2. Segon període (1933-1988)	198
3.2. Verbs amb un complement argumental locatiu	199
3.2.1. Verb <i>picar</i>	199
3.2.1.1. Primer període (1833-1932)	199
3.2.1.2. Segon període (1933-1988)	199
3.2.2. Verb <i>tossar</i>	200
3.2.2.1. Primer període (1833-1932)	200
3.2.2.2. Segon període (1933-1988)	200
3.3. Verbs amb un complement argumental en funció de CD	201
3.3.1. Verb <i>aplaudir</i>	201
3.3.1.1. Primer període (1833-1932)	201
3.3.1.2. Segon període (1933-1988)	205

3.3.2. Verb <i>votar</i>	208
3.3.2.1. Primer període (1833-1932)	208
3.3.2.2. Segon període (1933-1988)	212
3.3.3. Verb <i>xiular</i>	214
3.3.3.1. Primer període (1833-1932)	214
3.3.3.2. Segon període (1933-1988)	214
APÈNDIX VERBS PSICOLÒGICS	215
0. Introducció.....	217
1. Verbs transitius al DIEC tant en l'accepció agentiva-causativa com en l'estativa	218
1.1. Verb <i>agafar</i>	218
1.1.1. Primer període (1833-1932)	218
1.1.2. Segon període (1933-1988)	226
1.2. Verb <i>encantar</i>	237
1.2.1. Primer període (1833-1932)	237
1.2.2. Segon període (1933-1988)	239
1.3. Verb <i>impressionar</i>	242
1.3.1. Primer període (1833-1932)	242
1.3.2. Segon període (1933-1988)	247
1.4. Verb <i>interessar</i>	256
1.4.1. Primer període (1833-1932)	256
1.4.2. Segon període (1933-1988)	271
1.5. Verb <i>rebentar</i>	302
1.5.1. Primer període (1833-1932)	302
1.5.2. Segon període (1933-1988)	302
1.6. Verb <i>sorprendre</i>	304
1.6.1. Primer període (1833-1932)	304
1.6.2. Segon període (1933-1988)	314
2. Verbs transitius al DIEC en l'accepció agentiva-causativa, però sense exemples clars en l'estativa	325
2.1. Verb <i>apassionar</i>	325
2.1.1. Primer període (1833-1932)	325
2.2.2. Segon període (1933-1988)	327

2.2. Verb <i>apetir</i>	329
2.2.1. Primer període (1833-1932)	329
2.2.2. Segon període (1933-1988)	329
2.3. Verb <i>concernir</i>	330
2.3.1. Primer període (1833-1932)	330
2.3.2. Segon període (1933-1988)	330
2.4. Verb <i>destorbar</i>	331
2.4.1. Primer període (1833-1932)	331
2.4.2. Segon període (1933-1988)	332
2.5. Verb <i>entusiasmar</i>	334
2.5.1. Primer període (1833-1932)	334
2.5.2. Segon període (1933-1988)	336
2.6. Verb <i>espantar</i>	340
2.6.1. Primer període (1833-1932)	340
2.6.2. Segon període (1933-1988)	345
2.7. Verb <i>esperar</i>	349
2.7.1. Primer període (1833-1932)	349
2.7.2. Segon període (1933-1988)	357
2.8. Verb <i>molestar</i>	363
2.8.1. Primer període (1833-1932)	363
2.8.2. Segon període (1933-1988)	366
2.9. Verb <i>picar</i>	375
2.9.1. Primer període (1833-1932)	375
2.9.2. Segon període (1933-1988)	376
2.10. Verb <i>sobtar</i>	377
2.10.1. Primer període (1833-1932)	377
2.10.2. Segon període (1933-1988)	383
3. Verbs transitius al DIEC en l'accepció estativa, però exemples agentius/causatius	389
3.1. Verb <i>desagradar</i>	389
3.1.1. Primer període (1833-1932)	389
3.1.2. Segon període (1933-1988)	390
3.2. Verb <i>estranyar</i>	393

3.2.1. Primer període (1833-1932)	393
3.2.2. Segon període (1933-1988)	396
3.3. Verb <i>intrigar</i>	401
3.3.1. Primer període (1833-1932)	401
3.3.2. Segon període (1933-1988)	402
3.4. Verb <i>preocupar</i>	404
3.1.1. Primer període (1833-1932)	404
3.1.2. Segon període (1933-1988)	409

APÈNDIX VERBS AGENTIUS

0. Introducció

Com ja hem apuntat a la introducció [§ 1.4.2.1.b], presentem una relació representativa dels contextos seleccionats de cada verb, que vénen a eixamplar els ja mostrats en el capítol segon. Cal advertir que bona part dels lemes que integren aquest índex, es correspondran amb la totalitat de lemes seleccionats en cada apartat analitzat; en d'altres, però, atés el nombre voluminós d'exemples, hem optat per incorporar-ne un número aleatori.

A més dels exemples presentats, afegim el quadre de resultats obtingut en cada verb analitzat, per tal que el/la lector/a n'estiga assabentat/da a títol estadístic. Cal no oblidar que el signe * indica que no es reflecteixen la totalitat de casos seleccionats. Quan en un verb no hi havia exemples vàlids, hem optat per incorporar el quadre de resultats sense cap més dada. L'ordre de classificació es correspon al mateix que el del capítol primer perquè hom pugui realitzar la consulta sense cap problema, encara que no la numeració dels apartats. A més, s'ha assenyalat en cada verb els dos períodes analitzats per afavorir la cerca i així s'ha reflectit en l'índex general del treball¹.

¹ Al llarg d'aquest bloc d'anàlisi, tenim la impressió que quedarà sobradament demostrat que la balança de la literatura catalana s'ha decantat, almenys de la Renaixença fins l'actualitat, en terres del Principat. Hom hauria de tenir aquesta matisació ben present a l'hora d'interpretar les conclusions d'aquesta investigació, ja que potser ens quedem en el dubte de saber si el percentatge d'obres incorporades al corpus és homogeni pel que fa a la distribució diatòpica dels escriptors. Assenyallem en negreta un seguit de dades extretes del CTILC amb les quals, potser, ens quedem un xic més tranquils:

«La constitució d'un **repertori d'autors i obres (RAO)**, com a tasca prèvia a la selecció, permeté d'objectivar al màxim aquesta tasca, al mateix temps que la facilitava; el RAO **inclou pràcticament tot allò que s'ha publicat en català des de finals del primer terç del segle XIX, pel que fa a les obres de caràcter literari** (14.613 referències); en el cas de la llengua no literària no ens vam proposar aquesta exhaustivitat, sinó que, per raons d'ordre pràctic, partírem de les possibilitats reals que ens oferien els catàlegs de les biblioteques i els arxius i constituïrem el repertori amb allò que ja era de fet una preselecció (11.508 referències). El RAO comprèn en total 6.272 autors i 26.121 obres, i conté, a part del títol i l'autor de cada obra, la data de publicació, el tipus de llengua —literària o no literària— i el grup tipològic a què correspon; això permeté, mitjançant el creuament d'aquestes dades, tenir una informació detallada de les obres corresponents a cada grup tipològic dins cada un dels grups cronològics que s'establiren a fi que la selecció fos el més representativa possible no solament considerant el corpus en conjunt, sinó també en cada una de les seves parts. Aquests grups cronològics, en un total de vint-i-tres, tenen una durada de deu anys en l'època més antiga (fins a 1913) i de cinc a partir de 1914; això vol dir que dins cada grup de deu anys en els primers vuitanta anys, i dins cada grup de cinc en la resta, s'ha procurat que hi hagi una distribució representativa, és a dir, que els textos seleccionats dins cada grup cronològic reflecteixin tan bé com sigui possible la realitat dels textos produïts realment en aquell període.

(continua pàgina següent)

1. Verbs amb dos complements verbals

1.1. El DIEC preveu el model A i el B. El model B és conservador

1.1.1. Verb *pegar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	8	11
	usos sense pronom	2	9
DA	amb pronom	85*	91*
	usos preposicionals		23*
A	usos preposicionals	34*	
lemes analitzats		1.164	1.027

NOTA: L'asterisc indica que no incorporem en l'apèndix el cent per cent del lemes seleccionats

1.1.1.1. Primer període (1833-1932)

A part d'aquests elements codificats (autor, obra, grup cronològic, grup tipològic), hi ha uns **altres factors no codificats que han estat tinguts en compte a l'hora de dur a terme la selecció**, com són les **modalitats regionals de la llengua** que apareixen en els textos, els subtipus dins els gèneres literaris (prosa imaginativa, memòries, dietaris, llibres de viatges, dins la narrativa, etc.), el tema de l'obra o el tipus de publicació pel que fa a la llengua no literària (tractat, manual, article científic, article de divulgació, dins un mateix grup tipològic), etc. Cal afegir també que la fidelitat a la normativa lingüística no ha estat un criteri operatiu a l'hora de realitzar la selecció. L'aplicació de tots aquests criteris, tant dels més explícits com dels menys explícits, ha contribuït a reflectir en el corpus de la millor manera possible la diversitat de la producció textual en llengua catalana en tota la seva complexitat.

El total de textos seleccionats amb l'aplicació d'aquests criteris ha estat de 3.387, que es divideixen en 2.351 (69,41 %) corresponents a la llengua no literària i 1.036 (30,59 %) corresponents a la llengua literària. Entre aquests hi ha 3.171 textos originals (2.234 corresponents a textos no literaris i 937 a obres literàries) i 216 traduccions (117 de textos no literaris i 99 de literaris); d'altra banda, 499 obres (388 no literàries i 111 literàries) han estat introduïdes parcialment d'acord amb els criteris esmentats, mentre que la resta ho ha estat íntegrament. L'extensió dels textos és molt diversa, des d'una obra literària llarga fins a un breu fullet o una carta.

L'extensió total del conjunt de textos seleccionats és de 52.375.044 mots, que es reparteixen en 29.266.353 (56 %) corresponents a la llengua no literària i 23.108.691 (44 %) corresponents a la llengua literària. D'acord amb aquestes dades l'extensió mitjana dels textos no literaris és de 12.448 mots, i la dels textos de caràcter literari de 22.306 mots.»

ACUSATIU (amb pronom)

129;0;29,41,6 No. Per això li ensenyo aquestes coses, i per això **el pego**, molt suaument, quan es distreu. -Suaument! ¿Què saps, tu, (**Marià Manent: Barcelona**)

129;0;53,4,3 petit. -Ja ho sé; però ha comès una falta i caldrà que **el peguem**. Mowgli: tens per dir alguna cosa? -No res. He estat (**Marià Manent: Barcelona**)

3004;0;31,1,4 senyora Fineta i s' aborreix per que l seu marit no **la pega**. I la Pepona llençà a plens pulmons una rialla grassa (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

3053;0;18,16,5 propietat. Si altre bestia la mosega Per altre cantò **la pega**. Los fills un cop ja son criats De sos pares son llibrats. (**Tomàs Junoy: Alp -Andorra- Anyós**)

3304;0;52,24,6 un tiro... Es á dir, no: li pego á n' ella... No: '**l: pego** á n' aquest xicot... No, tampoch. [(Sempre escrivint.)] Lo (**Joaquim Riera i Bertran: Girona**)

3304;0;52,26,1 aquest xicot... No, tampoch. [(Sempre escrivint.)] **Lo pego** á... Ja ho veurém á quí 'l pego... Sebastiá. (¿Qué deu (**Joaquim Riera i Bertran: Girona**))

3304;0;52,26,9 [(Sempre escrivint.)] Lo pego á... Ja ho veurém á quí '**l pego**... Sebastiá. (¿Qué deu escriure ab tanta pressa?) Lluís. (**Joaquim Riera i Bertran: Girona**)

3396;0;84,11,11 I els homes que el tenien pres li feien escarnots, **pegant- lo**, i havent-lo tapat amb un vel, l'interrogaven dient: (**Josep Maria Galdácano i Melià: Barcelona**)

ACUSATIU (sense pronom)

104;0;31,19,5 que té dret i fins obligació d' escarnir, de befar i de **pegar son pare**. Excitació indirecta, doncs, als atenesos perquè (**Lluís Nicolau d'Olwer: Barcelona-Mèxic**)

129;0;26,15,8 no em va poder matar. Així i així és com nosaltres **peguem els gossos**, quan som homes. Mou un bigoti, Lungri, i t' (**Marià Manent: Barcelona**)

DATIU (amb pronom)

102;0;14,29,4 Se mollarie la cue de la bate! -xisclà un. -La mame **li pegarie!**... -féu un altre. -Que hi vagi amb la tartana de l' (**Caterina Albert: l'Escala**)

104;0;31,16,7 sens alegria, però: son fill es burla d' ell, **arriba a pegar-** li, i de l'ensenyança que li ha fet rebre, en sap treure (**Lluís Nicolau d'Olwer: Barcelona-Mèxic**)

164;0;321,11,6 petit farà alguna impertinència i ells, malhumorats, **li pegaran**. Tindràs coratge per a destruir la pau d'aquest bell (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

177;0;37,4,4 de la senyora Guinart seria gran; potser, potser **li pegaria**... Però a poc a poc anà asserenant-se. Com el vas havia (**Ernest Martínez: València**)

183;0;256,10,3 i els renecs de son amo per fer- lo caminar. -No **li peguis** més; deixa'l estar! -crido jo al traginer.- Agafa'l del (**Joan Santamaria i Munné: Lleida**)

2453;0;134,7,7 plana té treballs. Silvestre, que del poble, quan **li pega**, en diu mal i li dol estar-hi dins, i de totes les cases en (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

2865;0;21,9,1 No! Samuel Ho faràs! [(Amb ràbia desesperada **va a pegar-** li amb un garrot.)] Caterina No em pegueu! No em pegueu (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

2865;0;57,20,6 que cantava i demanava caritat, i jo li pegava com se pega a un gos, **li pegava** perquè dones i homes i gossos per a mi (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

2891;0;46,11,1 l' aliment, El vorás gròs y lluent. No tindrás bòn animal **Pegan li** y tratanlo mal; S'il trates degudament Dòcil será é (Ramon Josep Brusola: valencià?)²

2978;0;3,38,3 aixina [(Adopta actitud de boxeo y va fent lo que diu, **pegant li a don León**)] Un "upercut"! [(Colp al ventre)] Atre (Alfred Sentín i Galiana: Xàtiva)

2978;0;6,71,5 yo día furiós: Ché, qué puñá més colossal! Y pam!, **li pegaba a ella** sense mirarla. Li vach unflar els chenolls!... (Alfred Sentín i Galiana: Xàtiva)

2978;0;8,91,7 No pot existir la bondat en un home que a sanc chelá **li pega a un atre**. Aixó es de no tindre cor, ni sentiments (Alfred Sentín i Galiana: Xàtiva)

2981;0;12,26,7 casar, vos porta d' una orella a la iglesia y hasta **li pega al capellá** si no vos tira la bendició en seguida. Pep. (J. Sánchez-Gil: valencià?)³

3004;0;18,14,6 senyor bisbe, s' interposava entre ells. El senyor bisbe **pegant- li** am son bàcul, el foragitava del temple, i els altres (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

3008;0;27,8,4 trencaven el perol o, per millor dir, el cap, sense poder **pegar- li** al viu. IV I l'ajuntament en ple, seguint el consell (Salvador Guinot: Castelló de la Plana)

3012;0;24,6,5 ab sas dents, puntxegudas, al senyor d' Hayleví, y **pegant li** ab sos petits punys y ab sas unglas pessigantlo y (Francesc Pelagi Briz: Barcelona)

3018;0;99,10,8 Vé sa primera sabata, repará qu' era un poch véya y **li pegá** cossa. Arribá més enllá de sa girada, tròba s' altre sabata (Pere d'Alcàntera Penya i Nicolau: Mallorca?)

² Tot i que no hem trobat la procedència geogràfica d'aquest autor a cap manual, optem pel valencià per l'ús de les formes verbals *vorás*, *trates* i per la pèrdua de l'oclusiva dental en *pegan-tractanlo*

³ Tot i que no hem localitzat la procedència geogràfica d'aquest autor, pensem que pertany al valencià per l'ús del clíctic *vos* o pels mots *iglesia*, *hasta* o *bendició*.

3025;0;58,8,5 tot- d' una, com un esbart d' estornells quan el falcó **li péga**. Aguantant-se damunt els talons, tirat endarrera, desafiant (**Miquel dels Sants Oliver: Campanet-Barcelona**)

3029;0;206,1,3 li valgué a l' altre una forta tunda que 'l seu pare **li pegà**. L'infeliça criatura prou plorava i s'exclamava, però les (**Juli Vallmitjana: Barcelona**)

3042;0;124,25,2 ser un ximple? -Oh, si corren fins vèus de qu' ella **li pega**. -Aquest sí qu' ha tret la rifa! -Va exclamá 'l meu pare. (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3048;0;138,6,6 -¡Caterina!- cridá ell, foragitat y aixecant la mà pera **pegar li**. -Pega, pega; ¡no't faltava res més!;- exclamá ella ab (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3077;0;159,29,2 de bruixes. Per més retiransa, la claror del llum **li pegava** de costat dibuxant l' ombra d' un nas disforjo y d' unes (**Salvador Galmés: Sant Llorenç de Cardassar**)

3133;0;16,1,5 darrere... Vine así, sota de bastos, [(Cuant mes vá, **li pega** mes fort.)] que sols el voret em frich... torna á remourem (**Josep Bernat i Baldoví: Sueca**)

3329;0;27,6,2 Mare!... So Tadea. Qué has dit? Tio Pere. Ficat dins: Tú **pegar li**?...So Tadea. Tú **pegar**? Si vens de sanc de roins... (**Eduard Escalante: Grau de València-València**)

3337;0;148,7,4 ja ho entench: el Rufet fa 'l mut perque té por que **li peguin** si xerra. Las noyas Té por! Es clar que té por! Que ho (**Àngel Guimerà: Santa Cruz de Tenerife-Barcelona**)

3408;0;53,8,1 totes rebien poc o molt, i totes, rient o protestant, **pegant- li** de per riure o fent l'enfadat, seguien inquietant-lo (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)

98;0;193,24,5 el braç li condueix la mà a la galta de la dòna; doncs el **pegar- li** és lo de menys, si, en havent pegat, "queda bé", (**Santiago Rusiñol: Barcelona-Aranjuez**)

AMBIGUS (usos preposicionals)

114;0;149,29,2 aviat, després de fer constar els desigs que tenia de **pegar a la seva dona**. De l'altre cantó de la cambra s'oïren uns (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

129;0;26,18,1 un bigoti, Lungri, i t' engorjo la Flor Roja gola endins! **Pegà a Shere Khan** sobre el cap amb la branca, i el tigre gemegà (**Marià Manent: Barcelona**)

129;0;29,31,1 Baloo ja ho va dir a Bagheera un dia en què va haver de **pegar a Mowgli** i ell fugí tot fent el bot: -Un cadell d'home és (**Marià Manent: Barcelona**)

163;0;99,28,6 de Barcelona que havia tingut de desertar perquè **havia pegat a un sergent**. Amb ell, vaig viure allotjat moltes setmanes (**Josep Pla: Palafrugell**)

2710;0;138,5,3 massa. Retorna a ton servei, ves- te 'n! [(Empeny i **pega al Servent tercer**, fent-lo eixir.) (Entra Ofídius amb el (**Magí Morera Galícia: Lleida**)

2852;0;207,12,9 no. [(Pren un bastó i en lloc de bastonejar Clitandre **pega al seu marit** que s'ha posat entre ells dos.)] Clitandre: (**Alfons Maseras i Galtés: Sant Jaume Domenys [Baix Penedés]-Tolosa de Llenguadoc**)

2865;0;57,20,6 que cantava i demanava caritat, i jo li pegava com se **pega a un gos**, li pegava perquè dones i homes i gossos per a mi (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

2993;0;184,32,1 suau (un inuit rarament s' enquimera i gairebé mai **no pega als infants**), raça que realment ignorava què cosa era (**Marià Manent: Barcelona**)

3004;0;35,9,7 tristos; no sabien enborratxar- se, ni rompre miralls, ni **pegar a les dones**. Ella desde que hi era no havia rebut ni una (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

3013;0;48,12,9 miran rés, y al arribar aquí dalt los sembla **que han de pegar á tothom**. -¿Y l'Antonnet que no vè? -No podem deixar tots (Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona)

3025;0;53,11,4 lo que ls mancava de punteria. Fent el molinet, com qui **pega al gall** amb els ulls tapats, feu un rotllo com una era i (Miquel dels Sants Oliver: Campanet-Barcelona)

3076;0;57,20,4 -¿Fins á n' aquest extrém te rebaixarias y foras capás de **pegar á una dona**? -Precisament per aixó no ho he fet ja; per no (Manuel Figuerola i Aldrofeu: Barcelona)

3143;0;9,15,2 molt... Tomeu. ¡Deu mos guard d' una desgraci! Biel. [(**Pegant al aset.**)] Arri. Deu vida mos don; Ja 'n conversarem el (Pere d'Alcàntera Penya: Mallorca?)

3163;0;170,30,1 havia bofetejat impunement, se n' empenedí com si **hagués pegat á un malalt**. Rebrotá, per altra banda, son amor envers la (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

3337;0;42,24,6 mataré! Te mataré! Móllera, [ananthi.] Y per qué tens de **pegar á la Lluiseta**? Boja! Agata Y á tu, y á tothom! [(Llensa (Àngel Guimerà: Santa Cruz de Tenerife-Barcelona)

3408;0;97,14,5 li am rabia sobre l rostre. -Bacó, més que bacó! **Pegar a la dõna!** Els dos vells estaven blancs d'ira i tremolaven (Caterina Albert Paradís: l'Escala)

98;0;119,27,7 com a soldats, porten revolver, de bon matí, reneguen i **peguen a la dõna**. Els segons, els dels melindros, són massa (Santiago Rusiñol: Barcelona-Aranjuez)

ALTRES AMBIGUS

229;0;104,28,6 El pretext era l' anar bruts, però en realitat **els pegava** per pegar. Sempre anava a la caça de motius; era la seva (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

229;0;97,18,3 entre el perill de les corbes i els pendants. Tot **pegant- los** s'engrescava amb la fuga. Dels tornaveus de la (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

233;0;84,19,8 enragés, perque Mallorca i l' Església **els havien pegat** com ningú. Més intel·ligents i cults que el nivell mig de (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

2985;0;19,10,1 de Deu; deixem á Eutiques, á Arrio y Macedonio, que **las pegaren** en fer una guerra mes pulida á Deu quel célebre (Un centinella del any vuit)

3078;0;31,8,2 un dels poch's que pugan vantarse de que ningú '**ls haja** pegat may estant al servey. Sempre vaig fer lo possible pera no (Antoni Careta i Vidal: Barcelona)

3156;0;41,49,7 m' arremetien els gósos en el error de que era yo qui **els pegaba**: y hú, m'en recorde, rabó, sense orelles, s'em tirá com (valencià?)

3263;0;17,14,17 que aguaita el cap per la pòrta als crits y ruido, **els pega** darrere, segons indica el diálogo.] Poll. ¡Alto! Inés. (Josep Bernat i Baldoví: Sueca)

3338;0;16,18,5 meneche que está be... Con que locos, ¿eh? ¿Y per qué **els pega** la locura? Colau A mí per pegarli á la dona. Prud· Pobra, (Pere J. Àngels i Luís: valencià?)

1.1.1.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom)

2963;0;62,15,9 he vist! Volia cridar- lo però només podia mirar com **el pegaven!** Cabrits! Per què no ens deixen tranquils? No hi pujarà (Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona)

3080;0;219,1,7 car la Sílvia Claret sempre feia el mateix: primer **el pegava** i després besava una vegada i una altra l'indret on l' (Montserrat Roig: Barcelona)

3203;0;35,21,9 les guardà en un racó del caixó del pa. La mare **la volia pegar**. I ell, el pare, l'agafà i se l'emportà a la font. Li feia (Isabel-Clara Simó: Alcoi)

3223;0;158,27,5 i s' hi sentia atreta. El podia despenjar de nits i **pegar-lo**, tenir-lo a les mans, el senyor, un home jove, ella de (Jaume Cabré: Barcelona)

35;0;160,26,5 dir que ja els havia vistos, que tots eren dolents i **el pegarien**, i que no es volia quedar. La Julieta ja afluixava, i (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

35;0;160,39,4 i tots em pegaran i jo que no es moriria i que no **el pegarien** i vam sortir escapades, jo arrossegant la nena i la (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

35;0;84,29,8 dos plens de mocs i de misèria. I l' Antoni, mentre **el pegava**, petit com era, petit com un tap, em clavava cops de peu (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

35;0;84,32,10 m' havia mirat ningú amb tanta ràbia com el nen mentre **el pegava**. I si quan venien en Cintet i en Mateu amb la Griselda i (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

35;0;84,36,1 n' anava de dret al bressol, s' enfilava com podia i **la pegava** i li estireganyava els cabells. Només li faltava això, a (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

435;0;51,32,5 Per tranquil·litzar-lo, li dic que la madrastra també **el pegava...**" La tia Olegària està al corrent dels assumptes del (Joan Sales: Barcelona)

5;0;277,14,10 -pregunta. -Dues dones l' han extenuat i després l' **han pegat**. -És un procediment nou -diu ella. Però ell aclareix: -No (Manuel de Pedrolo: l'Aranyó)

ACUSATIU (sense pronom)

2;0;215,33,1 tornava a agafar l' estaca. En canvi, el Santo **va pegar la seva filla** -diguem que li va pegar-, i ja l'heu vist. (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

2;0;333,21,7 havia el Quinto, fill d' una vídua, que ja de molt jove **pegava la seva mare**. Sí, així era com Déu realitzava els seus (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

2736;0;106,4,8 vegades amb perversa expressió, abans de decidir-se a **pegar la nena**. L'obliga a estendre els palmells de les mans, (**Ricart Salvat: Tortosa**)

2920;0;54,35,1 es veuen castigats com criatures... i, ai! fins **ajuden a pegar els seus companys** quan els ho manen. I els oficials!... (**Carles Capdevila: Barcelona**)

2963;0;75,13,3 semblava que anava a rebentar. I la filla, més lletja que **pegar una mare** i l'he vista pels racons petonejant-se amb tres (**Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona**)

2964;0;56,24,4 eren estranyes, sordament hostils. Bartomeu Illa **havia pegat molt el seu fill** fins que un dia, quan aquest tenia (**Agustí Bartra: Barcelona**)

3080;0;115,1,4 calces, "per què no vam fer res?, per què vam deixar que **peguessin aquella noia?**", sinó una por més profunda, una por (**Montserrat Roig: Barcelona**)

3402;0;39,24,8 un mal servent i, pensant que l' amo triga, **començava a pegar els seus companys** i se n'anava a menjar i a beure amb els (**Evangelí segons Mateu**)

35;0;84,27,1 morada, amb el seu caparró de coco com una xineta... Vaig **pegar l'Antoni** per primera vegada i al cap de tres hores encara (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

DATIU (amb pronom)

1160;0;158,28,6 amenaça don Diego (la tradició ha arribat a dir que **li pegà**) la revista em caigué de les mans i vaig rompre en plors. (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

1160;0;234,7,7 d' aquell personatge. -¿És veritat que la follia **li pegà** per vestir munyebes? -Sí. Li agradaven molt les jovenetes. (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

1160;0;246,6,8 no la treus a passejar. -Perquè Vossa Mercè no vol que **li pegui**. -¿T'agradaria que et pegàs a tu? -Si m'ho mereixia, sí (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

1160;0;246,7,5 Vossa Mercè no vol que li pegui. -¿T' agradaria que **et pegàs a tu?** -Si m'ho mereixia, sí senyor. -Ben contestat. Doncs (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

1217;0;69,26,2 no tenien més remei que ballar al so que fos. No **li vaig pegar**, al meu pare, aquell dia que em confessà tota la veritat (Gabriel Janer Manila: Algaida [Mallorca])

1217;0;99,21,10 buscat altra cosa que satisfer la mica d' escalfor que **li pegava al sexe** cada grapat de dies, i lluir una dona quan els (Gabriel Janer Manila: Algaida [Mallorca])

1242;0;174,20,6 ja sobre l' asfalt del carrer. "És una dona, tu." **Li pegava** amb el colze. "Mira com és una dona." "I com ho saps tu, (Joan Francesc Mira i Casterà: València)

1282;0;89,17,3 del pastor, sortiren les xurriaques i **va començar de pegar-** li. Ni un ni cap de tots els mossos i criats que s' (Antoni Cayrol: Sallagosa [Rosselló])

1286;0;153,2,10 tenia també els seus daltabaixos. Si fent camí l' aire **li pegava** de cara, el feia ballar i anar d'ací cap enllà sense (Enric Soler i Godes: Castelló de la Plana)

1324;0;162,22,4 -Què, Rosa? -demanà, jovial, en Mike-. ¿De què **li hem pegat** avui? -No... -deia la dona-. No... he... begut... -No, és (Jaume Vidal Alcover: Manacor)

1328;0;120,14,5 "Com el que és", es digué don Fulgenci. **Li hauria pegat**. -Digue-li que passi, aquest fatxenda. Recapitulà: de la (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

1329;0;66,26,3 amb sor Josepa, i no és que jo tenguí res a dir, que **li pegui** si no fa bonda, però... -Miri, miri quina taca que ha fet, (M. Antònia Oliver: Manacor)

16;0;136,19,8 indígena que li cau al nas, i es creu amb el dret de **pegar-** li. La família de la mossa amb unes quantes ampolles de (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

2;0;139,9,2 en arribar a casa, el padrí se li queixava que **li havia pegat** amb massa força amb l'espada i que tenia un senyal al (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

2;0;151,10,3 es produí amb aquest motiu una forta disputa: son pare **li pegà** i el tragué de casa. Tino Costa el tingué a la seva a (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

2;0;70,27,11 Al barri es digué fins i tot que la seva mare **li havia pegat**. La nit de sant Joan baixà al portal de casa seva i s' (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

208;0;110,4,5 i cinc al·lots empunyetats. Tots els Solanos **li pegaven** de vi negre en porró com ocells afamegats. Els diumenges (**Baltasar Porcel: Andratx**)

212;0;153,27,5 -Ni a mi. Fa cinc anys que habito ací i a ningú no **li ha pegat** per enfocar la cosa d'aquesta manera. Sempre se'n veuen de (**Pere Calders: Barcelona**)

2606;0;199,33,3 que els Jurats s' elegissen lliurement, i tan tort **li va pegar**, que el diumenge vinent, festa de la Trinitat, no va (**Josep Lozano Lerma: Alginet**)

2632;0;336,9,1 una discussió aferrissada en què havia estat a punt de **pegar- li**, l'endemà es va repensar, es donà de baixa en el (**Enric Valor: Castalla-València**)

2715;0;134,20,9 Nosaltres hem fet el sord. Ell ha insistit. **Li hem pegat**. E. -És cert. V. -No es mou. Potser és mort. E. -Si ens (**Joan Oliver: Sabadell**)

2737;0;159,17,5 el bastó)]. Malaventurat! ¿Vols callar? Edip. Ah, no **li peguis**, vell! Són les teves paraules que necessiten que pegui, (**Carles Riba: Barcelona**)

2742;0;118,19,3 esbravar- se amb algú. Juli bevia així que podia, **li pegava** si no li donava beguda, i per la més petita cosa s' (**Maurici Serrahima: Barcelona**)

2901;0;32,32,4 repartir- les? Núria: No les repartia. Policia segon [(**li pega**)]: Qui te les va donar? Núria: Les vaig trobar. Policia (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

2901;0;32,34,4 les va donar? Núria: Les vaig trobar. Policia tercer [(**li pega**)]: Per darrera vegada: qui t'havia encarregat de repartir- (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

2924;0;53,26,2 el meu era un cas! Juli· Ja en sabia algunes coses; **li pegava?** feia el bot? Puig· Sí, senyô, em pegava i tot! Antò I (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

2964;0;49,11,4 la Lària, però ella no volia de cap manera. Algú **li va pegar** i li féu sortir sang del nas. Després em pegaren a mi i em (**Agustí Bartra: Bartra**)

3079;0;117,24,4 I Na Cèlia no entenia res i xarrava. -aquella nit **li pegava** per xarrar-... I mentre, els coets, les mantellines, la (**Joan Baptista Mengual i Llull: Sanet i Negrals**)

3125;0;5,26,8 seu fill Tanito, segueix be? Caye· Per ahí va. Hara **li ha pegat** p'els crusigrames. Manies... Serap· Vorém quant me deixeu (**Jesús Morante Borràs: Quart de Poblet-València**)

376;0;209,27,8 aquella mena de flors.- Riu de la gràcia, i ella li pegaria fins a **matar-li** la rialla. S'aterreix de veure'l tan (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

376;0;65,2,1 malgirbada. Ell l' havia enganyada sempre i fins **li havia pegat**. Era brutal, sanguini. Havien viscut com forasters els (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

401;0;200,24,11 a crits, dient que volia l' escopeta. La Isabel **li va pegar**, i reprenguérem després la placidesa nadalenca. 1949 III. (**Pere Calders: Barcelona**)

5;0;29,38,6 però el guàrdia, que sembla haver- s' hi entusiasmat, **li pega** encara, s'inclina al seu damunt, i subjectant-lo pels (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

8;0;146,1,4 mala vida, i asseguraven i tot que una nit **li havia pegat**. La vella Badona, però, no s'havia queixat una sola (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

DATIU (usos preposicionals)

1158;0;199,24,7 era d' en Jaume; un matí s' adonà que ja no el tenia. **Pegà a en Ramon**, que li donà una gran pallissa. La Maria, per (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

1160;0;225,29,7 estrangera volia retratar. Per fi es va saber que **havia pegat a la malalta**. En arribar la nova els senyors enviaren madò (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

1325;0;147,6,2 cantonada de l' estanc i enfilà la costa del cementiri. **Pegà al cavall**, que pujà al trot, estrepitós el carro. S'exaltà (**Baltasar Porcel: Andratx**)

1328;0;161,14,6 diuen que n' hi ha molts i que tot ve d' un marquès que **pegava a tothom**, en temps de l'„ancien régime. La Revolució (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

16;0;112,32,2 té una molt relativa gravetat. Aquí no és gens malvist **pegar a la dona**, i en el ram de beure no es comprèn quedar-se a (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

2;0;215,19,7 era ja indignació, ho endevinava: era el disgust d' **haver pegat a Mila**. Manuel del Santo es digué: "Ja se n'ha penedit. No (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

209;0;28,22,1 home! Gent d' estrop! Un dia ell i el seu germà gran **van pegar al seu pare**, i llavors el nostre, que era amic de tota la (**Josep Roig i Raventós: Sitges-Barcelona**)

209;0;30,1,8 enganyar com dos ocellets de niu! Un home com en Quel que **pega al seu pare**, és capaç de tot! I vosaltres, paus, més que (**Josep Roig i Raventós: Sitges-Barcelona**)

212;0;36,12,5 i decaïment. En dues ocasions, l' Apol·linar volgué **pegar a la seva esposa**, però acabaren abraçant-se, mentre ella (**Pere Calders: Barcelona**)

2627;0;89,16,1 que el masover tenia una cama de fusta, cosa que, mentre **pegava al gos**, m'havia passat per alt. Em va preguntar què (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

2717;0;96,4,1 ¿Què dius? Trufaldí. [(En adonar-se de Florind)] No es **pega als criats** dels altres! Això és un afront que feu al meu (Joan Oliver: Sabadell)

2736;0;106,2,5 que no aconsegueix res, treu una vareta que utilitza per pegar **als seus deixebles** i l'acaricia diverses vegades amb (Ricard Salvat: Tortosa)

2941;0;31,15,4 de tant en tant als jamons, madò Maria. Madona. Ja **la pegaré...** Senyora. Que fins al mes de juny queden molts de (Alexandre Ballester i Moragues: Gavà/Sa Pobla) (cotext)

35;0;89,16,2 cuc, i quan li vaig haver tret el cuc de sobre i sortia a **pegar al nen**, em va passar pels nassos corrent i rient i (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

35;0;89,19,2 que va tenir en Quimet no es pot explicar. **Volia pegar al nen** i li vaig dir que ho deixés córrer que la culpa era (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

390;0;192,4,8 gana, s' hauria esbravat amb tota mena de xiscles, **hauria pegat a algú**, a ella mateixa... Es va convertir en una veritable (Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile)

623;0;215,36,11 cria sota les ales. Aquella dona no es queixava mai, ni **pegava als menuts**, que evolucionaven pels volts, com uns (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

ALTRES AMBIGUS

27;0;98,15,1 enragés, perquè Mallorca i l' Església **els havien pegats** com ningú. Més intel·ligents i cultes que el nivell mitjà (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

2716;0;33,15,7 S' acosta als altres dos personatges i fa com si **els pegués**. Ells s'espanten una mica.)] (Baltasar Porcel: Andratx)

3252;0;116,21,7 i somnis que altres dones mai no coneixerien. **Els pegava** misericordiosament o els mossegava un mugró fins que (**Valentí Puig: Palma de Mallorca**)

1.1.2. Verb *robar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	2	5
	usos sense pronom	16	1
DA	amb pronom	2	0
	usos preposicionals		6
A	usos preposicionals	20	
lemes analitzats		1.013	678

1.1.2.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom)

180;2;51,12,8 seva persona. La mare hi havia convingut. Pensava que **el robaria** menys que un altra, car la dida l'estimava. Aquesta, (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)

3038;0;16,17,5 potser á la presó, en lloch del lladre que **l' havia robat!** -Mare, mare meva! -cridava l' infantó en mitj del desert (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

ACUSATIU (sense pronom)

129;0;37,21,7 Kaa, la serp de la Roca. S' enfila tant com ells. De nit **roba els simis menuts**. Només xiuxiuejant el seu nom, ja se'ls (**Marià Manent: Barcelona**)

147;0;76,6,8 -És germana meva. I Abimelec, rei de Gerara, trameté i **robà Sara**. Mes, a la nit, per somni, va Deu a Abimelec i li diu: (**Frederic Clascar: Santa Coloma de Farners-Barcelona**)

168;3;86,26,8 que acudien també per veure passar l' afrós bandit que **robà la caritativa damisel·la** i matà el vellet majordom. Fou (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**)

177;0;177,2,1 finestres d' una casa perduda en el bosc. Uns desconeguts **roben una nena** que crida desesperada; la mare que té les mans (**Ernest Martínez Ferrando: València**)

224;0;86,62,4 -Possible, sí; però no probable. Els indis no solen **robar sinó dones i infants de poca edat**. -Aleshores? -va (**Carles Soldevila: Barcelona**)

2939;0;86,18,3 i no fa una canallada per embutxacar- se uns diners, o **robar els amics**, o qualsevol de les enganyifes que tenen per les (**Josep Maria Millàs-Raurell: Barcelona**)

2940;0;97,11,7 de la vida, y m' ha robat l' honra, y fins y tot **m' ha robat el pare!**... Fins el pare!... Ja no tinch rès... [(Romp a (**Ramon Picó i Campamar: Pollença-Barcelona**)

2945;0;101,3,4 Adela Francesc, ets injust. Francesc No, no! car qui em **robà Marguerida** i em va treure la clarô dels seus ulls, i l' (**Josep Maria Miquel i Vergés: Arenys de Mar-Mèxic**)

2945;0;109,24,5 vida no tindrà pas per vós un dolç perdó, que si em **vàreu robar la Marguerida** i amb ella la més fresca il·lusió, els anys (**Josep Maria Miquel i Vergés: Arenys de Mar-Mèxic**)

2955;0;137,24,4 bé li va, aqueixa tornada! És el traïdor majordom que **va robar la filla** de son senyor. Laertes Sembla no res, i tant que (**Magí Morera i Galícia: Lleida**)

3087;0;60,16,2 sempre ab mi, jo ab tu, sens que 'ls nostres dies ens **robés ningú**. Sota un rústich sostre, més que sota aquest, (**Joaquim Ruyra: Girona-Barcelona**)

3160;0;186,18,4 A qui agafaràn, si venen? Sr· Batista A tu, que **robes la noia!** Rafel No la robo!... La desempenyo! [(Tots (**Santiago Rusiñol: Barcelona-Aranjuez**)

3267;0;132,3,3 farest Novembre, mes d' anyoranssa y de plant; tu me **robares l' esposa** qu' era un àngel de bondat. 13. Bé podeu (**Pere d'Alcàntera Penya i Nicolau: Mallorca?**)

3272;0;9,11,2 Que ton valor acobarda? Rival te n' has fet de Cristo
Y **robas sa esposa casta...** Ab los elements y ab Dèu Vas á lluytar
(Isabel de Villamartín: Galícia-La Garriga)

3338;0;19,17,11 pero tornarán. Serap. Si es la señora que s' ha
dedicat á **robar homens**. Es dir, homens... no. Carm. ¿Y aixó, qué pasa?
(Pere J. Àngels i Luís: valencià?)⁴

3395;0;192,17,2 trobarà gràcia, més que qui afalaga amb la llengua.
Qui **roba el pare i la mare** i diu: No és pecat, s'aparella amb l'home
(Gumersind Alabart i Sanz: ?)

DATIU (amb pronom)

3059;0;94,9,6 Son nom etern veu; Y ab tanta ventura, La que 'l cor
li roba No escolta sa trova, ;Tothom tè una creu! ;Mireu la (**Frederic
Soler: Barcelona**)

3062;0;115,1,8 jovensa, la jovensa del infant. Li han dit que la
mort **li roba á la qui** fou son conort, y volta 'l mon y no troba ni 'l
(Joaquim Asensio d'Alcàntara: Barcelona-Madrid)

AMBIGUS (usos preposicionals)

2659;0;187,23,10 el según dos homes més i jo. Decidits a tot, o **robar
a la mare i al fill** o morir, sinó. Ja ho tenim tot a punt; (**Joan
Santamaria i Munné: Lleida-Barcelona**)

2953;0;7,32,4 Dos anys mes tart un caballer, cert dia, fingintli
amor **robava á ma germana** pera despres deixarla ;'l miserable! en mitj
(Víctor Balaguer: Barcelona-Madrid)

2978;0;15,93,4 un fresco, qu' es disfrasa en trinchera de Vivillo,
per a **robar a les seues filles** tots els dies. Ire. [(A son pare).] ¿Hu
(Alfred Sendín Galiana: Xàtiva)

⁴ Tot i que no hem trobat la procedència geogràfica d'aquest autor a cap manual, optem pel valencià per l'ús del mot *homens*.

2985;0;284,7,5 únicament havia procurat satisfer los seus capritxos y **robar á la pobre Espanya**. Cuidado pues, que no era lliberal qui (**Un centinella del any vuit**)

3028;0;23,22,3 Francesc, va afegir- "Pijor és traicionar als germans que **robar a un desconegut**". Aquell home ansiava ocupar el lloc (**Francesc Puig-Espert: València-Asnières Sur-Seine, Illa de França**)

3053;0;8,14,5 enemic encara! Mes lo verdader Cristì Crema mata pillà y **roba** Ab titol de ser Carlì **A cualsevol** que se troba Hay de mi, (**Tomàs Junoy: Alp-Anyós**)

3118;0;27,4,4 consciencia tan estreta que té! aixó no, **á ningú permet robar**. Franc· Ho voldrà robar ell sol ;bala que l' toqués al (**Josep Robrenyo: Barcelona**)

3135;0;33,15,8 m' heu entregat sa ròba. M· Lluch. **Qui á un altre lladre ròba** guanya trenta mil pardons. Abans que ella venga, anau, (**Bartomeu Ferrà i Perelló: Palma de Mallorca**)

3139;0;181,23,6 ve aquesta tonada! Si va ser el majordóm dolent el que va **robar á la senyoreta!**... Laertes Eixes paráules sense ordre ni (**Artur Masriera i Colomer: Barcelona**)

3153;0;54,1,4 tal com presa de bogeria i portant a la mà la daga que va **robar al marxant roig**, es a la porta espiant-lo. Quan ell, ja (**Ambrosi Carrión: Barcelona**)

3156;0;54,19,5 et ròben, pues he oüit, hiá consesió, de que aquell que **ròbe á un lladre**, güaïne cent anys de perdó. Pere. Pues alló que (**valencià?**)⁵

3170;0;52,10,4 els caich al demunt, per la boca treuràn tot lo que 'ns **robaren a la Mare y a mí!**... Lladres, més que lladres!... Pensar (**Adrià Gual: Barcelona**)

⁵ Malgrat que no consta l'autoria a la base de dades, pensem que es correspon amb un escriptor valencià per la desinència *-e* de les formes verbals *robe* o *güaïne*.

3186;0;223,28,6 tots al poble, pero duhent al senyor que deyan que **havia robat á la Francisqueta**. -Y donchs que no havian fugit tots dos?
(**Maria Pilar Maspons: Barcelona**)

3297;0;69,20,5 trobar consol en la sola esperança de no tornar mai més a **robar als seus pares** com un lladre. El castic serà, doncs, un
(**Pere Corominas: Barcelona-Buenos Aires**)

3338;0;34,10,7 algú á don Justo y eixirem chunts pera cuidar que no **roben á Prudensietà**, perque en lo hermosa qu' estarà no sería d' (**Pere Josep Àngeles i Luís: valencià?**)⁶

3353;0;49,8,7 diuen que va dir; i jo em penso que va complir l' amenaça **robant a la princeseta**, i... qui sap, el que devia fer-ne d'
(**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**)

3363;0;46,17,7 un mal home?... Oy que es mentida que tú hakis matat ni **robat a ningú?** Jan: T' ho juro! Es mentida! T' ho juro per la
(**Eduard Girbal Jaume: Girona-Barcelona**)

3395;0;178,13,2 perquè paraules veres responguis als qui et preguntin? No **robaràs al pobre**, perquè és pobre, ni doblegaràs l'afligit en la (**Gumersind Alabart i Sanz: ...**)

59;0;19,11,4 temps que soch orfaneta de la meva pobra mare: si are me **robéu á n' éll**, ¿cóm quedaré? abandonada, sens apoyo de ningú:
(**Maurici Fius i Palà: Manresa**)

707;0;197,4,4 y ells, sense cap perill y en la confiansa d' un càrrech, **robavan als sants mateixos**. Però lluny de venirli la bona sòrt (**Caterina Albert: l'Escala**)

⁶ Tot i que no hem trobat la procedència geogràfica d'aquest autor a cap manual, optem pel valencià per l'ús del tractament *don*, del verb *eixir* i, sobretot, pel mot *chunts* (valencià apitxat).

1.1.2.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom)

2627;0;157,12,3 S' havia deixat perdre les dents: els dentistes **el robaven**. La filla tenia els ulls tristos i un cos tan feble que (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

2931;0;38,35,5 Però imagina 't, quan un veu que li ho prenen tot! que **el roben!** que el despullen! S'hi tomba a mossegades; perd el seny. (**Carme Montoriol Puig: Barcelona**)

2933;0;55,21,11 senyora. Jo li vinc a fer un positiu servei... No vinc a **robar-** la ni a causar-li el més petit perjudici. Isabel Digui (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

35;0;191,1,7 d' una mena de manera per poder vigilar que ningú no **el robés**. I que, amb aquest mirall, que podia fer moure d'una banda (**Mercè Rodoreda. Barcelona-Girona**)

385;0;44,10,1 una sentència inexorable; prou que ho sap que no **l' han robada a ella** sinó a la seva estimada Verge del Roser! Però si (**Tomàs Roig i Llop: Barcelona**)

ACUSATIU (sense pronom)

385;0;86,21,7 em punxaven les carns, ara enceses, ara glaçades: **havien "robat" la Marcel·la**, la noia gran de l'amo de l'Universal, el (**Tomàs Roig i Llop: Barcelona**)

DATIU (usos preposicionals)

1244;0;89,2,4 passejava per Mèxic forrada amb l' or que els rojos **van robar al Sant Crist**. Li van dir que els fills es fan grans i (**Teresa Pàmies: Balaguer**)

2606;0;134,19,1 popular és una gavella de desgavells que només pensa a **robar als senyors**. Que ens dominen Mart i Saturn. Que el poble (**Josep Lozano Lerma: Alginet**)

2768;0;14,18,10 sol home! També voldria no aprofitar-me de la gent, i no **robar al desvalgut**. Però, ¿com ho puc fer, jo, si fins i tot
(Carme Serrallonga: Barcelona)

2868;0;64,6,9 país estrany, després que amb aquestes dues mans et vaig **robar als assassins** i et vaig salvar? Hauries mort aquell dia,
(Carles Riba: Barcelona)

435;0;60,24,1 persona. Llàstima que hagi sobresegut el sumari...
Els robo als soldats del front per donar-los a les meues de (Joan Sales: Barcelona)

55;0;332,22,1 m' acabessin les forces o els diners. Per a això em calia **robar a la meva mare**. M'enfonsaria fins al coll en la disbauxa,
(Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

ALTRES AMBIGUS

1217;0;39,29,3 Una tarda d' hivern, en temps de quaresma, el meu pare **la robà**, acompanyat d'un notari i quatre testimonis. L'oncle els va (Gabriel Janer Manila: Algaida [Mallorca])

1.2. El DIEC preveu el model A i el B. El model B és innovador

1.2.1. Verb *ensenyar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	13	2
	usos sense pronom	11	11
DA	amb pronom	11	6
	usos preposicionals		3
A	usos preposicionals	12	
lemes analitzats⁷		1.823	1.823

1.2.1.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom)

110;0;72,1,6 senyoreta a la seva disposició... ¿Ho sentiu? Jo **la ensenyaré**; però de franch. Lo meu estudi no es un colégi de (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

129;0;14,34,8 amb la ramada, i que sigui com els altres. Jo mateix **l' ensenyaré**. -Ara ens cal un altre que el defensi -digué Akela. (**Marià Manent: Barcelona**)

129;0;18,39,7 el vaig rebotre un parell de cops contra una palmera per **ensenyar- lo** d'ésser més ben parlat. -Doncs mal fet. Perquè, (**Marià Manent: Barcelona**)

161;0;129,22,4 i per això justament parla sense solta. Sòc. -I bé, **ensenyem- lo** i no l'insultem. Níc. -No, Sòcrates. Laques no vol (**Joan Crexells: Barcelona**)

⁷ Com que és l'únic verb que presenta el mateix nombre de lemes en cada període analitzat, podem mesurar la variació percentual en cada tipus de recció estudiada.

164;0;334,5,5 vestiren amb tricots de borra i calces de vellut, i no l' **ensenyaren** a caminar descalç o a portar esclops, a manejar la (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

177;0;129,25,8 l' havia renyat i li havia regalat bombons; l' **havia ensenyat** solfeig; l'havia guiada en els seus primers passos; en (Ernest Martínez Ferrando: València)

2878;2;28,14,4 Jo us prego... El Mestre de Música Permeteu que l' **ensenyem** una mica a parlar. Senyor Jourdain [(Al Mestre de (Josep Carner: Barcelona-Brussel·les)

2974;0;32,25,7 qu' es prudent y no es viciòs. L' abat d' Órrius, que l' **ensenya**, diu, són cor al comparar ab la immensitat del mar, que (Frederic Soler: Barcelona)

2979;0;12,44,1 d' este no pogué enseñarli perqu' es morí molt chove... **Enséña lo** a ser bo, qu' aixó sí qu' es ser home. Vis. Señor (Josep Castanyer Fons: País Valencià)⁸

3074;0;24,23,1 del Col·legi de Figueres, una vegada que per les fires l' **ensenyaven**. Convence-s de que era l Corbo l que s'acostava i (Josep Pous i Pagés: Figueres-Barcelona)

3285;0;14,11,9 á l' amor las traicions. Aixís la experiència l' **ensenya**, y quan passa l' edat de la primera joventut, se troba (Francesc Fayos Antony: València?)

3379;0;11,16,4 no hi ha diccionari que l' expliqui ni gramàtica que l' **ensenyi**. I aixís aquells dos homes diràn una meteixa paraula que (Joan Maragall: Barcelona)

39;2;15,12,8 cantar cançons sota els arbres d' un jardí humit i l' **ensenyaven** a brodar sobre canemàs. La tia Paulina en el seu (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

⁸ En aquest cas, atés que no ens ha estat possible assenyalar la població de naixement i/o traspàs de l'autor perquè no l'hem trobat enlloc, sí que ens ha aparegut el seu nom en algun manual de literatura, tot ubicant la seua producció artística al País Valencià o ens ha ofert indicis de ser-ho (a través de les formes verbals emprades, del lèxic, de les grafies...), sense especificar-ne la ciutat de naixement ni de mort. Aquesta circumstància es repeteix mínimament en aquest treball.

ACUSATIU (sense pronom)

115;0;171,11,1 María Gloria. -Vaig entrar a una casa d'institutriz per **ensenyar una nena**. -I d'allí, aón? -A casa de la meva dida, en (Dolors Monserdà: Barcelona)

115;0;78,23,5 té treball de sobres en tot el demés. Suposo que sabrà **ensenyar la nena** de francès i piano. -Per les primeres (Dolors Monserdà: Barcelona)

139;0;101,14,8 hospitalitat, sinó el castell de la dona. La nova reina **ensenyarà el turc** a estalviar, potser a plantar botiga, com si (Josep Carner: Barcelona-Brussel·les)

187;0;125,20,8 l' ou! Si és un ou de gall dindi! Deixeu- lo de banda, i **ensenyeu els altres menuts** a nedar. -El covaré una mica més: he (Josep Carner: Barcelona-Brussel·les)

2948;0;44,5,2 lo per a il·lusionar- me que escanyo el Bar. Whisky. **Ensenya la noia sorgida**. [(Geperuda ha pogut tancar d'un tot les (Ramon Vinyes i Cluet: Berga-Barcelona)

2974;0;37,30,5 mi, Artur; resarém. Jo la tocata armoniosa sè, que 'm va **ensenyar sa esposa**, y entre 'ls dos l' entendrirem. Artur. ¡Oh! (Frederic Soler: Barcelona)

2993;0;113,11,5 sos peus, i seguirà el teu rastre fins que et moris. Has **ensenyat l'Home d'occir!**" "El primer dels tigres, tot redreçat (Marià Manent: Barcelona)

2993;0;113,34,6 et vaig dir, teva és, però cal que en paguis el preu. Has ensenyat **l'Home d'occir**, i ell no és pas mal deixeble." "El (Marià Manent: Barcelona)

2993;0;114,26,3 no abans. Així també s' esdevingué que el primer tigre va **ensenyar En Pell Nua** d'occir (i ja sabeu el dany que ha fet (Marià Manent: Barcelona)

3050;0;26,34,8 humilmènt. Putifár. ¿Un fill ingrad, cóm vetg, vuldrá **enseñar son páre**, Y donar-li el consell cóm s'há de regir áre? (Antoni Febrer i Cardona: Maó)

3298;0;28,12,9 passió de ciència, passió de poesia i d' art, passió d' **ensenyar els joves**, passions d'odi i d'amor, d'odi florentí i d' (Diego Ruíz i Rodríguez: Màlaga-Tolosa de Llenguadoc)

DATIU (amb pronom)

156;0;16,41,19 i en cambi moltes de les que deuría saber no **se li ensenyen** o bé **se li ensenyen** a mitges i malament. Cert que hi ha (Miquel Poal i Aragall: Sallent-Barcelona)

156;0;16,42,2 de les que deuría saber no se li ensenyen o bé **se li ensenyen** a mitges i malament. Cert que hi ha excepcions. Cert (Miquel Poal i Aragall: Sallent-Barcelona)

2954;0;27,15,3 massa fina, que resi força i que 's colpegi el pit, i **li ensenyi** de cant i de doctrina; que demostrí, ensenyant, que és (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

2978;0;12,24,4 Paco Vas a un concurs de bellesa, Cao? Cao Vach a **enseñar li**. Asó es el "ring"; per así van les cordes; así (Alfred Sendín Galiana: Xàtiva)

2978;0;6,88,4 hu fases. Ric· Kao es un gran profesor y tindrà gust en **enseñar li**. De modo, que hasta luego. Kao Preparaes pa la llisó, (Alfred Sendín Galiana: Xàtiva)

3005;0;33,4,5 costat en aquest bon afecte, y si ella 'l vestia y **li ensenyava** de lletra, ell lo qu' es de doctrina y de nombra no 'l (Francesc Pelagi Briz: Barcelona)

3165;0;30,14,1 voldría... es dir, havia pensat una cosa. Al col·legit **li ensenyen** de solfa; però ja sabs lo que passa als col·legits: me (Adrià Gual: Barcelona)

3200;0;82,19,3 pregaria que 'l bosch canta de boca de Déu la té; Déu **li ensenyá** 'l primer día per cantarla eternament: "Bondat suprema, (Apel·les Mestres: Barcelona)

3290;0;122,20,2 qu' encara no havia conegut la pór ni era ningú capàs d' **ensenyar li**. Heuse aquí qu' en lo poble hi havia una casa molt (Francesc Maspons i Labrós: Barcelona-Bigues)

3290;0;162,19,11 noy, dientli que ja savia mes qu' ell y no tenia res pera **ensenyar li**, cosa la qual espantá de tal manera á la dona que (**Francesc Maspons i Labrós: Barcelona-Bigues**)

3290;0;59,29,6 tot de soldats, y la noya tota curiosa li digué que **li ensenyés**. -Donchs ja veurás, seu á n' aquesta cadira y ves ab lo (**Francesc Maspons i Labrós: Barcelona-Bigues**)

AMBIGUS

115;0;64,4,1 diré jo? Com una mena d'„institutriz... com d'aya, per **ensenyar a les criatures...** -Jo! Jo ensenyar? -interrompé amb (**Dolors Monserdà: Barcelona**)

186;0;23,25,2 en aquella taula llegint, i fins fent versos, que no **ensenyava a ningú!** Aquell diumenge a la tarda s'esforçava a (**Joan Oller i Rabassa: Barcelona**)

2890;3;18,2,1 Cap servey mes ben prestát. Es digne del bon Rector **Ensenyar al llaurador**, Es propi de son estat, Com la millor (**Narcís Fages de Romà: Figueres**)

2982;0;122,19,8 podia jo tenir havia de ser Fivaller, pus qui tan bè sab **ensenyar á sa familia** y á sos amichs, no seria mal mestre de (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)

3003;0;50,30,1 plantat per ell, no gayre lluny de l' Escola hont **ensenyava als noys**. Cova de la Llet. Está un xich apartada del (**Jacint Verdaguer: Folgueroles-Vallvidriera**)

3144;0;79,18,1 baixés á ensenyar la humilitat; pagá agravis ab favors, **ensenyar al ignorant**, y als que plens de ira están ferlos olvida (**Jaume Piquet i Piera: Barcelona**)

3188;0;243,9,12 avuy va 'l mon, no queda mes remey, á mon entendre, que **ensenyar als fills**, desde petits quants afanys exigeix lo (**Gaietà Vidal i de Valenciano: Vilafranca del Penedés**)

331;0;57,11,1 pobres, i això que sovint no s' ho pensen. Els burgesos **ensenyen als obrers**, tant és així que fins en la organització (**Ramon Rucabado: Barcelona**)

3379;0;25,25,7 alçar- se, que jo elevi cada dia la meva ànima a Deu i n' **ensenyi a tots els meus** dintre de casa. Això es caritat, això es (Joan Maragall: Barcelona)

3391;0;200,67,3 Bernabé se separan. 1 Y vingueren alguns de la Judéa que **ensenyavan als germans**: Si nous circumcidau, segons la costum de (Josep-Melcior Prat i Colom: els Prats de Rei-Sant Sebastià)

3391;0;213,44,2 d' Israel, ajuda. Aquest es l' home que per totas parts **ensenyà á tothom** contra lo poble, y contra la lley, y contra (Josep-Melcior Prat i Colom: els Prats de Rei-Sant Sebastià)

3391;0;213,7,1 son zelosos de la lley. 21 Y han ohit á dir de tu, que **ensenyas als Jueus** que están entrels Gentils lo abandonar á (Josep-Melcior Prat i Colom: els Prats de Rei-Sant Sebastià)

1.2.1.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom)

1284;0;128,15,2 la platja. Li he dit que m' agradaria veure- la banyar, **ensenyar- la** de nedar, i semblava que ella no ho entenia. En (Blai Bonet: Santanyí [Mallorca])

3203;0;217,22,6 temps per a res, bo seria que vinguera un professor i **l' ensenyara**, així, havent algú que l'obligara, podria aprendre més (Isabel-Clara Simó: Alcoi)

ACUSATIU (sense pronom)

1;0;24,11,3 Ja matrimoni, Metis no cessava d' advertir, amonestar i **ensenyar el marit**, amb una veueta de nyeu-nyeu. "M'atribola", es (Salvador Espriu: Santa Coloma de Farners)

167;0;72,15,1 i més útils a llur pàtria, com el pitagòric Lisis **ensenyà Epaminondas de Tebes**, i Plató Dió de Siracusa i molts a (Eduard Valentí i Fiol: Pals-Barcelona)

196;0;116,1,4 Fer miracles és cosa antiquada, vulgar, impròpia d' ara; **ensenyar el poble** és cansat; interpretar les Sagrades (Jaume Medina i Casanovas: Vic)

196;0;80,29,7 en els estudis, diverteix els vells, aconsella i **ensenya els prínceps**, sense ofendre'ls, tot aparentant que els (**Jaume Medina i Casanovas: Vic**)

2842;0;26,19,4 Son pare ho volia així. Ell estimava molt sa terra i **ensenyà En Joan** a estimar-la. Sempre deia: Es qui fa es fiis (**Pere Capellà i Roca: Algaida**)

2856;0;12,4,6 pedra a les carreteres, o bé el pastor, o el mestre que **ensenya els minyons**, o bé **el maquinista** que mena una locomotora! (**Jaume Oliver: Sabadell**)

2887;0;38,2,5 Eren elles les que, amb la netedat de la intenció, **ensenyaven els senyorets** a festejar i els posaven la camèlia al (**Pere Corominas: Barcelona-Buenos Aires**)

3205;0;73,31,8 senyor Duc. -Durant el primer any de casats, **vaig ensenyar la Maria** a escriure bé en català. A la nit, em (**Montserrat Roig: Barcelona**)

3359;0;50,27,10 Vell Una grossa pedra a la dreta. Vuitena pregunta: **ha ensenyat l'enemic el poble?** Els 3 Sí. Vell Què? Els 3 Li hem (**Josep Tolzà: Barcelona**)

3402;0;11,31,1 que deixi de complir un dels manaments més petits, i **ensenyi els altres** a fer el mateix, serà tingut pel més petit en (**Evangeli segons Mateu**)

399;0;66,1,5 és un ésser inútil, un paràsit. Parlen sempre de fer **ensenyar els seus fills**, però el que diuen no els passa dels (**Josep Pla: Palafrugell**)

DATIU (amb pronom)

1286;0;200,2,5 la seua carrera fent d' escolà, mentre el capellà **li ensenyava** de lletra i son pare l'ofici, així a l'aplegar als (**Enric Soler i Godes: Castelló de la Plana**)

166;0;88,12,7 colors ceràmics que s' adaptessin a la seva paleta i a **ensenyar- li** de manipular-los. Ha estat al costat de Joan Miró, (**Sebastià Gasch: Barcelona**)

236;0;99,20,7 em diu que li posa retrats meus davant dels ulls, i **li ensenya** cada dia de dir "pare". Associarà la idea d'aquest nom (Pere Calders: Barcelona)

276;0;109,9,5 igualtat de la manera que la demagògia política tendeix a **ensenyar- li**, mitjançant la satisfacció d'una enveja pròpia, amb (Lluís Duran i Ventosa: Barcelona)

2899;0;68,29,2 I què era bruta, la Cristina, de saber- ho. Vés que **li ensenyaven**, a la Universitat! M'indigní. Veritat, no ho podia (Terenci Moix: Barcelona)

55;0;35,4,7 -Així les aprendrà totes dues. -Jo li vaig dir que **li ensenyés** de comptes, que li reformés la lletra... -exclama l' (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

DATIU (usos preposicionals)

124;0;58,17,5 anys de Strassburg, perquè fou precisament Spielmann qui **ensenyà a Courtois** que quan s'escalfen esponges marines se (Josep Sureda: Artà)

237;0;370,6,1 treballadora i pacient, i d' aprendre jo mateixa mentre **ensenyaré als altres**. Sabeu, senyor Pip -continuà Bidy, amb un (Josep Carner: Barcelona-Brussel·les)

2914;0;228,6,8 aquest paper, el text del poema que l' Amic segon **ha ensenyat a Olga**, ho recordeu o no?, en la primera entrevista que (Joan Brossa: Barcelona)

ALTRES AMBIGUS

2921;0;10,33,2 Isern. On dormia, també? Paulina. Es la mateixa. Clara. **Ensenya- li**, tu... Jo... perdoni... he fet preparar alguna (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)⁹

3080;0;198,11,1 en Ramon, podria viure com un sapastre, aquest..., veieu, **ensenyà la Merche**, la mida gran pot servir per a l'amanida, o la (Montserrat Roig: Barcelona)¹⁰

⁹ Possible cas de *l'hi*.

3151;0;351,18,3 i bellesa, i va fer- les garrides Àrtemis casta, i **els ensenyà** Atenea de fer labors glorioses. Quan, però, la divina (Carles Riba: Barcelona)

¹⁰ Cas d'indefinició semàntica, per manca de cotext.

1.2.2. Verb *pagar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	11	13
	usos sense pronom	17	29
DA	amb pronom	29*	24*
	usos preposicionals		14*
A	usos preposicionals	31*	
lemes analitzats		2.442	2.635

1.2.2.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom)

101;0;30,19,1 al seu determini. Alguns lectors creuen, tanmateix, **pagar- lo** amb usura si diuen magistralment que han llegit el seu (Josep Carner: Barcelona-Brussel·les)

161;0;39,1,2 mi el mateix que l' anterior, car no tinc diners amb què **pagar- la**. O bé proposaré l'exili? Tal volta voldríeu condemnar- (Joan Crexells: Barcelona)

2955;0;147,9,2 et prenguis una arma sens botó, i, amb un pas destre, **el paguis** per ton pare. Laertes M'hi conformo; i untaré amb un verí (Magí Morera Galícia: Lleida)

2985;0;113,1,9 mes que a emporcar lo mon! ¡batua l's elàstichs de Júdas, **pagueu la!** ¡va tuthom se surt de fogó! Llucieta. Ho habeu de (Un centinella del any vuit)

3018;0;128,21,7 un saquet d' escutets d' òr. L' amo demaná es conta, **el pagá** y s' en aná à ca-séua. Trobá els vuytanta sachs ben (Pere d'Alcàntera Penya i Nicolau: Mallorca?)

3128;0;19,44,2 que 'm veuria ab apuros [(Registrant las butxacas.)] per **pagar l'**. ¡No! no podrè. Jo estich segur qu' al sortí he tret (Teodor Baró: Figueres-Malgrat)

3145;0;67,6,6 seva que puja vuyt mil y pico de rals. D· Lluís Que jo 'l pagui? D·Ramon Jo crech que vaig trevallar pel teu compte...
(Antoni Ferrer i Codina: Barcelona)

3307;0;26,10,6 duros firmat per éll a favor de mi, y será precís que 'l pach. D·Ton·[(ap.)] ¡Deu mil duros! Issa Judes. Jo no crech (Pere d'Alcàntera Penya i Nicolau: Mallorca?)

3307;0;26,22,2 de pesseta. Tot en regla. Ja hu veu. No 's pot escapar de pagar lo, si no vol que 'l duga a n' el tribunal. For· Tal (Pere d'Alcàntera Penya i Nicolau: Mallorca?)

3363;0;40,12,4 ulls y surt. El Batlle pasa comptes ab l' Hostaler y el paga.] Agutzil, [agafant el fanal que ha portat, ap. al (Eduard Girbal Jaume: Valls-Barcelona)

92;0;148,9,6 i perquè és de justícia no ens considerariem obligats a pagar- la ni amb el nostre desarmament ciutadà. Continuariem, (Jaume Bofill i Mates: Olot-Barcelona)

ACUSATIU (sense pronom)

101;0;108,11,5 de trobar- se, només és veritat que són veïns. El senyor paga el rosticer i el cuiner, i és sempre a casa de la senyora (Josep Carner: Barcelona-Brussel·les)

163;0;51,19,1 són una gent que roben, és cert, però, al mateix temps, paguen la planxadora, el sastre, el pis, l'electricitat i tot el (Josep Pla: Palafrugell)

164;0;322,3,4 anà de ca l' Aspriu quan hagué reunit prou diners per a pagar l'adjutori, no pas el que devia a l'amo estat, sinó el que (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

165;0;99,11,5 i abandonades de l' Espanya castellana, l' estat no podia pagar els empleats que el servien, i la superstició religiosa (Francesc Pujols: Barcelona-Martorell)

186;0;90,9,7 remeis, i va anar- se 'n. Claudi eixí darrera d' ella per pagar el xofer; però Pilar, de dalt al cotxe estant, ben (Joan Oller i Rabassa: Barcelona)

233;0;62,5,1 la concurrència. Aquella mocosa li evitava l' **haver de pagar un pianista**. Moltes de les seves amistats modestes li (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

2865;0;23,17,4 que no puc, que us he avençat massa ja! Steward **S'han de pagar els sis homes** que tenim llogats i que guarden el nostre (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

2879;0;81,34,10 si vol... i la butxaca no ve d' aquí que a l' hora de **pagar la hostalera** no és pas gota gasiva. Forc. I fins la vostra (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

2985;0;245,6,6 las tramas dels conjurats. Luego faltá diner per **pagar la tropa**; y á poch mesos tots los soldats renegaban del (**Un centinella del any vuit**)

30;0;9,7,6 tant en tant no puc estrenar un vestit, jo que no **haig de pagar modista**, ni mai! Víctor. És que, Júlia, hauríem d' (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

3096;0;30,9,4 molt curiós, l' hi va demaná á 'n es taverné si 's feyan **pagá bé es glosadós**. -¡Ca! Poden di que no-res... Beuen colque (Àngel Ruiz i Pablo: Es Castell [Mallorca]-Barcelona)

3117;0;2,30,3 Del nostre mal què en sabeu vos Morella? Si no **paguem Marçal Prior** s'esperí... Vós mestressa digueu-li an el (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

3166;0;26,9,8 no, si be fa de mal dir, per de prompte D. Pablo ja **ha pagat un substitut**. Francisca. Com si diguessim, un altre que hi (Modest Urgell: Barcelona)

3185;0;166,5,2 sap de viurer; vamos...! se las pensan totas...! sense **pagar ningú** hi entra, no s' escapa ni una mosca...! lo gorrero (Rossend Arús i Arderiu: Barcelona)

3185;0;260,8,2 endemá com compendreu res de trafecch pogué haverhi; per **pagar los del seguro** se mostravan un xich tebis: estant aixis (Rossend Arús i Arderiu: Barcelona)

3192;0;101,3,8 mesos en Joan Bruixot enterrà allí un pou de moneda: **pagà jornalers**, pagà ferrers, pagà polvora pera les barrinades: (Cosme Vidal i Rosich: Alcover-Barcelona)

3192;0;101,4,2 Bruixot enterrà allí un pou de moneda: pagà jornalers, **pagà ferrers**, pagà polvora pera les barrinades: allò era un no (Cosme Vidal i Rosich: Alcover-Barcelona)

DATIU (amb pronom)

115;0;20,16,8 dòn Aureli-. Mereixería que no tingués cap pressa per **pagar- li!** Aquesta canalla quan veuen la paga segura tot són (Dolors Monserdà: Barcelona)

120;0;68,29,7 se sovint xerricant d' un porró que em va exigir de **pagar- li** i que tenia al costat sobre el pedrís. Des d'aquell, (Jaume Massó i Torrents: Barcelona)

233;0;156,8,1 era jo. I mira que hi va ben vestida. No faltarà qui **li pagui...** En el fons es sentia afalagada que aquella perduda s' (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

2723;0;12,34,5 jove, guapa... [(Rafelet s' alegra.)] Raf· Tingui; ja **li pago.** [(Li dona un duro.)] ¿Ahónt viu? Car· [(Deixant lo duro (Conrad Roure: Barcelona)

2772;0;22,45,5 Manel. -Gracias y dispensi. Martí. -Sí; Deu **li pagui.** Albert. -Vágiseguidaaitllopamn tranquils. [(Se 'n vá al (Conrad Raure: Barcelona)

2932;0;20,9,6 Dèu, qu' Ell vá fer mes per nosaltres, y ja veus com **li paguém.** Gregori. ¡Y ara! ¿que 'm contéu mestressa? Antonia. (Frederic Soler: Barcelona)

2982;0;137,4,3 de tots tenia y tots los venia ó llogava ab tal que **li pagassen** bè. Aquest últim género era lo que mes renom li donava (Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona)

3000;0;358,14,6 a la seva salut y llibertat? La societat **li havia pagat** tractantlo de gorrer y de gandul; la Tití, proporcionantli (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

3005;0;79,8,11 l' Agna era qui li duya mes voluntat; ell ho savia y **li pagava** ab respecte y mes bona voluntat encara. D' ella 'n lluhia
(**Francesc Pelagi Briz: Barcelona**)

3009;0;64,5,8 que arreplegava vivia. Si li feyen almoyna, deya: Deu **li pac**. Si no li 'n feyen, també ho deya. A la nit si la fosca l'
(**Terenci Thos i Codina: Mataró**)

3020;0;112,2,1 pas just que si ell li duya la fortuna, dihèm, ella **li pagués** ab una coça... Cert que'ls Carvallós no semblaven pas
(**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)

3145;0;34,43,8 Pere Que 'l porta? Sr. Polit Si. Pere Dónquimel que jo **li pagaré**. Sr. Polit Antonet, no toquis res. Tingui; ja l' hauria
(**Antoni Ferrer i Codina: Barcelona**)

3302;0;20,20,1 fidel, que sempre disposta 's trova pera la causa del be! **Paguem li** com se mereixen los seus relevants serveys: que una
(**Rossend Arús i Arderiu: Barcelona**)

39;1;101,20,3 deute, si és que et sents "cavaller", a Antoni Mates, **li pagues** quan puguis; però ara permet-me que parli amb egoisme. Jo
(**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

AMBIGUS (usos preposicionals)

115;0;206,15,1 sobtat de des el primer moment de la seva desgracia, **pagà al cotxero**, entrà a l'estació, i atenent al primer nom de (**Dolors Monserdà: Barcelona**)

1278;0;31,5,10 fugen com de la pesta. I per aixó si fins ara s' ha fet **pagar als justos** pels pecadors, perquè no sempre qui paga
(**Francesc Pujols: Barcelona-Martorell**)

165;0;44,33,6 que els comerciants italians i catalans havien de **pagar al Sant Pare de Roma** pel permís especial de comerciar amb
(**Francesc Pujols: Barcelona-Martorell**)

183;0;75,12,3 i amb això em basta i sobra. Amb una sola mirada jo **he pagat a homes** cent metres més alts que tu. Ah, si? No en volia
(**Joan Santamaria i Munné: Lleida-Barcelona**)

230;0;143,26,4 els donessin ajut; si la guerra era guanyada, els reis **pagaven als seus cavallers** fent-los amos d'una part dels (**Antoni Sabater i Mur: Barcelona?**)

2642;0;61,27,9 que fina en romanguí un fill, com aquest que l' ha feta **pagâ al matador** del seu pare, Egist l'arterós, que havia occit (**Carles Riba: Barcelona**)

2710;0;53,27,9 Menenius Admirables, ben segur! mes no sense que **les pagués** a bon preu. Virgília Fassin els déus que siguin certes. (**Magí Morera Galícia: Lleida**)[REVISAR: NO VÀLID. CAL DESCOMPTAR-LO]

2982;0;415,15,1 la que sopa en l' hostel ab companyia, no t'è obligació de **pagar al hostaler** que la reb. Y embestint Guillemet escalas (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)

2983;0;50,11,7 será rey d' aqueixas terras. Lo rey ne fou tot sorprés, **pagá á la gitana**, y se 'n aná tot capficat y trist, tant que son (**Francesc Maspons i Labrós: Barcelona-Bigues**)

2985;0;34,5,9 del poble romá allistantse per de prompte en la milicia, **pagant als soldats**, allaugerint las cargas del tresor públich; (**Un centinella del any vuit**)

3006;0;248,29,8 tot; ho fa tot... Ell dona 'ls diners á la cuynera; ell paga **á la modista**; ell compra las robas, las sabatas, los (**Dolors Monserdà: Barcelona**)

3028;0;80,27,8 groses i primes, desembarcaren en la banda contrària, **pagant al remer** amb el poc argent que 'ls restava; dos (**Francesc Puig-Espert: València-Asnières Sur-Seine, Illa de França**)

3135;0;20,36,2 enfadeu. [(Mestre Lluch se torna assèure, y el mariner **paga al cafeter**.)] Cafeter. [(Mirant.)] Aquest dobbé no té creu. (**Bartomeu Ferrà i Perelló: Palma de Mallorca**)

3185;0;155,24,1 abruga lo palacio del progrés y dels adelants del sigle. **Pago al cotxero**, se 'n va y mentres jo 'm fico á dintre, tú (**Rosend Arús i Arderiu: Barcelona**)

3243;0;78,14,2 Clau. Les Amèriques? Res, ja no se 'n parla... Avui **pago a tothom** i de passada us vaig a presentar la meva dona! (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

39;1;202,9,4 de sang freda, de mala ànima. El Baró quan **va haver pagat a Guillem**, anà a un consell d'administració (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

93;0;98,18,7 agrairé prou an el meu venerable mestre, que no **s' ha de pagar a ningú**, ni a sants, ni a dimonis, ni a neutrals, fins que (Santiago Rusiñol: Barcelona-Aranjuez)

ALTRES AMBIGUS

2584;0;163,18,9 mal, i et cou de nit i dia i el mal aquest tu **li vols fer pagar?** Escolta'm, forastera, jo et diria que tot això que tinc (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

ALTRES AMBIGUS

2951;0;33,24,10 de pell, la criatura; si li dóna tres sous, que Déu **l' hi pagui!** Però res de xiulets amb la misèria! Guillem Tu no saps (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

2951;0;34,29,10 de l' escudella. Si me 'n deu dos, Nostre Senyor **l' hi pagui!** Guillem Escolteu, Carmesí: la vostra filla, us la (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

3019;0;203,10,9 de mí, vosté ha de fer los impossibles. Deu **l' hi pagui**, si Deu vol pegar més que bastó á tots los que'ns fiquém (Ferran Querol i de Bofarull: Reus-Tarragona)

1.2.2.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom)

1246;0;15,21,5 se, si estava cansat, perquè la feina estava llesta. **El pagà** i li donà un paquet de joguines tarades per als seus fills. (Gabriel Janer Manila: Algaida)

208;0;116,30,10 Els dissabtes, a ca seva, pagava els homes. El xofer **el pagava** apart. Quasi sempre, el primer que veia arribar don (Baltasar Porcel: Andratx)

2627;0;157,18,4 d' altres. I al barber, quan li escurçava els cabells, **el pagava** amb quatre misèries de fruita i amb promeses de fruita (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

2841;0;103,17,3 cuinar i per altra part no pot deixar es magatzem on **el paguen** perquè dugui es comptes, ha resolt per una vegada comanar (Josep Maria Tous i Maroto: Palma de Mallorca)

2896;0;28,7,5 i sentenciós.)) Els fills, tots serveixen al rei i **el paguen**. Secr·. Ben respost! Sena· Y. Quina pena, Déu meu! [(Als Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

2896;0;9,2,6 l' espardenyner-. "Els fills tots serveixen al rei i **el paguen**". Quan combregaren la malalta, hi hagué un daltabaix. A (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

2941;0;27,22,9 l' amo En Jordi i amb el taxi ens duia fins al moll; **el pagàvem**, i Déu te perdó Nicolaua. I ara... Senyora. No siguis (Alexandre Ballester i Moragues: Gavà/Sa Pobla)

2943;0;17,8,7 Fran· [(a Miquel:)] Callem. Miq· No, mon pare; que **el pagui!** Llet· I voltros me pagareu sa tintura de iodo que he (Josep Maria Tous i Maroto: Palma de Mallorca)

2966;0;27,8,9 em pagaràs? Ilse [(de sobte, al marit):] Això, com **el pagaràs?** Ho sents? [Després, adreçant-se a Cotrone] Vet aquí el (Xavier Romeu i Jover: Barcelona-prop Vilafranca del Penedés)

3206;0;41,21,4 El xofer de l' ambulància diu que a ell només **el paguen** per portar el volant. Miqueló I per portar la contra, (Ventura Porta i Rosés: Barcelona)

3252;0;105,19,8 del whisky Nemrod: li era com un miracle que encara **el pagassin** -i molt bé- per fer-ho. D'aquesta manera havia conegut (Valentí Puig: Palma de Mallorca)

387;0;95,20,3 -Què en treuràs? un metge bo es fa dir senyor. Amb què **el pagarem**? Per cridar-ne un de dolent, més val no posar-s'hi. Vas (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

8;0;189,8,8 adorava, era la seva mare, i també ella, la Pigadeta, **la pagava** amb un amor igual. La Pigadeta era treballadora i (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

ACUSATIU (sense pronom)

1160;0;97,10,1 Aquella tarda, l' home, desesperat perquè **no podia pagar els jornalers**, havia tornat a dir una paraula grossera, (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

1246;0;93,15,2 lentament i, de vegades, quan vencia el termini, **no podia pagar la senyora desconeguda**, perquè havia gastat els diners amb (**Gabriel Janer Manila: Algaida**)

1273;0;11,7,1 recepta hi trobava les monedes que feien menester per a **pagar l'apotecari**. Aquest fou el meu pare tota la seva llarga (**Josep Pous i Pagés: Figueres-Barcelona**)

1282;0;37,14,2 un mosso per a ajudar- los. Aquella idea d' **haver de pagar un home** els esvalotava, i estaven a punt de posar-se (**Antoni Cayrol: Sallagosa**)

1328;0;54,1,4 passat per un prêt-à-porter on havia canviat de roba (**pagant Flo** com era natural). "Aquest ximple seria capaç de (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

16;0;163,23,10 i d' australià que aquí fa el comerç de la vainilla i **paga les prostitutes de Papeete** només que pel gust de donar-los (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

17;0;155,6,5 Cadis la flota d' Índies que havia de dur l' argent per a **pagar les tropes reials** que operaven a Catalunya-, llavors s' (**Jaume Vicens i Vives: Girona-Lió**)

208;0;116,30,4 a base d' escàndol continu. Els dissabtes, a ca seva, **pagava els homes**. El xofer el pagava apart. Quasi sempre, el (**Baltasar Porcel: Andratx**)

240;0;36,31,1 just darrera un taxi que també s' aturava. Mentre Cugat **pagava el xòfer** -l'operació fou treballosa- jo deixava passar el (Joan Oliver: Sabadell)

27;0;92,32,6 la concurrència. Aquella mocosa li evitava **haver de pagar un pianista**. Moltes de les seves amistats modestes li (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

2719;0;55,12,5 Veniu a cobrar. Geruta. [(Violenta)]. Calla, Feng. **Paga les dones** i no facis comentaris. Aquest és un costum (Ricard Salvat: Tortosa)

2843;0;15,16,4 han de posar a sembrar i si pot vendre un poc de blat per **pagar la gent**. Senyor. Que sembri, que vengui i que pagui, però (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

2862;0;47,25,2 de Molins de Rei o de Vilafranca. S' encarregava de **pagar l'orquestra**; d'anar a estirar el gec d'aquell i l' (Josep Maria Poblet: Barcelona)

2964;0;76,21,10 se 'n per tal com el negoci del seu pare no donava per a **pagar un cobrador**. Els temps eren dolents, es venien poques (Agustí Bartra: Barcelona)

3203;0;56,5,6 amb la forja. I que la mare havia venut els mobles, per a **pagar el metge**. El senyor Rafael no tenia tacte. O no tenia (Isabel-Clara Simó: Alcoi)

3236;0;46,4,7 fotos, milers de fotos, encara que m' hagués d' arruïnar **pagant la Neus**. I les enviaria de franc a la Gaudí perquè s'hi (Maria Antònia Oliver: Manacor)

3254;0;52,22,3 d' anar espavilada si vols treure la finca endavant sense **pagar jornalers**. I ara, mentre jo me'n vaig, entra dins la cuina (Miquel Àngel Riera: Manacor)

3354;0;101,21,3 Meem: Que qualcú em deixi trescentes pessetes per **pagar es taxista**. Tan aviat he partit que no he agafat sa (Joan Mas i Bauzà: Deià)

3354;0;102,2,2 [Don Bartomeu obre la porta de la recepció:]
Bartomeu: **Paga aquest homo** i estoja't cinc duros per tu, Toni. [Tira
la (**Joan Mas i Bauzà: Deià**)

3402;0;28,10,15 en la glòria del seu Pare, voltat dels seus àngels;
ell **pagarà cadascú** segons les seves obres. Us ho dic amb tota
(**Evangeli segons Mateu**)

387;0;99,10,2 brau cavaller -digne de l'agraïment dels catalans-
pagava tot el personal de la impremta i de l'administració, els
(**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

388;0;164,33,2 cadenes d'una perfecta i cordial amistat. Poc abans
de **pagar el cambrer** i de posar-se el capell per a sortir, August
(**Agustí Esclasans: Barcelona**)

399;0;254,12,10 trobat i així ho deixarem. Treballen just la terra
per **pagar l'amo** i per mantenir-se. Els seus treballs estan (**Josep Pla:
Palafrugell**)

400;0;97,4,8 per escometre el primer que es presenti per tal de
poder **pagar el flequer!** Quines llums d'ingenuïtat tenyeixen aquestes
Josep Pla: Palafrugell)

623;0;29,25,10 ¿Us imagineu si eren feliços aquella gent que podien
pagar els notaris amb moneda i si la moneda no hi arribava hi (**Josep
Maria de Sagarra: Barcelona**)

66;0;241,18,1 industrial lliura xecs per valor d'aquest milió: amb
un **paga el contractista**, diguem per la instal·lació d'alguna (**Antoni
Oriol i Anguera: Linyola (Noguera)**)

66;0;241,20,5 contractista converteix el xec en jornals, amb els
quals **paga els obrers** el divendres; el dissabte la muller de l'obrer
(**Antoni Oriol i Anguera: Linyola (Noguera)**)

66;0;67,19,2 públicament. Morgan. -I com va reaccionar Buffon?
Darwin. -**Pagant la penyora** i escrivint una carta íntima en la qual
deia (**Antoni Oriol i Anguera: Linyola (Noguera)**)

73;0;119,1,13 que el trabuc peti i això hom ho aconsegueix tant si es **paga un criat** com si no se'l paga. Mentre les filaes acaben de (**Xavier Fàbregas: Montcada i Reixac-Palerm**)

DATIU (amb pronom)

1;0;176,3,8 la senyora Marigó. "Curt, massa. Al capdavall **se li paga** per entretenir-nos una mica. Poc, però algú li deurà (**Salvador Espriu: Santa Coloma de Farners**)

1242;0;43,4,1 a l' altre extrem, que vingués cap a ell, per tal de **pagar- li** i anar-se'n. Ja servia el conyac que li havia demanat (**Joan Francesc Mira: València**)

1286;0;133,9,3 un grapat que no arribava a la mitat del que **li havien pagat**. Moltes vegades el tramusser no cobrava en diners sino que (**Enric Soler i Godes: Castelló de la Plana**)

211;0;106,2,4 Ell no em desnonà d' aquells pams de terra perquè no **li pagava**, sinó per deslligar-se de mi. I si jo ho acceptava, com (**Xavier Casp: Carlet**)

2632;0;239,7,9 al qui no té; que el pobre respecte el qui li mana i **li paga...** Això Jesucrist ja ho va aclarir del tot. A què cercar (**Enric Valor: Castalla-València**)

2641;0;24,13,1 un moment i després de convenir el preu -que **li vaig pagar-**, l'home, amb un gest calmós, amb un cop sec, trencà el (**Lola Anglada: Barcelona-Tiana**)

2854;0;44,5,8 en els temps que corren. Jeroni: És que avui no **li puc pagar**. Pilar: Per on surt, ara? Jeroni: Em sap greu. Les (**Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona**)

2899;0;39,14,1 jo? Quan confessà el seu pla ambiciós... ¿sap com **li pagaren?**... Ho sap?... Si ho sabia, si ho sabia! Ventura: Com (**Terenci Moix: Barcelona**)

2921;0;5,29,9 Ben dit, Paulina! Paulina. I sense mirar a qui, mentre **li paguin** bé... Xavier. Què hi respons, tieta? Clara. No perdis el (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)

2924;0;42,6,4 no fa fret... Antò· Li regalo aquest ramet. Arti· Déu **li pagui**, bona dona. [(Mutis d'Artigues i Puiggròs. Artigues (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

2924;0;56,4,5 et demano, Antònia, que m' ajudis... Aquell que no **li paguen** tornarà... Antò· Vols dî el senyor Banús? Leon· Vindrà al (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

3124;0;18,16,4 ara, i no sé, l' agraiment demostrarli. Cóm podria yo **pagar li**, Pare Vicent, este bé? S· Vicent Amant més i més a (**Manuel Sánchez Navarrete: València?**)

3125;0;1,77,8 pasensia. Isa· Díu "Cantinflas", el dependent, que **li paguém** d'una, que de tant de puchar la escaleta li ha entrat l' (**Jesús Morante Borràs: Quart de Poblet-València**)

3203;0;188,23,7 li vindrà bé. I a mi, amb això que em pagaràs, bé podré **pagar- li a ella**. Però jo no he servit mai: no sé si en sabré. (**Isabel-Clara Simó: Alcoi**)

3223;0;122,20,8 enganxar per fer de traginer. Si era això, rai, perquè **li pagaven** bitllo-bitllo, no feia preguntes i tots contents. L' (**Jaume Cabré: Barcelona**)

3223;0;182,8,3 refet i anava a dir que per fer allò no calia que **li paguessin**, que ho feia de grat, però callà, no sabia ben bé per (**Jaume Cabré: Barcelona**)

3236;0;67,20,3 llei vigent, li vaig dir amb tota solemnitat. -Quant **li paguen** d'estranquis aquests senyorassos perquè els mantengui el (**Maria-Antònia Oliver: Manacor**)

3236;0;9,1,3 la feina com volia. En contrapartida, el professor **li pagava** quan i com li venia de gust. I en acabar jo el curset, a (**Maria-Antònia Oliver: Manacor**)

3257;0;135,9,7 tornar pel bon camí. Ni per un moment em passà pel cap **pagar- li** amb la mateixa moneda... Déu me'n lliber! Les dones (**Carme Riera: Palma de Mallorca**)

51;0;27,6,4 va ésser un encàrrec que després, simplement, no **li va pagar**, cosa que no el va privar més tard de vendre'l, tan car (**Maurici Serrahima: Barcelona**)

8;0;110,2,3 dominis. Mai no li cobrava res -tampoc, és veritat, no **li pagaven**; ho hagueren pogut fer-. Després, quedava a terra una (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

DATIU (usos preposicionals)

1324;0;82,4,5 té, de nom. I ben clar que és. -Déu poderós! -**A mi, no ha pagat** mai ningú per veure'm ballar. -Ni a mi tampoc. -No gosàs (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)

237;0;214,33,7 El que fa al resultat, és cosa de parells o senars. **Heu pagat a Wemmick?** -Hem replegat el diner aquest matí, senyor (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)

237;0;216,2,5 requista i de vós, i ell em lliscarà dels dits. **Heu pagat a Wemmick?** -Oh, sí, senyor! fins a la darrera malla. -Molt (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)

2632;0;159,20,1 anà al tall com si acabàs d' arribar, va pesar i **va pagar a aquella gent**. -I l'amo, no ha vingut? -van preguntar-li. (**Enric Valor: Castalla-València**)

2632;0;67,17,1 ha caigut el sol! -va dir el so Pep per animar- los. **Pagaren al casiner** i eixiren tots quatre lentament cap a la (**Enric Valor: Castalla-València**)

3206;0;22,18,10 la seva banda, acaba d' encendre l' havà, es resigna i **paga a Miqueló.**] Miqueló Gràcies. [(Mostrant Rudi.)] I d' (**Ventura Porta i Rosés: Barcelona**)

3213;0;32,11,3 et pesarà com una tomba, com una mort diària, car **has pagat a Caront**, abans del temps previst, les estrictes i fredes (**Lluís Alpera: València**)

3228;0;65,20,4 una fàbrica de sabates que encara no **havia acabat de pagar als seus germans** i amb què havia de mantenir moltes (**Pau Faner i Coll: Ciutadella-Menorca**)

3236;0;85,35,4 a pedrades amb na Joana perquè deia que mumare **havia pagat a les monges** perquè jo anàs la primera de la fila a (**Maria-Antònia Oliver: Manacor**)

381;0;120,34,5 a prova, poso a prova la seva consciència: va pagant, **ha pagat a tothom**. Resto immòbil sense insistir en cap reclamació. (**Ferran Soldevila: Barcelona**)

387;0;35,34,2 teva mena han de tenir, almenys, sang de bohemí. **Han de pagar als qui** els mantenen amb bufonades, amb picardies i amb (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

389;0;114,3,7 de les quantitats que la dita Universitat havia promès **pagar a Costa**, amb l'obligació, per part de Serrano, de posar, a (**Josep Pla: Palafrugell**)

66;0;250,4,1 de que anem **pagant al senyor** Distribuïdor. Quina és la solució, doncs? (**Antoni Oriol i Anguera: Linyola** (Noguera))

ALTRES AMBIGUS (amb pronom)

2895;0;71,10,10 Heu fet un gran treball, que no **us** ha **pagat** ningú! Manel Tot el que té preu, no val res, creieu-me! (**Edmund Brazès: Ceret**)

2896;0;25,23,8 desvalguts del poble, que en ell mateix. Nostre senyor **li pagarà** i nosaltres hem d'agrair-li. I com hem d'agrair-li? (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**) [L'HI<LI HO]

1.2.3. Verb *pregar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	24*	6
	usos sense pronom	26*	19
DA	amb pronom	9	14
	usos preposicionals		26*
A	usos preposicionals	53*	
lemes analitzats		1.452	1.127

1.2.3.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom)

168;3;137,18,10 francament. I ell mateix, adreçant- se a en Boi, **el pregà** perquè acceptés l'amable convit del baró. I en Boi, per (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**)

229;0;218,13,4 mentre es vestia i se n' anava al treball. Andreu **el va pregar** una estona llarga. La idea d'anar-hi amb ell l' (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

2578;0;48,2,2 mirar senzill. Tothom puja els graons, la missa dita, **la prega** i la venera de tot cor. Els masovers, allargant la visita, (**Josep Sebastià Pons: Illa del Riberal**)

2642;0;132,10,2 Així pensant- hi, va semblar- li que més li valia de **pregar- la** de lluny estant amb paraules meloses, no fos que (**Carles Riba: Barcelona**)

2642;0;151,23,8 amb les dones serventes a casa nostra, tot i **haver-la pregat** la primera." I llavors responent, li digué l'enginyós (**Carles Riba: Barcelona**)

2982;0;246,32,3 tractá de casarse ab ella, y may hi consentí, á pesar de **pregar la** sos pares. -La estimava un jove? preguntá ab cándida (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)

2983;0;106,10,9 va tocarne y la noya si be volia anarsen, tant y tant **la pregaren** que resolgué quedarse: al dematí següent altre volta se (**Francesc Maspons i Labrós: Barcelona-Bigues**)

3034;0;64,25,1 vaig dirigir una sentida invocació á las mussas, **pregant las** que m' inspiressin totas al cop pera sortir més (**Joan Pons i Massaveu: Barcelona**)

3041;0;51,19,4 que mai volgué saber- hi res per molt que **len pregaren**. Semblava com si pressentís que aquelles cançons havien (**Josep Pous i Pagés: Figueres-Barcelona**)

3043;0;232,19,6 per ajudarli a baixar del cavall y amb signes **el pregaren** perque entrás en el palau. Va pujar els set esglaons de (**Joan Rosselló i Crespí: Alaró-Palma de Mallorca**)

3050;0;17,18,4 Es necessári aquí mostrar majòr constància; Anar â Faraò, **pregár-** lo ab mès instància, Que sens dilatar mès, permetie (**Antoni Febrer i Cardona: Maó**)

3075;0;202,26,5 de tendresa com quan se mira á la Verge Puríssima, **pregant la**, postrat al peu del altar. La Mercé baixá la vista, (**Carles Bosch de la Trinxeria: Prats de Molló-la Jonquera**)

3075;0;205,14,5 y de poesia. Alashoras se postrava als peus de la Verge, **pregant la** ab fervor que tornés la pau al seu cor nafrat y (**Carles Bosch de la Trinxeria: Prats de Molló-la Jonquera**)

3075;0;214,13,7 se postravan devant la Verge Santa... ab quin fervor **la pregavan**, la suplicavan!... al sentir los passos d' en Marsal, (**Carles Bosch de la Trinxeria: Prats de Molló-la Jonquera**)

3075;0;270,5,1 peu del altar alsava sos ulls envers la Verge Inmaculada, **pregant la** ab fervor per la ditxa de sa estimada Mercé, oferint (**Carles Bosch de la Trinxeria: Prats de Molló-la Jonquera**)

3305;0;48,7,7 feyna. [(Cremat.)] Si don Luisito ha vingut... fins **l' he pregat**, y ara, davant totas vosaltres, li tornaré á dir que no (**Josep Pin i Soler: Tarragona**)

3336;0;121,15,4 altra volta va á venir lo téu pare. Blanca Oh, no: no! **Préga l**, Ferrán, que no s' acosti, que no vinga! Jo aquí he (**Àngel Guimerà: Santa Cruz de Tenerife-Barcelona**)

3394;0;18,18,5 vingueren a trobar- lo. Mentrestant els deixebles **el pregaven**, dient: Rabbí, menja. Mes ell els respongué: Jo tinc (**Joaquim Casas-Carbó: Barcelona**)

ACUSATIU (sense pronom)

169;0;122,4,10 de casa seva i senten necessitat de pregar i de fer **pregar els altres!** A can Feliu, quan jo tenia vuit anys, havien (**Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona**)

2458;0;166,20,1 fer remor, amb sa mà forta lleva la barra de la porta; **pregant les Santes** es conforta, i parteix com el vent. El cel és (**Maria Antònia Salvà: Palma de Mallorca-Llucmajor**)

2584;0;44,22,1 no té cura, ni sana el préssec si belluga el corc. "**Prega la minyoneta i la vellarda**, fes cada dia el bé que se t' (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

2642;0;141,1,4 Entrada d' Ulisses al palau d' Alcínous Talment allà ell **pregava el sofert Ulisses diví**, i l'urc de les mules se'n duia (**Carles Riba: Barcelona**)

2644;0;75,9,5 ja en son cor es va haver sadollada a Àrtemis la primera **pregà la divina** entre dones: -"Àrtemis, dea i senyora, filla de (**Carles Riba: Barcelona**)

2975;0;21,38,1 d' ell clamaren, y avuy, que ab plors y véus desesperadas **prega una reyna**, de dolor transida, que pert ab ell poder, (**Frederic Soler: Barcelona**)

2983;0;27,4,6 tan grossa, que de tot punt en vá fora lo contarho. Y **pregá 'l jove**, y ella pus que ab cor se li demanava, aixis va (**Francesc Maspons i Labrós: Barcelona-Bigues**)

3047;0;107,26,5 -¿Alguna?... Algunas. -Explicamelas, Fineta...- **pregá 'l pintor** ab tò acriaturat. -¡Ooooh! Això ja es un'altra (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3048;0;237,3,10 á l' orella y se 'n van tots dos cap á la sacristía, **pregant lo jesuita** ab un moviment de mans que no'ns moguessim. (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3075;0;127,17,5 aytal impressió. -Vés, digué á sa filla, ves al oratori á **pregar la Verge**; jo vindré d' aquí un rato... tancá la porta de (**Carles Bosch de la Trinxeria: Prats de Molló-la Jonquera**)

3109;0;140,14,4 tal cosa? -Fassis pas tants alimaris, dona! -Tant que jo **pregavi Deu**, cade die, que te guardès d'una mala tentacio! Jo (**Esteve Caseponce: Ceret**)

3109;0;4,24,2 infant. Es que may els aixecava, ni per mira 'l cel quan **pregava Deu**, com si haguès portat el cel en si mateixa. Y (**Esteve Caseponce: Ceret**)

3109;0;87,17,4 Sant Pere devant y la dona al derrera. -Boy pujant, **preguem la Mare de Deu**, va dir ella. Y deseguitainxolopam va (**Esteve Caseponce: Ceret**)

2710;0;174,29,3 dura com per nosaltres malhaurats. Tu ens prives fins de **pregar els déus** que, menys nosaltres, és el consol que tots els (**Magí Morera Galícia: Lleida**)

377;0;107,24,6 de veure els qui triomfalment tornen. Jo era a **pregar Déu** per la teva ànima i per a què m'inspirés el que havia (**Francesc Pineda i Verdaguer: Barcelona**)

DATIU (amb pronom)

131;0;106,3,8 ulls. I, ell que sí?, cerca consell del veterinari i **li prega**: -Dóna'm metgia. El veterinari li renta els ulls amb la (**Josep Maria López Picó: Barcelona**)

131;0;155,25,7 de gitanets despullats com Déu els feia, la mestressa **li prega**: -Senyor Doctor: una mica de roba, si ens la donés, també (**Josep Maria López Picó: Barcelona**)

2642;0;66,6,2 de guies a Lacedemònia divina, on és el ros Menelau. I **prega-** li tu mateix, perquè et respongui sens falla; i no et (**Carles Riba: Barcelona**)

2713;0;7,27,6 A mon germà hi troví, y agenollada Que no m' **li prech** desemparada. 21. ¿Quina cosa no feu lo bon Peret Per (**Joan Cortada i Sala: Barcelona**)

3009;0;29,16,5 bons cors, que sempre tornan bè per mal, y tant y tant **li pregá**, que lo fill del rey, no volent que fos dit per sos (**Terenci Thos i Codina: Mataró**)

3009;0;69,10,7 fugirá, no, mare, no 'm fugirá... Per fi, tant y tant **li pregá**, que sa mare li digué: -Ves, futx, futxme de aquí les (**Terenci Thos i Codina: Mataró**)

3010;0;116,8,5 estesas, de genolls... ¿ho sents? he caigut de genolls... **Préga li** tu, Mercé, tu qu' ets ma estimada... Dígali que'ns (**Josep Feliu i Codina: Barcelona**)

3139;0;150,20,7 demana perdó al vici Y encara, afalagantlo, avuy **li prega!** Gertrudis Fill meu; el cor m' has trossejat! Hamlet Be, (**Artur Masriera i Colomer: Barcelona**)

3146;0;79,45,7 Ma· Prego á Deu per bonas novas. En· Jo per tú també **li prech**. [(Anantsen cap á l' esquerra.)] (Qui será la qu' ell (**Antoni Ferrer i Codina: Barcelona**)

AMBIGUS

110;0;129,5,5 reservada y per demás prudent, y en nom de la malalta 'ns **pregà al nebot** y a mi, que entressim a vèurela. Ella'ns cridava (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

141;0;53,4,7 poble per sacrificar a Jahvè." I sortí Moisès de Faraó, i **pregà a Jahvè**. I féu Jahvè tal com Moisès havia assegurat: féu (**Frederic Clascar: Santa Coloma de Farners-Barcelona**)

149;0;59,9,3 un cavallot... Butxaquejava. Reprengué: -Santa Maria, **prega a... el barbut d'espases**. Set i mig! -Noi, m'has netejat! (**Salvador Espriu: Santa Coloma de Farners**)

231;0;33,6,6 el cor humil de l' entorn seu, i els camps maduren mentre **prega a Déu**. L'abella Brunz pels arbres florits i per les roses (**Salvador Perarnau i Canal: Súria [Bages]**)

2584;0;202,1,2 es sent què diu. A taula no li poden veure el rostre, i **prega als seus** amb un parlâ ofegat: -Fills meus, li resarem un (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

2642;0;100,22,2 i puja- te 'n a dalt, amb les teves dones serventes, i **prega a Atenea**, filla de Zeus que porta la ègida: que ella te'l (Carles Riba: Barcelona)

2642;0;101,1,9 seves dones serventes, va posâ els ordis en una panera, i **pregà** així a **Atena**: -"Escolta'm, de Zeus que porta la ègida (Carles Riba: Barcelona)

2642;0;138,3,5 on va asseure 's, doncs, Ulisses diví. Tot d' una llavors **pregà a la filla de Zeus poderós**: -"Escolta'm, de Zeus que porta (Carles Riba: Barcelona)

2642;0;56,23,1 parlà a Pal·las Atena, filla de Zeus que porta la ègida: -"**Prega** ara, meu hoste, a **Poseidó** Senyor: per tal com d'ell és (Carles Riba: Barcelona)

2642;0;57,2,4 a ella primera havia donat la copa daurada. I de seguida **pregà a Poseidó** Senyor fundament: -"Escolta, Poseidó que (Carles Riba: Barcelona)

2642;0;68,11,8 el cordell de la cofa. El vell n' amerà una cratera i **pregà** fundament a **Atenea**, fent l'oferta, a la filla de Zeus que (Carles Riba: Barcelona)

2642;0;70,4,2 del lavatori de mans i dels ordis per fer les asperges, i **pregà** fundament a **Atenea** quan començava el sacrifici, tirant (Carles Riba: Barcelona)

2643;0;109,15,6 i besà l' agrum que lleva l' espelta: i aixecà les mans i **pregà a les Ninfes** tot d'una: -"Oh Ninfes Nàiades, filles de (Carles Riba: Barcelona)

2643;0;129,18,9 dins el foc les cerres del cap del bacó ullalblanc, i **pregà a tots** els déus perquè l'enginyós Ulisses tornés al seu (Carles Riba: Barcelona)

2643;0;21,25,3 de la malaltia que el magne Zeus ha enviada. Tota vegada, **prega a ton pare**, el rei Poseidó.-" Així digueren, partint, i el (Carles Riba: Barcelona)

2643;0;25,29,8 sorolla la terra.-" "Així vaig fer jo, i aleshores ell **pregà a Poseidó** senyor, estenent totes dues mans cap al cel (Carles Riba: Barcelona)

2643;0;49,17,2 aigua; i per damunt hi espargeixes una blanca farina. I **prega** llavors de genolls **a les testes vanes dels morts**, (Carles Riba: Barcelona)

2644;0;160,19,3 Arcesiada, el més amorós de tots els companys, d'antuvi **prega a la verge** dels ulls lluents, i a Zeus pare, i branda (Carles Riba: Barcelona)

2932;0;31,42,2 y llamps y aiga. Gregori. Quasi 'm féu entrar l' anhel de **pregá á Dèu** pe 'ls de casa. Paula. Fòra en vá, perque brams d' (Frederic Soler: Barcelona)

2940;0;77,16,8 germana y "si sents a dir que m' han mort, -va dirte,- **préga a Deu** per mi! Sígues bona". Te'n recordes?... Ton pare ha (Ramon Picó i Campamar: Pollença-Barcelona)

2985;0;278,13,9 Guarda lo depòsit de la fe, acompanyada de bonas obras. **Prega á Deu** per la conversió dels impíos, ó constitucionals; á (Un centinella del amy vuit)

2994;0;98,8,5 de Dèu, á qui ella de nit y jorn ab forts uys y plors **prega**, tant sols pot trobar remey **á sòn dol** y malaventura en (Joaquim Rubió i Ors: Barcelona)

3003;0;186,16,2 afadigats al peu d' un montícol de sorra. La santa Verge **pregá á Deu** y vegé una abundosa font sortir al seu costat y (Jacint Verdaguer: Folgueroles-Vallvidriera)

3004;0;31,16,1 de la seva companya i passant- li un braç per la cintura, **pregá també al campaner**, mentres alsinava son pit, torsava la (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

3005;0;39,2,3 va esclamar Mossen March cullintli la paraula ambició! **Prech á Deu** que may me la fassa sentir. -Una ambició justa, (**Francesc Pelagi Briz: Barcelona**)

3037;0;21,16,4 arriba l' hora de veurens en la posada dels justs, **prega á Dèu** per mí. Jo desde la hospitalaria terra catalana, (**Francesc Fayos Antony?: València-Barcelona**)

3049;0;1,29,4 Siracúsa es la mès felís qu' es púguie desitjar. Dionís. ¡**Prèg- â-Dèu** fòs axí! però, dígas-me; ¿no hi há ningú qui es (**Antoni Febrer i Cardona: Maó**)

3060;0;108,14,6 del vi que Baccus a Meònia dóna: libem al Oceà!- I ensems **prega** ella a l'Oceà, pare de tota cosa; a les germanes Nimfes: (**Llorenç Riber i Campins: Campanet**)

3172;0;43,25,3 tots li demanem... Tu... [A Sigerich.] Sigerich. May: no **prega** mon ánima als romans. Marcius. Per un dels vostres! (**Àngel Guimerà: Santa Cruz de Tenerife-Barcelona**)

ALTRES AMBIGUS

101;0;143,20,4 història que conten i per a desviar les aplicacions; **els pregueu**, els forceu inútilment; hi ha coses que no diran pas, hi (**Josep Carner: Barcelona-Brussel.les**)

3087;0;53,12,4 comes se segan, s' entorpeix llur peu... Tres belles **els pregun:** -Veníu y seyèu.- Els sients que'ls senyalan son uns (**Joaquim Ruyra: Girona-Barcelona**)

3108;0;130,5,3 van remugâ l' abric no valia gran cosa. "Germanets - **els pregâ-** no m traieu d'est recó. Us mostraré pastura ont mai ha (**Paul Bergue: Pesillà de la Ribera -Rosselló- Royan-Charente Marítim**)

101;0;70,5,4 a Mopse, d' una visita que m' ha fet sense conèixer-me. **Prega la gent** que no coneix que el menin a casa d'altres dels (**Josep Carner: Barcelona-Brussel.les**)

2642;0;45,31,10 del mar, i rentant- se les mans amb el blanc salobre, **pregava Atenea:** -"Escolta'm, dea que ahir vingueres al nostre (**Carles Riba: Barcelona**)

3000;0;184,21,2 sense descloure la boca y reculà pera retirarse. -Nó, -**pregà** la Pilar, fent un esforç,- tinguí la bondat d'escoltar (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3003;0;58,8,2 temples y capelles, á totes les celdes y oratoris ahont **prega** una ánima enamorada de Jesús. En aqueixos jardins (**Jacint Verdaguer: Folgueroles-Vallvidriera**)

3034;0;42,21,6 tot l' any? No fill, no?" Mes, somicá en Carles, **pregá** la Teresona, hi acudiren los bessons y 'n Ton, fentlos (**Joan Pons i Massaveu: Barcelona**)

3047;0;295,17,6 ab lo puny en l'ayre. -¡Per Deu, xicots, per Deu!- **pregá** en Foix, ficantse entre mitx, esvarat de sorpresa. -¡Teníu (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3047;0;296,5,2 tots los sants del cel, Francesch, repòsat,- tornava á **pregar** en Foix, abrassat ab ell peracontíndrel y sens sortir de (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3047;0;297,4,8 Francesch, per Deu! ¡Que puja gent, qu' ets á casa teva!- **pregá** en Bernat, tan etzarat com sos germans. -Vaja, repòsat, (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3279;0;12,2,1 damunt la terra devalla clavats los ulls dalt del cel **prega** la dona en veu baixa. Y en tant los companys del mort á la (**Francesc Comerma Bachs: ?**)

1.2.3.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom)

1282;0;65,12,1 Un dematí ja no volgué alçar- se del jaç. Sos pares a **pregar- lo**, plorant i suplicant. Ell, cansat de tants gemecs, (**Antoni Cayrol: Sallagosa**)

1439;0;163,36,4 per tal que hi posi remei. -Parleu valencià, -**el prega** el governador. Però tot justament ha aconseguit ara mateix (**Rafael Tasis: Barcelona-París**)

3405;0;663,18,7 espero amb els germans. Quant al germà Apol·ló, **el vaig pregar** molt perquè vingués a vosaltres amb els germans; però de (Romuald Maria Díaz i Carbonell: Igualada)

432;0;128,14,1 coll, la rateta es decidí a parlar sense esperar que **la preguessin**: -Aquí va el secret: vosaltres no sou camperols. El (Lluís Ferran de Pol: Arenys de Mar)

8;0;52,5,4 vàrem instar- lo perquè es quedés a dinar, **vàrem pregar-** lo, i ma mare va enfadar-se una mica, però fou (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

8;0;56,7,8 'l d' aquí. També jo, en la meva profunda decepció, **vaig pregar-** lo, i fins crec que vaig plorar, abraçant-lo, posat (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

ACUSATIU (sense pronom)

1243;0;91,40,8 mainada l' escoltà: s' agenollaren de bell nou, **tornaren pregar la Mare de Déu**, Sant Jordi i Sant Jaume, i investiren (Jaume Vidal Alcover: Manacor)

2;0;114,5,6 em vinguis amb sermons. -Mon germà, no blasfemis. Sempre **prego Déu** per tu; però, de què valdran els meus esforços, si t' (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

2;0;172,4,2 l' altar, invocava l' ombra irritada del seu pare i **pregava Déu** que la perdonés. No obstant, la presència del fill, (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

2;0;82,10,4 del seu fill. Ella plorà en la intimitat del seu cor i **pregà Déu** perquè la perdonés, si la podia perdonar, per tant com (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

237;0;199,4,2 d' ésser l' humil instrument de menar- vos- hi. **Vaig pregar el senyor Pumblechook** que es recordés que calia no dir ni (Josep Carner: Barcelona-Brussel·les)

237;0;455,16,7 del tribunal us rompré la cara! Compeyson, sabeu, **va pregar el jutge** que el protegís, i va obtenir dos escarcellers (Josep Carner: Barcelona-Brussel·les)

2617;0;104,12,2 aquell blat granat, retent pa del nostre matrimoni..., jo **pregava Sant Antoni**:-Sant Antoni, un bon vent...! Sant Antoni, (**Maria-Antònia Salvà: Palma de Mallorca-Llucmajor**)

2651;0;164,13,9 calmosament la cua. I un hom donaria alguna cosa, **pregaria els déus**, que ja que tenim ponts e murs e valls, que (**Joan Francesc Mira: València**)

2868;0;56,22,1 ho sé, ni tu tampoc. ¿Com hauria estat? Si ni per anar a **pregar els déus** no tens el dret, sense pagar-lo amb plors, d' (**Carles Riba: Barcelona**)

2874;0;56,34,7 Us repeteixo que som unes pobres dones aplegades per **pregar Déu**. Malfiem-nos de tot el que podria apartar-nos de la (**Gabriel Bas: català central?**)¹¹

2889;0;138,9,4 les aigües queden dormides, podrint- se, criant mosquits. **Preguem Déu** que remoga els vents..., i l'oratge, si cal... Don (**Martí Domínguez i Barberà: Algemesí**)

2959;0;45,37,4 sap. La seva resposta ha consistit en agafar el telèfon i **pregar el Secretari governatiu** que vingués a visitar-lo. (**Joan Baptista Xuriguera: Menàrguens (Noguera)-Barcelona**)

2971;0;119,5,1 de fullaraca. La Dona. ¿És que n' hi havien d' altres que **pregaven el déu**? Càrion. N'hi havia certament un altre, (**Manuel Balasch i Recort: Cornellà de Llobregat**)

3151;0;274,32,5 foraster, i sense fingir- te. Viu encara Laertes, però **pregant** cada dia **Zeus** que en el seu casal li apagui la vida dels (**Carles Riba: Barcelona**)

3289;0;87,32,1 a la senyora vídua de Camps com la humiliació d' anar a **pregar el pare** de la bandararra (quin posat fals, a desgrat de les (**Jesús Moncada: Mequinensa**)

¹¹ Tot i que no hem trobat la procedència geogràfica d'aquest escriptor a cap manual, optem pel català central per l'ús del morfema *-eixo* en la primera persona del present d'indicatiu.

3402;0;38,26,10 que aquells dies estiguin esperant un fill o criant-lo. **Pregueu Déu** que no hàgiu de fugir en dia de pluja o de festa, (Evangeli segons Mateu)

432;0;223,2,2 la plena claror guiï les nostres passes d' homes... Així **pregaren els nostres primers pares** amb el rostre cap a l'Orient. (Lluís Ferran de Pol: Arenys de Mar)

623;0;311,6,2 d' aquella mena d' ocell en el nostre país. Jo **vaig pregar Peret** que fes els impossibles per ensopir amb una bona (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

95;0;158,20,3 que s' esqueia d' haver- hi, i d' agenollar- se i **pregar Déu** de voler-los concedir en tan fort treball la seva (Josep Pous i Pagés: Figueres-Barcelona)

DATIU (amb pronom)

1282;0;88,18,5 amb el pal a punt d' estossar- la. -No em matis -**li pregà** la fera-. Jo sóc llop per a aqueixa ovella; per a tu el (Antoni Cayrol: Sallagosa)

1283;0;93,11,8 venedor de peixos. -No parlis més d' aquesta fantasma -**li pregà** la seva mare. No les he compreses mai, aquestes (Josep Vallverdú: Lleida)

2336;0;103,10,4 en veu baixa, com si el Cascall els pogués sentir, **li pregà**: -Deixeu-me escoltar. Us donaré instruccions... si és que (Josep Vallverdú: Lleida)

2595;0;74,27,1 d' una adhesió laica i no litúrgica. No crec que **li preguen** molts valencians, ni tan sols els creients i (Josep Vicent Marqués: València)

2632;0;364,21,8 en una avinentesa de tantes en què es trobaren sols, **li pregà** temerosa: -Joan, no et deixes emportar pel teu bon cor. No (Enric Valor: Castalla-València)

2889;0;171,20,7 Ell somrigué filosòficament. Begonya, intrigada, **li pregà**: -¡Conta, conta'm!... -Havia passat una setmana i la meua (Martí Domínguez i Barberà: Algemesí)

3151;0;111,31,9 contra el vent; i el conegué pel desguàs i així **li pregà** en el seu ànim: -Ou-me, senyor, qui siguis; a tu, implorat (Carles Riba: Barcelona)

3158;0;21,26,6 allarga-. Signe ací, per favor. -Deixe 'm un bolígraf -**li pague**. -No em diga que no porta bolígraf... -Sóc periodista. L' (Ferran Torrent: Sedaví)

3292;0;69,26,2 Quin imbècil! A la Grandesa teva, que l' estovis **li prego**, i que li prenguis la beguda. Quan no en tingui, només (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

378;0;40,30,11 se de quan en quan a veure la imatge, a dir- li algo, a **pregar- li**; allí anava ell ab xaca i botes i fins corbateta de (Josep Pascual Tirado: Castelló de la Plana)

379;0;90,18,5 tot renyant- lo pel seu atreviment. -Abasta- me 'l! - **li pregà**. -Veus? Li ho havies de dir així: Presseguer xamós, ¿vols (Antoni Sabater i Mur: Barcelona?)

393;0;218,9,8 i contant- li, a batzegades, lo que feia al cas, **li pregà**: "Digues-li al teu pare que no vagi a la fàbrica, fill (Caterina Albert: l'Escala)

424;0;204,34,9 que el tanqués sempre. És un compromís per a mi... **li prego**...em fa angúnia... tanqui'l sempre.-No cal. Descanseu; i (Miquel Llor: Barcelona)

55;0;338,21,6 Li vaig dir les meves emocions. -No em deixis -**li vaig pregar**. -Vina a dormir a casa com altres vegades. Necessito la (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

DATIU (usos preposicionals)

1160;0;235,22,1 l' esperam i tots estam exposats a les seves escomeses. **Preguem a Déu** i fiem únicament en la seva Misericòrdia. Aquesta (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

1217;0;192,12,6 gent no s' endugués més aigua de la necessària. Les dones **pregaven a la Sang Preciosa** i el cel feia el sord i no arribava (Gabriel Janer Manila: Algaida)

1241;0;163,6,1 senyora! Perquè els considero, em crec amb motiu per **pregar a Vm.** em franquegi l'honor de la seva resposta, clarament (**Joan Perucho: Barcelona**)

1288;0;149,2,2 la santa causa de Déu i del rei ploren, s'estremeixen i **preguen al Cel** sense parar la conservació de la preciosa vida (**Joan Perucho: Barcelona**)

166;0;61,11,1 i el qual, mitjançant una carta del 13 d' abril del 1911, **pregava a l'autor** del "Càntic espiritual" que sortís en defensa (**Sebastià Gasch: Barcelona**)

237;0;466,34,9 història, perquè encara hagi de prendre 'm el treball de **pregar a aquells** o a vós que us en deseixíssi? Vosaltres (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)

237;0;494,15,8 fos una vera convicció, vaig esquivar els diaris i **vaig pregar a Herbert** (a qui havia confiat les circumstàncies de la (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)

2731;0;66,14,1 galana Ma poesia catalana: Preniula sú del vostre cor, **Pregant á Deu** (que tot ho mana) Per l'autor. IV Cançó de la mar (**Joan Amade: Rosselló**)

2875;0;78,6,5 de la vostra insolència i cobdícia. ¿No ens demaneu que **preguem a Déu** per vós, que us fa falta? Cavaller III Sí, (**Josep Urdeix: Barcelona?**)

2926;0;122,4,1 la pietat dels segles no en pogué esborrar l' afront-, **prega a Déu** sense recança perquè el vent de la venjança, (**Guillem Colom i Ferrà: Sóller-Palma de Mallorca**)

2926;0;143,10,8 pins, acollidores, l' emportaren sota el porxo. I tothom **pregava al Sant** pels naufrags i per la vida de la pobra (**Guillem Colom i Ferrà: Sóller-Palma de Mallorca**)

2926;0;179,21,2 a trencar com feble aresta la poca vida que em resta?- I **pregant a Déu** fremia dins el claustre, sanglotant. Oh donzella (**Guillem Colom i Ferrà: Sóller-Palma de Mallorca**)

3151;0;141,5,5 en el vostre col·lotge, és com a captaire d' un retorn i **pregant al rei i a tot el seu poble**. I Euríal respongué i va (Carles Riba: Barcelona)

3204;0;111,5,9 llavis. Jo no volia aprendre a resar de nou. Per dins ja **pregava a Déu** i li parlava molt llarg. Li explicava i li (Maria Barbal i Farré: Tremp)

3231;0;28,12,6 sembrats que sempre enyoren pluges, i saben que és inútil **pregar al déu** del temps. Immensos sementers. Verdor de call (Damià Huguet: Campos [Mallorca])

3398;0;97,3,4 contra mi s' alcés, jo pla confiaria. Una cosa només **prego al Senyor**; per ella jo em daleixo: de sojornar en la Casa (Carles Cardó: Valls-Barcelona)

378;0;42,27,1 en creu. I se passava les hores en l' Ermita de Lledó **pregant a la Verge**, recomanant a tots els sants que feren força, (Josep Pascual Tirado: Castelló de la Plana)

393;0;103,24,8 no he volgut acostar- me fins que estiguessis sola... **He pregat a En Lluís**, el meu nebot, saps?, que se t'endugués de la (Caterina Albert: l'Escala)

424;0;31,24,2 entengués que la seva presència no era desitjada. **Va pregar a Déu**, en enteniment, perquè se'n tornessin; però elles (Miquel Llor: Barcelona)

ALTRES AMBIGUS

2;0;272,27,11 anirà pel seu amor. Quin mal li poden fer? Si de cas **els pregaria...** Sempre hi va alguna dona. Hi van monges, (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

1.2.4. Verb *servir*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	113*	67*
	usos sense pronom	38	47*
DA	amb pronom	3	1
	usos preposicionals		18*
A	usos preposicionals	117*	
lemes analitzats		3.240	4.439

1.2.4.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom)

117;0;105,12,2 és ben estrany; jo ho sento molt, però no puc pas **servir- la**. Qui sap si la informarien millor per qualsevol (**Ernest Martínez Ferrando: València**)

131;0;49,7,4 eleccions?- I de vegades: -Encara guixa, el Govern?- **El serveixen** sense prèvia comanda. Un doble-tapa amb olives de (**Josep Maria López-Picó: Barcelona**)

141;0;133,5,2 seu senyor li foradarà l' orella amb una alena, i ell **el servirà** a perpetuïtat." "Quan hom vendrà sa filla per esclava, (**Frederic Clascar: Santa Coloma de Farners**)

147;0;168,10,10 fi, així trobà Josep gracia a sos ulls que ell era qui **el servia** i a ell posà de majordom damunt sa casa, confiant a sa mà (**Frederic Clascar: Santa Coloma de Farners**)

169;0;350,27,10 de tornar a veure el Jaumet. Ja deu ésser un home i **el servirem** de bon grat." "No m'explico que en dos anys, mai, ni un (**Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona**)

169;0;384,23,6 com una solució pendre per muller la minyona que **el servia** i posar-se en les seves mans com un invàlid. Ella era una (**Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona**)

183;0;204,6,7 us he parlat, -digué per acabar.- Feu els possibles per **servir- lo**. Jo responc d'ell. -Però amb quin títol voleu que el (Joan Santamaria i Munné: Lleida-Barcelona)

186;0;111,21,8 potser entre les meves amistats trobaré algú que **el podrà servir**. -Es tracta -exclamà l'oncle, encenent-se-li els ulls (Joan Oller i Rabassa: Barcelona)

187;0;221,16,4 i jo estic aquí amb ell, el veig cada dia. Sí: jo **el serviré**, l'amaré, li abandonaré la meva vida. Però vet aquí que (Josep Carner: Barcelona-Brussel·les)

2710;0;185,4,5 entre tots mos soldats els millors homes. Jo mateix **l' he servit**, aidant-lo força a collir fama que enaltís la seva, ni (Magí Morera Galícia: Lleida)

2865;0;43,12,5 al rus!... Jimmy No ho saps prou! Marcel Doncs perquè **el serveixes**, perquè t'ajups i calles quan ell t'insulta! Jimmy (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

3005;0;58,5,10 familia per no ignorar quants la componen y quins **la serveixen**. Res te d' estrany, los menuts sempre 's cuydan mes (Francesc Pelagi Briz: Barcelona)

3006;0;174,11,4 'm dona bona mesada,... pero tampoch de minyonas que **la serveixin** com jo, no 'n trobaria moltes... ¡Jo si, que mentres (Dolors Monserdà: Barcelona)

3013;0;241,37,6 tropas insultessen ni atropellessen á ningú, ell volia **servir lo**, porque creya qu' era lo rey més de debó bon (Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona)

3020;0;276,18,4 fallida... Dígueli que mon marit es brau y esforçat y **el servirà** ab la vida si endolceix sos torments... Vés, corre, (Caterina Albert Paradís: l'Escala)

3029;0;29,7,8 de la feina, que al mateix temps se cuidava de **servir- lo** an ell, li notificava les perdues del bestiar, com si (Juli Vallmitjana: Barcelona)

3057;0;53,8,5 una reyna, Entre eunuchs que á genollons La adoran y **la serveixan**, Y entre dos reynas esclavas Tant gentils si be que (Joaquim Rubió i Ors: Barcelona)

3073;0;121,10,2 seda: amb una paraula, ella demaná„panyo de Retgidó, y **la serviren** bé. El va tayá un sastre capás de doná á un indio bravo (Gabriel Maura i Montaner: Palma de Mallorca)

3175;0;14,15,3 ¿Qué tal, com está?... Pru· Molt bé; ¿y vosté? Nar· Per **servir lo** á vosté. ¿Y vosté? Pru· També, per servirlo. ¿Y la (Josep Maria Pous: Figueres)

3191;0;94,11,6 es no es rica; mès com estava acostumada á tenir qui **la servis**, es clar: quan va esser casada, temia que 'ls anells li (Gaietà Vidal i de Valenciano: Vilafranca del Penedés)

3284;0;133,20,11 y benestar pera aquells fillets que en aquell instant **la serveixen**. Si algú creu que pondero en la descripció de aquest (Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona)

3294;0;17,124,2 Faust.)] Rom· [(Entrant, á Lluís y Pac.)] **Servirlos**. Llu· ¡**Servir lo**! Rom· ¿Cóm va, senyors? Llu· Ja ho pót veure. Rom· (Frederic Soler: Barcelona)

3350;0;3,78,8 Odorifica 't vull dir Raf. Ah ja hi caich: V. dispensi [(**servin lu**)] ¿Vol clavell ó llasamí? Dr. Clavell, que es flor (**sense autoria**)

3397;1;112,19,6 I per a Ell viurà l' ànima meva, i la meva semença **el servirà**. Hom anunciarà a Yahuè la gènera esdevenidora; i (**Bonaventura Ubach: Barcelona-Montserrat**)

3397;1;300,14,5 Tots els reis l' adoraran, totes les nacions **el serviran**. Car el desvalgut que crida ajut deslliurarà, i l' (**Bonaventura Ubach: Barcelona-Montserrat**)

54;0;7,21,3 que, vejent á la Toneta... -Se diu Toneta la noya? -Pera **servir la**, mentres Deu vulga. Anava dihent, donchs, que vejent (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

ACUSATIU (sense pronom)

114;0;138,23,1 i lliure de les tempestats espirituals, volgué fer **servir la gent** que la rodejava per forjar novel·les vives amb la
(Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

120;0;21,14,1 a França des que als seus vint anys va desertar per no **servir el rei d'Espanya**. La seva muller, la Teresa, que duia un
(Jaume Massó i Torrents: Barcelona)

141;0;6,20,8 a la faç dels fills d' Israel. Per açò els egipcis feren **servir els fills d'Israel** amb duresa, i els amargaren la vida
(Frederic Clascar: Santa Coloma de Farners-Barcelona)

141;0;90,12,6 que et diguérem a Egipte, quan dèiem: Deixa 'ns estar, i **servirem els egipcis**? Cert, molt millor ens era servir els
(Frederic Clascar: Santa Coloma de Farners)

147;0;129,15,4 pare és estat amb mi, i jo -vosaltres ho sabeu- he fet **servir el vostre pare** amb tota l'ànima. Després, el vostre pare
(Frederic Clascar: Santa Coloma de Farners)

150;0;47,1,4 que tot això no sigui sinó culpa teva. Potser no vols **servir la república** sinó com a cònsul o prítani o cèrix o súfet.
(Carles Cardó: Valls-Barcelona)

150;0;47,6,6 amb l' exemple: àdhuc tallades les mans, troba manera de **servir els seus** aquell que tanmateix resta en peu i encoratja a
(Carles Cardó: Valls-Barcelona)

168;2;56,14,1 als senyors feudals del nord, i ell fou també obligat a **servir el rei de França**... -¿I hagué d'anar a la guerra? (Josep Maria Folch i Torres: Barcelona)

169;0;56,7,6 recança d' haver- ne de manejar per la seva defensa. No **serviren l'Estat** ni amb la saviesa ni amb les energies (Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona)

180;2;23,14,3 servir i si no serveix el pare qui ha obtingut el favor, "**servirà**" el fill. Sempre l'un paga per l'altre, és la llei.
(Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

184;0;114,2,4 que són de suposar. Algun borsista criminal **havia fet servir els republicans** d'Avinyonet per a preparar una forta (**Pere Corominas: Barcelona-Buenos Aires**)

185;0;21,2,3 moribunds; mentre ells proclamaven com la cosa més sublim **servir l'Estat**, nosaltres ja sabíem que la por a la mort és molt (**Joan Alavedra: Barcelona**)

186;0;46,16,5 que són esclaves les dones casades, perquè han de **servir el marit**, com amo i senyor, i es deuen als fills que han (**Joan Oller i Rabassa: Barcelona**)

2453;0;62,25,6 torni el meu fill falta una anyada, un any encara més de **serví el Rei**. Si ell, si (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

2582;0;41,7,4 de trull passaran les promences: minyons francs de **serví el rei**, embruixats fent penitència. Les tres Maries fent (**Carles Fages de Climent: Figueres**)

2660;0;194,19,3 si el marit s' embranca, inexpert, en política, o, per **serví el Comú**, s'arrisca de la crítica al tort filaberquí! Prest (**Jaume Bofill i Mates: Olot-Barcelona**)

2712;0;21,34,6 em venga davant mí; mes estimaré morí que haver de anar á **serví un homo** tan malaít. Llest. Atlota, ¿cóm heu ferás? Per qué (**Tomàs Mut: mallorquí**)

3018;0;217,25,5 de rumbo que tením. Veja si es bô que quant li tocá aná à **servir el rey**, totduna el feren barbé de tots els Dragons de la (**Pere d'Alcàntera Penya i Nicolau: Mallorca?**)

3018;0;218,7,6 amb un asiento doble de pòst que s' alsava per deixá **serví s' altre** de torn; y al temps qu' una fiya séua feya fòch (**Pere d'Alcàntera Penya i Nicolau: Mallorca?**)

3024;0;41,27,2 diu ¿comptém, Peret? que ara ab la tartana no més aniré **servint la parroquia**. Passém comptes, y me 'n enduch una mosta (**Emili Vilanova: Barcelona**)

3025;0;9,20,4 -Jo me record de quan era aprenent: es meu mestre **servia molts de senyors** des Balear, i en dia de ball no paravem; (Miquel dels Sants Oliver: Campanet-Barcelona)

3073;0;166,11,6 poch després d' acabada sa guerra d' Africa. Va dexá de **serví el rey** per vení á essê esclau de la senyora Jusepa. Penjá, (Gabriel Maura i Montaner: Palma de Mallorca)

3123;0;35,16,8 les ell, que ho fassi en Carles! Per alguna cosa **han de servir els germans!** L'avia No! Que no vingui pas en Carles! Ab (Pompeu Crehuet: Barcelona)

3143;0;19,20,2 de conseguí. Batle. ¿Y en cas de dupte, Freixura Entre **serví bé el senyó O el pobre?** ¿Que es lo milló? Sen Freix. Ningú (Pere d'Alcàntera Penya i Nicolau: Mallorca?)

3157;0;7,2,2 alguna volta, pesetas. Pau. Y be no y ha res que dir, tu, **serveix las señoretas...** y si ellas, ú ells te regalan, bon (**sense autoria**)

3166;0;12,11,6 l' espero..., ¿Qué fa la Pepeta? Climent. Si li **há de servir la Pepeta**, ja li dich, senyoreta, que 'n té per estona. (Modest Urgell: Barcelona)

3170;0;119,28,4 la taula. A Vireta, se la veu anar y venir disposantse a **servir** el dinar y **María Tona**, fa com qui volgués ajudarla.}] (Adrià Gual: Barcelona)

3358;0;4,81,2 Guiu. Més que a fer goig has de mirar- te en ben **servir la damisel·la**. Pensa que és la gran, la més primmirada la (Josep Maria Folch i Torres: Barcelona)

3396;0;18,7,5 als vuitanta-quatre anys- la qual no es movia del Temple, **servint Déu** amb dejunis i pregàries nit i dia. I, compareixent a (Josep Maria Galdácano i Melià: Barcelona)

3396;0;64,3,1 allò que és vostre, ¿qui us ho donarà? Cap servent no pot **servir dos senyors**; perquè o bé odiarà l'un i estimarà l'altre, (Josep Maria Galdácano i Melià: Barcelona)

3396;0;64,4,11 o bé serà tot de l' un i menysprearà l' altre. No podeu **servir Déu** i el diner. 31. Murmuració dels fariseus I sentien (Josep Maria Galdàcano i Melià: Barcelona)

3397;2;118,5,1 al sacrifici eucarístic. Aclameu Yahuè, tota la terra, **serviu Yahuè** amb alegria, entreu amb exultació davant sa faç. (Bonaventura Ubach: Barcelona-Montserrat)

3397;2;125,4,6 quan els pobles junts s' aplegaran, i els reialmes per a **servir Yahuè**. Ha abatut pel camí la seva força, els meus jorns (Bonaventura Ubach: Barcelona)

3408;0;92,6,2 hagués estat pel dir de la gent, se n' hauria entornat a **servir el rei**. La primera vegada, després de l'absència, que ls (Caterina Albert Paradís: l'Escala)

39;1;80,9,5 li restava, o un trist capellà que de seminarista **havia servit els Lloberola**, o un parent, o un d'aquests homes pobres (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

54;0;161,1,3 -Pobra de mí! -respongué ella. -Héus' aquí perque **serviu los homens**; pera pendre á broma las cosas més sérias!- L' (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

88;0;200,13,2 i què podia jo ser esdevingut. Em desficiava per **fer servir els meus ulls**, sense que gosés. Rezelava el primer cop d' (Carles Ribà: Barcelona)

90;0;21,10,7 què volien fundar una revista. I l' un responia: -Per a **servir Catalunya**. -I deia l'altre: -Per a millorar l'obra de les (Josep Maria López-Picó: Barcelona)

DATIU (amb pronom)

2453;0;29,17,7 llevat en el cas de fer- li nosa en lo que pugui **li podrà servir**: així ell trobarà qui li mantingui la casa neta i qui li (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

2643;0;106,11,1 i és que jo no m' havia congraciat amb son pare **servint- li** d'escuder quan érem al poble de Troia, sinó que jo (Carles Ribà: Barcelona)

3043;0;226,20,1 li havia donades, entre cabres, porcs, bous y ovelles, **servint li** els pastors y porquers de criats y escuders. Seguí (Joan Rosselló i Crespi: Alaró-Palma de Mallorca)

AMBIGUS

134;0;160,1,5 No en tastareu cap glop de la mistela emmetzinada, que **serviu als vostres parroquians**, assassí de beneits. Ni, amb el (Joaquim Ruyra: Girona-Barcelona)

136;0;84,16,7 prosseguí: -Com us dieu, nena? -El meu nom és Alícia, per **servir a Vostra Majestat** -digué Alícia molt polidament, però (Josep Carner: Barcelona-Brussel·les)

141;0;63,20,2 Moisès i Aaró davant Faraó, i els diu ell: -"Partiu, **serviu a Jahvè**, vostre Déu!... Qui i qui són els que partiran?" (Frederic Clascar: Santa Coloma de Farners-Barcelona)

141;0;78,15,1 poble, vosaltres, amb els fills d' Israel; aneu- vos-en, **serviu a Jahvè** tal com demanàreu. També el vostre bestiar, també (Frederic Clascar: Santa Coloma de Farners-Barcelona)

150;0;109,10,6 de vegades d' un home vell i invàlid. Així com tot el cos **serveix a l'ànima** i, malgrat d'avançar-lo tant el cos en (Carles Cardó: Valls-Barcelona)

159;0;64,1,8 ell lo anomenava molt sovint; y si mal no recordo, tot **servint al Rey** en l'exercit, se havia casat á Badajoz. En (Jaume Collel: Vic)

161;0;66,17,9 de sentir moltes d' indignes de tu, Sòcrates. Adulant i **servint a tothom** viuràs, doncs, sense fer res més que prendre (Joan Crexells: Barcelona)

164;0;24,33,9 deixar de banda la seva marcialitat per dedicar- se a **servir als senyors**, com un humil i pacífic cambrer, per bé que (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

165;0;15,36,8 de terra i de mar. És molt cert que les armes **van servir al poble romà** per tal de dominar el món i formar aquell (Francesc Pujols: Barcelona-Martorell)

168;1;46,19,3 aquest més gran... Com te dius, tu? -Pauet Bau, per **servir a Déu i a vós**. -Doncs, m'ha plagut, com us dic, sentir en (Josep Maria Folch i Torres: Barcelona)

169;0;172,26,2 ratafia, sense excloure el nèctar que Marc Antoni **servia a Cleopatra**." "Tot troba que és poc i li vol fer dir:" (Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona)

169;0;293,5,6 més tractable. Tots dos, l' un darrera l' altre, anaren a **servir al rei** i cap d'ells va voler tornar a casa seva. Quan (Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona)

169;0;305,3,9 amb tota seguretat: "metge com el pare i l' avi, per **servir a Déu i a vós**". El que l'àvia volia era que fos rebut amb (Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona)

170;0;33,4,9 influència i navegava amb la barquilla. El fill gran morí **servint al rei** en el catre d'un canoner i l'altre, s'enllità de (Josep Pla: Palafrugell)

180;1;11,3,4 Tàrrac, Saumell i Vilaret- adularan el potentat, jo vull **servir a l'amic i el malalt**. Recordava l'arribada de Joan Antoni (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

180;3;134,4,2 i absurda la meva! No tinc coratge pel mal ni pel bé. No **serveixo a Déu**, ni al dimoni, ni als homes. Per què existeixo? (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

184;0;191,15,3 pogué fer parada de la seva innocència en aquell art de **servir als altres** que no coneixia ni com a senyora ni com a (Pere Corominas: Barcelona-Buenos Aires)

186;0;119,7,5 de persones assedegades. Els mossos, que en cos de camisa **servien al públic**, darrera les amples i llents artesans, no (Joan Oller i Rabassa: Barcelona)

2447;0;65,13,5 de desprecis; com que tu no 'm portes llei, me 'n **vaig a serví a un altre amo**; si el vols coneixe',és el rei. Diga'm, (Josep Iglésies Guizard: Reus?)

2453;0;63,21,5 un dia el vent vora montanya et du, fill meu, que estàs **servint al rei d'Espanya** bé et caldrà passar comptes amb algú! A (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

2456;0;30,11,7 en terra, s' hi consum. Té un medalló de sèu, perquè **servia al senyor Pere** com apagallum. I, si tota la terra és (Josep Carner: Barcelona-Brussel·les)

2642;0;147,19,7 mesclava el vi, d' esperit de mel, i va anar- lo **servint a tothom**, després que d'antuvi n'abocava dins cada copa (Carles Riba: Barcelona)

2643;0;147,30,6 per buidar el vi dins les copes, oficis en què els humils **serveixen a aquesta gent rica.**" I, llavors, sublevat, digueres, (Carles Riba: Barcelona)

2643;0;99,5,5 ell, i Pontònous mesclava el vi, d' esperit de mel, i **el serví a tothom** aturant-se per torn; i abocaren davant dels déus (Carles Riba: Barcelona)

2659;0;214,26,9 tingué la sort de que cap més com ell aleshores **podia servir a son rei** que ja so dit era savi i tenia bon cop d'ull en (Joan Santamaria i Munné: Lleida-Barcelona)

2670;0;325,22,1 d' abril. Vestia dotze pobres amb blancs vestits de lli, **servia als dotze pobres** en taula, el pa i el vi: al cint la (Llorenç Riber i Campins: Campanet)

2710;0;71,25,1 pas, ma llengua. "Guardeu mes cicatrius: les he guanyades **servint a mon país**, quan més de quatre d'entre vostres germans (Magí Morera Galícia: Lleida)

3008;0;44,14,9 els morros. Llastima que l nét no haja vingut de **servir al rei**: com es d'a cavalleria... Poca gent s'ha quedat en (Salvador Guinot i Vilar: Castelló de la Plana)

3024;0;36,26,3 -¡Qué diu! (Aqueix també deu tenir „un tio Canónigo y **serveix al Rey** per distreurers.) Fins generals hi han pujat. No (Emili Vilanova: Barcelona)

3051;0;23,21,7 la servitud qui me cáusa embarás, Sinò sóls en el cas de **servir á los áltres**... Feis dóns qu'unicamènt vos servesquie á (Antoni Febrer i Cardona: Maó)

3075;0;249,23,6 tot lo respecte, la simpatía, lo desitg de poguer **servir á vosté** y á sa respectable y honrada familia... res (Carles Bosch de la Trinxeria: Prats de Molló-la Jonquera)

3088;0;8,14,2 del sol, quan rega 'ls bellveures vora del safreig. Per **servir als pobres** fumants escudelles, confitar codonyes, adobar (Joan Alcover: Palma de Mallorca)

3176;0;22,25,2 ¿Pos no tinc una miqueta de canguelo, yo, un home qu' **ha servit al rey**? Com eixe bruto m' ha nomenat el mort del (Ramon Lladró i Mallí: València)

3282;0;40,32,5 per los carrers. A tot assó caiguí quinto; m' en aní á **servir al rey** y me varen fer ranchero; pero com yo soch tan (Josep F. Sanmartín Aguirre: Grau de València-Madrid)

3286;0;65,22,6 vol dir, servint al prohisme ab generosa germandat, y **servint á Deu** ab filial amor y obediencia. Y finalment, amant (Mateu Obrador Bennàsser: Felanitx-Ciutat de Mallorca)

39;2;151,30,3 davant de l' egoisme i la covardia d' aquell xicot, **va servir a Maria Lluïsa** per reaccionar sense cap violència, perquè (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

54;0;195,21,1 altra vegada á amagar las trampas del seu cap, manant que **servissin al estudiant** una copeta de vi ranci ab borregos. En (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

ALTRES AMBIGUS

98;0;149,20,10 us fan respecte, i hi hà tal força de pensament, que no **serveix tothom** pera el claustre, encara que l claustre ja no (Santiago Rusiñol: Barcelona)

1.2.4.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom)

1160;0;101,1,10 què sé jo... A la posada no tenen prou criats per a **servir- la**. Els matins li preparen un bany de llet teba. En el (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

1281;0;217,2,11 mineral. En Jordi apartà la Monique i es precipità a **servir- lo**: -Sí, mon lieutenant ; ;i ben fresca! El tinent li (Nicolau Maria Rubió i Tudurí: Maó-Barcelona)

196;0;78,23,3 estava en la colla d' esclaus notablement robusts que **el servien**. Dels artistes professionals, cal dir-ne res? La (Jaume Medina i Casanovas: Vic)

2;0;157,1,5 sense voler; m' agenollaré davant d' ella; després **la serviré**, l'ajudaré en tot perquè ella pugui descansar." Jo (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

2866;0;226,3,3 -Gràcies. El Príncep. -Jo en beuré una mica. [Hoederer **el serveix**.] Karsky. -Vet aquí, doncs, el famós Hoederer... [(El (Manuel de Pedrolo: l'Aranyó)

2919;0;33,11,4 al bar. S' asseu. Al barman.)) Un cocktail. [(Barman **la serveix**. Ella mira insistentment el xicot que segueix distret.)) (Doménec Guansé: Tarragona)

2926;0;65,1,4 i la glòria de sa bellesa sens nom... Dos cavallers **la servien** que per ella sols vivien, flor de la Cavalleria: (Guillem Colom i Ferrà: Sóller-Palma de Mallorca)

2960;0;39,33,6 es passa ara al whisky sóc jo. [(Pot fer- se veure que **la serveixen**, acudint un cambrer fantasma al seu gest de comanda. O (Baltasar Porcel: Andratx)

2971;0;132,7,1 m' ho feia ben fet i com cal. Ara, que jo a ell també **el servia** en tot. Crèmil. ¿I què era, més que res, el que cada cop (Manuel Balasch i Recort: Cornellà de Llobregat)

3233;0;116,31,1 sinó quan sembla que totes es troben en disposició de **servir- la** i afirmar-la, de provocar-ne l'esclat i el poder. Per (Antoni Marí: Eivissa)

3254;0;163,21,5 ell no m' havia dit res. Però, mira: tu has vingut per **servir- la** i tu l'hauràs de sofrir. Jo, si m'en puc estar, (Miquel Àngel Riera: Manacor)

3398;0;89,10,6 pols. Per Ell viurà l' ànima meva, i la meva semença **el servirà** i parlarà de Déu a la nissaga vinent, fent sabedor de sa (Carles Cardó: Valls-Barcelona)

3400;0;71,5,9 fet és pur cap baró? Heus ací que no es fia dels qui **el serveixen** i imputa errada als seus àngels. Quant més amb els (Ramir Augé i Montanyà: Organyà-Montserrat)

398;0;286,15,5 Fou enormement generós. Ho donava tot. La criada que **el servia** em parlà sovint de les seves prodigalitats amb un aire (Josep Pla: Palafrugell)

437;0;115,35,6 darrera el taulell, em digué: -Bon dia. En què **puc servir- lo?** -Voldria uns paquets d'„herba de les set virtuts. (Jordi Sarsanedas: Barcelona)

51;0;89,26,7 vol que els altres només existeixin en tant que **el serveixen** a ell, en tant que queden incorporats al seu món, del (Maurici Serrahima: Barcelona)

ACUSATIU (sense pronom)

1243;0;43,25,2 en armes i molt savi, i tan bé en Guillem de Montcada **servia el rei d'Aragó** i tanta lleialtat li mostrava, que el rei (Jaume Vidal Alcover: Manacor)

1282;0;26,4,5 rostits i fregits de tota mena, amb carn, peix i viandes, **serviren els criats**, ensems amb vins del Rosselló i del Priorat, (Antoni Cayrol: Sallagosa)

1286;0;79,6,6 vigilant els dos o tres xiquets, que a les seues ordres, **serveixen els banyistes**. Ell dóna conversa, conta històries (Enric Soler i Godes: Castelló de la Plana)

1439;0;186,40,6 la ciutat, els homes que en tenen la cura, els que volen **servir Déu** i no pas la venjança. Si la ciutat ho demana, el
(Rafael Tasis: Barcelona-París)

1439;0;187,21,4 platxeri estètic, o l' expressió de la seva voluntat de **servir el seu país**, de millorar els homes, de bastir la Ciutat
(Rafael Tasis: Barcelona-París)

1439;0;55,33,1 de Sicília? Cavalls lleugers, genets infatigables **han de servir l'autoritat** del sobirà. Sibil·la! No és ella aquesta (Rafael Tasis: Barcelona-París)

173;0;36,17,8 guerra va ser la més legítima en un català que només **ha servit Catalunya**. "-Abans que amb els militars monàrquics -deia-
(Domènec Guansé: Tarragona)

2147;0;20,10,2 nos sota l' esplendorosa pau d' un llarg dia. Per **servir l'únic senyor** que tots triàvem: **el nostre poble**. (Salvador Espriu: Santa Coloma de Farners)

2592;0;78,24,2 És paraula de Jesu-Crist absoluta i tallant: "No **podeu servir Déu** i el diner". Aquells catòlics, pel diner i per la
(Joan Vilar i Costa: Manresa-Tolosa de Llenguadoc)

2606;0;126,5,8 triomfar en la nostra lluita, no hem d' apartar- nos de **servir el rei**. -¿Joan Llorenç es refereix a l'avalot produït per
(Josep Lozano: Alginet)

2770;0;43,14,6 cap ensopegada. Fet i fet, sou la darrera persona que **serveix cadascú**. Úrsula: Ara em recordo que m'heu dit que, les (Josep Carner: Barcelona-Brussel·les)

2770;0;46,11,2 tots dos; Clara, Lluïsa i Antonieta. El Cafeter **serveix els clients**, distribuïts en quatre taules, i de tant en (Josep Carner: Barcelona-Brussel·les)

2840;0;39,15,4 sentia. I em semblava que la millor manera que tenia de **servir el meu poble** era de dir-li la veritat, tal com jo la (Rafael Tasis: Barcelona-París)

2855;0;26,51,7 una bogeria això, senyor. No ho feu, creieu-me. No **podré servir Déu i a vós** alhora. Rei [(mirant endavant i eixut)]. No
(Bonaventura Vallespinosa: Vilafranca del Penedés)

2855;0;30,62,3 ajudi. Gilbert_Folliot [(encarcarant-se)]. Jo només puc **servir l'Església**. Rei. Mireu, bisbe: no fem embuts i parlem com
(Bonaventura Vallespinosa: Vilafranca del Penedés)

2855;0;44,116,7 tros d' una peça de caça en una safata d' argent. El Rei **serveix el seu fill.**] Reina jove [(al fill)]. Poseu-vos tibet,
(Bonaventura Vallespinosa: Vilafranca del Penedés)

2857;0;72,11,1 -i trem de febre, ple del tuf miserable del desert? Jonàs **Serveixo el Déu vivent:** sa mà trabuca el reialme, les naus, el
(Josep Carner: Barcelona-Brussel·les)

2896;0;27,38,7 la cuina amb el servei. Secr.. [(En veure el Cambrer que **serveix Josep II** amb certa cerimònia irònica.))] Apa, Guillem,
(Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

2920;0;22,41,6 no sàpigues res i que saps fer-te un nus a la llengua i **servir la família** amb confiança. Això és el que volen i així
(Carles Capdevila: Barcelona)

2924;0;40,34,4 Puig. Quines mones. Arti. Exagera com abans; no **hem de servir els capellans** per espantar les persones. No veig que hi
(Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

2938;0;104,19,5 manera de tocar el dos, aquest! Té tan poca ànsia de **servir l'amo**, que no sembla que sigui el seu esclau... Sí; no hi
(Marçal Oliver i Daydí: Barcelona)

2938;0;113,12,1 em posis, més aniràs coneixent la meva bona disposició a **servir els teus amors**. Plèusicles. No em cal conèixer el que ja
(Marçal Oliver i Daydí: Barcelona)

3203;0;16,6,5 galtes, li havia dit de vostè... -I la mare? -continuà-. **Serveix el senyor Leandre**, el de la foneria, no? Ella assentí de
(Isabel-Clara Simó: Alcoi)

3233;0;91,11,1 si no han estat més perjudicials que útils. Entenem-nos: **serveixen l'home ordinari**, però són un enuig per a l'home de (Antoni Marí: Eivissa)

3244;0;19,9,11 bestiar. -Fa gairebé dos anys que la Pauleta **va baixar a servir uns senyors de Barcelona**, sap? M'escrivia sovint i venia (Jaume Fuster: Barcelona)

3403;0;11,17,2 justos, però el camí dels impius duu a la perdició. 2 **Serviu el Senyor** amb respecte ¿Per què s'avaloten les nacions, i (Pau Sais i Vila: català central?)

3403;0;133,3,1 el Senyor amb alegria Aclameu el Senyor tota la terra, **serviu el Senyor** amb alegria, veniu joiosos a la seva presència! (Pau Sais i Vila: català central?)¹²

3405;0;776,12,3 i com us convertíreu a Déu, abandonant els ídols, per **servir el Déu viu i veritable**, i esperar del cel el seu Fill, (Romuald Maria Díaz i Carbonell: Igualada)

3405;0;799,17,2 amb bones obres, com escau a dones que fan professió de **servir Déu**. Que la dona aprengui en silenci, amb tota submissió; (Romuald Maria Díaz i Carbonell: Igualada)

398;0;153,41,7 al cotxer dos ralets de propina. El cotxer, que **havia servit don Manuel** i el coneixia, li digué rient que quan els (Josep Pla: Palafrugell)

398;0;16,36,9 pobles del Rosselló. Fou un home propens al sacrifici i a **servir la gent** nit i dia -un home que estimava la terra. Morí (Josep Pla: Palafrugell)

398;0;211,34,1 acompanyar- l' hi. L' ideal d' aquell bon home era poder **servir don Ildefons** a tot arreu: poder servir-li tasses de brou, (Josep Pla: Palafrugell)

¹² Tot i que no hem localitzat la procedència geogràfica d'aquest autor a cap manual, hem optat pel dialecte central per l'ús de possessiu *meva* o de les formes verbals *atengui* o *ets* que hem localitzat en altres lemes que conformen el corpus estudiat i que pertanyen al mateix autor (vegeu entrada 270b, dins «Els verbs psicològics», pàg. 455).

403;0;186,33,7 verds, i és un home eficaç que no ha perdut les ganes de **servir la gent**. I de gent, n'hi ha, perquè Viella a l'estiu bull (Josep Maria Espinàs: Barcelona)

403;0;53,8,3 mateix no sé. -Com te dius, maca? -Montserrat Cases, per **servir Déu i a vostè**. "Papayas" confitades. En Martí Cases, (Josep Maria Espinàs: Barcelona)

55;0;460,36,10 No és una fonda. És una casa particular on, quan cal, **serveixen els forasters**. La dona ens diu que menjarem el mateix (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

56;0;57,16,9 vegades, en ballar. Algú dels fadrins ha tornat de poc de **servir el rei**, i estava destinat a la guarnició de València. (Carles Salvador: València-Benimaçlet)

67;0;179,9,4 bella de les tres que sobre l' Ida lluitaren nues, per **servir el seu hoste** s'estava dreta; no calien túniques a la seva (Josep Maria Boix i Selva: Barcelona)

75;0;16,8,11 solar del paradís humà de Thomas Mann, crec que la poesia **serveix el Titella**, que veig com la crisàlide de la qual sortirà (Agustí Bartra: Barcelona)

86;0;76,2,7 d' ells era un home amable i gentil, amatent sempre a **servir els amics**, entre els quals inscrivia d'ofici tots els (Lluís Nicolau d'Olwer: Barcelona-Mèxic)

95;0;271,27,3 lletra menuda. I tot ho tenia endreçat i net, a punt de **servir els parroquians**, uns parroquians que no arribaven. De (Josep Pous i Pagés: Figueres-Barcelona)

DATIU (amb pronom)

2591;0;79,9,8 realment es preocupa, i les "víctimes" d' aquest **li serveixen** admirablement. El discurs és una obra sorprenent. Hi (Feliu Formosa: Sabadell)

DATIU (sense pronom)

1286;0;125,30,2 befa de vostra llengua i del vostre tratge i cerca sempre **servir a caçadors** que pot fàcilment enganyar i aprofitar-se'n, (**Enric Soler i Godes: Castelló de la Plana**)

16;0;194,12,4 a proporcionar- se magnífics talls de carn de bou per **servir als clients**. Aquest dinar, que només costà deu francs, (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

235;0;235,22,1 de la clara. Havia perdut les facultats òptiques i no **servia al seu propietari** sinó per a obsessionar els clients. El (**Aurora Bertrana: Girona-Berga**)

2606;0;128,8,11 és un ofici de veritat. I són els furs els qui han de **servir al rei** en la seua conducta de senyor, i també en la dels (**Josep Lozano Lerma: Alginet**)

2868;0;32,3,12 Itis, sempre per Itis, es lamenta, l' ocell esbalaït que **serveix a Zeus** de missatger. I és a tu, mesquina entre totes, a (**Carles Ribà: Barcelona**)

2874;0;112,25,9 malalt refusa la medecina que el salvaria, a fi que pugui **servir a d'altres**. [La vella Mare Joana consulta de nou amb les (**Gabriel Bas: català central?**)¹³

2896;0;28,6,10 Jose·. [(Amb to profund i sentenciós.)] Els fills, tots **serveixen al rei** i el paguen. Secr·. Ben respost! Sena· Y. Quina (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

2921;0;47,7,2 m' agrada aquesta feina. No l' ha feta ja vostè? Cambre· [(**Serveix a Paulina.**)] Alguna cosa per menjar? Paulina. No, (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)

2930;0;23,5,1 és viril, transparent i pur. Fent ridiculeses no se **serveix a Déu**. Pep [(Volent desviar la conversa)] bono. ¿I què? (**Martí Mayol i Moragues: Palma de Mallorca**)

¹³ Tot i que no hem trobat la procedència geogràfica d'aquest autor a cap manual, optem pel català central per l'ús de la forma verbal *pugui*.

2956;0;17,9,6 Les dones maques no poden ser secretàries, no **poden servir a ningú** particularment, perquè les dones maques pertanyen (**Antoni Santos i Antolí: València**)

3233;0;138,13,6 sense haver estat engendrats per la imitació, **hauran de servir als altres** com a mesura o regla de judici. 3r., el geni (**Antoni Marí: Eivissa**)

3254;0;153,11,5 projectava cap als diumenges de l' esperit, en realitat **servia a Na Gabriela** per a afiançar una voluntat de pecar, per a (**Miquel Àngel Riera: Manacor**)

ALTRES AMBIGUS

2889;0;153,16,2 Roma pam a pam, i sabia com pocs on s' ajocava el dimoni, **servia el capellà**. La casa era neta i ordenada, com si fos tota (**Martí Domínguez i Barberà: Algemesí**)

1.2.5. Verb *suplicar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	6	6
	usos sense pronom	5	2
DA	amb pronom	22	9
	usos preposicionals		4
A	usos preposicionals	10	
limes analitzats		319	301

1.2.5.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom)

2642;0;151,14,3 jugaven: i entre elles, ella igual que les dees. I **vaig suplicar- la**, i ella no va faltar gens ni mica contra el bon (Carles Ribà: Barcelona)

2644;0;118,21,10 havien cremades, o córrer cap a Ulisses i a sos genolls **suplicar- lo**. I bo i pensat va semblar-li que més aventatge (Carles Ribà: Barcelona)

2687;0;129,7,4 del que és seu i que amb tot ell no pot esperar, i que **el suplicaria** furtivament se'n va, per una impaciència ardent de (Carles Ribà: Barcelona)

3050;0;5,18,4 Máí lo hauría cregúd, vehènt- me tán culpá, Ni sóls â **suplicár- lo** hauría-jó gosad: Perdóna el sentiment que per (Antoni Febrer i Cardona: Maó)

3075;0;214,14,1 devant la Verge Santa... ab quin fervor la pregavan, **la suplicavan!**... al sentir los passos d' en Marsal, aixugavan (Carles Bosch de la Trinxeria: Prats de Molló-la Jonquera)

3075;0;249,8,3 conmogut, juntá sas mans á la altura del cor, la deturá, **suplicant la**: -Oh!... Mercé!... perdó!... perdó per mon (Carles Bosch de la Trinxeria: Prats de Molló-la Jonquera)

ACUSATIU (sense pronom)

165;0;267,1,2 es va posar de seguida a favor dels manifestants, **suplicant** i convencent **la Reina mare** que escoltés la (Francesc Pujols: Barcelona-Martorell)

2642;0;168,23,8 sorgí una rialla. Però Poseidó no reia, i sense parar **suplicava Hefest** dels obratges il·lustre per si amollaria Ares: (Carles Ribà: Barcelona)

2851;0;38,17,2 tot ho vaig descuidar. A punta d' alba, me haguesseu vist **suplicant Sant Magí** en son oratori, que fès reviure la llibertat (Josep-Sebastià Pons: Illa del Riberal [Rosselló])

3086;0;41,1,2 Traducció de l' oda XVI del II llibre d' Horaci Calma **suplica 'l navegant** qui's troba per la mar ampla si ja negre (Miquel Costa i Llobera: Pollença-Palma de Mallorca)

3277;0;13,15,4 gran pressa y delit, Se 'n aná, desesperada, A pregar y **suplicar La formiga** sa vehina, Perqué li volguès prestar Un poch (Justí Pepratx: Ceret-Perpinyà)

DATIU (amb pronom)

134;0;68,19,8 girant- me vers en Xaneta:- No el despertis pas -**li vaig suplicar**.- No el necessitem per res. Tu i jo ens bastem i sobrem (Joaquim Ruyra: Girona)

168;2;14,17,1 morir sense que hagi pogut prendre venjança d' ells - **li suplicà** encara. L'arraix acabà per accedir, no sols perquè Erbok (Josep Maria Folch i Torres: Barcelona)

168;3;140,23,6 vers uns horitzons invisibles. -Per Déu, parleu- me! -**li suplicà** Marianneta. -El vostre esguard m'espanta... senyora (Josep Maria Folch i Torres: Barcelona)

186;0;143,18,7 de molt de temps sabuda. -Calmi 's, Fe, calmi 's!... -**va suplicar- li** amb veu amorosida.- Una xicoteta com vostè, tan (Joan Oller i Rabassa: Barcelona)

218;0;110,5,8 festa i s' ha acabat. -Mira que jo t' estimo molt! -
li suplica el sil·labari -què em dius? Si m'estimessis no m' (Lola
Anglada: Barcelona-Tiana)

218;0;63,17,7 el meu gos és En Tom! -Ets molt gentil! Vols entrar?
-**li suplica** ella molt afectuosament. -Mercès. Sortia a passeig amb
(Lola Anglada: Barcelona-Tiana)

218;0;86,5,4 em vols creure, segueix el teu camí. -Monsenyor Drac,
-**li suplica** el noi- no vingueu a treure'm les il·lusions, queestic
(Lola Anglada: Barcelona-Tiana)

222;0;144,12,1 que s' esmenarà." El pare tocava l' ase. L' àvia **li**
suplicà a cau d'orella: "No ens amarguem els dolços de câ el (Carles
Riba: Barcelona)

222;0;170,6,7 cap de tres dies, s' agenollà als peus del seu pare i
li suplicà, plorant, que canviessin de remei. Si no s'havia inflat
(Carles Riba: Barcelona)

232;0;24,21,3 -Oh, no, Lídia, cobriu- vos! -m' escampà dolçament de
suplicar- li. Però aleshores em pregà de no renyar-la, em pregà
(Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile)

2974;0;89,42,9 Per duas ó tres voltas vol abrassar al nin y no pot;
èll **suplicant li** tendrament, li demana, fins que al fí, veyentse
(Frederic Soler: Barcelona)

2982;0;417,23,2 nit, á la amiga de sa filla, que era lo que aquesta
li suplicava. -Jesús, Maria, Joseph! digué al véurer l'aspecte de
(Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona)

2982;0;71,28,9 destilavan de sos ulls, los peus de son rey y nebot,
al **suplicar li** per la vida de son desgraciat espos. Aquestas dos
(Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona)

3077;0;164,9,5 y ab un gemec debilíssim, amarat d' angoxes y
tendrors **li suplicava**: -Decanta 't, Jaume! -Germanets, quin retgiró!
L' (Salvador Galmés: Sant Llorenç de Cardassar)

3145;0;75,12,4 fassi mal be.) Be, be, Carlos... vosté desistirá, jo **li suplico**, y lo qu' hagi estat, hagi estat. Carlos Ah... no...
(Antoni Ferrer i Codina: Barcelona)

3146;0;45,23,6 de camí... es al barranch als peus dels pins... **li suplico**. Mus. Que vènen ó... [(Alfredo titubeja y Elvira dóna un
(Antoni Ferrer i Codina: Barcelona)

3146;0;49,10,3 Al·Bona en fóra, pa posible. Ele· Una senyora **l' hi suplica**. Al· [(á Elvira.)] Ja ens veurém. [(Vase Alfredo
(Antoni Ferrer i Codina: Barcelona)

3155;0;36,32,4 semblar que la llum l' avergonyía. Llavors novament **vaig suplicar li**. Ell semblava entendre's poca cosa y'm mirava en
(Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

3304;0;46,29,1 no l' agravihi, no 'l desdenyi aquest recort!... ;**Li suplico**, li prego, María...: cultívil aqueix recort y... Deu li
(Joaquim Riera i Bertran: Girona)

3390;0;159,74,4 acercaren á Felip natural de Bethsaida en Galiléa, y **li suplicaren**, dihent: Senyor, voldríam véurer á Jesús. 22 Felip
(Josep-Melcior Prat i Colom: els Prats de Rei-Sant Sebastià)

3391;0;219,11,7 yls principals dels Jueus acudiren á ell contra Pau, y **li suplicavan**, 3 Demanantli favor contra ell, peraqué'l manás venir
(Josep-Melcior Prat i Colom: els Prats de Rei-Sant Sebastià)

41;0;33,1,8 fes- me gràcia d' una mica de l' aigua del teu cànti-
li suplica. I la ratlla de foc de l' hora baixa que els horitzonts
(Joan Alcover: Palma de Mallorca)

AMBIGUS

161;0;35,14,9 se en un afer molt més senzill que aquest, ha pregat i **ha suplicat als jutges** amb moltes llàgrimes, pujant aquí els fills
(Joan Crexell: Barcelona)

161;0;36,19,2 de la qüestió del bon nom, atenesos, no em sembla just de **suplicar als jutges**, ni per mitjà de precs obtenir l'absolució, (Joan Crexell: Barcelona)

165;0;91,30,6 a l' església organitzant pregàries per tal de demanar i **suplicar al Déu dels catòlics**, que estan convençuts que Déu és (**Francesc Pujols: Barcelona-Martorell**)

2982;0;240,4,1 y per ella, sí, desde que la vegí per primera volta, **he suplicat á aquesta santa Madona**, pera que li donás consol y (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)

2982;0;417,15,7 de la bona amiga Marieta, que, plorant y desesperantse, **suplicava á son pare** pera que, deixant sa catxassa y son (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)

2982;0;434,19,4 greu la marxa de son pare, pus precisament jo venia á **suplicar al Concell**, que si tè noticia de la sortida del Rey, en (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)

3309;0;18,8,2 Sí, jo: y goso la veu á alzar contra l' August. Demetri, [**suplicant á Heráclias.**] Que parli. Per qué dintre Albia s' ha (**Àngel Guimerà: Santa Cruz de Tenerife-Barcelona**)

3367;0;18,6,3 Calma, calma, qu' encare han de madurar. D·Jaume. [**Suplicant á Rompescotes y Tallafitblons.**] Daumê mon fill y sa (**Bartomeu Singala: Mallorca**)

3367;0;83,22,1 Quant ab aixó dret se posa y mirant, com mira un boix, **suplica á n' el senyor batle** que de seguida m' amoll, que res ab (**Bartomeu Singala: Mallorca**)

3390;0;166,61,1 26 En aquell dia demanaréu en mon nom, y nous dich que jo **suplicaré al Pare** per vosaltres: 27 Perqué lo Pare mateix vos (**Josep-Melcior Prat i Colom: els Prats de Rei-Sant Sebastià**)

1.2.5.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom)

1325;0;114,23,6 mataria la dona i la filla. Els de fora l' amenaçaven, **el suplicaven**. Sentien les seves riallades de resposta. Enquadrat (**Baltasar Porcel: Andratx**)

2936;0;113,1,6 que els déus, tots, el perdin! -[(A Líban.)] Guarda 't de **suplicar- lo**, ni un sol mot! No està pas poc cofoi de graponejar (Marçal Oliver i Daydí: Barcelona)

3151;0;118,27,1 se. Doncs, anant- hi pensant, així li semblà preferible: **suplicar- la** de lluny estant, amb paraules meloses; que, (Carles Riba: Barcelona)

3151;0;386,31,9 i Ulisses, o, corrent cap a Ulisses, pels seus genolls **suplicar- lo**. Doncs, anant-hi pensant, això li semblà (Carles Riba: Barcelona)

3400;0;191,2,7 Què és Saddaï, perquè el servim i què hi guanyem, si **el supliquem?**" Heus ací: no tenen en mà llur benanança, el consell (Ramir Augé i Montanyà: Organyà-Montserrat)

3402;0;30,30,11 tot el que em deus. L' altre se li llançà als peus i **el suplicava**: tingues paciència i ja t'ho pagaré. Ell no en va fer (Evangeli segons Mateu)

ACUSATIU (sense pronom)

196;0;52,20,1 Car, ¿no és ben estúpid -diuen ells- que un candidat **supliqui el poble** amb afalacs, compri el seu favor amb obsequis, (Jaume Medina i Casanovas: Vic)

2;0;204,1,4 lloc, sense fer res, com tornat de pedra. A fora Mila **suplicà tia Càndia** que es quedés. -Hi aniré jo sola; vostè no es (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

DATIU (amb pronom)

2;0;246,14,14 se. Ell la subjectava amb força pel braç i tornà a **suplicar- li**: -Entrem; t'ho prego. Em moro de set. Ella el (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

2;0;58,11,10 meves grans confessions; m' agenollaré als seus peus i **li suplicaré**: Escolteu-me: ja que Déu us ha posat al meu camí, us (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

205;0;211,28,7 t' encongeixes, voldries **suplicar- li**, rápido , sí, Climent, t'han de despullar tot, de (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

2606;0;204,6,5 mostreu- me on és el vostre marit. I després de molt **suplicar- li**, aquella muller confessà que Guillem era amagat al (**Josep Lozano Lerma: Alginet**)

2882;0;74,11,2 túnica.] Tetis. Calma el teu dolor, fill. Tal com **li vaig suplicar**, Zeus ha fet que els grecs sofrissin pèrdues (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

2935;0;27,24,9 he pres tanta llicència que l' he fet vení amb mi, per **suplicar- li**. jutge. Mal fet; saps que el negoci és el negoci, i (**Carles Fages de Climent: Figueres**)

3204;0;111,6,8 pregava a Déu i li parlava molt llarg. Li explicava i **li suplicava**. Però sempre per dins. Com dos amics que ja es (**Maria Barbal i Farré: Tremp**)

3226;0;13,27,9 no són res comparades amb les que va vessar la mare **suplicant- li** pel seu fill. No hi va haver res a fer: en Pepet (**Nicasi Camps i Pinós: Girona**)

62;0;276,37,1 dona. -Diguem- nos "bona nit" aquí mateix, avui... - **li va suplicar** ella, sense deixar d'esguardar-lo dins el mirall. Com (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

DATIU (sense pronom)

3400;0;95,2,3 tu, doncs, el que hauries de fer és cercar Déu i acudir **suplicant a Saddaï**. En el cas que fossis tu pur i recte, car ara (**Ramir Augé i Montanyà: Organyà-Montserrat**)

387;0;211,28,2 parenostre. La seva fe cristiana, però, era vacil·lant. **Suplicava a Jesús** com a símbol d'una caritat i d'un poder (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

389;0;81,9,7 mortaldat. Joan Gay, batlle, aprofita l' avinentesa per a **suplicar a Olivares** (el virrei havia estat assassinat a (**Josep Pla: Palafrugell**))

435;0;252,19,3 diguis absolutament a ningú que hem trobat en Soleràs
-li **suplicà** en Lluís, un cop tots dos sobre el xarret-; sobretot, no
(Joan Sales: Barcelona)

1.3. El DIEC preveu el model A, però no el B

1.3.1. Verb *apuntar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	0	0
	usos sense pronom	0	0
DA	amb pronom	2	1
	usos preposicionals		0
A	usos preposicionals	0	0
lemes analitzats		166	292

1.3.1.1. Primer període (1833-1932)

DATIU (amb pronom)

3294;0;8,128,4 en Lagner... y... y... [(No recorda.)] Dol· En Re...
 [(**Apuntant li.**)] Ric· ¿Com? Dol· En Remo... [(Apuntantli mes.)]
 (**Frederic Soler: Barcelona**)

3294;0;8,130,4 Dol· En Re... [(Apuntantli.)] Ric· ¿Com? Dol· En
 Remo... [(**Apuntant li mes.**)] Ric· [(Atinanthi.)] Y 'l célebre
 Remorini. (**Frederic Soler: Barcelona**)

1.3.1.2. Segon període (1933-1988)

DATIU (amb pronom)

3354;0;29,9,9 com fan sa feina. [L' onclo l' observa i la sogra **li**
apunta:] Rosa: Si són ses cambres, posa per condició que no (**Joan**
Mas i Bauzà: Deià)

1.3.2. Verb *disparar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	0	3
	usos sense pronom	0	0
DA	amb pronom	0	6
	usos preposicionals		1
A	usos preposicionals	0	
lemes analitzats		170	547

1.3.2.1. Primer període (1833-1932)

1.3.2.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom)

205;0;220,24,6 a la teranyina, projectes la mosca amb força, com si **la disparessis**, contra el filat; la mosca, enxarxada, com més (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

2860;0;30,5,7 los d' espitllera. Octavi imagina el soldat que **la dispara**: té un cínic somriure als llavis, l'ull amatent vigila (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

392;0;103,13,2 cap als afores de Senés, il·lusionats amb la màquina. -**El dispararem?** -No; fóra imprudent, encara. Ho farem quan hi (**Avel·lí Artís-Gener: Barcelona**)

DATIU (amb pronom)

1325;0;117,33,8 Gaspar ni la de permetre que escapés i ni tan sols la de **disparar-li** si no l'obeïa. Tot havia lliscat automàticament. Va (**Baltasar Porcel: Andratx**)

2866;0;186,31,10 era un somni. Com els ulls d' Hoederer, quan **li vaig disparar**. ¿Creus que és possible que em despertí? Potser quan (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

3225;0;73,23,3 -Sigui el que sigui, no pot pas ser tan greu **-li vaig disparar**. Ella va girar el cap i em va clavar una mala mirada d' (**Jaume Cabré: Barcelona**)

3236;0;180,24,9 l' altre. I si vostè m' ho vol impedir, **no dubtaré a disparar- li**. No tinc ganes de matar ningú, però si cal ho faré. (**M. Antònia Oliver: Manacor**)

8;0;79,11,6 dit que era el del Pintat! -Lo tio Quico de Borrat **li ha disparat** per la finestra, però no l'ha tocat!... Arribà un (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

8;0;99,5,9 semblava interrogar- lo, preguntar- li per què **li havia disparat**. "Per què m'ho has fet?" -semblava dir-li, perquè, de (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

DATIU (sense pronom)

3236;0;125,9,3 contenidor metàl·lic amb el marxamo Gòmara Fust. La Neus **disparava als mariners** mentre na Sebastiana aguantava l' (**M. Antònia Oliver: Manacor**)

1.3.3. Verb *obrir*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	10	6
	usos sense pronom	1	3
DA	amb pronom	12	5
	usos preposicionals		3
A	usos preposicionals	15*	
limes analitzats		4.777	6.098

1.3.3.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom)

183;0;227,12,4 en un replà de marbre de vora la porta, esperant que **l' obrin**. Aquell matí hom notava molt enrenou de gent i carruatges (Joan Santamaria i Munné: Lleida-Barcelona)

186;0;110,32,5 separaren, i Claudi es dirigí a casa. La seva germana, en **obrir- lo** li digué que l'oncle Peret, de Sans, l'esperava. L' (Joan Oller i Rabassa: Barcelona)

186;0;158,14,4 Eren les sis i vint quan trucava a casa seva. Ningú no **l' obria**. La porta de l'altre pis del mateix replà es va badar ' (Joan Oller i Rabassa: Barcelona)

2702;0;51,22,5 vingué a ferho darrera aquella porta y, veyent que no **l' obrien**, per blanca y dorada que fos, ell rasca que rasca ab les (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

2974;0;42,1,1 guardéulo; si com á nit torna 'l senyò' á sòn desvari, **obriu lo**; llegíu lo qu' hi ha, y vos mateix. Si opinéu que vos (Frederic Soler: Barcelona)

3006;0;165,28,5 y una volta convensuda de que estava sola, se disposá á **obrir la**. Per duas vegadas obrí 'l pany, sense determinarse á (Dolors Monserdà: Barcelona)

3132;0;22,20,2 podrían pendrehi mal. Pero sols hi tinch diámetros. [(L' obra y li dona un gran puru llarch)] Te fuma! Aquets potets (Pompeu Gener: Barcelona)

3309;0;84,23,3 horas? "Obríume que soch jo." Te: la veu d' ella. Y l' obrím. Y al tancar, altra vegada cridadissa al carrer de "Visca (Àngel Guimerà: Santa Cruz de Tenerife-Barcelona)

3333;0;23,24,7 camí. Simonet no es pera tant. Y ell du la clau... l' obriré...? si es un mal... quí no el faría? Vecham pues. (Joaquim Balader i Sanchis: València)

59;0;54,23,5 Es cert? [(ab inmensa satisfacció.)] Car. Es cert. Pots obrir lo [(al Timb)] y deixar-lo en llibertat. Julia. ¡Oh! (Maurici Fius i Palà: Manresa)

ACUSATIU (sense pronom)

3063;0;32,22,4 poch segons s' obrí la del pis de dalt y baxá corrent á obrir la Rafela. (Fins me semblá rebre una alenada d' ayre qu' (Joaquim Riera i Bertran: Gironés)

DATIU (amb pronom)

2711;0;12,7,5 que dorms? en tenir gust ja obrirás. Chis. No devalles á obrir li, que estiga fora y que esclat. Cir. Patronitla, que (Tomàs Aguiló i Cortés: Palma de Mallorca)

3009;0;64,11,8 trucava, y la bona gent desbarrava la porta y sempre li obrien. Una vegada que havia dormit entremitx d' un roure y una (Terenci Thos i Codina: Mataró)

3010;0;6,29,8 la tomba de son final repós, sense que la terra volgués obrir li, pera que no s' acabés de perdre del tot, lo resto de (Josep Feliu i Codina: Barcelona)

3017;0;62,13,1 se. Y después li pegava mal, anava á casa y la dona no li obría, y éll cridava, y sortía el carabiner y s'el tenia qu' (Eduard López-Chavarri: València)

3051;0;28,2,5 si d' aquest lloc pug tréurer mon germá. Però já **li hán obért**... ¿será axó felonía? Cridêm-lo, èll responderá; sebrêm que (Antoni Febrer i Cardona: Maó)

3073;0;183,9,7 d' havê fet moltes senyes y contrasenyas perque **li obrissen**, un jove magre, bisco y escabeyat, de pel coló d'aram, (Gabriel Maura i Montaner: Palma de Mallorca)

3109;0;18,29,4 y deixaràs entrar. Si algun dimoniot vol eixir també **li obriràs**; mès, si una anima de les qui sun aquí condemnades te (Esteve Caseponce: Ceret (rossellonés))

3176;0;8,23,3 Pero may había puchat eixa escaleta hasta huí. Pau. **Li obrírem** perque demaná un got d' aigua en molt empeño... Bas. Com (Ramon Lladró i Mallí: València)

3266;0;142,12,1 Cada día 'l bon Jesús truca á ta porta; **obrint li** de bat á bat, sa veu escolta: -La caseta del teu cor (Jacint Verdaguer: Folgueroles-Vallvidriera)

3318;0;13,13,3 tan prest? [(Campanilla.)] Toquen, el pare será **aném á obrir li** corrent. Escena V. [Roseta y Mateu.] Mat. Ha vengut (Manuel Millàs i Casanoves: valencià)

3367;0;51,43,5 s' escaliv. Vulía que li das beure, pujar assí, que **li ubrís**. Tista. Vaya quin tórt, quin trumpítxul. ¿Te cercava pusar (Bartomeu Singala: Mallorca)

3396;0;55,3,8 quan torni de les nocés, perquè en venir i trucar, **li obrin** de seguida. Benaürats aquells servents que l'amo, en (Josep Maria Galdácano i Melià: Barcelona)

AMBIGUS (prepositional)

151;0;38,1,5 i al meu dins s' estremiren mes entranyes: Em lleví jo a **obrir al meu amat**, i les mans mies degotaven mirra: mirra (Frederic Clascar: Santa Coloma de Farners-Barcelona)

170;0;109,2,1 començà a rodar lentament. Barcelona vista per un ballarí -**Obriu al filòleg Robusté**... -Que passi el filòleg Robusté. (Josep Pla: Palafrugell)

2722;0;81,33,1 quarto ahont t' has quedat sol, mentras jo he anat á obri **al Enrich**. Car· ¿Vols suposar potser?... Elv· No suposo (**Conrad Roure: Barcelona**)

3000;0;214,8,4 que dispensi; -digué la cambrera dels Dou, qu' exí a obrir **a n'en Deberga**. Aquest se quedà clavat per la sorpresa, (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3000;0;329,18,3 imponent, tota transfigurada, exclamà: -¿Quí **ha obert al senyor?** ¿Quí s'ha atrevit a desobehir les meves (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3021;0;184,25,9 pera entrar, era en vá, donchs tenían ordes de no **obrir á ningú**. Vegent inútils las súplicas del guía, vaig (**Marià Vayreda: Olot**)

3169;0;118,16,5 la seva caixa y ha fet llum y soroll, té la obligació d' **obrir á qui li truqui**. C· Ah, ah! Sent aixís... ¿Ho sabs del (**Frederic Pujulà i Vallès: Palamós-Montpeller**)

3173;0;81,9,8 passi- ho- bé. Carolina [cridant de dintre] Trini, **vés a obrir al senyor doctor**. [Surt la Trini porta la· esquerre] (**Pere Cavallé: Reus**)

3290;0;170,24,6 al últim que confessarho y dir qu' efectivament **havia obert á son germá**. -Donchs qu' ha tornat á casarse ton pare? La (**Francesc Maspons i Labrós: Barcelona-Bigues**)

3404;0;31,14,2 dits de mirra decorrent sobre la nansa de la balda. **He obert al meu amat**, Però el meu amat s'era retret, se'n era (**Carles Riba: Barcelona**)

ALTRES AMBIGUS

3163;0;141,17,5 la Roca, vora 'l portal Nou y á vint passas del Pallol, **obrí l'Olaguer**. Perqué ¿quí era l'Olaguer? ¿ab quíns poders (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

1.3.3.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom)

1158;0;302,2,4 lletra el nom del notari Riera a la placa de llautó.
L' **obrí** una noieta esprimatxada, amb uns ulls molt grossos o que
(**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

1158;0;434,13,9 rosegats per les rates. La Sofia els demanà que l'
obriessin; estava plena d'una mena de pinyes de ferro. L'Anselm (**Mercè
Rodoreda: Barcelona-Girona**)

2926;0;88,3,11 creient que arribava el pare... Oh! Mai no l' **hagués
obert** per a fortuna tan boja!, que als raigs de la lluna roja,
(**Guillem Colom i Ferrà: Sóller-Palma de Mallorca**)

388;0;128,2,2 la mà. Davallà la dotzena de graons, i trucà. L' home
l' **obrí** amb el somriure als llavis, un càlid i confortable somriure
(**Agustí Esclasans: Barcelona**)

388;0;263,13,1 l' empenyé graons amunt, fins el setè pis. Trucà, i
l' **obrí** el propi Germinal, que el rebé amb els braços oberts i amb
(**Agustí Esclasans: Barcelona**)

55;0;245,38,13 Ell s' assegué al replà, decidit a no moure 's que no
l' **obriessin**. Cada quart, matemàticament, s'aixecava a trucar, i ho
(**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)

ACUSATIU (sense pronom)

2866;0;213,3,3 solució: quan el teu marit sigui fora, et tanques i
no **obres ningú**... ni a mi. Jessica. -Sí. Però, si m'ho permeteu,
(**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

3361;0;526,3,2 penso que sia el d' enllà, amb Ganeló i Tebaldell,
que **obrí Faenza** quan la gent dormia." Ens havíem tot just separat d'
(**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

398;0;26,23,5 -Carlistes! -cridaren des del carrer. -Tinc ordres de
no **obrir ningú**, passi el que passi. -Li portem una comunicació molt
(**Josep Pla: Palafrugell**)

DATIU (amb pronom)

214;0;29,26,5 ara arriba una altra senyora, veus? La Neus surt a **obrir- li** amb el paraigua vermell i es diuen coses i també (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

2654;0;36,3,5 Solques la nit amb rella fluvial, a tant d' estiu **obrint- li** tant de riu. Aquesta nit d'agost pels ulls m'arriba a (**Vicent Andrés Estellés: Burjassot**)

3079;0;118,22,3 les claus? i va trucar el picaport i son pare **li va obrir**. I en vore'l va dir -fill meu! damunt de Hija de María un (**Joan Baptista Mengual i Llull: Sanet i Negrals**)

3361;0;458,11,9 damnat aleshores s' abraona a la boca d' un altre, i **li obre**, i fa: "És aquest! Guaita'l, però no enraona. Bandejat, ell (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

3402;0;14,18,5 obté; tothom qui cerca, troba; a tothom qui truca, **li obren**." "Si el vostre fill us demana pa, ¿qui de vosaltres li [**Evangeli segons Mateu**]

DATIU (usos pronominals)

162;0;215,5,4 clan, ha estat aconseguida. Els cabridets, convençuts que **obren a llur mare**, aixequen la balda i s'esdevé llavors la (**Xavier Fàbregas: Montcada i Reixac-Palerm**)

2841;0;44,6,8 sumante! [(Se sent tocar)] Tom. Per amor de Déu, ves a **obrir a don Francisco** i fé'l entrar. [(Surt Tonina-Aina i un (**Josep Maria Tous i Maroto: Palma de Mallorca**)

3401;0;367,1,4 i les entranyes se 'm commovien per ell. M' alço per **obrir al meu estimat**, i les meves mans regalimaven mirra, mirra (**Pius Maria Tragan: català central**)¹⁴

¹⁴ Atés l'ús de la desinència -o de la primera persona del present d'indicatiu i del possessiu *meves*, penso que pot pertànyer al català central.

1.3.4. Verb *respondre*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	0	2
	usos sense pronom	3	1
DA	amb pronom	743* ¹⁵	312*
	usos preposicionals		12
A	usos preposicionals	33*	
llemes analitzats		4.921	3.448

1.3.4.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU

2982;0;312,17,4 qué es lo que 's projecta de part del poble? Anava aquí á **respóndrer Guillemet**, quant, á la porta del passadís, aparegué (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)

2982;0;350,34,4 no acabada, sobre tot en tal lloch, així que, lluny de **respóndrer ningú**, regná un moment de silenci. -Qué fem? preguntá (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)

2982;0;63,36,3 la Mare!... Jo vull la Mare! deya, mes esclamant que **responent Blanqueta**, casi sanglotant de la fortalesa del plor, y (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)

DATIU (amb pronom)

102;0;94,9,8 li trencà la paraula. Els sanglots de tots els fills **li respongueren** a la una i algunes mans s'allargaren trèmulament, (**Caterina Albert: l'Escala**)

103;0;63,6,5 esguardaren. I endevinant la frisança del Viatger, varen **respondre-** li: -Parleu, si us plau. Parleu-nos de casa vostra. (**Agustí calvet: Sant Feliu de Guíxols**)

¹⁵ Sens dubte, la gran quantitat d'exemples respon a la natura del verb: DICCENDI.

103;0;78,5,5 gent d' aqueixa terra?- demanà monsenyor. I el Viatger **li responia**: -Com voleu que us ho digui? Aqueixa gent amada, (Agustí calvet: Sant Feliu de Guíxols)

110;0;136,7,4 encara quan se plantava davant del alumne que **li anava responent** a gust. El pobre home sentía, llavors, tot el goig del (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

113;0;16,20,9 comportament; i jo, posant- me de part dels gossos, solia **respondre- li**: -Desenganyeu-vos, Pellini: un gos no pot pas (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

115;0;154,17,9 com si no s' hagués adonat del to sec amb que **se li havia respost**, agafà la noia per ambdós braços, i quasi obligant-la a (Dolors Monserdà: Barcelona)

120;0;133,28,4 bé gent: bé haurem de passar el rosari! -Prou! Prou! -**li responíem** nosaltres. -Potser vosaltres no el dieu pas cada dia. (Jaume Massó i Torrents: Barcelona)

129;0;138,38,4 -On ets, Peu petit? -cridà Bagheera. La veu de Mowgli **li respongué** a uns quaranta metres cap a la dreta. -Hum! -digué la (Marià Manent: Barcelona)

131;0;102,6,5 -Dispensi que no li doni conversa. L' home enginyós **li responia**: -No cal: jo faig conversa amb mi mateix. La ingènua (Josep Maria López Picó: Barcelona)

133;0;121,15,2 què s' ho coneixia? I l' enterboliment de les idees no **li responia** sinó vagament. És veritat que havia anat a una (Alexandre Planas: Lleida-Banyuls)

137;0;32,5,3 em digué l' esposa: -Que pujarà a veure- l? -Si, -**vaig respondre- li**, - ja ho crec. Pujarem a l'habitació aon ell (Pompeu Gener: Barcelona)

141;0;123,24,6 retrunyint més fort: era que Moisès parlava, i Déu **li responia** amb veu de tro. Davallà Jahvè a la muntanya del Sinaí, (Frederic Clascar: Santa Coloma de Farners)

147;0;108,10,3 Esaú son fill major i li diu: -Fill meu. -Vetme aquí, **li respòn**. Diu: -Ja veus que só vell i no sé jo el dia del meu
(Frederic Clascar: Santa Coloma de Farners)

147;0;119,19,3 Nacor? -Prou, ells fan. -I està bo? els demana. -Bo, **li responen**. Mira, la seva filla Raquel ara ve amb el bestiar. Ell,
(Frederic Clascar: Santa Coloma de Farners)

177;0;179,22,7 diu: Oh, quin defalliment! -Filla de la meva vida! -
li respon des de la seva cadira la dona del mocadoret blau. El seu
(Ernest Martínez Ferrando: València)

182;0;68,8,3 mormola unes oracions. Unes padrines encaputxades **li responen** amb un bleix sibilant que s'escampa per les voltes (Joan Santamaria i Munné: Lleida-Barcelona)

183;0;141,19,7 doncs. Que vingui el vostre nebot i farem tractes -**li responc**, tallant-li a mig aire el ditirambe. L'Eudalt, un minyó (Joan Santamaria i Munné: Lleida-Barcelona)

229;0;156,27,10 Va tornar- la cridar i ara la veu li tremolava. No **li va respondre** tampoc. Venia embriagat. Va aixecar-se i s'acostava...
(Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

2458;0;104,2,5 bona peça!... Hala! a fer via! -un dels barquers **li responia**;- que, el llum de l'alta nit per veure remuntâ, ran de (Maria Antònia Salvà: Palma de Mallorca-Llucmajor)

2624;0;31,11,3 l' aurora ens espera". -"Fill, que Déu te guia," ja **li respon** Ella. Té el mantell morat i vermella faixa, barretina al
(Carles Grandó: Perpinyà)

2659;0;116,25,4 s' acompanya d' un jovincel minyó: -Aon van?- L' altre **li respòn**: -Vaig a mostrar an aquet bergant, per a que'n hegui
(Joan Santamaria i Munné: Lleida-Barcelona)

2670;0;320,7,3 se dins de l' urna amb un brúit d' ossos vells. No **li respon** dona Almodis que ja fa segles que entre ells hi jau, (Llorenç Riber i Campins: Campanet)

2725;0;47,38,1 ab amarch condol. Lairá lairò. Y rient la minyona **responguè al minyò**: "Quina es la perduda, vostra hisenda ó jo?"
(Conrad Roure-Barcelona)

2852;0;182,10,9 ens casem o no. Jordi Dandin: Però la senyora, ¿què **li ha respost** a aquest senyor galantejador? Lubin: M'ha dit que li
(Alfons Maseras i Galtés: Sant Jaume Domenys [Baix Penedés]-Tolosa de Llenguadoc)

2940;0;106,8,3 treyentse la barretina per respecte al Conseller, **li respon**, gojós y satisfet:)] La meva filla! Teló ràpit (Ramon Picó i Campamar: Pollença-Barcelona)

2982;0;446,22,7 mirant fit á fit á Joan Fivaller, y allargantli la ma, **li respongué**, com despedintse: -Descuydau, rey de Barcelona, que
(Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona)

3000;0;138,2,6 costum d' aquella mare, sempre dolsíssima ab son fill, **li respongué** ab sequedat que nó, que no l'importunés, y ab tot y
(Narcís Oller: Valls-Barcelona)

3018;0;14,1,1 so puñy estret un parey de vegades, y vejent que ningú **li respòn** se pòsa à mirá tots els balcons y finestres de la casa, (Pere d'Alcàntera Penya i Nicolau: Mallorca?)

3028;0;109,32,4 més conversa, casi amb les llàgrimes als ulls, **li respon**: -Rosari: Jo li ho demanaré al rabadà. Sempre seré al teu
(Francesc Puig-Espert: València-Asnières Sur-Seine, Illa de França)

3043;0;228,1,7 una rosa blanca com la neu. Y son pare somrient **li va respondre**: -La te duré. Adeu filles, qu'Ell vos quart y a (Joan Rosselló i Crespí: Alaró-Palma de Mallorca)

3075;0;106,5,7 está bó? ;lo jovent ha de menjar!... mes ell, apenas **li responia**. Los dias de mal temps se 'n anava ab en Joan á passar
(Carles Bosch de la Trinxeria: Prats de Molló-La Jonquera)

3109;0;106,12,4 li va demanar de li dir la pregaria, la pastoreta **li va responre**: -May, ningú me l'ha ensenyada. -Y donchs com ho fas
(Esteve Caseponce: Ceret)

3133;0;30,12,1 falsa, de pebre- negre, y de salsa ompligali el estofado, **responent li** de-contado pel canutét... de fér calsa. Tomasa. ¿Y (**Josep Bernat i Baldoví: Sueca**)

3196;0;22,32,5 Del prèu de ses feynes algo descontant; Y éll **li va respòndrer**: -¡Feu lo que vullgáu!- Llavors, sense pèdre temps, (**Carmel Navarro i Llombart: València**)

3277;0;14,4,2 La formiga es mòlt ratera, Es aixó son menor mal. **Li respon** d'esta manera: -"¿Que feyas al temps calent?"- -"¿Jo? (**Justí Pepratx: Ceret-Perpinyà**)

3288;0;37,12,6 prop d' ella, no fugia, però s' enfosquia en la faena, **responent-** li casi sinse mirar-lo. Ell, fet un tarroç, ni sabia (**Bernat Morales Sanmartín: València**)

3390;0;139,21,4 tornar al ventre de sa mare y naixer de nou? 5 Jesús **li respongué**: En veritat, en veritat jot dich, que á menos que un (**Josep Melcior Prat i Colom: els Prats de Rei [Anoia]-Sant Sebastià**)

AMBIGUS

129;0;149,33,2 i allí romania ell amb el pit tot ple del desig de **respondre a Mor**, però esclatant només en petits sanglots (**Marià Manent: Barcelona**)

139;0;34,20,9 una dona elegant pren una estranya vivor de mirada i **respon al seu interlocutor** d'una manera llunyana. El gall és (**Josep Carner: Barcelona-Brusel·les**)

147;0;175,24,1 jo he oït dir de tu que ous tu un somni i l' interpretes. **Respòn Josep al Faraó**, dient: -No jo, Deu és qui, a salut del (**Frederic Clascar: Santa Coloma de Farners**)

184;0;245,31,1 que sí o que no amb la mirada. Tu també ets Bajalta.**Respon a l'hereu** de la Serra Cavallera.- I tant va sacsejar-lo (**Pere Corominas: Barcelona-Buenos Aires**)

218;0;66,10,4 carrers, tot ballant al so d' un tamborí? En Peret no **respon a la Gegantessa**. Està sufocat; li passa com a En Tom; que (**Lola Anglada: Barcelona-Tiana**)

2721;0;73,13,5 que no us perteneix. Baró. Eudalt, ¿y si no volgués **respondre al jutje?** Eudalt. Fòra, escudat en que jo no haig de (**Conrad Roure: Barcelona**)

2725;0;47,38,1 ab amarch condol. Lairá lairò. Y rient la minyona **responguè al minyò:** "Quina es la perduda, vostra hisenda ó jo?" (**Conrad Roure: Barcelona**)

2982;0;43,3,7 pronunciat. -Un oficial, (continué lo governador, y **responent al Rey,**) un dels caps, que, com veheu per sa (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)

3000;0;233,5,1 aquella embestida reprimida, allà a la porta, no **responía al delatador** defalliment d'ella? ¿Donchs de què naxía, (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3005;0;28,28,1 á l' altre y seguint ab sa vista la del seu nebot, va **respondre al capellá:** -Bè, bè. Mossen March un xich desayrat y (**Francesc Pelagi Briz: Barcelona**)

3011;0;97,11,8 las y tornántselas á mirar per tots los perfils, al últim **responent á en Cárlos.** -Oydá...!, va dir, volentho significar (**Martí Genís i Aguilar: Vic**)

3012;0;240,7,3 diu que, al tractar de saberse qui era, un vell pagés **va respondre al jutge,** que aquell mort era un home de mar, vehí de (**Francesc Pelagi Briz: Barcelona**)

3048;0;79,9,7 -feu ella al cotxero sens **respondre á l'altre.**- Lo landau aná encara fent giragonsas per (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3053;0;100,7,1 Axis Jepté cuan per Deu, Fou jutge del poble Hebreu, **Respon al Rey Amonita,** Que ab una raò mol petita, Estaba fenli (**Tomàs Junoy: Alp-Anyós**)

3075;0;120,16,8 que convocá á Figueras pera participals son intent, **responent á molts** que li deyan: ¡home! D. Marsal, no fassi (**Carles Bosch de la Trinxeria: Prats de Molló-La Jonquera**)

3109;0;130,12,6 alsar una espatlla com aquell qui diu: Deixa m' estar, y **responent a Nostre Senyor** li va demanar: -Doneu-mé, per segun (**Esteve Caseponce: Ceret**)

3341;0;27,29,3 Bramant com éll també 'l diable cornút **A Llucifer respòn:** -"A dirte lo que pasa así he vengút." -"Parla, puix, li (**Benet Altet: València**)

ALTRES AMBIGUS: confusió entre subjecte i CD

2946;0;17,16,4 "Qui va afanar les eugues del Barroner?" Majoró. I **va respondre l'Adonai?** Orxiló. Ves si no! Va semblar que li ho (**Josep Maria Millàs-Raurell: Barcelona**)

2982;0;480,28,1 amichs, sortiren de nou per entremitj del concurs, **responent lo declarant**, ab mil gracias y agudesas, á lo que li (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)

3396;0;37,11,9 francs a tots dos. ¿Qui d' ells, doncs, l' estimarà més? **Responent Simó**, digué: Suposo que aquell a qui ha condonat més. (**Josep Maria Galdácano i Melià: Barcelona**)

1.3.4.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom)

17;0;161,20,3 gent des de la catàstrofe colonial, i Ortega y Gasset, en **respondre- la**, hi donava un sentit en aparença negatiu -la (**Jaume Vives: Girona**)

3256;0;120,25,11 de la Cartoixa de Parma. Ho va dir somrient i **el van respondre** amb somriures. Llampegava damunt les muntanyes d'un (**Vicenç Villatoro: Terrassa**)

ACUSATIU (sense pronom)

381;0;67,22,6 que en el fons és un militarista?" -"Cada poble - **venia a respondre Lord Cecil-** s'ha d'esforçar a donar-se els (**Ferran Soldevila: Barcelona**)

DATIU (amb pronom)

105;0;23,15,8 seu amic li pregunta: "__¿Qué viste? __Mi muerte vi.", **li respon**. Aquest plantejament de l'acció -de l'acció amorosa en (Josep Palau i Fabre: Barcelona)

1160;0;270,10,2 Damunt una alzina un ocell entonava notes voluptuoses. **Li responien**, de lluny, d'un altre arbre. Flors, abelles i ocells, (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

1217;0;141,20,6 foren a prop, els preguntà: "Qui va?", i, mentre **li responien**: "Amics", li tiraren amb l'arcabús, que el ferí i (Gabriel Janer Manila: Algaida)

1243;0;43,2,5 seus escuders i als seus cavallers, i un d' aquest **li va respondre**: -Madona, el vostre marit i senyor ha mort el senyor (Jaume Vidal Alcover: Manacor)

1282;0;35,28,11 i amargants, que ni les nogues verdes d' un noguer, **li responia** tot xormollant: -Sí, que és veritat! Cert i veritat, (Antoni Cayrol: Sallagosa)

1284;0;197,22,8 perquè li semblà que no era de marca. La Maria no **li respongué**. Se'n tornà al taulell i, en veure-la caminar i mirar- (Blai Bonet: Santanyí)

1286;0;152,11,6 li en quina funció recordava haver guanyat més, **li va respondre**: "Quan els funerals d'En Tomàs Bru, que vaig anar a (Enric Soler i Godes: Castelló de la Plana)

171;0;165,20,5 I l' altre **li respon**, amb una profunda convicció, impertinent, gairebé (Josep Pla: Palafrugell)

178;0;180,12,5 goig per tal de munyir- la de seguida. -Tant se val - **li responc** agraït-. La que a vós us sembli millor. Per més que, (Joan Santamaria i Munné: Lleida-Barcelona)

178;0;22,26,10 me l' esquena. Rumio, rumio i al cap d' una estona **li responc** tot traspostat: -Teniu raó, company. D'aquí, al Cel! La (Joan Santamaria i Munné: Lleida-Barcelona)

196;0;93,12,5 Un altre afirma: "Vós supereu Ciceró"; i hom **li respon**: "Vós sou més savi que Plató." A voltes fins es busquen (**Jaume Medina i Casanovas: Vic**)

2;0;173,28,1 la seva vida. Maria Àgueda, a despit de tot, no sabé **respondre- li**. Ell es retirà. Aquell dia, ni a dinar ni a sopar (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

234;0;38,5,8 assenyala el grandàs. -Vejam si et rentaré la cara! - **li respon** aquest amb mal urc. -Sempre t'ho endrapes tu! -fa el (**Lola Anglada: Barcelona-Tiana**)

234;0;48,1,7 sembla una teia! -Mireu, no feu gaire soroll, -**li respon** la dona del davantal,- vejam si us prenen per un tanc i (**Lola Anglada: Barcelona-Tiana**)

235;0;116,26,3 -T' agrada conversar amb les delinqüents? -Sí -**li responc** amb serietat-. Per a una dona lliure com jo, les petites (**Aurora Bertrana: Girona**)

235;0;138,24,2 (Quina manera més estranya de començar l' ofensiva.) **Vaig respondre- li**: -Marxar, d'on? -Marxar... de Xauen. -De Xauen? (**Aurora Bertrana: Girona**)

237;0;13,34,4 us ha criat, tenint- vos sempre per mà? -Vós, -**li vaig respondre**. -I ¿per què me'n va venir mai el pensament, voldria (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)

243;0;31,25,6 arribar aquí, demana això. Baruch, com sempre també, **li respon** somrient: (**Joan Alavedra: Barcelona**)

2606;0;123,10,6 tal d' arreplegar aquella missiva, i mentre la prenia, **li respongué** així: -Senyor virrei, us besem les mans per la mercé (**Josep Lozano Lerma: Alginet**)

2632;0;29,27,5 seu pessimisme: -Ja veurem què ha tramat! Albert no **li va respondre** ni amb un gest, perquè començava la lectura. Dona (**Enric Valor: Castalla-València**)

2650;0;203,16,5 no es mou ¿per què és avui tan blanca?" -Jo gairebé no **li responc-**. "Oh quina olor a la branca!" I calla el dolç, tot (**Clementina Ardiu: Barcelona**)

2678;1;30,8,3 de llessamins en mig que aroma el cant de la merla, i **li respon** el desig: -Si pogués haver-la! Benaurança decebuda i (**Ricard Permanyer: Barcelona**)

2731;0;184,14,2 qué tant remenes La punta del nas?" -"Senyora mare, **Li respon** aquet, Què teniu, vos, are, Amb vostre destret?" "No pert (**Joan Amade: rossellonés**)

2836;0;104,17,3 a la fi. I jo, discretament acalant la parpella, **li vaig respondre**: "Sí." "I què fa per 'quests llocs llunyans i (**Ferran Soldevila: Barcelona**)

2860;0;162,16,4 en observar la tragèdia de Miquel, o bé pel desig de **respondre-** **li** amb veu entenedora -humana- o encara -i això és el (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

2893;0;27,24,6 Te 'n vas? Margot. [(Continua arrançant- se, sense **respondre-** **li**).] Martí. És aviat per anar a l'estació. [(Es treu (**Josep Maria Millàs-Raurell: Barcelona**)

2921;0;52,6,11 casa... Cambre. Si la senyoreta s' ho pren així, ja **li respondrà** el meu oncle... [(Surt.)) Paulina. [(Plor dolorós.)) (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)

2926;0;107,14,2 aquella muntanya!... Tan sols, al seu dol estranya, **li respon** la cabra orada sobre el cim d'algun penyal. De sobte, (**Guillem Colom i Ferrà: Sóller-Palma de Mallorca**)

2931;0;23,12,3 greu. Joana Però quin problema, Déu meu! Josep [(Sense **respondre-** **li**.)] Quan l'any passat em vas dir que el teu fill es (**Carme Montoriol Puig: Barcelona**)

2938;0;135,21,7 el poca-solta, com s' estarrufa? [(A Pirgopolinices.)) **Respon-** **li**: ve de part d'aquella dona de qui ara fa un moment t' (**Marçal Olivar i Daydí: Barcelona**)

3027;0;116,24,5 li ensigno d' amidar- le- hi per damunt sa closca, **li respongué**: -¿Sabeu nadar? -No -digué es dimoni-. ¿I d'això, ara, (**Joan Castelló i Guasch: Palma de Mallorca**)

3067;0;26,8,9 d' ensinistrar...? Aquell, mirant- lo de dalt a baix, **li respongué**: -És molt intel·ligent, si vosté sabés l'habilitat que (**Empar de Lanuza: València**)

3158;0;76,25,5 una campana -em felicità Poli, però el panteix m' impedí **respondre- li**. Montoro vingué fins el meu racó i em féu unes (**Ferran Torrent: Sedaví**)

3222;0;11,23,3 el favor de dir- me qui és l' últim legal? -Tots **-li respon** un dels arrengherats-. Si continuem així, no crec pas que (**Pere Calders: Barcelona**)

3289;0;298,4,8 gent, però el vell Nelson s' adonava que el record no **li responia** amb precisió. Tanta runa acabava per confondre'l. La (**Jesús Moncada: Mequinensa [Baix Cinca]**)

3402;0;31,41,8 deixat tot per venir amb tu. ¿Què ens tocarà?" Jesús **li respongué**: "Us ho dic amb tota veritat: vosaltres, els qui heu [**Evangelí segons Mateu**]

391;0;158,22,6 grassó i panxolina? Què tens? -No em passa res! **-li responc**, un bon xic desianquitzat. -No tens res? Doncs, no m'ho (**Ramon Vinyes i Cluet: Berga-Barcelona**)

5;0;126,21,1 als picaportes que exhibeixen un número, però només **li responen** els ressons de les habitacions buides i el silenci (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

55;0;371,36,8 fer- me pietat o respecte, m' irritava talment, que jo **li responia** amb una insolència, amb un esclat frenètic que no havia (**Joan Puig i Ferrerter :la Selva del Camp**)

67;0;404,14,6 temps, mentre ella fou creada." Adam amb gratitud **li va respondre**: "Puja, guia lleial, segueixo, ensenya'm el camí, i a (**Josep Maria Boix i Selva: Barcelona**)

78;0;154,24,8 arribar, va dir: "Mumare ja vengo". Però la seva mare li **respongué** ben clar: "Ai fill meu jo no t'entengo, si no me (Josep Melià i Pericàs: Artà)

DATIU (usos preposicionals)

2595;0;194,35,2 europeïsme vigorós dels qui Fuster anomenava almogàvers, **responent a l'objector**. Pense que Europa continua encara sent (Josep Vicent Marqués: València)

2860;0;117,4,5 cremar en la meva carn i en la seva. -Avui, no vinc - **vaig respondre al meu padrí** en preguntar-me si l'acompanyava al club. (Xavier Benguerel: Barcelona)

2876;0;33,1,2 d' anar a fer els papers a cal rector, primer. Noi [(**responent a Pau.**)] Ell ens diu que fem els d'aquí. Pertegàs El (Xavier Romeu i Jover: Barcelona)

2922;0;106,1,1 a l' aguit... Què hi dius? Eh? [(Samsó s' ha adormit i **respon a Nel** amb roncs i esbufecs. Nel s'alça i va a la (Joan Oliver: Sabadell)

3222;0;29,1,1 Només li diré que, en una ocasió, qui va haver de **respondre a la policia** fou ell, mentre jo era a l'ambulatori ple (Pere Calders: Barcelona)

3402;0;32,19,14 de suportar tot el pes de la jornada i la calor. Ell va **respondre a un d'aquests**: Company, ¿quin mal t'he fet? ¿No [Evangeli segons Mateu]

3402;0;34,16,5 tots estan convençuts que Joan era un profeta". Per això **respongueren a Jesús**: "No ho sabem". Jesús els respongué: "Doncs [Evangeli segons Mateu]

391;0;143,15,1 un interview amb sant Vladimir, el sant rus que, en vida, **respongué als humans** amb el nom, per a nosaltres un xic bàrbar, (Ramon Vinyes i Cluet: Berga-Barcelona)

55;0;430,39,5 deus saber alguna cosa, d' això...". -Què et diré? - **vaig respondre al meu amic**-. No se m'ha ocorregut pensar que Mistral (Joan Puig i Ferrerter :la Selva del Camp)

56;0;39,22,9 té, naturalment, el permís de l' autoritat. La dolçaina **respon al cantador**. La cobla, entonada amb veu prima, atiplada, (**Carles Salvador: València-Benimaclet**)

67;0;398,3,5 ho observa i amb els ulls la caça va seguint, i, commòs, **respon a Eva**: "Oh Eva, algun trasbals se'ns aproxima, i ja ens (**Josep Maria Boix i Selva: Barcelona**)

75;0;9,2,5 que hi ha fonamentalment tres classes d' homes, que **responen al Pare, al Fill i a l'Esperit Sant...** i que són el qui (**Agustí Bartra: Barcelona**)

ALTRES AMBIGUS

3204;0;105,3,8 m' ofega. I plora, plora sense parar... No **la puc fer respondre**. ¿Què tens?, ¿què tens, dona? Quan començo a dir-li (**Maria Barbal i Farré: Tremp**) (Causativa: *fer* + V infinitiu)

78;0;120,11,7 Aquell "més ells no hic son" amb què els pagesos **feien respondre als Batles** de la part forana a l'hora de fer els (**Josep Melià i Pericàs: Artà**) (Causativa: *fer* + V infinitiu)

1.4. El DIEC preveu el model B, però no l'A

1.4.1. Verb *encertar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	3	5
	usos sense pronom	3	3
DA	amb pronom	0	0
	usos preposicionals		0
A	usos preposicionals	1	
lemes analitzats		182	397

1.4.1.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom)

136;0;62,13,13 darrera quan ella eixí, però per una mica mica no **la va encertar**. Alícia va agafar la criatura amb alguna dificultat, (Josep Carner: **Barcelona-Brussel·les**)

2624;0;91,17,3 qui espicassa un gra, aquella o bé aquesta, qui **l'encertarà** el meló ensucrat, les peres macades? Suspesem l'arpat (Carles Grandó: **Perpinyà**)

2644;0;64,17,3 costat, però sense arribâ a l' os de l' home. I Ulisses, **encertant-lo**, el ferí a l'espatlla dreta, i el punxó de la (Carles Riba: **Barcelona**)

ACUSATIU (sense pronom)

164;0;111,31,1 i enveja d' en Cassanella, tirador d' estocada que només **encertava els conills**. XII En Reixac, pel setembre, descobrí una (Prudenci Bertrana: **Tordera-Barcelona**)

2644;0;116,26,7 punxents a la turba: i Ulisses, barrejador de ciutats, **va encertar Euridamas**, Telèmac a Amfimedont, i el porquerol a (Carles Riba: Barcelona)

2644;0;149,8,6 abocà les ràpides fletxes, guaitant ferament entorn; i **va encertâ el rei Antínous**. Després engegà tot seguit als altres (Carles Riba: Barcelona)

AMBIGUS

2702;0;54,3,1 no s' hi pensa gens: bo y d' esma, apunta bé 'l peu y, **encertant al Dick** pel mig del ventre, 'l llença com una bala (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

ALTRES AMBIGUS

3005;0;109,30,5 aquell qu' havent proposat una endevinalla, espera que **li encertin** [la hi>l'hi>li], llansant una mitja rialla de satisfacció cada cop que (Francesc Pelagi Briz: Barcelona)

1.4.1.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom)

237;0;306,12,11 tal bellesa. -Oh! en tinc, no hi ha dubte, i **el podrien encertar una punyalada** o bé **un tret** -digué Estel·la;- i, és (Josep Carner: Barcelona) [CAS SIGNIFICATIU DE CD+CD PER ANALOGIA AMB ELS POSSESSIUS]

2866;0;200,43,6 jo? Me li oferiré i... Hugo. -Gràcies, però no **l' encertaries**. Ho faré jo. Jessica. -Però per què el vols matar? (Manuel de Pedrolo: l'Aranyó)

2910;0;87,2,8 [(L' engrapa.)) Et tremola el pols, estàs ben cuit, no **l' encertaràs** pas, el xèrif! James: Haig de fer-ho, Cooper, si jo (Jordi Teixidor: Barcelona)

3151;0;376,29,5 que a ningú s' ha acudit de tirar- hi: ara sabré si **l' encerto**, i que Apol·lo me'n doni la glòria. Diu i engega llavors (Carles Riba: Barcelona)

8;0;99,26,9 ulls, disparà de nou contra l' animal. Ara sí, l' **havia encertada**. Canela féu encara un esforç; aconseguí encara alçar-
(**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

ACUSATIU (sense pronom)

2773;0;33,10,13 no se sap com ni amb quina força, i d' un cop de roc **encerta Etèocles**. Llavors els escamots van arrencar a córrer, (**Josep Maria Muñoz i Pujol: Barcelona**)

3151;0;384,11,3 vosaltres, tireu els primers, si ens atorga Zeus que **encertem Ulisses** i aquesta glòria guanyar-nos: dels altres tant
(**Carles Riba: Barcelona**)

432;0;112,2,1 van bufar amb força per l' altre cantó. D' aquesta manera **encertaven ocells i moixons** a desdir. Però, quan l'ocell anava a
(**Lluís Ferran de Pol: Arenys de Mar**)

1.4.2. Verb *telefonar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	1	5
	usos sense pronom	0	4
DA	amb pronom	5	33*
	usos preposicionals		63*
A	usos preposicionals	5	
lemes analitzats		24	351

1.4.2.1. Primer període (1833-1932)**ACUSATIU**

170;0;209,5,5 terra. Era un bon símptoma. Si l' article era polític, **el telefonava** al senyor Ventosa, que llavors era una mena de (Josep Pla: Palafrugell)

DATIU (amb pronom)

137;0;27,8,10 dirà: "es fora pero ja vindrà quant arribi", i "**li vaig a telefonar**, que es a una consulta", i vos hi aneu després. En el (Pompeu Gener: Barcelona)

155;0;207,6,6 tampoc el que va sentir Arnau aquella tarda quan **van telefonar- li** del Coq d'Or que Ramona els feia dir que no (Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile)

2965;0;16,42,5 De debó, sense compliment. Elvira. Gràcies. **Vaig a telefonar- li**, doncs. Ell i la María-Lluïsa vindrán a pujar (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

2965;0;30,13,7 perquè he acabat la paciència. Em permets Marcel, **anar a telefonar- li?** Marcel. Oi, sí; tu mateixa. Tomas. I si l' (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

39;1;175,30,3 era al Liceu sopant com totes les nits. Frederic **li telefonà** i Bobby va comparèixer. Frederic estava acorralat i no (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

AMBIGUS

131;0;20,26,4 per guanyar temps, respon lentament: -El millor serà **telefonar a l'Alcaldia** anunciant la nostra immediata visita. I (**Josep Maria López Picó: Barcelona**)

131;0;21,9,4 del jove anglès esclata violentament: -Cal una reparació: **telefonem al governador**. -Ring... ring... Faci'm el favor, (**Josep Maria López Picó: Barcelona**)

142;0;30,13,3 creus. Detingueren el Sànchez. El posaren incomunicat, **es telefonà a la Delegació Central**. Es telegrafià a Madrid. A les (**Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile**)

155;0;180,21,1 gairebé de seguida es va decidir a seguir el costum de **telefonar al Coq d'Or**, imaginant-se, ja compadit per endavant, (**Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile**)

3000;0;202,18,1 'm demana, que no hi so. ¡Ah! Que no 'm preparin sopar; **telefóna al "Círcol"** pera que m'envíen cotxe a les set en punt.- (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

1.4.2.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom)

2846;0;28,56,1 lo entretingut mentre tu i jo parlàvem. Vaig a dir que **el telefonin!** Eulàlia [(en veure'l traspostat)]. Què tens? Serra Em (**Josep Roig i Raventós: Sitges-Barcelona**)

2893;0;16,21,3 Celsa. No li devien donar l' encàrrec. Narcisa. **Podem telefonar-** la a casa seva. Celsa. Això mateix. Margot. Fes-ho tu (**Josep Maria Millàs: Barcelona**)

3217;0;140,30,5 vos i de participar en la nostra conversa. **La puc telefonar** ara mateix i si és que no ha sopat li diré que ens (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

3244;0;64,26,8 d' agafar el primer avió... He buscat el número i **l' he telefonat**... Pobre Josep! Ni als hospitals, ni a les comissaries (**Jaume Fuster: Barcelona**)

ACUSATIU (sense pronom)

240;0;16,18,10 pausa inhumana: -Ja no me 'n oblidó! Abans de sortir **vaig telefonar el doctor Terrassa** a base de vós. Va contestar: (**Joan Oliver: Sabadell**)

3209;0;73,12,7 mínim. A través de la dona del bar vaig saber que **havia telefonat el meu cunyat** dient que un home preguntava per mi, a (**Jordi Coca i Villalonga: Barcelona**)

1283;0;81,22,1 hi era, però, a còpia d' insistir molt li permeteren de **telefonar el director** de l'establiment. -És qüestió de vida o (**Josep Vallverdú: Lleida**)

3236;0;109,16,6 feien cara de felicitat... Des del despatx nou **vaig telefonar l'antiquària**. -Volia saber si ha esbrinat alguna cosa (**Maria-Antònia Oliver: Manacor**)

424;0;198,18,7 algú em demana, aviseu- me. Si ve el pare, dieu- li que **telefono un amic**. Entesos? "Entesos. És providencial!; deu ser (**Miquel Llor: Barcelona**)

DATIU (amb pronom)

1324;0;53,15,8 Jo vaig anar al meu hotel, i l' endemà, de matí, **li vaig telefonar**. Li demanava perdó pel meu comportament de la nit (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)

15;0;101,11,3 de certa simfonia -recorda 't- de Beethoven. Tu **li telefonaves** i quedàveu d'acord; a les quatre en el Goya, o si no (**Vicent Andrés Estellés: Burjassot**)

2661;0;43,11,2 després". Un dia qualsevol dels que té el calendari **li telefonaran** i ell estarà dormint a l'habitació i se n'haurà d' (Vicent Andrés Estellés: Burjassot)

2661;0;43,16,7 sobre els múscles de quatre, i no preguntarà si **li han telefonat**: i, qui ho sap, el silenci funeral d'aleshores potser (Vicent Andrés Estellés: Burjassot)

2661;0;43,6,4 i pregunta, en un to falsament negligent si **li han telefonat** aquell dia. Li diuen: "No, senyor". I murmura: "És (Vicent Andrés Estellés: Burjassot)

2889;0;201,11,10 No vull que tinguem un disgust. ¿Què et sembla si **li telefone** a Miravall? Emília s'hi mostrarà d'acord. En la saleta hi (Martí Domínguez i Barberà: Algemesí)

2921;0;38,37,7 dels meus dubtes, potser?... Paulina. Per què no **li ha telefonat**, a hores d'ara? Però vostè sembla que trobi gust a (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

2957;0;24,22,4 Director Sí; a casa. Lida I com ho saps? Director **Li he telefonat** des de la comissaria. Lida Per què? Director Sé que (Manuel de Pedrolo: l'Aranyó)

3080;0;141,10,10 emportat tota la roba. Què havia de fer, ell? En Lluís **li telefonà**, no et preocupis, tornarà aviat. On vols que vagi? Una (Montserrat Roig: Barcelona)

3253;0;111,11,5 fos perquè, tot seguit d' haver llogat l' habitació, **li telefona** perquè sigui precisament ell, agent immobiliari, qui li (Quim Monzó: Barcelona)

3255;0;119,4,9 es posà en contacte amb Pau. Era a mitja vesprada i **li telefonava** des del bany. -He fet instal·lar una clavilla per al (Josep Lluís Seguí: València)

3255;0;127,25,8 se 'n va ara mateix, està esperant un amic que **li ha de telefonar**. Els dos homes encaixaren breument. Pau s'assegué a (Josep Lluís Seguí: València)

3257;0;52,24,7 un amic ginecòleg que et pot facilitar les coses...
Puc telefonar- li ara mateix... Però ets tu la que ho has de (**Carme Riera: Palma de Mallorca**)

3380;0;98,1,9 Lali No. Manu. Potser es refia massa... **Li vaig a telefonar.** [(Fa uns passos cap a la porta. Olímpia de seguida (**Carles Soldevila: Barcelona**)

382;0;252,26,2 tot el matí, del Jutjat de Palausordària, **havien intentat telefonar- li** reclamant la seva presència per a pujar-hi una (**Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile**)

382;0;311,3,3 d' en Ribes, i Zeni, al seu torn, també sovint **li telefonava.** No feia cap gràcia a Helena aquesta amistat. I quan (**Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile**)

435;0;297,31,4 diu que sí -en Picó entrava al dormitori-; **acabo de telefonar- li.** El de la brigada farà els ulls grossos... La (**Joan Sales: Barcelona**)

62;0;110,1,7 mateix, doctor Carreres. -Gràcies. En arribar a casa **li telefonaré.** Desitjaria que estiguéssim d'acord. A cadascú la (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

623;0;768,18,3 pogués marxar a París. Afegí que si no me 'n sortia **li telefonés** immediatament. Seguint les indicacions de (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

DATIU (usos preposicionals)

1158;0;341,3,6 explicà que la senyora -la Sofia- li havia demanat que **telefonés al doctor Falguera** i quan arribà la senyora l' (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

1242;0;169,4,6 ja està content i té la boca plena de saliva. Ja **ha telefonat a la Cubana**¹⁶, i li han preparat una cosa especial, que (**Joan Francesc Mira i Casterà: València**)

¹⁶ possible locatiu: manca de cotext.

1244;0;116,11,11 de casa no n' hi hauria prou. ¿Podria demanar- ne a casa, **telefonar als fills** i dir-los que necessitava el sac d' (**Teresa Pàmies: Balaguer**)

1244;0;158,11,7 amb els papers, l' interrogador tingué temps de **telefonar a la seva dona** per dir-li que no passaria a recollir (**Teresa Pàmies: Balaguer**)

1244;0;21,25,10 recomanà: -A migdia, quan vagis a dinar a la cantina, **telefonar als teus germans** i els dius el que passa. -I què és el (**Teresa Pàmies: Balaguer**)

1244;0;40,6,1 tan fort vaig córrer fins a la cabina de Mallorca i vaig **telefonar al meu noi** perquè fes córrer la veu, però, sort (**Teresa Pàmies: Balaguer**)

1283;0;86,30,8 malferit. Així, des del primer telèfon públic que trobà **telefonà a la guàrdia urbana** donant detalls. Quan inquiriren qui (**Josep Vallverdú: Lleida**)

1324;0;40,32,1 part d' arrera, l' abraçava i ella es deixava fer. Vaig **telefonar als oncles**, dient que sopava fora i que passaria la (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)

1324;0;54,22,2 llet, aquell matí: estava dijú. -Entrem -vaig dir. - **Vull telefonar a la meva amiga**, sap? Li vull dir que no m'esperis pel (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)

1325;0;191,28,8 i... Van arribar i la dona l' abraçà, preocupada: **havien telefonat a Banyalbufar** i no era a la fonda; no sabien què (**Baltasar Porcel: Andratx**)

1326;0;113,18,3 ple d' aigua de vida. I jo em sento mort. LX Avui **he telefonat al doctor Guixeras** per dir-li que estic bé però que el (**Maria Aurèlia Capmany: Barcelona**)

1328;0;135,26,1 veure? -A don Fulgenci, el senyor vellet, que tot seguit **telefonà a doña Carmen i al metge**, perquè em trobà molt (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

210;0;98,3,2 llatí amb els dits s' amoroixeix les parpelles.])
Després **telefonaràs als amics**. Aquell dia no aniràs a la Universitat,
ni (**Blai Bonet: Santanyí [Mallorca]**)

2336;0;56,7,3 comprat als Encants, el rellotge. Bé, sortim, doncs.
Telefonaré al client que volia comprar-lo, i li diré que, de (**Josep
Vallverdú: Lleida**)

239;0;222,14,3 Enric tota la nit. L' endemà, així que estigués
desperta, **telefonaria a Lluís**, el metge, explicant-li el que havia
(**Ernest Martínez Ferrando: València**)

2651;0;58,15,6 de vegades, amb un inamovible aparell de peu de
bronze, **telefonàvem a l'Aureli Mir**. Que aquell any, aquells mesos de
la (**Joan Francesc Mira i Casterà: València**)

2846;0;20,15,1 senyora; jo mateix després de signar el veredicta,
vaig telefonar a Montserrat. Estava boig d'alegria! Senyora I la seva
(**Josep Roig i Raventós: Sitges-Barcelona**)

2846;0;29,5,2 [(Prem el timbre.)) Minyona Mani, senyor Serra. Serra
Telefoni al senyor Romeu que vingui tot seguit amb el doctor, (**Josep
Roig i Raventós: Sitges-Barcelona**)

2866;0;206,32,5 molt tranquil·la, s' atansa a ells.] Jessica. -Per
què no **telefoneu a Hoederer?** Slick. -A Hoederer? Jessica. -Us dirà què
(**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

2930;0;125,1,5 'n penediré mai. ¿M' has de dir res més? Pil. Sí. Que
he telefonat an En Fernando Gay dient-li que tu no aniries amb (**Martí
Mayol i Moragues: Palma de Mallorca**)

2956;0;20,17,8 el pati! Amadeu Raquel: aquest home és perillós.
Jo... **telefono a... Agustí** Deixi tranquil el telèfon! Vostè, senyor, a
(**Antoni Santos i Antolí: València**)

3080;0;232,24,11 ho farà malbé..., miri, que si no em fa cas, ara
mateix **telefono al senyoret Lluís** i li posaran aquella injecció que
(**Montserrat Roig: Barcelona**)

3158;0;36,22,1 les planes a la seua taula i des d' allí mateix **vaig telefonar a l'advocada**, per dir-li que tindria una fotocòpia del (**Ferran Torrent: Sedaví**)

3253;0;134,27,6 que no hi eren. El dilluns a la tarda, després d' **haver telefonat a la Babà**, el Morell es va instal·lar a la finestra. (**Quim Monzó: Barcelona**)

3255;0;120,10,4 en alguna nit d' estrena. Tanmateix, Amadeu solia **telefonar a Pau** quan veia alguna pel·lícula que li havia (**Josep Lluís Seguí: València**)

3257;0;50,9,7 almenys, el temps que tardaràs a convèncer- lo perquè **telefoni al seu amic**, excusant-se, tot dient-li que li és (**Carme Riera: Palma de Mallorca**)

382;0;286,1,6 al qual m' havia llançat follament. Quan acabava de **telefonar a una noia**, m'esperava una altra; si m'entretenia un (**Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile**)

383;0;79,17,7 qui m' ha d' interrogar. I en tot cas, abans de tot, **vull telefonar als meus amics**, que potser estaran amb ànsia. L' (**Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile**)

434;0;207,21,6 truca a casa de l' adroguer i demana 'ls que et **deixin telefonar al metge**." "Que pàl·lida", pensà l'home. Mai no l' (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

436;0;169,12,2 telefonadores, s' ha de tenir molta paciència. -**He telefonat a la meva senyora...** Tot bé, normal... -digué el meu (**Josep Pla: Palafrugell**)

51;0;130,1,8 a can Josep Maria Trias. El dia 22, feta la feina, **vaig telefonar a la Maria Teresa Boada** -que és a París, en la segona (**Maurici Serrahima: Barcelona**)

62;0;104,25,10 contrafeta d' ella mateixa. La cambrera va córrer a **telefonar al metge**. Cosme es va quedar sol amb la seva dona. (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

ALTRES AMBIGUS: Casos on pot haver-hi una confusió entre el CD i el subjecte:

1283;0;51,4,2 Dos dies, només. -Així han tornat de la muntanya? -
Han telefonat els oficinistes del despatx de part d'ells. Diu que si
(Josep Vallverdú: Lleida)

210;0;146,13,10 dues camises de niló que eren a dalt de tot,
blanques, **telefona el doctor Bofill**: "Marc". "Jo mateix". "Sóc Bofill."
El (Blai Bonet: Santanyí [Mallorca])

3080;0;141,18,9 Encarna li havia obert la porta, estava molt
nerviosa, **ha telefonat la policia**, diuen que tenen la nena... Ell de
seguida (Montserrat Roig: Barcelona)

3206;0;51,22,6 passa- me 'l. Hi ha novetats, Bartomeu?... Ah, ja **ha**
telefonat el Menut?... I qui hi havia a l'hostal de Coll d'
(Ventura Porta i Rosés: Barcelona)

3252;0;7,20,2 d' Abel solien esser com el primer „big bang”.
Aleshores **telefonà Benjamí**. -Bon dia, pare. Sis lletres. En els casos
d' (Valentí Puig: Palma de Mallorca)

3354;0;40,4,4 Ara venim. [L' esposa el mira fixament:] Catalina: I
ha telefonat En Zweig. [En Jaume no ha pogut dissimular una forta
(Joan Mas i Bauzà: Deià)

2. Verbs amb un complement verbal

2.1. Verbs que segueixen el model conservador C

2.1.1. Verb *tocar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	0	0
	usos sense pronom	0	0
DA	amb pronom	0	0
	usos preposicionals	0	0
A	usos amb pronom	0	0
	usos preposicionals acusatiu/datiu	0	0
limes totals		4.412	4.889

2.1.1.1. Primer període (1833-1932)

2.1.1.2. Segon període (1933-1988)

2.1.2. Verb trucar

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	0	3
	usos sense pronom	1	6
DA	amb pronom	0	21
	usos preposicionals		31
A	usos preposicionals	4	
lemes analitzats		675	927

2.1.2.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (sense pronom)

3337;0;140,23,2 que van baixant la escala.] Cinquenas, [á Móllera] **El trucas al senyor Jutje**, m' entens? Y que s' aixequi; que jo ja (**Àngel Guimerà: Santa Cruz de Tenerife-Barcelona**)

AMBIGUS

181;0;157,3,9 devien anar- ne eixordats; que, d' un moment a l' altre, **trucarien** el rector, el batlle, els agutzils, les veïnes, **a** (**Carles Riba: Barcelona**)

2580;0;28,9,2 xiscles d' alegria dels voltors d' aquells camins... Així **truca a l' estimada**, mes son truc no es contestat; -hagués d' (**Guillem Colom i Ferrà: Sóller-Palma de Mallorca**)

3006;0;101,25,3 plorat prou. Al costat del llit, hi tens una campana pera **trucar á la minyona**... Dorm, y ja veurás com ab l' ajuda de Déu (**Dolors Monserdà: Barcelona**)

3042;0;172,18,1 d' aquella tarde de Setembre, vaig pendre un cotxe y, **trucant á l'Armengol**, nos vam fer portar al Paradís. El meu (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

2.1.2.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom)

3209;0;82,17,1 vegades amb el senyor batlle; ell, cada cop que **el trucava**, em deia que no m'amoïnés gens per les cerimònies i que (**Jordi Coca i Villalonga: Barcelona**)

3244;0;65,33,9 el comissari Fernández de Barcelona. No es **va estar de trucar-** lo per confirmar la recomanació. Els informes devien ser (**Jaume Fuster Barcelona**)

623;0;753,39,13 volum de comparacions i d'imatges; i jo li **vaig prometre trucar-** lo per veure de sopar plegats en un pròxim viatge a (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

ACUSATIU (sense pronom)

3080;0;127,14,1 és que m' has vingut a buscar a comissaria? Jo **he trucat en Claret** perquè et traiés, espero que li donaràs les (**Montserrat Roig: Barcelona**)

3220;0;59,31,5 Segur que no vindrà ningú? Cristina: Si vols que **truqui una veïna...** per aquests casos... Jordi: No. Cristina: De (**Joan Barbero López: Tarragona?**)

3236;0;110,10,9 sis. No tenia temps de tornar a casa per dues hores. **Vaig trucar na Sebastiana.** -No et preocupis, serà bo per sopar -la (**Maria Antònia Oliver: Manacor**)

3236;0;151,1,2 no serà necessari quan sàpigues tot el que jo sé... **Vaig trucar la Neus.** -Oh, Lònia -em va dir amb la seva veu de bleda-, (**Maria Antònia Oliver: Manacor**)

3236;0;63,27,2 na Sebastiana. Jo l' aniria a recollir havent dinat. **Vaig trucar na Jerònia.** I vaig tornar entrar pels carrers de la zona (**Maria Antònia Oliver: Manacor**)

3244;0;42,19,1 -Que s' ha begut l' enteniment, Arquer?... Deixi 'm **trucar la policia!** Aquest bord ha d'anar a la presó!... -Quiet, (**Jaume Fuster Barcelona**)

DATIU (amb pronom)

2854;0;31,10,2 Montserrat: Ara vindrà a veure 'l la Fanny. **Li hem trucat** i ha dit que també baixaria. Jeroni: I què contes, (**Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona**)

3205;0;127,30,4 això d' aquesta noia. No sé per què hi he sortit. avui **li trucaré** a ca la senyora on treballa. Li diré que prou. -Prou de (**Montserrat Roig: Barcelona**)

3205;0;138,17,6 xerrameca de totes dues velles. Era el senyor Duc que **li trucava**. -No, senyora Miralpeix, no tinc cap fotografia de la (**Montserrat Roig: Barcelona**)

3205;0;142,24,7 s' exalta, no tasta ni un mos. Era el senyor Duc que **li trucava**, però feia la veu rogallosa, barbotejava, era difícil d' (**Montserrat Roig: Barcelona**)

3205;0;187,10,6 que també se sentia contenta perquè al matí **li havia trucat** el senyor Duc per a dir-li que la volia veure, a la (**Montserrat Roig: Barcelona**)

3205;0;192,2,5 sens pensar- les gaire. Estava tan contenta que **li hagués trucat** el senyor Duc per a dir-li que la volia veure... I no s' (**Montserrat Roig: Barcelona**)

3205;0;197,8,1 sembla? -Sí, crec que ara ja no tinc por. Aquest matí **li trucaré**, li demanaré per veure'ns. És una noia senzilla que és (**Montserrat Roig: Barcelona**)

3205;0;206,5,6 l' aniré a buscar a casa de la senyora Miralpeix, demà **li trucaré**. S'adormí tot just quan el rellotge de carilló iniciava (**Montserrat Roig: Barcelona**)

3205;0;96,33,9 enfilava cap a l' estudi tot pensant que a l' endemà **li trucaria**. I se n'hi anava contenta, havia descobert que tenia (**Montserrat Roig: Barcelona**)

3228;0;192,3,7 prèmsils a cada extrem. Dec haver- ho somiat. **Li truco** a l'espatlla i em mira, encara somrient. Sí, té cara de (**Pau Faner i Coll: Ciutadella**)

3236;0;150,17,3 Ahir em va trucar la Berta. Té coses per a tu. **Li vaig trucar** immediatament. El permís per al reportatge fotogràfic me (Maria-Antònia Oliver: Manacor)

3244;0;95,18,4 he anat directament a casa... Quan he arribat **he decidit trucar- li** per telèfon... Ha estat una mena d'intuïció... No sé (Jaume Fuster: Barcelona)

3244;0;95,9,8 Ahir al vespre, després de veure 'l a vostè, **li vaig trucar...** Va quedar-se molt parada, però va acceptar veure'm per (Jaume Fuster: Barcelona)

3253;0;23,24,4 Una estudiant de filologia que afirma dir- se Paula **li ha trucat** i li ha dit que necessita fer-li unes preguntes sobre (Quim Monzó: Barcelona)

3253;0;25,24,12 sobre el tema (com és el cas de l' estudiant que **li ha trucat**) ha de conèixer per força. Arriba a la terrassa del bar (Quim Monzó: Barcelona)

3253;0;31,2,5 a l' hora acordada, tant més que ha estat ella qui **li ha trucat**, i, doncs, és precisament ella qui té interès a parlar (Quim Monzó: Barcelona)

3253;0;33,11,1 deu ser una grip i prou, el metge faria mala cara. **Li trucarà** bon punt obri la consulta. El pare de la criatura acaba (Quim Monzó: Barcelona)

3253;0;33,9,1 i recorda que fins a les deu no obre la consulta. Si **li trucava** a casa, a les vuit, per una cosa que, segurament, deu (Quim Monzó: Barcelona)

3253;0;88,26,8 acabat amb l' Anna, mosca perquè feia setmanes que no **li trucava**) va asseure's a l'escriptori. Les mans se li'n van anar (Quim Monzó: Barcelona)

3253;0;91,13,9 de parlar amb l' Emili, que estava indignat, perquè no **li trucava** mai) un membre del consell de redacció d'una important (Quim Monzó: Barcelona)

3255;0;149,20,5 despenjava el telèfon quan suposava que era ella qui li trucava; en dues ocasions que contestà les seues telefonades (**Josep Lluís Seguí: València**)

DATIU (sense pronom)

2886;0;21,2,11 belles." III Comença a fer- se tard i ella no ve. Robert **truca a l'Antonio** i li demana una copa de xampany. La frescor (**Pere Corominas: Barcelona-Buenos Aires**)

3220;0;57,28,3 Saps que en tens per a hores, maca? Cristina: **Podré trucar al meu advocat?** Escena X [(Llum apagat.)] Jordi: Has (**Joan Barbero López: Tarragona?**)

3220;0;62,20,1 T' importa? Cristina: Com? Un home nu al meu llit? **Vaig a trucar a ma mare.** No tinc gens clar què s'ha de fer. Jordi: Ja (**Joan Barbero López: Tarragona?**)

3220;0;62,25,3 Et dono el número? Jordi: Quin número? Cristina: Ah, **trucaràs a la teva?** Jordi: Tu no et despulles? Cristina: Així, (**Joan Barbero López: Tarragona?**)

3225;0;11,23,6 cosa i altra, no hi havia conte. Així que **vaig haver de trucar al Dani.** -Mira tu, que les coses se m'han complicat i no (**Pep Albanell: Vic**)

3225;0;19,11,9 dutxa a l' inrevés. Vaig córrer al telèfon i **vaig trucar al llauner** perquè s'ho vingués a mirar per si hi podia (**Pep Albanell: Vic**)

3228;0;48,23,2 digué: -Que bé! Així no hauré de tornar a la feina. I **trucà al director** per acomiadar-se'n. -Que us ha tocat la (**Pau Faner i Coll: Ciutadella**)

3236;0;103,19,9 suculències em va fer reviscolar. Abans, però, **vaig trucar al Quim.** El número no em sonava de res. -On ets? -Al teu (**Maria-Antònia Oliver: Manacor**)

3236;0;119,32,7 Gran Via, Mar- Llobregat. Abans de sortir de casa, **vaig trucar a la Pepa.** -Noia, ho sento, no hi ha passí -em va dir-. (**Maria-Antònia Oliver: Manacor**)

3236;0;129,31,3 les onze a la Plaça Reial a fer el vermut. Aleshores **vaig trucar a l'antiquària** i la vaig citar al mateix bar a les dotze.
(**Maria-Antònia Oliver: Manacor**)

3236;0;158,15,2 doctor Canal i la baronessa de Prenafeta. Després **vaig trucar al Joan** del laboratori. -Només que em diguis si la mostra
(**Maria-Antònia Oliver: Manacor**)

3236;0;158,22,3 dos sopars. -I propina? -I propina. Bacó! Llavors **vaig trucar al meu amic policia**. I després a la Neus. -Vendré havent
(**Maria-Antònia Oliver: Manacor**)

3236;0;180,30,5 que havien estat capats, oi? -No és cert. **Vaig trucar a la dona** de l'Antal i li vaig dir que el seu marit havia
(**Maria-Antònia Oliver: Manacor**)

3236;0;53,10,2 el mateix oferiment de qualsevol altra persona. **Vaig trucar a la Mercè** des del rebedor. I vaig impedir que la
(**Maria-Antònia Oliver: Manacor**)

3236;0;63,24,2 plena d' autocars i el trànsit estava embotellat. **Vaig trucar a la Mercè** des d'una cabina. Era a ca seva amb na
(**Maria-Antònia Oliver: Manacor**)

3236;0;92,19,5 i en Quim m' ha dit... -Escolta, cony! -va escoltar-. **Truca al Quim...** no, ja ho faré jo si és al despatx. I tu no et
(**Maria-Antònia Oliver: Manacor**)

3244;0;130,29,5 li ho vaig explicar com a amic. El comissari Fernández **va trucar a en Roger Oms**, a l'editorial, que li va confirmar que
(**Jaume Fuster: Barcelona**)

3244;0;141,31,7 esbandit l' olor de gas, Vaig despenjar el telèfon i **vaig trucar a la policia**. -Quin escàndol! -mormolava en Pujalt, tot
(**Jaume Fuster: Barcelona**)

3244;0;65,18,4 la sucursal de l' agència de Palma. Aquell vespre **vaig trucar a la Carme Vilalta**. -Mallorca?... No sé pas què hi deu
(**Jaume Fuster: Barcelona**)

3244;0;66,31,10 de mirar el número de la comissaria de Palma, **vaig trucar a l'inspector Bibiloni**. -Inspector Bibiloni? Sóc (**Jaume Fuster: Barcelona**)

3244;0;79,16,2 Catalana, però no hi havia la dada que buscava. **Vaig trucar al professor Pujol Sanmartí**, un antic amic, que ensenyava (**Jaume Fuster: Barcelona**)

3252;0;59,24,3 Defenso l' art com una forma de mistificació. **Tornaven a trucar a Abel**. Quan sentí de bell nou la veu del japonès, penjà (**Valentí Pujol: Palma de Mallorca**)

3253;0;133,11,4 mirar el rellotge, eren dos quarts de set. Massa tard per **trucar a la Babà** a la feina i massa d'hora per trobar-la a casa. (**Quim Monzó: Barcelona**)

3255;0;27,8,4 Pau restà un moment a la porta del teatre. Pensà a **trucar a Lena**, però no volgué arriscar-se que no hi fos o que (**Josep Lluís Seguí: València**)

3256;0;115,1,4 amb rapidesa-, sembla que hi anava Sara. Vam dir de **trucar a Pietro**, al diari, per veure si ells en sabien alguna (**Vicenç Villatoro: Terrassa**)

3257;0;152,11,1 Te les tornaré, t' ho jure... Faré el que em diguis... **Trucaré al meu pare** si vols... no aguante la seva veu ni que (**Carme Riera: Palma de Mallorca**)

390;0;192,9,7 les dotze i, fet i fet, ja no sabia què fer més... I **va trucar a Martel**. Hauria sortit o encara seria a l'hotel? Oh, (**Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile**)

433;0;163,21,8 satisfet de constatar que el temps passa i que jo no **truco a la Lupe**. Em trobo amb el barret posat, la gavardina (**Lluís Ferran de Pol: Arenys de Mar**)

433;0;173,25,3 Em fa vergonya dir- ho. He pensat això: "Almenys no **trucaré a la Lupe**: jo seré el més fort!" (**Lluís Ferran de Pol: Arenys de Mar**)

623;0;499,8,12 hores. Vaig arribar a la fi al carrer de Mercaders i **vaig trucar al vigilant** perquè m'obrís la porta de casa. Jo pujava (Josep Maria de Sagarra:Barcelona)

73;0;207,23,4 se la festa de Sant Miquel vaig agafar el telèfon i **vaig trucar al rector** de la parròquia de Sant Miquel del Port, que és (Xavier Fàbregas: Montcada i Reixac-Palerm)

2.1.3. Verb *picar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	0	0
	usos sense pronom	0	0
DA	amb pronom	0	1
	usos preposicionals		0
A	usos preposicionals	0	
lemes totals		761	871

2.1.3.1. Primer període (1833-1932)

2.1.3.2. Segon període (1933-1988)

DATIU (amb pronom)

2897;0;91,16,10 No l' ofenguis. Sr· Miquel. Sé com l' he de tractar.
 Au, **pica-** li. Has de telefonar a casa dient que ara hi anem. (**Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona**)

2.1.4. Verb *tossar/tussar*

Pel que fa al verb *tossar*¹⁷, no hi ha context vàlid en cap dels dos períodes analitzats.

2.1.4.1. Primer període (1833-1932)

2.1.4.2. Segon període (1933-1988)

¹⁷ TUSSAR: v. *intr.* TOSSAR: donar cop amb el tos, amb el cap. DIEC (1995: 1786). A diferència del que hem fet amb la resta de verbs analitzats i que presentaven algunes variacions ortogràfiques en el seu paradigma [p.e. *ajudar-ajudar-ayudar; obrir-aubrir-ubrir...*], en aquesta forma verbal, hem mantingut els dos infinitius: amb *o* i *u* (solament apareixen en el primer bloc), perquè el DIEC recull les dues formes verbals, encara que a l'hora de donar el seu significat, un ens remeta a l'altre.

2.2. Verbs que segueixen el model innovador D

2.2.1. Verb *ajudar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	307*	479*
	usos sense pronom	59*	208*
DA	amb pronom	33*	22
	usos preposicionals		26*
A	usos preposicionals	130*	
lemes analitzats		1.766	2.618

2.2.1.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom)

133;0;101,3,8 d' un difunt. D' enfora estant cridà el noi perquè l' **ajudés**. Els llibres lligats a rengles amb un cordill polsós, (Alexandre Plana: Lleida-Banyuls)

134;0;29,34,9 l' un i per l' altre. Vaig agafar en Lluís pel braç i l' **ajudava**. -Apa, arrapem-nos-hi plegats; aviat serem a dalt. Però, (Joaquim Ruyra: Girona-Barcelona)

168;1;126,21,7 compregué que no tenia més remei que vèncer escrúpols i **ajudar-lo** a sortir-se del pas. Altra cosa hauria pogut (Josep Maria Folch i Torres: Barcelona)

169;0;109,8,1 no ens podia fer més gran obsequi que demanar-nos que l' **ajudéssim** en els seus jocs o en la seva tasca de torner, (Jaume Raventós: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona)

169;0;116,12,10 meva presència el consolava en les nits d' insomni i l' **ajudava** a agafar el son. Potser era que jo l'hi encomanava. El (Jaume Raventós: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona)

169;0;125,14,7 però s' ho fa dir tres vegades. Que demani, que tots
l' **ajudarem**. Vol molsa? A l'obaga del Prat n'hi ha; jo l'aniré a
(**Jaume Raventós: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona**)

179;0;15,15,2 va rebre de retop les impressions d' En Soler i **el**
van **ajudar** a ell, potser per la mateixa diferència de caràcter, a
(**Josep Pijoan i Soteras: Barcelona-Lausana**)

225;0;22,28,7 dels ocells de l' aire que els cridaria per tal que
l' **ajudaren**. Al seu xiulit vingueren els ocells en major nombre que
(**Joaquim Reig: València-Madrid**)

229;0;28,15,8 d' assentar la barraca. Ella s' eixugà els ulls i l'
ajudava... En pocs dies va quedar enllestida i s'hi van (**Sebastià Juan**
Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

2458;0;25,5,4 prop. La pubilla el crida. El jovencell hi corre, i,
per **ajudar- la**, puja amb ella dalt de l'arbre. Conversa dels dos
(**Maria Antònia Salvà: Palma de Mallorca-Llucmajor**)

2659;0;200,11,3 feia tornar cap a casa. Ella endressava el dinar i jo
l' **ajudava** a parar la taula senzilla, mes saborosa, perxò. I en (**Joan**
Santamaria i Munné: Lleida-Barcelona)

2710;0;31,21,2 Soldat primer Mireu! Titus Làrtius Es Màrcius! O
ajudem- lo a lliurar-se o be morim-hi! Escena V [Corioles. Un (**Magí**
Morera Galícia: Lleida)

2940;0;102,16,4 la lluyta, dona instintivament dues passes per anar
aajudar la; ella se n'adona y, redressantse y lluytant, crida:)]
(**Ramon Picó i Campamar: Pollença-Barcelona**)

2947;0;10,14,3 estovalles i significa amb el gest a la Laieta, que
l' **ajudi**.)] El senyoret Ricard hauria hagut d'advertir als vostres
(**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

2953;0;36,4,5 escarceller. Porta manillas y grillons. Colmenar
corre **aajudar lo** per caminar.)] Joan. Dispensaume si á véureus vinch
(**Víctor Balaguer: Barcelona-Madrid**)

2977;0;11,60,9 hu dirá. A vore qué li fas tú. Per. Y yo en qu' **el vaig a achudar?** Yo lo que vullc es tindre huí carta de ma chermana, de (Eduard Buil Navarro: València)

3005;0;81,2,1 La Lluisa fou, la que veyentla tan conmoguda, **va sortir á ajudar la.** -Be, ¿vols que li espliqui? va preguntarli. Jo li (Francesc Pelagi Briz: Barcelona)

3006;0;257,26,3 -La Pilar hi treballa de ferm, y crech que Deu **l'ajudarà** -digué la Presidenta. Y seguidament preguntá á la (Dolors Monserdà: Barcelona)

3011;0;43,35,6 que ella tenia ab lo dó d' acert del habil cirurgia **la va ajudar** á posarse un xich assossegada y tranquila, fins á ferli (Martí Genís i Aguilar: Vic)

3051;0;20,18,7 y ajudáu- me â salvár- lo. Assér. ¿Y podrè- jó d'el llás **ajudár- lo** â desfèr? Néftali. Â mi tambè em sáb grèu: però ¿que (Antoni Febrer i Cardona: Maó)

3096;0;25,7,4 no la destorba per deixá volá s' imaginació, mestost **l'ajuda**, no com noltros, animals de ploma (així mos anomenan élls (Àngel Ruiz i Pablo: Es Castell [Mallorca]-Barcelona)

3109;0;42,5,4 qui, si te tanta trassa per escura 'ls canadells quan **l'ajudarà** an a Vosté, com ara ne ten per xucar la seua mare, ja li (Esteve Caseponce: Ceret)

3134;0;14,8,4 se la cara.)) Sagarriga. Pòsenlo en pèu [(Els archers **l'ajuden** á alsar.)) y vetgen s'está naftrat. [(El registren.)) (Vicent Boix i Ricarte: Xàtiva-València)

3192;0;91,14,9 als seus pares. -Bona sort que tingui i que Déu **l'ajudi**, -contestava son pare.- Sols sento que si ell hagués fet (Cosme Vidal i Rosich: Alcover-Barcelona)

3305;0;14,6,1 ¿encara no esteu llest? [(Al Sacristá.)) Millor fariau **d'ajudar lo.** [(Als mariners.)) Gatneu. Prou feyna tinch per mi... (Josep Pin i Soler: Tarragona)

3397;1;209,8,3 "sa demora"; Déu és enmig d' ella, no tomballarà, Déu
l' ajudarà en apropar-se el matí. Bramulen les nacions, tomballen
(Bonaventura Ubach: Barcelona)

39;2;147,16,7 de mantenir-se amb el seu treball i cercar algú que
l' ajudés, també va fer el seu passeig romàntic en el cervell de
(Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

ACUSATIU (sense pronom)

114;0;43,14,7 feia un esforç, es llevava, es pentinava i corria a
ajudar la seva mare. I era tan trista, la cambra de Paulina! Una
(Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

115;0;134,23,4 I, satisfeta de la noble excusa que acabava de donar,
ajudà la seva companya a posar el mundo a un recó del quarto; (Dolors
Monserdà: Barcelona)

116;0;26,19,11 de les femelles i el treball i la polidesa dels
mascles **ajudant llur parella** i refilant-li cançons perquè el patir li
(Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

117;0;94,5,3 -exclamà. Després d' una pausa durant la qual la
Catarina **ajudà sa mare** a descarregar-se les monedes tintinejants i
(Ernest Martínez Ferrando: València)

140;0;229,4,1 S' han observat casos d' elefants a ramades, que
ajuden el ferit a marxar. Però si l'elefant rep una ferida (Nicolau
Maria Rubió i Tudurí: Maó-Barcelona)

149;0;85,29,3 Mes avui tornava el dubte amb més força. A la platja
Laia **ajudava els pescadors** a treure una barca amorrada. Al seu
(Salvador Espriu: Santa Coloma de Farners)

163;0;82,11,13 que el Sr. Bosch que era un senyor molt ric que **ajudà**
tots els artistes catalans del meu temps, no volgué mai (Josep Pla:
Palafrugell)

164;0;325,7,9 ho assegurava el de cal Pobric, boi declarant que ell
ajudaria l'altre i que ambdós s'acontentaven amb partir-se l'u
(Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

165;0;100,42,1 pensar i no oblidar que la resta d' Espanya no sols no **ajudava Catalunya**, sinó que cooperava directament al triomf de (**Francesc Pujols: Barcelona-Martorell**)

165;0;101,3,1 estava amb els altres estats d' Europa, perquè Castella **ajudava el monarca francès** no sols amb la passivitat del país (**Francesc Pujols: Barcelona-Martorell**)

168;1;44,7,12 ha estat com una germaneta per a mi i que serà algun dia, **ajudant Déu**, la meva muller estimada. Per ells vull treballar (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**)

180;1;21,4,6 guanyar les imprescindibles cent cinquanta pessetes per **ajudar la família**; Tàrrrec s'havia fet periodista per tal de (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)

185;0;250,30,2 et dic a tu; no vull que sofreixi; l' ajudaré, i també **ajudaré els teus pares i el teu infant...** El seu uniforme està (**Joan Alavedra: Barcelona**)

222;0;228,17,4 Llavors es posa a trotar al costat d' uns matxets: **ajuda els traginers** a mantenir ben acondicionada la càrrega, els (**Carles Riba: Barcelona**)

222;0;235,12,7 el plet; però guanyà el fill. El qual aprengué l' ofici i **ajudà el bon home** a refer-se. Ara, que tenia un neguit estrany. (**Carles Riba: Barcelona**)

224;0;138,86,4 que el tripulaven només jo he arribat a Bons Aires i, **ajudant Déu**, tornaré a Catalunya. -Ep... Som dos!... -crijà una (**Frederic Soler: Barcelona**)

2993;0;180,16,3 ocells feréstecs i guilles blaves, i encara més tip d' **ajudar les dones** a mastegar pells de foca i de ren (procediment (**Marià Manent: Barcelona**))

3043;0;30,17,4 y s' hi senten rialles ofegades entre els mots. En Miquel **ajuda les joves** a estendre els sacs rentats, a un llenyam qui va (**Joan Rosselló i Crespí: Alaró-Palma de Mallorca**)

3061;0;20,11,2 fins al coll per no sortirne may mes: ¡qué diantre!
Ajudant Déu y fent un esforços, molt será que no arrivem al (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**)

3075;0;145,22,1 ab ceps americáns, ne faria una ayrola en la horta, y
ajudant Déu, podria encara deixar á sa filla Mercé un pubillatge
 (**Carles Bosch de la Trinxeria: Prats de Molló-La Jonquera**)

39;1;103,16,7 fraternals. És aquell sentiment que fa que un germà
ajudi l'altre, i en un moment de perill anteposi el seu germà a (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

DATIU (amb pronom)

2978;0;12,5,4 s' els posa).] Pareixen pa un elefant. Kao Yo **li achudaré**; pero no tremole... Paco Es la emosió del moment. No (**Alfred Sendín Galiana: Xàtiva**)

2979;0;11,17,7 foro dreta)] Alf. Pero aón vas? Pep. A la cuina. No **li achude** a la criá, com tots els díes? Alf. Be, pots anar. Pep. No
 (**Josep Castañer Fonts: valencià**)

2993;0;10,19,1 esmunyir- se- li no era certament perquè Ganxo de Mar
li ajudés. No obstant, Ganxo de Mar mai no atacà una foca ferida
 (**Marià Manent: Barcelona**)

3005;0;219,17,1 lo possible per lograr retíndrela al mas, á qual fí
va ajudar li l'Antonia que 's quedá á ferli companyía (**Francesc Pelagi Briz: Barcelona**)

3006;0;278,27,1 fan tant be als pobres, que li donguin alguna coseta
 per **ajudar li** á pagar lo lloguer de la casa... -¡Ay, si Deu ho (**Dolors Monserdà: Barcelona**)

3011;0;148,4,4 enrahonant, alegre, y cridant als rossinyols que **li ajudessen** perquè la Julita 'ls habia sortit á veure. Las gracias
 (**Martí Genís i Aguilar: Vic**)

3020;0;178,15,2 gust... Hi anava no més quan la feya seguir sa mare
 per' **ajudar li** a dur la vianda... Y després vam creure que la
 (**Caterina Albert: l'Escala**)

3021;0;98,13,3 triomfava, fent partir de riure á tothom. A n' aixó **li ajudava** especialment sa fesomía y conformació del coll, de (**Marià Vayreda: Olot**)

3035;0;90,17,3 á fumar ab gracia, ni al segon pagarme espléndidament l' **ajudar li** á dir missa: quant més feyan ells veure que s' (**Joaquim Riera i Bertran: Girona**)

3036;0;296,8,7 acostar al peu del llit, a punt de dir las absoltas. Pera **ajudar li** la pregaria, la Mariagna va córrer a agenollarse al (**Raimon Casellas: Barcelona-Sant Joan de les Abadesses**)

3043;0;232,18,7 cap amb reverencia, sens dir un mot, s' hi atañaren per **ajudar li** a baixar del cavall y amb signes el pregaren perque (**Joan Rosselló i Crespí: Alaró-Palma de Mallorca**)

3051;0;16,3,6 no en vènguien d' áltres. Lévi. [Als germáns.] Vámos per **ajudár- li** anêm tambè nosáltres. Gád. [Á Néftali.] Míra, vès-tu (**Antoni Febrer i Cardona: Maó**)

3052;0;11,31,1 nos demána que li donêm. Fraórtês. ¿Vos matèx **li ajudarêu** â fugir? ¿y pug-jó imaginar qu'hágieu mudad tánt? ¿axí (**Antoni Febrer i Cardona: Maó**)

3075;0;195,20,4 practicat tots los travalls agrícols. En Francesch **li ajudava**. Llurs mans blancas y finas s' havian tornat colradas, (**Carles Bosch de la Trinxeria: Prats de Molló-La Jonquera**)

3115;0;202,10,6 feya sa capella en Vallespir, los pastors y pagesos **li ajudavan** y, per sou, que 'ls vullás, li demanavan, ab sos camps (**Jacint Verdaguer: Folgueroles-Vallvidriera**)

3267;0;69,24,2 rica y bella que de la vida lo dolrós destérro **li ajuda** á ben passar. La lley eterna de la força atractiva al mon (**Pere d'Alcàntera Peña i Nicolau: Mallorca?**)

3286;0;52,31,9 te. Un pobre pot esser estimable tant com aquell qui **li ajuda**. Mes llavors, sápias abandonar los avesos de com eras (**Mateu Obrador Bennàsser: Felanitx-Ciutat de Mallorca**)

3288;0;37,7,8 ninguna nit, i tal qual dia se deixava caure per allí a **ajudar- li** a son tio en alguna faena. Sa cosina el rebia com (**Bernat Morales Sanmartín: València**)

93;0;59,26,5 lo que menjo. Ell beu... que deixem- ho córrer; ella **li ajuda** que Déu ajud, i als cinc jorns de casa pairal, de caliu, (**Santiago Rusiñol: Barcelona-Aranjuez**)

AMBIGUS

102;0;49,14,8 d' una casa, dirigia els dissabtes del casal i **ajudava a Donya Mència** a fer resolis i confitures, a espolsar i (**Caterina Albert: l'Escala**)

115;0;32,1,3 sols serveixen per donar feina de retallar- los. La Pepa **ajudà al séu home** a recollir la segada que acabaven de fer, i (**Dolors Monserdà: Barcelona**)

115;0;47,27,10 temps dominà l' ofici, en el que per haver- lo exercit **ajudant al séu pare** en les temporades que esperant càrrega (**Dolors Monserdà: Barcelona**)

143;0;152,11,7 qu' ens oblidem de nosaltres mateixos. I també, que **ajudem als nostres semblants** i contribuím a llur felicitat. (**Joaquim Torres-Garcia: Montevideo**¹⁸)

150;0;77,6,7 en activitat, no pararem de treballar pel bé comú, d' **ajudar a cadascú** en particular, de donar socors àdhuc als (**Carles Cardó: Valls-Barcelona**)

169;0;296,7,7 amb aquell subjecte. També la Divina Providència va voler **ajudar als que** s'ajudaven. Un senyor ric fill de la vila, que no (**Jaume Raventós: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona**)

180;1;50,5,4 deixat a la vella serventa, a les monges, a la noia que **ajudava a la serventa** i que rodava per allí, ballant l'aigua (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)

¹⁸ Aquest autor va nèixer i morir a Montevideo (1874-1949), però als setze anys va venir a Catalunya.

180;2;31,25,4 a Tristany. Li prometé una quantitat regular. -Per tal d' **ajudar a la teva família**. Però tingues força per aguantar un any (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

180;2;87,22,1 viure ell tan sobri com era en totes les seves coses i **ajudar** amplement **als seus companys**. Ajudar-los si, pensava (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

225;0;53,5,2 rebre al príncep, el seu gendre, molt content. El príncep **ajudà al vell rei** a governar el reine, i més tard, quan passaren (Joaquim Reig: València-Madrid)

2659;0;138,33,5 se refàn i algú d' ells, en un bull de sangs, se 'n va a **ajudar a la colla predilecta**. Què passa al cap del carrer? No se (Joan Santamaria i Munné: Lleida-Barcelona)

2710;0;97,17,2 Brutus Eixos medis, senyor, de freda calma, que **ajuden als prudents**, són verinosos quan té violència el mal. (Magí Morera Galícia: Lleida)

2848;0;12,11,4 d' ells m' he mogut tota la nit traginant pólvora y **ajudant als que queyen**, que n'han caygut molts aquesta nit. (Àngel Guimerà: Santa Cruz de Tenerife-Barcelona)

2947;0;51,17,1 Té, noi. També ens havíem oblidat de la cabellera. [(Ajuda a Miquel. Entre tots dos deixen llest una mena de (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

2952;0;33,1,6 l' aygua en vi, com en las bodas de Caná ho fiu Cristo, **ajudarán als nostres capdills** á fer entendre als qui tenen per (Joaquim Rubió i Ors: Barcelona)

3006;0;36,19,1 envejant al hereu Casagrau la assenyalada distinció d' **ajudar al marit** en la tasca de colocar dessorre las espatllas de (Dolors Monserdà: Barcelona)

3008;0;11,18,5 l' era i omplien els darrers sacs de blat, i altres **ajudaven a Sentet** a carregar l'empall pera dur-lo a la pallera (Salvador Guinot i Vilar: Castelló de la Plana)

3020;0;109,14,5 sarau; enlloch de destorbarte jo voldria que 'm poguessis **ajudar a mi...** -Ja està dit! Donem tot això, que t'ho (Caterina Albert: l'Escala)

3037;0;22,16,9 á Diana cassadora. Maria 's guanyava la vida á jornal, ja **ajudant als pescadors** á traure las xarxas, ja arreglant lo peix; (Francesc Fayos Antony: València?)

3043;0;236,7,5 va arribar l' hora anyorada de descansar. Els camarers **ajudaren an el cavaller** a despullarse y a pujar a l'ample llit (Joan Rosselló i Crespí: Alaró-Palma de Mallorca)

3052;0;5,15,11 me trób. Cridém el mèu fill, y si trobám cólca camí, èll **ajudará á son páre**. Jó tèng de procurar qu'els Sátrapês no me (Antoni Febrer i Codina: Maó)

3053;0;152,1,1 vils, Posats en guerras civils. Mes discorde lo Cristià **Ajudà al Maometà**. Las cosas per conseguen Anaban mol malamen. (Tomàs Junoy: Alp-Anyós)

3060;0;89,11,2 gènera. La tasca és lleu, però no és lleu la glòria si **ajuden al cantor** els déus benignes i si l'escolta l'invocat (Llorenç Riber i Campins: Campanet)

3061;0;23,4,9 la vida del mon! En mitj de tot, dugas cosas hi ha qu' **ajudan á l' home**, ó per dirho millor, dugas cosas fan viure l' (Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona)

3075;0;194,19,8 planxan, cúsan, apadassan, surgen la roba de la bugada, **ajudan á la Margarida** á fer las feynas casulanas, com si sempre (Carles Bosch de la Trinxeria: Prats de Molló-La Jonquera)

3134;0;15,12,3 ni tampòc me puch quedar. Mestre meu, Pare adorat, vine á **ajudar al pobret**, qu'en este pas tan estret pera sempre s'ha (Vicent Boix i Ricarte: Xàtiva-València)

3192;0;37,15,9 en busca de recados per fer, i oferint- se sempre a **ajudar a tot-hom** qui veia enfeinat. Aixís, estimat i benvolgut (Cosme Vidal i Rosich: Alcover-Barcelona)

3286;0;54,6,4 'l rich l' endolceix ab bons consols. Sies lliberal per **ajudar á tothom** que ho haja de mester; empra bé 'ls teus diners (Mateu Obrador Bennàsser: Felanitx-Ciutat de Mallorca)

3341;0;35,30,4 testarút?" De este mòdo lo diable de l' Engany **A la mare atjudaba...** Yá Vicènt vacilaba, Cuan un angel hermós, Abaixant (Benet Altet: València)

3374;0;39,4,2 Tota bona lley escita A tenir pietad des pobres, Y **ajudá á qui heu necessita** Ab bonas paraulas y obras. Fábula (Tomàs Aguiló i Cortés: Palma de Mallorca)

39;1;118,2,6 avalar una lletra i per això demana un capellà! No **vol ajudar al seu fill** i per això necessita el senyor canonge! I té (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

ALTRES AMBIGUS

ajudar + CI/CD + a + INF

CI/CD + ajudar + a + INF

114;0;152,8,3 aleshores les nostres oracions i els nostres consells **les ajuden** a cercar la llum, a humiliar-se i que puguin conèixer la (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

115;0;67,24,5 porta del pis, la cambrera es quedava esperant- les per a **ajudar- les** a despullar, dormint pacíficament en una cadira del (Dolors Monserdà: Barcelona)

116;0;23,27,7 anomenats „sacs d' aire, que ells omplen de vent i que **els ajuden** a ésser més lleugers encara. Pel que mira a tot el que (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

116;0;24,15,8 van col·locant en aquell païdor tan dur que tenen, i **els ajuden** a moldre el gra com si fossin unes dents i uns queixals. (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

120;0;160,14,5 matinada el garbí esdevenia una tramuntaneta, encara **les ajudaria** a tornar a casa. De primer m'entretenia a comptar les (Jaume Massó i Torrents: Barcelona)

129;0;100,24,7 que sigui de les més dolces. Vés amb ells, Bagheera, i **ajuda 'ls** a entonar. Quan sigui ben fosc, vina a trobar-me prop (Marià Manent: Barcelona)

140;0;242,9,7 al galop, i un tir amb què els vaig saludar encara **els ajudà** a córrer. Amagàrem l'animal, i seguírem fins al Gàmbia. El (Nicolau Maria Rubió i Tudurí: Maó-Barcelona)

153;0;130,8,7 fet parterir, i per això la tractaven a cops i, fins **ajudant- los** a menjar, els avergonyia. Pina havia fet plorar els (Pere Corominas: Barcelona-Buenos Aires)

165;0;128,13,4 i crucificat Jesús, que amb la seva sang israelita **els va ajudar** molt a fer-la filtrar per tot l'edifici social europeu, (Francesc Pujols: Barcelona-Martorell)

168;1;56,25,4 a la costa -comentà en Boi Delit. Aquesta esperança **els ajudà** a passar unes estones menys intranquiles. Però aviat la (Josep Maria Folch i Torres: Barcelona)

168;2;130,31,3 que els anava a traspasar d' un cop de sageta, **els ajudà** a pujar. Encara no havia posat peu damunt de la coberta, (Josep Maria Folch i Torres: Barcelona)

230;0;89,27,10 la als seus companys, i tot seguit se 'ls oferia per **ajudar- los** a fer la mateixa reforma a les seves col·leccions (Antoni Sabater i Mur: Barcelona?)

2848;0;36,18,2 Nos caldrà als pochs que a la ciutat quedin ab vida **ajudar los** a enterrar sos morts. Bar Totseguit, si volèu. (Àngel Guimerà: Santa Cruz de Tenerife-Barcelona)

3002;0;272,14,8 y la Mariagneta tenian un remat de fills y fillas que **las ajudavan** a comanejar la pobresa; però la Màxima no n'havia (Caterina Albert: l'Escala)

3006;0;44,1,6 contacte ab las senyoras, la cambrera sentia á l' hora d'**ajudar las** á vestir, lo que tal volta havian lograt amagarli en (Dolors Monserdà: Barcelona)

3013;0;19,12,7 qu' estavan xafant rehims al brescat de la tina, y **ajudant los** á amenirse mès que depressa, prompte emprengueren (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**)

3029;0;138,24,1 la bona Rosa, que ja en vida de sa mare tot sovint **els ajudava** a fer les feines de casa, i ultimament cuidà al seu pare (**Juli Vallmitjana: Barcelona**)

3039;0;89,8,3 posar crossetas á la dentadura ó llogar gent perque **'ls ajudin** á mastegar! Quina„dibilitat, mareta nostra! La gitana (**Emili Vilanova: Barcelona**)

3074;0;35,22,4 néixer al seu entorn, i que, més que tot, sembla que **les ajudi** a créixer i fer-se fortes. Els seus pares el consideraven (**Josep Pous i Pagés: Figueres-Barcelona**)

3074;0;37,36,9 mai ne farien res de bo i que era inutil pensar en que **ls ajudés** a treballar les terres, ni que pogués apendre un ofici, a (**Josep Pous i Pagés: Figueres-Barcelona**)

3287;0;117,8,10 que no en cahuen. -Bé, bé, sino cahuen farem salva y **las ajudarem** á volar: lo guarda-bosch de casa, diu que ja n' ha vist (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**)

3291;0;124,11,3 y puguin servirlos d' arma, que en la controversia **los ajudi** á portar lo convenciment als que encara negan ó duptan, (**Valentí Almirall: Barcelona**)

3296;0;33,24,4 ella y, posantse al costat dels seus enemichs, haurà d'**ajudar los** á perseguirla y acorralarla fins que, morta y (**Àngel Guimerà: Santa Cruz de Tenerife-Barcelona**)

3379;0;30,9,8 ésser sinó dolenta. -Doncs les turbes són **les** que **han ajudat** a dur el món endavant -podrien dir-me encare-, i per la (**Joan Maragall: Barcelona**)

3379;0;65,7,5 com els infants quan juguen; perquè l' esforç d' ella **'ls ajuda** a penetrar en l'ànima de les coses. I com tot art, el (**Joan Maragall: Barcelona**)

377;0;127,25,10 vellet tresca amb fal·lera al costat de Jofre i Emengarda **ajudant- los** a dur farcells, puix que Jofre porta delicada (**Francesc Pineda i Verdguer: Barcelona**)

49;0;78,18,7 llaminadures, inventades per la forastera, que **les ajudaven** a reconciliar-se amb el te desacreditat. Laura no es (**Miquel Llor: Barcelona**)

92;0;149,13,4 reclamen com a correligionaris, una vegada **els hauríem ajudat** a instaurar la república, no es recordarien de Catalunya, (**Jaume Bofill i Mates: Olot-Barcelona**)

98;0;144,7,10 els aconselli viure bé, i metge, pera no receptar-los i **ajudar- los** a bé morir. És clar que tenen „pareja, pera vigilar (**Santiago Rusiñol: Barcelona-Aranjuez**)

98;0;162,19,6 podem assegurar que, si els trobessim amb un paquet, **els ajudariem** a dur-lo. Després d'arribar els del contrabando, sol (**Santiago Rusiñol: Barcelona-Aranjuez**)

ajudar + CI/CD + SP

CI/CD + ajudar + SP

101;0;147,16,8 baguls, de portar claus damunt i de témer el furt; **els ajuda** en llurs plaers, i en acabat esdevé capaç de servir-los en (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)

110;0;141,3,9 silenci, la mare 'l vestia ab el mateix dolor, y jo 'ls **ajudava** ab el mateix respecte, condolit fins a lo més pregon de (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3023;0;63,4,7 s' ajuntaven a plorar tots els que havien rebut, i **els ajudaven** en el coro'ls que encara no havien rebut, però que (**Santiago Rusiñol: Barcelona-Aranjuez**)

3081;0;13,6,5 y tan los pares d' ell, com los pares d' ella **los ajudaren** en tot y per tot á lograr lo qu' ells tant desitjavan, (**Artur Bonafont i Armengol: ?**)

3156;0;23,49,3 á granuja dels soldats m' enboque. Yo só mañós, y **els achude** en lo que em manen; pero en qui mes ofisiós em porte, son (valencià)

3162;0;25,10,8 torno i la seva germana s' està aquí am vostès, haig d' **ajudar- los** en tot lo que pugui per reconquerir-la. Estaré molt (Jaume Brossa i Roger: Sant Andreu de Palomar-Barcelona)

3291;0;19,10,9 arreconats districtes un número de gent prou immoral per**ajudar los** en llur destructora tasca. Los empleats prevarican, (Valentí Almirall: Barcelona)

3339;0;11,23,8 he pogut fer mes: se m' ha trencat el cor y he tingut d'**ajudar los** en aquest trastorn... Com s'ho hauria arreglat en (Pompeu Crehuet: Barcelona)

ajudar + CI/CD

CI/CD + ajudar

1338;0;56,21,4 lluiten contra una gran força indiferent que acaba **ajudant- les**. Llur imaginació inventiva no solament segueix els (Alfons Maseras i Galtés: Sant Jaume dels Domenys-Tolosa de Llenguadoc)

141;0;13,8,6 els pastors, i les en treuen. Moisès que s' alça, i, **ajudant- les**, els abeura el bestiar. Se'n tornen elles a Ragüel, (Frederic Clascar: Santa Coloma de Farners-Barcelona)

161;0;128,16,1 en una discussió i no poden anar endavant; corre a **ajudar- los**, si tens prou força. Car ja veus com estem (Joan Crexells: Barcelona)

180;2;87,22,6 les seves coses i ajudar amplement als seus companys. **Ajudar- los** si, pensava Joan Antoni, però sense cap mena de (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

184;0;248,5,1 per a assossegat l' enfurismat filàntrop, i encara **els ajudà** la fresca del matí que se li insinuà pels estreps de la **Pere Corominas: Barcelona-Buenos Aires**)

229;0;188,6,3 crits i insults i enrabiades i els altres van recular a **ajudar- los**. Acabaren la feina i van prendre via tots plegats, (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

2584;0;151,9,5 se 'n l' eina que dormís al cau i escarbotar si **els ajudés** el dia, la cresta del castell del Comte Arnau. Caps (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

2934;0;40,29,7 Però, i els altres? Graner Els altres, si Déu no **els ajuda**, crec que els hi hauràn de dur el dinar a dintre del (**Santiago Rusiñol: Barcelona**)

2939;0;56,1,6 Vaig a proa. Tothom que estigui despert ha d' **ajudar els** que corren perill. Vaig a donar-li cordes a aquest (**Josep Maria Millàs-Raurell: Barcelona**)

2976;0;78,30,6 mes motiu, donchs, perque veigi si en res **las puch ajudar**. Roig. Com vos sembli á vos, Gertrudis. Ger. A demá, (**Frederic Soler: Barcelona**)

3005;0;76,15,8 y 'ls d' en Bach, que no s' han mogut, també '**ls ajudan**. No passa ni una mosca sens que algú no 'n tinga esment: (**Francesc Pelagi Briz: Barcelona**)

3008;0;14,9,7 trobà. Fou un dia que sembraven fesols els Cecilies i **els ajudaven** els Guimeranos. Tomaseta anave darrere del forcat de (**Salvador Guinot i Vilar: Castelló de la Plana**)

3013;0;278,36,10 convencessen de l' impossibilitat de que vinguès ningú á**ajudar los**. Aquest mateix oferiment, los feu cáure las alas als

3021;0;54,25,4 ó tres ferits que seguían ab dificultat, essent necessari **ajudar los** á montar á cavall. Era precís, donchs, detenir l' (**Marià Vayreda: Olot**)

3024;0;81,18,8 serenitat; ja n' hi ha prou ab dos trastorns; que si '**ls ajudo**, aixó será una vall de llágrimas: tením al quinquillayre (**Emili Vilanova: Barcelona**)

3044;0;43,13,4 de Valls, y com aquest vehinat hi es tant tirat **los ajuda** lo metehix qu' allí. Ahont no poden fer res los (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3058;0;63,11,2 condolgudas per llurs prechs, se n' hi entraren **perajudar los...** La cosa anaba de serio... Tot y eixintne be (**Joan Pons i Massaveu: Barcelona**)

3076;0;84,19,5 polissons conegut, li contan de lo que 's tractava y **vaajudar los;** se 'n van, com es de suposar á la fonda, preguntan (**Manuel Figuerola i Aldrofeu: Barcelona**)

3093;0;69,12,2 sos dos braços, amorós, y ab una má á cada banda **los ajudava** á tots dos. Plor de Jesus Jesús está en son jardí mes (**Jacint Verdguer: Folgueroles-Vallvidriera**)

3115;0;87,19,3 -En aquesta hora aydáunos, oh Jesucrist!- Jesucrist **los ajuda,** ne van sortint les nines casadores y sos fadrins. Quant (**Jacint Verdguer: Folgueroles-Vallvidriera**)

3165;0;177,15,7 taula las van repartint ab molt compte. L' Avia també **'ls ajuda.** Martí du un canti d'aygua que deixa á la taula. (**Adrià Gual: Barcelona**)

3189;0;295,7,6 Ola! ola! En Maurici també s' arrenca de la flauta **perajudar los.** "Alsa, Manelet, -crida en Magí, saltant com un (**Antoni Careta i Vidal: Barcelona**)

3396;0;28,15,5 senyal als companys de l' altra barca que vinguessin a **ajudar- los;** i vingueren, i ompliren ambdues barques, fins a (**Josep Maria Galdácano i Melià: Barcelona**)

3396;0;37,30,11 i moltes d' altres, les quals del que tenien elles **els ajudaven.** 28. Paràbola del sembrador I, com s'hagués aplegat una (**Josep Maria Galdácano i Melià: Barcelona**)

3397;1;172,14,3 dels justos, llur refugi al temps del destret; i **els ajuda** Yahuè i els deslliura, dels malvats els allibera, i els (**Bonaventura Ubach: Barcelona-Montserrat**)

39;2;24,32,6 com a una criatura. Leocàdia i les seves cunyades **les ajudaven**. La tia Paulina coneixia, però, tothom, enraonava amb (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

82;0;73,4,4 los i lligant- los els uns amb els altres per a **ajudar- los** i fer-los valguer mútuament. I de tots aquests (**Francesc Pujols: Barcelona-Martorell**)

98;0;78,21,9 tan esplendit? El moll ajuda als que s' estimen; però **els ajuda** tan bé, que no sen voldrien moure més. La lluna fa dir (**Santiago Rusiñol: Barcelona-Aranjuez**)

2.2.1.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom)

1;0;32,13,2 la deessa, fins a una altra topada amb el senglar, que **l' ajudava** així, comprensiu, a passar l'hivern i el mal temps, (**Salvador Espriu: Santa Coloma de Farners**)

11;0;35,13,6 s' atansava a qui més la necessitava aparentment per **ajudar- lo** a viure de bell nou, per ajudar-lo a no deixar-se (**Carme Riera: Palma de Mallorca**)

1158;0;58,1,3 amb aigua cada dues hores". El senyor que **l' havia ajudada** anà a buscar un cotxe. "Si no la molesta, **l'** (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

1160;0;262,20,3 neboda quedà desconcertada. El senyor somreia i acudí a **ajudar- la**. -Així ara has quedat sense feina. Perquè tu estaves (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

123;0;26,1,11 punt d' obrir un llibre, per justificar- se, i perquè **l' ajudin** en la comprensió dels lectors. Ell hi comunica el seu (**Osvald Cardona: Barcelona**)

1324;0;40,21,3 normalitat. Començà a preparar el sopar i jo **l' ajudava** a parar la taula. Tragué uns tovallonets de dins uns (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)

1325;0;149,7,2 a mi encarregat de la xarxa i no perdia calada. Per **ajudar- lo**, en Vito em regalava de tant en tant una cadenera, (Baltasar Porcel: Andratx)

1326;0;77,5,5 preparat un te que feia de berenar i sopar. Mentre jo **l' ajudava** a disposar tasses i plats, en Ian seguia immòbil a la (Maria Aurèlia Capmany: Barcelona)

1328;0;205,29,4 Aquests encerts, dels quals no era responsable, **l' ajudaven** a triomfar i enfilem-se, si no s'estavellava. El guiava (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

135;0;40,20,9 cada dia, abans d' esmorzar; i la filla ben amada **l' ajuda** en guisa de secretari. És un secretari ideal. Recull el (Eugeni d'Ors: Barcelona-Vilanova i la Geltrú)

2;0;157,1,7 m' agenollaré davant d' ella; després la serviré, **l' ajudaré** en tot perquè ella pugui descansar." Jo aleshores (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

2;0;285,29,1 fins al llit; **l' ajudà** a despullar- se; hagué àdhuc d' **ajudar- la** a pujar al llit, i a penes ajaguda Mila va quedar-se (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

3253;0;55,24,9 la Marta va baixar. L' home del Playboy es va oferir a **ajudar- la** amb el sarró. Mentre baixava els graons del vagó (i (Quim Monzó: Barcelona)

3256;0;122,32,7 on començar, com ser contundent des de l' inici. **El vaig ajudar**. -Clèlia? -Potser. -Potser què? -Potser res. Només (Vicenç Villatoro: Terrassa)

3257;0;187,2, per damunt de tot, **l' estima** i creu que és així com pot **ajudar- la**. Laura prengué somnífers aquella nit i ell vetllà els (Carme Riera: Palma de Mallorca)

3257;0;31,30,9 que s' han apagat. -És clar que no...! No es preocupi, **l' ajudaré**. Jo duc poc equipatge. -Moltes gràcies. Quasi no tenc (Carme Riera: Palma de Mallorca)

3314;0;30,111,3 i si trigo, l' Albert et donarà instruccions. Rose.
L' **ajudo**? Isa. A què? Rose. A què? A... res! Isa. Apa, ves, ves a
(**Alfons Roure: Barcelona?**)

3354;0;56,14,2 que es dia de Sant Jaume ja ho sabíeu tots! I enlloc
d' **ajudar- lo**, el perseguíreu! [Una pausa. N'Andreu parla amb (**Joan
Mas i Bauzà: Deià**)

3355;0;13,20,4 Apa, vosaltres a treballar! Uns quants que es queden
a **ajudar- lo** i la resta al carrer, que sobra feina. Ferit: (**Josep
Lluís Sirera: València**)

3361;0;37,3,1 ta paraula ornada, i el que convingui més per
revifar, **ajuda 'l**, i jo en resti aconhortada. Sóc Beatriu, que et mano
(**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

3380;0;105,26,4 ha avisat... "Correu, cuiteu..." Pepet [(Oficiós.)]
Puc **ajudar- la**, senyora? Olím· Té. Ja està... Tu mateix telefona a
(**Carles Soldevila: Barcelona**)

3400;0;246,2,9 el míser que s' escritava i l' orfe, quan no tenia
qui l' **ajudés**. La benedicció de l'aperduat venia sobre meu i feia que
(**Ramir Augé i Montanyà: Organyà-Montserrat**)

35;0;138,2,12 pas ell, perquè ell, fos on fos que anés a parar, Déu
l' **ajudaria** i no el deixaria morir mentre no fos la seva hora. I
(**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

35;0;154,2,3 pare va venir a dir- me que havia mort i a veure si
podia **ajudar- la** amb alguna cosa per pagar l'enterrament. Vaig fer el
(**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

35;0;216,13,12 vostè cada dia es farà més gran i necessitarà més que
l' **ajudin**. L'Antoni havia agafat una mica de molsa i feia boleta. I
(**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

35;0;216,34,2 I va dir que si triava de ser adroguer era perquè
volia **ajudar- lo** i continuar el que ell feia i fer anar la botiga
(**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

8;0;102,20,7 de cap a la presó i alguna trompada amb què el sereno **va ajudar-lo** a entrar. Manuel tenia el domicili al portal de l' (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

ACUSATIU (sense pronom)

1;0;22,2,8 de nou. Mnemosine Mnemosine era l'altra titana que **va ajudar Zeus**, durant l'espantosa guerra de les gegantines (Salvador Espriu: Santa Coloma de Farners)

1;0;34,23,7 Nosaltres, els homes, tampoc no ens desanimarem i **ajudarem Sísif** en la seva cruel lluita, en el seu esforç. A (Salvador Espriu: Santa Coloma de Farners)

1158;0;119,13,5 li havia preguntat la Teresa. "No res, per ara només **ajudo el senyor Avelí**; però aviat pintaré parets com ell". I (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

1158;0;305,1,6 dient que si l'havia anat a veure era amb la intenció d' **ajudar el seu fill**. "Li donaré un taló perquè, sense que el meu (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

1158;0;449,3,3 si el prat del pescador... A les set toques la Mundeta **ajudà donya Constància** a posar-se l'estola de pell de color de (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

121;0;33,24,2 ajudar al seu propi progrés sistemàtic, sinó també per **ajudar els homes** a millorar les condicions de la seva (Josep Sureda Blanes: Artà)

1242;0;219,18,2 sempre a coll, que la mare també es cansa, Joaquim, **vol ajudar el xiquet** a pujar al carro, al carro no vull, que tinc (Joan Francesc Mira i Casterà: València)

1244;0;139,21,8 que s'havia fet de la FAI per camuflar-se i **poder ajudar** millor **els feixistes emboscats** a Barcelona? ¿No ho (Teresa Pàmies: Balaguer)

1244;0;74,9,8 empudegadors, tabarra i xinxosos. Però el Sam **ajudava els emmerdants** i ho feia a cor què vols. La seva casa, (Teresa Pàmies: Balaguer)

1245;0;93,8,5 una llista "secreta" de les persones que volem o **devem ajudar cada u**. La meua, encara que és un secret, començava pel **(Maria Mulet i Mulet: valencià?)**¹⁹

1260;0;33,2,9 explotació perversa de la infància. Es hora d' apoiar i **ajudar l'autoritat** que castiga tan desagradables abusos, que ja **(J. Jordell Amorós: ?)**

1273;0;70,19,2 i aquells que, tot dient- se 'n, no fan més de fet que **ajudar els feixistes**. Això no pot ésser, no ha d'ésser. No pot **(Josep Pous i Pagés: Figueres-Barcelona)**

1273;0;71,7,6 Alemanya als nostres enemics, perquè Mussolini i Hitler **ajuden els seus**, mentre que aquí ajudem l'adversari contra els **(Josep Pous i Pagés: Figueres-Barcelona)**

1281;0;34,12,12 a fora. Madame Martí va sortir un cop més de la cuina i **ajudà en Jordi** a entrar la màquina de cosir, les nines i les **(Nicolau Maria Rubió i Tudurí: Maó-Barcelona)**

1282;0;36,5,12 mentre no fos acarar- se amb el Banyeta, estava a punt d' **ajudar tothom**. Ja els veieu tots tres corrent d'una casa a l' **(Antoni Cayrol: Sallagosa)**

1283;0;32,29,1 i uns fulls de paper preparats. S' havien proposat d' **ajudar Llonch** en tot el que poguessin, amb l'esperança d' **(Josep Vallverdú: Lleida)**

1283;0;86,12,7 Anà tot seguit al cobert, separà unes quantes fustes i **ajudà** a incorporar-se **el vigilant**, que estava ferit al cap. L' **(Josep Vallverdú: Lleida)**

1288;0;157,5,2 de l' Ebre, devers Catalunya. Visca el rei! Montpalau **ajudà el general** a baixar del cavall. Es feia ràpidament de nit. **(Joan Perucho: Barcelona)**

¹⁹ Malgrat que no hem localitzat en cap manual la procedència dialectal d'aquesta autora, ens decantem pel dialecte valencià atés el possessiu *meua*.

1324;0;62,28,2 classe d' alemany i a les tardes en donava de català. **Ajudava uns alumnes** a concloure unes tesis sobre Ramon Llull. (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)

1325;0;123,4,9 de quelcom obscur, inapel·lable. Però em posava a **ajudar en Josep** a arrossegar i a lligar l'animal espaordit, (**Baltasar Porcel: Andratx**)

1328;0;146,26,7 que ho ets tant d' abstracte, ens pintaràs coses. ¿No **vas ajudar la Gitana**, a París, quan Flo la protegia? Bob sentí que (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

1329;0;78,11,8 Els veïnats tiraven poalades d' aigua i les veïnades **ajudaven la dona** a salvar estris i roba, però el foc va fer més (**M. Antònia Oliver: Manacor**)

1439;0;116,40,1 pitjor. D' on sortiran? Qui hi hauria a Europa que gosés **ajudar uns súbdits** rebels a llur rei i senyor legítim? Jo només (**Rafael Tasis: Barcelona-París**)

162;0;248,23,4 del demos: però n' han subsistit uns comportaments que **ajuden l'home** a tenir present la seva situació en el magma (**Xavier Fàbregas: Montcada i Reixac-Palerm**)

178;0;70,4,5 xarxes de pescar, i encara, quan convé, l' obligació **d' ajudar els homes** a hissar i plegar les veles. Aquestes tres (**Joan Santamaria i Munné: Lleida**)

211;0;75,23,3 tísic. Ella hi anava a lliurar almoines que recollia i a **ajudar les monges**. Un dia que ella s'aturà vora el llit del seu (**Xavier Casp: Carlet**)

2606;0;152,16,1 teniu el nom. Ben bé sabeu que els vostres criats moros **ajuden els pirates d'Alger** quan aquests saquegen els pobles de (**Josep Lozano: Alginet**)

2632;0;225,4,9 no havia tingut cap conversa amb Mauri. Tot ho feia per **ajudar Rabassa**, que estava en un dificultós entreval. Esperava (**Enric Valor: Castalla-València**)

2850;0;82,12,9 hi. M. Per orgull... Maria Lluïsa. No és ben bé això. Per **ajudar els altres**. M. ¿I en què podria ajudar-los la teva mort? (Manuel de Pedrolo: l'Aranyó)

2863;0;37,18,5 al mig de l' escenari. Tot seguit s' incorpora al cor, i **ajuda Trigeu** a arrossegat el cos del seu fill, al qual a la fi (Rodolf Sirera: València)

2912;0;341,4,6 de quilos. Fustam i ferralla en quantitat. Jo mateix **l' ajudaré** a fer l'inventari del material vendible. He emparulat (Joan Brossa: Barcelona)

2959;0;31,44,4 tot el cor i la meua força. Roser Papà. [(Roser i Josep **ajuden el senyor Andreu** a caminar i surten tots tres per la (Joan Baptista Xuriguera: Menàrguens-Barcelona)

70;0;118,14,2 blanquinosa i la destapen quan estan llestes i a punt d' **ajudar la mare**. El que les germanes grans han fet per elles, ho (Josep Sebastià Pons: Illa del Riberal)

DATIU (amb pronom)

1160;0;125,11,4 ¿Que vol res de París?" -Així ho faré. El senyor **li ajudà** a posar-se l'abric i l'hi féu embotonar fins al coll (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

1245;0;58,13,2 d' aigua...-. Mon pare m' ho consentix perque si deixe d' **ajudar- li** no em crida. Se riu quan torne i em pregunta: "¿Hui (Maria Mulet i Mulet: valencià?)²⁰

1246;0;93,9,9 i quan el tingué llest, començà la casa. La Reina **li ajudava** a fer les mescles, en Joan treia l'aigua amb una corda, (Gabriel Janer Manila: Algaida)

1286;0;220,32,1 de l' esquena. La valenciana, mentre era una xiqueta, **li ajudava** a sa mare en els quefers de casa, però ja feta una (Enric Soler i Godes: Castelló de la Plana)

²⁰ A més del possessiu de què parlàvem en l'entrada anterior, ens confirma la procedència dialectal la desinència de la primera persona del present d'indicatiu: -e.

1439;0;47,11,6 a l' avantcambra haurà canviat de lloc la candela que **li ajuda** a suportar la vetlla inacabable. Ara deurà entrar i (**Rafael Tasis: Barcelona-París**)

196;0;61,25,9 és una peculiaritat concedida a l' home per tal d' **ajudar- li** a compensar mitjançant la intel·ligència les (**Jaume Medina i Casanovas: Vic**)

2632;0;145,15,4 que posseïa... però no ho aconseguí. Ara bé: no **li ajudà** gaire a adquirir, sobretot, l'hàbit de dominar els seus (**Enric Valor: Castalla-València**)

2632;0;236,5,7 li era més assequible. És clar que Nicolau **li ajudava** a progressar culturalment, i també els esparsos (**Enric Valor: Castalla-València**)

2632;0;78,5,5 era que, al seu fur intern, aquestes disquisicions devien **ajudar- li** força en el seu deler inconscient d'allunyar-se de la (**Enric Valor: Castalla-València**)

2841;0;73,20,1 però molt cara! Mag· Una dona a jornal és lo millor, i **ajudar- li**; però es meus nirvis no serveixen per aprendre de (**Josep Maria Tous i Maroto: Palma de Mallorca**)

2842;0;87,12,2 categòrica i ràpida... És que, sabeu... me trob... Joan [(**ajudant- li**)] Sense doblers? Lluís No tenc es necessaris per (**Pere Capellà i Roca: Algaida**)

2843;0;52,17,2 vaig. ¿Que vol res de París?" Xima. Així ho faré. Senyor. [(**Ajudant- li** a posar-se l'abric)] Embotona't un altre botó. Vas (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

2889;0;11,37,9 als ulls del xic, més encara que el primer dia en què **li ajudà**²¹ la missa, quan el va sentir llegir els llatins tan claret (**Martí Domínguez i Barberà: Algemesí**)

²¹ Imaginem que hi ha una omissió d'algun element en la present oració. Ben bé, l'expressió deu ser: [... *li ajudà a dir la missa...*].

2889;0;112,12,4 a la memòria i a la sensibilitat com una companyia que **li ajudava** a donar-li més sentit al viure. ;Tantes coses recordava (**Martí Domínguez i Barberà: Algemesí**)

2926;0;7,3,2 Al seu costat s' escarrassa sa muller dins la pinassa per **ajudar- li** en la tasca. Feinera i bruna com Ruth, ja el primer (**Guillem Colom i Ferrà: Sóller-Palma de Mallorca**)

2930;0;130,24,4 Du una doble vida. He fet tot quant he pogut per **ajudar- li** a sortir d'es fang. I tu te creies... Per desgràcia (**Martí Mayol i Moragues: Palma de Mallorca**)

2931;0;29,20,3 T' ha de venir a buscar, allà on siguis, perquè **li ajudis** a posar l'abric. Tampoc no li ho faig bé, jo. No li entro (**Carme Montoriol Puig: Barcelona**)

2943;0;31,1,7 tot embastat i fet? ¿No la veus, tan aturadeta? Si no **li ajudam** a cercar nóvio, ella tota sola no el trobarà. Veus, Na (**Josep Maria Tous i Maroto: Palma de Mallorca**)

3223;0;75,17,5 oi?, i el senyor Rigau explotava -la sentida a la cama **li ajudà-** i escopia mira Enric, aquí no venim a fer política sinó a (**Jaume Cabré: Barcelona**)

3354;0;108,5,3 Vostè sap que vaig partir amb ell amb s' intenció d' **ajudar- li**. Jaume: Diu mentides! Bartomeu: Tu, te calles. Jaume (**Joan Mas i Bauzà: Deià**)

378;0;135,17,1 puix major que la xica, de prou, era menester que **li ajudara**, deprenent al mateix temps, a manecar l'hacienda per al (**Josep Pascual Tirado: Castelló de la Plana**)

73;0;122,23,6 a la closca amb fixador. Duu ulleres de color verd que **li ajuden** a mantenir un rictus distant. Els seus dos lloctinents, (**Xavier Fàbregas: Montcada i Reixac-Palerm**)

DATIU (usos preposicionals)

1245;0;93,15,1 Vull dir també que recorde el poema de la Mare de Déu; **ajudava a Sant Josep i al Ninet...** Rollets, madalenetes, (**Maria Mulet i Mulet: valencià?**)²²

1246;0;95,12,3 era lleig. La Reina tenia la panxa morada, perquè quan **ajudava al marit** i aixecava una tova, o una poalada de grava (**Gabriel Janer Manila: Algaida**)

1286;0;167,12,3 per a el que es necessitava pràctica i gràcia, altres **ajudava a l'amo** a vendre a la parròquia o l'enviaven a portar pa (**Enric Soler i Godes: Castelló de la Plana**)

1286;0;222,4,6 la nostra valenciana, ama i senyora de la seua barraca **ajudava al marit** a les feines del camp, netejant i arreglant les (**Enric Soler i Godes: Castelló de la Plana**)

1328;0;144,27,3 s' havia demostrat el maig del 1968, quan es negaren a **ajudar als estudiants** de la Sorbona. És clar, De Gaulle els (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

2;0;361,15,2 passava el temps entre la casa de sa filla i la masia, i **ajudava a la nova** serventa en les feines de la casa, perquè, com (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

2;0;41,19,1 veig mala cara. Déu faci que no sigui res. Que Déu ens **ajudi a tots!** Mentrestant, Candaina s'allunyava tot rondinant. (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

243;0;212,20,8 obres que ens llegaren els seus avis, que tant eficaçment **ajudaren als nostres** en totes llurs empreses. Avui, si no podíem (**Joan Alavedra: Barcelona**)

243;0;48,8,1 de fora? -Sí. El corresponsal de Vivre a Barcelona **ajuda ara a Iniciales** , als "Amics del Sol" i a la Societat (**Joan Alavedra: Barcelona**)

²² A més del possessiu de què parlàvem en l'entrada número 20, ens confirma la procedència dialectal la desinència de la primera persona del present d'indicatiu: *-e*.

2589;0;151,11,1 per assajar experiments comunitaris microsociològics, per **ajudar a altres** en aquesta recuperació. La situació de reclusió, (Lluís Maria Xirinacs: Barcelona)

2606;0;122,29,2 I, encara que se m' ha perdut el respecte, jo **vull ajudar al poble**, si el poble es penedeix de les seues faltes. (Josep Lozano: Alginet)

2632;0;149,19,10 i divertits; de dormir tot quant volia, i també d' **ajudar a sa mare** en la pèssima administració que aquesta, amb mà (Enric Valor: Castalla-València)

2716;0;42,7,7 ...ben distribuït, farem via. Vostè, senyor Paleta, **m' ajudarà a mi** a fer els trossos. El senyor Boxejador la inflarà (Baltasar Porcel: Andratx)

2837;0;14,3,9 ara! [(Fa petar els dits, tot fent un saltiró.)] ¡Déu **ajut a qui l'agafi!** Aase: I no t'has romput el coll? Ni les (Ventura Gassol: la Selva del Camp)

2849;0;95,1,5 altre ja ve per damunt la collada. Roseta. Llorenç, ves a **ajudar a En Quim** i En Miquel. Quan serà de dies, el trobaran, (Antoni Cayrol: Sallagosa)

2896;0;38,5,7 aquest home! Gobe.. [(Als dos Cambrers.)] Aneu a **ajudar al senyoret**, vosaltres, enzes! No us fa vergonya? [(Els Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

2917;0;282,1,3 Marit: Ganduls! A fora! No heu tingut avis? Muller [(tot **ajudant al Marit** junt amb la Filla)]: A fora tothom d'una mala (Joan Brossa: Barcelona)

2920;0;62,33,6 seves sospites en un grau extraordinari. Aleshores Raina, **ajuda al seu pare** a posar-se la bata.)) Aquí, papà, aquí, així! (Carles Capdevila: Barcelona)

3079;0;80,22,7 'm un poc... no és veritat que al seu poble els homes **ajuden a les dones?** -sí. -ací els homes són uns senyorets... s' (Joan Baptista Mengual i Lluïl, Isa Tròlec: Sanet i Negrals)

3252;0;36,16,6 sol li il·luminà miríades de pigues en el rostre-, hem d' **ajudar a Lia**. La teva col·laboració és imprescindible. Abel (Valentí Puig: Palma de Mallorca)

3357;0;19,18,3 ofici, senyor, que espero que es consideri recte, perquè **ajudo a tothom** a caminar dret. Marul·lus. ¿Quin ofici, bergant? (Salvador Oliva: Banyoles)

378;0;76,2,4 pensar la malesa, i no sabent què fer, si arrimar-se a **ajudar a son tio**, o fugir carrerassa avall dret a casa (Josep Pascual i Tirado: Castelló de la Plana)

393;0;147,25,10 la quadra i, per més que hi fa la feina de quatre, encara **ajuda als altres...** I a la senyora, que no li agrada veure cares (Caterina Albert: l'Escala)

56;0;74,9,10 de paper. És un poble encantador, que es fica a l'ànima. **Ajuda al nou estat** d'esperit la temperatura primaveral pròpia (Carles Salvador: València-Benimaçlet)

8;0;206,7,1 Senyor! Tota la vida fent favors, tota la vida **ajudant a tothom**, i ara... Competien a explicar fets de la (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

ALTRES AMBIGUS

ajudar + CI/CD + a + INF

CI/CD + ajudar + a + INF

105;0;30,18,10 espectadors, se 'ns hauria acudit de fer per tal d' **ajudar- los** a salvar-se, que no se l'hagin feta abans ells (Josep Palau i Fabre: Barcelona)

1158;0;317,6,3 Mentre encenia la cuina econòmica, l' Armanda proposà d' **ajudar- les** a trinxar cebes i a pelar els tomàquets; tenia poca (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

1244;0;16,28,3 et critiquen: "En decidir tornar, objectivament, **els ajudes** a fer la comèdia de la liberalització. Així podran (Teresa Pàmies: Balaguer)

1245;0;79,19,3 en", és un benefici per a eixes formigues, perquè **les ajudem** a omplir els seus graners, i est és el motiu de les (**Maria Mulet i Mulet: valencià**)

1281;0;79,22,9 aturada en els quinze anys! ¿I què haig de fer, jo, sinó **ajudar- les** a mantenir les il·lusions i la innocència? ¿La (**Nicolau Maria Rubió i Tudurí: Maó-Barcelona**)

1282;0;81,18,12 quedar entesos que ell, la dona, l' hereu i el segon **els ajudarien** a fer la feina. Compteu de quina manera van passar la (**Antoni Cayrol: Sallagosa**)

178;0;168,23,5 el munt de paquets i fardells de llur bagatge i jo **els he ajudats** a tragar-los fins a fora l'andana. I allí ens hem (**Joan Santamaria i Munné: Lleida-Barcelona**)

205;0;140,16,7 els pobres bous encallen, us enlloteu fins al ventre per **ajudar- los** a arrossegar la impedimenta... Al cap de cinc dies (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

236;0;20,5,4 i sap atenuar la desorientació dels nous reclutes i **els ajuda** a passar endavant. Ens arreglen els papers, ens fan posar (**Pere Calders: Barcelona**)

2615;0;156,5,10 acollien dones i noies com jo, amb problemes, i que **les ajudaven** a retrobar-se, ja sia mitjançant una orientació (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

2627;0;193,1,4 van venir tots a treballar. Vaig estar tres dies amb ells **ajudant- los** a apilar runa i a treure ciment dels maons, però el (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

2767;0;45,17,1 amb un llibre, com qui recita una lliçó. Honorat pot **ajudar- los** a col·locar els mobles. Quan tot és al seu lloc, ell (**Maria Aurèlia Capmany: Barcelona**)

2921;0;43,11,3 a punt de sortir d' excursió. La cambrera **els ajuda** a preparar paquets, etc. Un es posa la motxilla, un altre (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)

2957;0;41,32,1 L' oncle s' oferí voluntari per a confortar els ferits i **ajudar- los** a ben morir; també, suposo, per animar-los a (Manuel de Pedrolo: l'Aranyó)

3027;0;81,6,3 remei sortia, perquè sols era qüestió de buscar qui **els ajudàs** a fer una mica de sa feina que tenien; però, fos qui fos, (Joan Castelló i Guasch: Palma de Mallorca)

3068;0;68,24,3 festa. Els nois van agafar les seves companyes i **les van ajudar** a saltar a terra. Després tots plegats van formar una (Mercè Canela Garayoa: Sant Guim de Freixenet)

3158;0;146,11,5 el carrussel esportiu. Gary Lineker i Mark Hughes **els ajudarien** a passar el diumenge; la resta de la setmana seria una (Ferran Torrent: Sedaví)

3254;0;108,36,9 posant- los en condició de tornar prest al front o **ajudant- los** a bé morir, ministeri que duien a terme en un (Miquel Àngel Riera: Manacor)

386;0;135,11,1 tenen una filosofia de la vida i de la història que **els ajuda** a passar els moments adversos. N'hi haurà, potser, que no (Antoni Rovira i Virgili: Tarragona-Perpinyà)

424;0;234,25,4 d' or, emmotllades pels artificis d' una educació que **va ajudar- les** a travessar amb les seves maneres exquisides i (Miquel Llor: Barcelona)

5;0;131,11,11 carregades com someres, s' han quedat prop d' ells, **els ajuden** a incorporar-se, àdhuc estronquen algunes ferides amb uns (Manuel de Pedrolo: l'Aranyó)

62;0;67,11,1 severs, si un pentinat propi de la juvenesa que **els ajudés** a oblidar per un matí que ella era dona casada i mare de (Maurici Serrahima: Barcelona)

95;0;164,24,2 lleis, i totes les generacions de catalans que **els ajudaren** a escombrar els sarraïns part d'allà de Tortosa. Hi ha (Josep Pous i Pagès: Figueres-Barcelona)

ajudar + CI/CD + SP**CI/CD + ajudar + SP**

2;0;360,35,9 terra; els féu construir una caseta vora la masia i **els ajudà** en tot el que necessitaren. Alguns anys després els fills **Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)**

2589;0;158,21,12 civilitzat fomenta la fuga de servents de la gleba i **els ajuda** en llur assentament en els burgs. Els camperols esdevenen **(Lluís M. Xirinacs: Barcelona)**

2861;0;64,32,2 refugiats, els atenen amb simpatia, els obsequien i **els ajuden** en la mesura que els és possible, oferint-los el consol **(Manuel Valldeperes i Jaquetot: Barcelona-Santo Domingo)**

388;0;299,31,8 de tant en tant -un cop cada mes, per exemple- i **les ajudaria** en allò que bonament li fos possible. Quan recuperà l' **(Agustí Esclasans: Barcelona)**

ajudar + CI/CD + en + INF**CI/CD + ajudar + en + INF**

2591;0;85,14,4 Només les pot ajudar la classe treballadora. I **les ajuda** en ajudar-se ella mateixa. Quan Heinrich Mann crida **(Feliu Formosa: Sabadell)**

3225;0;78,11,1 el que m' haguessin fet si no hagués tingut la sort d' **ajudar- les** en cercar un himne. La veritat sigui dita, però, les **(Pep Albanell: Vic)**

ajudar + CI/CD**CI/CD + ajudar**

1158;0;315,9,11 cafè. I entre totes dues, de vegades el cambrer **les ajudava**, feien els comptes del que havien comprat, carregaven **(Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)**

1244;0;36,20,3 es preocupi pels seus fills: estan ben educats, ja **els ajudarem**", com si la dona de la bata, mare dels fills ben **(Teresa Pàmies: Balaguer)**

1245;0;27,3,10 hi haja boscs i cabanyes i una velleta... (Jo aniria a **ajudar- los!**...) ¿I les cançons de les campanes?... Pareixen (**Maria Mulet i Mulet: valencià?**)

1282;0;33,5,9 gran cosa; però, essent bon home com era, sempre **els ajudaria** amb una pregària. De pregàries, a caceres; de sopars, a (**Antoni Cayrol: Sallagosa**)

1282;0;37,13,7 més gran la masada, els calia llogar un mosso per a **ajudar- los**. Aquella idea d'haver de pagar un home els (**Antoni Cayrol: Sallagosa**)

1329;0;190,18,5 pobres. Però, com volien que na Marta i na Concepció **els ajudassin** si només rebien males maneres d'aquell Pere rebel, (**M. Antònia Oliver: Manacor**)

1329;0;87,23,3 abans ell hagi marxat, d' amagat, com tants d' altres, a **ajudar els** d'allà perquè després els d'allà venguen cap aquí i (**M. Antònia Oliver: Manacor**)

205;0;196,29,3 -Santiago... no podré ajudar- te, no em veig amb cor d' **ajudar- los**... Riuràs, però tinc mal de ventre d'ençà que hem (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

205;0;215,3,11 dius tu; no, no podré ajudar- te, no em veig amb cor d' **ajudar- los**... Aleshores, què pago, jo? Quin delicte em cobren? (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

214;0;100,2,6 escampessin pels quatre costats de la foguera, i ella **va ajudar- los**, i aleshores el foc va agafar. Pujaven quatre arbres (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

237;0;592,36,6 ells van ésser sentenciats formalment, i alguns **calgué ajudar- los** per a eixir, i altres se n'anaren calmadament, amb (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)

243;0;245,6,7 I d' allí a córrer món. Mentre són a Barcelona procuro **ajudar- los** amb la meva experiència. De tant en tant, a més, (**Joan Alavedra: Barcelona**)

2591;0;84,31,1 que no poden necessitar una direcció feixista. **Cal ajudar- les**, perquè no es poden valer per elles mateixes. Avui (**Feliu Formosa: Sabadell**)

2599;0;37,2,4 des de l' inici del Renaixement hi ha mallorquins que **els ajuden**. És com una contradicció. Però, tal com està plantejada, (**Joaquim Santasusagna i Vallès: Reus**)

2632;0;259,15,8 -Parle, parle, Constantí. -És que don Rafel té interès a **ajudar- los**, a vetlar pels llegataris, sobretot els de la classe (**Enric Valor: Castalla-València**)

2632;0;259,23,4 és que siga un tresor de l' altre món; però creu que els ajudarà rebre en l'acte els tres mil duros estipulats. (**Enric Valor: Castalla-València**)

2716;0;70,11,9 de l' Estat són a baix, a l' escala, esperant que **els ajudem**. Mestre. ¿Per què? Venedor. Duem tots els trastos. (**Baltasar Porcel: Andratx**)

276;0;63,7,6 propi imperialisme nacionalista. No siguem tan ingenus d' **ajudar- los**. Però tinguem també una mica de compte en la (**Lluís Duran i Ventosa: Barcelona**)

2768;0;16,12,4 els diré: "No". No tenen casa, no tenen amics ni qui **els ajudi**. Com els podré dir: "No!". [(Amicalment, als (**Carme Serrallonga: Barcelona**)

2849;0;91,8,8 salta la finestra. Roseta. Vés- hi, Llorenç. Vés- hi a **ajudar- los!** Ció [(com si somiava)]. La meva filla, de quan eres (**Antoni Cayrol: Sallagosa**)

2850;0;82,14,6 ben bé això. Per ajudar els altres. M. ¿I en què **podria ajudar- los** la teva mort? Maria Lluïsa. Els hauria ensenyat la (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

2861;0;18,25,6 és arruinar- la la pàtria. Potser sí que creuen que **els ajuden** graciosament els estrangers que han portat aquí. Pobres (**Manuel Valldeperes i Jaquetot: Barcelona-Santo Domingo**)

2861;0;21,10,4 muller! Què deu fer tota sola? I encara hi ha qui **els ajuda** a aquests porcs?... De sobte circula la veu de retirada. (Manuel Valldeperes i Jaquetot: Barcelona-Santo Domingo)

2889;0;146,31,11 i cadires dures com auxiliars. Joan Feliu s' oferí a **ajudar- les**; i encara que elles no l'admetien, es convertí de (Martí Domínguez i Barberà: Algemesí)

2894;0;429,16,5 l' esperança que els vostres germans guia. I cal que **els ajudeu**; cada hora acosta el dia, que el temps vola i bentost (Bonaventura Vallespinosa: Vilafranca del Penedés)

2928;0;37,15,4 les notícies del continent. Ara bé, estic disposat a **ajudar- los**, convençut com em trobe que l'únic objectiu que (Rodolf Sirera: València)

2956;0;45,17,13 aquí? Juli Què sé jo! La senyora m' ha dit que jo **els ajudés** si feia falta. [(Transició.)] Ja és estrany que encara no (Antoni Santos i Antolí: València)

2963;0;66,15,7 ens senti parlar d' això. Si se m' acut alguna manera d' **ajudar- los**, ho faré. Cases: Hola, Remei. [(A Lídia.)] Estàs a (Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona)

2966;0;19,2,3 El comte: Compte amb el xiprer! Aneu amb compte! [Acut a **ajudar- los**, juntament amb Cotrone. Lumachi, un cop el carret a (Xavier Romeu i Jover: Barcelona-prop Vilafranca del Penedés)

2967;0;90,10,2 de xoc, les més disciplinades forces espanyoles. **Els ajuden** mil avions italians, dos-cents cinquanta d'alemanys. (Josep Maria Muñoz i Pujol: Barcelona)

3203;0;145,19,6 nostra, per no saber pactar. -Els no volien pactar: **els ajudava** Madrid. Com sempre, nosaltres a traure les favetes de l' (Isabel-Clara Simó: Alcoi)

3203;0;193,30,4 fer crema i pastissos. Contractaren una dona perquè **les ajudara**. La senyora Dolors sempre s'havia de sorprendre amb (Isabel-Clara Simó: Alcoi)

3203;0;69,10,4 ho conte. Estic pensant que, endreçada com és, jo **podria ajudar- les**... Potser un talleret de modistes... o, què sé jo, (Isabel-Clara Simó: Alcoi)

3204;0;43,8,1 vam quedar que el dia que fessin el mandongo hi aniria a **ajudar- los**. Aprofitava totes les estones de llum, i una vegada (Maria Barbal i Farré: Tremp)

3222;0;40,27,2 evocacions topen de ple amb una temperatura que no **els ajuda** gens. El Centre Català de la capital del país els envia (Pere Calders: Barcelona)

3398;0;120,25,3 en el temps del malastre, Ell llur refugi; Déu **els ajuda** i allibera, Ell els deslliura dels inics i els salva, car (Carles Cardó: Valls-Barcelona)

3403;0;146,4,6 doblegà el cor amb l' aflicció, sucumbien, i ningú no **els ajudava**, llavors clamaren al Senyor en la seva angoixa, i els (Pau Sais i Vila: català central?)

3403;0;55,11,4 és el seu refugi en temps d' angoixa. El **Senyor els ajuda** i els deslliura; els allibera dels malvats i els salva, (Pau Sais i Vila: català central?)

3405;0;756,9,6 Senyor. Sí, també a tu, noble company, et demano que **les ajudis**, elles que han pres part amb mi en la lluita atlètica de (Romuald Maria Díaz i Carbonell: Igualada)

35;0;142,11,12 Em va dir que no els faltava menjar i que tothom **els ajudava** i que tothom estava amb ells i que hi havia molta gent (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

387;0;120,25,6 distava molt de sacrificar- se pels seus nebots, però **els ajudava** amb la seva diplomàcia. Relacionada amb persones de bona (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

393;0;128,32,10 trobar, al front d' una comissió, per demanar- me que **els ajudi...** "-Oh! -vaig fer, dubtós-. És que de locals millors que (Caterina Albert: l'Escala)

398;0;28,27,6 fonamentades i certes. El pare els recollia i **els ajudava** com podia. Perquè us feu càrrec de la força amb què (**Carles Cardó: Valls-Barcelona**)

4;0;54,26,8 i a sota la llegenda: "Els refugiats ho han perdut tot. **Ajudem-los!**"; un cosac de rostre optimista, situat darrera una (**Marià Manent: Barcelona**)

424;0;38,6,7 alguna minyona forastera amb l' excusa d'; **ajudar-les**; i això sí que no podrien resistir-ho. Es va sentir (**Miquel Llor: Barcelona**)

435;0;297,28,1 Picó. Després, es posà a preparar l' equipatge. Tots **els ajudàvem**. La Trini sanglotava sense retenir-se -em penso que ni (**Joan Sales: Barcelona**)

435;0;47,24,8 mitja dotzena d' infeliços del poble perquè **els ajudessin**. Són aquests els qui van desenterrar les mòmies, (**Joan Sales: Barcelona**)

2.2.2. Verb *picar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	11	7
	usos sense pronom	2	1
DA	amb pronom	11	0
	usos preposicionals		1
A	usos preposicionals	3	
lemes analitzats		761	871

2.2.2.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom)

114;0;96,3,5 En Melrosada li posa la mà al clatell. El lloro **el pica** horriblement amb el seu bec poderós, però en Melrosada (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

155;0;170,22,6 lo lluny de Ramona mentre Jaume Ripoll es dedicava a "**picar- la-hi**"? -Que no véns? -féu la veu una mica planyívola, (**Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile**)

187;0;129,16,8 de distància. Els ànecs el mossegaven, les gallines **el picaven**, i la noia que els nodria li dava puntades de peu. Ell (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)

222;0;205,12,9 rondat com una mosca xompa; fins i tot ara i adés **l'ha picat**. Llavors, en la seva peresa, mitja hora li ha fet l'efecte (**Carles Riba: Barcelona**)

225;0;52,11,5 príncep es redreçà en el llit com si una serp **l'hagués picat**, i cridà: -"Eres tú, princesa amada, jo soc teu, i tú eres (**Joaquim Reig: València-Madrid**)

2978;0;4,65,1 algo? Pues el que li sapia mal que revente..., qu' **el piquen**, qu' el foguechen y que... tarí..., taríiii..., qu' el (**Alfred Sendín Galiana: Xàtiva**)

2983;0;25,15,3 peix mes gros que 'ls altres, per golós que n' era, **lo vá picar**, y l' home ne fou tot ple d' alegria. -Deu te premii la
(**Francesc Maspons i Labrós: Barcelona-Bigues**)

3042;0;7,23,9 interpelat se va extremir de cap á peus com si **l' hagués picat** l' escorsó. Aquellas mans llargas, nusosas, que jo 'm
(**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3046;0;213,12,2 -¿La Blanxeta? -La Blanxeta. No sé pas quína mosca **la ha picada**.- Y posat ja, per sa recent satisfacció, en la vessant de
(**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3075;0;90,16,6 la tonada: ¡Ay! ¡la pobre Marió! diu que vespa **l' ha picada**... ¡Ja! ¡ja! ¡ja! Li clavá tan mal fibló que sa galta n'
(**Carles Bosch de la Trinxeria: Prats de Molló-La Jonquera**)

3372;0;20,12,5 bascas males y quimeras pocas, se darréra pussa qui **el picave**, y no sen tamé fins que estigué fet es valdeú, y hagué de
(**Tomàs Aguiló i Cortés: Mallorca**)

ACUSATIU (sense pronom)

114;0;96,10,4 renega com un oriol; però, tapat de tal faisó, ja no pot **picar ningú** i està completament indefens. Després d'aquests (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

2458;0;37,3,6 I com un pàmpol que el vent gira, tal com una vedella que **pica el llop-volant** i qui es retorç pel dolor cega, així es (**Maria Antònia Salvà: Palma de Mallorca-Llucmajor**)

DATIU (amb pronom)

2453;0;48,20,2 i neguit, com si un eixam de mosques vironeres **li piqués** dia i nit. I es veia canviada i molt bonica, que els ulls
(**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

2879;0;16,32,6 de Ripoll! Rose· Us faig nosa? Glòr· La mosca ja **li pica**! Et cal un aire més tranquil, més fret... i un marit perquè
(**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

2879;0;38,6,6 dret... [(Petita pausa i petit canvi.)] I si un cop **li piqués** la mala lluna, o es volgués fer passâ el mal de queixal, (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

2982;0;467,9,3 de la boca del cor á aquest malehit esparver que ja **li ha picat á ella...** Que'l maten... Sí, sí, ja es mort! Gracias á (Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona)

3002;0;175,11,6 sota 'l mocador del cap y dins la boca entreoberta, **picant li**, fins a deixarhi 'l fibló, la llengua blanca y (Caterina Albert: l'Escala)

3315;0;144,10,1 no entenia, bramant digué: "¿qué mosca pót **haverli picat** al ruch? ¡Ah! ja comprench... ¡lo Nerli !" "Nerli , si; (Josep Maria Barberà i Canturri: Reus-Barcelona)

3315;0;230,16,2 (hi ha un borró). II. A un pagá. ¡Infelís! éra pagá, **li picá** la sangonera, y dessangrat espirá. ¡La pòls li sia (Josep Maria Barberà i Canturri: Reus-Barcelona)

3351;0;10,7,8 tracamandana.) [(Pausa.)] D· Pere. Sembla que ja no **li pican** tant com abans li picaban. [(Tots dos ab to mofeta.)] (Lluís Millà i Gàcio: Madrid-Barcelona)

3351;0;10,8,5 D· Pere. Sembla que ja no li pican tant com abans **li picaban**. [(Tots dos ab to mofeta.)] D· Pau. Qué hi vol ferhi... (Lluís Millà i Gàcio: Madrid-Barcelona)

3351;0;14,20,8 Sembla que pican. Si, si... D· Pau. Vaja ¿veu? per fí **li pica**. També á mi 'l suro delata que 'l peix á picá 's prepara. (Lluís Millà i Gàcio: Madrid-Barcelona)

3351;0;4,20,4 més perjudican. D· Pau. ¡Sembla que pican! D· Pere. ¡**Li pican** sense 'l meu consentiment! ¡Aixó es massa! Aixó... D· Pau. (Lluís Millà i Gàcio: Madrid-Barcelona)

AMBIGUS

3044;0;241,14,5 del Roure. Esperí fins allá, y parlaré. Y en dihent aixó, **picaren als cavalls**, abandonant la carretera pochs moments ans (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

3045;0;178,29,5 me d' haver covat ab mes complacencies l' escorsó qu' ara **picava a n'ell**. Afortunadament, en Rafel era home d'un gran cor (Marià Vayreda: Olot)

3315;0;144,10,1 no entenia, bramant digué: "¿qué mosca pót haverli **picat al ruch?** ¡Ah! ja comprench... ¡lo Nerli !" "Nerli , si; (Josep Maria Barberà i Canturri: Reus-Barcelona)

2.2.2.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom)

1158;0;216,7,10 la roba. El mosquit estava quiet; es devia preparar per **picar- lo**. Ja no es veia claror de lluna i un llampec travessà (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

1325;0;36,8,1 que s' anava desfent. A cada nou cop sentia com si **el piquessin a ell**, mestre Paco. Com si el desfessin també a (Baltasar Porcel: Andratx)

2727;0;41,6,2 i s' estarà a recó, si no és que amb el seu fibló, **la pica** el cap-de-llança. No tinc d'esverar-me gens si, per ella, (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

2882;0;71,13,4 Jo he vist com l' àguila encalçava Afrodita per **picar- la**. Odisseu [(irònic).] Per posseir-la. [La tempesta va (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

2882;0;84,5,2 àguila. Es feia difícil de saber si l' àguila intentava **picar- la** o posseir-la. Iris i Calcas s'han embullat, donant un (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

2899;0;40,8,3 Montserrat: Au, vagi, vagi! Però calci 's, no fos que **el piqués** alguna cobra. [(Ventura surt.)] Montserrat [(al públic)]: (Terenci Moix: Barcelona)

35;0;129,6,9 ales, protegia. Quan li ficava la mà sota del pit volia **picar- la**. N'hi havia que s'estarrufaven de ploma i no es (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

ACUSATIU (sense pronom)

95;0;284,22,6 en bé del comú dongui dret de viure. Mai l' abella no **ha picat ningú** que no l'hagi inquietada. Fora que sigui quan hi ha
(Josep Pous i Pagés: Figueres-Barcelona)

AMBIGU

432;0;196,10,5 i es ben ompliren les panxones, sense recordar- se de **picar a ningú**. Més endavant, quan es van sentir tipes, sense fer
(Lluís Ferran de Pol: Arenys de Mar)

2.2.3. Verb *xiular*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	4	1
	usos sense pronom	3	1
DA	amb pronom	3	3
	usos preposicionals		3
A	usos preposicionals	1	
lemes analitzats		398	418

2.2.3.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom)

2584;0;179,13,6 ni amb aquest aire de cercar raons. I el Comte Arnau **el xiula**, i ell es para, amansit com tirona de corral, i amb l'ull (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

3057;0;222,13,4 un poch de sa aygua pura Lo viandant sedent, Y que **l'xiula** despres y que lo insulta, Com tira l' viandant una fangada (Joaquim Rubió i Ors: Barcelona)

3309;0;26,23,10 ha fet l' aranya l' encetall de sa troca, y 'ls vents **lo xiulan** al emperant que 's vincla y 's redressa!... L'altre jorn (Àngel Guimerà: Santa Cruz de Tenerife-Barcelona)

3335;0;14,20,4 Diego. Hombre! Pep. Com ahon se presenta de segon **el chiulen**, vol probar á vore si peta de primer. Ort. Si la fortuna (Eduard Escalante: Grau de València-València)

ACUSATIU (amb pronom)

170;0;219,8,3 i treu els últims parroquians de mala manera, En Sagarra **xiula el gos**, pren el ramat i Rambla amunt amb el flabiol (Josep Pla: Palafrugell)

222;0;103,9,8 dia a les bestioles." I penjant- se l' escopeta al coll, **xiulà els gossos**, que d'avergonyits ja no volien fer cap mostra, (Carles Riba: Barcelona)

2744;0;15,8,4 que te 'n xiuli una de ben ressalada com tu? [(Es posa a **xiular una americana.**)] Ventureta Vés allà, burinot. Gibert, (Apel·les Mestres: Barcelona)

DATIU (amb pronom)

136;0;43,4,10 en to manyaguer, i va fer tots els possibles per a **xiular- li**, però tot el temps l'esperverava terriblement la idea (Josep Carner: Barcelona-Brussel·les)

3008;0;76,18,5 cars encara? Pos no porte més diners... Sí, m' entens tu, **chiula- li a eixa**. Pos i aquella que volie so... sopesdano de (Salvador Guinot i Vilar: Castelló de la Plana)

3008;0;85,4,2 netets. Cunegildo Cunegildo A l'amic Josep Simon I Sí, **chiula- li**. Ia se n'ha anat en la seua fogassa de pa roig baix (Salvador Guinot i Vilar: Castelló de la Plana)

AMBIGUS

3001;0;79,12,2 totes maneres aquella perspectiva no li somreya gens. Va **xiular al gos**, dos o tres vegades, fins que'l va decidir a tirar (Josep Maria Folch: Barcelona)

2.2.3.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom)

3228;0;164,14,2 bracet, pel carrer i tothom les mira, i els mascles **les xiulen**. Era, a més, una donzella enamorada, que sempre seguia (Pau Farner i Coll: Ciutadella)

ACUSATIU (sense pronom)

392;0;69,2,2 era d' un eclecticisme corprenedor; tant se li 'n donava **xiular Bach** o **Mozart** com les nostres tonades que acompanyaven (Avel·lí Artís-Gener: Barcelona)

DATIU (amb pronom)

1325;0;65,6,3 mitja volta veloç; el nen, amb una pedra a la mà. I **li xiulà**, en Sebastià, i la bèstia va moure la cua. Era un gos de (Baltasar Porcel: Andratx)

378;0;164,8,10 asseciat ell dels romanços i la poca xulla de Rosa, i... ¡**xiula- li** que és guala! Encara l'aguarda per a renyir-lo. Tant (Josep Pascual i Tirado: Castelló de la Plana)

5;0;80,2,5 barbeta, la respiració li surt sacsejada i anguniosa, **li xiula** entre les dents. Després, però, encara és pitjor, perquè (Manuel de Pedrolo: l'Aranyó)

DATIU (usos preposicionals)

1281;0;193,1,3 fer mitja volta i emprendre el camí de retorn. En Charles **xiulava als gossos**, que ara, amb la fresca, semblaven revifar- (Nicolau Maria Rubió i Tudurí: Maó-Barcelona)

1281;0;50,25,1 no facis el tou! Si no tens punys, no tens res. Jo surto. **Xiulà als gossos**. Eren dos petaners, menjats pel clima, com Nicolau Maria Rubió i Tudurí: Maó-Barcelona)

68;0;328,30,9 ofès-. Bon viatge! Es va posar els dits a la boca, **xiulà al ramat** i tots desaparegueren darrera les roques. Poca (Jaume Berenguer Amenós: Belltall -Conca de Barberà-)

2.3. Verbs en què el DIEC suggereix el model C

2.3.1. Verb *succeir*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	3	3
	usos sense pronom	2	1
DA	amb pronom	10	0
	usos preposicionals		4
A	usos preposicionals	7	
lemes analitzats		1.053	749

2.3.1.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom)

184;0;64,23,4 coratjosa i sana es sent enemiga de la generació que **la succeeix**. El jove, que experimenta una pietat profunda per les (Jacint Verdaguer: Folgueroles-Vallvidriera)

2955;0;102,20,7 això siga, quan compteu amb el vot del mateix rei per a **succeir- lo** a Dinamarca? Hàmlet És veritat, però, mentre l'herba (Magí Morera Galícia: Lleida)

87;0;67,21,1 d' una escola política o econòmica passa i una altra **el succeeix**: cau en el major descrèdit la doctrina, amb la qual hom (Leandre Cervera: Barcelona)

ACUSATIU (sense pronom)

165;0;34,1,7 que la clemència i la suavitat dels reis absoluts que **van succeir Felip V** van saber dissimular el mal i endolcir la (Francesc Pujols: Barcelona-Martorell)

331;0;34,11,5 mentre els altres treballen. Al monstre de la Burguesia **succeirà el monstre de l'Estat**, bastant més monstre, perquè és (Ramon Rucabado: Barcelona)

DATIU (amb pronom)

3075;0;192,9,1 son fill Ignasi qu' estudiá lo Dret á Barcelona, **li succehirá** regentant la notaría com son pare, seguint son (**Carles Bosch de la Trinzeria: Prats de Molló** [Vallespir]-**La Jonquera** [Alt Empordà])

3053;0;135,5,4 Rey lo tractan be, En Gerticos ell morì; 672. Wamba **li succeï**. Fou proclamat al momen De ser mort lo preceden. La (**Tomàs Junoy: Alp-Anyós**)

3053;0;142,13,3 Calif confirmadas. 743. Teudimero rey morì, Atanaildo **li sucseï** En set cens cuaranta tres, Del que no sen sab res mes; (**Tomàs Junoy: Alp-Anyós**)

3053;0;147,20,2 Espanya en aquell recò. 757. Mort de Cangas en la vila **Li succeï** son fill Favila. 759. Després Alonso cunyat Ecstengué lo (**Tomàs Junoy: Alp-Anyós**)

3053;0;148,12,3 a ser lo Soberà, Puig en Pravia la cort posà. 786. Per **succeir li** se desvela Alonso lo fill de Fruela, No obstàn de (**Tomàs Junoy: Alp-Anyós**)

3053;0;148,6,6 Morì â manz de un gran traidor. 777. Ningun dels fills **li sucseï** Sino Aureli son cusì. 781. Finitis sos dias en lo Mon (**Tomàs Junoy: Alp-Anyós**)

3053;0;156,25,5 dona Urraca Aon assessinat morì. 1073. Y Alonso **li succeï**. Est de Galicia destronà A Garcia lo seu germà Tot sol (**Tomàs Junoy: Alp-Anyós**)

3053;0;158,1,5 la coronilla. Com Sanxo luego morì Un fill infàn **li succeï** Que li diem Alonso octau. Lo regne li tornà ab pau Don (**Tomàs Junoy: Alp-Anyós**)

3053;0;169,17,4 del Rey la sort. Y cuan Fernando morì Alonso fill **li succeï**. No per Sanxa sa mare; Sino, perque lo seu pare Aprobar (**Tomàs Junoy: Alp-Anyós**)

3053;0;193,18,5 la Mercé. 1276. En Valencia ell morì: Pere fill gran **li succeï**. Al fill Jaume lo feu Rey. Posàn bax del seu servey (**Tomàs Junoy: Alp-Anyós**)

AMBIGUS (usos preposicionals)

2982;0;517,2,4 Casp, y 'l cap y principal era lo referit don Joan, que **succehí al rey don Alfons**. Qui llegendesca tan interessant historia (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)

3034;0;260,27,8 lo descantament insinuat pel noy, qu' era 'l més gran, de **succehir á son pare** en la direcció de sos negocis. Sols li (**Joan Pons i Massaveu: Barcelona**)

3053;0;196,10,2 Perque al de Foix pretenden Luego desfeu nostra gen. Ni **succeï al Rey Don Juan** Sa menor filla Violan, Que son oncle la (**Tomàs Junoy: Alp-Anyós**)

3187;0;109,20,4 Mes un dels qu' en la propietat del mas y de la capella **succehíren al fundador** d' aquesta, col·locá als peus d' aquell (**Lluís Bertran Nadal i Canudas: Vic-Barcelona**)

3296;0;23,5,2 la "era general afició dels reys, perquè d' ensà que **succehíren al Comte de Barcelona**, sempre tingueren per sa (**Àngel Guimerà: Santa Cruz de Tenerife-Barcelona**)

331;0;26,24,4 més damnable que el règim de privilegis **al qual succeï**. Al costat d'aquells impugnadors podem posar-hi paraules (**Ramon Rucabado: Barcelona**)

3391;0;218,86,2 ab ell. 27 Emperó al cap de dos anys, Porcio Festo **succehí á Felix**, lo qual, volentse congraciar ab los Jueus, (**Josep Melcior Prat i Colom: els Prats de Rei [Anoia]-Sant Sebastià**)

2.3.1.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom)

1243;0;81,32,2 Savellà el va acompanyar a la coronació imperial. **El va succeir**, en el virregnat de Mallorca, el marquès de Rubí, (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)

3289;0;67,22,1 -pare de l' Horaci que en el futur **havia de succeir-lo** en el càrrec-, el qual, després d'amagar la llança (**Jesús Moncada: Mequinensa**)

48;0;120,20,8 que ens semblen, al seu costat, els realistes que **el succeïren!** Goya té un sentit grotesc i tràgic -tràgico-grotesc- (**Joan Fuster: Sueca**)

ACUSATIU (sense pronom)

3289;0;287,29,3 segons l' Horaci Planes, barrinaire dels Torres abans de **succeir el pare** en el càrrec de sereno). En lloc d'aviar el (**Jesús Moncada: Mequinensa** [Baix Cinca])

DATIU (usos preposicionals)

1435;0;109,27,3 en una venjança individual: en un cardenal desitjós de **succeir al Sant Pare**, per exemple. La difusió del document va (**Enric Moreu-Rey: Barcelona**)

3228;0;74,13,5 molts d' anys, quelcom semblant a: "Picasso és capaç de **succeir- se a ell mateix**", i m'he clavat un clèsquit. "Ai, Pau", (**Pau Faner i Coll: Ciutadella**)

79;0;39,31,5 la pressió fou més intensa Alfons el Liberal, que **havia succeït a Pere el Gran**, no estava en condicions d'imposar-se a (**Joan Fuster: Sueca**)

86;0;170,9,11 va voler ésser fidel des de l' alta magistratura on **va succeir a Francesc Macià**. El President de la Generalitat (**Lluís Nicolau d'Olwer: Barcelona-Mèxic**)

3. Verbs que manifesten una relació possessiva

3.1. Verbs amb dos complements argumentals

3.1.1. Verb *apuntar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	0	0
	usos sense pronom	0	0
DA	amb pronom	0	0
	usos preposicionals		0
A	usos preposicionals	0	
limes analitzats		166	292

3.1.1.1. Primer període (1833-1932)

3.1.1.2. Segon període (1933-1988)

3.1.2. Verb *disparar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	0	0
	usos sense pronom	0	0
DA	amb pronom	0	3
	usos preposicionals		0
A	usos preposicionals	0	
lemes analitzats		170	547

3.1.2.1. Primer període (1833-1932)

3.1.2.2. Segon període (1933-1988)

DATIU (amb pronom)

11;0;24,6,10 poble, li ha precipitat la fi. I quina fi, Déu meu!
Li dispararen **a ses cames, en es ventre** i després de fer-lo sofrir
 (Carme Riera: Palma de Mallorca)

2589;0;134,4,3 creador mercadeja el seu producte especial -que se li
 ha disparat **en les seves mans** quasi per sorpresa- amb els altres
 (Lluís Maria Xirinacs: Barcelona)

2866;0;241,19,4 durs que els té? I vius... Jessica. -Sí. Hugo. -
 Potser li dispararé **als ulls**. S'apunta al ventre, saps?, però l'arma
 s' (Manuel de Pedrolo: l'Aranyó)

3.1.3. Verb *encertar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	4	7
	usos sense pronom	0	0
DA	amb pronom	1	0
	usos preposicionals		0
A	usos preposicionals	1	
lemes analitzats		182	397

3.1.3.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom)

169;0;337,16,2 no va disparar: l' hauria estripat, de més a prop. l' encertà **darrera les orelles**. Quan el vaig agafar ja no glatia. (**Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona**)

2584;0;21,22,4 rampellut. Avui és dia que m' esmolis l' eina i que l' encertis ben depressa **al punt**; un botxí em donaria massa feina i (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

2644;0;107,15,5 se una mala mort i un fat negre? I Ulisses, apuntant, l' encertà amb la fletxa **a la gola**, i la punta sortí per l'altra (**Carles Riba: Barcelona**)

2644;0;110,1,6 però el divinal Ulisses ahora llença la fletxa i l' encerta **al pit**, arran de mamella, i li enfonsa al fetge el tret (**Carles Riba: Barcelona**)

DATIU (amb pronom)

3039;0;78,10,1 de veure lo cel estrellat se sent algunas gotetas que li encertan **al mitj de la coroneta**, y quant alsa 'l cap per (**Emili Vilanova: Barcelona**)

AMBIGUS

2702;0;54,3,1 no s' hi pensa gens: bo y d' esma, apunta bé 'l peu y, encertant al Dick pel mig del ventre, 'l llença com una bala (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

3.1.3.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU

2;0;118,27,8 de la seva còlera la hi descarregà enmig del rostre. l' encertà al front, damunt les celles, amb tanta força, que els (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

2;0;333,8,8 alt i forçut com un gegant, abrandat de furor: l' encertà en plena cara, al costat esquerre de la boca. Tot ell es (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

2;0;334,23,8 udols: "Mila! Mila!" Una pedra llançada amb mà dreta l' encertà sobre la boca i li tallà la veu; quasi al mateix temps (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

2;0;92,4,8 a la plaça, una pedra disparada no se sap per qui, l' encertà al front i el tombà banyat en sang. El portaren a casa (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

2615;0;210,1,9 dispara a l' aire. Una pedra que no ha vist venir l' encerta a l'espatlla, li fa desviar l'arma i de seguida cauen (Manuel de Pedrolo: l'Aranyó)

3151;0;343,19,5 però sense que a l' os li arribi. Ja, però, Ulisses l' encerta a l'espatlla dreta amb la pica, i la punta lluent de (Carles Ribà: Barcelona)

3151;0;385,13,2 i Ctesip, pel seu compte el bover guardià de bouades va encertar- lo en ple pit; i així li parlà, gloriand-se: (Carles Ribà: Barcelona)

3.2. Verbs amb un complement argumental locatiu

3.2.1. Verb *picar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	0	0
	usos sense pronom	0	0
DA	amb pronom	1	0
	usos preposicionals		0
A	usos preposicionals	0	
lemes analitzats		761	871

3.2.1.1. Primer període (1833-1932)

DATIU (amb pronom)

3294;0;14,15,2 Ric. ¡Vaja, home; no sigui plaga! Rom Piquem li un xich á la esquena. Ric. Escolti. [(A Pac. no (Frederic Soler: Barcelona)

3.2.1.2. Segon període (1933-1988)

3.2.2. Verb *tossar*

<i>tossar</i>		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	0	0
	usos sense pronom	0	0
DA	amb pronom	0	0
	usos preposicionals		0
A	usos preposicionals	0	
lemes analitzats		3	6

<i>tussar</i>		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	0	0
	usos sense pronom	0	0
DA	amb pronom	0	0
	usos preposicionals		0
A	usos preposicionals	0	
lemes analitzats		2	0

3.2.2.1. Primer període (1833-1932)

3.2.2.2. Segon període (1933-1988)

3.3. Verbs amb un complement argumental en funció de CD

3.3.1. Verb *aplaudir*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	21	14
	usos sense pronom	4	7
DA	amb pronom	0	0
	usos preposicionals		1
A	usos preposicionals	9	
lemes analitzats		236	233

3.3.1.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom)

104;0;26,2,5 esperona l' atreviment de la mascarada; la multitud l' **aplaudeix** i l'encoratja. Es topen les colles; s'encaren i s' (**Lluís Nicolau d'Olwer: Barcelona-Mèxic**)

133;0;109,13,8 a l' esquerra, com si comptés els parells de mans que l' **aplaudien**. De sobte un colom poc fet a llargues volades se li (**Alexandre Plana: Lleida-Banyuls**)

180;3;15,27,3 trobat bé d' un home. Joan Antoni, per bé que son pare l' **aplaudí**, sentí remordiment del seu acte des de l'endemà. Estigué (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)

186;0;194,1,9 la nota, tant en el discurs, com en l' article. quan l' **aplaudien**, pensava: "Si Irene em veiés, ara!" Un dia rebé una (**Joan Oller i Rabassa: Barcelona**)

229;0;233,12,1 amb més delit. Porta el segon plat i el victoregen i l' **aplaudeixen** i l'obliguen a asseure's entremig d'ells i el fan (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

2642;0;170,15,8 ha estat gentil, poc ni mica." Així va fer ell, i tots l' **aplaudien** i l'exhortaven, i cadascun envià un herald a portar (Carles Riba: Barcelona)

2642;0;98,2,8 per amor del seu pare." Així va fer ell, i tots l' **aplaudien** i l'exhortaven. I aixecant-se tantost, van entrar a la (Carles Riba: Barcelona)

3011;0;133,24,2 ayguas l' enmirallan y l' ayre l' asserena; los homes l' **aplaudeixen**, y las ninetas l' estiman... y jo, pobreta de mí, no (Martí Genís i Aguilar: Vic)

3028;0;32,33,2 absència, i que confiava en que es conseguiria algo. L' **aplaudiren** moltíssim, i encara l' acompanyaren cosa d' un quart (Francesc Puig-Espert: València-Asnières Sur-Seine, Illa de França)

3033;0;77,17,5 se l' assimilessin, i no era extravagancia quan me l' **aplaudien** entusiastiques les gents lusitanes. Ja temps enrera, (Ignasi Ribera i Rovira: Castellbell i el Vilar [Bages]-Barcelona)

3072;0;226,16,4 per un pensament consolador. No podia aquella visió **aplaudir lo**, en lloch de censurar-lo com creya? Una rialla (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

3072;0;227,12,8 amable, sense sarcasme; no li faltaven sinó mans pera **aplaudir lo**, llengua perafelicitar-lo. Un altre dia 'l drapayre (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

3284;0;129,18,4 fet á víurer en temps de Romans, que no haurian deixat de **aplaudir lo**, com aplaudian tot lo meravellós, y de tots modos (Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona)

3287;0;110,30,12 semblaria que no sols se la perdona sino que fins se l' **aplaudeix**, y crech que 's murmuraria molt y fariam riure á la (Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona)

3287;0;47,11,8 lo bolero, meresqué aplausos l' Isaura, no cal dir si l' **aplaudirian** ab la segona; la veu de la noya, la lletra, la (Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona)

3312;0;30,7,1 pasar; pero portada al estrem, els alcaldes no debem **aplaudir la**, ni ausiliar. Y al cap, aixó es enfadós: els chics (**Rafael Vives i Aspiroz: valencià?**)²³

3313;0;13,25,8 el cap d' Estat qui va sancionar- la, el ciutadà qui va **aplaudir- la**, el ministre qui va proposar-la, el fiscal qui la (**Gabriel Alomar: Mallorca-el Caire**)

3345;2;30,13,8 entona un estrivillo. "Oh! ma flor! oh! veniu tots á **aplaudir la...** Jo sò qui la formá"... en fí tant parla, Que lo (**Pau Estorch i Siqués: Olot-Barcelona**)

3391;0;196,54,6 Rey se sentá en lo tribunal, yls arengava. 22 Yl poble l' **aplaudía**, dihent: Veus de Deu y no d'home. 23 Y al punt lo ferí (**Josep-Melcior Prat i Colom: els Prats de Rei-Sant Sebastià**)

54;0;20,21,10 per l' esquena y li tocava 'l botet per' escoltarlo y **aplaudir lo**. Al cap y á la fí, si en Tomás era esclau de la (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

82;0;98,51,10 les ciències, perquè diu amb molta raó, i nosaltres l' **aplaudim**, que si els fets que es prenen per base són fets (**Francesc Pujols: Barcelona-Martorell**)

ACUSATIU (sense pronom)

3013;0;104,26,4 tan bons hi eran uns com altres, cridavan com boigs, **aplaudint** á una cómica ó **una bailerina**, ó trayent la gorja en la (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**)

3315;0;45,25,4 l' estable, mentres que las someras, remenant sas cuas, **aplaudian l' orador.**)] Manso. Sols un deber de consciència, (**Josep Maria Barberà i Canturri: Reus-Barcelona**)

3386;0;43,9,2 que la gent hi acut per la seva orquestra i que el poble **aplaudeix els grans autors**. Aleshores s'irrita per qualsevol (**Josep Vicenç Foix: Sarrià**)

²³ Tot i que no hem trobat la procedència geogràfica d'aquest autor a cap manual, optem pel valencià per l'ús del *chics*.

92;0;170,19,3 sentimentals, aquelles bones senyores -per exemple- que **aplaudeixen les persones reials** a les "quaranta hores", o (**Jaume Bofill i Mates: Olot-Barcelona**)

AMBIGUS (usos preposicionals)

2721;0;41,16,6 de fil, escoltant atentas. Al alsarse 'l teló, tots **aplaudeixen á Lluisa**, que figura acabar de cantar.]] Eudalt. (**Conrad Roure-Barcelona**)

2982;0;174,21,4 á don Fernando com una figura massa militar, encara **aplaudiren al adulator** del que havia vensut; però los de (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)

3002;0;134,9,2 però 'l goç, també ab instint humà talment, sembla **aplaudir a l'amo dèspota** y celebrar l'arbitrarietat triomfant. (**Caterina Albert: l'Escala**)

3013;0;104,26,4 tan bons hi eran uns com altres, cridavan com boigs, **aplaudint á una cómica** ó una bailerina, ó trayent la gorja en la (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**)

3046;0;124,9,1 pera nosaltres.- En Rodón, los ulls á punt de saltar, **aplaudí al orador**, dantli un copet amorós á l'esquena. En Jordi (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3046;0;171,22,1 del drama musical; cap d' ells, encara menos, volía **aplaudir á en Masini** per reputació que portés de fòra sens haver (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3106;0;90,2,6 punt en que, com pres d' una follia, **á la Diva** lo públich **aplaudia**. Vanitosa, la Pussa, alta la testa, saludant avançà (**Evelí Dòria i Bonaplata: Barcelona**)

3140;0;8,12,1 Viva, viva la sal catalana, Viva, viva la fló matinal, **Aplaudiu á la hermosa Xateta** La mes curra de tot lo arrabal. (**Francesc d'Assís Altimira: català central?**)²⁴

²⁴ Tot i que no hem trobat la procedència geogràfica d'aquest autor a cap manual, optem pel català central pel mot *fló* (pèrdua de la ròtica i tancament de la vocal *o*).

3140;0;8,14,1 á la hermosa Xateta La mes curra de tot lo arrabal.
Aplaudiu á la Xateta La mes curra de arrabal. (**Francesc d'Assís**
Altimira: català central?)

ALTRES AMBIGUS

2710;0;42,26,2 d' ara per ço que li hem vist fer davant Corioles,
 mentre **aplaudeix** i crida **tot l'exèrcit**, el proclam: (**Magí Morera**
Galícia: Lleida)

3017;0;261,5,6 mitj se devíen pasar coses molt bones, perque á lo
 millor **aplaudíen les levites** y's llevaben els sombreros de copa; pero
 á (**Eduard López-Chavarri: València**)

3.3.1.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom)

1325;0;41,33,6 mentre mormolava delirants incoherències. La gent l'
aplaudia. A l'Escola Nàutica s'hi presentava poc. No li (**Baltasar**
Porcel: Andratx)

205;0;166,27,2 mirades a l' entorn. Alguns, pocs, han intentat d'
aplaudir- lo; la majoria ha imposat silenci. No és hora de (**Xavier**
Benguerel: Barcelona)

243;0;229,12,7o altra, i no pot imaginar- se amb quin entusiasme l'
aplaudien, en acabar. Les dones besen els oradors i els homes (**Joan**
Alavedra: Barcelona)

27;0;175,9,3 títol i era casada, i ja ho veus... bono, digues, ¿l'
aplaudeixen molt? Com a guapa i bona figura, no l'hi poden (**Llorenç**
Villalonga: Palma de Mallorca)

2766;0;53,26,5 de discurs ha de ser feta amb to d' arenga. La gent
 l' **aplaudeix** rient.] Bertina. Mare meva, quin tip d'escórrer et (**Maria**
Aurèlia Capmany: Barcelona)

3205;0;189,24,3 públic que esperava, amatent, les darreres paraules
 per **aplaudir- la** i dir-li, bravo!,encore! -El tren els passà a
 (**Montserrat Roig: Barcelona**)

3209;0;36,1,5 abans no duia) l' hauria conegut. O bé: Si dic que "l' **aplaudien** no solament pel seu bon gust decoratiu, sinó per les (Jordi Coca i Villalonga: Barcelona)

3209;0;87,20,1 seu càrrec. Va parlar una estona més i, en acabar, **el van aplaudir** novament. Després, en un moment, el parc es va buidar i (Jordi Coca i Villalonga: Barcelona)

392;0;160,21,1 del repertori i va xiular- nos El Pagà de Tahití .**Vam aplaudir- lo** delitosament. Aleshores la Llúcia ja havia perdut (Avel·lí Artís-Gener: Barcelona)

392;0;217,18,4 refilets i va endur- se 'n totalment el públic. Com **van aplaudir- lo**, després! I tothom cridava demanant noves tonades i (Avel·lí Artís-Gener: Barcelona)

4;0;89,13,11 Però quan deia això, ningú no **l' aplaudia**. 21 juny. No fa tanta fresca com aquests darrers dies (Marià Manent: Barcelona)

62;0;124,6,1 li és imprescindible ballar, aixecar la cama, i que **l' aplaudeixin...** Quina meravella d'agilitat i d'elegància!, (Xavier Benguerel: Barcelona)

67;0;196,12,5 com fressa de profundes aigües, un ronc murmuri ressonà, **aplaudint- lo** per la infinita host. No menys intrèpid, per bé (Josep Maria Boix i Selva: Barcelona)

86;0;32,30,7 el 1901-, el „Gaiter restà sol: el seus amics **l' aplaudien**, però es reservaven de seguir-lo. Rubió i Ors, home de (Lluís Nicolau d'Olwer: Barcelona-Mèxic)

ACUSATIU (sense pronom)

1244;0;156,22,3 vostès, mentrestant, a escoltar el conde de Motrico, a **aplaudir el conde de Motrico**, a saludar el conde de Motrico: (Teresa Pàmies: Balaguer)

1244;0;65,4,8 els vietnamesos darrera una muralla de policies. La gent **aplaudeix els menuts, els invencibles vietnamesos** que també (Teresa Pàmies: Balaguer)

237;0;335,13,2 Al començament havíem fet alguns pàl·lids esforços per **aplaudir el senyor Wopsle**, però eren massa mancats d'esperança (Josep Carner: Barcelona)

2924;0;31,5,5 Antò. És Donya Leonor, **la dansarina** la gran estrella que **aplaudeix** tothom, ditxosos ulls que et veuen, filla meva! Leon (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

623;0;508,6,3 dames barcelonines. Elles estaven acostumades a **aplaudir una donya Maria Guerrero** servint-los les desgràcies (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

86;0;235,26,6 injuriant les víctimes, cridant ¡Mueran los traidores! , **aplaudint el piquet** i les descàrregues. (Lluís Nicolau d'Olwer: Barcelona-Mèxic)

95;0;375,16,6 horror passaven per davant dels seus ulls, més fortament **aplaudien Gretchen i Fritz**, més engrescats es picaven les (Josep Pous i Pagés: Figueres-Barcelona)

DATIU (usos preposicional)

393;0;136,12,1 Al final de cada acte, la sala se n' entrava... El públic **aplaudia** frenèticament **a tothom**, i, sobretot, a la senyoreta (Caterina Albert: l'Escala)

3.3.2. Verb *votar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	6	2
	usos sense pronom	3	14
DA	amb pronom	0	0
	usos preposicionals		0
A	usos preposicionals	1	
lemes analitzats		160	143

3.3.2.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom)

2710;0;79,10,7 noble natural li esqueia pensar bé de vosaltres que **el votàveu**, i en amor trasmudant l'odi que us porta, tornar-se un (Magí Morera Galícia: Lleida)

2710;0;91,14,6 Estat. Sicínius I an el que parla d' eixa manera, **ha de votar-** lo el poble? Coriolà Tinc raons de més pes que els seus (Magí Morera Galícia: Lleida)

2955;0;181,16,6 anuncio l' elecció segura de Fortimbràs: jo, moribund, **el voto**. Digueu-li; i, més o menys, les circumstàncies que han (Magí Morera Galícia: Lleida)

3017;0;99,10,3 pegar foc, ¡Mare de Deu quína falla, y en quín gust **la votaría!** De vegades pasaven á la vora meua alguns virtuosos del (Eduard López-Chavarri: València)

3019;0;207,14,1 la parentela. De don Márcos no s' en cuidin, sino per **votar l'ho...** y mirin de no fer cosas; que tot aixó ho porta'l (Ferran Querol i de Bofarull: Reus-Tarragona)

3406;0;37,13,3 Tota florida és la barba, la barba de fra Joan: no cal **votar-** lo de roses, ni cobrir-lo amb lliris blancs. Fra Joan (Miquel Forteza i Pinya: Palma de Mallorca)

ACUSATIU (sense pronom)

157;0;62,3,6 i els poetes us compreguin a vosaltres; el dia que, en **votar un polític** o en consultar un metge, podrem dir tots: (**Josep Maria López-Picó: Barcelona**)

3075;0;51,15,8 entén pas com vos, Cabreta, puig que de molt temps ensá **vota diputats castellans**. -Ja vindrá un dia qu' obrirá 'ls ulls. (**Carles Bosch de la Trinxeria: Prats de Molló-La Jonquera**)

3145;0;18,3,7 VI [Mateixos, Mariano luego Pere] D· Ramon Miratel!... Ay **voto 'n Mariano!** D·Lluis Ell! Mariano Tio! [(corra á abraçar (**Antoni Ferrer i Codina: Barcelona**))

AMBIGUS

3013;0;60,24,2 Volen á don Roch Pastrana; A mi no 'm dòna la gana Y **voto á don Pau Gateras**. Primè es lo partit que tot, Vull qu' ho (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**)

ALTRES AMBIGUS: APEL·LACIONS

2714;0;27,6,1 fa gaire y precisament ha anat a casa de vostè. Sr·Ramón **Voto-** a-listo! a casa ha anat?... si que 'm sap greu. (**Lluís Arbós: català central?**)²⁵

2932;0;35,41,2 quant lo rey trova la fulla de llaurer del estofát. Roch. ¡**Voto á!** Tots. ¡Oh! Gregori. ¡Quína rucada! Joan. ¿Qué hi vols (**Frederic Soler: Barcelona**)

3017;0;113,16,3 automàtic de la alegría encomanada... Ens divertirem ¡**voto al Deu** de la pólvora!, perque quan més distret estava l' (**Eduard López-Chavarri: València**)

3035;0;86,11,1 diría un francés, deya, entussiasmantse, als convidats: "¡**Voto al altre!** Aquest xicot es més viu que cap mustela!... (**Joaquim Riera i Bertran: Girona**)

²⁵ Tot i que no hem trobat la procedència geogràfica d'aquest autor a cap manual, optem pel català central per la desinència -o de la primera persona del present d'indicatiu: *voto*.

3045;0;103,16,1 aquella honorable quadrilla era 'l mateix Ibo en persona! -¡Voto a la cabra!, y ¿d'hont surt ara'l Picolí?, -(aquest (Marià Vayreda: Olot)

3053;0;124,6,2 mogut, Que son fill cobrà salut. Mal al derrer camì Sén votat â San Martí. 571. Continuà la successio Entràn Rey lo fill (Tomàs Junoy: Alp-Anyós)

3109;0;136,5,2 senti a dir que: „papers parlen y barbes callen. -Ay! voto al demoni! Doncs teniu pas fé ambe la meu paraula? -Ja (Esteve Casepone: Ceret)

3164;0;17,36,4 fè un cigarro si li deu tabaco, Pau. Pau. Tingui, tingui, ¡voto al mon! Sab que jo als homes trempats com vosté, res (Joaquim Riera: Girona)

3315;0;109,21,6 cremarém cera. Valent. ¡Qué cera ni vuyt quartos!... ¡voto al burro! Per moments se m' acaba la paciència, y vaig á (Josep Maria Barberà i Canturri: Reus-Barcelona)

3315;0;110,24,1 no me la pegan... Valent. ¡Ira de neu! Pues té... Manso. ¡Voto á... 'l... morro m' ha xafat aquest pillo! Gris. A mi 'm (Josep Maria Barberà i Canturri: Reus-Barcelona)

3315;0;164,19,3 estava de nassos ell ab la albarda y tafarra. En seguida ¡voto alisto! dono brinco, pego còssa, cáu de la burra una (Josep Maria Barberà i Canturri: Reus-Barcelona)

3315;0;166,15,4 memòria mia per tots los racons deixava. A tals cosas ¡voto adell! Safranori se llansá, imprimintlas en sa pell; y lo (Josep Maria Barberà i Canturri: Reus-Barcelona)

3315;0;167,17,4 esclamava: ¡tu ets la sombra de Llupia! Mès de repent, ¡voto al ruch! passa un soldat, me desboco, la marmita li (Josep Maria Barberà i Canturri: Reus-Barcelona)

3315;0;168,25,4 las garrofas consumia y la palla devorava. A tals cosas ¡voto adell! Llupia llansarse vá, imprimintlas en sa pell; y lo (Josep Maria Barberà i Canturri: Reus-Barcelona)

3315;0;185,21,2 y l' infelís se desperta y sent la fam y suspira? Sí, ¡voto al ruch! fôu deliri. Mès la sombra estava aquí; la acabo (Josep Maria Barberà i Canturri: Reus-Barcelona)

3315;0;251,6,5 tot jo vull bramar en contra. Valent. No vull que brames ¡voto al ase! Guerxo. Prompte ha de córrer la sanch á doll. Xim. (Josep Maria Barberà i Canturri: Reus-Barcelona)

3315;0;98,5,3 mostrant que sòn objecte seria transcendent. Tal era ¡voto al ase! De aquella nit la història grabada en la memòria, (Josep Maria Barberà i Canturri: Reus-Barcelona)

3319;0;25,30,3 Gaspar. Sòls de pensaro me irrita. Visantet. Entonses... ¡voto á m' agüela! ¿pa qué dú vosté esta esquila así dins de la (Eduard Escalante: Grau de València-València)

3335;0;20,18,2 chut, ouirá entonses la traca. Pep. Traca-trac! Chimo. Voto á Sen Bult! no me tente!... Pep. Pero aixó per qué? Chimo. (Eduard Escalante: Grau de València-València)

3335;0;21,19,2 Diego. ¿Quíns crits son estos? Chimo. (Voto á Sen Blay!) Diego. S'ha fet alguna fallanca? Qu'es pague (Eduard Escalante: Grau de València-València)

3340;0;27,7,2 D·Mod. ¡Caballer, resignasió! Enr. (¡Qué bruto!) Bar. ¡Voto á Caifás! Car. [(Asomanse.)] (Mon pare, seguim la farsa.) (Rafael Gayano Lluch: València)

3407;0;20,19,2 ¿Qué? Benigne. La campana feya só de graxonera. Gervasi. ¡Voto al mon! Benigne. S' arma sargata; se desfòn, se fòn (Frederic Soler: Barcelona)

3407;0;20,30,2 ¿Qué? Benigne. La campana feya só de cacerola. Gervasi. ¡Voto al ret! Benigne. Se trova estrany. Un, que diu que hi (Frederic Soler: Barcelona)

3407;0;32,33,2 Geroni, vina ab mi dintre. [(Desde la porta.)] Geroni. (¡Voto al món! ¿Qué faig?) Romual. Geroni, [(Tambè desde la (Frederic Soler: Barcelona)

3.3.2.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom)

1435;0;78,3,1 que el consistori durés gaire (4 dies només). Tothom **el votà**. Tothom rebé després beneficis. El Della Ròvere el primer. (Enric Moreu-Rey: Barcelona)

3211;0;82,22,8 catalana, potser sí, però ni jo no sé dir mai ni qui **la vota** ni qui no. Si hagués tingut uns líders amb **sòlida** (Salvador Oliva: Banyoles)

ACUSATIU (sense pronom)

2589;0;176,14,6 el poble que cal protegir l' equilibri previ, i el poble **vota els conservadors**. Després d'una etapa proteccionista es (Lluís Maria Xirinachs: Barcelona)

2589;0;176,16,5 el poble que cal deixar més llibertat, i el poble **vota els liberals**. El cervell capitalista és un cervell (Lluís Maria Xirinachs: Barcelona)

2596;0;35,32,10 Per què? Pel vot útil. Votar útil dins la dreta era **votar Pujol** perquè es moderés, cosa que haurà de fer si guanya o (Isidre Molas i Batllori: Barcelona)

2967;0;56,31,7 se. [(Poble al carrer.)] Una veu Per aturar el feixisme: **voteu Front Popular!** Una altra Per un redreçament republicà: (Josep Maria Muñoz i Pujol: Barcelona)

2967;0;57,1,7 Front Popular! Una altra Per un redreçament republicà: **voteu Front Popular!** Una veu Les forces de l'esquerra signaren (Josep Maria Muñoz i Pujol: Barcelona)

3211;0;82,7,8 del temps del general que enyoren la mà dura. I aquests **voten en Fraga** (enyors d'obscuritat i amors de capital). I (Salvador Oliva: Banyoles)

3226;0;26,26,8 per exemple: "Si vols una alcaldessa amb conviccions, **vota Cèlia Farrerons**; cada u hi va dir la seva, que si (Nicasí Camps i Pinós: Girona)

3226;0;26,4,2 campanya d' eleccions, em van treure l' eslàgan de:
"Si **votes la Farrerons**, tindràs un alcalde amb...", bé, no cal que
(Nicasí Camps i Pinós: Girona)

3226;0;27,26,12 UCD. En Joan... en Joan sí que és un misteri... Qui
deuen votar els de l'Opus...? Perquè en Joan... ja ho he dit, que a la
(Nicasí Camps i Pinós: Girona)

3226;0;28,13,2 nebots, n' hi ha onze en edat de votar, i a part dels
que **voten el PSC**, tots els altres han sortit radicalitzats. Tant els
(Nicasí Camps i Pinós: Girona)

3244;0;108,7,2 que passi de la política i, ho confesso, algun cop
havia votat el seu partit. Però els actes de propaganda no m'agraden i
(Jaume Fuster: Barcelona)

3252;0;20,12,3 els assaltants de la Gran Mesquita de la Meca, **hauria**
votat el partit socialista. Aquell matí, Benjamí havia tret son
(Valentí Puig: Palma de Mallorca)

3255;0;161,20,3 el nostre comportament cívic... -al·legà ell-.
Nosaltres **votem els partits d'esquerra** que no guanyen ni guanyaran mai
les (Josep Lluís Seguí: València)

51;0;177,39,8 del carrer, els qui el volien. El volien sobretot els
qui **votaven els laboristes**, i aquí hi ha el secret de moltes coses.
(Maurici Serrahima: Barcelona)

ALTRES AMBIGUS: APEL·LACIONS

2836;0;33,2,1 altra manera. On és vostre company? Valentí
[(Amagat.)] **Voto a...** ja hi tornem! Segimon De quin company es tracta?
Marià (Ferran Soldevila: Barcelona)

2935;0;44,4,5 li feu, ha d' ésser esgarrifosa... Botxí. Deixi 'm
fer. **Voto a Déu!** Si no es desmaia de sentir com li apreto les (Carles
Fages de Climent: Figueres)

3380;0;89,8,2 d' intervenir per res. Ni per certificar la defunció!
Voto al món, quina dona! Olím· L'irrito, no? L'exaspero? Vostè (Carles
Soldevila: Barcelona)

3.3.3. Verb *xiular*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom	0	0
	usos sense pronom	0	0
DA	amb pronom	0	0
	usos preposicionals		0
A	usos preposicionals	0	
limes analitzats		398	418

3.3.3.1. Primer període (1833-1932)

3.3.3.2. Segon període (1933-1988)

APÈNDIX VERBS PSICOLÒGICS

0. Introducció

Com ja hem apuntat a la introducció [§ 1.4.2.1.b], presentem els contextos seleccionats de cada verb. Cal advertir que els lemes que integren aquest índex es correspondran amb la totalitat de lemes seleccionats en cada apartat analitzat.

A més dels exemples presentats, afegim el quadre de resultats obtingut en cada verb analitzat, per tal que el/la lector/a n'estiga assabentat/da a títol estadístic. Quan en un verb no hi havia exemples vàlids, hem optat per incorporar el quadre de resultats sense cap més dada. L'ordre de classificació es correspon al mateix que el del capítol tercer perquè hom pugui realitzar la consulta sense cap problema, encara que no la numeració dels apartats. A més, s'ha assenyalat en cada verb els dos períodes analitzats per afavorir la cerca i així s'ha reflectit en l'índex general del treball.

1. Verbs transitius al DIEC tant en l'accepció agentiva-causativa com en l'estativa

1.1. Verb *agafar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
A	usos amb pronom: estructura S-V	2	1
DA	usos amb pronom: estructura S-V	13 ²⁶	19
	usos amb pronom: estructura V-S	55	78
	usos preposicionals: estructura S-V		1
A	usos preposicionals estructura S-V	2	
lemes analitzats		3.517	5.274

1.1.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

114;0;132,16,1 de la por còmica, de l' esverament miserable, que **l' agafà**, com si fos un infant que l'atrapen de dits a la sucrera.·(Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

3000;0;153,9,6 ab en Deberga, si la saramponada del amor **l' hagués agafada** de plè a plè. Axò'ls tenia intranquils, els imposava la (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

DATIU (amb pronom): subjecte-verb

164;0;225,33,1 notar l' evidència d' un marciment, i la por que **li havia agafat** d'esdevenir crític dels encants de la seva lleial i (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

180;3;21,14,1 alguna vegada vosaltres en un d' aquests atacs que **li agafen?** Voleu dir que no té el mal de Sant Pau? Tots s'oblidaren (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

²⁶ Si hem detectat lemes amb el subjecte no explícit vàlids per a la nostra anàlisi, els considerem d'ordre S-V.

2950;0;125,25,6 nos en l' eternitat..." Dispesera Què té? Què **li ha agafat**? Francesc Guerau! Guerau! Procura dormir! Guerau Amics, (**Alfons Maseras i Galtés: Sant Jaume dels Domenys-Tolosa de Llenguadoc**)

3036;0;283,6,4 d' aquells fúnebres preparatius. ¡Quína feredat **li agafava** al veures entre 'ls quatre ciris encesos que tenia al (**Raimon Casellas: Barcelona-Sant Joan de les Abadesses**)

3046;0;199,27,7 corri... Però ¿y què té aquesta criatura? ¿Què **li ha agafat**?... ¡Oh, y tan á la quieta, sense cap estremitut! (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3073;0;117,23,9 y fumant sa pipadeta: -Idò, senyó Pau, ¿no me dirá que **li agafá**? No pot pensá lo que mos devertírem, y justament vostê ja (**Gabriel Maura: Palma de Mallorca**)

3147;0;55,20,5 segons, i amb els segons i els baixos. Quina passió **li ha agafat**!... Ja't dic jo que va tenir un bon acert el que li va (**Ignasi Iglésias: Sant Andreu de Palomar-Barcelona**)

3152;0;21,2,8 ara que es jove! Constança Això es una bogeria que **li ha agafat**! Ai, Senyor! Quan penso en el dia que vam casar-nos, que (**Ignasi Iglésias: Sant Andreu de Palomar-Barcelona**)

3334;0;12,38,5 passa! Doctor. Que s' ha desmayát. Ferran. Pero... qué **li agafa**? Doctor. La alegría ... la emoció... Ferran. Anem, vaja! (**Conrad Colomer: Barcelona**)

3339;0;20,9,3 á ferse ab la Rosa. Pero qué 't pensas quína bogeria **va agafar li**? No 's recordava de ningú; no més d' ella. Y 's (**Pompeu Crehuet: Barcelona**)

39;2;167,9,8 Tampoc no s' adonava d' una mica de temperatura que **li agafava** tots els vespres. La gent del poble deien que estava (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

49;0;225,10,6 visita al pobre oncle Joanet, malalt d' un atac que **li agafà**, així de sobte, mentre l'home es passejava per la plaça de (**Miquel Llor: Barcelona**)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

149;0;138,14,3 muller. La muller, el marit. -Ja li ve el rampell! - Si **li agafa**, s'ho passarà sol. -Sí, sí, que es rebenti. Pànic. Hom (Salvador Espriu: Santa Coloma de Farners)

DATIU (amb pronom): verb-subjecte

113;0;13,25,6 núvols, o s' asseia en un roc a fumar una cigarreta, o **li agafava** una sobtosa rauxa d'entendrimet per la seva gossa Flora (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

113;0;17,16,7 que eixíem a cacera, en arribar a un turonet rocós, **li agafava** un defici singular. Amb bones paraules, amb l'excusa d' (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

114;0;45,28,6 porta, i digué a la seva mare, per excusa, que **li havia agafat** un dolor terrible, i assenyala l'indret de sota el cor. (Josep M. de Sagarra: Barcelona)

114;0;45,9,6 i la mirà tan tendrament, que a Paulina de poc que **li agafa** un cobriment de cor; però reaccionà, agafà la carta (Josep M. de Sagarra: Barcelona)

114;0;59,22,7 vídues. Es confessava tres i quatre vegades al dia. **Li agafà** una afició terrible per un cert frare agustí que predicava (Josep M. de Sagarra: Barcelona)

114;0;90,18,6 aquella manera, i que l' aigua li tocava els peus, ja **li agafà** por de negar-se, i es limità a romandre a la platja sota (Josep M. de Sagarra: Barcelona)

116;0;29,17,4 i escarabats, i de sobte sembla que al camp **li ha agafat** una gran febrada i no es cansa d'obrir-se per tots els (Josep M. de Sagarra: Barcelona)

116;0;44,10,7 més espès del primer arbre que troba. Una puput, quan **li agafa** por, fa les coses més estrafolàries i més divertides. La (Josep M. de Sagarra: Barcelona)

163;0;129,9,12 Els primers temps d' ésser a Ceret, a Severac **li agafà** la mania extravagant d'ésser una glòria de subprefectura. (Josep Pla: Palafrugell)

169;0;295,12,12 fos feixuga. I això va durar fins que un dia d' hivern **li agafà** un cop de tos i després una pulmonia, quan ja tenia (Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona)

169;0;434,4,7 fer sortir llibres i més llibres, què serà si a un **li agafa** per escriure pròpies intimitats que té tan meditades i tan (Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona)

180;1;58,24,2 més que mai, el veia com un Jep del Tèu, que també **li agafaven** accidents pels carrers. Li repetí les paraules cruels, (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

183;0;33,15,5 sota un fanal qui a claps crida el "Ciero", com si **li agafés** un mal, i aquell home que us esgavanya el pas fent córrer (Joan Santamaria: Lleida-Barcelona)

184;0;232,33,8 en la nostra existència. En la soledat de la nit **li agafaven** rampells de follia, monstruoses volicions que devien (Pere Corominas: Barcelona-Buenos Aires)

186;0;86,3,4 esperi -pogué amb prou feines articular. Preveient que **li agafava** un treball, Claudi li prengué l'altra mà per ajudar-la. (Joan Oller i Rabassa: Barcelona)

2642;0;67,21,13 Atenea, en forma d' un aguilot: i a tothom que ho veié **va agafar-** li estupor: i se'n meravellà l'ancià, quan ho véu amb (Carles Riba: Barcelona)

2644;0;34,9,6 les parts i les doni crues als gossos." Digué, i a ell **va agafar-** li més tremolor dins els membres. I el conduiren al mig: (Carles Riba: Barcelona)

2644;0;65,5,6 l' aigua va escampar- se per terra. I a ella ensems **va agafar-** li alegria i dolô, i se li ompliren de llàgrimes els dos (Carles Riba: Barcelona)

2644;0;93,15,4 destral pitjà bé la terra. I en veure- ho a tothom **va agafar- li** un astorament, pel bell ordre en què plantà les (**Carles Riba: Barcelona**)

2659;0;129,3,9 no só dit res.- Al Chela, al sentir tal resposta, **li va agafar** com un cobriment de cor. Lo Tano havia dit que sí... No (**Joan Santamaria: Lleida-Barcelona**)

2659;0;255,27,5 i enravinada com si estigués epilèptica o **li hagués agafat** un atac de nirvis. Pobra criatura! Tenia els ulls mitg (**Joan Santamaria: Lleida-Barcelona**)

2659;0;54,28,10 vindrer deseguitanonaa ra la rena que al meu marit **li ha agafat** un treball i no'l podem retornar.- -Quí em demana?- -La (**Joan Santamaria: Lleida-Barcelona**)

2945;0;27,7,4 vestit de tant en tant hi havia una perleta que **li feia agafâ** un to indefinit. Francesc I n'era com els altres tan (**Josep M. Miquel i Vergés: Arenys de Mar-Mèxic**)

2985;0;114,11,1 nos hagués escoltat aquestos dias me sembla **li haurian agafat** certas esgarrifansas, que ja, ja! Crech que per mes (**Un centinella del any vuit**)

3002;0;138,7,8 ministrejar, vatua Déu!... Quan la Rosa, la dòna, **li va agafar** los tifus y'l metge va dir que pot-ser se'n faria las (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)

3004;0;103,19,3 li les mans a sobre no la trobá pas freda. Allavores **li agafá** un esverament d' idiota. Corregué per tota l' esglesia, (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

3004;0;95,9,7 estava la Fineta. La bagassa no surtiria, era inútil. **Li agafá** un pànic indescriptible; corria alocat per les estretors (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

3006;0;215,17,8 carácter barroher, me privava d' atansar... Pero quan **li agafá** la bojeria per aquesta noya, quan ja no tingué més que (**Dolors Monserdà: Barcelona**)

3010;0;148,21,1 posadas treyentlos de sobre 'l pit d' en Bialó, cuan **li agafá** lo primer insult pe 'l camí. Al carregarme lo timbal á la (Josep Feliu i Codina: Barcelona)

3024;0;149,16,1 lo puchero aquell caldo carmesí del chorisso **li agafava** mitj accident. Los petits no 's podian acostumar ab lo (Emili Vilanova: Barcelona)

3025;0;93,3,3 i tot sol, sempre desplegant la mateixa bandera. Quan **li agafava** aquesta fal·lera, unes ganes de plorar li pujaven poc a (Miquel del Sants Oliver: Campanet-Barcelona)

3029;0;129,21,5 se amb un fort sobressalt, i de tant espantada **li va agafar** una basca. Aleshores ell agafà tot lo bo que va poder, i, (Juli Vallmitjana: Barcelona)

3029;0;138,10,1 del tormell; l' americana, suada del sota-aixella, **li agafava** un to groguenc, destacant-se del to general del vestit; (Juli Vallmitjana: Barcelona)

3034;0;200,19,4 las arrels de sa marfuga; passa mitj' hora, y ja 'ns **li agafa** una mena de pór, que no pot donar duas passas avant perque (Joan Pons i Massaveu: Barcelona)

3035;0;40,24,8 coratje, perque jo no sé cóm fermho. Hi há vegadas que **li agafa** un tremolor que fa basarda y li venen ganas de malmetrho (Joaquim Riera i Bertran: Girona)

3036;0;48,24,3 clot, el pobre rector sentía fret a las entranyas y **li agafava** una vaga temença de que 'ls penyals que 'l voltavan se (Raimon Casellas: Barcelona-Sant Joan de les Abadesses)

3040;0;34,8,8 y sospirs que ben prim se n' hi aná com no **li va agafar** un treball d' aquells que costan tant de retornar. La (Emili Vilanova: Barcelona)

3041;0;115,11,3 quan el seu pare sen cuidava. Per aquell temps **li havia agafat** de més a més la rauxa de la cacera. Tota la setmana amb (Josep Pons i Pagès: Figueres-Barcelona)

3054;0;739,24,12 á la Julita plorant agenollada als peus del seu pare, **li agafá** un tremolor tant fort que á no ser que 's va agafar á una, (**General Ginestà Punset: Ripoll-Santiago de Xile**)

3058;0;80,18,4 ja l' empentavan per esdurse 'l al Jutjat, á la Tuyas **li agafá** un desmay.. La Dama negra, que retornava del teatre ab el (**Joan Pons i Massaveu: Barcelona**)

3074;0;102,7,4 I tot era perquè ell l' havia de començar, que **li agafaven** aquelles angunies. Si l'altre li hagués dit alguna cosa (**Josep Pons i Pagès: Figueres-Barcelona**)

3074;0;54,28,6 quadrant- se i saludant militarment. An el bon home **li agafà** una bogeria de riure al sentir-ho, que tingué d'asseure-s (**Josep Pons i Pagès: Figueres-Barcelona**)

3074;0;97,3,3 no volia pagar- l' hi. I quan li passava pel costat **li agafava** un neguit extrany, un desig d'aturar-lo i dir-li... allò (**Josep Pons i Pagès: Figueres-Barcelona**)

3186;0;242,34,6 y perills com havia fet passar al jove, y **li havia agafat** tant gran tristesa, que no feya mes que plorar tot lo dia (**Maria Pilar Maspons: Barcelona**)

3191;0;128,27,3 al véurerlo l'honrat calsater s' alsá y entendrit també, **agafá li** ambduas las mans dientli: -Peret: has estat honrat y (**Gaetà Vidal: Vilafranca Penedés**)

3192;0;51,8,1 haver deixat! Mireu: no es pas per aquí terra? No **li ha agafat** pas alguna cosa? -No, no s veu pas ningú, -li (**Cosme Vidal i Rosich: Alcover-Barcelona**)

3192;0;67,11,1 de tresillo. Per allà a mitja nit an el pobre Nicolau **li agafà** un desvari, i s veia que l seu cos debil s'anava morint (**Cosme Vidal i Rosich: Alcover-Barcelona**)

3290;0;162,11,1 quan recordava son origen y 'l veyá fill del dimoni, **li agafava** una tristesa tal que guarní una capelleta ab la Verge (**Francesc Maspons i Labrós: Barcelona-Bigues**)

3352;0;79,3,1 [a l' Abraham] Vingui; però no s' acosti massa! Que no **li agafés** un altre rampell. [(Pel fons entra en Cadevall, disfregat (Josep Pons i Pagès: Figueres-Barcelona)

3367;0;83,3,5 mē 'm pega toch. Jo 'm dumin, crit testimonis y á ell **li agafa** la por, encara que dissimula y me diu: que som un porch, (Bartomeu Singala: Mallorca)

39;1;247,20,8 i, veuràs, tan impossible no; sembla que **li han agafat** manies. -Oh, manies, manies -digué Bobby-; es tracta d' (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

57;4;5,12,11 tant va fer per nosaltres lo dia en que á la mare **li va agafar** aquell treball á la porta de san Culgat. La bona dona no (català central, *La xinxà*, 1869)²⁷

93;0;172,17,6 de mica en mica el seu escampall de mitges promeses. **Li agafa** sòn, pensa en Catalunya, es fica al llit, encasta de pas (Santiago Rusiñol: Barcelona-Aranjuez)

93;0;31,9,1 li decantés el mirar, i que fós de les pessigables, **li agafava** un entendriment, que per poc que ella demanés li (Santiago Rusiñol: Barcelona-Aranjuez)

98;0;226,15,6 a gronxar- se una estona, i breçola que breçola, **li agafa** una sòn tan dolça, que s'ageu damunt de les ones i s'hi (Santiago Rusiñol: Barcelona-Aranjuez)

²⁷ Com que no ens consta l'autoria d'aquest lema, hem cercat altres lemes de la mateixa obra, i pensem que, d'acord amb els trets dialectal, pertany al dialecte central:

57;1;13,15,1 sigués. Cada **demati**, mes aviat que á la sortida del sol, agafaba **las eynas** y feya cap á las pedreras de Montjuich. Allí

57;2;15,35,4 aquí... aquí fora 'l carrer... L' han treta perque no s' **espantés** al **veureus** malalta... La mare feu un esforços per ferse

57;3;11,9,7 que cada vegada que 'l seu nen se propassaba ab mi, l' agafaban y 'l tancaban al cuarto fosch, quan no li donaban mitja

57;3;9,24,7 si 's plau per forsa. La mamá, al **veures** obehida, agafá á son fill y se 'l posá á la falda. -¿Ahont has anat **avuy**?

57;8;20,22,3 'ns **portessen** á coll y bé. En Federico prou **deya**: -No **us** espanteu; allí ahont no arribeu **vosaltres** arribarem la Filomena

AMBIGUS (usos preposicionals): subjecte-verb

2982;0;407,1,6 al coll á manera de sach. La tremoló de rabia que **agafá** aquí á **Guillemet** fou inmensa. Li semblava un somni lo que (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)

30;0;22,13,4 Rosa i se 'n va.)) Ai, filla, i quina antipatia els hi ha **agafat a** en **Pepe** i **l'Ernestina!** Júlia. A en **Pepe**, sí; a l' (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

1.1.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

206;0;130,26,3 visible en algunes persones del país: de tant enraonar **l' agafarà** l'afonia i quan pugui dir alguna cosa de sentit no podrà (**Josep Pla: Palafrugell**)

DATIU (amb pronom): subjecte-verb

205;0;48,6,6 agafin ganes, sobretot si a en Santiago tampoc no **li n' agafen**. Veus, no faig marrada; vull inspirar-te confiança i (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

209;0;76,7,10 aquí! Aquest home fa tot ple de por! Quines rauxes **li agafen!** No sé pas com s'ho miren es seus pares! Tan tranquils (**Josep Roig i Raventós: Sitges-Barcelona**)

209;0;77,13,5 d' un metge de boigs! ¿Que no veieu quins rampells **li agafen?** Jo que he llegit dos anys Chateaubriand ho puc dir, i ho (**Josep Roig i Raventós: Sitges-Barcelona**)

239;0;186,17,6 espectacular; aquelles còleres sobtades que **li agafaven** a qualsevol hotel i a qualsevol hora de la nit o del (**Ernest Martínez Ferrando: València**)

2854;0;57,32,12 'l quedi? Neus: Ell diu que sí. No sé quin rampell **li ha agafat**. Ramon: Hauria d'anar-me'n. Figura que és l'hora d' (**Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona**)

2859;0;69,7,8 ho ha preguntat -respon Roldós.- No sé quina mania **li ha agafat** amb el gos. Li he dit que sí perquè em deixés tranquil.
(Agustí Bartra: Barcelona)

2874;0;130,1,2 [S' esforça a dissimular el tremolor nerviós que **li ha agafat**. Els seus trets denoten terror i també quelcom que ve a
(Gabriel Bas: català central)²⁸

2896;0;14,13,9 nos aquest ara. Secr·. I quin diantre de taleia **li ha agafat**? Enri·. Què voleu dir? Brac·. Res; ja els faré dos (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

2896;0;35,4,9 ací. Pere. [(Neguitós.)] Ara vegin quina tossuderia **li ha agafat**! Magd·. Ai! Que això s'embolica! Pala·. Em sembla que
(Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

2924;0;14,8,7 Antò· Si que té un gust ordinari! Per mi? Ves que **li ha agafat**! Em deu mirar com al gat o potser com al canari! D· Ra· (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

2943;0;47,5,6 Lladre! Ja no en menjaràs més! Ant· I ara, ¿què **li agafa**, an En Miquel? Miq· [(entrant en escena, amb so moix mort (Josep Maria Tous i Maroto: Palma de Mallorca)

3249;0;53,31,3 Antonietta Què **li agafa**, ara? [Riu.] Gabriele [Abraçant-la.] D'acord: s'ha acabat (Carme Serrallonga: Barcelona)

3249;0;53,39,4 endavant et diré de tu! Antonietta [Riu.] Però... Què **li agafa**? Oh, deixi'm! Gabriele [Fent broma i divertit.] Endavant!
(Carme Serrallonga: Barcelona)

3292;0;48,34,5 adorm. Ariel exit.)] Sebastia Quin singular ensopiment **li agafa**! Antonio Això és propi del clima. Sebastia Doncs ¿per què (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

²⁸ Malgrat no haver-hi localitzat la procedència geogràfica d'aquest escriptor, pensem que pertany al dialecte central. Incoporem altres lemes de la mateixa obra per justificar la nostra decisió:

2874;0;56,18,10 que valdrà l'època en què comencem a viure, ho *ignoro. Espero* solament de la Santa Providència les virtuts modestes que

2874;0;23,11,9 Al Carmel! Blanca: Em *penso* que una tal confessió us sorprèn menys que no voleu deixar entreveure. El Marquès: Valga

3361;0;389,15,4 l' envolta mira, tot esverat del gran abatiment que **li ha agafat**, i bo i mirant sospira; tal era el pecador en aquell (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

378;0;136,17,9 a una agüela del raval d' un pantaix furiòs que **li va agafar** en el Forn de la Monja, per una acalorada ab una altra (Josep Pascual Tirado: Castelló de la Plana)

8;0;36,16,6 i la nora el miraven esverats. -Però, escolta, què **li ha agafat**? ¿Què li passa? Al cap d'un moment el Narro estava suat (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

1287;0;87,27,6 el dels taulons és un client. -Res, aquesta vegada **li ha agafat** així. Fa quinze dies... -Què? -Vam perdre tota una tarda (Josep Maria Espinàs: Barcelona)

2;0;148,14,8 que de temps en temps, cada vegada més rarament, **li agafava** gairebé sempre sense causa justificada. Hi havia anat (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

DATIU (amb pronom): verb-subjecte

1158;0;146,3,3 del seu pare, aquell matí. "¿Què vol dir, un record?" **Li agafà** una crisi de plors tan forta que l'hagueren de dur a la (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

1158;0;180,4,10 amb l' ai al cor perquè si plorava massa o tenia febre **li agafaven** col·lapses: es quedava amb la llengua cargolada contra (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

1158;0;327,5,7 atenuat. Alguna roda no li girava prou bé per dintre. **Li agafà** una passió malaltissa pels llibres; els tocava com si (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

1158;0;354,1,8 la seva cara a dins tota blava. Alçà una mà: blava. **Li agafà** por de ser blava per dintre. Cor, pulmons, fetge, tot (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

1158;0;382,10,9 el que era bonic? Féu lliscar la mà i en aquell moment **li agafà** aquella cosa horrible, aquell ofec que li feia aixecar el (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

1158;0;413,23,10 Per estar més tranquil, posà el paperet. Feia temps **li agafà** la mania que algú, quan ell sortia, li obria els calaixos (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

1158;0;441,25,9 entre les pues... Quan veia rius, quan veia el mar, **li agafava** vertigen, s'havia d'estirar a terra perquè no podia (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

1285;0;20,18,11 en veure que havia fet tard per a salvar la seva flor **va agafar-** li una gran tristesa i es posà a plorar. I vet aquí que (**Modest Sabaté: Cassà de la Selva-Voló**)

1287;0;164,24,6 les mans. -El cafè. -Ja va, un moment. A en Pep, **li ha agafat** la pressa de veure el camió. A vegades no hi ha prou (**Josep Maria Espinàs: Barcelona**)

1324;0;89,3,7 i giscos i na Margalida que plora. Jo, per mi, **li ha agafat** s'histèric. -Mal fos ver! -Que se desfogui! Es dimonis (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)

1326;0;61,9,9 per comprar maquinària nova. I al mateix temps, **li va agafar** un gran entusiasme per desenterrar documents del vell (**Maria Aurèlia Capmany: Barcelona**)

1329;0;147,35,9 Montcarrà havia quedat mig buit perquè a tothom **li va agafar** la fal·lera d'anar a la terra de l'or, i no era estrany: (**Maria Antònia Oliver: Manacor**)

1362;0;27,25,2 règim que tenia usurpat el governament del país. **Li havia agafat** el deliri de l'honradesa -cal dir que el funcionari de (**Josep Maria Poblet: Montblanc-Barcelona**)

16;0;175,18,7 una mandolina o una màquina de cosir. I ara **li ha agafat** el caprici de passejar-se en taxi, encara que el cotxe (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

171;0;124,23,3 gòtica plena de forats i d' eures. Inevitablement **li agafa** el gust de l'elegia i l'enyorança del passat. Sir (**Josep Pla: Palafrugell**)

205;0;147,24,11 va venir a avisar a la fàbrica: A la senyora Elvira **li ha agafat** un atac. De fet, no havia estat mai bona; malalta de (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

205;0;149,18,1 te que vagis de seguida a casa... A la teva mare **li ha agafat** un atac... Corries pel carrer: tot era diferent, tot s' (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

205;0;228,24,10 lo de la presidència. No va saber encaixar el cop, **li va agafar** un atac de feridura, quedà baldat a mitges; seia en una (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

205;0;30,8,7 casa abandonada... Pepis, un cigaló de rom que al noi **li agafen** basques. I fa dies ni que sigui a distància, la mare m' (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

206;0;214,38,11 raïms pispats, la compra de l' escopeta i tot plegat, **li agafà** una ràbia furiosa contra els carrabiners. No els havia (**Josep Pla: Palafrugell**)

206;0;559,33,12 parlem. Era una feina llarga, en el curs de la qual **li agafaven** sovint, al catedràtic de l'assignatura, unes ganes (**Josep Pla: Palafrugell**)

206;0;692,8,6 més gras: el sotabarba, el clatell, l' anca, **li van agafant** unes proporcions considerables. El seu cos, més que (**Josep Pla: Palafrugell**)

209;0;55,29,7 Sembla que el cap li brandi i acabarà malament! **Li agafen** uns rampells de llampat! ¿Què hi dius, tu? ¿Quin posat fa (**Josep Roig i Raventós: Sitges-Barcelona**)

209;0;87,20,4 nit sense llit, ni sense casa, ni sense companyia i **li agafà** un tremolor morbós que se li escampà per tots els músculs (**Josep Roig i Raventós: Sitges-Barcelona**)

211;0;103,5,10 ho conte perquè em descansa així com quan a una haca **li agafa** un insult -o un atac, com es diu ara- se li talla una vena (Xavier Casp: Carlet)

214;0;39,3,6 els va fer riure molt que en Miquel em deixés: **li va agafar** la mania de córrer món. Va dir que tornaria, i encara em (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

235;0;33,16,3 apagades i closes... No espero res... Somnio. Quan **li agafava** la dèria poètica i evocadora, caminava pensant en veu (Aurora Bertrana: Girona-Berga)

241;0;74,23,7 foguerada. A la senyora li vengué molt prim que no **li agafàs** un baticor. Arriben a casa seva. El batle, obcecat, va a (Llorenç Riber i Campins: Campanet)

2632;0;130,3,6 algunes vegades amb congestió nasal creixent, **li agafaren** calfreds i es va sentir una mica febrós. "Crec que m'he (Enric Valor: Castalla-València)

2717;0;101,19,5 ¿De quina malaltia va morir? Trufaldí. Doncs, **li va agafar** com un treball, ¿sabeu?, i es va quedar enrampat. (Joan Oliver: Sabadell)

2841;0;23,1,7 Ric ¿Que hi ha res de nou? Ton. A sa senyoreta **li ha agafat** un insulto. Ric. [(a part:)] S'insulto serà es que em (Josep Maria Tous i Maroto: Palma de Mallorca)

2841;0;58,16,5 i m' estima; d' això en tenc moltes proves. Però quan **li agafen** es nirvis, l'han de deixar fer, i en passar sa ratxa és (Josep Maria Tous i Maroto: Palma de Mallorca)

2846;0;10,19,7 d' un amic seu, s' ha afectat tant, que tot seguit **li ha agafat** aquest treball. Metge [(amb suficiència i gojós d' (Josep Roig i Raventós: Sitges-Barcelona)

2853;0;129,11,8 i li queia el pèl com en un ocell durant la muda, com **li agafava** una calapàndria i no hi havia manera de descapollar-la (Ofèlia Dracs)

2866;0;206,41,6 una cosa, Georges. Hoederer em convenç, però si ara **li agafa** l'arrel de fer una excepció amb aquest noi de casa bona, (Manuel de Pedrolo: l'Aranyó)

2866;0;244,41,9 No tens cap obligació de rebre el teu patró quan **li agafa** l'arrel... [(Pausa.)] No sé per què he vingut. No tenia (Manuel de Pedrolo: l'Aranyó)

2867;0;90,26,8 una severa dignitat incòmode. Però de sobte, a Jofre **li agafa** per posar-se a riure. L'accés de riallades s'allarga, i (Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona)

2897;0;100,18,1 París, Londres i les Valls d' Andorra. A la tieta **li agafarà** un atac. Que vagi dient. [(Sorprèn la immobilitat de (Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona)

2897;0;56,9,5 ell. Aquí està el mal. Ai, Déu...! La meva mare... **Li agafarà** un patatús. Tot ho resol així. Voldria que la terra se (Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona)

2914;0;237,7,3 d' una pausa, sorprès.)] ¿És que, a aquest, **li han agafat** ganes de banyar-se? [(Desant-se l'estoig.)] ¿Qui no li (Joan Brossa: Barcelona)

2915;0;261,1,4 pel poble amb la gorra girada. És insuportable quan **li agafa** la mania d'enraonar. Ja el tenim tot el dia repetint el (Joan Brossa: Barcelona)

2927;0;82,1,10 de la gentada. Hem corregut tant que a en Jacob **li ha agafat** com un cop de sangs.. Si no ens vols creure... Mackie Què (Joan Oliver: Sabadell)

2969;0;92,30,2 quan érem joves són els que ens fan més vells! [**Li agafa** un mareig.] Albert: Beatriu! Què tens? Beatriu: Res, res. (Jaume Melendres: Martorell)

3027;0;91,7,3 se n' anà a's molí a moldre un parei de sacs de blat, **li agafaren** desitjos a Na Lletrudis de veure si es fameliar era tan (Joan Castelló i Guasch: Eivissa-Palma de Mallorca)

3068;0;16,28,11 fins allà. Només de veure el parc a en David **li van agafar** unes ganes terribles d'entrar-hi i ja anava a fer-ho quan (Mercè Canela Garayoa: Sant Guim de Freixenet)

3080;0;131,29,8 que té vint anys més que ella. A la seva mare, **li agafaria** un atac si sabés que la "nena" no és verge. I suposo (Montserrat Roig: Barcelona)

3080;0;174,31,1 fer a tothora, les tres alhora, que bèstia!, **li ha agafat** la dèria, continuava la Teresa, que hem de tenir un altre (Montserrat Roig: Barcelona)

3080;0;227,29,4 molt, durant tres mesos anava cada dia al cementiri. **Li agafà** la mania de deixar-hi un clavell vermell, un sol clavell. (Montserrat Roig: Barcelona)

3080;0;61,32,9 i digué a la Natàlia, és una fleuma, aquesta, ara **li ha agafat** la dèria de pençar, tan bé que pots estar amb el (Montserrat Roig: Barcelona)

3080;0;75,34,4 de nou i continuaven secretejant. A la Patrícia, **li va agafar** molta por de si l'Esteve es moria de nit i la trobava (Montserrat Roig: Barcelona)

3203;0;235,20,10 ella també." Un cop asseguda al davant de la taula, **li agafà** una mandra total. "I si ho deixara tot?" Pensava que ningú (Isabel-Clara Simó: Alcoi)

3205;0;133,22,4 de la cantonada. Des de que, al seu home, **li havia agafat** una depressió nerviosa i esperava la mort assegut en una (Montserrat Roig: Barcelona)

3205;0;40,22,9 ni anar amb donotes ni beure, com a l' Argentina, i **li agafà** la fal·lera de treballar i treballar per poder tornar més (Montserrat Roig: Barcelona)

3205;0;77,19,9 Vaig córrer escales amunt, tenia por que no **li hagués agafat** un treball. però me la vaig trobar asseguda al menjador, (Montserrat Roig: Barcelona)

3206;0;12,4,7 El senyor Gratacòs. Miqueló No ho faci, que **li agafarà** desfici. Ildefons [(Tibat.)] Em dic Ildefons Gratacòs. (Ventura Porta i Rosés: Barcelona)

3217;0;58,10,8 ni la segona, ni tan sols la tercera vegada que **li agafaven** sobresalts d'aquesta mena, però com que podia ser que (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

3217;0;58,24,10 mena, qui sap si, passés el que passés, a ell també no **li agafaria** la dèria de tornar a casa tal com n'havien tornat d' (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

3222;0;122,28,7 de tirar a matar- me. No s' estranyi que **li hagi agafat** ràbia, i ja que la vida me l'ha fet caure al plat, m' (**Pere Calders: Barcelona**)

3223;0;24,38,3 mai no hi havia estat, amb tren. De fet només **l' havia agafat** tres o quatre vegades, el tren, i sempre cap amunt. Eixí (**Jaume Cabré: Barcelona**)

3223;0;83,9,10 havia pensat sortir a esbargir la ràbia on fos, però **li agafà** una por estranya que mai no havia sentit. La por de (**Jaume Cabré: Barcelona**)

3226;0;30,21,8 l' Opus, si sent que pregunto això a les seves filles, **li agafa** un atac de feridura... [(Continua llegint.)] "Quina (**Nicasi Camps i Pinós: Girona**)

3236;0;109,12,4 no han tingut ni la iniciativa d' esbrinar on, **li agafarà** un atac de feridura. Vaig mirar per darrera vegada la (**Maria Antònia Oliver: Manacor**)

3236;0;20,7,6 que la pana del meu vehicle era un simulacre, **li hauria agafat** un atac de feridura. Li vaig fer una botifarra solemne, (**Maria Antònia Oliver: Manacor**)

3244;0;134,3,11 molt forta. El xicot esnifa una mica i de vegades **li agafa** un penjament d'aquí no em moc... Però fa més d'una setmana (**Jaume Fuster: Barcelona**)

3253;0;33,25,11 fer- se el malalt per evitar d' anar a l' escola, i **li ha agafat** la febre precisament avui, que tantes ganes tenia d'anar-
(Quim Monzó: Barcelona)

3256;0;97,31,10 Em queia bé. -No, sempre no. Ara fa un temps **li va agafar** la febre a Gina... -va fer una expressió de complicitat.
(Vicenç Villatoro: Terrassa)

393;0;152,17,6 el seu cas (tenia de desfogar- se amb algú, si no **li agafaria** algun treball), abans d'anar al Banc. De segur que en
(Caterina Albert Paradís: l'Escala)

393;0;244,31,1 tan bell trastorn, que la mare arribà a témer que **li agafés** un treball. Aleshores, per aconhortar-la, va dir-li que
(Caterina Albert Paradís: l'Escala)

393;0;260,28,10 casar amb el soldat, que s' hi casés, ja que **li havia agafat** aquella fal·lera. Ella hauria volgut tot un altre partit,
(Caterina Albert Paradís: l'Escala)

434;0;237,30,6 begué tot. "Horrible. Horrible. Menys horrible que..." **Li agafà** por, molta por... "Por de què, ara?... Por de què?... " 20 (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

62;0;169,23,3 se, escoltar el silenci... Cosme escoltava atentament. **Li agafaren** irresistibles ganes d'anomenar el que veia; va dir en (Xavier Benguerel: Barcelona)

623;0;199,23,9 va entendre ningú. Al pobre home, semblava que **li anés a agafar** un treball, tant nosaltres el vèiem lívid; però féu un
(Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

623;0;242,36,6 aquelles espantoses pallisses, a la dona del Tano **li va agafar** una suor freda i se li va quedar als dits. El Tano, (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

623;0;533,27,6 fet un gra massa, amb la circumstància del cotxe, i **li agafà** un respirar penós, tant per sentir-se desplaçat com per la
(Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

68;0;27,28,7 es trobava en perill de mort... Es va aturar, com si **li agafés** vergonya. Nosaltres, que, de feia anys, ens burlàvem dels (**Jaume Berenguer Amenós: Belltall**)

95;0;196,28,3 passen els camins que menen dretament a posseir- la. I **li agafa** una mena de follia i es rebat damunt del món, armat fins a (**Josep Pous i Pagès: Figueres-Barcelona**)

COMPLEMENT DE RÈGIM VERBAL

210;0;144,12,9 casa, que han estat sempre els Esquert, i al petit **li ha agafat** per fer la vida en una dispesa. No hi viuria, no, l' (**Blai Bonet: Santanyí**)

2963;0;89,17,10 a l' estranger. [(Pausa.)] L' Alfons és un estúpid. **Li ha agafat** per les putes barates, ara. No vol que m'engreixi, no vol (**Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona**)

DATIU (usos preposicionals): subjecte-verb

379;0;33,10,5 a la tardor, s' amunteguen pels recons. Ves què els **havia agafat a aquelles beneites**, d'anar a fer babarotes davant del (**Antoni Sabater i Mur: Barcelona?**)

ALTRES AMBIGUS

AMBIGUS (amb pronom): subjecte-verb

241;0;86,6,7 que el blasme que fulminava contra els qui fan panses, **l' agafàs a ell**. Raïm que madurava en parral seu, raïm que ell amb (**Llorenç Riber i Campins: Campanet**)

AMBIGUS (amb pronom): verb-subjecte

3151;0;167,19,9 i es queda ben ajagut, reganyant el coll massís; i **l' agafa** el son que tot ho doma; i de dins la gola gitava vi, amb (**Carles Riba: Barcelona**)

1.2. Verb *encantar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	8	8
	usos amb pronom: estructura V-S	3	4
	usos sense pronom: estructura S-V	1	0
DA	usos amb pronom: estructura S-V	1	0
	usos preposicionals: estructura V-S		1
A	usos preposicionals estructura S-V	7	
lemes analitzats		250	153

1.2.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

133;0;56,2,8 Això, que abans feia consumir l' Agneta, ara **l' encanta**. És, si més no, un motiu per a lligar conversa a part (Alexandre Plana: Lleida-Banyuls)

170;0;82,14,5 l' anar a pescar amb canya a l' escullera, cosa que **l' encantava**. Ramon era una pellerenga humana que solia amagar (Josep Pla: Palafrugell)

179;0;30,19,4 i fent exclamacions i comentaris. Sobretot Mozart **l' encantava**. -Això és música, -deia-; diguin el que vulguin; això (Josep Pijoan i Soteras: Barcelona-Lausana)

218;0;139,6,6 arròs i fideus amb trossets de col i bocins de patata **l' encanta**. Ara acaba de menjar-se'n un plat. Després, a la carn d' (Lola Anglada: Barcelona-Tiana)

3181;0;15,17,7 tothom el jove igual parlava, vivint per l' ideal que **l' encantava**; mes ella, que era dona ab cor ardent, amorosida y (Plàcid Vidal: Barcelona)

3265;0;9,23,5 en terra, Com crestay ferid d'es sol, Una cosa que **l' encanta** Y un florí li assembla d'or. El cuy tot ple d'alegría, (**Tomàs Aguiló: Mallorca**)

49;0;126,12,8 estona; li ensenyarem una col·lecció de miniatures que **l' encantaran**; veurà dos manuscrits del segle XIV·è, florits com (**Miquel Llor: Barcelona**)

49;0;48,28,3 quan Laura intenta de senyalar- li algun detall que **l' encanta** i vol fer-hi aturar l'esguard del marit. Passeig amunt, (**Miquel Llor: Barcelona**)

ACUSATIU (amb pronom): verb-subjecte

133;0;52,13,2 les dues l' atreien amb una força semblant i diversa. **L' encantava** l'Agneta perquè en un moviment o en unes paraules que (**Alexandre Plana: Lleida-Banyuls**)

139;0;159,7,4 de veure, de tant en tant, un arbrissó lleuger. **L' encantarania** d'orlar la cinta lluent d'un reguerot. Però si no ho (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)

3048;0;69,9,1 de cotxes que s' escolava pe'l infinit carrer y **l' encantés** l'elegant concurrencia que formiguejava per las (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

ACUSATIU (sense pronom): subjecte-verb

49;0;9,23,7 per cent Barcelones. Cert que la novetat del canvi **encanta Laura**. Passar un quant temps sense veure la Barcelona (**Miquel Llor: Barcelona**)

DATIU (amb pronom): verb-subjecte

3005;0;73,20,6 ocasions; pus al que no 's gosa tractar ab lo gel, **li encanta** mirársel de lluny, y sorprenia tant mes quant l' oncle (**Francesc Pelagi Briz: Barcelona**)

AMBIGUS (usos preposicionals): subjecte-verb

3061;0;25,31,5 Aqueixas lleys inmutables, aqueix ordre admirable que **encanta á l' home** y que en totas horas li demostra una má (Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona)

3076;0;120,16,7 se posan la lliga cama, tot aquet bullici y animació **encanta al que** ho veu per primera vegada. Y si poguessen (Manuel Figuerola i Aldrofeu: Barcelona)

3198;0;55,12,7 -elles deuen pensar;- més ara nostre brill **al poeta encanta**, i això mai morirà." 1898 La Dòna hermosa La presencia (Joan Maragall: Barcelona)

3269;0;42,3,4 ton pit. Allí se troba Flor d' una planta, Qu' **á tots encanta** Mes qu'el jardí, Y apenas se obra Sent la dulsura, Veu (Josep Galiana i Hiely: català central)

3269;0;51,12,6 flama, No existeix entre las rosas Que **á las demás flors encantan**. Perque ellas sempre se troban Lluit sas pressiosas (Josep Galiana i Hiely: català central)

3286;0;58,30,3 ab acert la teua veu. Aquell qui té un parlar agradós, **encanta als qui** l' escoltan, y per axó meteix, en tractar d' (Mateu Obrador i Bennàsser: Felanitx-Palma de Mallorca)

3341;0;23,10,2 tinta!... Lo murmull de aquell riu no es dolça veu, Que **encanta á lo ouits**, y alaba á Deu... Son atronant murmull Es de (Benet Altet i Duate: València)

1.2.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

1327;0;171,14,4 El moderníssim àpat semblà complaure 'l. El colomí **l' encantà**. En el nostre país, el colomí té una notòria anomenada. (Josep Pla: Palafrugell)

1328;0;60,14,1 succeir. Pensant en l' Alain Delon, els ulls del qual **l' encantaven** perquè eren verds com les maragdes, la Lulú sortia de (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

397;0;176,20,9 de passar l' estiu a Barcelona, cosa que, per cert, **l' encantà**. Visqué en una casa de dispeses situada dos pisos més (Josep Pla: Palafrugell)

397;0;85,35,8 noms francesos dels establiments. En recorda molts i **l' encanten**. El nostre amic Florià Pi ens esperava a la platja. És (Josep Pla: Palafrugell)

434;0;127,23,7 i dormir sense somnis. A ell semblava que **l' haguessin encantat**. No podia treure els ulls del portal: el brancatge d'un (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

435;0;41,34,4 mentre es tractava de galopar pel sorral. El galop **l' encanta**, després de tants mesos de quadra. Però allà on el camí (Joan Sales: Barcelona)

55;0;672,26,4 feliç que els amos d' aquelles mansions senyoriales que **l' encantaven**, i, per tant, no hauria tingut gens d'enveja d'ells. (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

70;0;76,28,3 escampa i del pas lent de les vaques. La vida pastoral **l' encanta**. Encara que sembli impossible, s'acostuma a la vista de (Josep-Sebastià Pons: Illa del Riberall [Rosselló])

ACUSATIU (amb pronom): verb-subjecte

124;0;55,9,10 volgué formar- se un concepte de les noves idees i **l' encantà** poderosament el Compendi de Química de Boerhave (Josep Sureda Blanes: Artà)

2767;0;105,26,7 l' Honorat no sol dir aquestes coses. I jo veig que **l' encanten** les dones rosses i molt pintades. Honorat. ¿A mi? (Maria Aurèlia Capmany: Barcelona)

390;0;291,1,6 porteu- vos bé... Martel ens ajudarà. A ell segurament **l' encantarà** fer un viatge més per mar... Mireu, ¿per què no (Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile)

68;0;208,25,7 li roda el cap, se t' aferra, perd la seva llibertat i **l' encanta** de perdre-la, perquè darrera, saps?, hi ha el teu (Jaume Berenguer Amenós: Belltall)

DATIU (usos preposicionals): verb-subjecte

2889;0;40,9,4 no saben fer l' arròs... ¡Tot beuratges! ¡Com divertia i **encantava a Begonya** tot allò: la quimera de Teresa a les monges, (**Martí Domínguez i Barberà: Algemés**)

1.3. Verb *impressionar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	17 ²⁹	27
	usos amb pronom: estructura V-S	0	10
	usos sense pronom: estructura S-V	17	39
DA	usos amb pronom: estructura S-V	0	0
	usos preposicionals: estructura S-V		5
A	usos preposicionals estructura S-V	13	
lemes analitzats		140	321

1.3.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

142;0;114,12,6 un tac. Aquell silenci, aquella calma dels jugadors **l' impressionaven** i no arribà a decidir-s'hi. Fins que la calor **l' (Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile)**

164;0;217,10,1 eren els propis. La comminació patètica d' ella, **l' havia impressionat**. Aquell amor tan lleial, tan a prova de sacrifici i **(Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)**

164;0;243,26,8 que no bescanviessin ni un sol mot. Aquesta precaució **l' impressionà** una mica. S'hauria esdevingut alguna cosa greu entre **(Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)**

164;0;331,20,2 fou el primer a veure 'l. L' aspecte de l' Aspriu **l' impressionà** fortament. -I ara, senyor Marcelino! D'on surt? L'he **(Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)**

²⁹ Si hem detectat lemes amb el subjecte no explícit vàlids per a la nostra anàlisi, sí que els hem comptabilitzat a l'hora del tractament estadístic:

39;2;207,10,8 ràpida, durà un instant, entre vetlla i somni; però **l' impressionà** tan agudament, que Ferran no vacil·là a imaginar-se **(Josep Maria de Sagarra: Barcelona)**

98;0;249,16,7 que no són pera impresionar, si estés de moda **l' impresionar- se?** I l'immensitat de pedra, que aquí ja és un **(Santiago Rusiñol: Barcelona-Aranjuez)**

164;0;82,32,1 que l' emprengués tot sol. Però allò que veritablement l' **impressionà** fou l'assabentar-se que cal Pobric era del seu pare. (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

164;0;85,5,6 quals féu rodar el cap a Innocenci. Però allò que més va **impressionar-lo** foren els "braons". N'hi havia de diferents (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

186;0;165,8,7 esguard, com si la improvisada frase d' Amfós l' **hagués impressionat** fortament, Claudi xiuxiuejà, pensatiu: -Sí; tens (**Joan Oller i Rabassa: Barcelona**)

186;0;238,3,8 a la presó per les seves idees! Allò que Fe li deia no l' **impressionava** gens ni gota. Els companys de causa?... Qui (**Joan Oller i Rabassa: Barcelona**)

2993;0;153,13,1 una mica esfereït. (Era el caçar tan a l' engròs, que l' **impressionava**.) -Allí van venir-hi, i també més avall. No vaig (**Marià Manent: Barcelona**)

3011;0;132,32,1 Mes la malalta era d' una manera que tota olor forta l' **impresionava** molt; tant que, fins ab la gran parsimonia ab que (**Martí Genís i Aguilar: Vic**)

3011;0;144,20,1 d' amistat y de virtuós desprendiment. Lo que mes va **impresionar la** entre las deixas de la amaynada tempesta, fou (**Martí Genís i Aguilar: Vic**)

3146;0;18,24,5 de talent. Mon cosí també es igual; sempre trist; tot l' **impréssiona**, lo vol d' una papallona, lo brunziment del mestral, (**Antoni Ferrer i Codina: Barcelona**)

3146;0;19,17,5 comprès; á mes, no es jove social, sempre trist, tot l' **impressiona**, lo vol d' una papallona, lo brunziment del mestral, (**Antoni Ferrer i Codina: Barcelona**)

39;2;123,9,4 llegeix molt pocs, precisament per això la lectura **el deu impressionar** més que a tu i a mi, que tot el dia estem devorant (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

98;0;175,12,1 altre capitol. Desde allí va anar a Miramar, i **el devia impressionar** molt, quan va tornar-hi una altra volta. Mireu còm (Santiago Rusiñol: Barcelona-Aranjuez)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

39;2;207,10,8 ràpida, durà un instant, entre vetlla i somni; però **l' impressionà** tan agudament, que Ferran no vacil·là a imaginar-se (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

98;0;249,16,7 que no són pera impressionar, si estés de moda **l' impressionar- se?** I l'immensitat de pedra, que aquí ja és un (Santiago Rusiñol: Barcelona-Aranjuez)

ACUSATIU (sense pronom): subjecte-verb

115;0;144,16,6 mes aquelles planes, vibrantes de veritat i sentiment, **impressionaren** amb tanta força **la Joaneta** que, al arribar la (Dolors Monserdà: Barcelona)

164;0;101,28,6 ginesteres. Aquí el paisatge prenia un aire feréstec, que **impressionava** fortament **Innocenci**. La mar senyalava amb (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

176;0;221,6,8 i d' olor d' avets, portava un baf de terra que **impressionà** indescriptiblement **la gent**. L'èxit de (Josep Pla: Palafrugell)

179;0;67,5,5 i ho crec encara ara, que va ésser un esguerro **voler impressionar els castellans** amb una minoria com les altres. (Josep Pijoan i Soteras: Barcelona-Lausana)

186;0;226,10,1 reclús, tenia idees originals penitenciàries que **havien impressionat Claudi**: hauria tallat les mans a tots els lladres (Joan Oller i Rabassa: Barcelona)

218;0;155,2,1 del gibrell. Aquesta revelació tan extraordinària no **ha impressionat el rei-caragol**, que no contesta i segueix quiet a (Lola Anglada: Barcelona-Tiana)

224;0;64,73,1 de formar- se, tenia un bell aspecte baronívol que **va impressionar** favorablement **la mare de Goisueta**, endolcint el to (Carles Soldevila: Barcelona)

3017;0;32,2,4 gris estigué mirant aquell milacre que per primer vegada **impresionava el seu esperit**. Els seus ulls se posaven intensos (Eduard López-Chavarrri: València)

3030;0;167,18,4 la cara, com si 'l solch de grossas llágrimas **haguessen impresionat son cutis** y perceptiblement nerviosa de frisansa una (Joan Pons i Massaveu: Barcelona)

3077;0;131,12,3 Aquella feta involuntaria, ingènua, de n' Angelina **impressioná favorablement el vell**. Se girá darrera un parell de (Salvador Galmés: Sant Llorenç d'es Cardassar)

331;0;64,20,5 esclatxa imprevista, o bé és una mera ficció, per a **impressionar la burgesia estrangera**: una etiqueta roja damunt de (Ramon Rucabado: Barcelona)

39;1;245,33,6 el patètic que posava Emili Borràs en les seves paraules **impressionaven Hortènsia**, tan literària i tan impressionable; (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

39;1;260,22,2 tingués una certa grandesa de sang i d' escàndol, això **impressionaria Frederic** i li deixaria un rau-rau al cor; ella (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

81;0;101,3,3 com diu amb paraula justa en Muntaner. Força **havia d' impressionar els nostres**, avesats a les pobres pintures murals (Lluís Nicolau d'Olwer: Mèxic-Barcelona)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

152;0;151,20,1 pas travessat tot el Pacífic, de banda a banda, per **impressionar una multitud maorí**, els homes amb samarretes (Aurora Bertrana: Girona-Berga)

164;0;171,19,4 al brancal. Semblava com si s' hagués situat allí per **impressionar els visitants** poèticament. Innocenci compregué (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

39;2;66,27,4 estava de moda a Barcelona- era molt possible que **hagués impressionat la Baronessa**. Si Guillem, en la seva cultura (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

AMBIGUS (usos preposicionals): subjecte-verb

159;0;38,5,3 fatigosa y se sentia 'l ranell del malalt. Tot aixó **impressionava á la gent** que hi anava á rua feta. Mes tart ne (Jaume Collell: Vic)

169;0;141,6,3 l' alçada en concordança amb els pisos de la casa, **va impressionar a tots** profundament. Amb aquestes obres quedaren (Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona)

174;0;170,8,2 diu, després d' un sospir- gemec profund i prolongat que **impressiona als empleats**: -I pensar que jo, la meva senyora i (Josep Pla: Palafrugell)

174;0;27,15,5 ensorrament general ha estat, al meu entendre, el que **ha impressionat més a l'observador** que cerca el dramatisme profund (Josep Pla: Palafrugell)

230;0;166,11,1 en quatre. La col·lecció de fulles, que tant havia **impressionat a Victorià**, ja no era una cosa exclusiva d'ell sol, (Antoni Sabater i Mur: Barcelona?)

2740;0;71,16,1 Per ella; viure per ella! [(La agitació de Demetri **impressiona a tots**. Hi va'l Comendatore y'l rey derrera.)] (Àngel Guimerà: Santa Cruz de Tenerife-Barcelona)

3006;0;59,14,1 per la sua mare, son bon físich y sa distingida educació, **impresionaren á l'Adela**, que 'l distingí entre tots los que (Dolors Monserdà: Barcelona)

3011;0;35,11,6 clau. Podriam dir qu' está en totas las cosas qu' **impresionan al esperit, ó als sentits**. Es la flayre que sols l' (Martí Genís i Aguilar: Vic)

3017;0;213,3,7 la misió que li han donat. ;Ecos de cançons que **á ningú impresionen!** Perque allá en lo poble no se sap d'aixó del cor (Eduard López-Chavarri: València)

3030;0;115,11,6 y l' ayre compungit, com si 'l temor de Deu acabés d' **impressionar á sa consciencia...**" "La pausada entonació d' una (Joan Pons i Massaveu: Barcelona)

3030;0;68,14,1 fesomias d' un pendó de nens vingueren á reanimarme, com **impressionaren** agradablement **á tots** los espectadors y d' una (Joan Pons i Massaveu: Barcelona)

3034;0;219,23,4 esllanguiment, com un actor que 's posa en situació pera **impressionar al auditori**, 'm digué signantse ab l' índex lo (Joan Pons i Massaveu: Barcelona)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

377;0;87,19,3 amics meus, puix que he aconseguit el que volia: **impressionar a Xor Miqueli** de tal manera que ell, el meu enemic (Francesc Pineda i Verdaguer: Barcelona)

1.3.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

1006;0;45,3,11 més, sense cap dubte, ella l' acollia bé, i això a ell l' **impressionava** pregonament i alhora l'animava, fins que tornava a (Maurici Serrahima: Barcelona)

1158;0;370,2,4 i amb tota una legió d' àngels en fúria no l' **hauria impressionada** més. Es veien molt sovint i les coses que ell li (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

1287;0;70,8,7 ser negre. La visió havia quedat endarrera. El que més l' **impressionà** fou l'evident immobilitat de tot: del camió, les (Josep Maria Espinàs: Barcelona)

166;0;166,16,8 accents més personals, Joan visità Mallorca, que **el va impressionar** fortament. Mallorca, en aquell temps, era una terra (Sebastià Gasch: Barcelona)

2;0;14,15,12 el seu amor, i res del que passava a l' exterior no **la impressionava**. Deien, els qui la van conèixer, que era una noia (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

2;0;307,18,4 anys. Tampoc no preguntà per Mila. Només una cosa semblà **impressionar-lo** per damunt de tot, i fou de saber que Sileta (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

2;0;73,2,1 però, una que, sense que ella sabés per què, **l'havia impressionada** sempre d'una manera tan singular, que Mila se l' (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

2615;0;288,34,4 va quedar-se callada, com si la seguretat de l' home **la impressionés**, i l'antic soldat no va treure-li la vista de sobre (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

2627;0;141,22,5 hi havia un bassal de sang. Aquells somnis **l'havien impressionat** tant que va sentir la necessitat de fugir. Va anar (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

2930;0;45,10,5 Pobra mare! Està desfeta. Es disgust d' ahir **la va impressionar** molt. Però jo crec que ma mare té qualche cosa que (**Martí Mayol i Moragues: Palma de Mallorca**)

382;0;221,27,8 endevinar si estava gaire malalta. L' alè de Raya **l'impressionà** més que els seus mateixos besos, trobant-hi un lleu (**Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile**)

387;0;10,3,8 de les catabaumes on es forgen els auguris sinistres, **l'impressionà**. I la sorollosa ensopegada amb l'estri de llauna no (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

387;0;142,20,3 façana de l' església, amb la seva magnífica rosana, **l'impressionaven** com un dels llocs més bells de la inoblidable (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

387;0;160,14,7 La platea, sumida en una profunda obscuritat, **l'impressionava** com un antre misteriós, on l'amenecessin perills (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

387;0;188,30,8 I aquella casa aristocràtica, muda i sinistra, **l'impressionava** com un gran sepulcre oblidat i escarnit. I potser (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

390;0;349,10,8 perfum... Anna i l' aigua. Un silenci mil·lenari **la va impressionar**. Semblava que ningú, ningú, abans que ella, no (Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile)

391;0;92,4,1 samarretes de llana i peix fregit. Si la bajanada no **l' impressiona**, afegiré que, segons la Bíblia, Déu va escoltar més (Ramon Vinyes i Cluet: Berga-Barcelona)

393;0;131,36,3 paraules, cada un dels seus gestos... comprèn?... **La impressionava** molt, molt... Però en els assaigs anà perdent la (Caterina Albert Paradís: l'Escala)

397;0;254,29,8 parlar, per exemple, del mar o d' un riu que **l' hagi impressionat**. O, si vol, del Sahara o de les piràmides d'Egipte (Josep Pla: Palafrugell)

4;0;226,13,8 simple factor diplomàtic: l' amenaça del Comunisme no **l' impressiona** perquè no sap què cosa és la revolució social. En (Marià Manent: Barcelona)

437;0;134,34,4 vell absorbit per la seva tasca. L' aspecte del vell **l' impressionava**, i era una de les raons de l'admiració que sentia (Jordi Sarsanedas: Barcelona)

51;0;120,20,3 Quan li deies alguna cosa, algun consell que **l' impressionava** o l'interessava, no fingia cap superioritat, i (Maurici Serrahima: Barcelona)

51;0;71,33,6 de conferències, i l' atenció envers ell que suposen, **l' impressionava** i gairebé l'entendria, i que si a algú ho agraiïa (Maurici Serrahima: Barcelona)

55;0;716,2,9 el cap. El meu silenci i la meva actitud **el devien impressionar** molt, perquè al cap d'una estona el vaig sentir (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

62;0;92,34,9 actitud: la d' ignorar- la. Cap efecte exterior no **l' impressionava**. Fóra inevitable anar-lo a trobar amb la paraula, (Xavier Benguerel: Barcelona)

623;0;612,34,10 que les espadenyas de don Lluís no sols no **l' impressionaren**, sinó que semblava com si ja hi comptés. Don (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

66;0;61,31,7 Malthus sobre el risc de la sobreproducció. La lectura **l' impressiona** molt. Tant, que d'aquí surt la idea del seu llibre (**Antoni Oriol i Anguera: Linyola**)

ACUSATIU (amb pronom): verb-subjecte

1158;0;412,15,5 tan diferents dels mobles de la notaria... **L' havia impressionat** no poder exercir més per culpa de l'edat. Ara no el (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

1158;0;416,3,9 i dies se sentí enllotat per dintre de tant que **l' havia impressionat** aquella notícia. S'aturà a sota d'un fanal i es (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

1281;0;266,9,4 indígena; potser hi era des del dia abans. I **l' havia impressionat** la mirada de la bestiola immòbil: una mirada d' (**Nicolau Maria Rubió i Tudurí: Maó-Barcelona**)

2889;0;186,30,6 ulls de la seua filla estaven enrogits. ¿Tant **l' havia impressionada** aquella mort? ¿Pobra innocent, estava encara en (**Martí Domínguez i Barberà: Algemesí**)

3253;0;125,23,2 aquella remor a l' estómac. Tot i així, encara **l' impressionava** estar davant de superiors. La prova és que no (**Quim Monzó: Barcelona**)

3255;0;118,8,5 la primera novel·la de Fitzgerald que llegí Pau Martí. **L' impressionà** particularment el final, quan el narrador escriu que (**Josep Lluís Seguí: València**)

3255;0;94,8,5 al guàrdia també deu haver estat bonic... Semblava que **l' impresionés**, això que fóssem una mestra soltera i un home (**Josep Lluís Seguí: València**)

3257;0;92,19,1 cafè, el que fos... Li repetiria que és pintor, que **l' ha impressionat** la puresa del seu rostre, que els seus ulls tenen (**Carme Riera: Palma de Mallorca**)

403;0;149,14,5 ja molt lluny, i sobretot molt alt. Al barceloní, l'**impressiona** el gest sempre ardit de la muntanya, i pensa en el (Josep Maria Espinàs: Barcelona)

97;0;198,15,7 aconseguit per mitjans mecànics, i potser per això l'**impressionaven** més del compte la traça i l'ofici que la imitació (Maurici Serrahima: Barcelona)

ACUSATIU (sense pronom): subjecte-verb

1283;0;127,8,4 acudí, interessada a evitar que els excessos de la dona **impressionessin els altres passatgers**. L'oficial de vol, des de (Josep Vallverdú: Lleida)

1288;0;212,2,7 de Josep Ignasi, el fill del marquès de La Gralla. **Impressionà** fortament **Frederic Chopin** durant la seva fugaç (Joan Perucho: Barcelona)

1288;0;94,23,1 sobrevenir- li 'n una desgràcia manifesta, la qual cosa **impressionà** fortament l'**honrat artesà**. El dinar, a casa la (Joan Perucho: Barcelona)

130;0;100,28,5 diu l' historiador de la Ciència L. W. Hull, que no **va impressionar** gaire **els homes** del seu temps, que s'estimaren més (Josep Sureda Blanes: Artà)

1327;0;210,24,9 d' agradar primer als ulls, després el seu perfum ha d' **impressionar la pituitària** i, finalment, el seu fruitat ha d' (Josep Pla: Palafrugell)

1362;0;21,8,2 i senderons, atapeït de flors i ple de salts d' aigua, **impressiona el viatger**. Fondalades i camins, llogarrets i (Josep Maria Poblet: Montblanc-Barcelona)

1439;0;100,23,1 poetes, no prou importants ni il·lustres per a **impressionar el barceloní**. La dificultat de paraula de l'ancià (Rafael Tasis: Barcelona-París)

1439;0;80,37,1 lletra, entenedora i plena dels bells cargols que tant **impressionen els llecs**. -Pere, treu una còpia d'aquesta acta del (Rafael Tasis: Barcelona-París)

1439;0;87,2,10 s' esmerça en el seu treball porfidiós d'**impressionar el jove acusat** i de magnificar les dimensions del (**Rafael Tasis: Barcelona-París**)

16;0;253,31,3 Estic seguríssim, però, que tots aquests imponderables no **impressionen** el més mínim **Poroi** ni ningú de Borabora, i aquesta (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

17;0;29,24,5 conqueridors. Coneixem de memòria llurs gestes, i això **ha impressionat tots** els qui les han seguides amb admiració, àdhuc (**Josep Pla: Palafrugell**)

206;0;555,1,6 del color verd, es produïa un fenomen que hauria pogut **impressionar una persona** vinguda del carrer, però que feia vint (**Josep Pla: Palafrugell**)

209;0;115,5,6 darreres petjades de la vida ran de la mateixa mort **van impressionar** vivament **en Vadoret**, que seguia mirant el cadàver (**Josep Roig i Raventós: Sitges-Barcelona**)

238;0;21,11,3 el documental es converteix en un desori que arriba a **impressionar les ànimes sensibles**. Heus ací les notes que jo (**Valentí Castanys i Borràs: Barcelona**)

2615;0;209,35,2 el volant amb una metralleta que, pel que sembla, no **impressiona ningú**. Un petit grup se li encara, avança i es (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

2632;0;169,5,1 i pics i sobre horitzons indecisos i llunyans, que tant **impressionaven els forasters**. Dringava insistentment la (**Enric Valor: Castalla-València**)

2651;0;119,6,2 pròxima observació mordaç, els seus mots d'esprits, que **impressionaven** encara més **l'Aureli**. "És una dona absolutament (**Joan Francesc Mira i Casterà: València**)

3252;0;32,21,4 ulls cel-blaus i cabell ros, una mandíbula que solia **impressionar les dones impressionables**. -Saps? -sentí que deia (**Valentí Puig: Palma de Mallorca**)

3256;0;108,21,10 Els nostres, amb una intuïció d' allò que més **impressionava el públic present**, van començar a representar una (Vicenç Villatoro: Terrassa)

3354;0;79,1,2 contradiccions i polissoneries de madò Rosa, potser **hagin impressionat** una mica **Na Catalina**, puix en quedar sola mira una (Joan Mas i Bauzà: Deià)

386;0;83,5,7 per la defensa. El seu discurs, senzill i sentimental, **va impressionar els reunits**, que contestaren a to amb les paraules (Antoni Rovira i Virgili: Tarragona-Perpinyà)

387;0;115,8,1 roigs, de poca estatura i pell molt blanca, que **impressiona** falaguerament **Aspriu**, car, en saber de què es (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

387;0;121,13,1 del seu llit. Les mans del malalt, amb llur mobilitat, **impressionaven Innocenci**. L'extraordinària primor dels dits (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

387;0;199,30,5 cua entre cames, malviatge! La pintoresca imprecació **ha impressionat el reduït auditori**. Tots saben com aquest home rude (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

387;0;31,18,4 exposició d' indústries elèctriques-. Però allò que més **impressionà Innocenci** fou l'augment de circulació. En les (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

400;0;26,31,7 potser caldria frenar una mica. El fenomen astronòmic que **impressionà aquells doctes individus** és un dels centenars de (Josep Pla: Palafrugell)

400;0;27,9,4 molt possible que aquell cometa -o el que fos-, que tant **impressionà aquells magnats** orientals estigui perfectament (Josep Pla: Palafrugell)

403;0;49,22,7 al "vistaire", i sembla que una de les coses que més **impressionaven el xicot** era el xolís culà, que a honor d'ell es (Josep Maria Espinàs: Barcelona)

424;0;28,34,3 una ratlla tranquil·la a cada costat de polsos. Cert que **impressionava la tieta** amb les mans descansant sobre la gira; (Miquel Llor: Barcelona)

436;0;163,7,5 La tècnica no té pas més pretensions que aquestes: **impressionar l'intel·lecte humà**, i aquesta és l'explicació del (Josep Pla: Palafrugell)

623;0;657,20,12 dins l' estil progressista de l' època. L' article va **impressionar les multituds** i donà una fama de les més populars (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

8;0;42,16,4 que feia espant de mirar (tornava als detalls, sabent com **impressionaven el Narro**). Ja veus per quins camins va complir-se (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

8;0;82,20,4 barranc i que havia mossegat algunes persones. Una cosa **impressionà Jordi**, sobre totes; fou l'única que quedà a la seva (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

1288;0;111,22,6 catalana, foren particularment fastuosos en vistes a **impressionar aquella nebulosa cort** de la qual ningú no tenia (Joan Perucho: Barcelona)

173;0;179,4,5 amor i de la consciència amb què exercia el seu ofici, **impressionaven àdhuc els que no el comprenien o el negaven**. Un (Domènec Guansé: Tarragona)

2889;0;73,12,7 deixaria d' obtenir algun profit perfeccionant, de cara a **impressionar els clients** de poble, el llatí campanut dels grans (Martí Domínguez i Barberà: Algemesí)

3289;0;221,20,1 del despatx i ell, d' esquena al balcó, es disposava a **impressionar el nouvingut**, acudiria corrent com un boig, bordant (Jesús Moncada: Mequinensa)

397;0;110,13,3 barrejada amb l' abandó sentimental de Lídia arribaren a **impressionar Eugeni Ors** fins a un grau que tota persona normal (Josep Pla: Palafrugell)

66;0;265,20,3 el llenguatge així que hom s' ho proposi. Si volguéssim **impressionar el profà**, copiaríem una experiència del Professor (**Antoni Oriol i Anguera: Linyola**)

DATIU (usos preposicionals): subjecte-verb

238;0;29,17,3 films no aptes per a persones impressionables, únicament **impressionen a les persones** impressionables, perquè són les (**Valentí Castanys i Borràs: Barcelona**)

2595;0;147,31,7 Aquesta manca de valencianisme polític o cultural **ha impressionat** traumàticament **a quasi tots** els qui a l'hora d' (**Josep Vicent Marqués: València**)

2598;0;40,11,5 hàbits i llenguatge dels altres. Naturalment, el que més **impressionava als observadors** en situacions com aquestes, era el (**Joan Francesc Mira i Casterà: València**)

387;0;299,3,1 d' una mare anunciador d' un infantament aconseguit, **impressionà a tothom**. La porta del pis havia cedit. El llisquet, (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

387;0;306,33,5 elèctrica penjada a l' interior damunt de la rotativa, **impressionava tristament a Innocenci**. Quin estrany viure el d' (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

1.4. Verb *interessar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	31	50
	usos amb pronom: estructura V-S	8	19
	usos sense pronom: estructura S-V	7	46
DA	usos amb pronom: estructura S-V	26	57
	usos amb pronom: estructura V-S	22	74
	usos preposicionals: estructura S-V		43
	usos preposicionals: estructura V-S		6
A	usos preposicionals estructura S-V	43	
	usos preposicionals estructura V-S	2	
lemes analitzats		637	1.508

1.4.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

104;0;135,19,9 i la crítica d' Ozanam. I és que a En Milà tot l' **interessava**; tot, menys l'eruditisme, ço que ell anomenava (**Lluís Nicolau d'Olwer: Barcelona-Mèxic**)

104;0;153,8,7 de l' Institut Catòlic de París, perquè la ciència no l' **interessa**; no li feu comparació entre les obres de la Basílica (**Lluís Nicolau d'Olwer: Barcelona-Mèxic**)

1262;0;109,22,7 pura inèrcia. Les infinites varietats de Don Juan, no l' **interessaven**, ja? Sí, probablement: les modalitats de Don Juan (**Alfons Maseras i Galtés: Sant Jaume dels Domenys-Tolosa de Llenguadoc**)

133;0;35,26,3 a la mà. D' aquest barri de Ribera les fesomies no l' **interessaven** tant com les pedres. El carrer i el color de les (**Alexandre Plana: Lleida-Banyuls**)

133;0;85,4,1 tornat a llegir aquest llibre? No comprèn que **l' hagués interessat**. Tan ensopit que ara el troba. No ha aconseguit
(Alexandre Plana: Lleida-Banyuls)

146;0;145,12,1 ni la història, ni la gramàtica, ni l' aritmètica, **l' interessen** gran cosa. En el ram de labors, mostra més atenció.
(Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

153;0;98,12,5 L' Enric, per estroncar el doll de confidències que no **l' interessaven**, va demanar una copa de conyac Fundador. -Diuen si
(Pere Corominas: Barcelona-Buenos Aires)

163;0;20,27,10 Car, com tots els homes treballats, l' única cosa que **l' interessa** és ell mateix i és molt probable que no canviaria pas
(Josep Pla: Palafrugell)

170;0;222,7,4 Xammar si per compte de treballar sobre coses que no **l' interessen** hagués pogut manejar les coses que l'apassionen. Si
(Josep Pla: Palafrugell)

177;0;162,26,3 petit no té límits; aquesta melancolia de la cobradora **l' interessa**, el preocupa. Ell desitjaria intervenir-hi; fer valdre (Ernest Martínez Ferrando: València)

183;0;23,9,1 honor en totes les assignatures, cap cosa del món no **l' interessava** ni el distreia, llevat dels llibres, les classes i
(Joan Santamaria: Lleida-Barcelona)

183;0;240,11,2 que m' havia dut a Roma. Em va semblar que el meu cas **l' interessava** i això em donà gosar per confidenciar-me una mica (Joan Santamaria: Lleida-Barcelona)

230;0;158,3,6 noi i la forta emoció que posava en ses paraules **el van interessar** fortament, i observà els nois per veure la impressió
(Antoni Sabater i Mur: Barcelona?)

2702;0;190,23,10 el dia, observa 'l món que 'l rodeja; tot lo d' ell **l' interessa**, 'l commou, l'entusiasma y li fa agafar el llapiç ò'l
(Narcís Oller: Valls-Barcelona)

2977;0;5,55,5 Llui· Manolo, es fica vosté masa en lo que no **l' interesa**. Man· Ay, si no m' interesara! Per· Este Sardinilla es (Eduard Buil Navarro: València)

2978;0;10,15,7 masa segura. ¿Pensa qu' es casarán? Aur· Y a vosté qué **l' interesa**?... Aixó es cosa nostra... ¡Pues no faltaba més! León (Alfred Sendín Galiana: Xàtiva)

2982;0;312,10,7 y vehent que del preludi de aquest no hi havia res que **l' interessás**. -Sí, bè... Lo resultat es... Ja ho podeu (Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona)

3006;0;282,26,2 projectes, pensant que en aquells moments lo que més **la interessava**, era veure ab lo que podia comptar pera portar las (Dolors Monserdà: Barcelona)

3041;0;130,9,5 Tant feïnera i obligada en altre temps, res de la casa **l' interessava**. Encara que tot estés de qualsevol manera, mai li (Josep Pous i Pagès: Figueres-Barcelona)

3042;0;130,19,1 graduat. Curt de vista com era, pera veure be lo que **l' interessava** estava l' home casi encastat á la paret frontera (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

3047;0;120,26,3 á ésser una casa forta, aquellas minucias no **l' havían d' interessar** gens ni mica. La qüestió era solidar la situació de (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

3050;0;17,22,11 vè tot deprèssa; ¿Qu' es lo que deu esser lo que tánt **l' interèssa**? Cèna segòna. [Putifár, Ápriès.] Ápriès. Prostad á (Antoni Febrer i Cardona: Maó)

3137;0;26,12,5 en que jo no so l' téu home. ¿Qué tal? Franc· ¿Y qué **l' interessa** á la senyora que ho sigas, ó no ho sigas? (Francesc Renart i Arús: Sarrià-Barcelona)

3287;0;33,4,1 veuria vosté que li representan viva una acció que **l' interessa**, que l' instrueix y moralisa: ahontse premia la virtut (Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona)

3294;0;10,108,7 assenta á la butaca y 's posa á llegir un diari que '**l va interessant.**)] Amb·;Hi dit mes gran y está dit! Ric· ;Vagi al (**Frederic Soler: Barcelona**)³⁰

3335;0;11,6,6 Pep. Ay desastre! Hóme, no es fique en lo que no **le interesa!** y apañes el desgarrañ que du en la bolchaca eixa. Ort. (**Eduard Escalante: Grau de València-València**)³¹

39;1;116,27,1 Claramunt. L' escena que havia tingut amb el seu pare **l' interessava** poc. No era la primera, ni la darrera: "El meu pare (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

39;2;129,21,9 Ara, quan una noia de la seva classe **el començava a interessar**, Pat s'imaginava que l'amor es revestia d'uns vels (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

98;0;180,21,2 no mira els títols; és un home que s creu ben home. Un **l' interessa**, s'hi apropa i li allarga una mà gruixuda. Té ulls (**Santiago Rusiñol: Barcelona-Aranjuez**)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

2945;0;14,8,7 fos un estrany, dintre d' aquí devíeu dir "Al petit no **l' interessa**, no cal ni menys que li enviem a dî". I tot plegat és (**Ernest Martínez Ferrando: València**)

3042;0;48,16,1 Vilaniu á vol d' aucell, y com qu' á n' aquell **l' havían interessat** fentli néixer lo meteix desitj qu' á mí, nos costá (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

ACUSATIU (amb pronom): verb-subjecte

108;0;177,2,5 la imatge d' una Catalunya activa i pròspera. Si a un **l' interessa** sobretot l'aspecte floreixent i rialler de l' (**Carles Pi i Sunyer: Barcelona-Caravacas**)

114;0;17,23,6 tenir el mínim de contacte amb la gent: a ell **l' interessava** que els nens fessin salut, i anava poble enfora a (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

³⁰ Pensem que és una confusió entre formes verbals no personals.

³¹ Segurament és correspon al clíctic *li* (error de l'editor).

181;0;153,19,3 de fórmules? A Arandó, com a tot savi veritable, **l'interessaven** el camí i els seus dons, la fatiga i les meravelles
(Carles Riba: Barcelona)

224;0;73,33,6 bonhomiós i tan enderiat amb l' astronomia que no **l'interessava** res del que s'esdevenia arran de terra. Per contra,
(Carles Soldevila: Barcelona)

3000;0;380,27,1 que la matexa batalla a donar al brètol de son cunyat, **l'interessava** 'l problema del seu cor, ahont podían trobar
(Narcís Oller: Valls-Barcelona)

3006;0;147,5,2 qual d' aquestas poblacions havia anat; si á en Biel **l'interessava** saberho facilment se podria preguntar al pares d' en
(Dolors Monserdà: Barcelona)

3032;0;24,2,1 nascudas com fosas. La particularitat de que no més **l'interessés** el nyanyo rosa, li féu compendre que aquella flor era
(Josep Carner: Barcelona-Brussel·les)

3043;0;171,14,4 li parlava, al mateix temps que 's traslluía que no **l'interessava** lo que li deien, ni casi s'n feia càrrec. Fins les (Joan Rosselló i Crespí: Alaró-Palma de Mallorca)

ACUSATIU (sense pronom): subjecte-verb

164;0;179,28,3 que ell sentia enfront dels espectacles naturals, **podien interessar els altres homes**. No eren pas efecte d'una reacció
(Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

164;0;246,30,1 hereu Aspriu!" Ben escatit, la qüestió legal era allò que **interessava els bosquerols** més que no pas altra cosa. Els
(Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

165;0;271,5,7 oblidats, perquè la història del segle XIX catalana no **interessava ningú** malgrat ser tan interessant com els nostres
(Francesc Pujols: Barcelona-Martorell)

180;2;71,20,1 morir el dia dintre la mar. Tristany havia començat d' **interessar la mamà** i d'interessar-se per ella. Tristany era el
(Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

186;0;118,26,2 Mancava ambient; mancava propaganda; la propaganda que no **interessava ningú**. El día rojo era molt lluny encara, i quan (Joan Oller i Rabassa: Barcelona)

39;2;61,25,4 erotisme de carrer els objectes exposats en la botiga que **interessaven Conxa**, li hauria donat tema per poder parlar del (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

3298;0;33,23,2 forma", no comptaran pas res en el moviment del món, no **interessaran mai l'Humanitat**. Aquesta „vacuitat, fent pendant a (Diego Ruíz i Rodríguez: Màlaga-Tolosa de Llenguadoc)

DATIU (amb pronom): subjecte-verb

102;0;74,28,7 m' ha preguntat per vostè... Me sembla que, si a vostè **li interessés**, no hauria de fer més que allargar la mà; prou vaig (Caterina Albert Paradís: l'Escala)

114;0;161,2,9 sense parar. El casament d' en Melrosada i la vídua **li interessa** com si es tractés del casament d'ella mateixa: això (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

129;0;132,2,1 el que significaven aquelles coses. Els ganivets **li interessaren** una mica, però hom no podia manejar-los tan bé com (Marià Manent: Barcelona)

133;0;81,6,7 acostuma. La Carme l' escoltarà com si el que li conta **li interessés** de debò. L'Agneta, dissimulant un badall, aclucarà (Alexandre Plana: Lleida-Banyuls)

139;0;52,3,2 ja només juga per condescendència: l' únic joc que **li interessa** és jugar a la nena gran). He obert la porta i me'ls he (Josep Carner: Barcelona-Brussel·les)

152;0;46,13,8 que ells contaven, Pomarè se 'n reia. Jesucrist no **li interessava** gens; ell era un bon creient de Taaroa (el Júpiter (Aurora Bertrana: Girona-Berga)

186;0;177,19,10 sense escoltar- lo. Les exclamacions de l' oncle no **li interessaven** gens ni gota. Impressionada per l'oferiment que el (Joan Oller i Rabassa: Barcelona)

2702;0;202,25,4 sinó a fer sentir al vehí lo que malvinatge si **li interessa** gens. Però no parlèm més de lo que no val la pena. (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

2721;0;52,35,4 ab la càrrega dels anys, ne tenen un feix...? Si que déu **interessar li**. Ell dirá: veig que ja vé. [(Obrintse la porta (Conrad Roure: Barcelona)

2879;0;22,2,1 Andreu tota la escena està una mica apart i com si no **li interessés**.)] Tu, Setpervuit, aguantat la rialla, també vols (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

2879;0;35,9,6 la lliçó... For· No teniu fills... Glòr· Ai, ves, que **li interessa!** No en tinc i no en voldria per cap preu. Bé, per cap (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

2982;0;179,4,9 dels demás y sobre tot cap assumpto dels que **li interessavan** resolt. -Estau á la mira, digué un dels áulichs, á (Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona)

2982;0;57,24,9 als ulls del juglar, aquell gran quadro que tant **li interessava**. -Qué es lo que veig, mon Dèu! -esclamá mossen (Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona)

3006;0;159,2,3 papelera, de la que havia de tréuren alguna cosa que **li interessava**: en aquell instant havia entrat la noya y l' objecte (Dolors Monserdà: Barcelona)

3018;0;201,1,1 li hauría girat fondos dins Alger ó allá ahont **li hagués interessat**, maldement que fos estat à dins Infèrn. -Gracies, (Pere d'Alcàntara Penya i Nicolau: Mallorca)

3039;0;151,2,7 es una memoria d' alguna persona que á la senyoreta **li interessa?** -Si, era un regalo del seu promés. Quan s' en va anar (Emili Vilanova: Barcelona)

3142;0;30,19,6 de la...mestressa, [(Ab intenció.)] y al pobre prou **li interessa...** Escena XVIII. [Dits y Angela.] [(D. Mateu y Angela (Marçal Busquets: Reus)

3146;0;48,47,4 Ele. (Digas que sí.) El. Si l' hi apar...? Ma. Si **li interessa.** [(Se 'n vá montanya amunt y dobra per la dreta.)] (**Antoni Ferrer i Codina: Barcelona**)

3291;0;202,22,5 independent en aquellas materias que exclusivament **li interessan:** per altre, un poder comú deu tenir atribucions (**Valentí Almirall: Barcelona**)

3341;0;68,18,7 donaba Per tándrel' de sa part En la cuestió, que tant **li interesaba...** No sòls li despreciá Mitres, capelo y tot quant (**Benet Altet i Duate: València**)

39;2;223,32,1 seguirien parlant de totes aquelles coses que a ella **li interessaven** molt. Maria Lluïsa va fer, encara, l'esforç de (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

81;0;151,18,5 fent- lo participar a desgrat en empreses que no **li interessaven;** desvià Catalunya de la vella política occitana (**Lluís Nicolau d'Olwer: Barcelona-Mèxic**)

99;0;11,22,10 és quelcòm de vivent seu, remarqui 's això, lo que **ha d' interessar-** li. Com pot véure's, doncs, tota manifestació (**Joaquim Torres-Garcia: Montevideo**)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

143;0;42,4,7 intel·ligencia, a un pur artista o a un filòsop, no **ha d' interessar-** li. I si l'artista no viu una vida superior, si no (**Joaquim Torres-Garcia: Montevideo**)

3006;0;156,1,1 que mossen Jaume que més de duas voltas, quan no **li interessavan** per res, s' havia rigut de sas formas pomposas y (**Dolors Monserdà: Barcelona**)

39;1;146,19,6 tots els detalls, naturalment- Dorotea Palau. A vostè **li interessa,** a mi també m'interessa, però a vostè molt més que a (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

DATIU (amb pronom): verb-subjecte

104;0;134,3,9 del que vulgarment ne diuen d' una rata d' arxiu. **Li interessava** el passat, però també li interessava el present. Era (Lluís Nicolau d'Olwer: Mèxic-Barcelona)

104;0;134,4,5 rata d' arxiu. Li interessava el passat, però també **li interessava** el present. Era ell qui prologava llibres de poetes (Lluís Nicolau d'Olwer: Mèxic-Barcelona)

139;0;145,17,3 té una majestat exterior assolida sur commande; no **li interessa** pas, com al seu avantpassat, de punyir l'ombra en (Josep Carner: Barcelona-Brussel·les)

164;0;111,11,10 dispeser. Els feia pena que no sortís de casa, que no **li interessés** res de les moltes coses que la urbs oferia als joves (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

169;0;366,18,8 cap mal caparró. Cal dir també que a la pubilla **li havia interessat** la nova coneixença i més que cap altra cosa l'havia (Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona)

184;0;52,30,7 les institucions polítiques de Catalunya i d' Aragó, **li interessaven** més les qüestions de cerimonial que les (Pere Corominas: Barcelona-Buenos Aires)

186;0;102,1,4 mica en mica, un defalliment inesperat la prengué. No **li interessava** gens de veure Prats. Hauria preferit de retrobar (Joan Oller i Rabassa: Barcelona)

2659;0;19,25,5 ell, amb semblant somrient me va dir: -Veig que **li ha interessat** la meva historia. Serà forçós acabar-la, senyor, (Joan Santamaria: Lleida-Barcelona)

2948;0;18,29,5 No veus que es burlen de tu! [(Als mariners.)] **Poden interessar-** li les marrinxes que tingueu en els ports? Santa (Ramon Vinyes i Cluet: Berga-Barcelona)

3000;0;384,23,2 Si a vostè, per lo qu' a mi no 'm toca saber, **li interessa** provar qu'aquell home'ls du a les roques, no té més (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

3002;0;132,11,4 intencions. No té respecte a res ni a ningú: no més **li interessa** la vida de sas ovellas: l'humana, inclòs la seva, li (Caterina Albert Paradís: l'Escala)

3032;0;26,10,5 y bé havia vingut. Ell no ho comprenia. Ni tampoch **li interessava** compèndreho. Aquell rosa'l feya tornar plàcit; en el (Josep Carner: Barcelona-Brussel·les)

3047;0;43,22,6 gosava piular. Sense haver apenas conegut á la Blanca, no **interessant li** poch ni gens lo qu'ab ella hagués passat á casa (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

3076;0;65,2,5 lo li enfonsá un través de dit la teya, que **li ha interessat** la segona costella de la part dreta, amenassantlo en (Manuel Figuerola i Aldrofeu: Barcelona)

3259;0;11,16,2 de mentides. Com als antichs romans, més que nodrirse **li interessa** engolir; alleugerintse, per vòmits provocats, dels (Salvador Albert i Pey: Palamós-Cerdanyola)

39;1;175,2,4 les dues velles era una mica anguniosa. A Pilar no **li interessava** res del que interessava a Leocàdia. Es passaven (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

39;1;202,29,7 estat mig delatar- se i remenar les coses, i a ell **li interessava** que tot estigués ben quiet, que no respirés res. S' (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

39;2;116,17,5 seguia parlant de films i de les seves coses; tan sols **li interessava** enraonar d'ell i del que pensava, amb l'inconscient (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

39;2;118,2,1 volia dissimular; a Dionísia, innocent com Pat, només **li interessaven** les seves idees. -És molt bufó, però em sembla que (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

39;2;235,26,3 Bobby es passava moltes estones a casa llegint. Només **li interessaven**, però, els llibres d'història; com a bon (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

49;0;125,26,6 sabia una dona com jo. Tret de la novetat, a ell no **li interessava** res de mi. Això no es sap fins que ja no s'hi és a (Miquel Llor: Barcelona)

49;0;203,27,9 ningú dels que comenten la seva presència: que sols **li interessa** d'escoltar i aplaudir la tasca de la cantatriu, (Miquel Llor: Barcelona)

AMBIGUS (usos preposicionals): subjecte-verb

117;0;42,6,1 els muscles, les altres en feien brometa. La veritat sols **interessava a unes quantes** tafaneres de mena, car la majoria d' (Ernest Martínez Ferrando: València)

1263;0;84,25,3 Però aquests pregons i cabdals matisos de la veritat no **interessaran** potser prou a **M. Camille Pitollet**, amatent, tan (Josep Maria Junoy: Barcelona)

149;0;108,14,1 La cerimònia continuà fins a la fi, però **a ningú** ja no **interessava** i coixejava en mig d'indiferències. Corregué la nova (Salvador Espriu: Santa Coloma de Farners)

150;0;10,17,7 difícil: la inofensivitat. Que la injúria no sigui feta, **interessa a aquells** que han de fer-la, no pas a aquell que, (Carles Cardó: Valls-Barcelona)

150;0;130,19,11 perquè resti palès que l' afer que es tracta no **interessa** menys **al jutge** que al reu; car això pertany a la (Carles Cardó: Valls-Barcelona)

152;0;49,7,3 Sensual i atraient com una veritable polinèsia, l' amor **interessava a la nova reina** més que no pas la política. Més que (Aurora Bertrana: Girona-Berga)

165;0;14,35,3 la importància universal de les qüestions tractades, que **interessen** plenament **a la humanitat** i, sobretot, als catalans (Francesc Pujols: Barcelona-Martorell)

165;0;159,31,3 a les realitats socials i humanes, no podia convèncer ni **interessar a Castella** ni a **l'Espanya castellana** que no havia (Francesc Pujols: Barcelona-Martorell)

168;2;140,21,7 explicà la seva història, tan plena d' accidents, que **interessà** vivament **el cavaller**. Així en Boi pogué satisfer la (Josep Maria Folch i Torres: Barcelona)

168;2;20,25,11 esperança de botí, que al cap i a la fi era el que més **interessava als corsaris**. Per aquesta raó, tan aviat com s' (Josep Maria Folch i Torres: Barcelona)

170;0;237,13,2 a tothom, de fer sortir a la conversa les coses que **interessen a la persona** amb la qual es parla, fa dir moltes (Josep Pla: Palafrugell)

177;0;153,20,4 semblava voler treure importància a la conversa que ara **interessava a l'Enric**. -Oi que el paper negre té gust de (Ernest Martínez Ferrando: València)

179;0;45,5,6 tingui una universalitat d' alta muntanya, que **interessa a tot el món**. En tornar a Barcelona els nuvis es van (Josep Pijoan: Barcelona-Lausana)

230;0;118,30,4 persones majors es van enredar a parlar de coses que no **interessaven** gens ni mica **als petits**, i aquests, aprofitant l' (Antoni Sabater i Mur: Barcelona?)

2702;0;131,22,3 dels recorts que guarden, per a que llur existencia pugui **interessar a ningú** més qu'als qui hi glatiren ab ilusió. Ja'ns (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

2702;0;183,31,7 d' un fatalisme hiperbòrich que no pot convèncer ni **interessar a cap llatí** qu'estigui en sà judici? Ideal... ideal! (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

2982;0;243,33,4 se tractat aquesta mala treta, era lo de una festa que **interessava** directa y principalment **al barri** ahont hi havia lo (Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona)

2982;0;42,34,1 tots temps, y fins ara, hi ha especialitats que, volent **interessar al públich**, ans de cautivarlo per la part del (Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona)

2982;0;478,24,3 que aquí existeix es lo raptor. Aquest llenguatge **interessá** sobre manera **als concurrents**, y fins hi hagué qui's (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)

3022;0;68,11,5 Se sentí primerament una especie de patèlich idili que **interessá** y distraqué fundament **al estudiant**. Curta pausa, y de (**Lluís Bertran Nadal: Vic-Barcelona**)

3033;0;83,16,2 Galicia, aquella regió tant afí, la que més hauria d' **interessar als portuguesos**. Solament ara, després del (**Ignasi Ribera i Rovira: Castellbell i el Vilar-Barcelona**)

3033;0;83,2,1 entendre: la producció estetica genuinament castellana no **interessa al portuguès** degut a la diversitat de costums, i la (**Ignasi Ribera i Rovira: Castellbell i el Vilar-Barcelona**)

3039;0;148,14,7 Un tío de la senyoreta. -No, tan com germá, no senyor; **interessa més á la noya** que á mí per aixó; y no voldria per cap (**Emili Vilanova: Barcelona**)

3046;0;158,8,7 per demunt d' ella 's parlava de tot, menos de lo que **interessava al meu cor**, aquells colomets feyan de las sevas per (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3058;0;26,20,1 Per lo que afecta als tipos que 'ns interessan (si es que **interessan al lector**, que be podria posarho en dubte) com els (**Joan Pons i Massaveu: Barcelona**)

3143;0;46,6,5 teniu descuidada Una guarda tan sagrada Que tant **á tots interessa?** [(Los examina.)] No 'm responen... y ell son élls. (**Pere d'Alcàntara Penya i Nicolau: Mallorca**)

3147;0;160,14,1 vagis a parlar de politica, ni de religió, ni de res que **interessi a la nostra classe**. Parla de cançons, d'envegetes de (**Ignasi Iglésias: Sant Andreu de Palomar-Barcelona**)

3259;0;34,3,7 com està en la resolució de mil y mil problemes que **interessen "als grans;"** problemes de més incògnites qu' (**Salvador Albert i Pey: Palamós-Cerdanyola**)

3287;0;82,27,6 dia fent conversa de cosas que á ellas mes que á ningú interessavan. En la ocassió á que 'ns referim estavan las duas (Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona)

3291;0;111,1,4 sistemàticament de la direcció dels negocis públichs que interessan á la agregació de totas las regions espanyolas, (Valentí Almirall: Barcelona)

3291;0;287,22,7 y de una administració comunas pera 'ls negocis que interessessin al conjunt del imperi. Quan lo terreno va semblar (Valentí Almirall: Barcelona)

3293;0;33,13,4 un portal; puig sols hi várem fer nit, perque á tots interessava fugí aviat, y no 'ns recava deixar dematí lo llit. (Damas Calvet de Budallés: Figueres-Barcelona)

39;1;137,13,1 hores no rebo ningú. -Diu que és un cas molt urgent, que interessa molt al senyor Baró... -Com se diu aquest jove? (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

39;1;175,2,8 una mica anguniosa. A Pilar no li interessava res del que interessava a Leocàdia. Es passaven estones de silenci, però no (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

39;2;34,22,3 Tots els fets públics i privats que passaven aquells dies interessaven moltíssim a Hortènsia Portell. Ella amb la (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

82;0;163,23,12 inferiors, i feta aquesta explicació que no deixarà d' interessar a tots els que estimen la veritat, passarem a la (Francesc Pujols: Barcelona-Martorell)

82;0;167,38,9 de èxit que les altres ciències, les qüestions que interessen més als homes. Capítol V La catalanitat de la (Francesc Pujols: Barcelona-Martorell)

82;0;180,32,12 fa set segles que la preconitzen, és una obra que ha d' interessar a tots els pobles, perquè la ciència catalana, que (Francesc Pujols: Barcelona-Martorell)

92;0;102,15,1 sinó dels ideals ibèrics, que seran de tots i que **interessaran a cadascú** per allò que hi haurà posat. Un camí (**Jaume Bofill i Mates: Olot-Barcelona**)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

142;0;111,2,10 Hem pensat mai, però, de què viu, què fa, què pensa? No **interessa** gaire **a ningú**. Quan li hem allargat la mà entre mil (**Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile**)

148;2;46,12,2 pictòrica de lo creat, per lo vist ara comencen a **interessar a alguns pintors** de gènere o de costums de fòra de (**Raimon Casellas: Barcelona-Sant Joan de les Abadesses**)

3020;0;38,20,5 perseguirla ab propostes y més propostes, el qui vaig **interessar hi als pares**, quan vaig veure que d'ella no'n treya (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)

3284;0;132,13,2 poden referirse de las de Reus, que no deixen de **interessar á** més de **un lector**. Com de caràcter particular una (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)

AMBIGUS (usos preposicionals): verb-subjecte

2982;0;156,20,8 hi havia, y fou mes sensible aixó, quant **á un y altre interessá** sobremanera lo bell aspecte de la que implorava. (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)

2982;0;57,7,7 sens dubte pera que en aquells moments no la deixás sola. **Interessá** sobremanera **al contemplador** l'aspecte de aquellas dos (**Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona**)

ALTRES AMBIGUS

92;0;66,19,5 federativa o autonòmica de l' Estat espanyol, en allò que **interessa Catalunya**, no ha d'ésser en capes horitzontals per (**Jaume Bofill i Mates: Olot-Barcelona**)

1.4.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

1006;0;33,15,9 tenia la veu una mica velada, i perquè les paraules **la interessaven** més que la música. Si feien literatura pretensiosa (Maurici Serrahima: Barcelona)

105;0;24,16,5 teològic. A Tirso, com a tots els dogmàtics, el dogma **l' interessa** més que l'home; en canvi, en els grans tràgics -amb (Josep Palau i Fabre: Barcelona)

1160;0;211,2,12 moment un procés tan complicat i que a ell, a més, no **l' interessava?** -Reconec la dificultat, però no crec que res (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

1160;0;54,5,6 El conjunt de l' edifici, ideat per l' arquitecte, no **l' interessa**, ni tan sols el concep. Entre els papers que em va (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

1213;0;24,6,4 gairebé diríem que, fora d' ell, potser ja no res més **l' interessava**. I tenia raó, car en ell ho trobem tot. És a través (Agustí Esclasans: Barcelona)

1244;0;174,18,1 grollerament amb els detinguts. La meva explicació **el va interessar** i va dir-me: "„Attendez ici ." Entrà al cau -tan (Teresa Pàmies: Balaguer)

1439;0;84,29,3 o instructives que cauen sota els seus ulls. Tot **l' interessa**, la relació dels enterraments reials i les de les (Rafael Tasis: Barcelona-París)

1439;0;85,2,1 anava apuntant totes aquelles coses que **l' interessaven**. I àdhuc n'apuntava d'altres, no sabia perquè. Cada (Rafael Tasis: Barcelona-París)

2;0;269,22,12 interrogà, després, sobre altres coses, com si allò no **l' interessés**, però, en acabar, li aconsellà que no en parlés amb (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

237;0;383,12,7 salutant- lo perpètuament sense alguna altra provatura d' **interessar- lo**, vaig escridassar-me en la pregunta de si la seva (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)

239;0;128,12,4 a Elvira. Sobretot la historieta de la Guadalupe **la va interessar** moltíssim. La va paladejar com un confit i en va (**Ernest Martínez Ferrando: València**)

239;0;7,16,6 cercant alguna persona que no apareixia enlloc i que **la interessava**. A vegades fins i tot girava el cap per mirar al seu (**Ernest Martínez Ferrando: València**)

243;0;181,12,9 aprendre el clavecí, la flauta i el violoncel. Tot **l' interessa**, tot ho assimila amb una avidesa que espanta. I res no (**Joan Alavedra: Barcelona**)

2590;0;37,17,2 i anar al lloc mateix a fer vida amb la societat que **l' interessa**; contràriament, ni que ens fem historiadors o (**Miquel Adrover: dialecte central?**)

2632;0;91,27,7 ni cap cosa per les que els homes es maten, no **l' interessen** gens ni mica. ¿És vostè un sant? Monlió es va (**Enric Valor: Castalla-València**)

2742;0;102,25,4 em feia suposar que el valor d' aquella pintura **l' interessava** només que de retruc, però alhora no veia gaire què (**Maurici Serrahima: Barcelona**)

2913;0;348,35,8 Dignes en què penses. Home: Cadascú pensa en el que **l' interessa**. On va a parar el nostre poble! Home 2: Jo em giraré (**Joan Brossa: Barcelona**)

2963;0;54,10,9 Hi ha d' haver de tot, en aquest món. El futbol no **el deu interessar**. Feliu: Sí, que m'interessa. Cases: També els agraden (**Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona**)

2966;0;70,32,2 ofici. Vostè dóna importància a una altra cosa que ara **l' interessa** més. Si fos de l'ofici, es deixaria enlluernar, vostè (**Xavier Romeu i Jover: Barcelona-Vilafranca del Penedès**)

3079;0;81,21,2 fer quatre parets i deixar- lo tapat... si a vosté l' **interessa**... se'n podria parlar. Tots tres a taula. Menjant. (Joan Baptista Mengual i Llull: Sanet i Negrals)

3205;0;172,11,3 no faci l' enze. Ha d' acabar la seva història. -No l' **interessa**. A més..., no es troba bé. -Em distreu. Mentre vostè (Montserrat Roig: Barcelona)

3207;0;11,18,7 Elvira.] Ja veus l' amor que et té! Ja veus tot el que l' **interessa**, guanyar el plet! Kati. En Joan volia acomiadar-se de (Josep Palau i Fabre: Barcelona)

3217;0;36,31,1 tindrà ocasió de comprovar- ho, cas, naturalment, que l' **interessi**. -M'heu de parlar amb absoluta llibertat de tot allò (Xavier Benguerel: Barcelona)

3217;0;64,10,6 coses insignificants, és clar, però que si a vostè l' **interessen**, ja m'afiguro que les modificarà segons li (Xavier Benguerel: Barcelona)

3233;0;160,11,8 temes de l' obra; es poden destacar les idees que més l' **interessaren**, i que, d'alguna manera, determinaren l'estructura (Antoni Marí: Eivissa)

3252;0;107,28,2 -Sóc molt tímid. Endemés, no crec que la Bíblia l' **interessi** gaire. -Potser l'Apocalipsi -digué Abel. -És una idea. (Valentí Puig: Palma de Mallorca)

3254;0;169,19,5 Va transcórrer una cosa que devia ser temps. Ja res no la **interessava**. I, mancada d'esma, perduda la capacitat per a ordir (Miquel Àngel Riera: Manacor)

3257;0;85,31,11 pell tèbia. En el fons era aquest l' únic viatge que l' **interessava**: salvar la distància que separaven els seus braços (Carme Riera: Palma de Mallorca)

382;0;207,5,8 hi massa. Aquell dia, però, la contesta de Zeni l' **interessà**: -Ah! i et creus que jo no hi he pensat? Ja fa dies (Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile)

382;0;301,10,1 en sabia. No era aquest episodi l' únic que **l' havia fet interessar** per aquell xicot. Ja en temps de la muller d'Agustí, (**Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile**)

382;0;36,19,7 per qui havia de saber- ho? En Llames, pel que a ell **l' interessava**, no ho podia haver dit, i en Fontdevila, en (**Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile**)

387;0;295,32,8 era el seu lloc, que la literatura teatral corrent no **l' interessava** gens i que tampoc no l'interessaven els judicis (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

387;0;328,2,6 que forma el conjunt tractés d' endevinar quelcom que **l' interessés** molt. El silenci del camp que els envolta fa més (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

397;0;125,21,4 per aprofitar- los intensament. Fora de la mar, res no **l' interessa**. Jo que tinc tants anys menys que ell i sento la (**Josep Pla: Palafrugell**)

397;0;266,39,9 econòmica folgada, que això, és clar, a vostè no **l' interessa**, però sí determinades comoditats, un cert punt de (**Josep Pla: Palafrugell**)

51;0;12,11,2 estona de les coses de casa nostra que jo he viscut; **l' interessen**, però no gaire en la forma d'impressions i d' (**Maurici Serrahima: Barcelona**)

51;0;120,20,6 alguna cosa, algun consell que l' impressionava o **l' interessava**, no fingia cap superioritat, i deixava veure, quasi (**Maurici Serrahima: Barcelona**)

51;0;131,36,9 sinó que s' habitua a lluitar només per allò que a ell **l' interessa**, i per aquí arriba a la impressió que només allò que (**Maurici Serrahima: Barcelona**)

51;0;131,37,7 i per aquí arriba a la impressió que només allò que **l' interessa** justifica l'encarament amb l'obstacle. I aleshores res (**Maurici Serrahima: Barcelona**)

51;0;155,22,4 quina mena d' afer era. Com que el que li deia **l' ha interessat** ho hem anat comentant fins al passadís de sortida, on
(Maurici Serrahima: Barcelona)

51;0;177,23,6 d' entre els que la història ens dóna a conèixer. Tot **l' interessava**, i el puc entendre com a polític i home de decisions
(Maurici Serrahima: Barcelona)

6;0;39,23,4 textos que podia haver llegit en llengua castellana no **l' interessaren** prou per a exercir influència en el seu pensament, (Maria Aurèlia Capmany: Barcelona)

86;0;123,18,4 Les ciències històriques, que esguarden **l' ahir**, **l' interessaven** només a títol informatiu. La seva vocació no era de (Lluís Nicolau d'Olwer: Barcelona-Mèxic)

86;0;85,21,8 lo ja les ciències econòmiques, els "sonetistes" **l' interessaven** més... perquè era un de la colla. També escrivia (Lluís Nicolau d'Olwer: Barcelona-Mèxic)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

387;0;206,25,2 simètrics corbats elegantment i guarnits de dolles, **va interessar-** lo. Que petita, vulgar i inexpressiva li resultava,
(Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

397;0;211,30,4 cortina clara, veia passar una ombra. Un dia... Que no **l' interessa?** Si no l'interessa, digui-ho clar... -Digui, digui...
(Josep Pla: Palafrugell)

397;0;211,30,8 passar una ombra. Un dia... Que no l' interessa? Si no **l' interessa**, digui-ho clar... -Digui, digui... -vaig fer, més mort
(Josep Pla: Palafrugell)

55;0;596,22,8 Jo li responc. No pregunta res al meu amic, no **l' interessa**. El pintor es vol ficar en la conversa, ell no l' (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

97;0;150,24,7 reals, quan són proposades al lector només perquè **l' interessin** per elles mateixes, és a dir, sense cap finalitat (Maurici Serrahima: Barcelona)

ACUSATIU (amb pronom): verb-subjecte

1160;0;113,10,7 fan millor el seu paper. Donya Xima callava perquè no **l'interessava** la política. Ell reparà que s'avorria i li prengué (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

1160;0;54,33,1 als moixos, per exemple, males qualitats, no és perquè **l'interessi** combatre-les, cosa que seria follia, ja que cada (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

1160;0;98,13,7 com una gran maquinària de rellotgeria. ¿**L'interessen** les màquines, senyor Vicari? Vaig sentir l'ala del (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

1324;0;133,27,7 es veu en un „impasse... L' acadèmic l' interrompé: no **l'interessava** parlar de política internacional i sí, en canvi, (Jaume Vidal Alcover: Manacor)

210;0;112,5,1 murri. -És que vostè ho posa molt difícil. De debò que **l'interessa** que li conti coses? -Sí. Avui serà potser la primera (Blai Bonet: Santanyí)

2336;0;34,1,10 El majordom els durà on són els papers. Mentrestant, ¿**l'interessa** un llum de peu, de ferro, trencat? -Sí, això sí: va a (Josep Vallverdú: Lleida)

2632;0;74,7,1 problemes de l' home com a individu i com a espècie. **L'interessava** molt l'home en societat, estudiar la lluita (Enric Valor: Castalla-València)

3080;0;236,33,2 és capaç de citar- te Kant, Schopenhauer i Nietzsche. **L'interessa** l'existencialisme i li agrada molt Machado. Però, (Montserrat Roig: Barcelona)

3158;0;46,28,11 Més encara: no és que siga incapaç, és que no **l'interessa** resoldre-ho. -Tu sempre has tingut molta fantasia, (Ferran Torrent: Sedaví)

3236;0;174,3,11 no anava així a la botiga, que era en definitiva on **l'interessava** lluir més, justament? Potser amb un negoci d' (Maria Antònia Oliver: Manacor)

3257;0;188,10,5 de xerrar. tornes a agafar el diari. -Perdoni, per què **l' interessa** tant el periòdic? Aquesta pàgina, una notícia... no em (**Carme Riera: Palma de Mallorca**)

378;0;239,4,8 anys. No té més bens que la creu del front. A ningú **l' interessa** son nom ni cognoms, ni a on va ni d'on ve; a ell tots (**Josep Pascual Tirado: Castelló de la Plana**)

387;0;16,4,6 Ultra la quantitat de metzina que segregaria Aspriu, **l' interessava** de conèixer si era llest o maimó a fer córrer la (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

387;0;281,32,1 si seguís escrivint el seu "esplai bàrbar" diàriament. **L' interessava** de no perdre de vista la marxa dels tràmits (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

387;0;295,33,4 teatral corrent no **l' interessava** gens i que tampoc no **l' interessaven** els judicis crítics que era forçat a emetre. Els (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

387;0;41,36,2 del cel i d' horitzons **l' enutgés** massa. Poca cosa **l' interessava** la mala fama de Montjuïc amb els seus cataus d' (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

51;0;153,15,7 una vitalitat enorme; fa cara d' ensopit, com si no **l' interessés** prou el petit paper que fa i es veiés amb cor de fer (**Maurici Serrahima: Barcelona**)

55;0;110,38,2 potser també de la seva família i del món. Dubto que **l' interessessin** les coses que li dèiem. Per tot comentari (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)

55;0;344,38,3 Carles i les dones, que es menjava amb els ulls, no **l' interessava** res. No tenia gaire respecte als capellans; deia que (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)

ACUSATIU (sense pronom): subjecte-verb

127;0;73,28,6 de **l' humanisme** n' ha dit Walter Pater) que el que ha **interessat** una vegada **homes vivents** no pot deixar de viure; cap (**Josep Pous i Pagés: Figueres-Barcelona**)

1329;0;9,4,3 atenció, que quasi bé no era mai real, per les coses que **interessaven les persones** que es volia fer seves. Feia (**Maria Antònia Oliver: Manacor**)

235;0;129,8,5 sóc enterament incapaç d' imitar- los. La meva moral no **interessa ningú**, ni aquest capítol és un tractat d'ètica; però (**Aurora Bertrana: Girona-Berga**)

235;0;49,19,3 bells fruits collits de nou, vellutats i flairosos, no **interessaven ningú**, llevat de la cronista. Jo estava qui-sap-lo (**Aurora Bertrana: Girona-Berga**)

238;0;67,2,3 aconseguir que les pel·lícules instructives arribessin a **interessar l'espectador**, caldria que les cases productores les (**Valentí Castanys i Borràs: Barcelona**)

238;0;84,17,2 home noble que a força de noblesa i sacrificis arriba a **interessar el cor** d'una milionària? Així no hi podem seguir. El (**Valentí Castanys i Borràs: Barcelona**)

2590;0;64,20,1 límits del qual és rellevada per uns altres lligams que **interessen altres famílies**. L'articulació de les famílies per (**Miquel Adrover: dialecte central?**)

2594;0;31,6,3 parelles que s' uneixen i es desuneixen oficialment? Això **interessa** només **les famílies** i els venedors de mobles. Per a un (**Anna Murià: ?**)³²

2615;0;162,23,6 entretenir llangorositats inexplicables que, amb el cos, **interessaven l'esperit**; de trobar-me humida i tèbia, d'ésser un (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

³² Atés que no hem pogut a través de la cerca bibliogràfica la població de naixement d'aquesta escriptora, hi incorporem la resta de lemes de la mateixa obra per descobrir la seua ubicació dialectal a partir dels trets diatòpics de la seua obra literària. Igual com en el cas de Miquel Adrover el registre estàndard ens ofereix poques possibilitats de realitzar correctament aquesta cerca, més si tenim en compte que aquest lema correspon al segon període analitzat:

2594;0;17,31,8 I si una nit en una cantonada topa amb una pobra dona que espera tremolant de fred el pa de l'endemà, s'aparta amb fàstic,

2594;0;23,22,1 però, una solució egoista -a més d' insincera-: no els preocupa la posició de la dona i sols s'afanyen a mantenir l'

2594;0;32,4,5 del treball i deixar la ploma per cercar el repòs, esperem el fruit del nostre desig, més gran encara, molt més,

2768;0;76,8,4 em puc mirar amb fredor les seves coses. Xui. Sentir això **interessaria la meva cosina**. Sun. Les seves coses em preocupen, (Carme Serrallonga: Barcelona)

2867;0;98,18,8 i tot per a vós, encara que la política no acostuma a **interessar** massa **les dones**. El regent i el príncep han signat la (Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona)

2902;0;56,8,6 jo em vaig tornar impotent. Egli: Calla, Schmalz, això no **interessa ningú!** Schmalz: A mi sí, senyor cap de personal. (Feliu Formosa: Sabadell)

3;0;114,3,1 no és en l'aparença, de la teologia: les "qüestions" que **interessaven els teòlegs** -els teòlegs d'"abans"- són les (Joan Fuster: Sueca)

3207;0;30,4,3 crec que vostè s'ha equivocat, perquè vostè encara pot **interessar una dona...** No, no una dona com jo, sinó una dona (Josep Palau i Fabre: Barcelona)

3246;0;177,31,2 Quan li pregunten si un film tan eminentment femení podia **interessar els homes**, Michel Deville contestà: "Per què no? He (Teresa Pàmies: Balaguer)

3246;0;51,23,10 de la consciència com el de l'emancipació de la dona **interessin els filòsofs** que no viuen en una torre de vori ni en (Teresa Pàmies: Balaguer)

3250;0;118,6,7 serà en la mesura en què expressi continguts que **puguin interessar també els no-catalans**. Ara bé, donats els (Pep Subirós i Puig: Barcelona)

3255;0;54,6,8 amb una dona; explicava tot allò que sabia que podia **interessar l'altre**, i de la manera que li hauria de resultar més (Josep Lluís Seguí: València)

3257;0;64,2,7 es podrà desprendre qualque notícia que no sols **interessi els addictes** a la premsa sensacionalista o a les (Carme Riera: Palma de Mallorca)

3257;0;67,4,8 la comunicació. Vés, doiuda, els teus problemes no **interessen ningú**, són insignificants, absurds... Et negues (**Carme Riera: Palma de Mallorca**)

3356;0;31,24,3 gent, amb les teves històries. El nostre drama no **interessa ningú**. Assumpta: Potser avui no arribaré a fer-lo (**Jordi Teixidor: Barcelona**)

387;0;70,8,11 de no sabia pas què en els baixos dels estucats, **interessaven** particularment **Innocenci**. En aqueixos escenaris del (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

392;0;172,11,2 de la trinxera m' ajudaven, sorpresos que allò pogués **interessar ningú**. -Això és el pendent del caminet. Què hi ha, (**Avel·lí Artís-Gener: Barcelona**)

397;0;240,38,3 guerra s' hauria pogut donar, el que, abans que tot, **interessava Ximénez** era veure la guerra mateixa, observar el (**Josep Pla: Palafrugell**)

398;0;160,21,8 de donar un dictamen en una qüestió de fronteres que **interessava** dues **Repúbliques americanes**. Maura, que coneixia la (**Josep Pla: Palafrugell**)

399;0;174,6,1 una cosa que ineluctablement s' ha de fer, però que **interessa l'interessat** d'una manera exclusiva. Se'n va sense (**Josep Pla: Palafrugell**)

424;0;265,15,1 detalls personals seus, tot i comprendre que no podien **interessar aquella família**, desconeguda fins mitja hora abans. (**Miquel Llor: Barcelona**)

51;0;29,12,9 subsistir les formes -com si el paisatge només pogués **interessar un escultor-**, ara són matisades en un grau inesperat; (**Maurici Serrahima: Barcelona**)

51;0;74,23,8 ara ho fes per reconstruir el que jo he viscut, que no **interessa ningú** i, així, tan en detall ni tan sols a mi mateix. (**Maurici Serrahima: Barcelona**)

56;0;81,15,12 camins dolents, per sant Pau de juny es feia una fira que **interessava el comerç** i la indústria i la llaurança de la (Carles Salvador: València-Benimaçlet)

56;0;95,3,7 perseguixen els qui li fugien. I aquesta és la festa que **interessa el poble**. Córrer davant el bou una hora i una altra (Carles Salvador: València-Benimaçlet)

72;0;14,3,6 reproducció, etc. De totes maneres, allò que precisament **interessa els teòrics** de la cultura són aquelles modulacions, i (Sebastià Serrano: Bellvís)

72;0;49,36,4 ciència, resulta apassionant. El moment de la semiòtica **interessa** igualment **l'historiador** de la ciència, el sociòleg de (Sebastià Serrano: Bellvís)

79;0;38,5,8 necessitaven un fur propi. No hi ha dubte que allò que **interessava el monarca** no era tant la independència del nou (Joan Fuster: Sueca)

86;0;148,11,1 com la Sigil·lografia , però, és d' aquella mena que no **interessen** pas únicament **l'historiador** i l'arqueòleg: l'artista, (Maurici Serrahima: Barcelona)

97;0;126,8,7 per uns mecanismes com els del nostre intel·lecte. Només **interessa l'home**, perquè només l'home es troba en la situació (Maurici Serrahima: Barcelona)

97;0;215,11,8 de realitat que, obertament o amb clau, van destinats a **interessar el lector**, no pas en tant que estrictament històrics (Maurici Serrahima: Barcelona)

97;0;215,38,7 de contar- ho-, la novel·la perdria la possibilitat d' **interessar cap lector** i, a la vegada, la capacitat „expressiva (Maurici Serrahima: Barcelona)

97;0;33,31,1 o que, siguin com siguin, no són els mateixos que solen **interessar els infants**. Sovint, ens interessen els que podem (Maurici Serrahima: Barcelona)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

166;0;75,31,3 dura, altiva, límpida, implacablement límpida, no pot **interessar tothom**. L'individualisme més extravagant s'atreu l' (**Josep Pla: Palafrugell**)

235;0;17,15,5 qual una vegada vaig atansar- me per equivocació) no pot **interessar un escriptor lliure** i sincer sinó a distàncies (**Aurora Bertrana: Girona-Berga**)

2615;0;286,4,1 amor li agradava, li semblà que encara estava a temps d' **interessar alguns homes**. -Gent gran -afegí-, i potser també (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

2641;0;209,10,12 petita com una gàbia de grills. Fins llavors no **havia interessat ningú** potser perquè és una dama amb una expressió no (**Lola Anglada: Barcelona-Tiana**)

2889;0;96,9,5 senzilla i viva, gens retòrica, havia aconseguit d' **interessar l'auditori juvenívol**. El xicot bru ara ja no mirava (**Martí Domínguez i Barberà: Algemesí**)

3246;0;52,23,5 de la seva especificitat, elabora el moviment feminista, **interessa el vell filòsof** perquè hi veu una „possibilitat d' (**Teresa Pàmies: Balaguer**)

399;0;22,33,9 començat de baix estant, s' ha iniciat en els pobles, **ha interessat les petites comunitats rústiques**. La política s'ha de (**Josep Pla: Palafrugell**)

DATIU (amb pronom): subjecte-verb

1158;0;328,7,3 quan era petita perquè viatgés; posava els llibres que **li interessaven** menys en els prestatges alts: sense que un llom (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

1244;0;159,30,9 a conèixer l' origen d' aquells fulls. Era jo el que **li interessava**. La meva edat. Els meus amors. No tenia cap amant? (**Teresa Pàmies: Balaguer**)

1244;0;165,35,6 relació. Els títols de les cançons de Bulat Udjava **li van interessar**. Els de la Claudia Subshenko en absolut. El disc de (Teresa Pàmies: Balaguer)

1283;0;29,3,1 moviment tota la màquina policíaco-judicial i no **li deu interessar**, perquè és ell qui vol descobrir alguna cosa que, si (Josep Vallverdú: Lleida)

1288;0;182,33,9 jove estudiant. La qüestió de les criptes desafectades **li interessà** en gran manera. També li contà que, passat el Culobre, (Joan Perucho: Barcelona)

1328;0;173,19,8 senyal amb la mà, somrient. -Aquí hi ha un llibre que **li interessarà**: La nova Barcelona. És un llibre magnífic. -¿Sí?, (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

1328;0;37,21,3 algunes coses molt interessants encara que a ella no **li interessaven** gaire. La princesa Romanikoski -sedes, bandes, (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

1439;0;33,11,9 posat, com si les coses que diuen Bernat i Cornoy no **li interessessin**. És un home dur, curt de paraules, que està (Rafael Tasis: Barcelona-París)

1439;0;33,32,8 la batalla. Tota aquesta parauleria amb el francès no **li interessa** gens ni mica. S'estima més mirar si entre les onades (Rafael Tasis: Barcelona-París)

16;0;136,5,1 -que pot ésser perfectament un brètol-, l'únic que **li interessa** és passar-se-la bé i endur-se unes quantes fotos i uns (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

206;0;209,20,10 i de malenconia... Quan Gori parla de les coses que no **li interessien**, té un enraonar trencat, graciós, agut. Quan, per (Josep Pla: Palafrugell)

206;0;292,21,9 bigotet negre i quan es troba davant d'una cosa que **li interessa** es queda mirant fixament i es refila la punta del (Josep Pla: Palafrugell)

206;0;474,5,4 -Els negociets no m' interessen... -Doncs què **li interessa?** M'han dit que vostè escrivia... -D'una manera (**Josep Pla: Palafrugell**)

206;0;502,38,2 escriptors un incomprès. Tot el que era excepcional **li interessava**. Allò, per exemple, de tenir una ocupació -la del (**Josep Pla: Palafrugell**)

206;0;541,27,2 i d' un tracte vidriós i insegur. L' única cosa que **li interessa** són els diners. Quan arriba el carter amb la (**Josep Pla: Palafrugell**)

206;0;583,6,9 Més que el coneixement de la teoria dolenta, el que **li interessava** essencialment és que l'alumne en sabés la refutació. (**Josep Pla: Palafrugell**)

206;0;755,13,1 capsa. Sempre vaig suposar que els estudis que feia no **li interessaven** gaire, cosa més aviat natural, perquè el comerç, (**Josep Pla: Palafrugell**)

206;0;789,28,3 estar ara molt afectat per l' obra de Marcel Proust. **Li interessa** enormement. En parla nit i dia. Facilita les coses en (**Josep Pla: Palafrugell**)

209;0;62,13,1 Alguna vegada una conversa de l' ofici d' un conegut **li interessava** i també sorgia, per uns instants, de les pregunses (**Josep Roig i Raventós: Sitges-Barcelona**)

235;0;137,31,7 fronteres, ni en les dates, ni en els noms. El que més **li interessà** fou la meva fotografia amb el cabell curt, el front (**Aurora Bertrana: Girona-Berga**)

2591;0;55,24,5 esglésies, ja no se 'n construeixen; a la gent ja no **li interessen**. A dintre només hi podrien llegir textos. Sí, el (**Feliu Formosa: Sabadell**)

2599;0;35,3,1 Tots els altres federalismes possibles només **li poden interessar** incidentalment. Recórrer terres del País Valencià, de (**Joaquim Santasusagna i Vallès: Reus**)

2599;0;75,26,6 quan va obtenir allò que personalment i nacionalment **li interessava**, ans procedí tot al revés en allò altre que per (Joaquim Santasusagna i Vallès: Reus)

2606;0;34,17,3 els companys de la seua edat en tot allò que volia o **li interessava**. Tant era així que pareixia que el fill del narrador (Josep Lozano Lerma: Alginet)

2742;0;14,1,9 ara, unes fàbriques que sempre havia dit que no **li interessaven**? I encara més: per què ha de demanar al seu pare, (Maurici Serrahima: Barcelona)

2742;0;70,23,3 tenia la veu una mica velada i perquè les paraules **li interessaven** més que la música. Si feien literatura pretensiosa (Maurici Serrahima: Barcelona)

2767;0;63,6,4 no té futur. Només la possessió d' un infinit present **li interessa**. D'aquí la seva fam, la seva tossuderia, la seva (Maria Aurèlia Capmany: Barcelona)

2859;0;65,1,4 gaire lluny: a pocs metres veu una xabola de les que **li interessien**. S'hi atura davant mateix i, ajupint-se, pregunta a (Agustí Bartra: Barcelona)

2876;0;48,37,8 les seves noies. Vostè seria l' amo de la casa. ¿No **li interessaria**? Client La veritat és que jo em dedico a uns altres (Xavier Romeu i Jover: Barcelona-Vilafranca del Penedès)

2889;0;140,7,6 els seus estudis; tot el que es relacionava amb ell **li interessava**: -¿Què és Miquel teu? ¿Germà de llet? -No; de qui és (Martí Domínguez i Barberà: Algemesí)

2889;0;58,45,1 el moment de silenci per a fer la pregunta que **li interessava**: -¿Encara es troba Pep a Lisboa? -Crec que ja en deu (Martí Domínguez i Barberà: Algemesí)

3158;0;160,13,8 'l a domicili, o bé informar- lo d' allò que **li puga interessar**. -Bo, li agraisc les atencions, però m'estime més (Ferran Torrent: Sedaví)

3203;0;181,35,11 la família. Ara haurà de demostrar que és això el que **li interessa**, i no només humiliar-me a mi o mantenir la tírria que (**Isabel-Clara Simó: Alcoi**)

3203;0;46,10,10 del fer dels fets. I ella el burxà, i que sí, que **li interessava**. "Per què no t'ho conta ta mare?". "Ella no en vol (**Isabel-Clara Simó: Alcoi**)

3217;0;165,31,3 de les primeres pàgines d' aquest quadern. Crec que **li interessarà** tal com en Joan va explicar-m'ho... "El dia que el (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

3223;0;166,22,1 més fàcil li fóra a ell conservar- se serè. I allò que **li interessava** era precisament aquell contrast. El seu to de veu (**Jaume Cabré: Barcelona**)

3223;0;166,29,3 fatigat de sobte, com si tot allò de què parlaven no **li interessés** en absolut. Amb unes ganes mortals d'escampar la (**Jaume Cabré: Barcelona**)

3223;0;35,20,5 decisorí al Consell, que era al capdavall l' únic que **li interessava**, a l'Enric. Als ulls de tots es perfilava com a (**Jaume Cabré: Barcelona**)

3223;0;81,1,4 capdavall, la senyora Càndida el va fer passar. El que **li interessava** era clientela pagadora. Va haver d'amollar els duros (**Jaume Cabré: Barcelona**)

3233;0;158,5,8 i se li presenta un camí d' accés. Kant **li interessa** profundament (ho veurem més endavant) i la nova (**Antoni Marí: Eivissa**)

3252;0;26,12,8 cans, un multimilionari digué que un quadre de cans no **li interessava**, però l'adveniment de pintors salvatges li hauria (**Valentí Puig: Palma de Mallorca**)

3253;0;143,26,2 també. Telèfon..." Això ja s' acostava força al que **li interessava**. Va fer una repassada a d'altres anuncis similars: (**Quim Monzó: Barcelona**)

3253;0;145,20,5 que fos al llit, amb dues senyores que, francament, **li interessaven** més aviat poc, només perquè la veïna -la veïna!- el
(**Quim Monzó: Barcelona**)

3253;0;18,24,8 dels llibres: autors que desconeix, títols que no **li interessen**... Hi ha una estatueta d'un premi d'escacs d'un poble (**Quim Monzó: Barcelona**)

3380;0;98,21,3 [(Incorporant- se.)] Àngela Maria! El que de debò **li interessa** és parlar amb una senyora que té a Madrid. Tot això de que **l'apassionen**. Ha estat molt cortès, amb aquesta cortesia dels (**Carles Soldevila: Barcelona**)

387;0;221,12,5 xifres que indiquen la quantitat reclamada. Tampoc no **li interessa**. Sigui petita o grossa, amb els diners que té no hi
(**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

435;0;39,14,4 parlar de santa Filomena. És clar que això a vostè no **li interessa**. ¿Realment venia per aquí, havent-hi els anarquistes?
(**Joan Sales: Barcelona**)

5;0;135,38,3 Tot seguit busca més enllà, no troba el que **li interessa** i pregunta: -Què n'heu fet, dels travessers del llit?
(**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

623;0;618,11,14 dels arbres, i les botigues i les taules dels cafès no **li interessen**. La veu de Gabriel Miró era la del baix endolcit i
(**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

66;0;84,24,2 món del llop perquè l' un no coneix el de l' altre. Ni **l'interessa**. Darwin. -¿Les experiències que heu fet en aquest
(**Antoni Oriol i Anguera: Linyola**)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

1288;0;51,31,2 car no li constava que al baró de Meer **li pogués interessar** particularment. Això no obstant, quan ja acabava la (**Joan Perucho: Barcelona**)

1325;0;154,12,11 i del qual no han sabut res més. No s' ho creu ni **li interessa**. Riu amb una boca fresca, de dents blanques com calç.
(Baltasar Porcel: Andratx)

2595;0;105,13,8 sense negar- lo del tot. En la mida que no puga (o no **li interesse**) tendirà a negar-lo rotundament. Aquesta negació seria
(Josep Vicent Marqués: València)

3233;0;157,32,8 hi ha, pel que toca al pensament i a la creació, que **li interessin** tant. L'any 1790 publica un assaig sobre la tragèdia
(Antoni Marí: Eivissa)

3256;0;98,31,2 ho sé ni m' interessa -tallà Sergi, amb incomoditat. **Li interessava**. -Bon tipus, aquest Cesare -vaig voler desviar si
(Vicenç Villatoro: Terrassa)

623;0;433,10,11 que havia fet de fresc, però em va semblar que no **li interessaven** tant com els que li havia llegit abans. (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

623;0;724,7,1 anava descobrint en la vida literària de Madrid, no **li interessava** gens. Davant el rostre vermell i menut d'aquella (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

DATIU (amb pronom): verb-subjecte

1201;0;8,2,5 a enllestir el problema per a la data fixada, i no **li interessa** que aquests estudis puguin esdevenir útils als (Bonaventura Bassegoda Musté: Barcelona)

1242;0;78,26,4 el favor? Vaig a buscar la meua neboda, que sembla que **li interessava** això teu de les màquines de brodar. Ara vinc, eh,
(Joan Francesc Mira i Casterà: València)

1259;0;65,23,6 el més aviat possible, i com que, en realitat, ben poc **li interessa** el paisatge que durant l'accelerada excursió s'estén
(Josep Ferrater Mora: Barcelona)

1261;0;66,19,3 de tot el que vivia; més que viure -insinuava jo- **li interessava** veure's viure. Vinyoli afegia admirablement que en (Marià Manent: Barcelona)

1283;0;54,9,1 idea de tornar a fugir, per això va fer veure que no **li interessava** que vosaltres el seguíssiu. Això ho va meditar molt (Josep Vallverdú: Lleida)

1284;0;169,22,9 i el Lucas, que ja estava afònic, li cridà que ni **li interessava** que matessin tothom. Es posà d'esquena. Movia el cap (Blai Bonet: Santanyí)

1284;0;34,4,1 color trencada de la cara, parlava sola. Al cronista, **li interessà**, no la dona, sinó les paraules que li sortien com la (Blai Bonet: Santanyí)

1288;0;59,23,6 estat, per llur rapidesa, impossibles d' examinar. **Li interessava** particularment aquest mamífer per tal com la (Joan Perucho: Barcelona)

1288;0;88,1,4 de la vida latent dels éssers. Sobretot, però, **li interessà** un discurs de l'eximi Juan Manuel de Ferrery, (Joan Perucho: Barcelona)

1324;0;119,23,8 les meves nétes. Cal suposar que al senyor Pi i Bassa **li interessaven** poc les nétes, tot i que ho fossin de lady Wembley. (Jaume Vidal Alcover: Manacor)

1325;0;42,2,1 aplaudia. A l' Escola Nàutica s' hi presentava poc. No **li interessava** estudiar ni l'atreia cap problema teòric. (Baltasar Porcel: Andratx)

1327;0;61,4,5 que el ciutadà d' aquest país és poc soper i que **li interessa** poc aquest rengló de la cuina. Vull dir, de seguida, (Josep Pla: Palafrugell)

1328;0;90,21,5 Li agradaven els aventurers, era curiós i intrigant, **li interessava** tot el que fos lluita. -A tu el que et convé, digué (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

1329;0;150,37,4 quan don Francesc s' embalava parlant de política. No **li interessava** la política, li interessava el seu negoci, i el (Maria Antònia Oliver: Manacor)

1329;0;150,37,8 parlant de política. No li interessava la política, **li interessava** el seu negoci, i el govern, els obrers i l'economia (Maria Antònia Oliver: Manacor)

1439;0;88,34,1 estudiat, ha estat a Roma i a Madrid. Ha canviat molt. **Li interessarien** avui encara aquelles coses que copiava amb tanta (Rafael Tasis: Barcelona-París)

206;0;225,1,1 gairebé segur que, més que la possessió de les dones, **li interessa** d'infligir una molèstia als marits. Un dia que al cafè (Josep Pla: Palafrugell)

206;0;377,15,9 a les noies. Estava tocat de la folia de la vida: **li interessava** l'atordiment pur: la taverna, el ball violent, (Josep Pla: Palafrugell)

206;0;433,7,6 a sota, no hi porten res més. A ell, personalment, no **li interessa** cap mena de llibre -llevat dels de la secta. Ho tenen (Josep Pla: Palafrugell)

206;0;540,18,2 les afliccions com les alegries. Es limita a viure. No **li interessa** ni manar. Presideix la taula dels dispesers com si fos (Josep Pla: Palafrugell)

206;0;541,39,4 indescriptible, i un gran fons de paràsit. Només **li interessen** les coses personals, les pròpies coses (Josep Pla: Palafrugell)

206;0;790,26,6 És una cara que sembla una màscara. Estic segur que **li interessa** el que diu la seva amiga, però tant com d'això està (Josep Pla: Palafrugell)

206;0;824,29,7 A part el seu sistema, no crec que, a Pujols, **li interessi** res més. 10 D'octubre. No dubto que he tingut la bona (Josep Pla: Palafrugell)

2615;0;200,31,6 i la tristesa de la descomposició es barregen. No **li interessa** la serenitat de l'home, sinó la seva tensió, el (Manuel de Pedrolo: l'Aranyó)

2632;0;62,20,2 comerciant, que té obligació de saber amb qui tracta, **li interessava** la xafarderia; però, per motius privadíssims, el (**Enric Valor: Castalla-València**)

2742;0;92,23,7 ja saps que t' ho he dit sempre i que a cadascú **li interessa** la seva. Quan te dic que dintre del teu gènere t' (**Maurici Serrahima: Barcelona**)

2767;0;35,23,1 la matinada... Honorat [(Alarmadíssim)]. A la Maria no **li interessen** els teus pèssims acudits! [(Mentre Enric arriba i (**Maria Aurèlia Capmany: Barcelona**)

2771;0;51,54,5 trempat, senyora, ja ho pot veure. Mercè Que també **li interessa** el Ferrús amb la pleura? [(Adonant-se de l'Albert.)] (**Ferran Soldevila: Barcelona**)

2843;0;18,6,6 univers és com una gran maquinària de rellotgeria. ¿No **li interessen** les màquines, senyor rector? Rector. Crec, pel que (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

2855;0;30,16,1 animalot tant en bé com en mal. Parlem clar bisbe: ¿**li interessen** gaire, a l'Església, els sants homes? Gilbert_Folliot (**Bonaventura Vallespinosa: Vilafranca del Penedés**)

2889;0;135,38,5 empitjorant. Ingènua, preguntà Roser: -¿De quin barri **li interessa** algun informe? Don Hilari aprofità la pilota. -Del (**Martí Domínguez i Barberà: Algemesí**)

2889;0;73,7,4 qui, per certes qüestions de la seua afició arabista, **li interessava** d'aclarir alguns punts de contacte entre el món àrab (**Martí Domínguez i Barberà: Algemesí**)

2901;0;23,24,4 Que no és un xicot normal, potser? Joan: Si **li interessa** la meua vida sexual, digui-ho sense embuts. No vull (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

2915;0;268,10,6 començat el dia fent un bon negoci. Vídua: I a vostè **li interessa** això? Criada: Jo... Vídua: Faci veure que surt pel (**Joan Brossa: Barcelona**)

2928;0;28,41,4 aquestes coses mundanals no li feien massa goig. A ell li **interessava** tan sols la ciència pura. [(Riu.)] I nosaltres, (Rodolf Sirera: València)

2964;0;181,4,8 impressió que només viu pels seus pensaments i que no li **interessa** res d'aquest món. Abans d'anar a dormir, però, hem (Agustí Bartra: Barcelona)

3158;0;101,1,10 per poca cosa. -És igual, ja saps que a la Unió li **interessa** tot allò que ens done una mica de protagonisme, mentre (Ferran Torrent: Sedaví)

3158;0;209,25,6 de l' ambient em posà nerviós. -Escolte, ¿és que no li **interessa** saber on és la seua filla? Deixà de fregar-se les (Ferran Torrent: Sedaví)

3158;0;44,6,7 un bon reportatge, veurem. -¿Tu creus? ¿A qui li **pot interessar** un reportatge sobre la prostitució? -A les putes (Ferran Torrent: Sedaví)

3158;0;78,7,11 Poli disputarà el títol i a la Federació Europea no li **interessa** que el campió siga d'un país on la boxa no compta amb (Ferran Torrent: Sedaví)

3203;0;83,29,1 Mai no s' havia deixat entabanar pels polítics, ni li **interessaven** el més mínim les ambicions de poder; altra cosa era (Isabel-Clara Simó: Alcoi)

3205;0;127,5,3 de mi. No té principis. Tot li rellisca. -Ho veu? -No li **interessa** la nostra Història, no vol tenir memòria. Jo dic una (Montserrat Roig: Barcelona)

3223;0;127,20,12 podia portar molt de mullader i a ell mai no li **havien interessat** els esquitxos, sobretot si l'agafaven a contrapeu. (Jaume Cabré: Barcelona)

3236;0;41,15,9 peces antigues? -El meu marit? Al meu marit no li **interessen** les antiguitats... Això és una cosa que ha de venir (Maria Antònia Oliver: Manacor)

3236;0;45,32,9 aquella on es veia millor el senyor Antal. I tot i no **interessar- li** per a res l'informe, se'l va quedar. Aquell (**Maria Antònia Oliver: Manacor**)

3244;0;79,11,7 professional no podia pas haver estat. A qui **li pot interessar** un... això... incunable? I aquells savis semblaven (**Jaume Fuster: Barcelona**)

3250;0;82,20,3 teòriques. De les coses, i també de la cultura, **li interessa** no el concepte sinó la funció, no el que són sinó per (**Pep Subirós i Puig: Barcelona**)

3253;0;112,4,5 pregunta quina mena de casa vol. El cosí explica que **li interessaria** una torre. Viure en un pis no s'ha fet per ell, (**Quim Monzó: Barcelona**)

3255;0;79,37,7 obra de l' escriptor enquestat. Li explicà que només **li interessava** aprovar el curs, i que vivia de les enquestes (no d' (**Josep Lluís Seguí: València**))

3256;0;47,24,1 sense haver de dir adéus de compliment, que a ningú no **li interessa** el que fas, ni se'n preocupa ni et molesta -repassava (**Vicenç Villatoro: Terrassa**)

3257;0;78,19,2 se entre els seus murs. A Franchi, sens dubte, **li interessava** tenir testimonis que airegessin ràpidament els (**Carme Riera: Palma de Mallorca**)

390;0;226,3,7 mes. En realitat, Anna no va parar atenció a res; **li interessava** únicament que hagués estat admesa, i no va discutir (**Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile**)

393;0;143,6,2 en la Rambla; per contacte amb les floristes, **li interessà** manifassejar en el ram de jardineria; finalment, es (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)

397;0;250,26, amics, d' una amistat que durà sempre. A Cambó, **havia d' interessar- li** fatalment un home com Ximénez. Resultà que (**Josep Pla: Palafrugell**)

398;0;297,19,5 per a subsistir, simplement. A l' home d' avui, no **li interessa**, en el fons, res de res. La duresa és extrema. Perquè (**Josep Pla: Palafrugell**)

399;0;283,2,3 no està per aquestes coses. A la joventut pagesa, no **li interessa** més que córrer d'una banda a l'altra en moto o en (**Josep Pla: Palafrugell**)

4;0;218,8,7 de tot el que vivia; més que viure -precisava jo- **li interessava** veure's viure. Vinyoli afegia admirablement que en (**Marià Manent: Barcelona**)

4;0;63,6,5 Creu que la seva estètica és passada de moda, però **li interessa** la seva concepció social jeràrquica, orgànica. Amb (**Marià Manent: Barcelona**)

424;0;248,29,4 si el pare, en comptes de deixar- me dormir, **li hagués interessat** donar-me una cultura. -No et queixis del pare, que no (**Miquel Llor: Barcelona**)

435;0;287,28,9 que només funciona a força de carbasses; només **li interessen** els "amors impossibles". Faria sospitar que és un... (**Joan Sales: Barcelona**)

435;0;72,33,1 formidable. -¿Aquell borratxo? Em creia que només **li interessaven** els bocois. -T'equivoques completament. És un home (**Joan Sales: Barcelona**)

436;0;161,19,3 Era un agut observador del seu temps. No crec que **li interessés** gens edificar un altre edifici teòric qualsevol. Més (**Josep Pla: Palafrugell**)

623;0;443,8,15 no li coneix gaire la gent, i en la qual tampoc no **li ha interessat** massa exhibir-se, i que és la de l'humor, de la (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

623;0;696,3,5 donava la sensació que més que passar l' estona **li interessava** anar per feina; es deia José Calvo Sotelo, tenia (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

623;0;696,8,11 li agradava parlar amb mi d' història i de literatura; **li interessava** saber dades vives i concretes de com marxaven les (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

78;0;171,17,9 els nostres avantpassats. Mai al nostre poble no **li ha interessat** cap empresa de l'exterior, i per ventura fou aquesta (**Josep Melià i Pericàs: Artà**)

86;0;39,13,7 un caire propiament teatral, sinó psicològic. No **li interessa** d'escatir en quina forma el sentiment de l'honor (**Lluís Nicolau d'Olwer: Barcelona-Mèxic**)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

2719;0;25,2,7 guardar- te 'ls. Em penso que t' agradaran. A Feng **li han interessat** molt. Amleth. ¿És cert, oncle, que has llegit aquests (**Ricard Salvat: Tortosa**)

2742;0;93,6,8 de qui no havia parlat abans; si realment **li hagués interessat**, ens hauria explicat tres setmanes seguides que hi (**Maurici Serrahima: Barcelona**)

2902;0;44,27,6 mil? Piaget: Vint-i-tres mil. Pàuli: Bé, si tant **li interessa**, la pirita del Gran Haxl és seva. [(Surt Piaget. Pàuli (**Feliu Formosa: Sabadell**)

2921;0;31,26,5 irritada.)) No m' interessa! Isern. [(Excitat.)) No **li interessa?** No menti, vostè! No sigui dona! Aquest drama és el (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)

3220;0;39,35,12 Que era verge. Cristina: I jo què sé... I a més, a qui **li interessa?** Maria: O sigui que no. Tu no creus que la Verge hagi (**Joan Barbero: Tarragona?**)

3253;0;33,24,7 no el deixaria anar- hi. Tant com li costa, sempre que **li interessa**, fer-se el malalt per evitar d'anar a l'escola, i li (**Quim Monzó: Barcelona**)

376;0;70,1,5 d' entendre què diu de la seva salut. Salut? Tant com **li interessava** i, justament, té, ara canvien de conversa. Si (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

DATIU (usos preposicionals): subjecte-verb

11;0;10,27,8 història meva, corregida per vostè, reescrita si vol, pot **interessar a la gent** que ha llegit el seu llibre, com a (**Carme Riera: Palma de Mallorca**)

124;0;64,28,5 vers una finalitat purament intel·lectual, sembla que pot **interessar a un poeta**, pareix que no ha de succeir el mateix amb (**Josep Sureda Blanes: Artà**)

1243;0;62,1,6 al concili de Lyon, prou va veure que la idea ja no **interessava** a ningú: ni els prínceps de les nacions ni de l' (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)

1244;0;14,15,8 Mare i fill parlen pels descosits de coses que no **interessen a ningú**, ni a ells mateixos. Però hi troben gust. Amb (**Teresa Pàmies: Balaguer**)

1281;0;96,4,1 "despistat", que ni tan sols sap què interessa i què **no interessa al lector**; i que més valdria que escrivís sobre la (**Nicolau Maria Rubió i Tudurí: Maó-Barcelona**)

130;0;97,1,8 més detallada d' aquesta vida popular és la que més podia **interessar als mercaders** navegants. No hi manquen, doncs, les (**Josep Sureda Blanes: Artà**)

1328;0;72,9,6 els llibres catalans, en no ser ja perseguits, deixen d' **interessar a tots aquells** que només els compraven com a (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

166;0;160,37,7 sempre, més comercial que artístic. Que això és el que **interessa** principalment a **Dalí**, el qual té una predilecció (**Josep Pla: Palafrugell**)

206;0;682,26,4 especial a fer sortir en la conversa les coses que poden **interessar al seu interlocutor**, a reportar elogis i compliments (**Josep Pla: Palafrugell**)

2589;0;210,3,1 una mínima economia de subsistència, que, a la llarga, **interessarà a tots** i per la qual cal que des d'ara lluiti tota (**Lluís M. Xirinacs: Barcelona**)

2592;0;164,9,7 diari cal que contingui totes les informacions que **han d' interessar a les diverses menes de lectors**, de manera que tenint (**Joan Vilar i Costa: Manresa-Tolosa de Llenguadoc**)

2595;0;150,21,8 que la qüestió del País (presentada com a quelcom que **interessa a tots**) no interesse a la classe treballadora. En (**Josep Vicent Marqués: València**)

2595;0;150,22,4 País (presentada com a quelcom que interessa a tots) no **interesse a la classe treballadora**. En realitat, aquesta posició (**Josep Vicent Marqués: València**)

2599;0;113,24,15 no estem a servei de la terra a través d' allò que només **interessa a la nostra persona**, i els afers se'ns enrotllen i ens (**Joaquim Santasusagna i Vallès: Reus**)

2599;0;123,25,11 actuat el Catalanisme, les coses han seguit el rumb que **interessava als** que les manejaven, no a allò que calia a una (**Joaquim Santasusagna i Vallès: Reus**)

2599;0;73,16,6 estat el preludi de la mundial. A la guerra del 1914_1918 **interessà** extraordinàriament **als contraris d'Àustria-Hongria** i (**Joaquim Santasusagna i Vallès: Reus**)

276;0;122,21,8 l' acció en comú per a la realització d' allò que **a tots interessa**, així en la defensa d'estranyes agressions, com per a (**Lluís Duran i Ventosa: Barcelona**)

276;0;85,4,2 perquè els grans sentiments universals, és a dir, els que **interessen a tota la humanitat**, són sempre interpretats en (**Lluís Duran i Ventosa: Barcelona**)

3223;0;85,28,7 va poder treure l' entrellat després de peripècies que no **interessaven a l'Enric**. Quan el sogre tingué l'evidència de l' (**Jaume Cabré: Barcelona**)

3233;0;160,38,4 40 pàgines de la "Crítica del judici teleològic" **varen interessar al poeta**. Ara, veurem les anotacions que Schiller va (**Antoni Marí: Eivissa**)

382;0;60,5,1 estaven tots dos tenien grans misteris, misteris que no **interessaven** gota a **Zeni** i que l'impulsaren a deixar el seu cosí
(**Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile**)

387;0;245,1,6 diluvi d' enrevessada literatura oficial, allò que pogués **interessar als contribuents lectors** de La Batalla . Les tisores
(**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

387;0;263,35,6 sord, apagada i àtona. Els altres companys de Libertad **interessaren** molt poc a **Innocenci**. Els qui tractà més sovint
(**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

398;0;117,17,4 l' única solució fou eliminar- lo. Totes aquestes coses **interessaven** enormement a **Llanas**, perquè havia conservat, de la
(**Josep Pla: Palafrugell**)

398;0;315,11,1 haurien pogut fer. Estic segur que aquell document **hauria interessat a Baroja** -però, sentint-ho molt, no l'he conegut.
(**Josep Pla: Palafrugell**)

399;0;243,28,4 ocorregut de pensar que la veritat pot ésser una cosa que **interessi a més d'una persona**, una cosa que, per exemple, pot
(**Josep Pla: Palafrugell**)

399;0;243,29,5 a més d' una persona, una cosa que, per exemple, pot **interessar a dues o tres o quatre persones simultàniament**. No. (**Josep Pla: Palafrugell**)

433;0;26,19,9 sèrie d' articles il·lustrats que van tenir el mèrit d' **interessar a molts**. La idea llançada pel cronista al seu article
(**Lluís Ferran de Pol: Arenys de Mar**)

435;0;152,26,1 un moment que ja ni es reeditaran perquè seran massa i no **interessaran a ningú...** La humana memòria no podrà retenir els
(**Joan Sales: Barcelona**)

51;0;114,27,10 com si li digués només a ell allò que només **a ell interessa**. Això m'explica per què m'ha donat tan bon resultat,
(**Maurici Serrahima: Barcelona**)

623;0;431,11,1 seu ús particular, aprofitant un recó de la casa que no **interessa a ningú** i per moblar el qual ha cercat quatre peces (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

623;0;728,21,10 i que comunicués la notícia a les persones **a qui pogués interessar**. Aquest noi que havia mort a Ceuta era l'únic germà (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

623;0;764,32,11 Es debutà amb La Baronessa , de Pin i Soler, que no **interessà a ningú**; de seguida s'estrenà Gueridó i Francina , de (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

70;0;109,4,3 Cal deixar dir la gent, perquè hi ha pocs animals que **interessin més al naturalista** o que despertin més curiositat. La (Josep-Sebastià Pons: Illa del Riberall [Rosselló])

78;0;171,21,4 musulmana ni l' efímer regne independent de Mallorca **interessaren gran cosa als illencs**. No deixa d'ésser curiós que (Josep Melià i Pericàs: Artà)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

1160;0;72,1,7 escarrufa sentir- les. -No ho cregui, don Andreu. No **interessen a ningú**. El senyor Vicari venia de tant en tant i (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

1327;0;376,22,5 verdures i de llegums que abans era impensable i que no **interessava a ningú**, ni a pobres ni a rics. Es mengen, en (Josep Pla: Palafrugell)

2599;0;102,26,5 minoritari, vora el llac Léman, algú cregué que podríem **interessar al Kremlin**. Ningú no en va fer la provatura, almenys (Joaquim Santasusagna i Vallès: Reus)

2599;0;103,2,2 dins l' òrbita comunista. És fàcil que llavors **haguéssim interessat ideològicament a la U. R. S. S.** Feta la nostra (Joaquim Santasusagna i Vallès: Reus)

276;0;106,16,3 de disminuir- los progressivament, però constantment, no **interessarà a tanta** i tanta de **gent**; que uns per comprendre-ho i (Lluís Duran i Ventosa: Barcelona)

3158;0;103,22,1 va durar quatre dies perquè era d' extrema dreta i no **interessava al govern** d'aleshores, però el GAL no tenia (**Ferran Torrent: Sedaví**)

400;0;250,7,1 Qui té lleure i tranquil·litat per a ocupar-se'n? **Interessen** com a màxim **a les persones** que cobren les tres o (**Josep Pla: Palafrugell**)

623;0;762,14,2 podien ser vulgaríssims, i avui dia probablement no **interessen a ningú**; en el monòleg de Cambó tampoc no eren els (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

DATIU (usos preposicionals): verb-subjecte

162;0;59,7,5 de la publicitat és la de singularitzar l' objecte. No **interessa a l'anunciador** de remarcar la necessitat d'un (**Xavier Fàbregas: Montcada i Reixac-Palerm**)

166;0;6,34,4 Si la cultura és principalment aquest culte del passat, **interessa a les joves civilitzacions americanes** d'actuar amb (**Josep Pla: Palafrugell**)

2589;0;131,26,5 que no volien de cap de les maneres. **A tots interessa** aclarir errors. No es tracta de dir qui foren els bons (**Lluís M. Xirinacs: Barcelona**)

2599;0;73,21,8 per algun enemic exterior. Un cop acabada la lluita també **interessà als victoriosos** de fer perdre terres i habitants i de (**Joaquim Santasusagna i Vallès: Reus**)

2599;0;80,20,10 havia estat sumada, i ésser un estat lliure, perquè no **interessà a la Gran Bretanya** que aquesta part dels Països Baixos (**Joaquim Santasusagna i Vallès: Reus**)

97;0;109,21,8 humanes, rememorades pels signes; si més no, **a les que interessen** els personatges que l'autor ha creat. També les (**Maurici Serrahima: Barcelona**)

ALTRES AMBIGUS

384;0;104,16,1 general del personatge. Els programes del cinema no l' hi interessaven pas massa. En canvi, aquell local de barriada li (Josep Maria Poblet: Montblanc-Barcelona)³³

³³ Potser és un cas que disfressa l'ús de la llengua parlada amb *hi*.

1.5. Verb *reventar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	0	2
	usos amb pronom: estructura V-S	0	2
D	usos amb pronom: estructura V-S	0	2
A	usos preposicionals estructura S-V	1	
lemes analitzats		276	317

1.5.1. Primer període (1833-1932)

AMBIGUS (usos preposicionals): subjecte-verb

3189;0;280,33,9 un concert de veus discordants, capàs d' aixordar y **reventar á qualsevol**. Pero encara aixó ray! las masegas y 'ls (**Antoni Careta i Vidal: Barcelona**)

1.5.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

382;0;22,12,6 i evitar- ne la feina i els compromisos. L' únic que **el reventava** era haver de tenir una cunyada americana. I només que (**Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile**)

78;0;145,13,9 del Principat. Ben al contrari, són les virtuts el que **el reventen**. El molesta que essent, i aquí ja ve una latència (**Josep Melià i Pericàs: Artà**)

ACUSATIU (amb pronom): verb-subjecte

376;0;218,12,7 a darrera hora, que no diguin que és interessat. Només **el reventa** haver-se hagut de llevar tan d'hora. Fa capcinades a (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

78;0;145,5,4 televisió i anar al cinema dos pics per setmana, també **el reventa** aquesta superioritat, real o aparent, tant se'n fa, dels (**Josep Melià i Pericàs: Artà**)

DATIU (amb pronom): verb-subjecte

2736;0;99,16,5 nen ric l' imita. Rebenta el seu. Va cap a la nena i
li rebenta el que ella té, el que ell hauria volgut comprar. Tots
(Ricard Salvat: Tortosa)

3223;0;29,29,3 senyor Rigau sabia perfectament que a l' Enric
Turmeda **li rebentava** que el tractés de tu i li digués Enric davant el
(Jaume Cabré: Barcelona)

1.6. Verb *sorprendre*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	34	35
	usos amb pronom: estructura V-S	18	26
	usos sense pronom: estructura S-V	5	31
	usos sense pronom: estructura V-S	1	1
DA	usos amb pronom: estructura V-S	0	4
	usos preposicionals: estructura S-V		1
	usos preposicionals: estructura V-S		1
A	usos preposicionals estructura S-V	22	
	usos preposicionals estructura V-S	7	
lemes analitzats		632	950

1.6.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

113;0;22,17,1 En Pellini es trobava a l' Empordà. La fosca **l' havia sorprès** en despoblat, i, per més dissort, la tramuntana bufava (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

114;0;16,9,4 que ella no se n' havia adonat, que aquestes paraules **la sorpendrien**. Doncs tot al contrari: escoltà la meva declaració, (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

129;0;103,22,3 serè, però aleshores començà a tremolar tot, i això **el sorprengué** en gran manera. -Què són, aquests lligams? ¿Per què (**Marià Manent: Barcelona**)

148;1;112,16,5 continent, una disposició imprevista com aquella **l' ha de sorprendre**, indefectiblement, quan la contempla per primera (**Raimon Casellas: Barcelona-Sant Joan de les Abadesses**)

149;0;94,22,9 d' una pàgina antiga. En un somni es morí. La mort **el sorprengué** amb els ulls clucs i no es pogué acomiadar de les (**Salvador Espriu: Santa Coloma de Farners**)

157;0;32,25,5 la niciesa que cada paraula és una sentència. La Mort **el sorprèn** definint, i ell voldria deturar-la. Mes contra la Mort (Josep Maria López-Picó: Barcelona)

168;2;88,28,5 perfecta, cap canvi que en tu trobi no **haurà de sorprendre** 'l. Marianneta no es deixava donar entenent, i seguia (Josep Maria Folch i Torres: Barcelona)

168;3;159,2,2 veu, la melangia que no havia aconseguit llevar- ne, **el sorprenien** dolorosament. Boi Delit no semblà adonar-se'n, i (Josep Maria Folch i Torres: Barcelona)

168;3;61,10,1 en tota la seva vida. El posat de Marciana ja no **podia sorprendre** 'l perquè es pot dir que sempre l'havia vista (Josep Maria Folch i Torres: Barcelona)

177;0;66,22,9 elèctrica del llampec que, a bon segur, **l' havia sorprès?** Oh, n'estava segur! El senyor Vicià cercava l'ombra (Ernest Martínez Ferrando: València)

180;3;79,15,2 verds, que trigaria dies d' entrar- hi la dalla. Això **el sorprenia** molt a Vilaret, car a baix al pla ja tota la terra de (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

222;0;236,21,7 i de sobtades veritats. Segons l' humor en què **el sorprenia**, aleshores veia el món o molt bell o molt trist. I (Carles Riba: Barcelona)

224;0;86,70,8 però també és possible que els primers trets **l' hagin sorprès** una mica lluny i que s'hagi entaforat en algun (Carles Soldevila: Barcelona)

233;0;155,13,7 pairal. El làpiz plè de gràcia de Xim Verdager **l' ha sorprés** així i ens ha fet la mala passada de deixar-lo dins un (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

233;0;193,19,2 i del molí, la bella molinera. El despuntar del dia **La sorprèn** vora els tets d'alfabraguera. La seva mà trempada a (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

2982;0;166,8,6 palau, poch podia ell pensar la novetat que **l' havia de sorpéndrer**, per mes noticia que tingués de que havia de arribar (Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona)

2982;0;373,39,7 objecte tenia aquella estranya novetat que **l' acabava de sorpéndrer**. Al descobrirlo 'l majordom, que no havia cessat de (Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona)

30;0;46,49,5 tracta d' obrir- lo. El soroll de la falleva al rodar **la sorprèn** i resta quieta com empedreïda, mirant amb desconfiança a (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

3005;0;115,14,7 quieta y muda, sentada tal com l' aparició del seu germà **sorpresa l' havia**: fins llavors indiferent á tot lo que passava, (Francesc Pelagi Briz: Barcelona)

3006;0;195,21,8 precís tornar á Larrua y la temensa de que la fosca no **la sorprengué**s entre aquellas parets, la mogué á aixecarse y la (Dolors Monserdà: Barcelona)

3010;0;214,15,1 no va fer cap moviment, tan poch era lo qu' alló '**l sorprenia**. S' abandonaba á la corrent del seu fat, com lo cós d' (Josep Feliu i Codina: Barcelona)

3011;0;43,6,2 d' estranyar que 'l fet d' aquella tarde tot plegat **lo sorprengué**s atribuintli major gravetat, y tement pera mes aviat (Martí Genís i Aguilar: Vic)

3030;0;44,11,1 ab entonació mes formalisada, ma curiositat no **l' ha de sorpendrer**... com tota cosa, per insignificant que siga te la (Joan Pons i Massaveu: Barcelona)

3030;0;51,11,1 dia de son sant. Ab aquet motiu las dos mares **volgueren sorpendrer la** fentli un regalo que li fos agradable. "¡Lluisa! (Joan Pons i Massaveu: Barcelona)

3047;0;134,7,3 pretenguessin casarla ab ell. Una tristesa fondíssima '**l sorprengué** y'l deixá pensívol devant la negra perspectiva de (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

3072;0;65,18,4 mesos há. L' interés qu' aixó suposava no podia menys de **sorpèndre** l y afalagarlo molt. Precisament Mr. Shanawart ab la (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

3094;0;92,19,4 país un infern; fins que una gran malaltía en Milán lo **sorprengué**, que á las portas de la mort lo va conduhir; y tement (Teodor Creus i Coromines: Barcelona-Vilanova i la Geltrú)

3139;0;200,19,4 escoltau 'l que dic. Si l' aygua va cap á n' ell y 'l **sorpren** y l' ofega, á les hores nos' ofega á si mateix. M' (Artur Masriera i Colomer: Barcelona)

3160;0;114,2,1 tant, que vaig a demanar- li una cosa, que pot ser **el sorpendrà** de moment, però com que vostè es un home enraonat i m' (Santiago Rusiñol: Barcelona-Aranjuez)

3270;0;37,6,2 Ne pateix persecusió. Un jorn, un gran terremoto **La sorpren** en l' oració; Y pensa ser lo principi Del postrer dia (Sebastià Comas i Turró:)³⁴

3283;0;294,9,4 purprada boyrina, com fugint de sa mirada, sembla **haverlo sorprès** en son camí, y cridarli, fent ales de sos brassos: (Jacint Verdaguer: Folgueroles-Vallvidriera)

3376;0;11,18,7 que amb ella 'l Cantor cercava. Aquesta feta no '**l va sorpendre** ni espantar. Pera això hi era ell; pera això és el bé, (Felip Cortiella: Barcelona?)

49;0;5,10,5 se a la finestrella; i la mutació del paisatge encara **la sorprèn** més. Ja no veu cap gorg clapat de molses reverdides per (Miquel Llor: Barcelona)

³⁴ Hem cercat la resta de lemes d'aquesta obra per tal d'ubicar el seu escriptor dialectalment, i amb la informació aconseguida, no ens podem pronunciar:

3270;0;32,4,1 semblant A Nabuco rey de Assiria, Com bestia se ha tornat Espantant- te á llur vista." "De assó podrás inferir Que de no

3270;0;34,11,1 Ab las mans sobre ls' genolls Assentada baix un roure Espera juntar son plor Ab lo de la tarda aurora. De bronse se

3270;0;21,18,6 Si tu ets Flora, vuy parteix, Que molts treballs te s' esperan." "No obstant la Verge que veus En lo cim de aqueixa

3270;0;37,6,2 Ne pateix persecusió. Un jorn, un gran terremoto La sorpren en l' oració; Y pensa ser lo principi Del postrer dia

3270;0;18,27,6 per pesars Com d' un huracan ferestech, No sé l' jorn, la sorprengué L' esperit de la tristesa. ¡Oh Bonosi, mártir Sant!

54;0;106,24,6 més y més per moments. Ah, si aquesta **l' hagués sorprés** de nou! Mes nó, qu' ella, enjouhada per l' amor, per l' (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

ACUSATIU (amb pronom): verb-subjecte

136;0;15,15,13 la testa, per a veure si creixia o minvava, i **la va sorprendre** d'allò més de reparar que seguia d'igual mesura; (Josep Carner: Barcelona-Brussel·les)

136;0;20,16,3 deia això va decantar- se a mirar- se les mans, i **la va sorprendre** de veure que s'havia posat un dels guants blancs de (Josep Carner: Barcelona-Brussel·les)

136;0;91,11,7 conversa amb el seu amic. En retornar al Gat castellà, **la sorprengué** de veure que hi havia una pila de gent aplegada al (Josep Carner: Barcelona-Brussel·les)

168;1;28,4,5 i els trons es succeïen sense interrupció. A ell no **podia sorprendre 'l** la furiosa empenta de la tempesta ni l'eixordador (Josep Maria Folch i Torres: Barcelona)

180;2;42,27,6 ell misteriós. Joan Antoni aixecà les espatlles. **El sorprenia**, en efecte, que cada dia en vingués una o altre. (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

186;0;214,17,2 la vida havia vist, com si ara fos nou per a ella. **La sorprenia** la netedat del port, com el fet de trobar-ho tot més (Joan Oller i Rabassa: Barcelona)

218;0;33,3,9 que no està avesat com En Peret, a veure 'ls. I també **el sorprèn** aquest palau que és dalt dels núvols, perquè és el palau (Lola Anglada: Barcelona-Tiana)

3000;0;207,18,2 a tractar dones axalabrades axís, pera que **l' hagués de sorprendre** gens ni mica aqueix fet, si no hi hagués ballat (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

3012;0;302,15,8 estat potser fins al cant del gall, si no **l' hagués sorprés** un soroll estrany que li venia de la part de la porta de (Francesc Pelagi Briz: Barcelona)

3047;0;132,11,7 ho veyà tot de color de rosa. ¿Què no l' **havía de sorprendre** pas poch l'última trasmudació de la seva filla? (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3047;0;277,24,1 Vès quín sentiment no haurá tingut lo pobre Gilet. **Sorpèndre** l la noticia en plena festa y quan ell no hi debía (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3058;0;43,4,4 ulls, amb ulls mes apasionats y amorosos, naturalment, **el sorprenia** son propi cambi. La casera li había entrat am son (**Joan Pons i Massaveu: Barcelona**)

3076;0;59,26,2 cuarto lo rótul de Picadero . -¡Marqués! -¡Antonia! - **Lo sorpendrá** la meva visita. -Com que m' ho havia promés, no (**Manuel Figuerola i Aldrofeu: Barcelona**)

3270;0;18,27,6 per pesars Com d' un huracan ferestech, No sé l' jorn, **la sorprengué** L' esperit de la tristesa. ¡Oh Bonosi, mártir Sant! (**Sebastià Comas i Turró:**)³⁵

3287;0;75,27,11 en tart. No esperava D. Joan al doctor en aquella hora y **sorprenent** lo la visita, al veurel, li digué ab to de (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**)

39;1;83,14,3 En una d' aquestes estossegadas de terratrèmol, **el va sorprendre** la visita de Frederic; don Tomàs, després de passar- (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

707;0;239,11,4 l' **havía martiritzada** molt quan era petita. Tantost **la sorprenia** la sensació de que caminava sense tocarli els peus a (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)

707;0;43,18,7 la cara ab llàgrimes de bon matí. Era a la porta quan **la sorprengué** un ressò estrany, una mena de bruhel perllongat que (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)

³⁵ Llegiu nota al peu anterior.

ACUSATIU (sense pronom): subjecte-verb

139;0;171,18,1 dóna un aire de benestar i quietud al nostre país que **sorprèn els estrangers**, als quals no vaga de trobar per aquí un (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)

150;0;24,9,2 i conduents al plaer, diu: "Clares vegades la fortuna **sorprèn el savi**". Amb prou feines si parlà com escau a un baró! (**Carles Cardó: Valls-Barcelona**)

218;0;123,7,5 orelles i albardes! "En Platet de Sopes" Al matí, una veu **sorprèn En Peret**, que el crida: -Que no vas a estudi?... avui (**Lola Anglada: Barcelona-Tiana**)

3012;0;85,19,5 llamp qu' haguès caigut als peus de la mare no **l' hauria sorpresa** tant. Pero per çó no va dir res, torná 'l mocador á la (**Francesc Pelagi Briz: Barcelona**)

49;0;125,23,1 abans! -observa mossèn Joan, amb una gravetat de to que **sorprèn Laura**. -Vol dir que vostè ja ha acabat tots els (**Miquel Llor: Barcelona**)

ACUSATIU (sense pronom): verb-subjecte

3072;0;58,17,5 á la nubia lo dia del prometatje. Dintre d' un calaix **sorprengué l'Agneta** un puro. -¡Ay, ay! ¡Mira que trobo!- En (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

AMBIGUS (usos preposicionals): subjecte-verb

108;0;120,30,2 igual al llarg del temps. Al segle XVIII ço que més **sorprèn a un** perspicaç **viatger** francès que passa per Barcelona, (**Carles Pi i Sunyer: Barcelona-Caravacas**)

139;0;145,12,8 fàtua impassibilitat. No fa cabal de res. La seva llum no **sorprèn a ningú**, no encalça a ningú, no coneix els sotsobres (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)

168;1;114,10,10 el que es proposava, i ho va fer amb una habilitat que **sorprengué al mateix Boi** i que hauria sorprès encara més a la (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**)

168;2;125,8,5 en la que hi havia una mena de tendresa paternal que **sorprengué a en Boi** mateix. -¿Per què em parles sempre amb (Josep Maria Folch i Torres: Barcelona)

168;2;75,11,5 a respondre la dama amb una precipitació que **hauria sorprès a Marianneta** si s'hi hagués fixat. -No és per fer-te la (Josep Maria Folch i Torres: Barcelona)

168;2;97,31,10 Marianneta li agafà una mà, i besant-la amb desfici que **sorprengué força a la dama**, li digué: -Jo us demano, senyora (Josep Maria Folch i Torres: Barcelona)

180;3;95,32,1 fora de casa. Això ho digué en veu forta i en un to que **sorprengué als dos amics**, com si, per exemple, volgués que les (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

230;0;162,10,4 vosaltres heu de fer el mateix. Aquestes paraules **van sorprendre als menuts**; no sabien ben bé què volia dir i se'l van (Antoni Sabater i Mur: Barcelona?)

2952;0;63,6,9 ferlosho creure. Lippus. No es extrany. Es noticia que **ha sorprès fins a sos més íntims amichs**, los quals no han sabut res (Joaquim Rubió i Ors: Barcelona)

2982;0;228,18,3 ab qui m' ha tret de la miseria? Aquestas paraulas **sorprengueren un tant a Guillemet**, que no veyá devant de sos (Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona)

3000;0;267,4,3 un d' aquells fenomens estrambòtichs del histerisme que **sorprenen a tothom**, com un miracle. La tía Tula, aquell gosset (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

3000;0;64,20,4 la senyora Roig, ab una veu d' un metall dolcíssim, que **sorprenia a tothom** com una incoherencia inesperada, se negà (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

3005;0;207,22,3 la pagesa, sanglotant amargament. Aquestas paraulas **sorprengueren del tot a l'Agna y al prebere**. -¿Robat! esclamá l' (Francesc Pelagi Briz: Barcelona)

3010;0;153,10,3 castell, hi existeixen pinars espessos per poder **sorpendre al enemich** y delmar sas filas avans que's refassi de (**Josep Feliu i Codina: Barcelona**)

3035;0;192,17,3 de gent y de gossos y un gran retruny d' escopetadas **va sorpendre á l' amable** y ja un bon xich enamorada parella. Los (**Joaquim Riera i Bertran: Girona**)

3044;0;303,6,6 poguer per aixó evitar una gran rojor á las galtas que **sorprengue á la Mercé**. -Bah, bah! jo no sé perquè tants (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3168;0;11,22,2 com no falta may gent boba, s' espargí la falsa nova, que **sorprengué als concellers**, de que Reus per son favor en Roma lo (**Pere Gras i Ballvé: Reus**)

3287;0;25,7,1 Digué aixó lo Pare Gabriel ab tal ira y enuig que **sorprengué á tots**, pero fos que la Camila sigués mes débil ó (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**)

3290;0;151,16,9 y olorós y de colors vius y encesos! pero lo que va **sorpendre** mes **al home** fou veure per tot arreu uns aucellets (**Francesc Maspons i Labrós: Barcelona-Bigues**)

3291;0;91,10,8 formas decididas, lo número y la qualitat de las forsas **sorprendrán als amichs y als adversaris**. Si en aquell moment (**Valentí Almirall: Barcelona**)

54;0;222,4,3 muts, los espectadors. La poca durada de la cerimonia **sorprengué á tots** ells esperavan quelcom d' original y més (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

54;0;38,10,1 pera tot lo que no era verament fonamental, que debía **sorpendre á quants** no la coneixían á fondo. Son pare, ja vell y (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

AMBIGUS (usos preposicionals): verb-subjecte

133;0;149,6,1 o per mirar a través una tanca de ferro i fulles verdes, **sorprenia a en Manel** una punxada de dubte, temerós de no (**Alexandre Plana: Lleida-Banyuls**)

150;0;106,29,6 la possibilitat d' ésser destruïda. Però més que res **ha sorprès a tots**, dels més grans fins als més petits, l'admiració (Carles Cardó: Valls-Barcelona)

2974;0;12,14,3 á la terra... Reséu tots per la sèva ànima. [(A **tothom sorpren** l' intent ab que lo Barò ha dit los precedents versos. (Frederic Soler: Barcelona)

2982;0;118,6,4 y 'l seguia continuament corrent com ell. No deixá de **sorprèndrer al infant** véurer aquell atropellament no acostumat, (Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona)

2982;0;166,12,4 y á mes de algun altre instrument de vent. No deixá de **sorpèndrer á mossen Joan** aquella senyal de una costum que ell (Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona)

3078;0;161,19,2 obrint tants ulls com tenía. -**A tots dos** nos **hauràn sorprès** la firma; no'n pot ser d'altra... Però ¿quí? ¿quí haurà (Antoni Careta i Vidal: Barcelona)

3287;0;89,6,5 en Felix Serena, que en veritat si ho hem de dir, no **sorprengué á ningú** sa visita, perque ja era de tots esperada. (Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona)

ALTRES AMBIGUS

DATIU (amb pronom): subjecte-verb

49;0;221,10,3 per certs detalls d' egoisme imperceptibles, que **li va sorprendre** en reveure'l; la insistència de l'esguard d'ell, fix (Miquel Llor: Barcelona)

DATIU (amb pronom): verb-subjecte

133;0;18,30,6 i àdhuc s' avergonyia si, en aixecar en Joan els ulls, **li sorprenia** en els seus l'esguard vigilant. Aquest vespre, tot i (Alexandre Plana: Lleida-Banyuls)

2702;0;143,7,2 rumiat tot sopant. Rès de preludis rituals ni cerimonies; **sorpèndre li** 'ls secrets de consciencia indirectament y, atenent (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

707;0;272,26,8 ho eran pas uns amigats, mes l' Anima s' ho pensava, y al **sorprèndre li** aquell pensament, la dòna quedà aixafada y plena (Caterina Albert Paradís: l'Escala)

1.6.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

1244;0;166,4,10 El disc de Marlene in London **el va sorprendre**. Ah, també té l'Ovidi Montllor, eh?, i el Raimon, (Teresa Pàmies: Balaguer)

1327;0;221,5,9 fer per passar l' estona, es trobaria amb una cosa que **el sorprendria**. Seria comprovar que la cuina de les verdures verdes (Josep Pla: Palafrugell)

2;0;293,26,5 que semblava que li posés ales. La tempesta **l' havia sorprès** a poc d'haver sortit; això no obstant, ell s'havia (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

206;0;202,9,5 tingués. La simplicitat psicològica dels empordanesos **el sorprèn**. Malgrat el seu aspecte acusat de tímida i de (Josep Pla: Palafrugell)

209;0;86,1,1 mig d' aquell mar de tenebres una resplendor que **el va sorprendre**. Era una fosforescència, una claror tímida, humil, (Josep Roig i Raventós: Sitges-Barcelona)

223;0;6,4,4 al revés, i aquella estranya, irresistible il·lusió **el sorprenia**. Va brandar el cap repetidament, sense dir res, i, (Joaquim Ruyra: Girona-Barcelona)

234;0;21,3,1 de parlar, massa vehement per un noi tan petit, **l' ha sorprès**; però lluny d'enutjar-se ha insistit: -És que això són (Lola Anglada: Barcelona-Tiana)

235;0;202,14,9 la meva indiscreta visita a llur barri reservat no **les sorprèn** ni les ofusca, sinó que en oferir-se, ingènues i (Aurora Bertrana: Girona-Berga)

2632;0;204,28,2 pràcticament inèdita. Ni la mort del seu pare, que **el va sorprendre** molt petit, ni la de sa mare, qui li causà un dolor (**Enric Valor: Castalla-València**)

2641;0;124,12,14 la vista. La ciutat, amb el tragí d' aquell temps, **la va sorprendre**: gent que baixava de la diligència i d'altres que hi (**Lola Anglada: Barcelona-Tiana**)

27;0;173,16,3 pairal. El llapis ple de gràcia de Xim Verdaguer **l' ha sorprès** així i ens ha fet la mala passada de deixar-lo dins un (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

2771;0;33,49,4 Al qui com jo coneix dels homes la injustícia no **el pot sorprendre** res. Però, si jo digués tot el que donaria per (**Ferran Soldevila: Barcelona**)

2862;0;124,11,6 que res de res d' allò que se li posés davant no **el podia sorprendre**... L'oreig que sortia del canyar estès a les voreres (**Josep Maria Poblet: Montblanc-Barcelona**)

3209;0;28,9,8 sense parar, sorolls, botzines, una remor que **el va sorprendre** perquè, des de ja feia moltes hores, anava per una (**Jordi Coca i Villalonga: Barcelona**)

3222;0;147,35,6 anar al cinema amb vostè... Les darreres paraules **el van sorprendre** a ell mateix, com si no fossin seves. De feia temps (**Pere Calders: Barcelona**)

3253;0;111,5,1 el seu cosí hagi decidit venir a viure a la ciutat **el sorprèn** desagradablement. Acaba de penjar el telèfon i encara (**Quim Monzó: Barcelona**)

3289;0;147,29,3 gitar- se. El toc discret de la Carmela a la porta **la va sorprendre** mentre guaitava la cercavila pel finestral del balcó. (**Jesús Moncada: Mequinensa**)

3289;0;158,24,4 bona, a dir- ho de part de l' administrador. Allò **el va sorprendre**. El moviment de viatgers pel riu era constant però (**Jesús Moncada: Mequinensa**)

3289;0;182,22,8 en braços de l' Aleix un esclat i una vivor que **la sorprenueren**. L'embadaliment de l'artista davant la seva nuesa (**Jesús Moncada: Mequinensa**)

3289;0;222,7,7 seguida la mena de rebuda ordida pel torracollons. No **el sorprenia** gens ni mica. Al cap de cinc dies d'estada a la vila, (**Jesús Moncada: Mequinensa**)

3289;0;258,6,10 passera entre l' arbre i el banc de popa, detall que **el sorprengué** força i el feu cavil·lar. -Bona nit, Nelson. -Bona (**Jesús Moncada: Mequinensa**)

376;0;191,24,7 sigui. Tantes de coses inesperades no l' atueixen ara. **La sorprenen**. Durant el matí, mentre feineja, pensa en tot. Veu (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

387;0;232,23,1 va preguntar- li el que feia el cas. La resposta semblà **sorprendre 'l**. I li digué amb ironia: -¿És que heu trobat alguna (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

400;0;127,4,5 nits que li estic descrivint. Una cosa, en tot cas, **la sorprendria**: descobrir la quantitat de llums que hi ha sobre la (**Josep Pla: Palafrugell**)

400;0;271,13,1 cert aire de compassió i com si el meu retorn **l' hagués sorprès**." "-Ha tornat molt aviat... -em digué." "-No sé pas si (**Josep Pla: Palafrugell**)

403;0;224,33,9 muntanyenc, i l' església de Bossost no **l' hauria de sorprendre**. Però no és una església com les altres: és, de totes (**Josep Maria Espinàs: Barcelona**)

436;0;184,25,6 que el Freser passa per Ripoll? -Sí senyor. És que **el sorprèn?** -És complex... El Freser és un riu que està imprès en (**Josep Pla: Palafrugell**)

437;0;65,17,4 les dents i galopant cap a la gosseta. L' escomesa **la sorprengué**, i, fins a la fi, no semblà mai adonar-se ben bé del (**Jordi Sarsanedas: Barcelona**)

62;0;15,34,8 transformació forçosament visible. La veu d' Anselm **el sorprèn** igual que una oportuna interrogació que hauria pogut (Xavier Benguerel: Barcelona)

62;0;151,9,7 Ja ho saps... Parla! Què esperes?" La veu de Cosme **la va sorprendre**. -T'he preguntat si m'has de dir alguna cosa. Aquesta (Xavier Benguerel: Barcelona)

62;0;162,25,6 -va preguntar a Cosme. Cosme vacil·là. La pregunta **el sorprenia** en uns moments de dolorosa absència, quan precisament (Xavier Benguerel: Barcelona)

623;0;108,24,9 més de cinc hores que era mort. L' angina de pit **el va sorprendre**, sense concedir-li el temps de dir Jesús, ni de (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

70;0;112,23,2 imita pas. Camina soleta, a la serena, i, si l' alba **la sorprèn** pel camí, és perquè li falta delit. No passeu pena que (Josep-Sebastià Pons: Illa del Riberal [Rosselló])

70;0;80,35,3 i encara més d' un home que la volia immòbil! La prova **la sorprenia** massa perquè no s'hi sotmetés. Ara, cal dir que en (Josep-Sebastià Pons: Illa del Riberal [Rosselló])

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

2768;0;49,39,3 el nostre compromís matrimonial. Sun. Què? Xu. **El sorprèn**, oi? [Sun lluita amb el barber per entrar a la rebotiga. (Carme Serrallonga: Barcelona)

ACUSATIU (amb pronom): verb-subjecte

1281;0;120,12,5 cridar als Martí, del cotxe estant. No semblava que **el sorprengué**s gens la discreta recepció que els seus amics li (Nicolau Maria Rubió i Tudurí: Maó-Barcelona)

1281;0;132,21,3 abaixà els ulls, ja somreia altra vegada. Potser no **el sorprengué** del tot trobar-se que el mestre també somreia, mig (Nicolau Maria Rubió i Tudurí: Maó-Barcelona)

212;0;58,22,1 la plaça el tornà al seu present real. Alçant el cap, **el sorprengué** l'expressió interrogant del "Periodista" i aleshores, (Pere Calders: Barcelona)

2596;0;113,24,5 i capta més les modificacions del que l' envolta, i **el sorprèn** la novetat de cada cosa diària. Els canvis més tard (Isidre Molas i Batllori: Barcelona)

2859;0;168,10,7 aigua fins a la cintura. El mar gairebé no onejava. **El sorprengué** que l'aigua no fos freda, i pensà que el mar tenia (Agustí Bartra: Barcelona)

2889;0;217,31,2 padrí, don Bernat, "el metge vell", havia acceptat ja. **La sorprengué** sentir-se envaïda d'una estranya irritació. ¿Contra (Martí Domínguez i Barberà: Algemesí)

2889;0;29,9,8 que somriu. -Potser -digué aleshores la novícia- **l' haurà sorpresa** la meua pregunta i té motius per a creure que desvarie. (Martí Domínguez i Barberà: Algemesí)

3209;0;41,21,4 El va tenallar una por també desconeguda. **El van sorprendre** tot d'aparicions. Estrangers. Cames de dona. Un (Jordi Coca i Villalonga: Barcelona)

3217;0;169,18,2 veritat, però no per acusar- me, al contrari... I no **el sorprengui** que em torbi, que m'emocioni, que fins i tot m' (Xavier Benguerel: Barcelona)

3217;0;77,13,8 avui mateix, paraula. -Doncs quan l' hagi llegida, no **el sorprengui** que la nit del dia que la vaig rebre, hagués sortit (Xavier Benguerel: Barcelona)

3223;0;140,1,3 Costa s' estimà més fer l' orni i aguantar el xàfec. **El sorprenia** que aquell desnerit de can Rigau gosés amenaçar-lo. (Jaume Cabré: Barcelona)

3235;0;9,13,2 de les coses, i, en fer rosa, l' aurora, les teulades, **el sorprèn** l'àmbit del llorer que escampa per l'eixida la seva (Joan Margarit: Sanaüja)

3253;0;113,21,6 escoltat de llavis del parent. El venedor no contesta. **El sorprèn** que s'hagin gastat tants i tants fulls per elucubrar (**Quim Monzó: Barcelona**)

3253;0;86,12,9 de l' entorn del món del poeta. Per això **el va sorprendre** no atabalar-se gens per l'allau de periodistes que (**Quim Monzó: Barcelona**)

3289;0;236,23,6 llunyana encara a l' esment. Al carrer de les Pedres, **el sorprengué** el toc de les campanes però no marcaven les del (**Jesús Moncada: Mequinensa**)

3403;0;121,39,4 amb ell i el meu braç l' enfortirà." "No **el podrà sorprendre** l'enemic, ni cap pervers no el podrà oprimir; sinó (**Pau Sais i Vila: català central?**)

376;0;209,13,5 seva carn ha tremit d' imaginar la rebuda. Per això **l' ha sorprès** la sortida d'Aloma i tem que no li vingui un pensament (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

424;0;78,28,7 l' aguantaven... potser queia! Va obrir els ulls. **La va sorprendre** veure-hi tan clar, sense necessitat d'.ulleres. L' (**Miquel Llor: Barcelona**)

435;0;26,13,9 -¿De qui parles? M' ha mirat amb estupor, com si **el sorprengué**s la meva extrema penúria mental. -Per tu faràs... (**Joan Sales: Barcelona**)

437;0;60,19,1 "Pren palomitas, tenen gust de temps perdut", i **el sorprengué** sentir immediatament la veu del senyor del rengle de (**Jordi Sarsanedas: Barcelona**)

51;0;127,45,14 muller li va dir que, pel que veia de la Isabel, no **la sorprendria** que fos una gran artista. La dona d'en Villaret és (**Maurici Serrahima: Barcelona**)

62;0;175,8,7 pel sol. El gos li faria companyia. Algun dia **el sorprendria** la pluja, i mentre enllà de l'àmbit de l'arbre tot (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

62;0;279,22,9 fes la dona... Acostumat a veure 'l entre màquines, **el va sorprendre** l'esquifidesa física d'Erasme. Sobretot el seu cap, (Xavier Benguerel: Barcelona)

62;0;33,2,12 "Ara llegirem la carta, i qui peti petarà!" Es gira i **el sorprèn** la imatge de la seva mare, com si estigués derruïda en (Xavier Benguerel: Barcelona)

623;0;349,1,3 destinat a dur- la a l' escena, quan amb els assaigs **el sorprengué** la mort. Després d'aquella desgràcia, el gran (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

68;0;346,6,7 Així, dret, amb les ungles clavades a la finestra, **el va sorprendre** la mort." "La seva dona, la Liuba, m'encarrega que us (Jaume Berenguer Amenós: Belltall-Tarragona)

ACUSATIU (sense pronom): subjecte-verb

1288;0;152,35,4 Montpalau deduí que algun cataclisme geològic **havia sorprès**, feia milers d'anys, **aquell grup d'homes** de les (Joan Perucho: Barcelona)

166;0;133,18,3 de Barcelona. Recordem encara aquella exposició que **sorprengué** agradablement **els aficionats** barcelonins. El record (Josep Pla: Palafrugell)

166;0;135,20,1 sota el braç. Aquest obtingué tot seguit un èxit que **sorprengué el propi autor**. Plogueren testimoniats d'admiració (Josep Pla: Palafrugell)

166;0;19,24,7 anys, ha donat a conèixer uns dibuixos exquisits, que **han sorprés tothom** per l'altíssim nivell que Galí ha portat el (Josep Pla: Palafrugell)

166;0;95,13,5 "Romeo i Julieta" i "Jocs d'infants"... La guerra del 39 **sorprengué Miró** en la seva residència habitual de París. Es (Josep Pla: Palafrugell)

205;0;237,14,9 ahir i tu, commogut, penses que és tal com la mort **va sorprendre el pobre pare Cabet**. La veu, el plor ofegat, agafen (Xavier Benguerel: Barcelona)

234;0;42,17,8 de tots" li arriba just als genolls. Aquesta desproporció **sorprèn l'home**. -Petit com ets, t'atreveixes a anar sol? L'home (**Lola Anglada: Barcelona-Tiana**)

2590;0;91,26,6 a través de formes variables i que mai no cessaran de **sorprendre els homes**, l'estat de desequilibri del qual depèn la (**Miquel Adrover: dialecte central?**)

2596;0;34,32,4 capdavall -pensem- és el que compta. Aquesta afirmació **ha sorprès**, i **sorprèn, molta gent** que han arribat a creure's el (**Isidre Molas i Batllori: Barcelona**)

2596;0;34,32,6 és el que compta. Aquesta afirmació **ha sorprès**, i **sorprèn, molta gent** que han arribat a creure's el tema del (**Isidre Molas i Batllori: Barcelona**)

2862;0;103,14,4 a asseure 's a les cadires de Casa la Vila? El triomf **va sorprendre tothom**. Per primera vegada el pagès de la gleva (**Josep Maria Poblet: Montblanc-Barcelona**)

2862;0;112,22,5 secundaren el gest de Jordi, que, per la seva fermesa, **sorprengué bona part del grup**, mentre una veu sortida d'enmig de (**Josep Maria Poblet: Montblanc-Barcelona**)

3203;0;104,33,9 havia invocat l' animeta de la senyora Cecília, cosa que **sorprengué la Júlia** i li féu posar atenció. -Era la millor de (**Isabel-Clara Simó: Alcoi**)

3209;0;62,31,6 que faig servir per a explicar- la. El meu propòsit és no **sorprendre ningú** amb més exabruptes. Perquè ara sé que a ningú (**Jordi Coca i Villalonga: Barcelona**)

3222;0;132,3,1 A fora, l' August s' havia adjudicat un èxit parcial, **sorprenent dues esquadres** i delmant-les. Però tot contribuïa que (**Pere Calders: Barcelona**)

3228;0;153,1,10 i que sempre ho havia estat. Una altra cosa que **va sorprendre en Carles** fou que tots aquells individus parlessin (**Pau Faner i Coll: Ciutadella**)

3252;0;77,17,1 amb tristesa infinita. Aquella submissió automàtica **sorprengué Abel**. Essent pagà, no podia suposar que Déu no pot (**Valentí Puig: Palma de Mallorca**)

3254;0;101,36,7 havia començat essent un gest espontani **que havia sorprès totes dues** per a, aviat, esdevenir un hàbit que d'alguna (**Miquel Àngel Riera: Manacor**)

3257;0;106,23,6 21 de març de l' any passat. Així mateix una altra nova **sorprengué ahir els lectors de diaris**. S'ha sabut que (**Carme Riera: Palma de Mallorca**)

3400;0;49,3,9 altre i va dir: "Uns Caldeus han format tres caps i **han sorprès els camells** i els han ratziats i han colpit els minyons (**Ramir Augé i Montanyà: Organyà-Montserrat**)

3402;0;35,24,8 elegits". Aleshores els fariseus planejaren la manera de **sorprendre Jesús** en alguna paraula comprometedora i li enviaren (**Evangeli segons Mateu**)

386;0;19,27,2 dels franquistes al Camp de Tarragona, entrada que **sorprengué tots** els que coneixem les formidables posicions (**Antoni Rovira i Virgili: Tarragona-Perpinyà**)

399;0;178,21,5 seu mecanisme foren elements passius. La primera cosa que **sorprengué els pagesos** fou veure que els treien el gènere de (**Josep Pla: Palafrugell**)

399;0;77,29,6 la cosa s' enredava, digué amb una seguretat que **hauria sorprès el difunt professor Wundt**, de psicologia experimental: (**Josep Pla: Palafrugell**)

436;0;103,24,7 la decepció fos excessiva. La meva entrada en el mutisme **sorprengué el meu amic**. Veia que em mirava i que es preguntava (**Josep Pla: Palafrugell**)

623;0;484,10,6 tropical impertinència de dos vedells ultramarins, **varen sorprendre Verlaine**, davant l'aiguardent verdós, objecte de (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

73;0;133,4,1 A Berga tothom et parla de la Patum amb un entusiasme que **sorprèn el foraster**. Enmig d'aglomeracions i records monàrquics (Xavier Fàbregas: Montcada i Reixac-Palerm)

97;0;167,33,6 l' artista els ha sabuts fer servir. Això que dic no pot **sorprendre ningú**, perquè, dit així, no seria exclusiu de les (Maurici Serrahima: Barcelona)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

1283;0;25,8,6 valor que vaig poder, ja em teniu a la sala de màquines, **sorprenent el maquinista**, clavant-li un cop de barra de ferro al (Josep Vallverdú: Lleida)

27;0;145,22,5 ofensiva. Cridava la seva honradesa als quatre vents (**sorprenent un poc les senyores honestes**, que no acostumen a fer (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

3226;0;26,16,11 que crec que devia donar bastant falsa, però que **va sorprendre els meus companys** de llista, que, al moment, van (Nicasi Camps i Pinós: Girona)

ACUSATIU (sense pronom): verb-subjecte

1243;0;15,39,6 i madona Agnès es retiraren a una cambra, i això no **va sorprendre ningú**, perquè pensaven que es podia tractar de (Jaume Vidal Alcover: Manacor)

DATIU (amb pronom): verb-subjecte

1158;0;76,24,10 era molt agradable... però el dia que el conegué **li havia** sorprès una mirada que l'havia inquietada. I li feia nosa (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

3254;0;121,32,8 que obtenia anant allà. La veritat era que **li havia** **soprès** que ningú, abans, no hagués anat més enllà de dir-li, en (Miquel Àngel Riera: Manacor)

383;0;36,21,1 carregat de llibres i de quaderns a repassar, i no **li** **sorprengué** cap gest sospitós. Però Franklin no fumava. Joan, en (Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile)

393;0;215,37,12 i va dir- li no sé què a cau d' orella. **Havent- li sorprès** la mirada clavada en nosaltres i reconegut el seu (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)

DATIU (usos preposicional): subjecte-verb

3158;0;94,25,6 plana de fets diversos, inclòs **el jubilat**, a qui l'òbit **sorprengué** mentre veia un programa de televisió. Deu dies (**Ferran Torrent: Sedaví**)

DATIU (usos preposicional): verb-subjecte

3151;0;366,2,12 llinyola, i va pitjar la terra al voltant. I **a tothom va sorprendre** l'ordre amb què les plantà; i mai no havia vist fer- (**Carles Riba: Barcelona**)

2. Verbs transitius al DIEC en l'accepció agentiva-causativa, però sense exemples clars en l'estativa

2.1. Verb *apassionar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	11	4
	usos amb pronom: estructura V-S	0	2
	usos sense pronom: estructura S-V	5	6
lemes analitzats		54	106

2.1.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

164;0;184,5,4 darrera els tords inquietats. Era una persecució que l'**apassionava**. Els tords fugien d'ell a petites volades. Somovien (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

164;0;292,27,8 de joia satànica. També els rigors de l'hivern l'**apassionaven**. Sobretot les maltempsades li produïen una mena de (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

170;0;222,8,2 no l'interessen hagués pogut manejar les coses que l'**apassionen**. Si sap fer un miracle cada dia amb quatre papers i (Josep Pla: Palafrugell)

224;0;90,61,4 en aquestes matèries, que de tota manera sembla que l'**apassionen**. Ha estat molt cortès, amb aquesta cortesia dels (Carles Soldevila: Barcelona)

2950;0;115,2,4 res. Vàrem passejar una estona, i ni la política **el va apassionar**. Ambrosi No ens en preocupem... Jo me n'aniré a (Alfons Maseras i Galtés: Sant Jaume dels Domenys-Tolosa de Llenguadoc)

3019;0;149,3,1 mitja claror la cambra, lo programa del enterro torna á **apassionar la**, y s'entera, conmoguda, de que presidirán lo dol (Ferran de Querol i de Bofarull: Reus-Barcelona)

3295;0;71,18,9 l' esperit forma dins d' ells un fi imaginari que l' **apassiona**. Quin objecte penseu que sia l d'aquestes persones que (Manuel de Montoliu: Barcelona)

39;2;17,5,2 anys més que la seva dona. Les úniques activitats que l' **apassionaven** era jugar al tresillo i menjar nous tendres que li (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

39;2;216,1,4 no s' hauria atrevit mai a encetar; aquestes lectures l' **apassionaven**, com poc temps abans l'havien apassionat (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

39;2;216,2,4 lectures l' **apassionaven**, com poc temps abans l' **havien apassionat** "Les Confessions" de Sant Agustí. "L'Anticrist" de (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

82;0;21,43,10 perquè la carn de dona era l' únic que 'l movia i l' **apassionava**, en mig de la inanitat de la vida i del convenciment (Francesc Pujols: Barcelona-Martorell)

ACUSATIU (sense pronom): subjecte-verb

160;0;4,27,3 tranquil, modest, completament estrany a la tragedia que **apassiona el món**. Encara, si posats a tractar d'aquest assumpte (Joan Alcover: Palma de Mallorca)

39;1;173,27,1 una mica de llangardaix que, davant de les coses que **apassionen els homes**, li feia adoptar un somriure ni de fred ni (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

81;0;41,12,5 més fogosos camells a les grans festes: cruel deport que **apassiona la gent** de la terra. Displícen a la nostra tafaneria, (Lluís Nicolau d'Olwer: Mèxic-Barcelona)

90;0;166,27,2 potser segles enllà es suscitaria la qüestió que a França **apassiona** actualment **alguns erudits** i **alguns crítics** amb motiu (Josep Maria López-Picó: Barcelona)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

3378;0;141,26,5 (Els negocis frenètics), y que actualment **apassiona** tot el món saxó... Es una obra de gènere nou. No és (**Eugeni d'Ors: Barcelona-Vilanova i la Geltrú**)

2.2.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

166;0;75,9,3 renaixentista (ja ho hem dit). Allò que més l' **ha apassionat** sempre és el dibuix: "Em sento un déu -ens deia en (**Josep Pla: Palafrugell**)

2632;0;167,36,7 La humilitat, la trobava difícil; la justícia l' **apassionava** i no la trobava enlloc; més aviat veia que aquelles (**Enric Valor: Castalla-València**)

397;0;69,11,3 llargament de la colònia grega d' Empúries, tema que l' **apassionà** sempre. Sostingué la teoria que els actuals habitants (**Josep Pla: Palafrugell**)

435;0;51,28,9 començat a explicar- li històries de madrastrès, que l' **apassionen**. Obre uns ulls com unes taronges. Però li costa de (**Joan Sales: Barcelona**)

ACUSATIU (amb pronom): verb-subjecte

206;0;118,7,2 noble, la de sabre o espasí, però és un fet que l' **apassionen** els llibres fins i delicats, sentimentalment (**Josep Pla: Palafrugell**)

623;0;192,29,8 deixava perdre els dies de la matança; primer perquè l' **apassionava** el fet en si i després perquè sentia un gust (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

ACUSATIU (sense pronom): subjecte-verb

1327;0;422,19,6 una vegada l' any, per les festes de Nadal, cosa que **apassiona** i embadoca la considerable **quantitat d'esnois** que en (**Josep Pla: Palafrugell**)

1327;0;495,20,1 al gust personal. Forma unes postres excel·lents, que **apassionen les criatures** i les persones de totes les edats, **Josep Pla: Palafrugell**)

1434;0;121,9,4 més aparent, la partició cos-ànima, problema que **ha apassionat filòsofs**, psicòlegs i antropòlegs des de temps remots (**Delfí Abella i Gibert: Barcelona**)

3;0;138,26,5 que el fenomen literari del plagi només ha arribat a **apassionar sincerament el públic** i la crítica quan el plagiari (**Joan Fuster: Sueca**)

397;0;39,29,1 parla d' aquests llums, que a mi em fan companyia, i que **apassionen les persones** que tenen un negoci en la mar. Els (**Josep Pla: Palafrugell**)

623;0;735,36,5 en si tenia un gust d' Espanya negra que, naturalment, **apassionava el públic**. L'herència, se la disputaven dues (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

2.2. Verb *apetir*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
A	usos amb pronom: estructura S-V	0	0
D	usos amb pronom: estructura S-V	1	0
lemes analitzats		11	2

2.2.1. Primer període (1833-1932)

DATIU (amb pronom): subjecte-verb

3000;0;53,2,1 li feya 'l plat, observava minuciosament lo que més
 li **apetia**, si menjava un fil més ò menys de carn, y a les
 tardes, (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

2.2.2. Segon període (1933-1988)

2.3. Verb *concernir*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V		1
	usos sense pronom: estructura S-V	1	2
lemes analitzats		3	19

2.3.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (sense pronom): subjecte-verb

88;0;74,7,7 casa vetllava amb una ansia d' agonía sobre tot el que **concernia la benamada criatura**. I com els anys passaven (**Carles Riba: Barcelona**)

2.3.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

1435;0;30,2,4 És allà on rep la notícia d' un altre esdeveniment que **el concerneix**: l'assassinat del seu germà Joan, duc de Gandia. Crim (**Enric Moreu-Rey: Barcelona**)

ACUSATIU (sense pronom): subjecte-verb

1435;0;80,24,6 repetir el que he objectat més amunt als atacs que també **concerneixen Lucrècia**. M'hauré de parar, però, breument a parlar (**Enric Moreu-Rey: Barcelona**)

89;0;110,38,3 progressivament, sense el qual la Vie de Rancéno **concerniria** ni **Chateaubriand** ni aquests lectors llunyans que (**Concepció Ciuraneta: català central?**)

2.4. Verb *destorbar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	3	1
	usos amb pronom: estructura V-S	0	2
	usos sense pronom: estructura S-V	2	2
DA	usos amb pronom: estructura S-V	0	2
	usos amb pronom: estructura V-S	1	0
	usos preposicionals: estructura S-V		2
A	usos preposicionals estructura S-V	2	
lemes analitzats		299	239

2.4.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

2723;0;27,13,6 La seva memoria 'm destorba. Pas· ¿La seva memoria **la destorba**? Donchs no hi pensi. Brau· ¿No hi pensi, no hi pensi! (**Conrad Roure: Barcelona**)

3096;0;25,6,1 gent feta á callá y á pensá, á la cual son trabay no **la destorba** per deixá volá s' imaginació, mestost l' ajuda, no com (**Àngel Ruiz i Pablo: Es Castell-Barcelona**)

3195;0;111,1,10 de día, quan la bugada, la cuyna ò l' estarreig no **la 'n destorbavan**, agafava'l coxí y'l joliu cant dels boxets s' (**Joaquim Ruyra: Girona-Barcelona**)

ACUSATIU (sense pronom): verb-subjecte

2710;0;138,11,6 bastonejat com a un gos, si no hagués temut que el soroll **destorbés els senyors** de dins. [(Ix.)] Ofídius D'on véns? Què (**Magí Morera Galícia: Lleida**)

3060;0;19,33,1 jorns plujosos i festius.] Si de vegades una freda pluja **destorba el llaurador**, avinentesa tindrà de fer ben moltes (**Llorenç Riber i Campins: Campanet**)

DATIU (amb pronom): verb-subjecte

155;0;110,18,1 camisa, en els seus gestos del cant de la picor, **li havia destorbat** sovint la feina. I quan va haver-la acabada, prop de (Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile)

AMBIGUS (usos preposicionals): subjecte-verb

180;2;97,5,4 Joan Antoni somrigué. Li semblà que els seus esguards **destorbaven a la parella**. M'han vist a la finestra, pensà, i (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

2965;0;18,6,10 força coses! A més, si vosté se 'n va, m' obliga a **anar a destorbar al Tomás**. Victoria. Tinc por de no trobar el Carles al (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

2.4.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

55;0;530,3,3 moment. Una circumstància qualsevol, en aquell moment, **la destorba**. Després el moment favorable no es produirà mai més. I (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

ACUSATIU (amb pronom): verb-subjecte

2615;0;86,14,9 paral·lela a la d' ella i tan obstinada, tot i que ara **la destorbi** una resposta inoportuna, mecànica, de la part més (Manuel de Pedrolo: l'Aranyó)

62;0;99,4,7 lligava profundament amb el seu estat d' ànim. No **el destorbava** de pensar... Era fàcil suposar què pretenia: una (Xavier Benguerel: Barcelona)

ACUSATIU (sense pronom): subjecte-verb

5;0;121,34,1 la boca, però la torna a tancar amb un cop sec que no **destorba els altres**, embolicats en un principi de discussió, car (Manuel de Pedrolo: l'Aranyó)

97;0;224,13,1 que aquest u per cent surti bo!". Una teoria dolenta pot **destorbar un bon pintor**, però cap teoria bona no portarà un (Maurici Serrahima: Barcelona)

DATIU (amb pronom): subjecte-verb

3223;0;191,15,1 hagués acabat d' aquella manera; és clar que **li destorbava**: molt. Emperò mai no hauria gosat tocar-lo de veres; (Jaume Cabré: Barcelona)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

3223;0;69,13,4 no em deixa l' Adela i se la treu de sobre quan **li destorba**, pobra criatura. Si no fos per l'Adela, ja faria temps (Jaume Cabré: Barcelona)

DATIU (usos preposicionals): subjecte-verb

2589;0;78,19,5 nostre sistema nerviós són interdependents. Tot allò que **destorba als** supremes **àrbitres** de la societat és arraconat en el (Lluís M. Xirinacs: Barcelona)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

623;0;371,8,1 me per l' Institut a l' hora de plegar la feina, i **destorbava a tothom** una mica. Des del despatx del meu amic vèiem (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

2.5. Verb *entusiasmar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	2	10
	usos amb pronom: estructura V-S	3	3
	usos sense pronom: estructura S-V	4	6
DA	usos amb pronom: estructura S-V	0	1
	usos preposicionals: estructura S-V		1
A	usos preposicionals estructura S-V	12	
lemes analitzats		108	144

2.5.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

229;0;218,14,8 pregar una estona llarga. La idea d' anar- hi amb ell l' **entusiasrava**, perquè al fons d'aquell tarannà infantívol, el (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

54;0;56,17,1 del pudor ó una reconvenció ingènua del amor l' **entusiasraven** fins al deliri, lo feyan estimar de veras, li (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

ACUSATIU (amb pronom): verb-subjecte

114;0;182,25,4 veritables prodigis de flexibilitat. Al professor l' **entusiasma** cada cosa que fa el tigre. Pensa que és una tonteria (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

180;3;91,7,6 d' ensomni, que entusiasma a Vilaret. Més encara l' **entusiasma** la dona. Poques vegades n'havia vist una altra de més (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

3032;0;32,10,4 vida. May l' havia estimat ningú. Quan era més jove, l' **entusiasman** la Veritat, la Idea; mes ara queya sobre d'ell (Josep Carner: Barcelona-Brussel·les)

ACUSATIU (sense pronom): subjecte-verb

229;0;113,28,6 elogis l' havien trasbalsat i ara li abellia tot i tot l' **entusiaslava**... Van invitar-lo a anar el poble amb ells, a fer (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

229;0;23,22,8 viatge. Després l' abassegà la idea del triomf i arribà a **entusiasmar-lo**. Es veié retornant al seu poble després d'una (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

2702;0;190,24,3 que 'l rodeja; tot lo d' ell l' interessa, 'l commou, l' **entusiasma** y li fa agafar el llapiç ò'l pinzell per perpetuar (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

3077;0;13,12,1 se cap de bandolina ab ses proposicions arriscades qui **entusiasmen les dues quadrilles** y animaven la dels boyets a (Salvador Galmés: Sant Llorenç d'es Cardassar)

AMBIGUS (usos preposicionals): subjecte-verb

110;0;94,5,6 Y si axò va glassar la ilusió d' alguns, **va** en cambi **entusiasmar a molts** d'altres que hi sapigueren veure quelcom d' (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

180;3;91,6,8 de capriciós i decoratiu o de creació d' ensomni, que **entusiasma a Vilaret**. Més encara l'entusiasma la dona. Poques (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

3006;0;74,29,4 fins á las deu, los fanals no s' havian encés, lo que **entusiasma al bon senyor**, pensant que la falta de llum lo (Dolors Monserdà: Barcelona)

3031;0;12,1,3 y negras, combinadas ab notable valentía. Tals pinturas **entusiasman á Mossen Anton** y molt més encara als admirats (Josep Berga i Boix: la Pinya-Olot)

3031;0;33,7,5 ab cola, pintas ab motllos de paper, cenefas brutals qu' **entusiasman als tontos**; ni't veus capás de copiar aquests (Josep Berga i Boix: la Pinya-Olot)

3031;0;86,18,1 grandiosos. Lo trench d' auba, vist desde Castellfullit, **entusiasma als artistes** y convida á l'admiració del Criador. (Josep Berga i Boix: la Pinya-Olot)

3034;0;50,24,1 domini de las taulas ja manifestat desde sa sortida, **entussiasmaren** de tal modo **als espectadors**, que al final de sa (Joan Pons i Massaveu: Barcelona)

3040;0;145,29,1 etc. etc. Segueix l' orador ab un párrafo brillant que **entussiasma á la reunió** y arrenca forts picaments y exclamacions (Emili Vilanova: Barcelona)

3040;0;73,27,1 que fabulòs en la historia de las llibretas de llogater, **entusiasmá á la concurrencia**, en la que per desdítza hi havian (Emili Vilanova: Barcelona)

3195;0;109,19,1 y las montanyas. El sol ha perdut l' alegre brill, qu' **entusiasmava** y feya cantar **á las cigalas**; guayta de tant en tant (Joaquim Ruyra: Girona-Barcelona)

3315;0;210,24,4 tota costa una corona. Aquesta lligacama, que **als burros entusiasma** per lo linda, fou prenda de la célebre Florinda, la (Josep Maria Barberà i Canturri: Reus-Barcelona)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

3291;0;79,5,5 ab por y recel, s' havian espargit per la nació, y **entusiasmavan á todas las personas** il·lustradas. Desde 'l moment (Valentí Almirall: Barcelona)

2.5.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

1158;0;258,18,1 Eren molt fins. A ella, les joies no l' **havien entusiasmada** mai. Si en comptes d'haver nascut per servir hagués (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

1158;0;50,11,3 de nacre i or, preciós, però que no l' **havia entusiasmada**. Ell tingué una decepció: "Ja ho veig, no ho he (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

206;0;321,7,3 carrerons i pujades que a mi em fan bufar, a ell **l' entusiasmen...** -Sí senyor -digué el senyor Roca, ràpid-. M' (Josep Pla: Palafrugell)

2766;0;52,14,6 llegeix el diari. De sobte descobreix alguna cosa que **l' entusiasma** i ho participa a don Narcís.] Sr. Miserachs. Gràcies (Maria Aurèlia Capmany: Barcelona)

2889;0;61,13,8 compliments, que la que acabava de presenciar **l' havia entusiasmada**. Amb unes mans així, podia obrir clínica en (Martí Domínguez i Barberà: Algemesí)

3080;0;146,16,6 l' oncle que li ensenyà a estimar el seu país i que **l' entusiasma**, ja gran, per en Marcel Proust... L'oncle Joan Antoni (Montserrat Roig: Barcelona)

3253;0;56,4,5 televisió i dormint: hi va veure una pel·lícula que **la va entusiasmar**. Lamentablement, però, començada: un fati jugava al (Quim Monzó: Barcelona)

55;0;744,32,4 li vaig fer grans lloances d' aquell foie-gras que **l' entusiasma**. -Els francesos són els reis de la charcuterie; (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

86;0;83,16,9 que ja estudiava Teoria i pràctica de teixits, allò no **l' entusiasma** gens; no li deia tampoc gran cosa la carrera de (Lluís Nicolau d'Oliver: Barcelona-Mèxic)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

397;0;258,29,7 com un món susceptible de produir un nou cristianisme, **l' entusiasma**. Odiava a mort, en canvi, els intel·lectuals (Josep Pla: Palafrugell)

ACUSATIU (amb pronom): verb-subjecte

1160;0;112,31,9 espanyola, és ardent, però la virtut li puja al cap... **L' entusiasma** cridar que és honorada. Com que ja no és una nina... (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

2138;0;79,1,2 en portuguès i amb el bec et pessiga per menys de res. L' **entusiasma** beure's un gran bocoi de rom o de ginebra. Ocell (Salvador Espriu: Santa Coloma de Farners)

2843;0;42,1,2puja al cap, de tant en tant. Vol i no vol, ¿comprends? L' **entusiasma** cridar que és honrada. Com que ja no és cap nina... (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

ACUSATIU (sense pronom): subjecte-verb

2972;0;163,4,3 ocells per la gran importància de la seva iniciativa, que **entusiasma tota l'assemblea**. I és fàcilment comprensible. Oi que (Joan Brossa: Barcelona)

387;0;14,15,3 la nata per a obtenir aquella desitjada agressivitat que **entusiasmava el públic** i feia rajar xavalla al calaix de la (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

397;0;98,23,1 mata quaranta o cinquanta caixes de verats. La combinació **entusiasma Hermós**. En realitat, el golf li fa més por que goig. (Josep Pla: Palafrugell)

398;0;319,15,8 organitzà uns vols de duració limitada a preu fix que **entusiasmaren la gent**. Una valenta senyoreta pujà també a la (Josep Pla: Palafrugell)

55;0;432,7,1 que menyspreava fets, institucions, corrents d' idees que **entusiasmaven els altres**. En aquella època jo menyspreava els (Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp)

6;0;112,8,1 d' un exèrcit francès compost de 5.000 homes no pot **entusiasmar ningú**, sinó la brivalla que té poques diversions i (Maria Aurèlia Capmany: Barcelona)

DATIU (amb pronom): subjecte-verb

1245;0;68,18,1 M' agrada quan diu Tàrrega per allò de la guitarra que **li entusiasma**. Pero m'agrada més, molt més, quan diu "Mestre (**Maria Mulet i Mulet: valencià**)"³⁶

DATIU (usos preposicionals): subjecte-verb

378;0;46,13,5 de Senta los produira algun flato. La marjal, que tant **entusiasmava a Toni** i a Senta, està situada, em pense que des de (**Josep Pascual Tirado: Castelló de la Plana**)

³⁶ Tot i que no hem trobat la procedència geogràfica d'aquesta escriptora a cap manual, optem pel valencià després de cercar altres lemes de la mateixa escriptora i analitzar-los dialectològicament.

2.6. Verb *espantar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	18	17
	usos amb pronom: estructura V-S	16	16
	usos sense pronom: estructura S-V	0	0
D	usos preposicionals: estructura S-V		2
A	usos preposicionals estructura S-V	14	
lemes analitzats		814	701

2.6.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

134;0;138,4,2 del desert per tal d' alliberar- se de la visió, que l' **espanta**. Vulguin o no vulguin, el meu somni, en la seva part més (Joaquim Ruyra: Girona-Barcelona)

164;0;298,11,4 la terra; un home, en fi, de pit ferm, el qual res no l' **espantava**. Aviat compartien en bona germanor la torrada del (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

174;0;190,9,2 mai sants de la seva devoció. Llur tenacitat gairebé l' **espantava**. En Prat era un "Maquiavel", Cambó un "home retorçat", (Josep Pla: Palafrugell)

217;0;18,17,5 a les faldilles de la nena, com si aquella alçada l' **espantés**, tancava la colla el caganiu, un poc garrellet. Eren (Ramon Surifíach i Senties: Barcelona)

229;0;24,33,7 sabia totes les manyes de l' ofici. Era fort i res no l' **espantava**, però, ara les coses havien canviat. La voluntat i el (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

233;0;80,2,5 té dret a constituir un estat independent. Això darrer l' **espantava** un poc; ho trobava fort i tenia por de disgustar el (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

2584;0;231,4,6 i pensa tant amb ciris i missals, que el teu posat **l'espantaria** tota? i és massa tendra per passâ aquests mals. La (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

2982;0;343,20,8 traspostadas estaban sas faccions, sentí temors que **l'espantaren**, ajudanthi tal volta lo mateix dubte que sentia, per (Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona)

2983;0;59,23,5 y enamoradas totas la demanaren per esposa, mes totas **l'espantavan**. Fins que ne passâ un gatet molt bufó y mono, que (Francesc Maspons i Labrós: Barcelona-Bigues)

3006;0;181,23,1 millorar la seua figura, la seua cara, cap sacrifici **l'espantava**: ella apesar de repetits desmays, als vuyt dias d' (Dolors Monserdà: Barcelona)

3011;0;146,34,5 com una flamarada llesta, que á la Rosalia tota **la va espantar**; fentli enretirar instinctivament la ma de sobre. Y la (Martí Genís i Aguilar: Vic)

3013;0;210,10,8 fantasmas, y sent que li dóna salts lo cor, y un remor **l'espanta** y un soroll lo sobta, no ho estranyi. Si fèr en la (Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona)

3013;0;220,7,8 també dich millor. -M' agrada lo mossen, porque rés **l'espanta**. -Es clar que no, com que veig que tot vá al bon fí, m' (Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona)

3062;0;26,6,4 del pur amor: Si á ton pit agonisant la indiferencia **l'espanta** dels que t' están escoltant, canta... també l' cisne mor (Joaquim Asensio d'Alcântara: Barcelona-Madrid)

3168;0;104,1,4 einas un mun d' ella voldrán fer de ruinas. Mes res **l'espantarà**, que ab la fe pura per la que es mare y reyna un temps (Pere Gras i Ballvé: Reus)

3187;0;124,11,10 coneix perfectament los nostres plans y, en veritat, **l'espantan**. Ella es... -¿com li diré jo?- es com un que 's trobés (Lluís Bertran Nadal i Canudas: Vic-Barcelona)

3290;0;120,16,8 que may tenia pór, tirant sempre bravatas de que res
l' espantava. Heuse aquí que sos pares lo posaren per escolá, y 'l
(**Francesc Maspons i Labrós: Barcelona-Bigues**)

707;0;64,4,8 cuyna, y dels baixos la capella. A la Mila, lo que
més **la espantà** de moment fou la cuyna, perque era hont havia de raure
(**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)

ACUSATIU (amb pronom): verb-subjecte

133;0;34,28,1 En Joan digué que no es mouria en tot l' estiu. No **l'**
espanta la calor, que estius més roents ha conegut. I a on (**Alexandre**
Plana: Lleida-Banyuls)

149;0;122,29,2 i s' adormia, de cara a la mar, somniant una quimera.
L' espantava la cruesa dels problemes concrets, de les coses (**Salvador**
Esprui: Santa Coloma de Farners)

2453;0;52,7,7 com quan ún du al cap una manía, ho afronta tot i no
l' espanta rê, Silvestre va assolir lo que volía i ella anà amb la
(**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

2630;0;35,18,4 en un raig de la lluna cantant com un rossinyol si no
l' espanta el volar del mussol. A la lluneta estic esperant l'amor.
(**Carles Salvador: València-Benimaclet**)

2630;0;36,15,3 Baixarà del cel com ocell embolcallat de claror. No
l' espantarà el mirar ni el xiular ni el volar del mussol. Vindrà
(**Carles Salvador: València-Benimaclet**)

2630;0;36,7,4 raig d' una estrella sonant el dring del seu cor si
no **l' espanta** el xiular del mussol. Per on vindrà? -pregunta el cor. A
(**Carles Salvador: València-Benimaclet**)

2879;0;56,36,3 a sota una ombra perquè és una calàndria molt poruga
i **l' espanten** els gats, i de vegades el pensament no et pensis ja hi
(**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

2947;0;20,30,13 Pons A Ramon, com jo mateix, com tot el servei, no **l'**
espanten tant els morts com els vius. Ja m'enten el senyoret (**Prudenci**
Bertrana: Tordera-Barcelona)

2974;0;47,43,2 dormitori del nin... Quan ell ja hi siga dormint...
 [(L' **espanta** la idea de que 'l matará Uch; mes de repent li acut la
 (Frederic Soler: Barcelona)

2982;0;196,11,10 del llibre y fullejantlo ab certa indiferencia, com
 si l' **espantás** lo volum: "Del edificament del monastir de la Grassa."
 (Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona)

2993;0;85,19,4 -A mi em fa por un gosset, i al camell que hi ha aquí
 l' **espanten** els mals somnis que li vénen, de nit. -Sort que tots no
 (Marià Manent: Barcelona)

3013;0;128,20,1 Sant Sepulcre. Aquest sí que treballa de bona fé; no
 l' **espantan** perills, ni la mateixa mort, y ab lo Sant Cristo á la
 (Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona)

3048;0;57,4,4 -Vamos, no s' hi negui: vostè se 'n vé ab mi. No l'
espantin las desavinensas del matrimoni. Jo li prometo que no n'
 (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

3192;0;89,18,4 ls temia pas els perills de la terra, la seva amiga:
 l' **espantaven** més els perills del món. I el perill que temia més
 (Cosme Vidal i Rosich: Alcover-Barcelona)

3293;0;20,10,3 y ple de verdissas, á qui ha perseguit á En Missas no
 'l **espanta** l'Canigó. Llor. Jo no 'm fio del mes manso perquè estich
 (Damas Calvet de Budallés: Figueres-Barcelona)

49;0;153,30,8 fet saber de la gent! -Qui té la consciència neta,
 poc l' **espanta** que malparlin -replica la Muntanyola, tant pel desig d'
 (Miquel Llor: Barcelona)

AMBIGUS (usos preposicionals): subjecte-verb

179;0;65,16,6 xano xano vam arribar a Olot amb uns trons i llamps
 que **espantaven als matxos**, i més encara a la dotzena de víctimes que
 (Josep Pijoan i Soteras: Barcelona-Lausana)

180;1;119,27,7 rabiosa esqueixà els manuscrits. Era una fúria que
espantà a Joan Antoni. Li vingué la idea que en un moment (Joan Puig i
 Ferreter: la Selva del Camp)

2947;0;41,14,2 lo.)] Comprenc que, de sobte, l' encàrrec d' **espantar al fantasma** us sembli una absurditat. És que teniu (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

3010;0;56,23,2 venir. Y desd' aquell instant lo negoci que tan nos **habia espantat á n' als tres joves**, comensá á correr sense topar en (**Josep Feliu i Codina: Barcelona**)

3011;0;94,2,8 Una veu d' alerta en camp ras y descubert sentida, si no **espanta al viatjer** detura son pas, y fa girar enrera sa mirada. (**Martí Genís i Aguilar: Vic**)

3013;0;204,35,9 de rebòt fá tot estellas lo pont llevadís. Çó va acabá d' **espantar als del castell**, y seguint l' exemple d' aquell oficial (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**)

3013;0;94,26,5 prédica que ja coneixeu á la plassa de Manresa y que tan **espantá als minyons** de ca 'n Bros y á la gent de la montanya (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**)

3021;0;24,2,8 á la distancia que se operava, alló no servía sinó pera **espantar als pardals** y, convensut d' aixó, 'l Príncep, que (**Marià Vayreda: Olot**)

3044;0;190,18,8 als conspiradors. La cara de satisfacció havia de **espantar als contraris** y animar als amichs; però en lo demés de (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3286;0;32,4,6 estat es bo per aquell qui 'l pren. El sacerdocí, qu' **espanta á un** que 'l prenga per vet' aquí, y ab un cor afectat de (**Mateu Obrador i Bennàsser: Felanitx-Palma de Mallorca**)

3291;0;283,22,1 Pot ser que la afirmació terminant que acabem de fer, **espantarà á molts**, que no sabrán despendres las preocupacions (**Valentí Almirall: Barcelona**)

3302;0;39,29,2 mes estret als dos que te als seus brassos.)] ¡Aixó **espanta á n' els tyrans!** ¡Aixó diu fraternitat! Aixó es practicá (**Rosend Arús i Arderiu: Barcelona**)

82;0;88,39,8 que fugia espantat de les hipòtesis septentrionals que no **espantaven a En Balmes**, que els hi plantava cara, proclamava la (**Francesc Pujols: Barcelona-Martorell**)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

3072;0;211,19,10 de tindre-la en aquell desterro y n' hauria fet us ja pera **espantar á algú** y ferse un tacó de riure, si no hagués temut (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

2.6.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

1;0;122,9,7 Cap veu no l' ha d' advertir de perills, cap eco no **l' espantarà**. Ningú, sinó ella, no contemplarà la seva nuesa. Tot (**Salvador Espriu: Santa Coloma de Farners**)

1158;0;100,21,5 vingueren ganes de plorar. A la seva mare els llamps **l' espantaven** molt i quan sentia el tro es tapava les orelles: "Si (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

1287;0;51,15,5 que donava diners si s' hi posava feina. La feina no **l' espantava**. Quan va fer setze anys, el 1933, començà a llevar-se (**Josep Maria Espinàs: Barcelona**)

208;0;56,17,7 porcs, li sortien uns animals amb cara de capellà que **l' espantaven**. El pare somniava cada nit que l'enterraven viu dins (**Baltasar Porcel: Andratx**)

2596;0;9,26,9 de llur classe i sovint perdien la connexió amb ella, **l' espantaven**. Els cambós eren massa "revolucionaris" i inspiraven (**Isidre Molas i Batllori: Barcelona**)

2615;0;286,1,4 sofert una ruptura de capil·lars a l' ull dret que **l' espantà**. Com que no sabia fer res més i fregar pisos no li (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

2627;0;156,18,11 va llogar perquè era fort com un cavall i treballar no **l' espantava**. Al cap d'un parell d'anys es va casar amb la pubilla, (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

27;0;95,15,4 seves conviccions més o menys polítiques. Això darrer **l' espantava** un poc; ho trobava fort i tenia por de disgustar el (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

2854;0;43,23,5 acumuli la merda, oi? Vinga, poruc, qualsevol trasbals **l' espanta**. A veure si poso una mica d'ordre. Jeroni: Avui millor (Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona)

2889;0;206,21,4 ha cregut que la veueta era d' un àngel... i això **l' ha espantat**. ¿Direm què és acceptable i ortodox que un canonge s' (Martí Domínguez i Barberà: Algemesí)

3080;0;76,20,1 la cadena i les baldes. El soroll dels forrellats **l' espantà** una mica. Al menjador, hi havia silenci i penombra. De (Montserrat Roig: Barcelona)

3206;0;64,9,10 té mala bava. Paulí Quan el gall no canta, alguna cosa **l' espanta**. Rudi Doncs bé: encara que algú [(Es refereix a Gina.)] (Ventura Porta i Rosés: Barcelona)

3400;0;148,3,7 sap que té el malfat al costat. El dia de les tenebres **l' espanta**, el sotsobren el destret i angoixa; com un rei aparellat (Ramir Augé i Montanyà: Organyà-Montserrat)

376;0;74,19,3 Per a Anna cada malaltia és la mort del seu fill. Tot **l' espanta**. Aloma li havia dit un dia: -Si tens fe, no et (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

390;0;160,15,4 sí, quan li cau damunt un clatellot o un crit que **l' espanta**... I, admireu-me, tot s'ha acabat: he pogut frenar a (Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile)

4;0;30,18,4 el milicià entra a casa seva, diu que tot aquell luxe **l' espanta**. "Si pogués canviar tot això en un tancar i obrir d' (Marià Manent: Barcelona)

95;0;94,12,6 aquests llamps terribles de Zeus, que avui tant **l' espanten**, que els farà treballar pel seu descans en tota mena de (Josep Pous i Pagès: Figueres-Barcelona)

ACUSATIU (amb pronom): verb-subjecte

1158;0;180,23,4 bé." I recomanà a la Teresa que no s' abandonés: "Si **l' espanta** caminar, faci's embenar els turmells i digui que li (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

1282;0;66,21,6 pensava en els diners que havia de recollir- ne, i **l' espantava** el tràfec de gent que de costum emplenava el mercat. (**Antoni Cayrol: Sallagosa**)

17;0;102,17,3 no admetia aquest raonament tan erroni. Però **l' espantava** el caràcter anticlerical i ateu del moviment (**Jaume Vicens i Vives: Girona-Lió**)

206;0;335,36,4 Si Fargues n' hagués pogut tenir consciència, **l' hauria espantat** la facilitat amb què havia oblidat la seva vida (**Josep Pla: Palafrugell**)

206;0;456,14,8 i de la porta oberta a les pretensions humanes. **L' espanta** la destrucció del comerç, origen de la desigualtat (**Josep Pla: Palafrugell**)

2146;0;35,10,4 a quin cel volíem que rabent ens enlairi l' ocell? **L' espanten** cims i paranys d'abismes, però també les ales avui de (**Salvador Espriu: Santa Coloma de Farners**)

24;0;35,13,4 Quin fàstic, oi? Però ara em venjaré. Amèlia I no **l' espanta** que el tornin a tancar? Andreu Tant se val. Però no (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

27;0;114,21,3 se, perquè tots els pecats tenen remissió. No **l' espantava** l'altra vida. En realitat, acostumada com estava als (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

27;0;114,22,6 En realitat, acostumada com estava als desastres, no **l' espantava** res. Aquell pagès, però, li havia donat una lliçó (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

2893;0;34,47,4 veu és apagada per les llàgrimes).] Sí. Ricard. No **l' espanta** més cometre un delicte? Almenys si deixa les coses com (**Josep Maria Millàs-Raurell: Barcelona**)

3203;0;34,24,1 Només plorava. Nits i nits senceres, plorava, i **l'espantava** vore la mare amanyagant-la amb una tendresa que li (**Isabel-Clara Simó: Alcoi**)

3400;0;60,7,3 i ombra, s' hi instal·li a sobre l' embromat! Que **l'espantin** els ennegriments del dia, aquesta nit i l'arrapi una (**Ramir Augé i Montanyà: Organyà-Montserrat**)

387;0;205,38,4 per la inconsciència d' un poble que no escolta res ni **l'espanta** res. I la mateixa repugnant escampadissa havia vist en (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

387;0;297,16,6 amatents a fugir en notar el remenament de la porta, **l'espantaven** menys que aquelles armes, car en moltes ocasions es (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

387;0;64,27,9 del no gens fabulós que li donava Pau Garcia. **L'espantava** el llogar un pis i cridar Eugènia i les filles sense (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

70;0;175,12,10 del cel, sentia un evident malestar, que fins i tot **l'espantaven** els flocs de vespilles que s'alçaven de la forja i el (**Josep-Sebastià Pons: Illa del Riberal [Rosselló]**)

DATIU (usos preposicionals): subjecte-verb

1286;0;136,13,1 rosari, que es forma al passeig de l' Albereda i que tant **espanta** i desanima **a les belles valencianes**. Es membre, soci o (**Enric Soler i Godes: Castelló de la Plana**)

2651;0;185,17,5 fins al fons del cervell, que **al foraster** estaborneix i **espanta** i a l'indígena exalta, l'Eulàlia agitava els cabells i (**Joan Francesc Mira i Casterà: València**)

2.7. Verb *esperar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	28	18
	usos amb pronom: estructura V-S	7	11
DA	usos amb pronom: estructura S-V	28	14
	usos amb pronom: estructura V-S	1	4
A	usos preposicionals estructura V-S	6	
lemes analitzats		6.404	8.558

2.7.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

146;0;126,24,4 i galletots feréstecs, ignorant l' afrós destí que l' **esperava**, estomacada pels sotracs i violències, esvaïda altre (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

148;1;123,15,4 hagi espirat, i somriu davant la felicitat amorosa que l' **espera**? ¿És inconsciència, aquell somriure? És perversitat? No (Raimon Casellas: Barcelona-Sant Joan de les Abadesses)

168;2;91,31,12 vides i estalviareu al senyor baró el cop terrible que l' **esperava** en arribar. I tan bones paraules li va saber dir la (Josep Maria Folch i Torres: Barcelona)

168;3;21,32,4 al seu cor cada vegada que pensava en la felicitat que l' **esperava**. -Oh, Marianneta, Marianneta! -es complaïa a exclamar (Josep Maria Folch i Torres: Barcelona)

168;3;24,12,1 com si el pressentiment del terrible desengany que l' **esperava** l'aferrés als graons de la creu, vulgues que no. Alçà (Josep Maria Folch i Torres: Barcelona)

182;0;95,30,1 de la riba com immenses flamarades petrificades? Què l' **espera** part d'allà d'aquests congostos roquissos imponents i (Joan Santamaria: Lleida-Barcelona)

186;0;239,5,3 una amiga, ja oblidada. Pobra Fe!... Quants desenganys l' **esperaven**, quants desastres, si no canviava! Ara, ell, ja n' (Joan Oller i Rabassa: Barcelona)

186;0;240,35,6 Tan bona que havia estat per ell, i quin desengany que l' **esperava**! Li contestaria la lletra l'endemà mateix i li faria (Joan Oller i Rabassa: Barcelona)

218;0;152,2,5 guanyi qui vulgui! El gibrell Però altres peripècies l' **esperen**. Ara, l'Homenot buida el sac de caragols al gibrell. Si (Lola Anglada: Barcelona-Tiana)

229;0;177,19,1 de restar desenfeinat, de por d' aquella angoixa que l' **esperava** allí mateix... Allargava les feines per si ell es (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

2454;0;64,13,5 ara veu la vella com s' acluca al món. Quí sab què l' **espera**, si la lladradiça de tots els dimonis, o aquell lloc serè (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

2584;0;89,16,8 trencacolls del seu camí, ¿què sap el pastoret el que l' **espera**, i què sap de quin mal ha de morí? Aquelles punxes de la (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

2660;0;155,12,8 l' àlgida fal·lera, el pòsit agredolç que més enllà l' **espera**. D'Eurídice, capint l'absurditat del plany, l'hauria clos (Jaume Bofill i Mates: Olot-Barcelona)

2835;0;171,20,6 a endogalar- me, i m' escriuixeixo de pensar la fi que l' **espera**. La Majordona Fort, perquè no el corregíeu, us està bé. (Pere Corominas: Barcelona-Buenos Aires)

30;0;20,15,3 pensem més, filla! Ell rai! És al cel. Qui sap el que l' **esperava** en aqueix món! Júlia. Va ser molt lluït el seu (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

3000;0;81,27,9 sinó ella y sa mare. Però l' Elvira no sabia lo que l' **esperava**, llavors, en el carrer immediat ò de Santa María, qu' (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

3005;0;126,7,1 l' hagués de... matar, podria riures del mal fat que l' **espera**. Sent dos ja no es tan fácil. Encara que no es per (**Francesc Pelagi Briz: Barcelona**)

3006;0;162,12,9 preparar y consolar á la Montserrat pe 'l colp que la **esperava**, y que tenía vehemets desitjos de dir lo que durant (**Dolors Monserdà: Barcelona**)

3006;0;216,5,6 las disposicions que, tal volta pressentint lo fí que l' **esperava**, li encomaná 'l seu fill, vaig dirli ;Deu me 'n (**Dolors Monserdà: Barcelona**)

3013;0;57,5,10 la vida eterna de delicias inefables que al altre mon l' **espera**? ¿Y quí pot ferho y quí deu ferho sino nosaltres, pastors (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**)

3041;0;94,6,9 tirà endavant, sense imaginar- se lo que més enllà l' **esperava**. Quina resistencia podien oposar quatre pagesos (**Josep Pous i Pagès: Figueres-Barcelona**)

3044;0;57,23,4 dignament y ferli agradosas las horas del treball que l' **esperava**. Tots lo seguian ab la mirada plena de goig y oberts (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3047;0;134,9,3 devant la negra perspectiva de lluytas y disgustos que l' **esperavan**. "Ell havia dat paráula. ¿Què dirían si no la cumplía? (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3048;0;109,3,5 Poch somiava en Foix las trasmudacions y disgustos que l' **esperavan** á Barcelona. Quan ell arribava més trempat qu'un' (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3048;0;110,19,1 moment distret y mut, pensant en la maror que potser l' **esperava** á l'alcova. Se detestá interiorment á sí meteix y una (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

3295;0;73,2,7 ell mateix s' esperoni, imaginant- se la felicitat que l' **espera** si guanya allò mateix que ell no acceptaria si li donaven (**Manuel de Montoliu: Barcelona**)

40;0;140,10,4 ni gaire aproximadament, les hores de marxa que **l'esperen**. No cal dir que les cartes geogràfiques, per bellament (**Miquel Forteza i Pinya: Palma de Mallorca**)

54;0;39,19,6 'l camí assaborint ja per endavant las delicias que **l'esperavan** y ocultantho per aixó de tal manera que qualsevol (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

ACUSATIU (amb pronom): verb-subjecte

145;0;27,6,3 tombant de la posta cap a les ombroses fondalades on **l'esperen** les tenebres de la nit i el repòs eternal. Així, ai (**Pere Corominas: Barcelona-Buenos Aires**)

165;0;69,24,6 mai d' aquest somni artístic i religiós i com si no **l'esperés** l'esdevenidor que nosaltres li comencem a descobrir en (**Francesc Pujols: Barcelona-Martorell**)

187;0;225,8,1 contemplar la potent fondària i el blau cel estelat: **l'esperava** una nit interminable, sense pensament i sense somnis, (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)

229;0;230,27,2 Va acomiadar- se d' ella joguinejant. Allà dalt **l'esperava** la festa... El riure i el beure i la cançó... I l' (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

3002;0;288,15,9 y sorpresas traidoras; com qui està refiat de que **l'espera** la pau d'una agradable companyia. Sota del cel rohent, (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)

3037;0;40,16,2 y seguintlo y aguantantlo caigué en la negra gola hont **l'esperava** la mort... ¡Pobre infant! ¡Pobre ángel! La mora d' (**Francesc Fayos Antony: València-Barcelona**)

707;0;300,14,1 entrà en la casa ferida per una punyida dolorosa. Allà **la esperava** un'altra impressió desagradable. Asseguda vora'l foch, (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)

DATIU (amb pronom): subjecte-verb

115;0;47,16,9 séus plans, i, segons ell deia, el bon pervindre que **li esperava**, optà per l'ofici de paleta. El nét, si bé de bordegàs (Dolors Monserdà: Barcelona)

142;0;115,15,3 havia passat En Sànchez com una mena de noi mimat, què **li esperava** entre els waterpolistes? Se'n veié de totes. El primer (Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile)

142;0;74,3,2 ridícula a l' esquena- entrà al tennis sense saber què **li esperava**, sense sospitar-ho. I així que arribà a les envistes de (Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile)

231;0;27,1,8 que crida i se n' hi va. Dintre la llum la mort ja **li espera**. Infant, infant, saps per què hi va a morí? No siguis (Salvador Perarnau i Canal: Súria-Barcelona)

2974;0;92,33,6 virtuts; per l' altre dols, inquietuts y l' afront que **li esperava**. Aixís, d' ardent febre presa, lo trist anava y venia (Frederic Soler: Barcelona)

2975;0;66,45,7 Ja veyéu, donchs, si, sabentse com jo sè, lo que **li espera**, y coneixent vos la historia de lo que 'l mèu odi venja, (Frederic Soler: Barcelona)

2976;0;58,1,7 Dura será per ell y terrible la sort que aquí dins **li espera**. ¿L'ha vist mon espós? Agu. Que 'l tinga presoner encar (Frederic Soler: Barcelona)

2982;0;247,29,9 l' origen de sas penas y aquí comensá 'l martiri que **li esperava**. -Y com vá ser? Pót ser aquell jove agraviat... -Així (Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona)

2982;0;386,22,6 donzella. Quant dubta 'l mortal sobre la mala sort que **li espera**, y perdent la esperansa compara temps y situacions, no (Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona)

3001;0;116,4,5 s' havia salvat, no eren pas grans alegríes lo que **li esperava** a n'en Massagràn a dalt del arbre, y això es lo que, si (Josep Maria Folch i Torres: Barcelona)

3001;0;149,29,7 fer les coses quan volia. De les moltes trifulgues que **li esperaven** en aquesta segona etapa de la seva vida, dels fets (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**)

3001;0;49,28,10 alegría, sense ni pensar en la terrible desilusió que **li esperava**, va dir: -Ara peracelebrarlo, farem un bon àpat. ¡Si, (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**)

3001;0;82,6,4 sabut la sorpresa, o més ben dit, les sorpreses que **li esperaven** en essent de dia, potser que hauria preferit que no (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**)

3006;0;157,13,2 sentiment. Donya Teresa presentia de sobras la fi que **li esperava**, pero no 'n feya esment a la seua filla; massa que sos (**Dolors Monserdà: Barcelona**)

3010;0;212,18,1 anaba a eixir. En Carlos que, convensut de la sort que **li esperaba**, s' habia sumerjit en una indiferencia absoluta, aixeca (**Josep Feliu i Codina: Barcelona**)

3013;0;26,39,6 que portava a la butxaca. Altre disgust y desengany **li esperava**; empero consol hi haguè, encara que més tart, y bon (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**)

3013;0;37,39,2 al home són origen y són fi, y lo premi o castich que **li espera** en l' altre vida, segons sian sas obras en aquesta. (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**)

3041;0;54,4,8 sabien bé prou qui era en Martí Canela i lo que **li esperava** a l'atrevit que provés de contradir-lo. Però tot-hom se (**Josep Pous i Pagès: Figueres-Barcelona**)

3043;0;182,7,3 a acompanyarla a aguantar amb dignitat el suplici que **li esperava**. Dret devant l'altar de la capella, manyuclantse la (**Joan Rosselló i Crespi: Alaró-Palma de Mallorca**)

3061;0;23,26,8 com sonriu encara pensant ab l' eterna felicitat que **li espera**: per bé que 'us vull feuho aixis ab vosaltres mateixos, y (**Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona**)

3074;0;65,7,4 nuet i rosat vegé tot- d' una clarament la vida que **li espera**, els sofriments que tindria de passar l'infantó per (Josep Pous i Pagès: Figueres-Barcelona)

3117;0;5,117,9 dents que la portaven, era del llop, qui sap quin mal **li espera!**... Has fet mal fet salvant la criatura!..." (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

3173;0;19,21,8 la part pràctica. Quin comprén vosté qu' és el fi que **li espera?** Vol que sigui una senyoreta que s casi amb un jove (Pere Cavallé: Reus)

3188;0;238,14,3 passat anys y pera res servís ¿quin esdevenidor **l' hi esperaba?** Esser un perdulari, un mort de fam, un pobre á la (Gaietà Vidal i de Valenciano: Vilafranca del Penedés)³⁷

3197;0;178,14,4 l' home se doblega, llavors, ¿quin torment mes amarch **li espera!** Del arbre caygut tothom ne fa llenya, com mes gegant fóu (Manuel Marinello: Barcelona)

3294;0;17,79,7 ¿Deixarla! ¿de cap manera! Dol· Pensi 'l xasco que **li espera**. Llu· ¿Ni D. Ramon 'm fa pò! Vosté se que no ha d' obrár (Frederic Soler: Barcelona)

3350;0;5,70,7 naxer dona mes valdria naxer gos! ¿Pero que es lo que **li espera** á lo meu enamorat? apesar de serne un gat caurá dins de (català central) [*Lo doctor Pulsagueras en los encants*, 1854]³⁸

49;0;82,13,8 el vel. Ara Teresa comprèn ben clar quin esdevenidor **li espera** com a recompensa pel seu sacrifici. Sent una profunda (Miquel Llor: Barcelona)

³⁷ Potser un cas d'ocultació del clític *li*.

³⁸ Com que no ens consta el nom de l'autor/a d'aquest lema, hem buscat al corpus altres lemes de la mateixa obra per esbrinar la procedència dialectal. Un cop fet, pensem que s'ubica al dialecte central: 3350;0;2,82,5 no ho **nego**, pero ¿quina culpa hi tinch si la **meba** gracia encanta? Si 'ls meus ulls son tant bonichs que de mirallets 3350;0;4,82,3 tu desvergoñat! home insolent y atrevit! Fran. Espera, espera, **petit**, que encara no está acabat. **Bet** aquí que 'm **poso** á 3350;0;7,33,6 no. Ram. **Baja** que fas, Francisca? Dr. Ay quin **tramuló** me agafa. Fran. **Fiquis** dins de una garrafa. Dr. ¿No tens per aquí 3350;0;8,4,2 frares. [(á nan Ramon.)] Ram. Y tu una dona com cal, Ara agafem tot axó que veig per aquí escampat y á cal **becu** del racó

DATIU (amb pronom): verb-subjecte

184;0;230,31,2 pogués assadollar- se la seva passió, perquè ni **li calia esperar** que passés el temps, tenint a tothora l'objecte del seu
(Pere Corominas: Barcelona-Buenos Aires)

3156;0;33,58,3 cosínsel, mas que no siga de gran consideració! No **li espera** mal castic... ¡y no haurá dispensació...! Pobréts pero
(valencià)

AMBIGUS (usos preposicionals): subjecte-verb

148;2;194,13,1 xicotets, i, a més, un indici del grotesc esdevenidor que **espera a tota aquella joventut** planxada i mudadeta! ¡Quina (Raimon Casellas: Barcelona-Sant Joan de les Abadesses)

164;0;11,20,7 el puny, des d' on es descobria mig món, tot això dèiem, **esperava a Innocenci** com si exclusivament existís per a fer-lo
(Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

2955;0;13,28,8 i a mi salvar- me, parla 'm; si saps d' algun mal fat que **espera al regne**, i amb un avís a temps l'en pots fer lliure, (Magí Morera Galícia: Lleida)

2982;0;183,10,9 dels perills, que no serán pochs los mals de cap que **esperan al rey Fernando**, ab la gent que'l rodeja... Val mes, per
(Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona)

2985;0;274,24,1 que tant suspiraban. Pero entengas que la mateixa sort **esperaba á tots** los seculars, suspitosos de realistas, pues aixó
(Un centinella del any vuit)

49;0;211,1,5 parlant de les antigues glòries carlines i del triomf que **espera als fidels** a la tradició, amb el canonge Grau que somriu
(Miquel Llor: Barcelona)

2.7.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

1;0;86,9,7 gaire, perquè endevina el llarg i complex futur que l' **espera**. Sí, la vida pròpia és certament un rierol, però sovint (Salvador Espriu: Santa Coloma de Farners)

1217;0;28,10,5 que la rosegaven, només de pensar en la penitència que l' **esperava** aquella nit. L'hi havien fet tan gros, que havia (Gabriel Janer Manila: Algaida)

1242;0;217,12,8 corral i la pastura, que ja no pensa ni en la fi que l' **espera**, sacsejat incessantment, arrencades i frenades, bots i (Joan Francesc Mira i Casterà: València)

2;0;30,36,6 ansietat davant l' horror del buit i la solitud que l' **esperava**, privada de la seva companyia, i no digué res, per ell, (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

2895;0;52,12,9 no! Bruixa tercera Llamp de rellamps! No sap el que l' **espera**! [(Represa de la dansa cantada.)] Les tres bruixes La (Edmund Brazès: Ceret)

2964;0;23,20,8 folla pruija de caminar i que quelcom de desconegut l' **esperava**. Des del pont li semblà entreveure-la. Reculà i agafant (Agustí Bartra: Barcelona)

3236;0;49,4,4 Neus, exultant davant la nova perspectiva de vida que l' **esperava**, acceptà l'encàrrec contenta com un gínjol. -I ara, a (Maria Antònia Oliver: Manacor)

3249;0;21,27,4 batalla. Sospira, desencoratjada davant la feina que l' **espera**:] Antonietta [Parlant sola.] De mare només n'hi ha una... (Carme Serrallonga: Barcelona)

3361;0;510,8,4 que ell encara en el món et pot dar fama; llarga vida l' **espera** i crit de seny, si prematura no es consum sa flama." Així (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

387;0;203,8,11 pregunt- li que la sostregui a les profanacions que
l' esperen en poder dels intrusos. Però, abans, besa el llaç (**Prudenci
Bertrana: Tordera-Barcelona**)

387;0;309,14,9 d' un augur infal·lible. Ja sap, doncs, quina mort **l'
espera**; però abans de morir es veu un any o més invàlid, (**Prudenci
Bertrana: Tordera-Barcelona**)

387;0;322,30,5 Quantes sensacions noves, quants gaudis desconeguts
no **l' esperaven**, endebades, per sempre més, en els plecs i replecs d'
(**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

4;0;199,4,11 Està encantat d' aquests dos dies de repòs que **l'
esperen**. Es queda a sopar amb nosaltres. És un minyó (**Marià Manent:
Barcelona**)

6;0;85,23,3 a si mateix encara, i es creia apte per a la vida que
l' esperava. Una vida bona i bellíssima. Un paisatge de llum on s'
(**Maria Aurèlia Capmany: Barcelona**)

6;0;93,11,3 anys usats per a preparar- se per a la gran feina que
l' esperava, que ell pensava fer, modestament a la vila de (**Maria
Aurèlia Capmany: Barcelona**)

62;0;261,15,9 obligacions..." Eren tot d' odiosos vocables el que
l' esperava sovint al final del seu festeig. A vegades la mamà (**Xavier
Benguerel: Barcelona**)

67;0;204,17,2 et jutgessin pervers els mons. Ara un triomf més
fàcil **l' espera**, anant amb tu la host amiga: tornar on és l'enemic,
amb (**Josep Maria Boix i Selva: Barcelona**)

95;0;102,11,5 de malenconia, adéu de qui no ignora que la mort **l'
espera** en tombar el cantó pròxim. I fou llavors que l'Hivern (**Josep
Pous i Pagès: Figueres-Barcelona**)

ACUSATIU (amb pronom): verb-subjecte

1282;0;85,38,8 to de glòria, va respondre: -Qui té nou porcs en sal,
l' espera un bon carnaval.- Tot dient aqueixes paraules el pobre va
(**Antoni Cayrol: Sallagosa**)

2;0;17,4,9 aleshores a Santa Maria; li semblava com si aquí **l' esperés** la promesa de no sabia quines profundes alegries. (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

206;0;607,15,3 aparentment tancat, de la cabina. En tornar del camp, **l' esperava** una desagradable sorpresa. La llengua és pobra per a (**Josep Pla: Palafrugell**)

2615;0;252,6,11 animal emergeix a l' hominació net, pur. És allí que **l' espera** el defecte que l'irracional ignorava i, doncs, tenia (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

2866;0;259,28,11 [(La noia no es mou.)] Aquest noi només et té a tu i **l' esperen** molts maldecaps. Necessita que algú l'encoratgi. (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

3235;0;19,4,3 El cos cau al demà com un ocell a dins d' un pou. No **l' espera** cap mena de presència enllà del temps de terra humida i (**Joan Margarit: Sanaüja**)

3252;0;121,11,4 absència. Abel marxà a l' acte cap a l' hospital, on **l' esperaven** incomoditats i dols. Al mes d'agost, en un congrés (**Valentí Puig: Palma de Mallorca**)

3255;0;77,20,6 de la migranya creixent que patiria aquell dia. Potser **l' esperava** un mal dia. Era dilluns, i aquest és un dia dolent per (**Josep Lluís Seguí: València**)

383;0;28,7,3 a Barcelona i el temps era tan curt! Perquè a París **l' esperaven** molts caps per lligar. Hi feia falta, falta... Els (**Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile**)

434;0;142,33,1 d' ull al minyó i afegí:- Si no es porta bé ja sap que **l' espera** una Companyia Disciplinària. El vell va fer una creu una (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

62;0;169,37,6 no el que trobava cada dia quan es ficava al llit, on **l' esperava** la penosa tasca de debanar els inútils pensaments de (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

DATIU (amb pronom): subjecte-verb

1244;0;125,27,4 però... però si no respecta les lleis, ja sap el que **li espera**. Com a cada país. ¿És que a Rússia poden actuar contra (**Teresa Pàmies: Balaguer**)

1286;0;181,11,1 marxava a casa tot marejat pensant en el tràngol que **li esperava** i en el munt d'incomoditats i de disgusts que li (**Enric Soler i Godes: Castelló de la Plana**)

2837;0;48,5,4 poc temps que estava tan trista! Una no sap mai què **li espera**. Peer [(donant un cop de fuet al porc que se l'emporta)]: (**Ventura Gassol: la Selva del Camp**)

2861;0;48,8,7 oberts de França i del món. Ningú no ignora el que **li espera**. La notícia ha corregut com un reguer de pólvora. -Camps (**Manuel Valldeperes i Jaquetot: Barcelona-Santo Domingo**)

2863;0;96,10,10 d' ell, perquè, si és mortal, la pitjor de les morts **li espera**, i si és immortal, el seu destí és ple de boires (**Rodolf Sirera: València**)

2916;0;314,16,3 de jove. Em reca de veure 'l així i pensar la fi que **li espera**. [(A Amós.)] Si et sumes a nosaltres, ben cert que les (**Joan Brossa: Barcelona**)

3203;0;187,8,7 cosa així li la fan a sa mare. I pensà la misèria que **li esperava**, perquè la senyora Dolors era molt d'obres de caritat, (**Isabel-Clara Simó: Alcoi**)

3217;0;58,29,8 li passava és que havia agafat por. Por del futur que **li esperava** si a causa de la crisi la perruqueria on havia (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

3289;0;129,16,3 el sopar amb una copa de rom, sense sospitar el que **l' hi esperava**. A penes va seure, els clients de la taula veïna (**Jesús Moncada: Mequinensa**)³⁹

³⁹ Sembla ser un cas de datiu.

393;0;69,27,8 infant, si la seva mare el deixava... ¿quina vida **li esperava**, quin desprestigi la rodejaria sempre més?... Ell no la
(Caterina Albert Paradís: l'Escala)

424;0;76,30,7 perquè no pogueu veure ni els arbres del carrer! ¿què **li esperava** si ja havien passat els millors anys sense haver pogut
(Miquel Llor: Barcelona)

62;0;101,38,5 és implacable. "Si ell ja pogués preveure el que **li espera** i jutjar el meu acte, estic segura que l'aprovaria. ¿Qui
(Xavier Benguerel: Barcelona)

62;0;34,2,11 no hi és. Està ben mort i enterrat. Qui sap la nit que **li espera**. Tot d'una s'adona que la sorda bonior de les converses
(Xavier Benguerel: Barcelona)

67;0;124,3,11 la punyent memòria del que va ser, del que és, del que **li espera** pitjor; dels fets pitjors, pitjors tortures vénen. Adés
(Josep Maria Boix i Selva: Barcelona)

DATIU (amb pronom): verb-subjecte

1282;0;18,7,10 sol al demet d' una gentada que, sense conèixer- lo, **li esperaven** la mort. Mentre ell s'incorporava, pensant i
(Antoni Cayrol: Sallagosa)

2860;0;49,6,4 o de saber que tornarà a marxar. En aquest llit sempre **li espera** alguna cosa de quan era infant. Abans d'adormir-se
(Xavier Benguerel: Barcelona)

2897;0;64,20,1 estigui serè, digui- li de part meva que el dilluns **li espera** una sorpresa. Anna. Així no el puc dur a casa. Andreu. L'
(Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona)

3289;0;305,27,1 d' entrar a despertar- la, la Carmela ja sabia que **li esperava** el paper d'espectadora d'una filípica contra l'empresa
(Jesús Moncada: Mequinensa)

ALTRES AMBIGUS

AMBIGUS (amb pronom): subjecte-verb

1329;0;124,38,6 la caixeta de metall. En Biel pensa en la medalla que
l' **espera** en arribar, una medalla grossa on es contarà la seva gran
(**Maria Antònia Oliver: Manacor**)

3292;0;12,25,12 que el penguin! Fes- nos un bon cable de la corda que
l' **espera**, perquè el nostre ens serveix de ben poc! Si no ha nascut
(**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

AMBIGUS (amb pronom): verb-subjecte

2962;0;87,25,5 jove quedàs al meu servei. Jutge: Això és impossible.
L' **espera** la forca. Vella: Romanços! Reu: Ben dit! Vella: (**Llorenç
Capellà i Fornés: Montuïri [Mallorca]**)

2.8. Verb *molestar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	9	26
	usos amb pronom: estructura V-S	8	23
	usos sense pronom: estructura S-V	3	9
DA	usos amb pronom: estructura S-V	0	9
	usos amb pronom: estructura V-S	0	1
	usos preposicionals: estructura S-V		5
	usos preposicionals: estructura V-S		1
A	usos preposicionals estructura S-V	2	
	usos preposicionals estructura V-S	1	
lemes analitzats		239	538

2.8.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

169;0;90,5,1 és rejuvenida: el pensament és més viu i el reuma no **la molesta** de bon tros tant. No té res a dir del fill i de la nora: (Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona)

186;0;46,6,4 que algú pogués saber que ella vivia del comerç no **la molestaria** més, com un càrrec de consciència; ara sí, que els (Joan Oller i Rabassa: Barcelona)

2873;0;29,9,4 I per això habíen de molestar- me? Senyor Josep I això **el molesta**? Senyor Pere No veig... Cuanito Per això habíen de (Santiago Rusiñol: Barcelona-Aranjuez)

3011;0;83,38,6 que sentia en lo cor de ella. Lo vent que tal vegada **la molestava**, no arribava á refrescarli lo front den Ferrant del (Martí Genís i Aguilar: Vic)

3029;0;138,2,6 molt bé, no 's propassava en res, i l' única cosa que 'l molestava era quan el carregaven amb algun mundo o farcell gros.
(Juli Vallmitjana: Barcelona)

3029;0;31,23,6 no exposar- se a qualsevolga eventualitat que 'l pogués molestar, no s'acostava a casa en tot el dia. I com que la dòna
(Juli Vallmitjana: Barcelona)

3044;0;117,16,1 curtas. L' embafagament d' aquella noya comensava á molestar lo de debó. Però de sobte 's sentí aquella nota (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

3046;0;4,21,6 un xich de temps,- se digué entre sí. Però com la pols lo molestés, eixí altre cop á passejarse distretament pe'l
(Narcís Oller: Valls-Barcelona)

82;0;135,48,14 vegades, perquè no s' en calla cap, no hi ha res que el molesti tant com el realisme i no solament daria tota la veritat
(Francesc Pujols: Barcelona-Martorell)

ACUSATIU (amb pronom): verb-subjecte

113;0;66,25,5 coses haurien esdevingut altrament. Eixit del perill el molestà només una gana formidable. Ben aviat les carns se li
(Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

114;0;101,10,7 amunt. En Melrosada les ha vistes un moment, i l' ha molestat la pudor de la benzina. En Melrosada decideix anar a (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

114;0;73,12,4 la deixava dir i es vestia tranquilament, encara que la molestava una mica aquella presència de la tia Paulina, i moltes
(Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

115;0;182,11,4 que el séu marit sentía per ella, tal vegada l' hauria molestada l'afecte que aquèst portava al séu parent; però, més
(Dolors Monserdà: Barcelona)

230;0;10,12,1 ample mar que s' estenia fins a perdre 's de vista, i el molestava sentir els comentaris plens de disbarats que a cada
(Antoni Sabater i Mur: Barcelona?)

30;0;14,4,10 [(Víctor fa un moviment d' enuig.)] Víctor, no **el molesti** el que li dic. Si vostè i la seva adorable família em
(Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

3024;0;48,3,1 de tanta granja y finesas de gaspatxo y de begudas, y
'l **molestava** además no tenir logro de pagar ni una trista copeta
(Emili Vilanova: Barcelona)

3030;0;38,19,3 li ab ansietat, á fi d' atraurem sa simpatia: -¿No la
molesta pas l' aire? -A mí? No senyor... -Com á vegadas un petit (Joan
Pons i Massaveu: Barcelona)

ACUSATIU (sense pronom): subjecte-verb

114;0;60,17,3 i, com que tenia molt poc tacte, digué algunes coses
que **molestaren el seu cunyat**. Aquest proferí alguna paraula dura, i,
(Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

174;0;159,13,3 és una República de trabajadores . Sembla que això
molesta molta gent. Hom cerca una fórmula. És aquesta: (Josep Pla:
Palafrugell)

39;1;28,32,1 de la família. Rosa estava radiant, la seva conversa
"molestava" Frederic, i ella afegí sense immutar-se: -Ai, que (Josep
Maria de Sagarra: Barcelona)

AMBIGUS (usos preposicionals): subjecte-verb

3029;0;139,25,6 per un desnivell: davalla sempre. Una de les coses
que **molesta més an aquests sers desgraciats** són les nits d'hivern:
(Juli Vallmitjana: Barcelona)

3029;0;44,14,1 i plena de munts d' escombreries, qual fortor **hauria**
molestat molt a qualsevolga persona mig decent; més ells hi (Juli
Vallmitjana: Barcelona)

AMBIGUS (usos preposicionals): verb-subjecte

179;0;79,21,6 estètiques d' En Maragall poden figurar- se el que
devia **molestar al poeta** la llibertat de publicar la seva carta i la
(Josep Pijoan i Soteras: Barcelona-Lausana)

ALTRES AMBIGUS

39;1;177,20,1 anat acumulant sobre el fetge sense adonar-se que **el molestava**. Bobby es replegà tot ell dintre del seu bigotet ros i (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

3109;0;81,8,1 feyen totes aquelles animetes rodejant la porta del Cel **molestava Sant Pere** y li donava certa angunia. El serraller, qui(**Esteve Caseponce: Ceret**)

3184;0;194,14,5 cap, serena, vigila la padrina. A fora, la quitxalla **molesta la pollina** o s'embutxaca fruita. Aumenta el rebombori (**Jaume Bofill i Mates: Olot-Barcelona**)

2.8.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

1158;0;137,28,1 que més s'adeia amb el seu tarannà era la Lliga, però **el molestava**, de tant haver-ne sentit a parlar durant anys al seu (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

1158;0;334,18,1 la claror que entrava per l'escletxa de la cortina **la molestava**. Ja ho havia estat, un perill. I gros. La pedra amb el (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

1158;0;416,28,10 Quan ja feia temps que l'únic mal que tenia començà a **molestar-lo**, anà a veure el farmacèutic, li explicà el que li (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

1282;0;73,15,7 per aquell camp deshabitat, encara que la pregunta **el molestés**, li contestà de bones: -Vinc de Tàrrega, vaig a Verdú. (**Antoni Cayrol: Sallagosa**)

1326;0;104,8,8 em va somriure: -Espero que la meva presència no **el molesti** -va dir dolçament. -Efectivament, em molesta. ¿Qui li ha (**Maria Aurèlia Capmany: Barcelona**)

206;0;818,36,2 a mesura que la conversa s'anà produint. No. El que **el molestava** no era la qüestió personal de la meva insistència. Era (**Josep Pla: Palafrugell**)

243;0;253,21,8 per exemple, els monjos li van dir que si algun arbre **el molestava** el treurien, el farien tallar. "No talleu res -va dir (Joan Alavedra: Barcelona)

27;0;117,20,7 el bon sentit d' esborrar de la realitat tot el que **la molestàs**. -No sé -digué amb displicència- com parlau d'aquestes (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

2860;0;113,1,8 que ets aquí. Em semblà que aquestes paraules meves **la molestaven**. -Fins ara no em recordo que avui et deus haver (Xavier Benguerel: Barcelona)

2933;0;38,19,9 doctor!... Doctor Espero que aquest humor meu no **l' hagi molestat**. P. Aguilar Vol callar! Doctor De totes maneres, un (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

3223;0;53,13,1 seva amiga Madrona Pladevall i la resta. Per això **la va molestar** que la Madroneta festegés amb aquell pal amb bigoti i (Jaume Cabré: Barcelona)

3253;0;54,9,9 Va passejar per l' andana. Un cartell massa groc **el va molestar**. Va pensar (i era ben evident que no ho faria pas) a (Quim Monzó: Barcelona)

35;0;227,13,12 goig. L' única cosa que la molestava, i era el que **la molestava** més de tot, era que en Vicenç fos del barri i que (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

35;0;227,13,6 ella ja ho reconeixia, feia goig. L' única cosa que **la molestava**, i era el que la molestava més de tot, era que en (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

383;0;35,27,10 el que podien, i això no es podia criticar. El que **el molestava** -ja ho tenia- era aquell recalcamet morbós de les (Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile)

387;0;33,20,8 demanar amb to humil mentre saludava cristianament, **el molestava**. Basta citar aquest fet nimi per a comprendre el temps (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

398;0;82,21,2 les seves idees, i per evitar que l' exclusió **el pugués molestar** la junta considerà que havia de fer-li una visita. - Déu (**Josep Pla: Palafrugell**)

434;0;110,30,9 fet vent; però el vent penetrava per l' esquinç i **el molestava**. -És clar que, ben mirat, m'hauria estranyat que (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

435;0;215,21,1 una escena amb llàgrimes (tot i que les llàgrimes **el molestaven**); aquells ulls el marejaven com la fondària d'un oceà (**Joan Sales: Barcelona**)

437;0;49,37,1 Parat, mirava la barca. Aquella barca **el molestava**. El molestava sobretot la gran quantitat de barrets de (**Jordi Sarsanedas: Barcelona**)

62;0;137,10,5 Estava tan dèbil que de feia temps els sons aguts **la molestaven**, i la llum massa viva, fins i tot els plors del seu (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

62;0;258,32,9 escampà una mirada de desdeny al seu entorn. El luxe **el molestava**, sobretot allò que era superflu; però, en veure entrar (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

623;0;454,7,9 i el coll emmidonat, perquè el botonet de la camisa **el molesta**. Camps Margarit pagava, i era llarg de propina, i sempre (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

1158;0;58,1,12 que l' havia ajudada anà a buscar un cotxe. "Si no **la molesta**, l'acompanyaré". "Em farà un gran favor". La portera els (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

1324;0;48,17,9 tal volta no li cauria bé donar- me els diners allà, **el molestaria**... En fi: jo, tot just, duia cent francs dins la (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)

398;0;158,4,4 a Cánovas, i començà per la frase de ritual: -Si no **el molestés** excessivament, jo m'atreviria a demanar-li... (**Josep Pla: Palafrugell**)

ACUSATIU (amb pronom): verb-subjecte

11;0;84,23,7 se nerviós, amenaçant. Jo seguia es joc, em divertia.
El molestava que una presència estranya s'esmunyís, mitjançant unes
(Carme Riera: Palma de Mallorca)

1158;0;303,14,7 quan feia calor els necessitava més que mai perquè **el molestava** sentir-se les mans suades. Li caigué un guant a terra,
(Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

1158;0;325,21,8 Acabat, acabat. Aquelles cartes l' havien entenedrida i **la molestava** sentir-se tendra. Tenia a tocar una branca del llorer.
(Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

1158;0;354,10,11 sentí més trets i la voltà un cercle de fanals blaus.
La molestava tanta blavor perquè li recordava no sabia què que l'
(Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

1158;0;415,15,10 havia dut els cabells llargs; potser per això de jove **el molestava** el vent: perquè el despentinava. Ara tant li feia que
(Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

1213;0;53,16,7 no tenen res a veure, ans al contrari; per això **el molestava** tant la malaltia mental del pobre Nietzsche, com la (Gabriel Janer Manila: Algaida)

1217;0;24,22,6 dels pares. Ens ho havia insinuat algunes vegades, que **el molestaven** les meves visites. La primera, una tarda, en absència (Gabriel Janer Manila: Algaida)

16;0;118,25,5 -sofre i maragda- que infesten la badia. El maori, **el molesta** la regularitat i la constància del servei. Les senyores (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

206;0;594,3,7 manera sorollosa de parlar, tan gratuïta! A Balmanya, **el molesta** visiblement que li parli de Joan B. Coromina, perquè (Josep Pla: Palafrugell)

2627;0;28,22,1 Història Sagrada, perquè, assegut en el banc, deia que **el molestava** la meua manera de mirar, massa de mussol. Teníem una
(Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

2768;0;74,19,8 d' home de negocis! Sun. Per què s' enfila tant? **El molesten** les xafarderies del barri? Xuí. No em dedico a escoltar (Carme Serrallonga: Barcelona)

2846;0;16,54,5 que pateixo l' obsessió de cercar el meu pare. No **el molesta** la meva història? Serra Al contrari. Segueixi! Si jo li (Josep Roig i Raventós: Sitges-Barcelona)

2915;0;249,25,5 Tant de bo... Vídua: Què? Criada: Senyora: no **la molesta** el corrent d'aire? Vídua: No, Fidela. Criada: Permeti'm (Joan Brossa: Barcelona)

3380;0;97,26,7 torna a desvariejar. Manu. [(Abaixant la veu.)] Potser **la molesta** sentir-nos parlar tan a la vora. Lali Ca! Ni se n'adona. (Carles Soldevila: Barcelona)

383;0;39,10,3 aconseguen, no era pas de la manera que es pensaven. **El molestava** profundament aquella insistència en les penalitats de (Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile)

397;0;213,14,3 -No n' hi ha per tant, em sembla! -digué insinuant-. ¿**El molesta** saber que he tractat la seva mare? Érem joves. El món (Josep Pla: Palafrugell)

434;0;56,16,4 ¿No havia dit que aniria a casa el metge? Mentí perquè **la molestava** l'interès de la seva jove. -Hi aniré un altre dia. Amb (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

435;0;179,23,4 així plorar és confortable. Però... sé tan bé que **el molesten** les llàgrimes. Després, a casa, hi ha el nen; un altre (Joan Sales: Barcelona)

437;0;236,5,6 d' aquesta flaire d' espígol (lavanda, en diu ella). **La molesta**, això sí, pensar que haurà de maldar molt per pentinar- (Jordi Sarsanedas: Barcelona)

437;0;49,37,3 Parat, mirava la barca. Aquella barca el molestava. **El molestava** sobretot la gran quantitat de barrets de copa dels (Jordi Sarsanedas: Barcelona)

623;0;216,30,6 de totes les tradicions religioses; però, el meu pare, **el molestava** el mínim de pompa que les festivitats requerien; en (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

623;0;396,9,8 n' anessin a passejar per la Rambla. El doctor Dualde, **el molestava** la farsa i l'actitud poca-solta dels qui creien que (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

78;0;145,13,11 Ben al contrari, són les virtuts el que el rebenten. **El molesta** que essent, i aquí ja ve una latència inconscient, d'una (Josep Melià i Pericàs: Artà)

ACUSATIU (sense pronom): subjecte-verb

1327;0;186,19,8 podrida -i utilitzo aquesta paraula perquè és la que **molesta més la gent**. Cal aplicar-hi després l'atenció consegüent (Josep Pla: Palafrugell)

1327;0;259,2,11 tenim la tendència a posar all a tot arreu, cosa que **molesta els hiperboris**. (D'all, de tota manera, se n'hi ha de (Josep Pla: Palafrugell)

18;0;16,31,3 sobre els nostres caps. I aquest estúpid deport, que **molesta els pardals** i malmet la fruita, feia riure la dona amb (Joan Oliver: Sabadell)

2632;0;28,24,8 possessions, i les diendes que se 'n seguien que tant **molestaven la seua tia**. "Deuen haver influït molt negativament (Enric Valor: Castalla-València)

2927;0;20,13,2 noble art de la guerra. Té un tremolor insuportable que **molesta els transeünts**. El seu treball recolza en el fàstic que (Joan Oliver: Sabadell)

3246;0;78,26,3 sol ser més original, audaç, oberta i creativa. Allò que **molesta** i escandalitza **en Umbral** és l'ús que fa de la llibertat (Teresa Pàmies: Balaguer)

387;0;88,35,7 ni per productiva. Altrament les ganes de distingir-se **molestaren** ben aviat **els seus companys**. Ells, més coneixedors (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

5;0;80,14,5 de combatre com més millor la fortor oliosa que sembla no **molestar** gens **el seu company**. -Depèn. Segons el pis on van (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

76;0;106,16,2 del nostre -humà- status biològic. I això ens molesta. **Molesta**, en particular, **els nostres veïns virtuosos...** En fi... (**Joan Fuster: Sueca**)

DATIU (amb pronom): subjecte-verb

1242;0;47,29,7 sigut massa hores de sol, però a ella sembla que no **li molestava**, no li ha fet res, com que ja ha vingut més dies. I (**Joan Francesc Mira i Casterà: València**)

2651;0;255,17,10 les parpelles i arruga la cara, deu ser que la llum **li molesta**, tan menudet, la seua vida és seua. I de sa mare, que es (**Joan Francesc Mira i Casterà: València**)

3107;0;3,4,6 i en fi, que tant el donar, odia, i el verb **li molesta**, que en lloc de donar bons dies, no els dona, sino que (**Manuel Sánchez Navarrete: València**)⁴⁰

3158;0;139,13,1 Inhalà pel nas diverses vegades, com si alguna cosa **li molestés** en el seu interior, i alçà el cap fent una darrera (**Ferran Torrent: Sedaví**)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

1242;0;102,8,1 "En vols?" "Gràcies, en fumaré un dels meus, si no **li molesta**. No sabia fer-lo." "És molt bo. Millor que això que (**Joan Francesc Mira i Casterà: València**)

1242;0;45,15,1 la mà: m' ho notarà, que estic tan desficiós. No **li molesta**, li agrada, somriu, anirà bé, avui anirà bé. Ja m'ho va (**Joan Francesc Mira i Casterà: València**)

1242;0;93,2,3 tornar el capell, ja portaria la fiambrella buida. No **li molesta?**" Sentí com el miraven tots. "No, no senyora, de cap (**Joan Francesc Mira i Casterà: València**)

⁴⁰ Malgrat no haver-li localitzar en cap manual la procedència geogràfica d'aquest autor, si analitzem alguns dels lemes seus, ens decantem pel valencià.

3007;0;46,18,5 Doncs jo m' ho deixo fer. Eulàlia [(ingènua)]: No **li molesta**? Josep: No, no. De cap manera. Ho pot provar. Eulàlia: (**Josep Maria Carandell: Barcelona**)

3244;0;57,20,8 i em va convidar a fumar. -M' estimo més la pipa... No **li molesta**, oi? Va fer que no amb el cap i, amb gestos senyorívols, (**Jaume Fuster: Barcelona**)

DATIU (amb pronom): verb-subjecte

1242;0;84,17,3 de tots els colors, "que ací estem ja molt malament", **li molestava** la mà de la mare passant pels seus cabells, "tu ja t' (**Joan Francesc Mira i Casterà: València**)

DATIU (usos preposicionals): subjecte-verb

3253;0;106,21,5 que és digne d' agrair que ell no senti aquesta pudor que **molesta a tothom**. Fa feines a casa: cus ulls de vidre a nines de (**Quim Monzó: Barcelona**)

3314;0;4,62,3 fer perquè al nen no li entrin temptacions. [(Rialles que **molesten a Albert**.)] Adolf. Es veu que la senyora baronesa és (**Alfons Roure: Barcelona**)

3314;0;4,90,3 tros nou de la Diagonal. Ves, aquest! [(Riallades que **molesten a Albert**.)] Alb. Però, que us penseu que m'en preocupo (**Alfons Roure: Barcelona**)

387;0;220,10,4 tot preguntant: on és la difunta? La franquesa **molesta a Aspriu**. No pot retenir una exclamació d'enuig. Però, (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

1328;0;190,19,7 s' hi si tanmateix no serviria per humiliar ni tan sols **molestar a Flo**, que habitava un palau de rei i donava a xerrar a (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

DATIU (usos preposicionals): verb-subjecte

3068;0;30,26,1 -Sóc una noia! -s' afanyà a aclarir la Sara, **a qui molestava** molt que la confonguessin amb un xicot tot plegat (**Mercè Canela Garayoa: Sant Guim de Freixenet**)

ALTRES AMBIGUS

35;0;228,3,3 tan a prop de casa. Li vam preguntar per què **la molestava** i va dir que no ho sabia explicar ben bé, però que li (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**) [CONTEXT]

2.9. Verb *picar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
A	usos amb pronom: estructura S-V	1	0
DA	usos amb pronom: estructura S-V	5	4
	usos amb pronom: estructura V-S	1	2
lemes analitzats		761	871

2.9.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

3044;0;360,16,3 estirá un dels calaixets. Però, com si 'l dubte tornés á **picar la**, tancá de cop, mormolant entre sí: NÓ, no puch ferli (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

DATIU (amb pronom): subjecte-verb

3185;0;59,29,4 acás algu deplora siga tan nu l' que relati... al que **li piqui** que grati y bona nit y bon' hora. Del pa pa, y del vi vi. (Rossend Arús i Arderiu: Barcelona)

3243;0;26,23,11 cantem... la mare! L' heu vist ben bé, no sé quin all **li pica**... Què feu parada, no em sentiu? Aneu-se'n!... Cate. (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

3243;0;78,11,5 Escena final Bald. Què passa?... More. Quina **li ha picat** al Claudi? Anto. Que hem de mullar l'anada a les [ús figurat] (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

3319;0;11,40,8 la voluntat de la chica. Susano. A ella el que **mes li pica** es el hòme de la fòrsa. Isabel. (¡Este pillo es un Lusbel!) (Eduard Escalante: Grau de València-València)

3365;0;104,19,6 ¡Mes no se n' dona vergonya!... F. Vidal. Al qué **li piquia** la ronya no te mes sino gratar. Tot lo que vos he contat [ús figurat] (Fèlix Socias i Urgelles: català central?)

DATIU (amb pronom): verb-subjecte

3290;0;24,9,1 ocuparse, així es que al cap d' uns quants dias torná á **picar li** la curiositat de veure lo que hi havia dintre d' (**Francesc Maspons i Labrós: Barcelona-Bigues**)

ALTRES AMBIGUS

2879;0;38,6,6 dret... [(Petita pausa i petit canvi.)] I si un cop **li piqués** la mala lluna, o es volgués fer passâ el mal de queixal, [ús figurat] (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**) [AMBIGU COTEXT]

2.9.2. Segon període (1933-1988)

DATIU (amb pronom): subjecte-verb

2897;0;107,11,10 amo. I si anem a mirar, més lliure jo que vostè. A qui **li piqui**, que rasqui. Andreu [(baix, mentre ella parla)]. Bé, (**Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona**)

3107;0;30,9,4 embolics que ací huí tan a la moda estàn?... Al que **li pique**, que's rasque, i allà d'ell, si no fa cas. Pot ser que (**Manuel Sánchez Navarrete: València**)

72;0;36,9,5 que li ha recordat el seu pare. O, naturalment, perquè **li pica**. El llenguatge del comportament és extraordinàriament (**Sebastià Serrano: Bellvís**)

8;0;89,22,11 Qui no vulgui pols que no vaigue a l' era i al qui **li pique**, que es grate... -Anava a pronunciar la frase de rigor, (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

DATIU (amb pronom): verb-subjecte

16;0;116,25,1 pot desitjar el desvagat que passa pel carrer i ara **li pica** la set, ara la llengua li demana dolç i ara la butxaca se (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

433;0;162,28,5 no m' havia llegit, ara, en tenir- me a taula, **li havia picat** la curiositat i volia fer-se càrrec de la mena d'home que (**Lluís Ferran de Pol: Arenys de Mar**)

2.10. Verb *sobtar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	24	15
	usos amb pronom: estructura V-S	23	20
	usos sense pronom: estructura S-V	1	11
D	usos preposicionals: estructura S-V		1
AM	usos preposicionals estructura S-V	6	
	usos preposicionals estructura V-S	1	
lemes analitzats		232	215

2.10.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

113;0;108,32,7 les sensacions diverses, fredes i calentes, que **el sobtaren** sota el llençol, l'aprehensiva malfiança de tot, l' (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

115;0;206,13,11 per la obsessió de fugir de tot i de tothom, que **l' havia sobtat** de des el primer moment de la seva desgracia, pagà al (**Dolors Monserdà: Barcelona**)

115;0;97,12,5 i presa de la sensació d' impassibilitat que **l' havia sobtada** en les dues hores que passà darrera la porta de l' (**Dolors Monserdà: Barcelona**)

1262;0;135,10,1 dur per la impressió de vellúria i d' abandó que **l' ha sobtat**, i evoca la figura del manc gloriós, familiaritzant-la (**Alfons Maseras i Galtés: Sant Jaume dels Domenys-Tolosa de Llenguadoc**)

131;0;35,3,5 De l' Exposició ençà, les transformacions no **l' havien sobtat** gaire. S'incorporaven a la seva percepció tan suaument i (**Josep Maria López-Picó: Barcelona**)

133;0;199,4,4 per la missa matinera de la Mercè. Una lenta monotonia **la sobtà** després amb la seva boira. En treure's el dol, li semblà (**Alexandre Plana: Lleida-Banyuls**)

133;0;68,4,8 els ulls. De vegades anant pel carrer, un esguard que **la sobtava** de llisquentes la corprenia un moment. Aquell home que (**Alexandre Plana: Lleida-Banyuls**)

168;1;33,18,1 i degué sentir novament l' esgarip que **l' havia sobtat**, perquè abans que en Boi el pogués deturar, ni tingués (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**)

184;0;166,29,5 parlar, sorpresa d' aquell íntim encongiment que **l' havia sobtada** els primers dies d'haver renyit amb la senyora Remei, (**Pere Corominas: Barcelona-Buenos Aires**)

187;0;67,14,7 alegres colors es precipitaven entre sos peus, però no **la sobtaren**. Ella estava a punt d'alçar la mà a la corda de la (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)

229;0;66,29,4 coralment... A l' altre, d' aquella tranquil·litat **el va sobtar**. En allargar-li la mà s'adonà que li somreia i tot amb (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

229;0;89,33,4 la verdor. El veié girar cap a Sant Carles; això **va sobtar-lo** i l'alarmà. Sortí al camí i encara s'estranyà de (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

2583;0;142,24,7 Mes tot seguit, l' aigua argentada alça una veu que **l' ha sobtada**. -Per què has vingut a ma ribera? si t'has pensat que (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)

2974;0;32,38,7 (¡Oh! ¡Ulrich! Me fa pòr la mort ó es la follia que **'l subta**). Ulrich. (Calla; es la espina del dubte que li vá entrant (**Frederic Soler: Barcelona**)

3002;0;98,8,5 esgarrapà 'l pit ab furia: la crudel impressió **l' havia sobtat** de tal manera, que no podia dir res y s'ofegava, s' (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)

3006;0;166,22,4 temptada d' explicar al seu oncle los escrúpols que **la soptavan**; pero si era cert que hi havia allí alguna cosa que la
(Dolors Monserdà: Barcelona)

3006;0;80,24,8 sapiguer donarse compte de la impressió que acabava de **soptar lo**. Home rich y espléndit, si era la primera volta que
(Dolors Monserdà: Barcelona)

3020;0;210,12,8 Piu!... Sembles el rey!- Però la veu de la mestressa **la sobtà**. -Ara has de dirli... senyor Piu... Es l'amo de casa.- En
(Caterina Albert Paradís: l'Escala)

3047;0;280,11,5 tombant l' esquena á'n aquell home que tan brutalment **la sobtava**, topá ab los brassos del seu oncle, que ho havia sentit
(Narcís Oller: Valls-Barcelona)

3058;0;48,28,5 la veu de la sastressa, qu' acababa de pujarhi, **va sobtar la**, y allavors posá en joch la seva. -Qué diu que ja vá (Joan Pons i Massaveu: Barcelona)

3109;0;121,11,9 la manglana que madureja quan els raigs del sol l' **han subtada**. Y es amb el devantal y'l caputxo negres, dins de la
(Esteve Caseponce: Ceret)

39;2;219,22,2 I el que va veure Maria Lluïsa, i això va ésser el que **va sobtar-** la més, era l'interès que ell sentia per a ella, una
(Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

39;2;244,4,1 mare, allò que li semblava que no li venia de nou, **el sobtà** com un horror imprevist. La seva mare morta tenia la pell
(Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

707;0;246,5,4 de quedar novament aturada. Les paraules del home **la sobtaren** com un tret inesperat. Tractà de somriure y contemplà
(Caterina Albert Paradís: l'Escala)

ACUSATIU (amb pronom): verb-subjecte

113;0;30,27,1 Mentre donava les necessàries instruccions **el sobtà** la darrera basca. Ben considerat no era pas gens fàcil de (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

115;0;218,27,8 d' hivern... S' abocà a la barana del mirador, i **la sobtà** la idea de que, amb tantes i tantes cases que s'aixecaven
(Dolors Monserdà: Barcelona)

115;0;50,13,4 antiga i de molts anys descuidada finca; i en aquesta **el sobtà** un dia, com la vista d'una cosa bonica o d'una novetat
(Dolors Monserdà: Barcelona)

115;0;96,1,4 a l' arribar aquí, com li havia succeït sempre que **la sobtava** tal pensament, l'ergull imperant en el seu caràcter i lo
(Dolors Monserdà: Barcelona)

136;0;8,3,4 i després seguí corrent, Alícia es va aixecar, perquè **va sobtar-** la la idea que mai no havia vist, abans, ni un conill (Josep Carner: Barcelona-Brussel·les)

142;0;143,6,3 Sovint empès pel corrent d' aquest monòleg interior **el sobtava** el sorollet del finestró de la porta a través del qual
(Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile)

155;0;98,13,7 veure- li el rostre perplex, esbalaït, indignat; però **el sobtà** de veure-se'l tan a prop, tan furiós, quan Ramona, com un
(Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile)

164;0;297,2,1 esdevenir. Els jorns de neu, per dissort excepcionals, **el sobtava** una alegria infantil. Es calçava les seves sabates (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

184;0;30,16,4 d' esma desmesuradament els ulls, quan heus aquí que **va sobtar-** lo la que va pendre per la més irreal de les (Pere Corominas: Barcelona-Buenos Aires)

184;0;79,11,2 la Soledat va decidir de no veure- la més. Encara **el va sobtar** una nit aquella vella pensada de despedir-se'n, però (Pere Corominas: Barcelona-Buenos Aires)

2604;0;81,7,9 només, el roig ponent i escolta el vent. Tot d' una **el sobta** un frissament. I es gira. Dins la fosca del campanà, (Jaume Bofill i Mates: Olot-Barcelona)

2604;0;85,16,2 rull. La dona plega els braços i, de passada, el cull. **La sobta** ran de nuca un frec. I s'entregira. Era una fulla morta (Jaume Bofill i Mates: Olot-Barcelona)

2604;0;92,6,5 i blava. En abraçar-se amb ella de lluny estant, **el sobta** l'espai, i l'escomet com una esgarrifança d'isolament i (Jaume Bofill i Mates: Olot-Barcelona)

2949;0;29,2,5 que foren companys. Veu la cara tenebrosa d' Ismael; **el sobta** la cara plena d'odi del Ratat.)] Bona. No hi havia el (Ramon Vinyes i Cluet: Berga-Barcelona)

3002;0;29,12,1 ni li venia. A lo millor, quan més distret estava, **lo sobtavan** las visions, y ell somreya, somreya ab satisfacció (Caterina Albert Paradís: l'Escala)

3004;0;112,10,3 atzurat, que l' Univers, resplandent de llum joiosa. I **l sobtá**, a l'impensada, una greu angoixa, una inquietut tremenda. (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

3004;0;120,22,2 pressa que li permetien sos muscles laçats i fluixos. **El sobtà** la nit. El ponent moría, passaven débils ratxes i, molt (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

3006;0;190,8,7 raigs del sol que pausadament descendia á la posta, **la sobtá** la idea de que no tenia temps que perdre y apartantse del (Dolors Monserdà: Barcelona)

3020;0;28,4,3 s a sa barrina, de lograrho y tot per altra estoneta, **el sobtava** de nou el capgirell... Quan rendit, no podent aguantar (Caterina Albert Paradís: l'Escala)

3020;0;53,2,5 al goig del martiri com una flor al sol; fins que '**l sobtava** l'èxtasi dolorós... Quan ja l'agulla fou massa coneguda, (Caterina Albert Paradís: l'Escala)

3020;0;69,24,1 que un altre...- En Jaume 's posà a tremolar, com si **el sobtés** una febrada, y la barretina li caygué dels dits. Ab (Caterina Albert Paradís: l'Escala)

3259;0;61,10,8 més gran, passarà llibres més grossos. Al entrarhi ja 'l **sobta** la meteixa fetor de "privada" y ayre-moix. El mestre crida (Salvador Albert i Pey: Palamós-Cerdanyola)

3408;0;16,10,3 ses ninetes entelades i fixes. Més, com si de prompte l **sobtés** la por de que la dòna havia d'oblidar-se d'ell i deixar- (Caterina Albert Paradís: l'Escala)

ACUSATIU (sense pronom): subjecte-verb

2604;0;53,9,3 dels lladres. Jesús!... Al clar d' un llampec l' esglai **sobtà la criada**. Una ombra li cau damunt deixant-la malmesa al (Jaume Bofill i Mates: Olot-Barcelona)

AMBIGUS (usos preposicionals): subjecte-verb

224;0;75,47,6 fer la promesa que se li demanava amb una energia que **va sobtar a ell mateix**. Alícia el va mirar un moment i, un cop Mme. (Carles Soldevila: Barcelona)

3004;0;124,18,8 llarga i penosa, fou la tasca! ;I quina mena de paüra **soptá a la gent**, quant la porta cedí, i l' imposanta nau (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

3020;0;12,17,7 desagradable: l' accident que a les derreríes del dinar **sobtà al pare de la criatura**, deyen que d'alegría; un accident (Caterina Albert Paradís: l'Escala)

3020;0;217,25,4 muralló consentit que va a esfondrarse. Un esglay pregón **sobtà a l'home**. Volgué aixecarse, cridar, fugir, mes no pogué: (Caterina Albert Paradís: l'Escala)

3058;0;61,20,1 y... negosi llest... Tanta activitat fins **á sa mare sobtava**... per lo repentina... per lo fogosa... No 'n fassas (Joan Pons i Massaveu: Barcelona)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

3000;0;129,4,5 repensà y emmudí. Els ulls se li anegaren de llàgrimes, **sobtant a la mare** d'una manera extranya. -Còm! Ploras? -feu la (Narcís Oller: Valls-Barcelona)

AMBIGUS (usos preposicionals): verb-subjecte

3060;0;25,27,5 de ruixim plega el mariner del pèlag. Mai **al pagès curós sobtà** la pluja: o, quan s'alçava de les comes fondes, va veure (Llorenç Riber i Campins: Campanet)

2.10.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

1242;0;205,27,5 i el soroll de ferralla i fustes desballestades **el sobtà**. Tancà el calaix. "Què passa?" "Don..." "A callar!" Va (Joan Francesc Mira i Casterà: València)

1329;0;178,17,1 no endevinaria què pensa sa mare darrera el somrís que **el sobta** i, si ho endevinàs, pensaria que sa mare ha perdut el (Maria Antònia Oliver: Manacor)

2667;0;12,20,6 han esclatat, i ara resta esmaperdut, quan la lluna **l' ha sobtat**. (...silenciós, amb el cant.) El moment té la fal·lera d' (Xavier Casp: Carlet)

2853;0;156,22,6 si naps. Ell, però, l' obligà a concretar, i això **la va sobtar**. Per uns moments pensà que aquell joc era perillós, (Ofèlia Dracs)

3203;0;101,36,9 Hi havia una cosa rara en tot allò. Una inquietud **el sobtava**. Ella restava silenciosa, sense aixecar la cara ni moure (Isable-Clara Simó: Alcoi)

3223;0;109,14,5 amb un senyor, li va dir la Montserrat. El que més **el va sobtar** fou que aquell home que l'acompanyava era el senyor (Jaume Cabré: Barcelona)

3252;0;51,29,8 un ordre harmònic de variacions i fugues. L' amor **el sobtava** una vegada més, incorruptible i avassallador. -Si fossis (Valentí Puig: Palma de Mallorca)

3252;0;92,24,3 canviar. No és que decidís res ni que cap il·luminació **la sobtés**: succeí que va donar una passa cap a una altra direcció i (Valentí Puig: Palma de Mallorca)

3253;0;74,7,1 empesqués. "Bac" va ser una de les paraules que més **el va sobtar**, quan la va sentir per primer cop. Era un vespre que (Quim Monzó: Barcelona)

3256;0;29,11,1 de sorpresa, tens, com si el desequilibri **l' hagués sobtat**, incòmode en un moviment no elegit, forçat. Al final va (Vicenç Villatoro: Terrassa)

3257;0;82,6,3 va esvair- se davant la seva imatge. Aquesta sensació **el sobtà**. Solia mirar les dones provocativament. No es limitava a (Carme Riera: Palma de Mallorca)

382;0;216,26,4 perplex. -Raya! Aquesta nit marxem! Aquella nova semblà **sobtar- la**. Però fou un moment. Deixà entrar Zeni, i, fent-lo (Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile)

393;0;102,30,9 per revenir i sobreposar- se a l' emoció que **l' havia sobtada**. -Ai, Eusebi... qui havia de pensar en vostè?... -i (Caterina Albert Paradís: l'Escala)

51;0;89,43,12 conta, d' haver- se sortit de coses que a ell mateix **el sobten**. Vol, fins aleshores i tot, que els altres segueixin (Maurici Serrahima: Barcelona)

62;0;117,4,12 comprendre el que llegia. El sanglot del seu germà **l' ha sobtat** com un cop violentíssim. Ha hagut de preguntar-se on era. (Maurici Serrahima: Barcelona)

ACUSATIU (amb pronom): verb-subjecte

1288;0;178,17,11 en cap, que estava molt trist. En entrar als estables, **el sobtà** una intensa pudor de sofre. Immediatament, Montpalau es (Joan Perucho: Barcelona)

1450;0;15,28,5 del stàndard té uns avantatges adormidors. Quan **el sobta** la intuïció del seu desarrelament humà, no pot evitar un (Joan Fuster: Sueca)

173;0;191,7,10 "-Es pot entrar?..." I, a penes hi treia el cap, **el sobtava** una visió que novament l'esbalaïa: com un titella amb (Domènec Guansé: Tarragona)

173;0;51,15,5 distret, ja que a un espectador atent, de seguida **el sobtava** tanta grisor en aquella figura laminada, només de dues (Doménec Guansé: Tarragona)

22;0;32,32,4 de terres llunyanes. Caminarà per boscos foscos. No **el sobtarà** l'atzagaia de llum de la nostra memòria. I quan sigui (Gabriel Ferrater: Reus-Sant Cugat del Vallés)

223;0;37,99,5 l' aspirà amb fruïció, amb un paladeig profund, però **el sobtà** una esgarrifança que imprimí a tot el seu cos un futeig (Joaquim Ruyra: Girona-Barcelona)

234;0;29,7,10 havia engegat el motor per poder desaparèixer, però **l' ha sobtat** que el cotxe restés immòbil. -Tinc un domini màgic per a (Lola Anglada: Barcelona-Tiana)

2685;0;40,13,4 pregunta, sempre curt d' alè: d' Eucaristia ja no **el sobta** re. 1934 Per a Josep López_Batlloori VII Fem una pausa en (Clementina Arderiu: Barcelona)

2728;0;128,21,3 Setembre les més fines clarors i els aires més fins. I **el sobta** al punt l'encantari d'un brí de vetllada, i ve, blasmant (Joan Pous i Marquès: Sóller-Palma de Mallorca)

3253;0;75,20,5 mil més, noves per ell i igualment estranyes. **El va sobtar** que sima volgués dir corda. Es va passar tota una nit (Quim Monzó: Barcelona)

383;0;154,28,10 L' obscura silueta era molt seriosa; per això **l' havia sobtada** més de trobar-se, en encendre's els llums, amb una cara (Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile)

387;0;210,2,6 respirava Anna Maria. Innocenci forçà les passes. **El sobtà** l'ànsia de veure la filla, de tenir-la a l'abast de les (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

387;0;309,25,3 A la tarda va a veure el doctor Aguilera. Pel camí **el sobta** un indefinible malestar. És una sensació de fluixedat (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

387;0;69,19,10 seguir un passadís, o en endinsar-se en una estança, **el sobtava** el contacte lleu, enganxadís i pessigollejador d'un fil (Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

393;0;287,36,10 cor d' àngel, més dolç que una bresca, però al que **va sobtar-lo** un mal punt... Déu nos en deslliuri a tots! De tota (Caterina Albert Paradís: l'Escala)

62;0;168,24,3 allà, darrera els vidres: dorm... dorm tota sola!" **El va sobtar** veure la cambra de Mònica il·luminada. La silueta de la (Xavier Benguerel: Barcelona)

62;0;267,18,5 en escoltar els passos de Cosme i de Josep. Tant **la va sobtar** veure'ls arribar tots dos junts que no es va poder (Xavier Benguerel: Barcelona)

67;0;309,18,6 per bé que li manà que estigui prompta, de por que no **la sobti** l'aparença del bé, i ordeni, falsa, i mal informi la (Josep Maria Boix i Selva: Barcelona)

70;0;174,18,10 aire encara adormida, ja als afores de la muralla **el va sobtar** el fum esvalotat d'una ferreria, dins la botiga de la (Josep-Sebastià Pons: Illa del Riberal [Rosselló])

86;0;193,10,7 de passar al Museu- Biblioteca Balaguer a Vilanova. **Va sobtar-lo** de trobar en una població petita un grup tan selecte (Lluís Nicolau d'Olwer: Barcelona-Mèxic)

383;0;154,28,10 L' obscura silueta era molt seriosa; per això **l' havia sobtada** més de trobar-se, en encendre's els llums, amb una cara (Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile)

ACUSATIU (sense pronom): subjecte-verb

1282;0;36,22,6 bec i estornudà estridentment. El gallejar del gall negre **sobtà el poble** tot sencer, com si hagués caigut un tro al mig d' (Antoni Cayrol: Sallagosa)

17;0;148,1,1 mesures eren generals a Espanya, però no deixaren de **sobtar els naturals** del Principat, per bé que tinguessin el (Jaume Vicens i Vives: Girona-Lió)

239;0;55,13,7 afectuós, amb una veu cordial, serena que no deixà de **sobtar Elvira**: -I ara permeti que jo mateix em presenti: (**Ernest Martínez Ferrando: València**)

2615;0;133,18,3 sense perill per a ningú, els deficiències que, alguns cops, **sobtaven aquell petit harem** al meu servei. Semblava, per tant, (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

3151;0;343,12,2 I la fressa de peus dels caçadors i dels gossos **va sobtar l'animal**; i, botant del jaç, amb les cerres de la cresta (**Carles Riba: Barcelona**)

3208;0;56,3,1 d' un breu vent. Puput El teu vestit de ratlles, virolat, **sobta les roses** de disseny polític. I encara gallegues, tot (**Jordi Gebellí i Puig: català central?**)

387;0;135,13,2 el mateix que la supressió del vi, ja definitiva. Aspriu **sobtà Eugènia** que mirava atentament un determinat anunci de (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

388;0;188,9,5 Urània té talent. Es quelcom d' originalíssim, que potser **sobtarà el nostre públic**, sobretot les lectores, habituades a la (**Agustí Esclasans: Barcelona**)

5;0;114,11,8 per la mare. L' ordenança té la mateixa reacció que **sobta totes les persones** quan en senten parlar i, amb un filet (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

70;0;58,6,12 de l' espera. Al cap i a la fi, un soroll d' esquelles **va sobtar les dues germanes**. No van trigar a veure les dues mules. (**Josep-Sebastià Pons: Illa del Riberal [Rosselló]**)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

2896;0;31,38,8 Procura que faci un bon espetec en destapar-se a fi de **sobtar l'hoste**. Per a veure l'efecte de la pensada del cambrer (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

DATIU (usos preposicionals): subjecte-verb

393;0;258,5,10 xipolleig, semblà que no reparés en l' emoció que **havia sobtat a la companya**. A aquesta, les cames se li blegaren i una
(Caterina Albert Paradís: l'Escala)

3. Verbs transitius al DIEC en l'accepció estativa, però exemples agentius/causatius

3.1. Verb *desagradar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
A	usos amb pronom: estructura S-V	0	1
DA	usos amb pronom: estructura S-V	3	7
	usos amb pronom: estructura V-S	6	6
	usos preposicionals: estructura S-V		4
	usos preposicionals: estructura V-S		1
A	usos preposicionals estructura S-V	1	
lemes analitzats		42	58

3.1.1. Primer període (1833-1932)

DATIU (usos preposicionals): subjecte-verb

2725;0;30,19,5 desagrada la senyora de vosté. M' entén? Bon Qué no li **desagrada**? Es molt possible. Pona [(Estranyada.)] Com s' ho o (Conrad Roure: Barcelona)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

2722;0;20,5,1 mes. Pilar [(Baixet).] Y á donya Elvira que no li **deuria desagradá**. Alb. ¿Qué sabs tú, Pilar? Pilar [(A Paco).] Per lo (Conrad Roure: Barcelona)

3076;0;105,6,7 á mi m' agrada molt? -A mi també. -Y he notat que no li **desagrado**. -Jo tampoch. -Y crech que será meva... -Aixó ho (Manuel Figuerola i Aldrofeu: Barcelona)

DATIU (usos preposicionals): verb-subjecte

169;0;292,17,4 amb la crema del convent de Santa Catarina. No li **degué desagradar** l'ofici quan l'any 1840 ja era cap de colla d'uns (Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona)

169;0;413,28,5 de que no malmet a tothom l' anar a estudi. Al pare no **li desagradava** el llegir una mica, però en tenia prou amb pocs (Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona)

2720;0;10,45,7 no 'm va semblá mal lo seu pamet, á n' ella tampoch **li va desagradar** lo pamet meu y 'ns hem trobat dos pamets mes lligats (Conrad Roure: Barcelona)

2725;0;30,17,7 lo que vull parlarli, perque 'm sembla que á n' ell no **li desagrada** la senyora de vosté. M' entén? Bon. Qué no li (Conrad Roure: Barcelona)

2982;0;203,25,3 lo qual se detingué un moment com indecís, y com si **li desagradás** haber trobat al juglar ab companyia estranya. Era lo (Antoni de Bofarull: Reus-Barcelona)

3013;0;99,28,1 Rumbau, per mòlt republicá y demócrata que fos, no **li desagradava** que li diguessin don, y casi bè sé pot assegurar que (Josep d'Argullol: Manresa-Barcelona)

AMBIGUS (usos preposicionals): subjecte-verb

82;0;149,25,6 que a la fàbrica. Fetes aquestes disquisicions, que no **desagradaràn** del tot **als que siguin aficionats al comerç**, i (Francesc Pujols: Barcelona-Martorell)

3.1.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

3254;0;177,20,9 de ser que ara, més que mai, ella detestava. Amb ganes de **desagradar-la**, desitjosa d'esbucar una part d'aquell món tancat (Miquel Àngel Riera: Manacor)

DATIU (amb pronom): subjecte-verb

1281;0;70,28,4 La Marthe va saber que el nom de la noia era Kitty. **Li desagrada** extraordinàriament. I també a la Marie: -¿Per què ha (Nicolau Maria Rubió i Tudurí: Maó-Barcelona)

1287;0;128,6,6 de la nit, s' aviva, s' estira. Parar- se a Peñafiel **li desagrada** sempre, perquè, quan torna a la cabina, s'adona (**Josep Maria Espinàs: Barcelona**)

2889;0;58,26,8 pronunciat zorrillescament, a la castellana, cosa que **li desagrada**, s'admirà que en aquells llavis el mot avorrit, ans (**Martí Domínguez i Barberà: Algemesí**)

387;0;293,12,11 a demanar el que li feia menester o refusar allò que **li desagrada**. Aspriu, ja usualment, feia ben poc cabal de les (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

67;0;163,3,5 Eva relata a Adam el somni penós que ha tingut; a Adam **li desagrada**, però la conhorta. S'adrecen a llurs tasques diürnes: (**Josep Maria Boix i Selva: Barcelona**)

8;0;56,15,7 fou el qui menys insistí. Em sembla i tot que la cosa **li desagrada**, i, tenint en compte el seu caràcter, no m' (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

1158;0;76,4,5 dos dies hi havia pensat sovint. No podia dir que **li desagrada**s: ben plantat, ros, elegant... "¿Què faria, Felícia, (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

DATIU (amb pronom): verb-subjecte

1281;0;72,2,3 gaire la seva visita. El veia incòmode. Sens dubte **li desagrada** d'haver estat sorprès en col·loqui poc seriós; (**Nicolau Maria Rubió i Tudurí: Maó-Barcelona**)

2632;0;281,6,4 en l' ambient, que les deslluí bastant. A Monlió, **li desagrada** un poc aquesta commemoració, que, sens dubte d' (**Enric Valor: Castalla-València**)

2632;0;284,32,2 "Quin home, quin home!", pensava com solia. Però no **li desagrada** en el fons aquella actitud diguem-ne misantròpica (**Enric Valor: Castalla-València**)

2964;0;17,27,6 Respirà profundament l' aire fresc de la nit. No **li desagrada** la idea d'haver de passar uns dies en aquella casa.
(Agustí Bartra: Barcelona)

3210;0;73,4,10 contador de rondalles, però el cert és que al nin no **li desagrada** veure que anau inventant al llarg de la vostra (Joan Bonet i Gelibert: Palma de Mallorca)

70;0;83,29,10 niu, i, per tant, s' avenia a son nou refugi. No **li desagrada** l'hostal, on la servia de franc. Per dissort, el meu (Josep-Sebastià Pons: Illa del Riberall [Rosselló])

DATIU (usos preposicionals): subjecte-verb

1160;0;198,19,1 La senyora de l' establiment ens rebé amb una efusió que **desgradà a donya Maria-Antònia** i que, certament, no venia gaire (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

1325;0;111,1,1 mentre administrava justícia i govern. L' únic que **desgradava a en Tomeu** era sentir-se rodejat per la selva (Baltasar Porcel: Andratx)

3361;0;172,14,2 contrista. I perquè el frau de l' home és propi mal, més **desagrada a Déu**; per'xò estan sota els fraudulents i més (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

2591;0;7,21,1 davant els poderosos i molt profitós enganyar els dèbils. **Desgradar als posseïdors** vol dir renunciar a posseir. No (Feliu Formosa: Sabadell)

DATIU (usos preposicionals): verb-subjecte

3254;0;174,2,9 concretes d' En Felip. I don Francesc de Paula, **a qui desgradà** tant aquella actitud com la possibilitat que qualcú l' (Miquel Àngel Riera: Manacor)

3.2. Verb *estranyar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	5	2
	usos amb pronom: estructura V-S	2	3
	usos sense pronom: estructura S-V	0	3
DA	usos amb pronom: estructura S-V	7	10
	usos amb pronom: estructura V-S	10	12
	usos preposicionals: estructura S-V		7
	usos preposicionals: estructura V-S		1
A	usos preposicionals estructura S-V	6	
lemes analitzats		557	544

3.2.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

2946;0;30,10,7 que vegi o senti alguna cosa, o pensi alguna cosa que **l' estranyi**, que ho digui... Majoró. I si... Inosca. A callar la (Josep Maria Millàs-Raurell: Barcelona)

3002;0;38,20,9 com esma-perdudas. A l' obrir los ulls, duas cosas **l' extranyaren**: la fosca que'l voltava y un dolor viu y constant (Caterina Albert Paradís: l'Escala)

3028;0;123,30,4 galtes, fort, molt fort, i atre i atres més, cosa que **la extranyà** algo. Cregué que va vore plorar a sa filla. Després ja (Francesc Puig-Espert: València-Asnières sur-Seine [Illa de França])

3077;0;122,2,7 no hi havia casi negú... y ja passaven les vuyt! Allò **l' extranyá**. "A la vila, els diumenges en sortir el sol, la gent, (Salvador Galmés: Sant Llorenç d'es Cardassar)

3186;0;245,31,6's feya la cova y milló 's respirava, cosa que á ella **la estranyava** molt; sobte, ohí un sospir y després un altre, y ¿qué (Maria del Pilar Maspons i Labrós: Barcelona-Bigues)

ACUSATIU (amb pronom): verb-subjecte

3094;0;48,33,3 de christiá, mostrars' tal volía ab apariencias. Molt **l' estranyá**, com á tots, lo veurer allí á Tuyetas, y mes, veurer (Teodor Crues i Coromines: Barcelona-Vilanova i la Geltrú)

3123;0;65,29,2 [(Ha entrat el metge)] Metge Ah! Son vostès? L'avia **L' estranya** de trobarnos?Metge La veritat... No'm creya pas... (Pompeu Crehuet: Barcelona)

DATIU (amb pronom): subjecte-verb

114;0;32,20,3 mica de satisfacció i una goteta de dolça ironia: -No **li estranyi**: la tia Paulina llegeix molt. Jo estava perplex. ¿Com, (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

177;0;59,5,7 On era el timbre? Aquesta manca de trucador no deixà d' **estranyar- li**. Aleshores, no trobant-hi ni campana, ni timbre, (Ernest Martínez Ferrando: València)

2980;0;8,54,4 Pepín? Ter·[(Ap)] Com al de la Flequillo! Pep·Que **li estraña**? Qué més natural que dientme yo Pepico li pose Pepín al (Fernando Muñoz Tintero: valencià)⁴¹

3173;0;19,18,8 vol que la seva filla...? Carolina I és clar! i aixó **li estranya**? Ai qu'és il·lús vosté, Juli! S'ha de mirar les coses (Pere Cavallé: Reus)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

133;0;145,25,6 que abans havia de parlar- ne amb sa mare. A ell ja **li estranyava**, però no podia atalaiar-ne els motius. Ella vol (Alexandre Plana: Lleida-Banyuls)

186;0;247,9,3 -repetí Claudi com si no l' hagués entesa. -Sí!... **Li estranya**? És amic del que hi ha aquí a la dispesa, i m'hi he fet (Joan Oller i Rabassa: Barcelona)

⁴¹ No hem localitzat la procedència geogràfica d'aquest autor a cap manual, però el fet d'emprar la desinència -e en la primera persona del present d'indicatiu, resol la incògnita.

3173;0;42,17,3 me. Trini [sense sortir de la sorpresa] Vosté!...
 Juli **Li estranya** pot-ser? Trini A qui puc inspirar pietat jo? Juli A
 (Pere Cavallé: Reus)

DATIU (amb pronom): verb-subjecte

186;0;178,22,3 tot obrint la boca. Irene anava explicant- se: -No **li estranyi** la pregunta; però, sap?... s'han de fer els càlculs... (Joan Oller i Rabassa: Barcelona)

186;0;213,9,2 sobrecàrrec, tot fent- li una reverència i afegint que **li estranyava** que, essent espanyola, no hagués donat l'almoina al (Joan Oller i Rabassa: Barcelona)

186;0;54,25,4 testa. Fe, que no li treia els ulls de sobre perquè **li estranyava** de trobar-lo tan pessimista, li preguntà, secament: (Joan Oller i Rabassa: Barcelona)

218;0;60,24,6 molt grossos! En Tom és un tafaner A En Tom, també **li estranya** aquest cabdell de fil tan gros. I com que és un xic (Lola Anglada: Barcelona-Tiana)

218;0;80,22,1 Si coses més prodigioses succeeixen a la Masia, ja no **li estranyarà** de trobar-se amb un carbassó que parli com una (Lola Anglada: Barcelona-Tiana)

230;0;60,8,10 que allò era una gran tempesta, un temporal desfet, i **li estranyava** no veure la gent que corrés desesperada, que no es (Antoni Sabater i Mur: Barcelona?)

3028;0;123,23,11 ni son criat havien anat en tota la nit a gitar- se, no **extranyant- li** gran cosa el succés per estar acostumat ja. Marta (Francesc Puig-Espert: València-Asnières sur-Seine [Illa de França])

3029;0;89,17,7 a fer- se pentinar. A la Juanita, la pentinadora, **li extranyà** que aquelles dònnes, que solien fer-se pentinar a la (Juli Vallmitjana: Barcelona)

39;2;77,2,5 que no s' estigués de res en aquell sentit. A Guillem **li estranyà** la generositat excessiva de Conxa i fins la forma de (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

49;0;49,2,6 llambregades que les Noies li claven a les espatlles; **li estranya** que el maniquí amb cotilla que ha entrevist a l' (**Miquel Llor: Barcelona**)

AMBIGUS (usos preposicionals): subjecte-verb

233;0;124,2,1 oblidarà que no eren com els altres. Aquesta paradoxa no **extranyava** molt a la **societat mallorquina** perquè en realitat hi (**Josep Vallverdú: Lleida**)

2983;0;113,27,3 duas raccions en sa cambra, cosa la qual **á tothom estranyava**. Mes veus aquí que per dissort de la doncella, lo (**Francesc Maspons i Labrós: Barcelona-Bigues**)

2983;0;16,24,3 per dins la estansa sens fer feyna alguna. Cosa la qual **estranyava á tothom** sino era á la princesa que n' estava (**Francesc Maspons i Labrós: Barcelona-Bigues**)

3029;0;97,22,4 de la concurrencia; però 'l Tinyós no sortia, lo que **extranyà** moltíssim a **tots els que'l coneixien**, perquè un home (**Juli Vallmitjana: Barcelona**)

3044;0;122,4,1 son ressentiment y justificar una retirada que no **estranyava á ningú** sino á ell meteix. Donya Rosa Montellá havia (**Joan Oller i Rabassa: Barcelona**)

3176;0;9,33,2 en moren. Pau. Pero el que se muiguen en casa es lo qu' **estrañarà á tots** en saberse. Bas. Y un home desconegut. Pau. (**Ramon Lladró i Mallí: València**)

3.2.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

210;0;103,25,10 mai. Ho féu per veure de trencar el silenci; **el devia estranyar** molt. Ell i jo no haviem tingut una mala paraula en (**Blai Bonet: Santanyí**)

383;0;41,18,5 -digué Franklin, com si aquella pregunta tan natural l' **estranyés** una cosa de no dir-. No sabem que n'hi hagi cap per (Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile)

ACUSATIU (amb pronom): verb-subjecte

393;0;216,34,10 per arreglar no sé què. De moment, sembla que ja **va estranyar-** lo que, per a donar-li aquell avís, hi anessin tants, (Caterina Albert Paradís: l'Escala)

393;0;282,35,7 secreta inquietud (com més hi havia pensat, més l' **havia estranyada** la impassibilitat de l'Aleixeta, el dia abans) havia (Caterina Albert Paradís: l'Escala)

424;0;65,10,6 mà de la Riteta, amorosa i sàvia. L' endemà de retorn, **va estranyar-** lo el poc pes de l'olla. Mirà l' interior i un fred (Miquel Llor: Barcelona)

ACUSATIU (sense pronom): subjecte-verb

2632;0;221,6,9 que vol fer- se llenyater. Ella ho va dir en un to que **estranyà l'Albert**. -Què té de particular que vulga fer-se (Enric Valor: Castalla-València)

3253;0;72,9,1 d' un Renault 12 sense cap dificultat, i això no **estranya ningú**, perquè, com que cada dia en veuen dotzenes, és (Quim Monzó: Barcelona)

3257;0;43,37,3 Durant els mesos passats a la presó el seu capteniment **ha estranyat** molt **els funcionaris**: ha llegit i rellegit tots els (Carme Riera: Palma de Mallorca)

DATIU (amb pronom): subjecte-verb

1327;0;422,31,5 (Al lector d' avui, aquestes coses no **li han d' estranyar** gens, perquè Barcelona, abans de la crema de convents (Josep Pla: Palafrugell)

206;0;223,28,6 un capellà-, és un home molt collfred... -No **li ha pas d' estranyar** -li respongué-. Deu ésser perquè jo he llegit més la (Josep Pla: Palafrugell)

2336;0;69,1,1 quelcom. Va reconèixer la veuassa de la Tana, i **va estranyar- li**, això, perquè la Tana no pujava mai al barri, es (Josep Vallverdú: Lleida)

2641;0;122,9,8 donar- hi importància. La resposta del seu pare **li va estranyar**. Ella l'esperava del mar, d'aquell tros de mar que era (Lola Anglada: Barcelona-Tiana)

2943;0;29,15,6 ¿I vostè que és casat? Joan Sí senyora. ¿Que **li estranya**? Ja fa dos anys. Ant. Idò així, se'n vagi de pressa! (Josep Maria Tous i Maroto: Palma de Mallorca)

8;0;134,3,4 al coll, s' endinsà per l' horta del costat. El fet **li estranyà** i el preocupà en gran manera, car no tenia notícia de (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

8;0;71,15,4 li deia; se 'l mirava estranyada i no sabia què **li havia estranyat** més: si el fet que li digués que anés amb ell o el fet (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

1158;0;110,1,12 el teu marit algunes vegades tot sol al concert, i **li ha estranyat**; m'ha preguntat on et deixava. Jo li he dit que a tu (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

3289;0;236,25,7 les del rellotge parat per sempre: tocaven a mort. **Li va estranyar**, no tenia notícia de cap traspàs. Fou l' (Jesús Moncada: Mequinensa)

35;0;120,3,3 molt grossa, de fulles verdes, sense cap flor. -No **li estranyi**, va dir una de les veïnes, molt alta i fent moure les (Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona)

DATIU (amb pronom): verb-subjecte

1244;0;28,15,12 t' ha recordat que no n' hi havia per a tant, que **li estranyava** molt el teu nerviosisme, les teves queixes i gemecs (Teresa Pàmies: Balaguer)

2615;0;248,18,1 moderadament contrariat, ja que, com em diu, **li hauria estranyat** que acabessin tan de pressa. M'explica que pertany al (Manuel de Pedrolo: l'Aranyó)

2615;0;31,9,5 dona em mostrés l' habitació que em destinava i on no **va estranyar- li**, i probablement li convenia, que volgués esperar (Manuel de Pedrolo: l'Aranyó)

2719;0;43,9,3 així. Feng. Vull enviar Amleth a l' estranger. Geruta. **Li estranyarà** aquesta teva decisió. Ja saps que té intenció de no (Ricard Salvat: Tortosa)

2742;0;15,22,4 seus petits problemes d' amor. Vostè ja el coneix: no **li estranyarà** que tingués certs èxits femenins, dels quals, cal (Maurici Serrahima: Barcelona)

2889;0;59,21,9 les hores quan trencà pel carrer de les Clarisses. **Li estranyà** veure la tornera a la porta, tota impacient, com qui (Martí Domínguez i Barberà: Algemesí)

2924;0;50,14,4 Antò. Jo? De què? Puig. De la desgràcia... Antò. No **li estranyi** la pregunta, però no he sentit a dir... Puig. Doncs, (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

3203;0;92,22,2 pacífica de la mula, deixà anar un riu com el Túria. **Li estranyà** vore que l'esmorzar era cansalada, tomaques, cebes i un (Isabel-Clara Simó: Alcoi)

393;0;258,21,6 havia fet tard sense adonar- se 'n"... A la mare ja **va estranyar- li** una mica aquella explicació, primer, perquè l' (Caterina Albert Paradís: l'Escala)

4;0;64,22,1 Parlant de l' ofensiva d' Euskadi, m' ha dit que no **li estranyaria** que Bilbao caigués demà. Per altra banda, ell creu (Marià Manent: Barcelona)

435;0;20,7,5 a Barcelona, parla el català com nosaltres-. ¿És que **li estranya** això dels punyals? -Oh, no, he vist altres Doloroses (Joan Sales: Barcelona)

435;0;47,32,3 limitar a arrambar els difunts al peu dels nínxols.
Li **estranya** molt el que jo li dic de l'escena de casori: (**Joan Sales: Barcelona**)

DATIU (usos preposicionals): subjecte-verb

1244;0;33,7,3 No te l' havies imaginat, aquell mar, i el desencís
va estranyar a la Conxita. "Doncs, què et pensaves, maca?" I tu li
(**Teresa Pàmies: Balaguer**)

1327;0;409,27,4 que els clients acceptin el canvi sense protestar no
pot estranyar a ningú, perquè el nostre és excel·lent. No és el (**Josep Pla: Palafrugell**)

235;0;55,8,6 foren, al Marroc, les meves primeres amigues. Això no
estranyarà a ningú, puix que la gent del poble és més accessible
(**Aurora Bertrana: Girona-Berga**)

27;0;136,33,7 fals allistant- se a Bé hem dinat ; aquesta paradoxa
no **estranyava molt a la societat mallorquina**, perquè en realitat hi
(**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

383;0;49,12,4 havia deixat a la casa. Aquella desaparició no
estranyà gens als seus nebots. Quan el bombardeig era al seu (**Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile**)

436;0;233,26,5 se la barba i pintar- se- la bé era difícil, cosa que
no **estranyava a ningú**, perquè si l'art de la pintura a l'oli és ja
(**Josep Pla: Palafrugell**)

436;0;96,10,1 a les boleras sense solució de continuïtat, cosa que
no **estranyarà a ningú** que recordi el que dèiem fa un moment sobre
(**Josep Pla: Palafrugell**)

DATIU (usos preposicionals): verb-subjecte

1327;0;513,13,5 la boca en general i, sovint, del nas mateix. **A ningú**
no **estranyarà**, doncs, que jo repeteixi que l'ice cream no té cap
(**Josep Pla: Palafrugell**)

3.3. Verb *intrigar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	5	3
	usos amb pronom: estructura V-S	1	1
	usos sense pronom: estructura S-V	1	6
D	usos amb pronom: estructura V-S	0	1
A	usos preposicionals estructura S-V	3	
lemes analitzats		43	56

3.3.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

136;0;88,19,2 una curiosa aparició en els aires: a la primeria **va intrigar-** la d'allò més, però després d'espiar-la un minut o (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)

155;0;161,17,8 un trasbals molt discret. Més que res, de moment, **l' intrigava.** ¿S'avenia, podia avenir-se Jaume Ripoll amb l'ambient (**Cèsar August Jordana: Barcelona-Santiago de Xile**)

180;1;70,24,5 de parents nostres? -Ja sabia que no; les cartes **l' intrigaven,** li semblaven misterioses, tanta era la cura de (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)

222;0;192,7,4 havia de tant en tant botigues amb tot de rètols que **l' intrigaven.** Li semblava impossible que la gent, només mirant (**Carles Riba: Barcelona**)

3000;0;14,20,3 semblansa tan casual li causà una sorpresa extranya, **l' intrigà,** com si's tractés d'una endevinació miraculosa del (**Narcís Oller: Valls-Barcelona**)

ACUSATIU (amb pronom): verb-subjecte

169;0;366,20,1 la nova coneixença i més que cap altra cosa **l' havia intrigada** que no hagués acceptat el dinar, quan per les festes (**Josep Roig i Raventós: Sitges-Barcelona**)

ACUSATIU (sense pronom): subjecte-verb

230;0;29,28,4 forat de la roca, se sentia un esclafit clar i sec que **intrigava els nois** i els feia girar el cap per veure d'on venia (**Antoni Sabater i Mur: Barcelona?**)

AMBIGUS (usos preposicionals): subjecte-verb

168;2;72,8,4 -Vaig creient que és un fet providencial. Tot això anà **intrigant** molt **a Marianneta**, però sense cap desconfiança, perquè (**Josep Maria Folch i Torres: Barcelona**)

180;2;75,25,4 en disposició de tornar. Aquelles paraules misterioses **intrigaren als companys**. -Joan Antoni beu -digué Vilaret. Els (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)

230;0;121,13,5 gats i també van esclatar a riure, la qual cosa encara **va intrigar més als forasters**, fins que el senyor Enric, amb quatre (**Antoni Sabater i Mur: Barcelona?**)

3.3.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

209;0;99,24,5 blancor, convençut que aquella fosforescència que tant **va intrigar-lo** la nit de les seves rauxes de ràbia era la del (**Josep Roig i Raventós: Sitges-Barcelona**)

3203;0;54,3,4 No em toques! III Totes les condicions Dues coses **la intrigaven**, mentre es lligava les vetes de les espadenyes: per (**Isabel-Clara Simó: Alcoi**)

3217;0;137,9,1 com a cegues? Ben mirat, allò que realment **l' intrigava** era que, quan el pare va marxar al front, la Irene i (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

ACUSATIU (amb pronom): verb-subjecte

2632;0;87,18,1 més pel benestar del seu allotjat. En realitat, a ella **la intrigava** força el temperament inexplicable que havia observat (**Enric Valor: Castalla-València**)

ACUSATIU (sense pronom): subjecte-verb

1288;0;139,19,7 de sang, molt misterioses. El fet era evident. El que **intrigava**, però, **els metges** era per on la perdia. Per (**Joan Perucho: Barcelona**)

1328;0;183,1,9 i de tropes ben disciplinades. La missió del rei era **intrigar**, dissociar **les forces militars**. "Pobre rei", digué Flo. (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

2889;0;75,42,9 del suau remoreig confidencial, dues coses que per igual **intrigaven les gents**. En ple agost, tornant una vegada els cinc (**Martí Domínguez i Barberà: Algemesí**)

2911;0;211,37,3 de pedra. Grans pedres que sobresurtin, que admirin i **intriguin les futures generacions**. Els anys sumen. Fatxades i (**Joan Brossa: Barcelona**)

3289;0;314,6,3 sovint amb amargura-. No venen... Aquelles paraules **intrigaven la Carmela**, que tenia des de l'aniversari un mal (**Jesús Moncada: Mequinensa**)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

397;0;113,8,7 que ella i només ella era la Ben Plantada, arribaren a **intrigar les senyores** de la bona societat de Figueres i de (**Josep Pla: Palafrugell**)

DATIU (amb pronom): verb-subjecte

3206;0;28,19,7 tu no lligues ni amb filferro. [(A Ildefons.)] No **li intriga** la presència del seu noi, aquesta nit, al comiat de la (**Ventura Porta i Rosés: Barcelona**)

3.4. Verb *preocupar*

		PERÍODE 1833-1932	PERÍODE 1933-1988
AC	usos amb pronom: estructura S-V	30	44
	usos amb pronom: estructura V-S	5	28
	usos sense pronom: estructura S-V	3	15
DA	usos amb pronom: estructura S-V	0	2
	usos amb pronom: estructura V-S	0	6
	usos preposicionals: estructura S-V		7
	usos preposicionals: estructura V-S		1
A	usos preposicionals estructura S-V	10	
	usos preposicionals estructura V-S	1	
lemes analitzats		337	944

3.1.1. Primer període (1833-1932)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

114;0;190,11,1 mai? El que passava a Paulina era verament per a **preocupar-la** una mica. Des de la mort d'aquell poca pena d'en (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

114;0;193,8,3 aspecte social del seu matrimoni. Això és el que més **la preocupava**. ¿Quina cara farien els seus nebots davant d'aquesta (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

117;0;58,6,3 públic. Ah! escolti -afegí, com recordant quelcom que **la preocupava** ja de temps: -Com li diuen a vostè? El farsant restà (**Ernest Martínez Ferrando: València**)

139;0;152,1,6 molt de temps a escriure a un amic sobre un afer que **el preocupava**, aquell afer, mentrestant, l'ha burxat, l'ha (**Josep Carner: Barcelona-Brussel·les**)

158;0;188,19,1 se la vida, i d' altra manera no. I això **l' havia preocupat**, i, cercant una conjuminació al negoci i no trobant-
(Joaquim Ruyra: Girona-Barcelona)

164;0;161,17,1 pas totes. Les afirmacions dels pagesos del llogarret **el preocupaven** poc o molt. El Pla de les Colomines era un turó
(Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

164;0;275,8,5 de cansalada era a les acaballes, observació que no **el preocupava** pas, però que cada hivern havia de repetir, a desgrat
(Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

164;0;90,4,1 en judicar- lo un error dels sentits? Una altra cosa **el preocupava**. Era l'aprensió que, si seguia amagat dintre la
(Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona)

169;0;282,27,1 d' aquella mena! Altres problemes més transcendents **el preocupaven**, que cada dia de bon matí se li clavaven al cor com
(Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona)

169;0;333,14,5 i per ella no s' hauria pas inquietat. Però saps que **la preocupava**? Els fills, ja t'ho diré, els fills. I no és pas que
(Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona)

177;0;124,10,7 hora. -Mitja hora! El vell restà pensívol, quelcom **el preocupava**. Un lleu somriure, segurament despertat per algun (Ernest Martínez Ferrando: València)

177;0;162,10,6 vegades inquiet. Vigila? Espia? Què és, doncs, el que **el preocupa**? L'infant ha remarcat la melancolia intensa que marceix
(Ernest Martínez Ferrando: València)

177;0;162,26,5 aquesta melancolia de la cobradora l' interessa, **el preocupa**. Ell desitjaria intervenir-hi; fer valdre la capacitat
(Ernest Martínez Ferrando: València)

177;0;167,13,6 continuar fent indagacions. Per a què? Però el que més **el preocupa** és un dubte en el qual juga principal paper la seva
(Ernest Martínez Ferrando: València)

177;0;206,25,4 i es posà a xiular alegrement. Però quelcom **el preocupava**; quelcom indefinible, que no sabia explicar. Dret (**Ernest Martínez Ferrando: València**)

177;0;22,15,1 des d' un principi i l' obtenció de la qual tant semblava **preocupar-lo**. Era, doncs, segur que s'enfadaria, i aleshores, (**Ernest Martínez Ferrando: València**)

186;0;153,16,7 en la cara del seu impressionable amic que alguna cosa **el preocupava**. -Què hi ha de nou? Com anem, Claudi? -Ja ho pots (**Joan Oller i Rabassa: Barcelona**)

186;0;181,18,1 assegurats! -Ja me n' ha parlat, d' això; però això no **el preocupa** gaire. Ell vol posar-te davant el negoci. -no te'l (**Joan Oller i Rabassa: Barcelona**)

2338;0;106,10,5 a la massa "de què pensar" sobre l' únic tema que **la preocupava**. ¿Fou això solament allò que aportaren llibres com (**Just Cabot: Barcelona-París**)

2660;0;183,13,5 tot el que la gent distingida esmerça. Ço que no **el preocupa** és la conversa, car em diu: "Sigues exigent i rica. El (**Jaume Bofill i Mates: Olot-Barcelona**)

3011;0;86,25,11 en eixa cuestió, que en lo seu orgull de metje prou **lo preocupava**. La cambra ahont s' habian refugiat las senyoretas (**Martí Genís i Aguilar: Vic**)

3044;0;360,27,6 més en éll. Era son fill, la salut de son fill, lo que **la preocupava**. -Qué té aquest menut, qué té? -feu lo senyor Roig, (**Joan Oller i Rabassa: Barcelona**)

3045;0;296,14,3 el desllorigador de la forsa del Esparver, que tant **el preocupava**. Per més que sembli mentida, era en Bilot, aquell (**Marià Vayreda: Olot**)

3101;0;76,15,5 ¿Sabeu quinas eran sas questions, es problemas qui '**l preocupavan**? Idò que sa cama-vermeya amb còl estigués bé de sal (**Àngel Ruiz i Pablo: Es Castell-Barcelona**)

3132;0;24,30,5 expresament a New York per consultarli un mal que 'l **preocupa** molt. Doctor Stumper Bé, dígali qu'ara estich (**Pompeu Gener: Barcelona**)

3162;0;85,3,4 se la mà pel cap, com volent apartar els pensaments que l **preocupen**] No ho sé, perquè m sembla que encara no la conec bé; (**Jaume Brossa i Roger: Sant Andreu de Palomar-Barcelona**)

3188;0;265,21,9 y enguniós. -¿Y l' establiment dels fills que tant lo **preocupaba**? -Respecte del particular, pot dirse que 's trova (**Gaietà Vidal i de Valenciano: Vilafranca del Penedés**)

3364;0;33,26,4 la explicant- li 'ls projectes o cabories que 'l **preocupen**. Més, com aquests solen esser d'aquells la (**Carme Karr i Alfonsetti: Barcelona**)

707;0;353,12,1 aleshores... Lo que fos y lo que no fos pecat l' **havia preocupada** sempre a la Mila, y ara, tot rumianthi de nou, li (**Caterina Albert Paradís: l'Escala**)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

230;0;128,8,11 que a en Jordi no li va passar per alt i encara **el va preocupar** més. En Quimet, l'Octavi i les dues nenes, com que (**Antoni Sabater i Mur: Barcelona?**)

ACUSATIU (amb pronom): verb-subjecte

114;0;192,24,2 pobra dona s' hi va perdre una mica. De joveneta l' **havia preocupada**, tot això; però de seguida la seva consciència s'en (**Josep Maria de Sagarra: Barcelona**)

161;0;22,31,7 gent al tribunal i de fer veure que li importen molt i **el preocupen** molt coses de les quals en realitat mai no s'ha (**Joan Crexells: Barcelona**)

3147;0;161,10,3 aixala les seves aspiracions. Xic De primera! Fidel No 'l **preocupa** res. Xic Res! Fidel [(amb ironia)] Sembleu uns (**Ignasi Iglésias: Sant Andreu de Palomar-Barcelona**)

39;2;184,21,1 l' existència d' aquest tapís dels seus avis... No **el preocupa** la família... -Veuràs, jo no el conec. Una vegada penso (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

39;2;40,19,4 necessitat d' omplir la vida, i ho feia simulant que **la preocupava** la política i el món intel·lectual; s'enganyava a l' (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

ACUSATIU (sense pronom): subjecte-verb

168;1;12,18,12 ulls. No cal dir que l' actitud agressiva del gos no va **preocupar** ni un moment **en Boi Delit**. Collí un tronquet, això sí, (Josep Maria Folch i Torres: Barcelona)

185;0;293,3,1 nen. El porta. Però és quelcom de molt diferent allò que **preocupa Lewandowski**. Ell es pensava obtenir l'autorització de (Joan Alavedra: Barcelona)

39;2;92,13,2 és que aquesta mena d' homes fan una nosa peculiar, **preocupen els altres**, es converteixen en espectres interceptors (Josep Maria de Sagarra: Barcelona)

AMBIGUS (usos preposicionals): subjecte-verb

140;0;34,23,4 Triar un bon mestre és, doncs, la primera cosa que deu **preocupar al caçador** novell. Per conseguir-ho, es dirigirà al (Nicolau Maria Rubió i Tudurí: Maó-Barcelona)

169;0;24,13,6 amb els respectes deguts. Aquest sistema d' entrada **ha preocupat a alguna mestressa** que no hi hagi estat acostumada. (Jaume Raventós i Doménech: Sant Sadurní d'Anoia-Barcelona)

3010;0;84,5,10 frisansa de parlar sobre l' assumpte qu' **á tots dos** nos **preocupaba**. Aixís es, que tot just passarem lo cancell de casa (Josep Feliu i Codina: Barcelona)

3020;0;245,4,2 en sí, sinó les circumstancies que 'l rodejaven, lo que **preocupava a donya Isabel**. Segons aqueixes públiques remors (Caterina Albert Paradís: l'Escala)

3029;0;55,11,2 no ha sentit certa sensació?- No hi ha dubte que lo que **preocupa més als homes** es la mort, sent aixís que en lo que (**Juli Vallmitjana: Barcelona**)

3162;0;15,17,3 P. Angel, és l' eterna qüestió de la Sofia lo que ns **preocupa a tots dos**. [(En Guillem senyala una poltrona al P. (**Jaume Brossa i Roger: Sant Andreu de Palomar-Barcelona**)

3173;0;16,10,3 hagués existit. El passat rai! l' esdevenir és lo que deu **preocupar a tot-hom**; perque l'esdevenir és vida, és la vida que (**Pere Cavallé: Reus**)

3291;0;220,13,5 partit, lo vot limitat, y algunas altras combinacions que **preocupan** avuy **als que estudian** aquestas materias. En alguns d' (**Valentí Almirall: Barcelona**)

3364;0;24,12,4 y tants progressos, l' obra de la cultura femenina no ha **preocupat** seriosament encara mai **a ningú**. Y jo crec que val la (**Carme Karr i Alfonsetti: Barcelona**)

93;0;238,21,3 malalts d' un mal nou que en deien esteticidia, que **preocupava an els metges**, però que jo el creia una passa, de les (**Santiago Rusiñol: Barcelona-Aranjuez**)

AMBIGUS (usos preposicionals): verb-subjecte

3191;0;131,11,3 y desinteressat conseller del prudentíssim Lluch. Ab tot, **preocupaba á la Pubilla** una cosa de la més alta importancia: es (**Gaietà Vidal i de Valenciano: Vilafranca del Penedés**)

3.1.2. Segon període (1933-1988)

ACUSATIU (amb pronom): subjecte-verb

1006;0;43,30,4 s' havia sabut estar d' anar a parar a les coses que **el preocupaven**, encara que procurant no descobrir-se. L'altre va (**Maurici Serrahima: Barcelona**)

1158;0;54,16,1 s' adonaria que se li fonien de pressa. Però el que **la preocupava** més era que la tia Adela es feia vella, es podia (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

1213;0;82,23,11 un pur antihegelià), es veu que l' obra de Hegel **l' havia preocupat** bastant. No en va el gran filòsof alemany era un (**Agustí Esclasans: Barcelona**)

1283;0;67,7,10 anar tirant, i prou... -No li va dir què era el que **el preocupava?** -No; el darrer dia que estigué ací va dir una frase (**Josep Vallverdú: Lleida**)

1324;0;125,29,7 senyor? -No, no. Gràcies. D' altra banda, la seducció **el preocupava** poc, al senyor Pi i Bassa. Ell pensava en la fortuna (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)

1324;0;226,23,1 L' arribada dels anglesos de la Casa Verda no **l' havia preocupada** gaire. Els diners d'ells valien tant com els dels (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)

1325;0;127,29,1 No recordava més que això, el senyor Carmel, i l' afer **el preocupava**, car era possible que la morta li hagués comunicat (**Baltasar Porcel: Andratx**)

1326;0;26,30,7 particulars per resoldre i devia decidir que no calia **preocupar- lo**. En fi... Assumptes particulars... Veig la cara (**Maria Aurèlia Capmany: Barcelona**)

1326;0;39,9,8 vegades, no sé per què, em temo que l' única cosa que **el preocupa** és que no li faci malbé les vacances. -¿On penses anar, (**Maria Aurèlia Capmany: Barcelona**)

1329;0;149,30,1 Comunista Balear, la creació del qual tant **l' havia preocupat**. Va ser un dia d'aquells que més s'hauria estimat no (**Maria Antònia Oliver: Manacor**)

1439;0;133,36,7 seva causa, el general pensava en les dues coses que **el preocupaven** per damunt de tota altra: la seva família i la seva (**Rafael Tasis: Barcelona-París**)

166;0;46,40,6 Exposició, turment dels nostres joves pintors, no **l'ha preocupat** mai, i mai no l'ha inquietat de saber quin era el (**Sebastià Gasch: Barcelona**)

2;0;197,6,14 a beure i sortí al balcó. La taverna -el que més **l'havia preocupat**- ja era tancada feia estona. Els carrers reposaven (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

2;0;265,19,1 en efecte, veia en la seva filla alguna cosa que **el preocupava**, fins que un dia li preguntà què li passava i si no (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

212;0;100,14,2 i procurà concentrar- se, però havia vist una cosa que **el preocupava**. Obrí novament els ulls i va comprovar, en efecte, (**Pere Calders: Barcelona**)

239;0;149,9,5 a esperar el naixement d' aquell petit que tant semblava **preocupar- lo**. Ningú no podia impedir que ho fes. Aleshores la (**Ernest Martínez Ferrando: València**)

239;0;158,10,5 però, no l' escolta. Sembla que un altre pensament **el preocupa**. Abans de sortir de l'estació l'atura i, al·ludint al (**Ernest Martínez Ferrando: València**)

2615;0;137,26,3 patia del cor, una cosa que jo ignorava i que poc devia **preocupar- la** si m'he de fiar de les seves incontinències a l' (**Manuel de Pedrolo: l'Aranyó**)

27;0;151,24,3 com un cas de bona educació. La part econòmica no **la preocupava** gaire. De totes maneres els seus fills eren un (**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

2719;0;38,9,9 Ajuda 'm, mira d' entendre 'l. Però conta 'm el que **el preocupa**. Entre ell i jo, d'ara endavant, hi seràs tu. El seu (**Ricard Salvat: Tortosa**)

2768;0;48,45,7 tot seguit: es mostrarà raonable. La seva botiga **la preocupa** moltíssim, perquè la considera un regal dels déus. (**Carme Serrallonga: Barcelona**)

2853;0;76,25,7 lo més net que una patena. Hi havia una cosa que **la preocupava**, pobra noia! Tancats en l'aparcament, en aquell (**Ofèlia Dracs**)

2863;0;19,26,4 posa en perill la seua hisenda; la mort del seu fill **el preocupa** menys que els seus camps o els seus ramats de cabres; (**Rodolf Sirera: València**)

2889;0;153,21,4 topar amb selves d' indulgències, no era ciutat que **la preocupàs**. ¡Al costat de París, on jo vaig ser-hi uns mesos! Ara (**Martí Domínguez i Barberà: Algemés**)

2914;0;233,32,7 mena d' excuses per a no entrar. Amic 1: I doncs, què **la preocupa**? Amic 2: Em fa petons ben innocentment. Tothom ja sap (**Joan Brossa: Barcelona**)

3203;0;28,7,9 té raó. La Cecília no pot durar. Però això no **l' ha de preocupar** gens ni mica: el lloc a la fàbrica el té assegurat. (**Isabel-Clara Simó: Alcoi**)

3217;0;59,20,7 passa d' anar errada amb el compte." Allò que de debò **la preocupava** era com m'espavilaria tot sol... "Per si jo tornés, (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

3227;0;44,24,1 Dona: Fugir, dius? Així que al capdavall l' únic que **el preocupava** era fugir? Vella: No m'estranya. Sols pensava en si (**Llorenç Capellà i Fornés: Montuiri**)

3228;0;121,4,7 entrar ni sortir, rai!", pensava Ciril. L' únic que **el preocupava** era que tancassin les finestres, cosa que ja li havia (**Pau Faner i Coll: Ciutadella**)

3250;0;87,5,6 se basc, escocès, porto-riqueny o miskito no sembla **preocupar-** lo ja que, en cas de dubte, la utilització de la (**Pep Subirós i Puig: Barcelona**)

3255;0;102,22,1 el seu marit no sentia res, al llit. Això, és clar, **la preocupava**, però... No t'ho creuràs -féu Diane Bayà, ara més (**Josep Lluís Seguí: València**)

3257;0;102,8,9 li provocà Laura. -Mira, el teu Guarini l'únic que **el preocupa** és ell mateix, el seu egoisme, al qual restarà (**Carme Riera: Palma de Mallorca**)

387;0;281,26,8 el bon costum d'estalviar a Eugènia tot allò que **pogués preocupar-la** més del que ja ho estava. Li ocultà l'esdevingut (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

391;0;137,14,8 hi. Aquest fill boig! -Una ensopegada de la vida. No **la preocupa**. Ni crec que sigui fill seu. El pare del noi era vidu. (**Ramon Vinyes i Cluet: Berga-Barcelona**)

437;0;240,7,5 amb l'Edmond de les estrofolàries aventures que **el preocupen**. Hel·lena pot callar, i ho troba confortable. A la (**Jordi Sarsanedas: Barcelona**)

55;0;234,35,7 parlat alguna vegada de vós -insistí. -El vostre cas **el preocupa**. Ell pensa que sou dels qui podrien surar, si (**Joan Puig i Ferrer: la Selva del Camp**)

6;0;54,17,3 amb exhaustives llistes dels pecats del sexe, que **el preocupaven** especialment. Als onze anys Jeroni era, en teoria, (**Maria Aurèlia Capmany: Barcelona**)

62;0;10,24,2 ha abandonat el llast de les idees abstractes que **el van preocupar** de jove; s'ha transformat en un home expeditiu, d' (**Xavier Benguerel: Barcelona**)

623;0;94,2,5 que el feien estar amb l'ai al cor, perquè allò que **el preocupava** era actuar ràpidament en favor de la santa causa. (**Josep M. de Sagarra: Barcelona**)

79;0;12,35,10 que diguéssim la nostra paraula sobre allò que a ell **el preocupava** aleshores: els catalans del Principat i llur "tarannà" (**Joan Fuster: Sueca**)

8;0;134,3,7 endinsà per l'horta del costat. El fet li estranyà i **el preocupà** en gran manera, car no tenia notícia de cap canvi d' (**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

8;0;52,22,8 Moltes vegades tornava quan ja havien menjat. Això no **el preocupava**; agafava el seu plat, fred ja, que tenia guardat, i
(**Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita**)

SUBJECTE NO EXPLÍCIT

2867;0;141,26,1 I és el que jo dic. Figura 't que sigui mentida. Per què **preocupar-la**? Xixilona: No crec que sigui mentida. El baró (**Josep Maria Benet i Jornet: Barcelona**)

434;0;86,25,6 Amb prou feines si li diria hola. L'altre, com si **el preocupés** molt, li diria: "Fa gaire que t'esperes?" Ho diria (**Mercè Rodoreda: Barcelona-Girona**)

ACUSATIU (amb pronom): verb-subjecte

1160;0;216,35,7 estil i a la forma. El seu temperament no era frívol i **el preocupaven** tants d'assumptes espirituals que, degut a ells,
(**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

1241;0;10,22,4 data en què aquesta es produí. A Hervey de Saint-Denys **el preocuparen** molt les posteriors i successives aparicions de
(**Joan Perucho: Barcelona**)

1281;0;22,22,2 gens. Ja ni es recordava de com i on l'havia trobada. **El preocupava** molt més el desembarc que els aliats acabaven de
(**Nicolau Maria Rubió i Tudurí: Maó-Barcelona**)

1324;0;252,21,6 Però de guerrer pacífic i somrient. A Sant Jordi **el preocupava** més la bellesa de la lluita que l'assoliment de la (**Jaume Vidal Alcover: Manacor**)

1328;0;192,24,7 ben educada, però no encertava a dissimular que **la preocupava** alguna cosa. L'únic que en veritat semblava cridar-li
(**Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca**)

1329;0;190,36,6 un home feliç, enfeinat, enfebrat pels negocis, que no **el preocupava** en absolut que a ca-seva hi convisquessin dos fills
(**Maria Antònia Oliver: Manacor**)

206;0;534,2,5 dos o tres vells amics perquè els sentí blasfemar. No **el preocupa** l'altra vida. Defensa els actes del culte extern, la (Josep Pla: Palafrugell)

2336;0;66,32,8 si només teníeu amics i gent que us fessin bona cara. **El preocupava**, i l'entristia una mica, però, el fet que la gent del (Josep Vallverdú: Lleida)

2920;0;36,32,6 dalt dels dos graons.)] Oh, pobre papà! Com si **el preocupés** gaire tot això! [(Tomba la casa i desapareix.)] Cate. (Carles Capdevila: Barcelona)

2972;0;143,17,1 si avui es prendrà el te. Ja es veu: aquests dies **el preocupa** algun nou assumpte. Ahir mateix va estar xiu-xiu amb un (Joan Brossa: Barcelona)

3080;0;195,15,6 no ho veiés. La Sílvia s' havia anat deixant, només **la preocupaven** dues coses: la cuina i el seu cos. Calia mantenir la (Montserrat Roig: Barcelona)

3204;0;67,3,1 de Montsent on explicaven més de lletra i de comptes. **El preocupava** que aprenguessin al màxim i l'empenta que havia donat (Maria Barbal i Farré: Tremp (Pallars Jussà))

3204;0;68,16,10 pagat molt per poder anar a Barcelona com la tia, que **el preocupava** el futur del país, la justícia. Va dir que estàvem (Maria Barbal i Farré: Tremp (Pallars Jussà))

3210;0;20,25,1 i insubstituïbles. Per això, a la mare dels infants no **la preocupen** les remors, sinó els silencis. Quan de sobte, (Joan Bonet i Gelabert: Palma de Mallorca)

3222;0;81,16,5 d' haver provat d' entrar aquí esbotzant la porta, **el preocupa** el romanticisme. Ni que m'ho juri! L'inspector feia un (Pere Calders: Barcelona)

3227;0;44,21,10 [(Així ho fa ell.)] però no se l' arribà a treure. **El preocupava** la idea de fugir. Dona: Fugir, dius? Així que al (Llorenç Capellà i Fornés: Montuïri)

3253;0;28,26,3 reconeix? Durant una estona, el crític resta perplex. **El preocupa** la possibilitat que sigui la Paula i que no el (**Quim Monzó: Barcelona**)

3254;0;109,34,6 acceptava sense que semblàs que, de manera fonamental, **el preocupàs** altra cosa que no poder acomiadar-se dels seus i morir (**Miquel Àngel Riera: Manacor**)

3257;0;40,6,9 a informar... El senyor se 'n dóna de menys? Només **el preocupa** l'alta política internacional! Al cap i a la fi Guarini (**Carme Riera: Palma de Mallorca**)

3257;0;86,9,7 bé en la ruta turística, començava el seu periple. No **el preocupava** gens el mitjà de transport emprat: estirat sobre el (**Carme Riera: Palma de Mallorca**)

3257;0;98,24,3 és estrany que el confonguin amb un rodamón. Mai no **l' ha preocupat** el seu aspecte extern llevat d'una cosa: el seu (**Carme Riera: Palma de Mallorca**)

382;0;293,24,3 lo a veure a ell si ell no anava a casa d' ella. Qui **el preocupava** més era Carme, que, sense haver estat mai a casa de (**Francesc Trabal: Sabadell-Santiago de Xile**)

387;0;152,6,9 se dels anunciants i vigilar la porta dels estatges. **El preocupà** l'exagerat atuïment de la filla decebuda. Per tal d' (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

387;0;207,6,1 les seves exigències o de refusar- les en absolut, **seguia preocupant-** lo absurdament la por que havia sentit Anna Maria (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

387;0;74,33,9 de Palau. En embocar el carrer de l' Argenteria, **deixà de preocupar-** lo el trànsit. Però aquest indret era afectat pels (**Prudenci Bertrana: Tordera-Barcelona**)

403;0;153,1,1 dura. El barceloní camina ara una mica més confiat. **El preocupava** que el perseguís per l'esquena la mirada d'un país (**Josep Maria Espinàs: Barcelona**)

623;0;531,29,1 molt temps que no veia, especialment el Pare Rupert. **El preocupava** molt el temple de la Sagrada Família, i era notable (Josep M. de Sagarra: Barcelona)

68;0;339,35,12 sigui la bellesa!, em vaig dir, si no té cor i no **la preocupa** el dolor humà. Però de seguida em vaig espantar; la (Jaume Berenguer Amenós: Belltall)

ACUSATIU (sense pronom): subjecte-verb

1160;0;75,34,6 tot. Darrerament l' existència aquí era precària. Això no **preocupava els senyors**, que sabien viure dins una gran (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

124;0;69,7,6 seva intel·ligència ressonaven les idees científiques que **preocuparen els seus contemporanis**. En realitat, com digué (Josep Sureda Blanes: Artà)

1259;0;80,26,1 L' Eugeni d'Ors planteja, doncs, el problema que **havia preocupat** essencialment **la filosofia moderna** -el de la relació (Josep Ferrater Mora: Barcelona)

2;0;105,29,13 s' havia anat fent irrespirable, i el fet **l' arribava a preocupar**. El padrí i la mare d'ella, principalment aquesta, (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

2;0;290,22,10 requeia sempre a cada moment, aquell aire que tant **havia preocupat** ja **el padrí** en el seu viatge anterior. Ell prosseguí; (Sebastià Juan Arbó: Sant Carles de la Ràpita)

2589;0;155,27,1 i acabaven rics. L' acumulació pre-capitalista, que tant **preocupà Marx**, es féu sobretot en els soterranis dels monestirs (Lluís M. Xirinacs: Barcelona)

2593;0;118,27,8 que comporta la representació de l' espai que sempre **ha preocupat els pintors**, per tal com l'art escultòric no ve (Enric Jardí: Barcelona)

2632;0;333,3,8 de la pau social i de l' ordre públic a Cassana, que tant **preocupaven mossèn Hilari i Rafel Olcina**, es veren confirmats (Enric Valor: Castalla-València)

2632;0;89,11,5 i ocasió a tot. Alguna vegada parlaven dels problemes que **preocupaven Garibaldi**. Un dia, en acabant de sopar, va eixir a (**Enric Valor: Castalla-València**)

2766;0;26,18,3 Les col·leccions de modes de tardor- hivern, que tant **preocupen les senyores**, sortiran a finals de setmana. Home. (**Maria Aurèlia Capmany: Barcelona**)

2862;0;106,15,5 el nou règim pot resoldre el problema paorós que avui **preocupa tothom**, conegut pel de la manca de bons estatges... Ara (**Josep Maria Poblet: Montblanc-Barcelona**)

2889;0;156,32,6 faltava poc. Era de família humil, cosa que no deixava de **preocupar un poc donya Maria**; però ja es feia càrrec que en els (**Martí Domínguez i Barberà: Algemesí**)

3257;0;166,18,1 el meu fill. "...La figura de Mercuri és la que més **ha preocupat els investigadors**. Què hi fa Mercuri aquí, d'esquena a (**Carme Riera: Palma de Mallorca**)

391;0;137,27,3 per indagar: -I els que van urgits? -¿Aquestes nimietats **preocupen un intel·lectual** de tants quirats com vostè? Els (**Ramon Vinyes i Cluet: Berga-Barcelona**)

48;0;92,14,2 les formes i els colors sense el rigor matemàtic que **preocupava els geometritzants**. La invenció, doncs, no es limita(**Joan Fuster: Sueca**)

DATIU (amb pronom): subjecte-verb

2595;0;91,9,6 al País Valencià. Potser pense que això segon però no **li preocupa** perquè és un cas clar d'acceptació innòcua de (**Josep Vicent Marqués: València**)

2606;0;37,9,5 coses futures tornaren a venir- li. L' assumpte començà a **preocupar- li**, i per tal d'eixir de dubtes, anà a visitar un (**Josep Lozano Lerma: Alginet**)

DATIU (amb pronom): verb-subjecte

3080;0;101,28,10 és un covard, explicava la Natàlia a l' Emilio, només **li preocupa** fer diners. Li fa por la política. I des que la mamà s' (Montserrat Roig: Barcelona)

3080;0;124,7,6 amb fredor -abans li havia tingut molta ràbia. "Només **li preocupen** els diners i la respectabilitat, és un covard", deia (Montserrat Roig: Barcelona)

3203;0;123,8,11 aquella família ni li n' agradaven les idees. A ell **li preocupaven** les comunicacions, i després del servei de (Isabel-Clara Simó: Alcoi)

3205;0;108,15,6 No ho sé, li confesso que em fa por. -Si diu que no **li preocupa** la diferència d'edat, per què li té por? -És que (Montserrat Roig: Barcelona)

3227;0;32,10,7 Vell: Putes d' històries! Dona [(Coqueteja: fa com si **li preocupàs** que el Vell no s'interessí per la seva història.)]: (Llorenç Capellà i Fornés: Montuiri [Mallorca])

3403;0;185,19,5 no hi ha qui m' atengui; no tinc escapador, a ningú no **li preocupa** la meva vida. Vinc a tu clamant, Senyor, i dic: "Tu ets (Pau Sais i Vila: català central?)

DATIU (usos preposicionals): subjecte-verb

1160;0;72,10,8 concedir. Crec que més que les coses que don Toni llegís **preocupaven a uns** i altres les que pogués escriure. Es deia que (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

1328;0;100,15,10 ple de correnties, on un cadàver més o menys no podia **preocupar a ningú**. -¿Què has dit, Mateuet? ¿Què és el rei del (Llorenç Villalonga: Palma de Mallorca)

2632;0;68,28,8 'n, caigueren en els problemes de la vila, que **a tothom preocupaven**. Picó fins preguntà a Garibaldi: -¿És cert que vostè (Enric Valor: Castalla-València)

2651;0;235,7,1 fer l'endemà, la qual era l'última cosa que llavors preocupava ja a la major part, ocupats només a ocupar la (Joan Francesc Mira i Casterà: València)

276;0;91,27,7 Però hi ha moments en què molts creuen que no han de preocupar als homes de govern res més que els interessos (Lluís Duran i Ventosa: Barcelona)

2928;0;75,17,2 continuar la marxa al dia següent. Aquesta notícia semblà preocupar molt al capità Rodvalho, que comandava les forces (Rodolf Sirera: València)

84;0;96,20,2 cosa, per damunt dels problemes concrets i especials, que preocupa constantment a Joan Maragall en tota la seva activitat (Joan Estelrich: Felanitx-París)

DATIU (usos preposicionals): verb-subjecte

84;0;178,2,1 no s'ha discutit tant sobre intel·ligència i caràcter. Preocupa als conductors la transformació del català en quelcom (Joan Estelrich: Felanitx-París)